

Tilladelse til

RÅSTOFINDVINDING

Darupvej 105, 4000 Roskilde

Gældende indtil 5. februar 2035

Tilladelse til erhvervsmæssig
indvinding af råstoffer på matrikel

Matr. nr. 18, 1b, 1c, 1d, 1q, 4b, 5a Darup By, Vor
Frue, 7g Kamstrup By, Vor Frue og 6aa, 6cd og 6o
Vestermarken, Roskilde Jorder i Roskilde Kom-
mune. Darupvej 105, 4000 Roskilde.

Roskilde Graveområde, Delområde Darup

Dato: 5. februar 2025

Sagsnummer EMN-2020-32634

REGION
SJÆLLAND

- vi er til for dig

Oversigt

Darupvej 105, 4000 Roskilde.

Matr. nr. 18, 1b, 1c, 1d, 1q, 4b, 5a Darup By, Vor Frue, 7g Kamstrup By, Vor Frue og 6aa, 6cd og 60 Vestermarken, Roskilde Jorder i Roskilde Kommune.

Sagsnummer EMN-2020-32634

Indvinder, ansøger og ejer (matr. nr. 18, 6aa, 6cd, 6o, 4b og 5a)

Navn:	Nymølle Stenindustrier A/S		
CVR-nr.:	48885411		
Adresse:	Østre Hedevej 2, 4000 Roskilde		
Kontakt:	Christoffer Skov		
Telefon:	22895291	E-mail:	christoffer.skov@nymoelle.dk

Ejer (matr. nr. 1b, 1c, 1d og 7g)

Navn:	Jan Skyttebo
Adresse:	Kamstrupvej 160, 4000 Roskilde

Ejer (matr. nr. 1q)

Navn:	ALMINDEGÅRDEN Aps
CVR-nr.:	35044078
Adresse:	Darupvej 165, 4000 Roskilde

© Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering

Signaturforklaring:

- Tilladelsesareal
- Matrikelafgrænsning

Tilladelsesareal Darup Grusgrav

Indhold

1	AFGØRELSER FRA REGION SJÆLLAND	7
1.1	RÅSTOFLOVEN	7
1.1.1	Begrundelse	7
1.2	NATURA 2000 OMRÅDER OG HABITATDIREKTIVETS BILAG IV	7
2	VILKÅR FRA REGION SJÆLLAND	8
2.1	VILKÅR EFTER RÅSTOFLOVEN	8
2.1.1	Før indvindingen påbegyndes	8
2.1.2	Råstofindvindingen	8
2.1.3	Driftstider	10
2.1.4	Støj, lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer	10
2.1.5	Støv	13
2.1.6	Forebyggelse mod forurening	13
2.1.7	Efterbehandling	14
2.1.8	Afslutning	15
3	AFGØRELSER OG VILKÅR FRA ANDRE MYNDIGHEDER	16
3.1	VANDFORSYNINGSLOVEN	16
3.1.1	Vilkår efter vandforsyningsloven	16
3.2	NATURBESKYTTELSESLOVEN	17
3.2.1	Søbeskyttelseslinjen	17
3.2.2	Vilkår efter naturbeskyttelsesloven	17
3.3	JERNBANELOVEN	18
3.3.1	Vilkår efter jernbaneloven	18
4	GRUNDLAG FOR TILLADELSEN	21
4.1	ANSØGNINGEN	21
4.2	UDTALELSER	21
4.2.1	Høring af myndigheder og forsyningsselskaber	21
4.2.2	Høring af naboer mv.	22
4.2.3	Partshøring af udkast til afgørelse	22
5	REGIONENS VURDERING OG BEHANDLING AF SAGEN EFTER RÅSTOFLOVEN	24
5.1	RÅSTOFLOVEN	24
5.1.1	Råstofplanen	24
5.2	TRANSPORTKORRIDOR	25
5.3	KOMMUNEPLAN OG LOKALPLAN	25
5.4	GRAVE- OG EFTERBEHANDLINGSPLAN	25
5.5	RÅSTOFRESSOURCENS UDNYTTELSE OG ERHVERVSMÆSSIGE HENSYN	25
5.6	REKREATIVE INTERESSER OG HENSIGTSMÆSSIG BYUDVIKLING	26
5.6.1	Afvejning af vilkår om begrænsning af gravedybd	27
5.7	MILJØBESKYTTELSE	28
5.7.1	Driftstider	28
5.7.2	Støj, lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer	29
5.7.3	Støv	30
5.7.4	Forebyggelse mod forurening	30

5.7.5	Graveafstande og periferiskråninger	31
5.8	VANDFORSYNINGSIINTERESSER	33
5.9	BESKYTTELSE AF ARKÆOLOGISKE OG GEOLOGISKE INTERESSER	33
5.10	LANDSKABELIGE VÆRDIER	33
5.11	NATURBESKYTTELSE.....	34
5.12	ULEMPER FOR LUFTFARTEN	34
5.13	INFRASTRUKTURANLÆG, HERUNDER ENERGIPRODUCERENDE ANLÆG	35
5.14	ØVRIGE HENSYN	35
5.15	SIKKERHEDSSTILLELSE.....	35
6	NATURA 2000 OMRÅDER OG HABITATDIREKTIVETS BILAG IV	36
7	MILJØVURDERING (VVM).....	38
8	HØRINGSSVAR PÅ PARTSHØRING	38
9	REGIONS SJÆLLANDS SAMLEDE VURDERING.....	39
10	GENERELLE BESTEMMELSER	40
10.1	GYLDIGHED OG TILBAGEKALDELSE.....	40
10.2	TINGLYSNING AF DEKLARATION OM EFTERBEHANDLING.....	40
10.3	TILSYN OG BESIGTIGELSE.....	40
10.4	ARKÆOLOGI UNDER INDVINDINGEN SAMT UDTALELSE FRA MUSEUM INDEN OPSTART	41
10.5	VEJLOVEN.....	41
10.6	GRAVE OG EFTERBEHANDLINGSPLAN	41
10.7	RETURJORD	41
10.8	OLIE- OG KEMIKALIEAFFALD	42
10.9	ENTREPRENØRTANKE	42
10.10	JORDFORURENING.....	42
10.11	BYGGELOVEN	42
10.12	GRUNDEVAND	42
10.13	DRÆN.....	42
10.14	DIGESVALER.....	42
10.15	LEDNINGSREGISTERET	43
10.16	TELELEDNINGER.....	43
10.17	INDBERETNING AF INDVUNDEN MÆNGDE	43
10.18	INDBERETNING OM BØRINGER.	43
10.19	UNDERRETNING VED KONKURS MV.	43
10.20	RÅSTOFAFGIFT.....	43
10.21	YDERLIGERE VILKÅR OG ÆNDRINGER	43
11	OFFENTLIGGØRELSE OG KLAGEVEJLEDNING.....	44
11.1	GENEREL KLAGEVEJLEDNING.....	44
11.2	KLAGE OVER REGION SJÆLLANDS AFGØRELSER.....	44
11.2.1	<i>Råstoftilladelsen og vurderinger efter Habitatbekendtgørelsen .....</i>	<i>44</i>
11.3	ORIENTERING.....	46

Bilag

1. Efterbehandlingsplan
2. Graveplan og projektbeskrivelse
3. Screeningsafgørelse (VVM)
4. Høringssvar
5. Høringsnotat
6. Tilladelse til vandindvinding til støvbekæmpelse – Roskilde Kommune
7. Tilladelse til midlertidig grundvandssænkning ifm. råstofindvinding under grundvandsspejl – Roskilde Kommune
8. Dispensation fra naturbeskyttelsesloven – Roskilde Kommune
9. Juridisk notat fra Kammeradvokaten
10. Jordbalanceberegning
11. Besigtigelsesnotat af 26/4 2023
12. Notat fra Sweco om respektafstand for udgravning nær vindmølle
13. Tilladelse til arbejde på banenære arealer fra Banedanmark

1 Afgørelser fra Region Sjælland

1.1 Råstofloven

På baggrund af ansøgning af 02.01.2024 og med hjemmel i råstofloven¹ meddeler Region Sjælland hermed tilladelse til en årlig indvinding af 700.000 m³ sand, grus og sten på i alt 19.1 ha, hvoraf de 300.000 m³ kan indvindes under grundvandspejlet. Tilladelsesarealet er angivet på oversigtskortet på side 3. Tilladelsen er gældende til 5. februar 2035.

Tilladelsen gives på vilkår i medfør af råstoflovens § 10, som beskrevet under afsnit 2.

Samtidig godkender Region Sjælland grave- og efterbehandlingsplanen (bilag 1 og 2) på vilkår, som er beskrevet i afsnit 2.1.7.

Der fastsættes en sikkerhedsstillelse på 2.865.000 kr., jf. afsnit 2.1.1.2. Tilladelsen må først udnyttes, når sikkerhedsstillelsen er godkendt af Region Sjælland.

Tilladelsen må først udnyttes, når klagefristen er udløbet.

1.1.1 Begrundelse

For tilladelsen til råstofindvinding har Region Sjælland lagt vægt på, at arealet er udlagt til graveområde i Region Sjællands Råstofplan 2020. Region Sjælland har afvejet de hensyn, som fremgår af råstoflovens § 3 og råstofplanens retningslinjer og fundet, at der ud fra afvejningerne i afsnit 5 og med de fastsatte vilkår kan etableres en råstofgrav på den ansøgte placering.

Nærmere beskrivelse af Region Sjællands behandling og afvejning af hensyn fremgår af afsnit 5.

1.2 Natura 2000 områder og habitatdirektivets bilag IV

Det er Region Sjællands vurdering, at det ansøgte ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke Natura 2000-område Roskilde Fjord og Jægerspris Nordskov væsentligt², og ikke vil ødelægge eller beskadige leve- eller voksesteder for de arter, der indgår i udpegningsgrundlaget.

Regionen vurderer endvidere, at det ansøgte ikke vil medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Regionens nærmere vurdering fremgår af afsnit 6.

¹ LBK nr. 124 af 26. januar 2017. Bekendtgørelse af lov om råstoffer, § 7, stk. 1 og § 8.

² BEK nr. 1098 af 21. august 2023. Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, § 6, stk. 1, § 7, stk. 3, nr. 1, § 7 stk. 13, nr. 1, § 7 stk. 13, nr. 2, og § 10, stk. 1.

2 Vilkår fra Region Sjælland

2.1 Vilkår efter råstofloven

2.1.1 Før indvindingen påbegyndes

2.1.1.1 Grave- og efterbehandlingsplan

- Gravearbejdet og efterbehandlingen skal tilrettelægges og udføres i overensstemmelse med den godkendte plan for indvinding og efterbehandling (bilag 1 og 2), der beskriver de overordnede retningslinjer for indvinding og efterbehandlingen. Eventuelle ændringer til indvinding eller efterbehandling skal godkendes af Region Sjælland. Vilkår for efterbehandling fremgår af afsnit 2.1.77.

2.1.1.2 Sikkerhedsstillelse

- Der skal stilles sikkerhed for opfyldelse af vilkårene om efterbehandling, inden tilladelsen udnyttes.
- Den aktuelle sikkerheds størrelse fastsættes til 2.865.000 kr., som er beregnet ud fra 19,1 ha efterbehandlet til sø, naturområde, og rekreativt areal, hvor sikkerhedsstillelsen er fastsat til 150.000 kr./ha.
- Region Sjælland kan stille krav om, at sikkerhedsbeløbet opskrives, hvis det ud fra en konkret vurdering skønnes nødvendigt. Sikkerhedsbeløbet kan efter aftale reduceres, hvis det åbne gravefelt begrænses til et mindre areal, som følge af efterbehandling af de udgravede arealer.
- Sikkerhedsstillelsen skal være en ikke tidsbegrænset sikkerhed og stilles i form af garanti fra et pengeinstitut eller et kautions- og garantiforsikringselskab. Gravearbejdet må ikke påbegyndes før sikkerhedsstillelse er indsendt til og godkendt af Region Sjælland.

2.1.1.3 Afmærkning

- Der skal ske afmærkning af tilladelsesarealet, hvor der ikke i forvejen er en tydelig afgrænsning. Afmærkning kan ske etapevis.

2.1.2 Råstofindvindingen

2.1.2.1 Grave- og efterbehandlingsgrænser

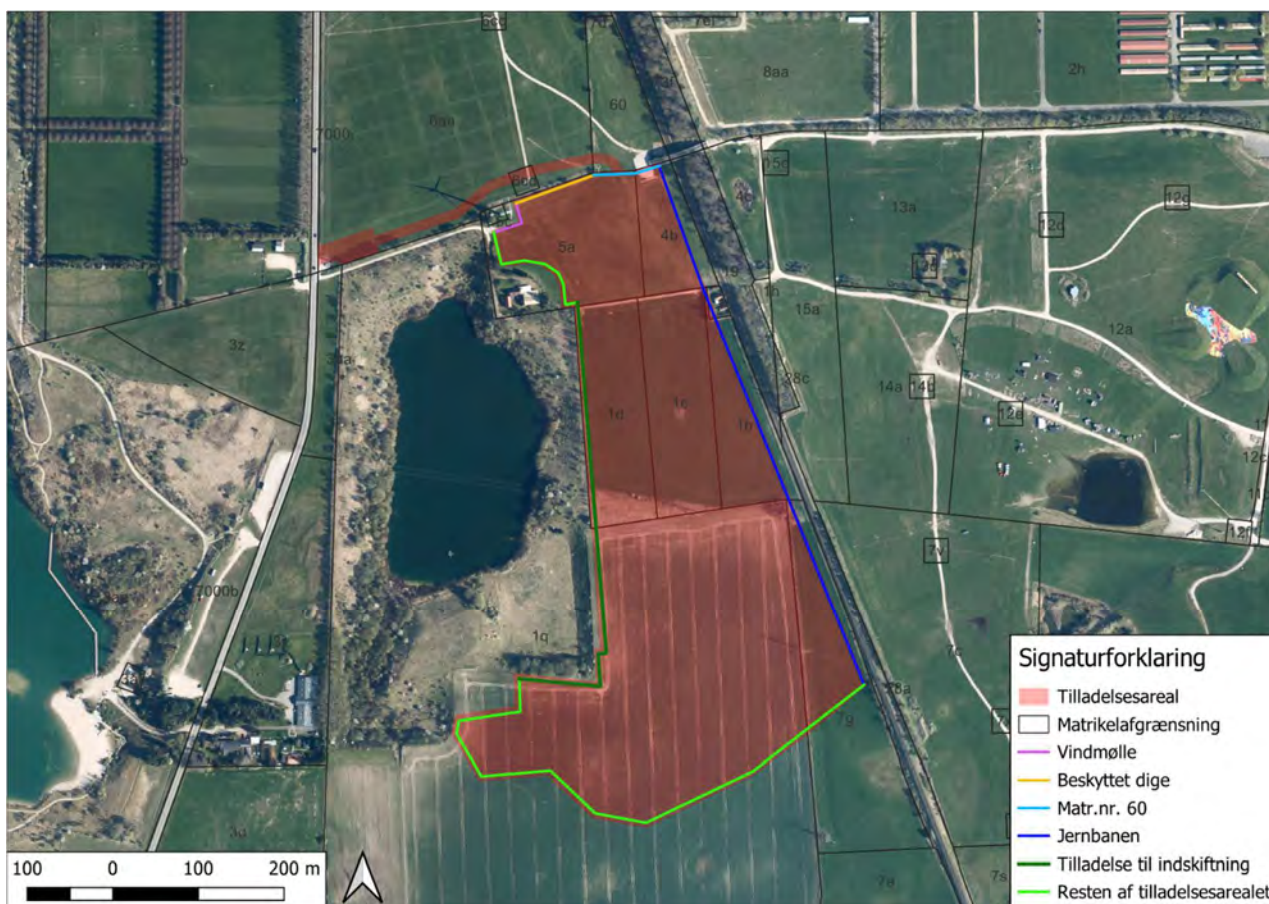
- Der fastsættes tre forskellige grænser for indvindingen. En grænse for indvinding under grundvand, en grænse for indvinding over grundvand, og en grænse for efterbehandlingen. Grænserne fremgår af skemaet herunder. Se også afsnit 5.7.5.

2.1.2.2 Skema over skråningsanlæg, grave- og efterbehandlingsgrænser

Afgrænsning	Efterbehandlingsgrænse (m)	Gravegrænse til gravning over grundvand (m)	Gravegrænse til gravning under grundvand (m)	Stejlest tilladte hældningsgrad på efterbehandlede skråninger
Beskyttet dige	3	12	34	1:2
Matr. 60 og 6aa	0	9	31	1:2
Øvrig ydre grænse af tilladelsesarealet. Gælder også afgrænsning mod vest, hvis der ikke indskiftes.	0	9	31	1:2
Afgrænsning* mod vest.	3	3	3	1:2
Jernbane	15	15	22	1:2
Vindmølle på matr. 5c	25	Efter 25 meter fra møllens midte må der indvindes med en hældning ikke stejlere end 1:2 både over og under grundvand.		

*Der gives tilladelse til indskiftning mod vest ind mod tidligere grusgrav, se også vilkår 2.1.2.3.

Figur 1: Principkort over grave- og efterbehandlingsgrænser

2.1.2.3 Indskiftning

- Region Sjælland tillader indskiftning i periferiskråningen mod vest, ind mod tidligere grusgrav.
- Indskiftning må foretages indtil 3 meter fra graveområdets ydre grænse.
- Der må maksimalt være en strækning på 100 meter skråning under indskiftning ad gangen, og der må maksimalt gå 3 måneder fra indskiftning af en skråning er påbegyndt, til skråningen er genopfyldt.
- Indskiftning under grundvandsspejl må ikke ske med muld.

2.1.2.4 Areal til adgangsvej, vægt, mandskabsvogn o. lign.

- Der må ikke ske råstofindvinding på matr. 60, 6cd og 6aa. Disse arealer må kun anvendes til adgangsvej, vægt, mandskabsvogn o.lign.

2.1.2.5 Jord- og materialeoplag

- Materialeoplag samt oplag af afrømet muld/overjord skal henlægges inden for det tilladte indvindingsområdes afgrænsning og med en maksimal højde på 7 meter over omgivende/ikke gravet terræn.
- Der må ikke placeres jorddepoter inden for to meter fra foden af beskyttede diger.

2.1.3 Driftstider

- Tilladte driftstider for indvinding og oparbejdning:
  - Mandag til fredag kl. 07.00 - 17.00, dog ikke helligdage.
  - Lørdag kl. 07.00 - 13.00, dog ikke helligdage.
- Tilladte driftstider for udlevering og læsning, herunder kørsel inden for virksomhedens område. Reparation, opstart og afprøvning af materiel kan gennemføres fra kl. 06.00 – 07.00, hvis støjvilkåret kan overholdes:
  - Mandag til fredag kl. 06.00 - 17.00, dog ikke helligdage.
  - Lørdag kl. 07.00 - 13.00, dog ikke helligdage.
- Der må ikke foretages indvinding, oparbejdning, udlevering eller læsning i perioden for afvikling af Roskilde Festival. Dette gælder hele den uge, hvor festivalen afvikles. Det samme er gældende for Roskilde Dyrskue på åbningsdagene. Reparation, oprydning og lignende aktiviteter, som ikke støjer eller forudsætter kørsel med tungt materiel, er tilladt.
- Afvigelser fra de normale driftstider er kun undtagelsesvist muligt i kortere perioder og kun efter godkendelse fra Region Sjælland.
- Lastbiler må parkeres i graven med motoren slukket fra en time før de tilladte driftstider for udlevering.

2.1.4 Støj, lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer

2.1.4.1 Støj

- Driften af virksomheden må ikke medføre, at den målte/beregnete værdi af virksomhedens bidrag til støjen, målt som det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A), overstiger følgende grænser:

Grænseværdier for støj, baseret på Miljøstyrelsens vejledning nr. 6/1984 (områdetyper)	Mandag - fredag kl. 07.00 - 18.00 Lørdag kl. 07.00 - 14.00	Mandag - fredag kl. 18.00 - 22.00 Lørdag kl. 14.00 - 22.00 Søn- og helligdag kl. 07.00 - 22.00	Alle dage kl. 22.00-07.00
3. Område for blandet bolig- og erhvervsbebyggelse (ved hus eller opholdsarealer op til 15 m fra huset), centerområder (bykerne) - Gælder generelt for lokalplanområdet 185 og for lokalplanområdet 538 og 118 udenfor perioderne for afvikling af Roskilde Festival og Roskilde Dyrskue.	55	45	40
6. Sommerhusområder og offentligt tilgængelige rekreative områder. Særlige naturområder - Gælder for lokalplanområderne 538 og 118 i perioderne for afvikling af Roskilde Festival og Roskilde Dyrskue.	40	35	35
8. Det åbne land (inklusive landsbyer og landbrugsarealer) på opholdsarealer op til 15 m fra boliger – Øvrige omkringliggende arealer.	55	45	40

2.1.4.2 Maksimalt støjniveau om morgenen

- Der må ikke på noget tidspunkt i perioden kl. 06.00 - 07.00 være et støjniveau over 55 dB(A) ved boliger omkring graveområdet som følge af råstofindvindingsaktiviteterne.

2.1.4.3 Støj i anlægs- og efterbehandlingsfasen

- Der accepteres et støjniveau på 60 dB(A) i tidsrummet 08.00 - 16.00, mandag til fredag, i forbindelse med anlægs- og efterbehandlingsarbejdet. Anlægsarbejdet omfatter håndtering af muld og overjord.
- Der accepteres et støjniveau på 70 dB(A) i tidsrummet 08.00 - 16.00, mandag til fredag, i forbindelse med etablering og nedlæggelse af støjvolde samt terrænreguleringer af kortere varighed.

2.1.4.4 Pligt til støjmåling/støjberegning

- Virksomheden er forpligtet til at bekoste og lade udføre støjmålinger og støjberegninger efter anmodning fra Region Sjælland, hvis regionen som tilsynsmyndighed har begrundet mistanke om, at vilkårene ikke overholdes. Beslutning om metode og hyppighed af målinger træffes af Region Sjælland. Der kan maksimalt kræves målinger en gang om året, med mindre forholdene i råstofgraven er ændrede.

2.1.4.5 Udførelse af støjmåling/støjberegning

- Støjmålinger/støjberegninger skal udføres som angivet i Miljøstyrelsens vejledninger nr. 5/1984 og nr. 6/1984 om måling af ekstern støj fra virksomheder og gennemføres under forhold, hvor virksomheden er i fuld drift.
- Støjmålingerne/støjberegningerne skal udføres af et af Miljøstyrelsen akkrediteret firma.

2.1.4.6 Lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer

- Driften af virksomheden må ikke medføre, at den målte værdi af virksomhedens bidrag til støjen målt indendørs i de berørte bygninger overstiger følgende grænser:

Anvendelse	A-vægtet lydtrykniveau (10-160 Hz), dB	G-vægtet infralydniveau dB
Beboelsesrum, herunder i børneinst. og lign.		
Aften/nat (kl. 18-07)	20	85
Dag (kl. 07-18)	25	85
Kontorer, undervisningslokaler og andre lignende støjfølsomme rum	30	85
Øvrige rum i virksomheder	35	90

Grænseværdier for lavfrekvent støj og infralyd. Grænseværdierne gælder for ækvivalentniveauet over et måletidsrum på ti minutter, hvor støjen er kraftigst. I tilfælde, hvor støjen er impulsagtig reduceres de anførte grænser med fem dB.

- Driften af virksomheden må ikke medføre at udsendelse af vibrationer målt som accelerationsniveau indendørs i de berørte bygninger overstiger følgende grænser:

Anvendelse	Vægtet accelerationsniveau, Law i dB
Boliger i boligområder (hele døgnet)	75
Boliger i blandet bolig/erhvervsområde kl. 18-07	75
Børneinstitutioner og lignende	75
Boliger i blandet bolig/erhvervsområde kl. 07-18	80
Kontorer, undervisningslokaler, og lign.	80
Erhvervsbebyggelse	85

Grænseværdier for vibrationer, dB re 10^{-6} m/s². Grænseværdierne gælder for det maksimale KB-vægtede accelerationsniveau med tidsvægtning S.

Note: For kontorer og tilsvarende lokaler, hvor der foregår følsomme aktiviteter i virksomheder, gælder grænseværdien Law = 80 dB.

- Virksomheden er forpligtet til at bekoste og lade udføre målinger og beregninger efter anmodning fra Region Sjælland, hvis regionen som tilsynsmyndighed har begrundet mistanke om, at vilkårene ikke overholdes. Der kan maksimalt kræves målinger/beregninger én gang om året medmindre, forholdene i råstofgraven er ændrede.
- Måling, rapportering og anden dokumentation skal ske i overensstemmelse med retningslinjerne i afsnit 3 (lavfrekvent støj og infralyd) og 4 (vibrationer) i "Orientering fra Miljøstyrelsen", nr. 9, 1997 om lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer i eksternt miljø, af et laboratorium, der er godkendt af Miljøstyrelsen til at udføre "Miljømåling - eksternt støj".

2.1.5 Støv

- Virksomhedens indretning og drift må ikke give anledning til støvgener i omgivelserne, som efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentlige. Såfremt der konstateres væsentlige støvgener, skal virksomheden straks iværksætte og gennemføre de nødvendige støvbegrænsende foranstaltninger, således at generne minimeres.
- Der skal i nødvendigt omfang træffes foranstaltninger til hindring af støvdannelse fra interne transportveje, materialebunker og produktionsanlæg.
- Der må ikke uden råstofmyndighedens godkendelse udsprede andre støvdæmpende midler end vand.

2.1.6 Forebyggelse mod forurening

2.1.6.1 Brændstof og olieoplæg

- Alt brændstof, olieoplæg mv. anbringes i aflåselige tæt lukkede containere i forsvarlig stand med en indbygget sump med dobbeltbund eller spildbakke, som skal kunne rumme 100 % af brændstoftankens volumen eller indholdet af den største beholder af øvrige olie- eller kemikalieprodukter.
- Der må ikke benyttes eller oplagres olieprodukter, kemikalier mv. til andet end råstofindvindingen.
- Transport af tanke skal ske, så der ikke opstår risiko for spild.
- Tanke og containere skal sikres mod påkørsel.
- Mobiletanke skal opbevares uden for det åbne graveareal udenfor gravens tilladte driftstider.

2.1.6.2 Materiel

- Tankning, reparation, vask og parkering af kørende materiel skal foregå udenfor åbent graveareal.
- Tankning, reparation/service og parkering skal foregå på en sådan måde, at der ikke er risiko for spild.
- Til sikring mod drybspild skal anvendes sugemåtter eller lignende.

- Tankning skal foregå under opsyn.
- Tankningen skal foregå således, at den automatisk afbrydes, når tanken er fuld.
- Hvis der anvendes flydesuger, skal den være drevet af el, og en eventuel generator skal være placeret uden for grundvandssøen.

2.1.6.3 Olie- og kemikaliespild

- Alt materiel skal være i forsvarlig stand med henblik på at undgå olie- og kemikaliespild, og eventuelle utætheder skal øjeblikkeligt afhjælpes og repareres.
- Når der graves under vandspejl skal der i/ved gravemaskiner findes såkaldte oliesokker – absorberende flydespæringer som udlægges i tilfælde af oliespild på vandfladen.
- Spild af olie- og kemikalieprodukter, herunder spild ved påfyldning af brændstof på køretøjer, skal opsamles straks og Region Sjælland kontaktes.

2.1.6.4 Dræn

- Der må ikke afledes drænvand til det gravede areal.

2.1.6.5 Gødningsstoffer og sprøjtemidler

- Der må ikke anvendes gødningsstoffer og sprøjtemidler inden for etaper, hvor råstofindvinding er påbegyndt og på de efterbehandlede arealer. Forbuddet er gældende pr. etape fra tidspunkt for opstart af afrømning af muld og overjord. Forbuddet er også gældende efter afslutning af indvinding og efterbehandling.

2.1.6.6 Affald

- Maskiner og materiel, der ikke anvendes i forbindelse med indvinding, eller ikke kan betragtes som anvendeligt til indvindingen, må ikke opbevares inden for det område, som tilladelsen til indvinding af råstoffer omfatter.
- Ejeren og indvinderen har ansvar for, at der ikke henlægges affald af nogen slags samt for, at eventuelt henkastet affald straks fjernes.

2.1.6.7 Adgangsvej

- For at hindre uvedkommende færdsel skal adgangsvejen være afspærret, når råstofgraven er ubemandet.

2.1.7 Efterbehandling

- Området efterbehandles til sø, naturområde, og rekreativt areal i overensstemmelse med den godkendte efterbehandlingsplan.
- I overensstemmelse med efterbehandlingsplanen må efterbehandling til sø kun ske på matr. 1q.
- Søarealet begrænses mest muligt under hensyntagen til udnyttelsen af råstofforekomsten.
- Fladerne i graven efterbehandles minimum 1 meter over højeste normale grundvandsspejl.
- Fladerne i graven efterbehandles jævne uden lavninger, hvor der i tilfælde af kraftig nedbør kan samle sig vand.

- Efterbehandling af fladerne i graven afsluttes med udlæg af muld i minimum 20 cm dybde.
- Fladerne i graven efterbehandles let skrånende mod syd, så afledning af overfladevand sikres.
- Arealet skal efterbehandles løbende, og efterbehandlingen påbegyndes og afsluttes så tidligt, som det er praktisk muligt under hensyn til virksomhedens drift.
- Muld- og overjordsdepoter, der er oplagt på arealet i forbindelse med afgravning af overjord, skal nedlægges i forbindelse med efterbehandlingen.
- Efterbehandlingen skal udføres med periferiskråninger som det fremgår af skemaet i afsnit 2.1.2.2. Efterbehandlingen kan udføres fra efterbehandlingsgrænsen, der ligeledes er vist i skemaet.
- Søer anlægges med så få næs og vige som muligt, og brinkerne anlægges med anlæg 1:3.
- Søer skal anlægges, så de får en aflang omkreds.
- Der må ikke etableres øer i søer.
- Der udføres en fem meter flad banket rundt om søer 1-2 m over grundvandsspejlet.
- Der må ikke udsættes eller fodres ænder, krebs, fisk eller andet i eller ved vandhuller og søer. Forbuddet er også gældende efter afslutning af indvinding og efterbehandling.
- Tilkørte materialer, adgangsvejen og interne veje skal fjernes i forbindelse med tilladelsesarealets efterbehandling, medmindre Region Sjælland vurderer, at de kan indgå som en naturlig del af efterbehandlingen.

2.1.8 Afslutning

- Efterbehandlingen skal være afsluttet senest et år efter indvindingens ophør og/eller senest den dato, hvor tilladelsen udløber.
- Efterbehandlingspligten indtræder omgående, såfremt tilladelsen tilbagekaldes.
- Behandlingsanlæggene og dertil knyttede installationer, herunder eventuelle støbte fundamenter eller lignende, samt gravemaskiner, redskaber, bygninger og skure skal være fjernet senest et år efter indvindingens ophør og/eller senest den dato, hvor tilladelsen udløber.

3 Afgørelser og vilkår fra andre myndigheder

Herunder er listet afgørelser og vilkår fra andre myndigheder, som er nødvendige, eller har betydning for udnyttelse af tilladelsen til råstofindvinding.

3.1 Vandforsyningsloven

Roskilde Kommune meddeler samtidig tilladelse efter vandforsyningslovens § 20 og § 26 til indvinding af 5.000 m³ vand pr. år til støvbekæmpelse og tilladelse til den midlertidige grundvandssænkning, der vil være konsekvensen af indvinding af 300.000 m³ råstoffer under grundvandsspejlet.

3.1.1 Vilkår efter vandforsyningsloven

3.1.1.1 Tilladelse til vandindvinding til støvbekæmpelse

1. Tilladelsen gives i relation til Nymølles ansøgning af 5. januar 2024 om tilladelse til råstofindvinding Darup Syd, se placeringen af indvindingspunktet i bilag 1 (i kommunens afgørelse). Hvis indvindingspunktet ønskes ændret, skal der ansøges herom forinden til Roskilde Kommune, ligesom der skal redegøres for betydningen heraf.
2. Tilladelsen udløber samtidig med den planlagte afslutning af indvinding af råstoffer, hvilket vil sige senest med udgangen af 2034.
3. Indvindingen af grundvand på matr.nr. 4b eller 5a Darup By, Vor Frue må ikke overstige 5.000 m³ pr. år og må ikke overstige 35 m³/time. Indvindingens formål er støvbekæmpelse af kørevej i forbindelse med grusgravning.
4. Vandstanden i indvindingspunktet/gravesøen skal pejles minimum 4 gange årligt i den første uge af januar, april, juni og oktober. Indberetningen skal ske digitalt og 1 gang om året, senest den 1. februar til drikkevand@roskilde.dk. Roskilde Kommune kan til enhver tid bede om at få pejledata udleveret. Såfremt pejlingerne viser større sænkninger end den almindelige årstidsvariation, som er 1,4 meter, så skal indvindingen af vand ophøre og Roskilde Kommunes miljøafsnit skal straks kontaktes, og der skal redegøres for mulig årsag.
5. Den indvundne mængde af grundvand skal registreres med vandmåler, timetæller eller lign. Såfremt der installeres flowmåler på vandvognen, skal der suppleres med føring af logbog. I logbogen skal der noteres dato, indvindingspunkt/position og målerstand samt pumpeydelsen (sidst nævnte må ikke overstige 35 m³/timen). Indvindingsmængden for det foregående kalenderår (1. januar - 31. december) skal indberettes til Roskilde Kommune. Indberetningen skal ske digitalt og 1 gang om året, senest den 1. februar til drikkevand@roskilde.dk.

Afgørelsen fremgår af bilag 6.

3.1.1.2 Tilladelse til midlertidig grundvandssænkning ifm. råstofindvinding under grundvandsspejl

1. Tilladelsen gives i relation til tilladelse til råstofindvinding på matriklerne 18, 1b, 1c, 1d, 1q, 4b, 5a Darup By, Vor Frue, 7g Kamstrup By, Vor Frue og 6aa, 6cd og 6O Vestermarken, Roskilde Jorder. Placeringen af graveområdet er angivet på Bilag 1 (i kommunens afgørelse).
2. Tilladelse til midlertidig grundvandssænkning udløber samtidig med råstofindvindingstilladelsen med udgangen af 2034.

3. Indvindingen af råstoffer under grundvandsspejlet må ikke overstige 300.000 m³/år, svarende til en midlertidig fortrængning af grundvand på 225.000 m³/år.
4. Indvindingsmængden af råstoffer under grundvandsspejlet for det foregående kalenderår (1. januar – 31. december) skal indberettes til Roskilde Kommune. Indberetningen skal ske digitalt og én gang om året, senest den 1. februar til drikkevand@roskilde.dk.
5. Indvindingen af råstoffer under grundvandsspejlet må ikke forårsage en vandstandssænkning i den eksisterende gravesø (Darup Gravesø, se bilag 1 (i kommunens afgørelse)) vest for graveområdet på mere end 8 cm i ud over normal årstidsvariation (1,4 meter), svarende til kote +34,84 +/- 0,78 meter. Såfremt vilkåret ikke kan overholdes skal indvindingen stoppes indtil vandstanden er reetableret, så vilkåret overholdes.
6. Indvindingen af råstoffer under grundvandsspejlet må ikke forårsage en grundvandssænkning på mere end 52 cm i gravesøen (målt i boring, jf. vilkår 7) ud over normal årstidsvariation (1,4 meter), svarende til kote +36 +/- 1,22 meter (årstidsvariation). Såfremt vilkåret ikke kan overholdes skal indvindingen stoppes indtil vandstanden er reetableret, så vilkåret overholdes.
7. Grundvandsstanden skal pejles dagligt i boring placeret umiddelbart øst for Darup Gravesø (se bilag 1). Boringen skal filtersættes med et filter på 10 meter fra kote +28 til kote +38. Indberetningen skal ske digitalt og én gang om året, senest den 1. februar til drikkevand@roskilde.dk. Roskilde Kommune kan til enhver tid bede om at få pejledata udleveret.
8. Løbende pejling af vandstand i Darup Gravesø. De nærmere rammer aftales med Roskilde Kommune. Såfremt vilkåret ikke kan overholdes skal indvindingen stoppes indtil vandstanden er reetableret, så vilkåret overholdes.
9. Såfremt pejlingerne viser større sænkninger end vurderet, skal Roskilde Kommunes Miljøafsnit straks kontaktes.

Afgørelsen fremgår af bilag 7.

3.2 Naturbeskyttelsesloven

3.2.1 Søbeskyttelseslinjen

Roskilde Kommune giver samtidig dispensation fra naturbeskyttelseslovens bestemmelser i § 16, stk. 1 om beskyttelseslinje omkring søer og åer til råstofgravning som ansøgt, jf. opdateret ansøgning af 5. januar 2024.

3.2.2 Vilkår efter naturbeskyttelsesloven

1. Det er et vilkår, at gravningen ikke overskrider den røde streg på nedenstående kort.

Afgørelsen fremgår af bilag 8.

3.3 Jernbaneloven

Banedanmark har den 11. november 2024 meddelt tilladelse til indvinding og opførelse af støjvold på banenære arealer.

3.3.1 Vilkår efter jernbaneloven

Særlige vilkår

1. Tilladelsen er betinget af, at der reetableres ny adgangsvej til banen, hvor Banedanmark sikres uhindret adgang. Dette forhold skal tinglyses på matr.nr. 4b og 5a Darup By, Vor Frue.
2. Tilladelsen er betinget af, at det ikke er en ændring med jernbanesikkerhedsmæssigt indhold, der skal håndteres, jf. CSM-forordningen. Dette er bygherres ansvar at overholde.

Standardvilkår

1. Arbejdet må ikke påbegyndes, førend der er foretaget en Jernbanesikkerhedsfaglig vurdering af, om projektet skal have udfærdiget en jernbanesikkerhedsplan/-instruks. Der skal i den forbindelse rettes henvendelse til Banedanmarks Jernbanesikkerhedsafdeling via mailadressen jernbanesikkerhedsplaner@bane.dk
2. Såfremt en jernbanesikkerhedsplan-/instruks konkluderes nødvendig, skal denne godkendes, at Banedanmark forinden projektet kan påbegyndes.
3. Kopi af eventuel jernbanesikkerhedsplan/instruks samt kopi af denne tilladelse skal kunne fremvises på arbejdsarealet.
4. Bygherre er ansvarlig for at indhente de fornødne ledningsoplysninger vedrørende ledninger ejet af Banedanmark og andre ledningsejere. Banedanmarks ledningsoplysninger kan findes på ler.dk
5. Bygherre påtager sig det fulde ansvar for arbejdet og eventuelle anlæg i forhold til tredjemand - herunder at indhente øvrige nødvendige tilladelser fra andre myndigheder, borgere og naboer.
6. De forandringer af anlæggets beliggenhed, som ændringer af baneforhold måtte medføre beko- stes af bygherren. Med hensyn til disse forandringers udførelse og det flyttede anlægs vedligehol- delse, gælder de samme betingelser som heri anført. Banedanmark har dog ret til på anlægsejerens bekostning, men ved egen foranstaltning og med frit valg af arbejdsmåden, at udføre så stor en del af arbejdet, som de af hensyn til jernbanedriftens sikkerhed eller andre grunde anser for nødven- dige.
7. Der gøres af sikkerhedsmæssige årsager særligt opmærksom på, at Banenorm BN1-105-1 og BN1- 105-2, Fjernbanens og S-banens Kørestrømsinstrukser FKI og SKI, samt normer for beskyttelses- jording, skal overholdes.
8. Ved afvigelse fra ansøgt forløb af arbejdet, skal Banedanmark hurtigst muligt kontaktes, og tilla- delsen skal revurderes.
9. Banedanmark fører stikprøvevis tilsyn med arbejder i henhold til udstedte tilladelser. Uanset om der er tale om anmeldt eller uanmeldt tilsyn, skal entreprenøren være indstillet på at afsætte den nødvendige tid til at gennemgå arbejdet sammen med den tilsynsførende fra Banedanmark.
10. Ved opgravning indenfor 5 meter af kørestrømsfundamenter kræver det en særskilt tilladelse og der henvises til mailadressen: phc@bane.dk.
11. Efter arbejdets afslutning skal området reetableres til minimum samme stand, som det fore- fandtes, inden arbejdets påbegyndelse. Evt. eksisterende skader, som ikke ønskes omfattet af retab- leringskravet skal kunne dokumenteres af bygherre. Arbejdsarealet skal generelt holdes ryddeligt. Der skal foretages en grundig oprydning således, at intet byggeaffald eller rester af materialer lades tilbage.
12. Banedanmark er uden ansvar for mulige beskadigelser af anlægget med tilbehør forårsaget ved indvirkninger fra jernbanedriften.

13. Samtlige udgifter som i sagens anledning påføres Banedanmark, herunder bl.a. udgifter som følge af togforsinkelser eller andre trafikale omkostninger, alt med dækningsomkostninger, afholdes af bygherre og godtgøres Banedanmark efter regning.

14. Ved arbejdets afslutning skal arbejdet færdigmeldes til undertegnede. Færdigmeldingen skal indsendes sammen med relevant dokumentation. Banedanmark kan på forlangende anmode om ”som udført ”-dokumentation.

Afgørelsen fremgår af bilag 13.

4 Grundlag for tilladelsen

4.1 Ansøgningen

- Ansøgningsskema af 2. januar 2024.
- Ejendommen består af matr.nr. 18, 1b, 1c, 1d, 1q, 4b, 5a Darup By, Vor Frue, 7g Kamstrup By, Vor Frue samt 6aa, 6cd og 6o Vestermarken, Roskilde Jorder i Roskilde Kommune og udgør totalt 19,1 ha.
- Der forventes årligt produceret 700.000 m³ sand-, grus- og stenmaterialer, heraf op til 300.000 m³ under grundvandsspejlet.
- Det søges om tilladelse til gravningen indtil år 2034. Den samlede råstofindvinding forventes afsluttet år 2034 over/under grundvandsspejlet.
- I forbindelse med råstofindvindingen anvendes følgende materiel:
  - 2-3 gummigeder
  - 2 tørsorteringsanlæg
  - 1 hydraulisk gravemaskine
  - 1-2 knusere
  - 1 elektrisk suger
  - 1 fejmaskine
  - 1 vandvogn
- Til overjordarbejde anvendes:
  - 1 dozer
  - 3 dumpere
- Forventet antal daglige lastbiler er 150.
- Forebyggelse af støvgener foregår ved inddækning af støvende processer, og ved vanding af forarbejdningsplads og køreveje.
- Støj bekæmpes med afskærmning af kilder fx med containere, jordvolde og montering af gummi-solde på sorteringsværker. Der anvendes mobile anlæg. Anlæggene vil stå i bunden af graven, og graven vil blive afgrænset af jordvolde.

4.2 Udtalelser

4.2.1 Høring af myndigheder og forsyningsselskaber

Ansøgningsmaterialet har tre gange været i høring med forskellige afgrænsninger af indvindingsarealet. Ansøgningsmateriale har været i høring hos følgende:

- Roskilde Kommune
- Roskilde Museum
- Erhvervsstyrelsen
- Roskilde Festival

- Roskilde Dyrskue
- Roskilde Lufthavn
- Bane Danmark
- Energinet (3.parter)
- FORS
- Cerius
- Evida
- Radius Elnet A/S
- TDC
- Telia
- Fibia
- Globalconnect

Region Sjælland har modtaget høringssvar fra Roskilde Kommune, Roskilde Festival, Roskilde Dyrskue, Roskilde Museum, Roskilde Lufthavn, Banedanmark, Energinet, Evida, FORS og TDC. Høringssvar vedlægges i bilag 4.

Høringsnotat med emner fra høringssvarene og regionens bemærkninger er vedlagt som bilag 5.

4.2.2 Høring af naboer mv.

Ansøgningsmaterialet har også været i høring hos ejere og beboere på følgende ejendomme:

- Darupvej 131, 4000 Roskilde
- Darupvej 105, 4000 Roskilde
- Darupvej 105b, 4000 Roskilde
- Darupvej 155, 4000 Roskilde
- Darupvej 157, 4000 Roskilde
- Darupvej 161, 4000 Roskilde
- Darupvej 165, 4000 Roskilde
- Kamstrupvej 170, 4000 Roskilde
- Kamstrupvej 160, 4000 Roskilde

Region Sjælland har modtaget høringssvar fra Darupvej 131 og 155, 4000 Roskilde. Svar vedlægges i bilag 4.

Høringsnotat med emner fra høringssvarene og regionens bemærkninger er vedlagt som bilag 5.

4.2.3 Partshøring af udkast til afgørelse

Udkast til afgørelse om erhvervs-mæssig indvinding af råstoffer er jf. forvaltningsloven³ udsendt i partshøring til:

- Nymølle Stenindustrier A/S
- Roskilde Kommune
- Roskilde Festival
- Roskilde Lufthavn
- Banedanmark
- Energinet (3.parter)
- Darupvej 131, 4000 Roskilde

³ LBK nr. 433 af 22. april 2014. Bekendtgørelse af forvaltningsloven, § 19.

- Darupvej 105, 4000 Roskilde
- Darupvej 105b, 4000 Roskilde
- Darupvej 155, 4000 Roskilde
- Darupvej 157, 4000 Roskilde
- Darupvej 161, 4000 Roskilde
- Darupvej 165, 4000 Roskilde
- Kamstrupvej 170, 4000 Roskilde
- Kamstrupvej 160, 4000 Roskilde

Region Sjælland har vurderet, at ovenstående er parter i sagen, da de enten er ejere eller brugere af de ansøgte arealer, er myndigheder eller forsyningsselskaber med væsentlig interesse i sagen eller er ejere eller beboere af beboelser, som ligger nærheden af det ansøgte areal, og deraf kan blive påvirket af råstofindvindingen.

Region Sjælland har modtaget to høringssvar fra Energinet og Darupvej 165 (ejer af en del af tilladelsesarealet). Svar vedlægges i bilag 4.

Høringsnotat med emner fra høringssvarene og regionens bemærkninger er vedlagt som bilag 5.

5 Regionens vurdering og behandling af sagen efter råstofloven

5.1 Råstofloven

Ved råstoflovens anvendelse skal der efter § 3 foretages en afvejning af råstofressourcernes omfang, kvalitet, sikring af råstofressourcernes udnyttelse samt erhvervsmæssige hensyn mod hensynene til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, beskyttelse af arkæologiske og geologiske interesser, naturbeskyttelse, herunder bevarelsen af landskabelige værdier og videnskabelige interesser, rekreative interesser, en hensigtsmæssig byudvikling, infrastrukturanlæg, herunder energiproducerende anlæg, jord- og skovbrugsmæssige interesser, sandflugtsbekæmpelse og risiko for oversvømmelse eller erosion af kysten, fiskerimæssige interesser, ulemper for skibs- og luftfarten samt ændringer i strøm- og bundforhold.

Bestemmelsen er en udtømmende opregning af de hensyn og interesser, der skal vurderes og afvejes ved en afgørelse af, om der kan meddeles tilladelse til råstofindvinding, og på hvilke vilkår indvindingen i givet fald skal foregå. Spørgsmål om livskvalitet og ejendomsværdiforringelse indgår ikke i den afvejning, der kan foretages efter råstofloven.

5.1.1 Råstofplanen

Råstofplanens formål er at sikre, at råstoflovens interesseafvejning tilgodeses således, at udnyttelsen af råstofforekomsterne på land sker som led i en bæredygtig udvikling efter en samlet interesseafvejning og således, at indvinding og efterbehandling tilrettelægges så arealet efterfølgende kan indgå som led i anden arealanvendelse.

Råstofindvinding skal som altovervejende hovedregel foregå i de områder, som er udlagt hertil i råstofplanen, medmindre der er særlige grunde til at fravige dette. En afvejning af hensynene i råstoflovens § 3 på baggrund af de konkrete forhold kan dog føre til, at der ikke kan meddeles tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding i et udlagt graveområde, eller at der kan meddeles tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding uden for de udlagte graveområder.

Gravearealet er beliggende i Roskilde Graveområde, Delområde Darup som ifølge Råstofplan 2020 er reserveret til indvinding af sand, grus og sten. Råstofferne indenfor området skal udnyttes og oparbejdes optimalt, såvel over som under grundvandsspejlet i overensstemmelse med deres kvalitet, med mindre hensyn til andre interesser taler afgørende imod jf. retningslinje 5 i Råstofplan 2020. Indenfor råstofplanens udlagte graveområder tillægges indvinding af råstoffer særlig vægt i regionens samlede afvejning.

Tilladelsen omfatter indvinding af 700.000 m³ sand, grus og sten årligt, som oparbejdes til grus og sandfyld, bundsikring og stabilgrus. Det er efterspurgte produkter, og særligt stabilgrus er der mangel på lokalt og regionalt. Størstedelen af produkterne afsættes til projekter i hovedstaden. Indvindingen af grus i Roskilde har i en årrække været faldende, hvilket har medført mangel på materialer til projekter i og omkring hovedstaden.

5.2 Transportkorridor

Tværs gennem den nordlige del af arealet løber en transportkorridor, der er en statslig arealreservation til infrastrukturanlæg. Der er begrænsninger for aktiviteter i dette bælte, som medfører, at området ikke kan bebygges m.v. Der må ikke graves råstoffer under grundvandsspejlet i korridoren, medmindre det er muligt at genopfylde området til 1 meter over grundvandsspejlet efterfølgende. Dette er afspejlet i efterbehandlingsplanen og vilkår for efterbehandling.

5.3 Kommuneplan og lokalplan

Hele arealet er omfattet af området Milen i Roskilde Kommunes kommuneplan. Af beskrivelsen af Milen fremgår det bl.a. at: *"Her lever store arrangementer som Roskilde Festival, Roskilde Dyrskue og mange andre side om side med grusgravning."* Og at: *"...området i kølvandet på grusgravningen skal omdannes til et unikt bynært kultur- idræts- og fritidsområde."*

Det ligger således i Roskilde Kommunes planlægning, at området i fremtiden skal kunne anvendes til afholdelse af store arrangementer og events. Milen omfatter hele det ansøgte areal. Hensynet til kommunes planlægning for området ligger i hensynet til hensigtsmæssig byudvikling, og er afvejet under afsnit 5.6.

Tilladelsesarealet er ikke omfattet af lokalplan.

5.4 Grave- og efterbehandlingsplan

Indvinding og efterbehandling udføres i henhold til den godkendte grave- og efterbehandlingsplan. Grave- og efterbehandlingsplanen fremgår af bilag 1 og 2.

Graveplanen visualiserer den overordnede rækkefølge og proces for indvinding af råstofressourcen.

Arealet efterbehandles til sø, naturområde, og rekreativt område. Den planlagte efterbehandling og de fastsatte vilkår for efterbehandling sikrer efter regionens vurdering, at arealet landskabeligt og anvendelsesmæssigt vil indgå hensigtsmæssigt i det omkringliggende landskab, og vil kunne anvendes i henhold til Roskilde Kommunes planmæssige rammer.

I forbindelse med fastsættelse af vilkår for efterbehandling har Region Sjælland afvejet hensyn til råstofressourcens udnyttelse og erhvervmæssige hensyn overfor hensyn til rekreative interesser og hensigtsmæssig byudvikling. Se afsnit 5.5 og 5.6.

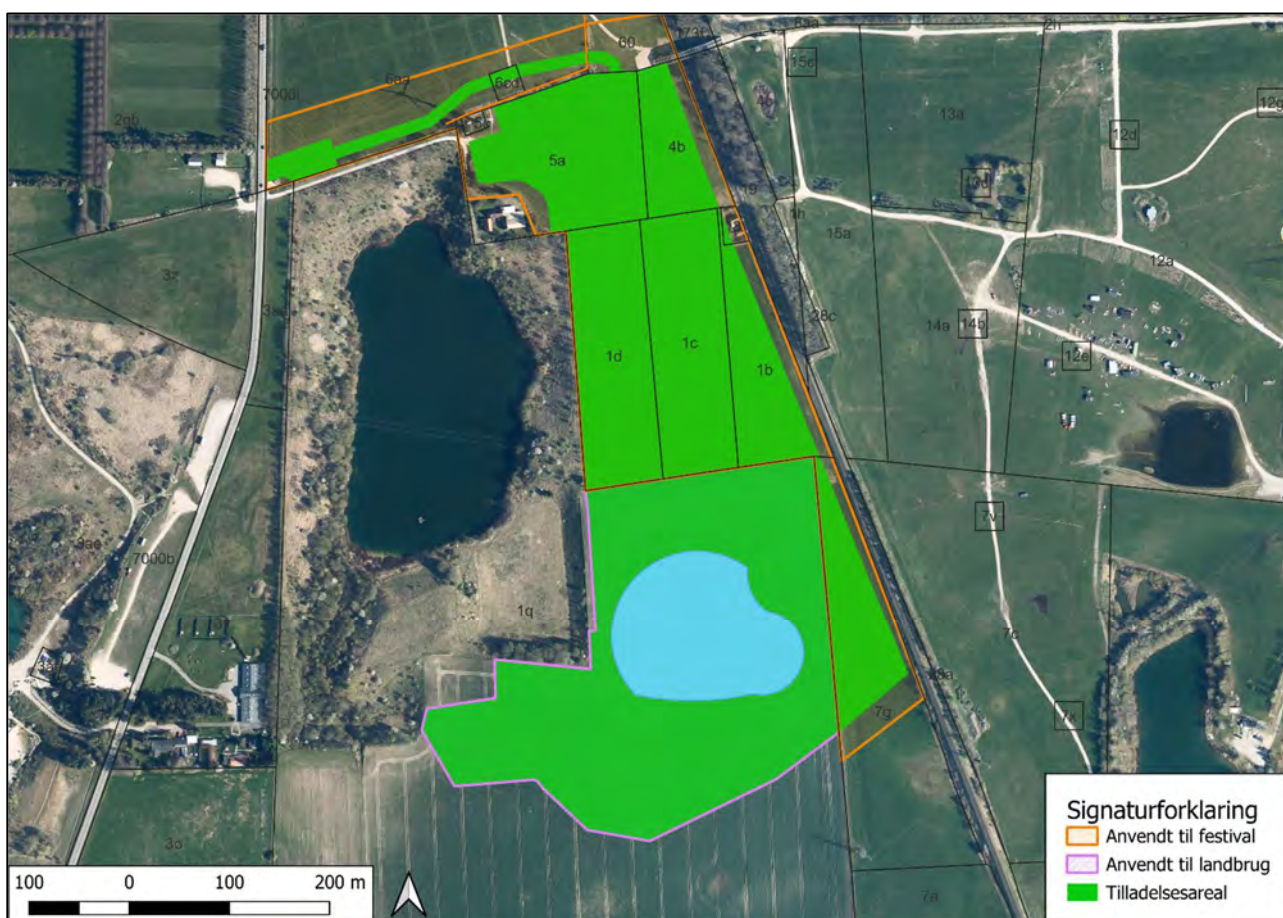
5.5 Råstofressourcens udnyttelse og erhvervmæssige hensyn

Tilladelsen omfatter indvinding af 700.000 m³ sand, grus og sten årligt, som oparbejdes til grus og sandfyld, bundsikring og stabilgrus. Det er efterspurgte produkter, og særligt stabilgrus er der generelt mangel på i Region Sjælland og i hovedstaden. Størstedelen af produkterne afsættes til projekter i hovedstaden. Indvindingen af grus i Roskilde har i en årrække været faldende, hvilket har medført mangel på grusmaterialer i og omkring hovedstaden. Hvis råstofferne til byggerier i hovedstaden ikke indvindes i Roskilde, skal de køres til fra Kalundborg, hvor der også er høj efterspørgsel på råstoffer eller sejles til fra Jylland eller udlandet, hvilket medfører ekstra tung transport, øget CO² aftryk og ekstra udgifter til råstoffer.

Råstoffernes udnyttelse er på grund af mængden, kvaliteten og den geografiske placering et tungtvejende hensyn, som generelt er afvejet i forbindelse med afgørelsen om tilladelse og fastsættelse af vilkår.

5.6 Rekreative interesser og hensigtsmæssig byudvikling

Den nordlige og østlige del af det ansøgte areal har været anvendt af Roskilde Festival til bl.a. campingområde. Arealet har ikke været anvendt af Roskilde Dyrskue eller andre events. Den sydlige del af det ansøgte areal (matr. 1q) er landbrugsareal, som aldrig har været anvendt til store arrangementer og event. Se figur 2.

Figur 2: Den hidtidige arealanvendelse i området

Hele det ansøgte areal er omfattet af området Milen i Roskilde Kommunes kommuneplan, som udlægger området til afholdelse af store arrangementer og events.

De rekreative interesser og hensynet til hensigtsmæssig byudvikling i form af den planlagte anvendelse af arealet er tungtvejende interesser. Region Sjælland har derfor fastsat en række vilkår til efterbehandlingen af graven, som sikrer, at arealet efter råstofindvindingen kan anvendes til afholdelse af store events og arrangementer, og at råstofindvindingen ikke i indvindingsperioden hindrer eller skaber væsentlige gener for afholdelse af Roskilde Festival og Roskilde Dyrskue.

Der er fastsat en række vilkår for efterbehandling af fladerne i graven. Vilkårene er fastsat for at sikre, at de efterbehandlede flader kan anvendes til store events og arrangementer. Vilkårene sikrer konkret, at de efterbehandlede flader er jævne og tørre, og at der kan gro græs.

Regionen har afvejet de erhvervsmæssige hensyn i form af øget udgift til efterbehandling af gravens flader. Regionen vurderer, at den ekstra udgift til efterbehandling af gravens flader er begrænset i forhold til den samlede økonomi i graven, og at de rekreative hensyn og hensynet til den efterfølgende planlagte anvendelse vejer tungere.

Der er fastsat vilkår om, at grusgraven ikke må være i drift i de perioder, hvor der afholdes Roskilde Festival og Roskilde Dyrskue. Vilkåret er fastsat for at forhindre væsentlige støv- og støjgener i perioden for disse events.

5.6.1 Afvejning af vilkår om begrænsning af gravedybden

Ansøgningen omfatter fuld udnyttelse af råstofforekomsten, dog har ansøger oplyst, at de kommer til at efterlade en mængde finkornede (mindre værdifulde) råstoffer under transportkorridoren for at muliggøre, at dette areal fyldes op. Dette har medført en ansøgt efterbehandlingsplan, hvor den del af graven, som hidtil har været anvendt af Roskilde Festival, efterbehandles til landareal minimum 1 meter over grundvandsspejl, mens den øvrige del af arealet, som hidtil har været landbrugsareal, efterbehandles til både sø og landareal.

Kammeradvokaten har på foranledning af Region Sjælland udarbejdet et juridisk notat om muligheden for at begrænse gravedybden i Darup, med henblik på, at arealet efterfølgende fremstår med mindre terrænforskelle og uden søer, og dermed bedre kan anvendes til Roskilde Festival og andre store events. Se bilag 9.

Kammeradvokaten vurderer bl.a. i notatet, at fastholdelsen og udviklingen af området som rekreativt areal, herunder anvendelse til Roskilde Festival og Roskilde Dyrskue kan begrunde, at fastsættelse af et vilkår om begrænsning af gravedybde vil være proportionalt.

Kammeradvokaten skriver videre, at et sådant vilkår skal fastsættes ud fra, hvad der er absolut nødvendigt, således at indvindingen af råstoffer begrænses mindst muligt.

Endvidere skriver Kammeradvokaten, at hensynet til, den efterfølgende anvendelse er størst på de arealer, som i dag er anvendt til Roskilde Festival og Roskilde Dyrskue, og mindre for arealer, som ikke er anvendt til disse formål.

Region Sjælland er enig i kammeradvokatens vurderinger, og har herudfra afvejet de konkrete forhold i sagen, med henblik på at vurdere, om der på det konkrete areal skal fastsættes vilkår om begrænsning af gravedybden. I afvejningen indgår de råstoffressourcemæssige forhold, den hidtidige anvendelse (se figur 2) og arealernes betydning for den fremtidige rekreative anvendelse og byudvikling.

Som beskrevet i afsnit 5.1.1. er der tale om en værdifuld råstoffressource, som er vigtig for at dække behovet for råstofforsyning i Region Sjælland. Ca. 75 % af råstofferne ligger under grundvandsspejl. Over råstofforekomsten er et lag af overjord i en varierende tykkelse mellem 0 og 6 meter. Der er ikke overjord nok til at fylde hele tilladelsesarealet op til over grundvandsspejl med mindre, der blev fastsat vilkår om begrænsning af gravedybden, hvilket ville medføre, at værdifulde råstoffer

ikke kunne indvindes. Der er på arealet overjord nok til at fylde de arealer op, som hidtil har været anvendt af Roskilde Festival uden, at der efterlades værdifulde råstoffer.

Den centrale og nordlige del af arealet, som hidtil har været anvendt til Roskilde Festival, vurderer Region Sjælland har stor betydning for fremtidig afholdelse af Roskilde Festival og eventuelt andre fremtidige events. Det har derfor stor betydning for den rekreative interesse og hensigtsmæssige byudvikling, at arealet genskabes som landareal. Der er på den baggrund fastsat vilkår om, at efterbehandling til sø kun må ske på matr. 1q, som ikke hidtil har været anvendt til festival. Ved fastsættelsen af vilkåret har Region Sjælland også lagt vægt på, at vilkåret ikke medfører, at der skal efterlades værdifulde råstoffer, da der er overjord nok på arealet til at fylde disse arealer op uden begrænsning af gravedybden.

Matr. 1q har hidtil været anvendt til landbrug, og har derfor ikke indgået som festivalareal eller i forbindelse med andre rekreative aktiviteter. Arealet ligger samtidig længst væk fra Roskilde Dyrskueplads (musikområde på Roskilde Festival), som er centrum for de rekreative aktiviteter i området. Region Sjælland vurderer ikke, at hensynet til rekreative interesser og hensigtsmæssig byudvikling har samme vægt for matr. 1q, som de øvrige arealer, der har været anvendt af Roskilde Festival. Region Sjælland har for matr. 1q fundet, at hensynet til udnyttelsen af råstofferne vejer tungere end det rekreative hensyn i at få arealet genskabt til landareal, og har derfor ikke fundet grundlag for vilkår om, at matr. 1q skal efterbehandles til landareal.

Opsummerende har regionen fastsat vilkår om, at de arealer, som har indgået i Roskilde Festival skal genskabes til landareal, da disse arealer har størst rekreativ betydning, og at dette kan ske uden at begrænse gravedybden og dermed efterlade værdifulde råstofressourcer. For matr. 1q, som er landbrugsareal og ikke hidtil har indgået i den rekreative anvendelse, har regionen ikke fundet grundlag for vilkår om, at arealet skal efterbehandles til landareal.

På baggrund af ovenstående har regionen ikke fundet grundlag for at fastsætte vilkår om begrænsning af gravedybden. Se bilag 10 - jordbalanceberegning.

5.7 Miljøbeskyttelse

5.7.1 Driftstider

De fastsatte tidspunkter for drift i graven er meddelt jf. det ansøgte. Regionen finder ikke anledning til at begrænse de ansøgte driftstider. Regionen har lagt særligt vægt på, at driften i graven efter regionens vurdering ikke vil overskride de vejledende støjvilkår indenfor de ansøgte driftstider.

Der er mulighed for parkering af lastbiler i graven op til en time før normal driftstid. Dette er hensigtsmæssigt for afvikling af læsningen og kørslen ind og ud af graven om morgenen, hvor der kan komme mange lastbiler. Indkørsel og parkering af tomme lastbiler vil kun medføre ganske begrænset støjpåvirkning, hvorfor Region Sjælland ikke vurderer, at der er grundlag for at begrænse denne aktivitet.

Drift er ikke tilladt under afvikling af Roskilde Festival og Roskilde Dyrskue. Begrænsningen er fastsat for at undgå væsentlige støv- og støjgener. Reparation af materiel og lignende støjsvage aktiviteter er tilladt, da dette ikke giver anledning til væsentlige støv, støj eller kørsel med store maskiner.

5.7.2 Støj, lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer

Region Sjælland har i indvindingstilladelsen fastsat en række vilkår for at imødegå støjgener for de omkringboende. Der er bl.a. fastsat vilkår indeholdende grænseværdier for råstofgravens eksterne støjniveau samt vilkår om pligt til støjmåling/støjberregning, hvis tilsynsmyndigheden har en begrundet mistanke om, at støjvilkårene ikke overholdes. Der er endvidere fastsat vilkår om metoden til udførelse af støjberregninger.

Støjvilkårene fremgår af afsnit 2.1.4.

Størstedelen af det ansøgte areal er vurderet til at være omfattet af ”områdetype 8, det åbne land”, jf. vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 5/1984, ”Ekstern støj fra virksomheder”. Af vejledningen fremgår det, at fastsættelse af støjgrænser for denne områdetype skal ske efter en konkret vurdering. En virksomhed, der påfører omgivelserne en væsentlig støjbelastning, bør ikke placeres i det åbne land, medmindre det er den eneste naturlige placering af virksomheden, blandt andet råstofindvindingsvirksomheder, der i højere grad er bestemt af de geologiske forekomster end støjhensyn.

Som udgangspunkt ved den konkrete vurdering i forbindelse med fastsættelse af støjgrænser er Miljøstyrelsen af den principielle opfattelse, at vilkår om støj fra grusgrave bør fastsættes med udgangspunkt i Vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 5/1984, ”Ekstern støj fra virksomheder”, områdetype 3 - ”Blandet bolig- og erhvervsbebyggelse, centerområder”. Region Sjælland har ikke fundet grund til at ændre på udgangspunktet, og vilkårene er derfor fastsat som ved områdetype 3.

Lokalplanområderne 538 og 118 er planlagt for offentlige formål, særligt med henblik på anvendelse til dyrskue og festivalområde. I perioderne for dyrskue og festival er arealerne følsomme overfor støjpåvirkning, og Region Sjælland vurderer, at områderne i disse perioder, er at betragte som rekreative området og støjvilkårene er fastsat i overensstemmelse hermed. Vilkår 3 i afsnit 2.1.3 fastsætter, at grusgraven ikke må være i drift i perioderne for afvikling af Roskilde Dyrskue og Roskilde Festival bl.a. for at reducere risiko for støjgener, men der kan udføres ikke støjende aktiviteter som reparation og oprydning.

I det øvrige tidsrum vurderer Region Sjælland ikke, at lokalplanområderne 538 og 118 er særligt støjfølsomme. Der er derfor fastsat støjvilkår på samme niveau som arealer i det åbne land og blandet bolig og erhverv.

Som udgangspunkt fastsættes der ikke vilkår om maksimalværdier inden for arealer, der er omfattet af områdetype 8. Maksimalværdierne fastsættes i tidsrummet 22.00-07.00. Ved den konkrete råstofindvinding vurderes det dog, at det åbne landskab kan øge risikoen for oplevede støjgener ved de nærmest beliggende boliger. Derfor fastsættes der vilkår om maksimalværdier inden for de tilladte driftstider fra klokken 6:00-7:00 svarende til maksimalværdier for områdetype 3, hvilket er en skærpelse af de vejledende støjgrænser.

Støjdæmpning sker hovedsageligt med støjvolde. Anlæg af støjvolde sker i forbindelse med, at overjorden afrømmes fra arealerne. I denne situation er omgivelserne mere udsat for støjpåvirkning, da etablering af støjvolde foregår i niveau med terræn uden støjafskærmning. Afrømning af jord og anlæg af støjvolde vurderes dog at være essentielt for den efterfølgende støjbeskyttelse, hvorfor Region Sjælland har meddelt lempelse af de vejledende støjgrænser i forbindelse med anlægsarbejdet. En

del af efterbehandlingsarbejdet omfatter nedlæggelse af støjvoldene og efterbehandling af områderne, hvor støjvoldene har været, hvorfor der også er meddelt lempelse af de vejledende støjgrænser i forbindelse med efterbehandlingsarbejdet.

På baggrund af det anvendte materiel, de beskrevne støjdæmpende foranstaltninger, og afstanden til nærliggende beboelser vurderer Region Sjælland, at den ansøgte råstofindvinding vil overholde de fastsatte støjvilkår. Region Sjælland har derfor ikke vurderet, at der i forbindelse med tilladelsen var behov for dokumentation i form af en akkrediteret støjberegning.

Vilkår om lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer er fastsat for at sikre omkringboende mod væsentlige gener eller bygningsskader. Vilkårene er fastsat ud fra de vejledende grænseværdier.

5.7.3 Støv

Processer i forbindelse med indvinding eller forarbejdning af råstoffer kan forårsage støvdannelse ligesom støvdannelse kan opstå fra gravens flader eller kørsel på interne veje. Region Sjælland har derfor fastsat vilkår om, at støv ikke må udgøre en væsentlig gene for omgivelserne, og at der i graven skal træffes de nødvendige foranstaltninger til hindring af støvdannelse. Arealet ligger med god afstand til naboer, særligt øst for graven, som er det område, som kan være mest udsat for støv. Regionen vurderer derfor, at risikoen for generende støvdannelse er begrænset.

Der kan opstå risiko for støvgener i forbindelse med kørsel på offentlig vej, både fra veje, hjul mm, men også fra de transporterede materialer, såfremt lastbiler ikke dækkes over. Dette forhold reguleres af Roskilde Kommune og politiet.

5.7.4 Forebyggelse mod forurening

I forbindelse med råstofindvindingen fjernes muld og overjord, som udgør en naturlig beskyttelse af grundvandet. I forbindelse med efterbehandlingen genudlægges overjord og muld, men det er regionens vurdering, at dette ikke genskaber den naturlige beskyttelse af grundvandet, hvilket er baggrunden for, at der ikke må anvendes gødningsstoffer og sprøjtemidler på det gravede areal, hverken under indvindingen eller efter indvindingens afslutning.

Arbejdet i graven foregår i vidt omfang tæt på grundvandsspejlet uden den naturlige beskyttelse fra muld og overjord. Grundvandet er derfor ekstra sårbart overfor forureninger. Vilkår til forebyggelse af forurening har til formål at mindske risiko for forurening af jord og grundvand, blandt andet ved at sikre, at eventuelle spild eller uheld undgås eller begrænses. Derudover sikres, at eventuelt spild f.eks. i forbindelse med brud på olie- eller brændstofslinger kan opsamles hurtigst muligt, da opsamlingsmateriel skal være tilgængeligt.

Samtidig sikrer sikkerhedsafstand til åbne vandflader, at der er mindst mulig risiko for påvirkning af f.eks. grundvandssøer eller andre overfladeberørte recipienter ved et eventuelt spild fra brændstoftanke, tanke med øvrige tilsætningsstoffer og affald.

Der er sat vilkår om, at flydesuger skal være eldrevet. Dette for at undgå risikoen for en brændstof-forurening direkte i grundvandssøen, som ville være vanskelig at inddæmme og oprense.

Drænvand kan indeholde forurenende stoffer, som hurtigt og ufiltreret ender i grundvandet, hvis det afledes til graven. Der er derfor fastsat vilkår om, at der ikke må afledes drænvand til det gravede areal.

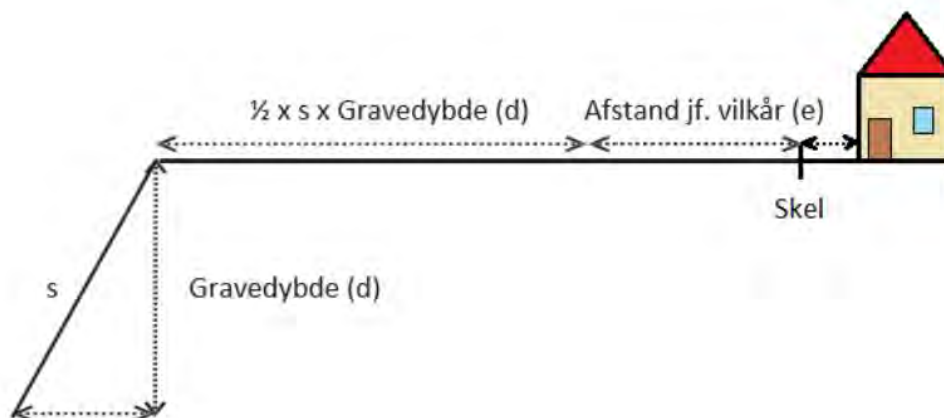
5.7.5 Graveafstande og periferiskråninger

Fastsættelse af graveafstande har til formål at begrænse de miljømæssige gener fra indvindingen bl.a. i form af støv og støj. Derudover er formålet med graveafstande at sikre, at indvinderen ikke uagtsomt graver så tæt på graveområdets ydre grænse, at de nødvendige råstoffer til at udføre den planlagte efterbehandling mangler. De fastsatte grænser for indvindingen består både af en efterbehandlingsgrænse og en gravegrænse for hhv. indvinding over og under grundvandsspejl, som fastsættes i forhold til grænserne for det samlede indvindingsareal. Derudover fastsættes der grænser for, hvor stejle de efterbehandlede skråninger må være. Gravegrænserne er fastsat/beregnet med udgangspunkt i de gravedybder, der er angivet i ansøgningen. De fastsatte graveafstande fremgår af afsnit 2.1.2.2.

Efterbehandlingsgrænsen (e) definerer en sikkerhedsafstand, hvor der må ske efterbehandling til. Udenfor for efterbehandlingsgrænsen må der ikke foretages nogen former for gravning/råstofindvinding/efterbehandling. Gravegrænsen (Go) definerer, hvortil der må foretages råstofindvinding over grundvand. Mellem gravegrænsen og efterbehandlingsgrænsen må der kun ske efterbehandling. Gravegrænsen (Gu) definerer, hvortil der må foretages råstofindvinding under grundvandsspejl (gvs)

Efterbehandlingsgrænsen (e) og det stejlest tilladte skråningsanlæg (s) ved efterbehandling varierer alt efter vurdering af de interesser, der skal varetages. Gravegrænsen beregnes på baggrund af efterbehandlingsgrænsen (e), stejlest tilladte skråningsanlæg (s) og gravedybden (d) ud fra formelen herunder:

- Go: Graveafstand over gvs fastsættes efter formlen: $Go = e + (1/2 * s * d)$
- Gu: Graveafstand under gvs fastsættes efter formlen: $Gu = e + (s * d) + 13$ (lavvandszone)

Der er fastsat følgende afstande til efterbehandlingsgrænsen (e) og stejlest tilladte skråningsanlæg ved efterbehandling:

- 25 m vindmølle på matr.nr. 5c Darup By, Vor Frue. Indvinding efter 25 m må ske med anlæg ikke stejlere end 1:2, og med et efterbehandlet anlæg, som ligeledes ikke er stejlere end 1:2.

Anlæg og afstand er fastsat for at sikre møllens stabilitet på baggrund af notat fra Sweco. Se også afsnit 5.13.

- 3 m mod beskyttet dige med efterbehandling i anlæg 1:2.

Den fastsatte afstand og skråningshældning ved efterbehandling er fastsat for at sikre, at råstofindvindingen ikke kommer så tæt på det beskyttede dige, at der er risiko for skred over skel, og for at sikre mod, at råstofindvindingen uforvarende påvirker eller ødelægger det beskyttede dige.

- Afstanden mod jernbanen er fastlagt på baggrund af Banedanmarks afgørelse efter Jernbaneloven. Se bilag 13.
- Mod øvrige skel og afgrænsning af tilladelsesarealet udføres efterbehandlingen fra afgrænsningen af tilladelsesarealet med efterbehandling i anlæg ikke stejlere end 1:2.

Dette er ejendomme, som har de samme ejere, som de arealer der indvindes råstoffer på, eller er ejet af Nymølle.

Den fastsatte afstand og skåningshældning ved efterbehandling er fastsat for at sikre, at råstofindvindingen ikke overskrider eller forårsager skred udover det tilladte areal.

- Mod den vestlige afgrænsning ind til tidligere grusgrav er der givet tilladelse til indskiftning. Tilladelsen til indskiftning er givet for at sikre en bedre udnyttelse af råstofforekomsten. Der er fastsat vilkår for indskiftningens udførelse, for at sikre mod skred, der kan overskride tilladelsens afgrænsning.
- Boligen Darupvej 105 er ejet af Nymølle. Der er derfor ikke fastsat afstande til denne bolig ud over den afstand, som ligger i tilladelsesområdet. Der er ansøgt om indvinding indtil ca. 25 meter fra beboelsesbygningen, som er den afstand, som Region Sjælland normalt fastsætter til beboelsesbygninger.
- I den centrale og sydlige del af arealet driver energinet flere 132 kV luftledningsanlæg inklusiv højspændingsmaster på og i nærheden af indvindingsarealet. Forholdene omkring anlæggene, er reguleret af tinglyste servitutter. Energinet kan søges om dispensation for servitutterne.
- I den nordlige afgrænsning af arealet ligger en gasledning, som er ejet af Evida. Forholdene omkring gasledningen, er reguleret af tinglyst servitut. Evida kan søges om dispensation for servitутten.

Region Sjælland fastsætter ikke vilkår om sikkerhedsafstande el. lign. til ledninger, da dette betragtes som et privat anliggende mellem ejer/bruger af ejendommen og ledningsejer.

Region Sjælland fastsætter ofte krav om, at skråninger skal efterbehandles i hældning 1:3 af landskabelige hensyn. For denne udgravning er kravet 1:2. En stejlere skrænthældning vil give mere jævnt landareal nedenfor skrænterne. Region Sjælland har afvejet de konkrete forhold for arealet og fundet, at hensynet til at kunne efterbehandle størst muligt areal som jævnt landareal, som kan anvendes til rekreative aktiviteter i dette tilfælde vejer tungere end det landskabelige hensyn til en efterbehandling med mindre stejle skrænter.

5.8 Vandforsyningsinteresser

Indvindingsarealet ligger ca. 1200 meter fra nærmeste offentlige vandforsyningsboring. Vandforsyningsboringen indvinder vand fra et grundvandsmagasin ca. 60 meter under terræn. Magasinet er adskilt fra det gruslag, hvor råstofindvindingen skal foregå af ca. 30 meter ler. Grundvandsmagasinet vil på grund af afstanden og lertykkelsen ikke blive påvirket selv, hvis et uheld skulle opstå. Nærmeste vandboring er en vandboring tilknyttet et gartneri, som ligger ca. 400 meter fra det ansøgte areal. Boringen indvinder dermed i det samme magasin, hvor den ansøgte råstofindvindingen skal foregå. Afstanden gør, at Region Sjælland ikke vurderer, at boringen vil blive påvirket af råstofindvindingen. Regionen har på det grundlag vurderet, at der ikke er grundlag for at fastsætte vilkår for at beskytte vandforsyningen til specifikke vandboringer.

Ved råstofindvindingen fjernes muldlag/overjord og selve råstofferne (sand/grus/kalk/kridt), hvilket øger grundvandets sårbarhed overfor forurening. Der er derfor fastsat vilkår for opbevaring af tanke, brændstofpåfyldning, reparationer m.m., for at minimere risikoen for spild eller uheld, som kan medføre grundvandsforurening.

Der er derudover fastsat vilkår om permanent forbud imod brug af pesticider/sprøjtemidler og gødning på indvindingsarealet for at undgå forurening af grundvandet. Vilkåret fastholdes permanent, da området efter råstofindvindingens afslutning vurderes permanent at være mere sårbart overfor grundvandsforurening. Vilkåret tinglyses permanent på ejendommen.

5.9 Beskyttelse af arkæologiske og geologiske interesser

Der er i forbindelse med regionens sagsbehandling indhentet udtalelse fra Roskilde Museum. Udtalelse er vedlagt som bilag 4.

Af hensyn til beskyttelse af geologiske, videnskabelige og undervisningsmæssige interesser er der vilkår om, at regionen kan forlange særligt værdifulde geologiske profiler bevaret i grusgravens periferi, hvis sådanne profiler blotlægges undervejs i indvindingsforløbet.

5.10 Landskabelige værdier

Hensyn vedr. Natura 2000 og bilag IV-arter er beskrevet i afsnit 6 nedenfor.

Af hensyn til landskabelige værdier har Region Sjælland ud fra tilsyn og vurdering af området fastsat vilkår for blandt andet efterbehandlingen. Indvinding af grus er en irreversibel proces, hvorfor der vil blive en påvirkning af landskabskarakteren. De overordnede vilkår for efterbehandlingen, hvor det præciseres, hvordan efterbehandlingen skal foretages, har bl.a. til hensigt at mindske den visuelle påvirkning af arealet efter endt indvinding og samtidig tage hensyn til naturmæssige- og grundvandsmæssige interesser. For dette område har regionen afvejet hensynet til landskabelige værdier af de efterbehandlede arealer mod anvendelse til rekreative aktiviteter og hensynet til luftfarten og fundet at sidstnævnte hensyn vejer tungere i forbindelse med fastsættelse af vilkår for efterbehandlingen. Dette har ført til vilkårsfastsættelse der tillader stejlere skråningsanlæg ved efterbehandling og krav om anlæg af jævne flader samt vilkår vedr. udformningen af søarealet i forbindelse med efterbehandlingen.

For at begrænse gravens landskabelige påvirkning i indvindingsperioden er der fastsat vilkår om højdebegrænsning af materialebunker og jorddepoter.

5.11 Naturbeskyttelse

Området omkring Roskilde By har været gravet igennem tiden og derfor ligger der en del grundvandsfødte søer, som nu er § 3 beskyttet.

På arealet vest for det ansøgte ligger en § 3 beskyttet sø "Darup Gravesø Øst" 40 meter fra det ansøgte areal, som ligeledes er opstået ved råstofindvinding under grundvand. Da det er en grundvandsø, kan søens vandstand blive påvirket af grundvandssænkning som følge af råstofindvinding under grundvand. Søen har en maksimal dybde på 12 meter og en middeldybde på 6,3 meter. Søens dybde gør den mindre sårbar for eventuelle mindre grundvandssænkninger.

Rambøll har beregnet den maksimale sænkning i søens vandspejl til 8 cm. Erfaring viser, at de beregnede grundvandssænkninger væsentligt overstiger de reelle. De målinger, der er lavet af grundvandssænkninger i forbindelse med indvinding af råstoffer under grundvandspejl, viser oftest ingen målbar sænkning. I de tilfælde, hvor der er målt en grundvandssænkning, har det været en lille sænkning, den har været midlertidig og kun haft mindre lokal udbredelse.

Eventuelle grundvandssænkninger vurderes derfor ikke at kunne påvirke søen væsentligt, da de evt. sænkninger vil være meget begrænsede i forhold til søens dybde, og derfor ikke vil kunne tørlægge eller forsage kritisk lav vandstand i hele eller dele af søen.

100 meter fra det ansøgte areal ligger et beskyttet moseområde. Ligeledes på arealet vest for, hvor der tidligere har været indvundet råstoffer. Moseområder kan være sårbare overfor grundvandssænkning. Moseområdet ligger ca. 275 meter fra den planlagte grundvandsø. Rambøll vurderer, at moseområdet er grundvandsfødt, og at der ikke vil være nogen påvirkning af mosens vandstand som følge af råstofindvindingen. Region Sjælland vurderer, at råstofindvindingen ikke kan medføre en grundvandssænkning, som kan påvirke mosen væsentligt på baggrund af Rambølls vurdering og ovenstående vurdering af risiko for grundvandssænkninger.

Der er fastsat vilkår om forbud mod udsætning og fodring af ænder, fisk, krebs eller andet i eller ved vandhuller og søer i råstofgraven. Vilkår er fastsat, da søer og vandhuller etableret i råstofgraven vil være grundvandsfødte, hvorfor næringsstofpåvirkning som følge af udsætning og fodring vil give en direkte påvirkning af grundvandet. Derudover vil udsætning og fodring medføre øget tilførsel af næringsstoffer til søer/vandhuller, som vil forringe vandkvaliteten og søernes tilstand, der i råstofgrave oftest vil være naturligt næringsfattige.

5.12 Ulemper for luftfarten

Roskilde Lufthavn er kommet med bemærkninger i forbindelse med høring af ansøgningen, idet lufthavnen ligger indenfor 13 km af det ansøgte areal, hvilket giver risiko for kollision mellem fly og fugle. Lufthavnen anmoder således om, at der ved efterbehandlingen tages hensyn til dette forhold. Lufthavnens udtalelse er vedlagt som bilag 4.

For at reducere risikoen for at tiltrække fugle, som kan udgøre en risiko for flysikkerheden, er der i afsnit 3.10 fastsat særlig vilkår for søernes udformning, som har til formål at reducere tiltrækningen af fugle.

5.13 Infrastrukturanlæg, herunder energiproducerende anlæg

Der er fastsat vilkår for afstand og skråningsanlæg ved indvinding mod vindmøllen på matr. 5c Darup By, Vor Frue. Vilkåret er fastsat på baggrund af geoteknisk notat om respektafstand for udgravning nær vindmølle udarbejdet af Sweco. Notatet fremgår af bilag 12.

5.14 Øvrige hensyn

Videnskabelige hensyn, jord- og skovbrugsmæssige interesser, sandflugtsbekæmpelse og risiko for oversvømmelse eller erosion af kysten, fiskerimæssige interesser, ulemper for skibsfarten samt ændringer i strøm- og bundforhold findes ikke at være relevante hensyn at afveje i den aktuelle sag.

5.15 Sikkerhedsstillelse

Der er fastsat vilkår om sikkerhedsstillelse for efterbehandlingen af området i overensstemmelse med § 10 i råstofloven.

Sikkerhedens størrelse er fastsat på baggrund af arealstørrelsen og den planlagte efterbehandling ud fra regionens normale arealtakster.

6 Natura 2000 områder og habitatdirektivets bilag IV

Tilladelse til råstofindvinding på land er omfattet af habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 3, nr. 1, og derved forpligtelsen i habitatbekendtgørelsens § 10. Habitatbekendtgørelsens § 10 implementerer dele af habitatdirektivets artikel 12.

Bilag IV-arter er beskyttede både i og uden for Natura 2000-områder. Yngle- og rasteområder for bilag IV-arter må ikke beskadiges eller ødelægges. Et yngle- eller rasteområde forstås som en samling af lokaliteter, hvor en bestand af en art yngler eller raster, og ikke som hver enkelt lokalitet eller forekomst, medmindre der ikke er økologisk sammenhæng med andre lokaliteter eller forekomster. Ofte vil de enkelte lokaliteter i et sådant "net-værk" af lokaliteter, der udgør et yngle- eller rasteområde, indbyrdes supplere hinanden i at opretholde bestanden. Betydningen af de enkelte lokaliteter i netværket kan afhænge af bestandens tæthed og spredningsmuligheder. Ved vurderingen af, om et yngle- eller rasteområde beskadiges eller ødelægges, er det afgørende, om den økologiske funktionelitet kan opretholdes på mindst samme niveau som hidtil. Vurderingen af eventuelle påvirkninger af bilag IV-arter forudsætter kendskab til bl.a. arternes forekomster, udbredelse, spredningsmuligheder og økologiske sammenhæng.

Det følger således af habitatbekendtgørelsen, at regionen ved behandlingen af en sag om tilladelse til råstofindvinding efter råstofloven er forpligtet til bl.a. at vurdere, hvorvidt projektet kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter. Regionens vurdering af eventuelle påvirkninger af bilag IV-arter forudsætter derfor kendskab til bl.a. arternes forekomst, udbredelse, spredningsmuligheder og økologiske sammenhæng.

Region Sjælland har i vurderingen taget udgangspunkt i artsdata fra den statslige miljøportal samt vurderet det konkrete ansøgte areal i forhold til den ansøgte råstofindvinding og dets mulige påvirkning af nærmeste Natura 2000-område samt bilag IV-arter. Region Sjælland har foretaget en besigtigelse af det konkrete området den 26/4 2023 blandt andet med henblik på vurdering af de naturmæssige forhold – se besigtigelsesnotat på bilag 11. På besigtigelsen blev der ikke set eller konstateret nogen tegn på forekomst af nogen bilag IV-arter. Det ansøgte areal vurderes ikke at være egnet yngle-/rasteområde for bilag IV-arterne spidssnudet frø, stor vandsalamander og markfirben. I forhold til øvrige bilag IV-arter vurderes det ansøgte areal ikke at være egnet levested, da det fremstår som næringsrigt græsareal eller mark. Nærmeste registrerede bilag IV-art er markfirben, som Roskilde Kommune har registreret i foråret 2023 vest for det ansøgte areal på skråningen ned til søen Darup Gravesø Øst. Arealet vil ikke blive berørt af indvindingen, og markfirben vil ikke blive påvirket af en nærliggende råstofindvinding.

Nærmeste Natura-2000 område er Roskilde Fjord og Jægerspris Nordskov (Nr. 136), som ligger 3,7 km fra det ansøgte areal, med Roskilde By imellem. Natura-2000 området indeholder både habitatområde nr. 120 (Roskilde Fjord) og fuglebeskyttelse nr. 105 (Roskilde Fjord, Kattinge Vig og Kattinge Sø). Den ansøgte råstofindvinding vurderes ikke at kunne påvirke Natura 2000-området eller dets udpegningsgrundlag grundet afstanden og projektets karakter, som ikke vurderes at kunne medføre andet end lokale påvirkninger.

Regionen vurderer, at det ansøgte ikke i sig eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke Natura 2000-område Roskilde Fjord og Jægerspris Nordskov (Nr. 136) væsentligt⁴ og ikke

BEK nr. 1098 af 21. august 2023. Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, § 6, stk. 1 og 2, § 7, stk. 3, nr.1, § 7, stk. 13, nr. 1 og 2, og § 10, stk. 1.

vil ødelægge eller beskadige leve- eller voksesteder for de arter, der indgår i udpegningsgrundlaget, samt at det ansøgte ikke vil medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter og yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

7 Miljøvurdering (VVM)

En ansøgning om råstofindvinding skal behandles efter ”Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)”, idet indvinding af sand, grus og sten er opført under bekendtgørelsens bilag 2, hvorfor det skal vurderes om indvindingen kan have væsentlig indvirkning på miljøet⁵.

Region Sjælland har den 25. april 2024 screenet projektet for risiko for væsentlig påvirkning af miljøet. Screeningen har fastslået, at det ansøgte projekt ikke udgør en væsentlig risiko for påvirkning af miljøet, og derfor ikke forudsætter miljøvurdering, jf. bilag 3.

8 Hørings svar på partshøring

Region Sjælland har foretaget høring af parter i henhold til afsnit 4.2.3.

Hørings svar vedlægges den endelige afgørelse.

---

⁵ LBK nr. 4 af 3. januar 2023. Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

9 Regions Sjællands samlede vurdering

Det er Region Sjællands samlede vurdering, at der skal gives tilladelse til indvinding af råstoffer på det ansøgte areal.

Region Sjælland har afvejet de hensyn, som fremgår af råstoflovens § 3 og fundet, at der ud fra ovenstående vurderinger og med de nævnte vilkår, som er fastsat i afsnit 2 kan etableres en råstofgrav på den ansøgte placering, så der bliver taget de nødvendige og tilstrækkelig hensyn til miljø, grundvand, rekreative hensyn, hensigtsmæssig byudvikling og øvrige interesser. Særligt er der foretaget en indgående afvejning af de erhvervsmæssige hensyn og hensyn til råstoffernes udnyttelse overfor rekreative hensyn og hensyn til hensigtsmæssig byudvikling, da en del af området har været anvendt til Roskilde Festival, og er kommuneplanen er området udlagt til afholdelse af store arrangementer og events. Tilladelsens vilkår sikrer, at de arealer, som hidtil har været anvendt til Roskilde Festival genskabes som landarealer, der kan anvendes til arrangementer og events. Samtidig tillades det, at der etableres permanente søer på det areal, som hidtil har været landbrugsareal, hvilket sikrer, at der ikke skal efterlades værdifulde råstoffer.

10 Generelle bestemmelser

10.1 Gyldighed og tilbagekaldelse

Råstofindvindingen må ikke påbegyndes før klagefristen er udløbet. Hvis der indkommer en klage, får ansøger besked, og gravningen må ikke startes, før en endelig afgørelse er truffet med mindre, klagemyndigheden bestemmer andet.

Råstoffilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden tre år efter, at den er meddelt, eller hvis den ikke har været udnyttet i tre på hinanden følgende år.

Råstoffilladelsen kan tilbagekaldes af Region Sjælland i tilfælde af grov eller gentagen overtrædelse af vilkårene, hvilket er beskrevet i råstoflovens § 11.

Tilladelse efter vandforsyningsloven kan tilbagekaldes eller ændres uden erstatning, hvis forudsætningerne for tilladelsen viser sig urigtige eller ændres væsentligt.

10.2 Tinglysning af deklaration om efterbehandling

Når afgørelsen er endelig, tinglyser Region Sjælland en deklaration på ejendommen om de varige vilkår vedrørende efterbehandling og brug af arealet.

Afgiften for tinglysningen er 1.850 kr. I henhold til § 10, stk. 6 i lov om råstoffer⁶ skal tinglysningsgebyret betales af ejendommens ejer, men opkræves hos ansøger. Afgiften vil blive opkrævet, når tinglysningen er sket.

Sikkerhedsstillelsen frigives først, når den i grave- og efterbehandlingsplanen beskrevne efterbehandling er udført og godkendt af Region Sjælland. Regionen beder i den forbindelse om en udtalelse fra Roskilde Kommune, inden godkendelse af den udførte efterbehandling.

10.3 Tilsyn og besigtigelse

Region Sjælland fører tilsyn med indvindingen og foretager besigtigelse af arealet for blandt andet at påse, at tilladelsen og vilkårene overholdes. Tilsynet kan også ske ved brug af drone. Tilsynet har uden retskendelse adgang til offentlige og private ejendomme for at foretage dette tilsyn, og politiet yder om nødvendigt bistand til at gennemføre dette, jf. råstoflovens § 32.

Tilsynsmyndigheden skal foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre forholdet har underordnet betydning. Region Sjælland kan meddele påbud om, at et ulovligt forhold skal lovliggøres inden for en nærmere fastsat frist, jf. råstoflovens § 33.

Region Sjælland kan umiddelbart lade foretage, hvad der er nødvendigt på ejerens og indvinderens bekostning, hvis et påbud om at lovliggøre et ulovligt forhold ikke efterkommes rettidigt, jf. råstoflovens § 33.

⁶ LBK nr. 124 af 26. januar 2017. Bekendtgørelse af lov om råstoffer

10.4 Arkæologi under indvindingen samt udtalelse fra museum inden opstart

Bygherre har altid mulighed for at indhente det arkæologisk ansvarlige museums udtalelse forud for jordarbejder, jf. museumsloven § 257.

Herved gives de bedste muligheder for at undgå standsning af anlægsarbejdet og udgifter til arkæologiske undersøgelser, jf. museumsloven § 27.

Hvis museet i sin udtalelse skønner, at der på arealet ikke findes væsentlige arkæologiske bevaringsinteresser, så vil evt. udgifter til nødvendig arkæologisk undersøgelse skulle betales af Kulturministeren, jf. museumsloven § 27.

Uanset eventuel udtalelse fra museet skal indvinding omgående standses, hvis der i forbindelse med råstofindvindingen fremkommer arkæologiske fund eller anlæg, og der skal foretages anmeldelse til museet.

En udtalelse fritager ikke bygherre/indvinder fra forpligtelsen til at standse anlægsarbejdet og underrette museet, hvis arkæologiske levn påtræffes, men fritager ham/hende for udgifterne til en undersøgelse.

Indvinder kan også få afklaret de arkæologiske interesser igennem en prøvegravning på arealet.

10.5 Vejloven

Ifølge vejlovens § 73 stk. 3 kræver det vejmyndighedens tilladelse at foretage udgravning eller påfyldning nærmere vejens areal end 3 m samt nærmere vejens areal end svarende til to gange højdeforskellen mellem udgravningen eller påfyldningen og vejens areal. Dette er regionens udgangspunkt ved fastsættelse af vilkår om afstand til veje omfattet af vejloven.

10.6 Grave og efterbehandlingsplan

Efterbehandlingsplanen beskriver de overordnede retningslinjer for efterbehandlingen. De medfølgende skitser, f.eks. placering af søer, beplantning osv., er således ikke nøjagtigt fastlagte.

10.7 Returjord

Der må ikke uden dispensation fra Region Sjælland tilføres hverken forurenede eller ren jord til råstofgraven⁸.

Import af råstofferne sand, grus og sten til forarbejdning og/eller produktforbedring forudsætter ikke dispensation fra jordforureningsloven § 52. Import af råstoffer forudsætter dog Region Sjællands tilladelse efter råstofloven fra.

⁷ LBK nr. 358 af 8. april 2014. Bekendtgørelse af museumsloven.

⁸ LBK nr. 282 af 27. marts 2017. Bekendtgørelse af lov om forurenede jord.

10.8 Olie- og kemikalieaffald

Olieaffald skal op- og indsamles med henblik på regenerering. Denne forpligtigelse skal opfyldes ved at indgå aftaler med virksomheder, der indsamler olieaffald med henblik på regenerering til baseolie⁹.

Klude, der benyttes til aftørring af maskiner og andet materiel, skal opbevares og bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler om opbevaring og bortskaffelse af farligt affald.

10.9 Entreprenørtanke

Entreprenørtanke skal være typegodkendte, og der skal være mærkeskilt på tankene med oplysninger om fabrikantens navn, hjemsted, tankrumfang, tanktype, fabrikationsnummer og fabrikationsår.

Tankene i grusgraven skal desuden være typegodkendt og opstillet efter Olietankbekendtgørelsen¹⁰ og ADR reglerne¹¹.

10.10 Jordforurening

I tilfælde af oliespild eller lignende i forbindelse med råstofindvindingen skal Region Sjælland orienteres.

10.11 Byggeleven

Hvis der ønskes opsat mandskabsvogne, administrationsbygninger eller lignende i råstofgraven, skal der søges særskilt om byggetilladelse til dette i kommunen. Dette gælder også for midlertidigt opsatte skurvogne eller lignende. Der henvises til det gældende bygningsreglement.

10.12 Grundvand

Der må ikke uden særlig tilladelse foretages oppumpning og bortledning af grundvand med henblik på grundvandssænkning.

Der må ikke uden særskilt udledningstilladelse foretages udledning af vand fra grusvask og vand fra vask af materiel.

10.13 Dræn

Hvis der i forbindelse med indvindingen stødes på dræn, eller der opstår behov for at ændre, afbryde eller omlægge dræn skal Roskilde Kommunes vandløbsmyndighed kontaktes forinden, da det kan kræve en tilladelse efter vandløbsloven.

10.14 Digesvaler

Digesvaler er fredet. Skrænter og skråninger, hvor digesvalerne har etableret reder, må ikke graves inden for ynglesæsonen fra 1. april til 31. august.

⁹ BEK. nr. 2512 af 10. december 2021. Bekendtgørelse om affald, § 67.

¹⁰ BEK nr. 1257 af 27. november 2019. Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines, kap. 2.

¹¹ BEK nr. 596 af 26. maj 2023. Bekendtgørelse om vejtransport af farligt gods.

10.15 Ledningsregisteret

Før gravning påbegyndes, har indvinder pligt til at indhente oplysninger i ledningsregistret (LER.dk) om ledningsføringer, der kan påvirkes af gravningen¹².

10.16 Teleledninger

I henhold til § 5 i lovekendtgørelse om graveadgang¹³ skal enhver, der foretager bygnings-, jordarbejder eller iværksætter andre foranstaltninger, forespørge telefonselskaberne med mindst otte dages varsel, om der findes ledninger eller anlæg, der nødvendiggør særlig hensyn.

10.17 Indberetning af indvunden mængde

Der skal hvert år gives oplysninger til Region Sjælland om arten og mængden af de råstoffer, der indvindes i hver råstofgrav samt om anvendelsen heraf. Indberetningen skal ske elektronisk efter anvisning af Region Sjælland.

10.18 Indberetning om boringer.

Resultatet af udførelse af boringer m.v. efter råstoffer på ejendommen skal inden tre måneder efter udførelsen indberettes til Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelser på særlige skemaer. Inden for samme frist skal resultater af geofysiske undersøgelser og andre råstofundersøgelser, herunder om råstoffernes kvalitet, indberettes til Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelser.

10.19 Underretning ved konkurs mv.

I tilfælde af indvindingsvirksomhedens konkurs, betalingsstandsning m.v., er såvel ejendommens ejer, som den der driver indvindingsvirksomheden, forpligtet til straks at underrette tilsynsmyndigheden.

10.20 Råstofafgift

Råstofindvinderen er forpligtet til at betale råstofafgift.

Det skal bemærkes, at erhvervsmæssig indvinding af råstoffer, skal registreres ved Skat, myndighed@skat.dk. Region Sjælland orienterer skattemyndigheden om afgørelsen.

10.21 Yderligere vilkår og ændringer

Region Sjælland kan fastsætte yderligere vilkår eller foretage ændringer af allerede stillede vilkår, hvis det på et senere tidspunkt måtte vise sig nødvendigt af hensyn til opfyldelsen af råstoflovens formålsbestemmelser.

Fastsættelse af eventuelle nye vilkår eller ændringer af eksisterende vilkår vil dog kun blive aktuelt, hvis der er tale om ændrede forudsætninger i forhold til grundlaget for denne afgørelse.

¹² BEK nr. 1806 af 12. december 2020. Bekendtgørelse om registrering af ledningsejere mv.

¹³ LBK nr. 845 af 21. august 2019. Bekendtgørelse af lov om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål mv.

11 Offentliggørelse og klagevejledning

11.1 Generel klagevejledning

Tilladelsen til råstofindvinding med tilhørende andre afgørelser fra Region Sjælland vil blive offentliggjort den 5. februar 2025 ved annoncering på Region Sjællands hjemmeside.

Afgørelserne kan påklages inden fire uger fra de er offentliggjort.

Hvis du ønsker at klage over afgørelserne, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Du klager via klageportalen, som du finder via borger.dk eller virk.dk. Du logger på klageportalen med Nem-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden via klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

I klageportalen sendes din klage automatisk først til rette myndighed. Hvis myndigheden fastholder afgørelsen, sender myndigheden klagen videre til behandling i nævnet via klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som herefter beslutter om, du kan fritages. [Se betingelserne for at blive fritaget.](#)

Et indbetalt klagegebyr tilbagebetales, hvis

1. Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2. Klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3. Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevarerklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Vejledning om gebyrordningen kan findes på Nævnenes Hus' hjemmeside.

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal sag anlægges inden seks måneder fra meddelelsen af afgørelsen, jf. råstoflovens § 43. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes søgsmålsfristen dog altid fra bekendtgørelsen.

11.2 Klage over Region Sjællands afgørelser

11.2.1 Råstoffilladelsen og vurderinger efter Habitatbekendtgørelsen

Regionens afgørelse om tilladelse til råstofindvinding og evt. vurderinger efter miljøvurderingsloven¹⁴ eller habitatbekendtgørelsen¹⁵ om internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttede dyre- og plantearter kan påklages efter bestemmelserne i råstofloven.

¹⁴ LBK nr. 4 af 3. januar 2023. Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

¹⁵ BEK nr. 1098 af 21. august 2023. Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Klageberettigede

- Adressaten for afgørelsen.
- Offentlige myndigheder.
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker.
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø.
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.
- Enhver med en individuel væsentlig interesse i afgørelsen.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, jf. råstoflovens § 16, stk. 7. Ved rettidig klage efter råstoflovens § 13, stk. 1, må tilladelsen tidligst udnyttes, når Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet endelig afgørelse i klagesagen eller har truffet afgørelse om, at tilladelsen kan udnyttes på trods af klagen, jf. råstoflovens § 16, stk. 8.

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal sag anlægges inden seks måneder fra meddelelsen af afgørelsen, jf. råstoflovens § 43, stk. 1, og miljøvurderingslovens § 54, stk. 1 (ved samtidig miljøvurdering). Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes søgsmålsfristen dog altid fra bekendtgørelsen.

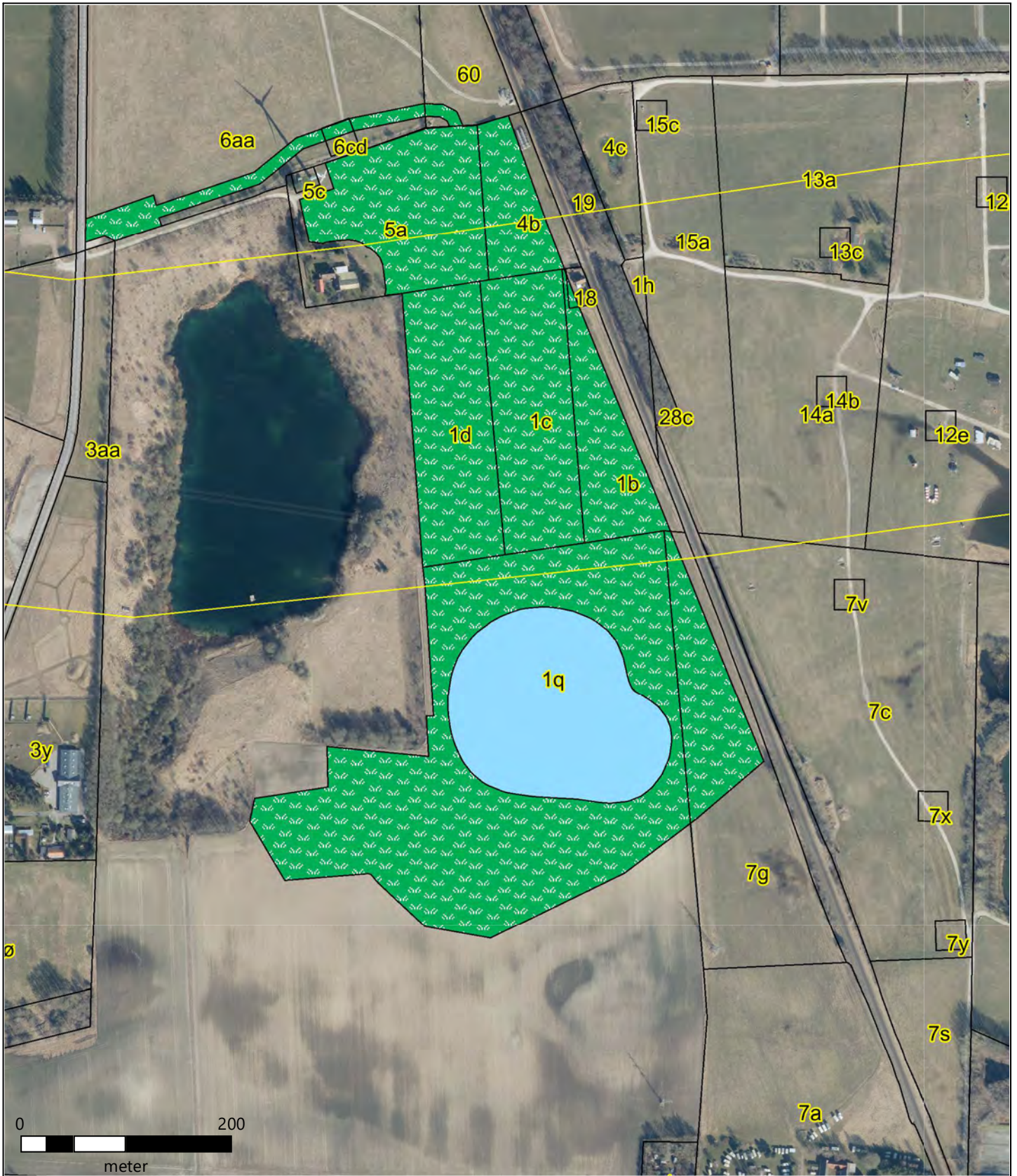
11.3 Orientering

Kopi af afgørelsen er sendt til:

- Roskilde Kommune
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening i Roskilde Kommune, roskilde@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, dof@dof.dkk
- Fredningsnævnet for Vestsjælland, vestsjaelland@fredningsnaevn.dk
- Roskilde Museum, museumslov@romu.dk
- Friluftsrådet fr@friluftstraadet.dk
- Friluftsrådet Kreds Roskilde (Greve, Lejre, Roskilde, Solrød): roskilde@friluftstraadet.dk
- Center for Kulturarv, cfk@slks.dk
- Skat, myndighed@skat.dk
- Erhvervsstyrelsen
- Roskilde Dyrskue
- Energinet (3.parter)
- FORS

Derudover orienteres øvrige høringsparter jf. afsnit 4.2.3.

Signaturforklaring

- Matrikel
- Reetablering, mark
- Transportkorridor
- Sø

Efterbehandlingsplan, 5. januar 2024

Udformning, placering og størrelse af søen er vejledende

Bilag 2 - Gravplan og projektbeskrivelse

Projektbeskrivelse for indvinding af råstoffer ved Darup Syd

Opdateret ansøgning 5. januar 2024

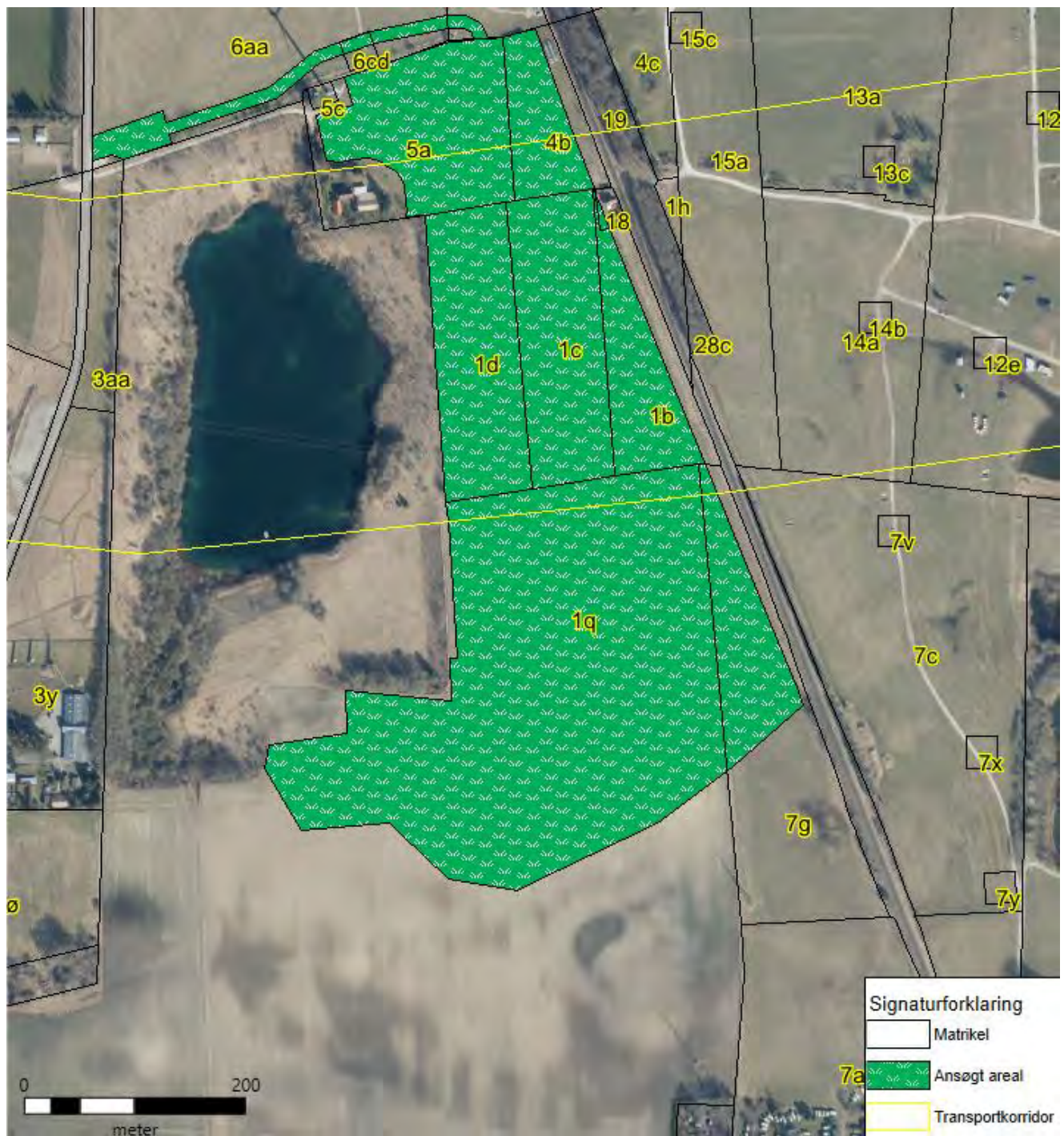

Baggrund for projektet

Følgende projektbeskrivelse redegør for de væsentligste forhold i forbindelse med Nymølle Stenindustrier A/S's (Nymølle) ansøgning om en gravetilladelse i Darup Syd. Dette inkluderer forhold for graveområdet og det omgivende miljø før, under og efter indvinding, kvaliteten af og behovet for råstofferne i Darup Syd og forholdet til de nærmeste naboer. Nymølle ønsker at indgå i løbende konstruktiv dialog med naboer og øvrige interessenter i og omkring projektet. Der forventes indvundet omkring 2 mio. m³ råstoffer med en afsætning på op til 700.000 m³/år.

Der er i bilagsform vedlagt en nærmere redegørelse for de tekniske detaljer.

Figur 1: Projektareal

Ansøgning om tilladelse til råstofindvinding i Darup Syd – et allerede udlagt graveområde.

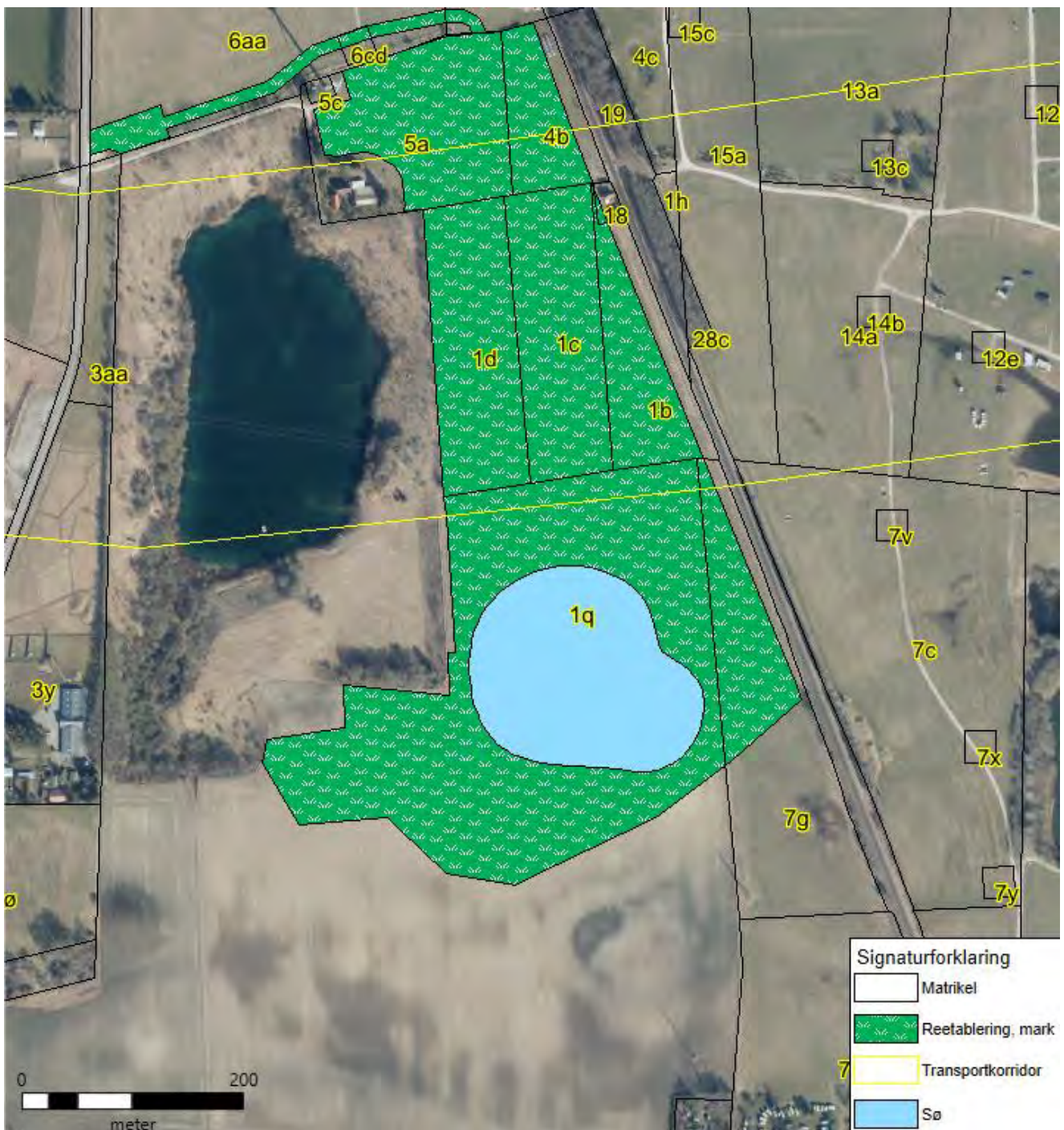

Nymølle søger om råstofindvinding på matr.nr. 5a, 4b, 18, 1b, 1c, 1d, samt dele af 1q og 7g. Projektarealet udgør ca. 19,1 ha (figur 1). Projektarealet ligger inden for udlagte graveområder i Region Sjællands Råstofplan 2016.

Ejere af matriklerne inden for projektarealet er:

- Nymølle Stenindustrier A/S: Matr.nr. 5a, 4b og 18 Darup By, Vor Frue samt 6aa, 60 og 6cd Vestmarken, Roskilde Jorder
- Jan Skyttebo: Matr.nr. 1b, 1c, 1d alle i Darup By, Vor Frue samt del af 7g Kamstrup by, Vor Frue
- Almindegården ApS (Nissen): Matr.nr. 1q Darup By, Vor Frue

Det er planen at der efterbehandles så mest muligt af arealet bliver så plant som muligt, og med mindst muligt søområde, således som det fremgår af figur 2.

Figur 2: Efterbehandling med mindst muligt søområde. Udformning, placering og størrelse af søen er vejledende.

Dialogmøde

På et dialogmøde d. 1/6 2023, mellem Region Sjælland, Roskilde Kommune og Nymølle blev muligheden for at ansøge om gennemgravning af skel, over grundvandsspejl, mod søen mod vest diskuteret, idet det vil medføre en bedre udnyttelse af råstofferne, og samtidigt medføre en mere hensigtsmæssig efterbehandling af området, f.eks. i forhold til en evt. fremtidig brug til festival-formål. Det blev på mødet besluttet, at Roskilde Kommune, ville overveje muligheden i relation til naturinteresser, og vende tilbage herom. Når, og hvis, Roskilde Kommune skulle vende positivt tilbage om sagen, er Nymølle indstillet på at ansøge om gennemgravning af skel.

På samme møde blev det diskuteret om det kunne være hensigtsmæssigt med en udvidelse af graveområdet i syd-sydvestlig retning. Nærværende projektbeskrivelse omhandler dog kun ansøgning om gravetilladelse på de arealer der er udlagt som graveområde i Region Sjællands gældende råstofplan 2016.

Vigtigheden af råstofindvinding og råstofforekomsten i Darup Syd

Der er i Danmark en stor og stigende efterspørgsel efter råstoffer som sand, grus og sten. Det er afgørende, at vi kan være selvforsynende med råstoffer, for uden dem, ville der ikke kunne bygges ny infrastruktur på Sjælland og i resten af landet. Råstofferne er dermed en forudsætning for den udbygning og vækst, som alle kommuner i vores samfund er interesseret i. Hvis vi ikke indvandt råstoffer i Danmark, ville vi være afhængig af import fra udlandet. Det ville ikke blot være dyrt, men også langt mere skadeligt for klimaet.

I den nuværende situation er der en landsdækkende mangel på råstoffer, men særligt på Sjælland er der stor efterspørgsel. Udbuddet er så presset, at råstoffer må fragtes fra både Jylland og Fyn til Sjælland, for at efterkomme efterspørgslen.

Hvert år bliver der indvundet omkring 30 mio. m³ sand, grus og sten på land, som bruges i anlægsindustrien og til betonmaterialer og dermed til opbygningen af alt lige fra supersygehuse, boligblokke og villaer til veje og jernbanestrækninger mm. Alene på Sjælland indgår råstofferne fra Darup Syd for eksempel til det kommende supersygehus i Hillerød og motorvejsudbygninger.

Med en underforsyning af råstoffer på Sjælland og med området i Roskilde som ét af de tre områder, som udgør hele 85% af indvindingen i Region Sjælland, er området i Roskilde af afgørende betydning for, at fremtidens infrastrukturprojekter på Sjælland er vellykkede.

Råstofforekomsten i Darup Syd er af høj kvalitet. Dels er selve forekomsten kendetegnet ved, at der er meget lidt overjord mellem muldrag og råstofferne (overjorden har ikke værdi som råstof, fordi der er for højt et indhold af ler og finkornede materialer i). Dels er råstofferne af en kvalitet, der kan anvendes bredt i beton-, asfalt- samt bygge og anlægsindustrien.

Gravning under grundvandsspejl

Når der bliver gravet efter råstoffer i Danmark, er det ofte nødvendigt at grave under grundvandsspejlet for at sikre, at alle de brugbare råstoffer bliver indvundet. Det er afgørende, at alle råstoffer udnyttes i en grusgrav, dels på grund af den indlysende samfundsøkonomiske interesse i at udnytte værdifulde råstofforekomster fuldt ud, og dels fordi, en delvis udnyttelse af forekomsten blot flytter indvindingen til et andet område, hvor man så må indvinde det volumen der er efterladt for at kunne opfylde samfundets behov for råstoffer.

I Darup er der et øvre ”sekundært grundvandsmagasin” hvorfra der ikke indvindes drikkevand, det er dette magasin hvor der skal indvindes råstoffer fra. Det dybtliggende primære grundvandsmagasin hvorfra der indvindes drikkevand, ligger under et beskyttende lerlag.

I gravetilladelsen fra Region Sjælland vil der være en række vilkår der vil sikre, at indvindingen kan foregå uden, at der er risiko for forurening af grundvandet.

Ifølge Nymølles egne undersøgelser ligger op til halvdelen af det anvendelige grus ved Darup Syd under grundvandsspejlet. Derfor søger Nymølle om at grave råstoffer både over og under grundvandsspejlet i det sekundære magasin.

Godt naboskab ved Darup Syd

De nærmeste naboer til området er oplyst herunder. Nymølle har løbende dialog med andre interessenter, der har holdninger og interesser i området. Det er i Nymølles interesse at lytte, inddrage og oplyse alle naboer og interessenter forud for, under og efter projektfasen.

Nærmeste naboer:

- Dyreinternatet, der ligger 150 m vest for den sydligste etape, etape 4.
- Ejendommen Darupvej 105, der ejes af Nymølle og pt. er udlejet, er beliggende op til etape 1.
- Ejendommen Darupvej 109, ejes ligeledes af Nymølle. Bygningerne på ejendommen er blevet revet ned.
- Darup Landsbylaug

Inddæmning af støv og støj

Nymølle bekæmper støv i vores grusgrave ved at vande kørevejene i grusgraven, når der er behov, da det mindsker eventuelle støvgener betydeligt, ligesom evt. støvende produktionsprocesser inddækkes. Samtidigt bliver der asfalteret et stykke ind i grusgraven for at forebygge, at der bliver trukket grus med ud på den offentlige vej. Den interne vej samt Darupvej vil blive fejlet/spulet efter behov for at undgå støvgener.

Nymølle minimerer støjen fra arbejdet ved at etablere 4-6 m høje jordvolde imellem naboer og graveområdet, samt ved at afskærme støjkilder særskilt. Derudover følger Nymølle de vejledende krav for ekstern støj fra virksomheder jf. Miljøstyrelsens vejledning².

Drift af den nye grusgrav i Darup Syd

Nymølle søger om driftstider for grusgraven i Darup Syd, der svarer til de normale driftstider for grusgravene omkring Roskilde. Det vil sige drift fra kl. 7-17 på hverdage samt udlevering og læsning fra kl. 6. Desuden søger Nymølle om muligheden for udlevering og læsning på lørdage fra 7-13. Dette vil i givet fald kun ske undtagelsesvist. Disse driftstider passer med, at Nymølle kan levere grus tidsmæssigt optimalt til byggepladserne. Nymølle forventer ca. 150 daglige lastbilkørsler til og fra grusgraven. Brovægt, mandskabsvogn og containere med brændstof bliver placeret tæt på indkørslen (figur 3). Der opsættes bom, så grusgraven er lukket af uden for åbningstid for at forebygge dumpning af affald samt tyveri af brændstof mm.

Vejadgang til den nye grusgrav i Darup Syd

Nymølle planlægger en vejadgang til projektarealet ved overkørslen til Darupvej (figur 3).

Der kan være et potentiale for Darup by, Dyreinternatet mv. ved eventuelt at nedlægge, omlægge eller lukke Darupvej fra Dyreinternatet og mod nord. Det vil have den positive effekt, at persontrafik i forbindelse med myldretider ikke længere løber gennem Darup by, samt at kun trafikken fra grusgraven ledes mod nord. En eventuel undersøgelse og efterfølgende beslutning kan foretages under regionens sagsbehandling af ansøgningen, og vil naturligvis også involvere Roskilde Kommune som vejmyndighed.

Figur 3: Graveplan inddelt i 5 etaper.

Graveplan

Projektarealet bliver gravet etapevis (figur 3). Vi starter med at grave over grundvandsspejlet fra etape 1 til etape 5. Råstofferne under grundvandsspejl graves på etape 1 til etape 5 så hurtigt som samtidig drift af grusgraven tillader det. Når et areal er udgravet både over og under grundvandsspejlet påbegyndes efterbehandlingen, som vil ske løbende, og hurtigst muligt, efterhånden som opfyldning med råjord under grundvandsspejl kan ske uden, at råjorden risikerer at opblandes med grus-materialer der endnu ikke er gravet op.

Den nøjagtige placering af brovægt og adgangsvej planlægges, at ske med respekt for eksisterende tekniske anlæg.

Der vil indledningsvist blive etableret et mindre vandhul på etape 1, hvorfra vandvognen kan hente vand til støvbekæmpelse.

Fra grusgrav til naturområde og landbrug

Når indvindingen af råstoffer er afsluttet efterbehandles projektarealet. Nymølle ønsker at efterbehandle arealerne i Darup Syd, så de kommer lodsejere, og flest mulige andre interessenter, til gavn. Den endelige plan for efterbehandlingen udarbejdes derfor af Nymølle efter dialog med, og med input fra, Region Sjælland, lodsejere, Roskilde Festival og Roskilde Kommune. Efterbehandlingen af grusgraven i Darup Syd vil ske i takt med, at indvinding under grundvandsspejl bliver afsluttet.

Den nordlige del af arealerne i Darup Syd bliver i dag benyttet af Roskilde Festival til campingområde, den midterste del er udpeget som transportkorridor mens den sydlige del er opdyrket landbrugsområde. Udgangspunktet for grusgraven er at efterbehandlingen sker til natur og/eller ekstensivt landbrug uden brug af gødning/pesticider, dog således, at flest muligt andre eventuelle arealinteresser også kan favnes i efterbehandlingen.

Transportkorridoren i den midterste del skal efterbehandles med tilbagefyldning af råjord til minimum 1 m over grundvandsspejl. Familien Nissen som ejer den sydlige del, har som første prioritet at arealet efterbehandles til ekstensivt landbrug.

Kontakt

For yderligere information, spørgsmål eller kommentarer kan Nymølle kontaktes ved henvendelse til:

Kent Grimm Thornberg
Teknisk chef og Råstofchef, Geolog

Eller: Christoffer Skov
Råstofgeolog

Tlf. +45 4656 0900

Tlf. +45 2289 5291

Mob. +45 4064 0285

Mail: Kent.Thornberg@nymoelle.dk

Mail: Christoffer.Skov@nymoelle.dk

Teknisk bilag

I det følgende bilag bliver der redegjort for de tekniske facetter i projektet, herunder råstofforekomsten, grundvandsinteresser, den daglige drift.

Råstofforekomsten

Forekomsten på projektarealet er en del af Hedelandsformationen og består af smeltevandssand- og grus aflejret på en hedeslette. Ressourcen er dokumenteret ved en række boringer, dels fra GEUS' Jupiter database og supplerende boringer udført af ansøger³. Desuden er der udført lokale geofysiske målinger på projektarealet. Lagserien består af:

- Øverst et muldlag på ca. 0,3 m.
- Oxideret tørt sandet moræneler på op til ca. 6 m.
- Overvejende oxideret smeltevandsgrus på 5-25 m med en stenprocent op til 60%. Det sekundære grundvandsmagasin findes ca. 8 m under terræn.
- Moræneler op til 30 m.
- Paleocent ler (Kertemindemergel) 30–40 m.
- Danienkalken, hvor det primære grundvandsmagasin findes.

Grundvandsinteresser

Der skal indvindes i det sekundære oxiderede grundvandsmagasin, hvor der ikke er drikkevandsinteresser. Der er ingen aktive vandværksboringer, indvindingsoplande eller nitratfølsomme indsatsområder indenfor en radius af 1 km. Nærmeste almene vandforsyning er Vestermark Vandværk beliggende ca. 1200 m vest for projektarealet med DGU nr. 206.1444.

Kamstrupevej 90, ca. 570 m SØ for projektarealet, er registreret med en 78 m dyb, privat drikkevandsboring fra 1933 med DGU nr. 206.80. Boringen benyttes i dag af virksomheden Termo Fisher. Boringen er tilknyttet et anlæg med tilladelse til at indvinde op til 18.000 m³ årligt. I de sidste 10 år er der årligt indvundet mellem 7.000 og 12.000 m³ vand. Seneste pejling er også fra 1933 og viser grundvandsspejlet i kote 33 DVR90.

Gartneriet på Bakkedraget 51, ca. 500 m NØ for projektarealet er registreret med en 30 m dyb boring med DGU nr. 206.543. Seneste registrerede pejling er fra 1960, hvor grundvandsspejlet blev registreret i kote 33 DVR90, 19 m under terræn.

Daglig drift af Darup Syd

Til den daglige drift planlægger Nymølle Stenindustrier at anvende:

- 1 hydraulisk gravemaskine
- 1 elektrisk suger
- 2-3 læssemaskiner
- 2 tørsorteringsanlæg
- 1-2 knusere
- 1 fejmaskine
- 1 vandvogn

Desuden indlejes jordsjak etapevis i etableringsfasen til muldafrømning og etablering af jordvolde samt til efterbehandlingsarbejder.

Derudover vil følgende blive etableret:

- En brovægt til styring af hvor mange råstoffer der kører ud af grusgraven.
- En skurvogn ved indkørslen, som fungerer som kontor og mandskabsvogn. Spildevand fra skurvognen bliver opsamlet i en nedgravet samletank, som tømmes efter behov.
- Olie og olieprodukter samt opbevaring af værktøj, sold etc. sker i aflukkede containere placeret i umiddelbar nærhed af mandskabsvognen.
- I en container planlægger Nymølle at placere en dieseltank på 8.000 liter i en spildbakke, der kan rumme mindst 110 % af tankens indhold. I en anden container vil en mobil brændstoftank blive placeret i en spildbakke.
- Der vil også være en container, som eventuelt småspild af olieprodukter kan blive opsamlet i. Alle tanke har godkendte tankattester.

Indvindingen og forarbejdningen af råstoffer kræver energi, og det konkrete energiforbrug svinger fra år til år i takt med produktionsmængder. I forbindelse med en produktion på 700.000 m³/år forventes forbruget af brændstof og hydraulikolie pr. år i råstofgraven at være:

- Op til 600 l hydraulikolie
- Op til 500.000 l dieselolie

---

¹ Fremskrivning af råstofforbruget 2016-2040, Region Sjælland, 2018, NIRAS

² <https://mst.dk/luft-stoej/stoej/stoejgraenser/graensevaerdier-virksomheder/>

³ <https://www.geus.dk/produkter-ydelser-og-faciliteter/data-og-kort/national-boringsdatabase-jupiter>

VVM-screening af

RÅSTOFINDVINDING

Darupvej 105, 4000 Roskilde

VVM-screening af ansøgning
om tilladelse til erhvervsmæssig
indvinding af råstoffer på

Matr. nr. 18, 1b, 1c, 1d, 1q, 4b, 5a Darup By, Vor
Frue, 7g Kamstrup By, Vor Frue og 6aa, 6cd og 60
Vestermarken, Roskilde Jorder i Roskilde Kom-
mune. Darupvej 105, 4000 Roskilde.

Roskilde Graveområde, Delområde Darup

Dato: 25.04.2024

Oversigt

Darupvej 105, 4000 Roskilde.

Matr. nr. 18, 1b, 1c, 1d, 1q, 4b, 5a Darup By, Vor Frue, 7g Kamstrup By, Vor Frue og 6aa, 6cd og 60 Vestermarken, Roskilde Jorder i Roskilde Kommune.

Sagsnummer EMN-2020-32634

Indvinder, ansøger og ejer (matr. nr. 18, 6aa, 6cd, 60 og 5a)

Navn:	Nymølle Stenindustrier A/S		
CVR-nr.:	48885411		
Adresse:	Østre Hedevej 2, 4000 Roskilde		
Kontakt:	Christoffer Skov		
Telefon:	22895291	E-mail:	christoffer.skov@nymoelle.dk

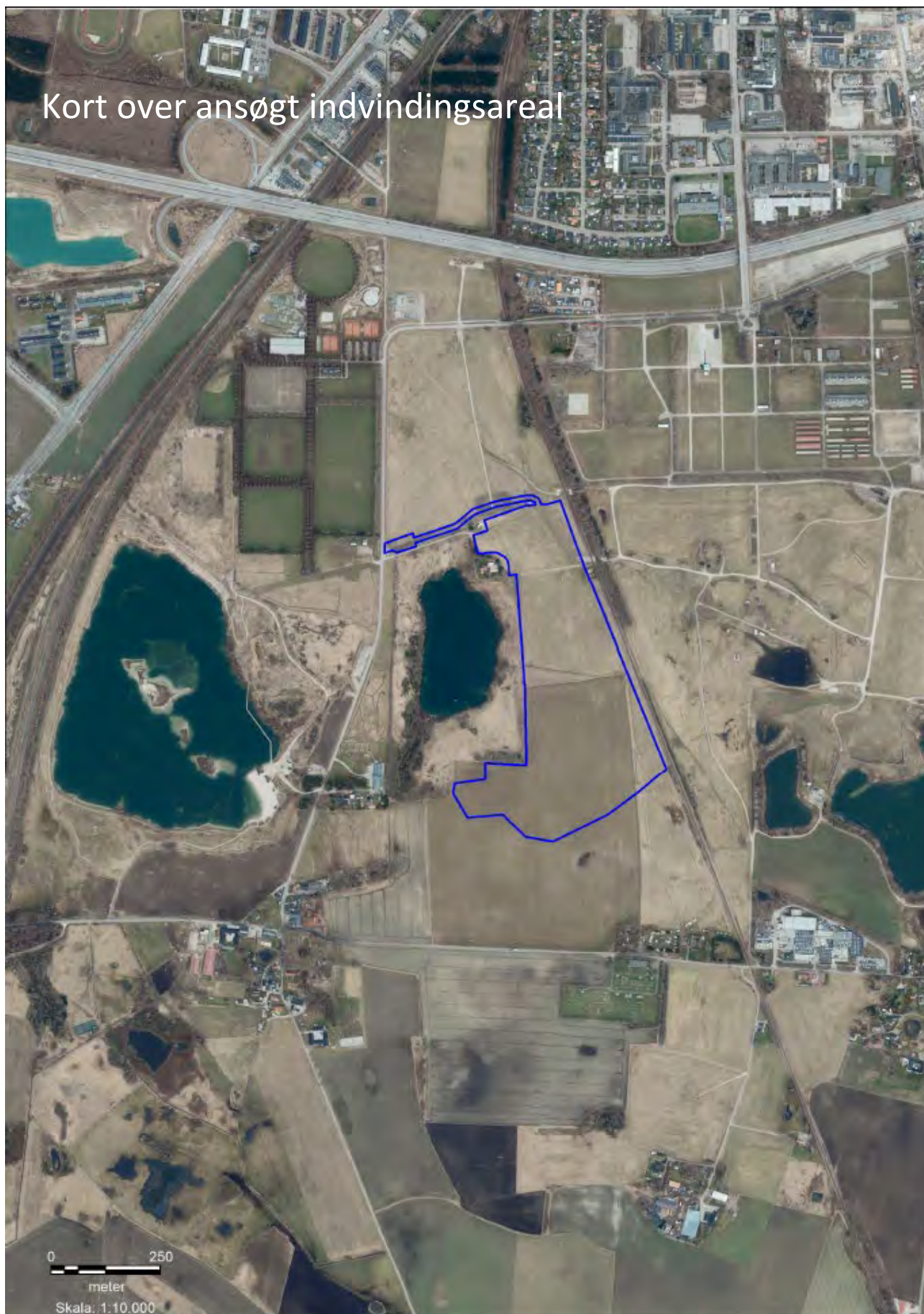
Ejer (matr. nr. 1b, 1c, 1d og 7g)

Navn:	Jan Skyttebo		
CVR-nr.:			
Adresse:	Kamstrupvej 160, 4000 Roskilde		

Ejer (matr. nr. 1q)

Navn:	ALMINDEGÅRDEN Aps		
CVR-nr.:	35044078		
Adresse:	Darupvej 165, 4000 Roskilde		

Indhold

1	AFGØRELSE FRA REGION SJÆLLAND	6
1.1	MILJØVURDERING AF KONKRETE PROJEKTER (VVM).....	6
2	GRUNDLAG FOR AFGØRELSEN	7
2.1	ANSØGNINGEN	7
2.2	UDTALELSER.....	7
2.2.1	<i>Høring af naboer, myndigheder, ledningsejere øvrige interessenter</i>	7
2.2.2	<i>Partshøring og orientering om udkast til afgørelse</i>	7
2.2.3	<i>Partshøringssvar og regionens bemærkninger</i>	8
3	REGIONENS BEHANDLING AF SAGEN	10
3.1	RÅSTOFPLANEN.....	10
3.2	OM SCREENINGEN FOR PLIGT TIL MILJØVURDERING	10
3.3	REGION SJÆLLANDS VURDERING.....	10
4	OFFENTLIGGØRELSE OG KLAGEVEJLEDNING	11
4.1	KLAGEVEJLEDNING.....	11
4.2	ORIENTERING	12

Bilag

1. Screeningskema
2. Ansøgning om råstofindvinding og VVM ansøgning
3. Høringssvar fra Roskilde Kommune

1 Afgørelse fra Region Sjælland

1.1 Miljøvurdering af konkrete projekter (VVM)

Nymølle Stenindustrier A/S har ansøgt om tilladelse til en årlig indvinding af 700.000 m³ sand, grus og sten, hvoraf de 300.000 m³ skal indvindes under grundvandsspejlet på i alt 19,1 ha af matr.nr. 18, 1b, 1c, 1d, 1q, 4b, 5a Darup By, Vor Frue, 7g Kamstrup By, Vor Frue og 6aa, 6cd og 60 Vestermarken, Roskilde Jorder i Roskilde Kommune. Region Sjælland vurderer, at projektet ikke kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet, og afgør derfor, at der ikke skal udarbejdes en miljøvurdering (miljøkonsekvensrapport - VVM)¹, inden ansøgningen kan behandles efter råstofloven m.v.

Samtidig har regionen vurderet, at det ansøgte projekt ikke i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, og ikke vil ødelægge eller beskadige leve- eller voksesteder for de arter, der indgår i udpegningsgrundlaget, samt at det ansøgte ikke vil medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV².

De konkrete vurderinger fremgår af bilag 1 – Screeningskema.

---

¹ LBK nr. 1976 af 27. oktober 2021. Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) §§ 17, stk. 2, og 21.

² BKG nr. 2091 af 12. november 2021. Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, § 6, stk. 1, § 7, stk. 3, nr. 1, og stk. 13, nr. 1 og § 10, stk. 1.

2 Grundlag for afgørelsen

2.1 Ansøgningen

- VVM-ansøgningsskema af 04.01.2024
- Ansøgning om tilladelse til råstofindvinding med bilag af 04.01.2024.

2.2 Udtalelser

2.2.1 Høring af naboer, myndigheder, ledningsejere øvrige interessenter

Ansøgningen om tilladelse til råstofindvinding har været i indledende høring hos følgende:

- Roskilde Kommune
- Roskilde Lufthavn
- Roskilde Museum
- Roskilde Festival
- Roskilde Dyrskue
- Energinet
- FORS
- Erhvervsstyrelsen
- Evida
- CERIUS
- RADIUS
- TDC
- Telia
- Fibia
- GlobalConnect
- Dyrenes Beskyttelse, Darupvej 131, 4000 Roskilde

Ejere og beboere på:

- Darupvej 105, 155, 157, 161, 165, 4000 Roskilde
- Kamstrupvej 160 og 170, 4000 Roskilde

Region Sjælland har modtaget høringssvar fra Roskilde Kommune, Roskilde Lufthavn, Roskilde Museum, Roskilde Festival, Roskilde Dyrskue, Energinet, FORS, Evida, Bane Danmark, TDC og Darupvej 155, 4000 Roskilde (på vegne af Darup Bylaug, Darup Autolakereri og Borgere i Darup By).

Høringssvarene omfatter altovervejende bemærkninger til en evt. kommende tilladelse. Disse bemærkninger bliver vurderet i forbindelse med en eventuelt kommende tilladelse. Enkelte bemærkninger går også på forhold, som er omfattet af vurderingerne efter miljøvurderingsloven. Disse bemærkninger er medtaget i de konkrete vurderinger på bilag 1.

2.2.2 Partshøring og orientering om udkast til afgørelse

Udkast til VVM-screeningsafgørelse er udsendt i partshøring til:

- Ansøger
- Roskilde Kommune
- Roskilde Museum

- Dyrenes Beskyttelse, Darupvej 131, 4000 Roskilde

Ejere og beboere på:

- Darupvej 105, 155, 157, 161, 165, 4000 Roskilde
- Kamstrupvej 160 og 170, 4000 Roskilde

Region Sjælland har vurderet, at ejere og beboere på de udvalgte adresser kan blive påvirket af den ansøgte råstofindvinding, og derfor også er parter i sagen efter miljøvurderingsloven. Region Sjælland vurderer derudover, at Roskilde Museum, og Roskilde Lufthavn er parter, da museet og lufthavnen har afgivet høringssvar i den indledende høring, og repræsenterer hensyn, som er omfattet af vurderingerne efter miljøvurderingsloven.

2.2.3 Partshøringssvar og regionens bemærkninger

Region Sjælland har modtaget ét partshøringssvar fra Roskilde Kommune. Hele høringssvaret er vedlagt som bilag 3.

2.2.3.1 Roskilde Kommunes høringssvar

Roskilde Kommune er i dialog med Nymølle og Rambøll omkring Rambølls rapport og de hydrogeologiske forhold.

Den planlagte efterbehandling, hvor jord genopfyldes i graveområdet under grundvandsspejlet, vil antageligvis ændre tilførslen af vand til den målsatte sø (som der refereres til i Pkt. 31) jf. Rambølls rapport, der viser at grundvandspotentialer strømmer i vestgående retning over graveområdet. Der er ikke i tilstrækkelig grad redegjort for, hvorvidt og i hvilket omfang opgravningen af sand og grus med høj porøsitet og genopfyldning med plastisk lerjord kan påvirke de lokale hydrogeologiske forhold og dermed søens hydrologi, ikke mindst vandstanden og vandudskiftningen i søen. Begge er parametre, der er vigtige for søens miljøtilstand. Dette bør belyses nærmere inden der gives grave-tilladelse. Rambølls rapport konkluderer, at de hydrologiske forhold genskabes, uden at komme ind på den ændrede porøsitet i området efter genopfyldning af graveområdet. Risikovurderingen skal indbefatte den fremtidige tilstand i søen og ikke kun midlertidige ændringer i graveperioden.

En vandstandsændring i søen skal som udgangspunkt ikke sammenlignes med eksisterende variation i vandstand, men tillægges denne. Dybe søer med stejle brinker har et meget smalt bånd, hvor planter kan vokse og på grund af lysgennemtrængningen i vand, begrænses vandplanternes udbredelse. Mindre ændringer kan derfor potentielt have stor effekt på udbredelsen og diversiteten af plantelivet i søerne. Om det er tilfældet i nærværende sag er ikke belyst i undersøgelsen. Påvirkes planteudbredelsen eller densiteten, kan dette have afledte effekter på andre biologiske kvalitetselementer, som f.eks. invertebrater og fisk.

Den tidligere råstofgrav på vestsiden af skellet mod vest er et værdifuldt naturområde med forekomst af bilag IV-arten markfirben. Roskilde Kommune konstaterede ved besigtigelse d. 8. maj 2023, at grusgraven rummer en ynglebestand af markfirben, hvor især den østlige del af grusgraven er værdifuld for markfirben. Det bør derfor inddrages i regionens vurdering om råstofgravningen har betydning for bilag IV-arter.

2.2.3.1 Region Sjællands bemærkninger til kommunens høringssvar

I forbindelse med en screening for, om et projekt er miljøvurderingspligtigt skal regionen på grundlag af bygherrens ansøgning træffe afgørelse om, hvorvidt det konkrete projekt kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet på grund af projektets art, dimensioner eller placering. Grundlaget for afgørelsen er bygherrens ansøgning samt allerede foreliggende viden og almene erfaringer om det pågældende sagsområde og relevante resultater af foreløbig kontrol eller vurderinger af indvirkningen på miljøet foretaget i medfør af anden EU-lovgivning og national lovgivning. En screening anses derfor også i henhold til gældende praksis for at være en foreløbig vurdering af et ansøgt projekt og en screeningsafgørelse skal kunne træffes ret hurtigt.

I forbindelse med tilladelsen til råstofindvinding og samordnede afgørelser fra kommunen mv. kan der være behov for at indhente yderligere oplysninger.

Grundvandsmagasinet, hvor der indvindes grus, og hvor søen "Darup Gravesø Øst" også er opstået, som følge af tidligere grusgravning, er et stort sammenhængende grundvandsmagasin. Grundvandet har dermed flere veje det kan flyde til søen end gennem det område, hvor der opfyldes med overjord. Ansøger har oplyst, at den nederste del af grusforekomsten ikke vil blive indvundet i transportkorridoren, hvorved det også efter opfyldningen vil være gennemstrømning på det areal. Dertil er "Darup Gravesø Øst" en dyb sø, som ikke vurderes at være sårbar overfor en eventuelt mindre grundvandssænkning.

Søens dybde og stejle brinker gør efter regionens vurdering søen mindre sårbar overfor en eventuelt mindre grundvandssænkning, da der ikke er risiko for tørlægning af hele eller dele af søen.

Roskilde Kommunes observation af markfirben er inddraget i regionens vurdering på bilag 1.

3 Regionens behandling af sagen

3.1 Råstofplanen

Gravearealet er beliggende i Roskilde Graveområde, delområde Darup, som ifølge Råstofplan 2016 er reserveret til indvinding af sand, grus og sten. Råstofferne inden for området skal udnyttes og oparbejdes optimalt, såvel over som under grundvandsspejlet, medmindre særlig forhold taler imod.

3.2 Om screeningen for pligt til miljøvurdering

Et råstofprojekt omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2 må ikke påbegyndes, før Region Sjælland skriftligt har meddelt bygherren, at projektet ikke antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet, jf. miljøvurderingslovens § 16 (og der herudover er meddelt de øvrige nødvendige tilladelser, herunder tilladelse efter råstofloven).

Region Sjælland skal derfor, jf. miljøvurderingslovens §§ 21 og 22, screene projektet for pligt til miljøvurdering. Her træffer Region Sjælland afgørelse om, hvorvidt projektet på grund af dets art, dimensioner eller placering kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet. Der er i givet fald pligt til miljøvurdering af projektet (miljøkonsekvensrapport - VVM).

3.3 Region Sjællands vurdering

Det er Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis, at en screening for miljøvurderingspligt har karakter af en foreløbig vurdering, der skal kunne træffes relativt hurtigt og hovedsageligt på grundlag af allerede foreliggende oplysninger og almene erfaringer.

Ansøger har fremsendt en ansøgning om råstofindvinding og deri udfyldt et VVM ansøgningskema (bilag 2), som Region Sjælland har brugt som udgangspunkt for screeningen. Derudover har det øvrige ansøgningsmateriale, høringssvar fra den indledende høring, tilgængelige oplysninger, samt regionens erfaringer med påvirkninger fra lignende råstofindvindinger indgået i regionens vurdering.

Det er Region Sjællands samlede vurdering, at det ansøgte ikke vil få væsentlig indvirkning på miljøet. De konkrete vurderinger fremgår af bilag 1 – Screeningsskema.

4 Offentliggørelse og klagevejledning

4.1 Klagevejledning

Screening for pligt til udarbejdelse af en miljøvurdering (VVM) er foretaget efter miljøvurderingslovens § 21.

Afgørelsen vil blive offentliggjort den 25.04.2024 ved annoncering på Region Sjællands hjemmeside.

Afgørelsen kan påklages inden 4 uger fra den er offentliggjort.

Hvis du ønsker at klage over afgørelsen, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klageberettiget er:

- Enhver, der har en retlig interesse i sagens udfald.
- Landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer.
- Miljøministeren.

Du klager via klageportalen, som du finder via borger.dk eller virk.dk. Du logger på klageportalen med Nem-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden via klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

I klageportalen sendes din klage automatisk først til rette myndighed. Hvis myndigheden fastholder afgørelsen, sender myndigheden klagen videre til behandling i nævnet via klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Nævnet afgør herefter, om du kan fritages for at bruge klageportalen. [Se betingelserne for at blive fritaget.](#)

Et indbetalt klagegebyr tilbagebetales, hvis

1. Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2. Klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3. Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Vejledning om gebyrordningen kan findes på Nævnenes Hus' hjemmeside.

Rettidig klage efter miljøvurderingslovens § 49, stk. 1 har ikke opsættende virkning for udnyttelse af afgørelsen medmindre, Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet. Der kan klages over retslige spørgsmål.

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal sag anlægges inden 6 måneder fra meddelelsen af afgørelsen, jf. Miljøvurderingslovens § 54, stk. 1. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes søgsmålsfristen dog altid fra bekendtgørelsen.

4.2 Orientering

Kopi af afgørelsen er sendt til:

- Roskilde Kommune, Pialwb@roskilde.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening i Roskilde Kommune, roskilde@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, dof@dof.dkk
- Friluftsrådet fr@friluftsradet.dk
- Center for Kulturarv, cfk@slks.dk

Derudover orienteres øvrige høringsparter jf. afsnit 2.2.2.

Skema til brug ved screening af projekter på miljøvurderingslovens bilag 2

Kriterier iht. bilag 6 i lov nr. 973 af 25. juni 2020

Projektets karakteristika

1	Projektbeskrivelse – jf. ansøgningen	<p>Region Sjælland har den 5. januar 2024 modtaget ansøgning fra Nymølle Stenindustrier A/S om tilladelse til råstofindvinding af sand, grus og sten på matr. nr. 18, 1b, 1c, 1d, 1q, 4b, 5a Darup By, Vor Frue, 7g Kamstrup By, Vor Frue samt 6aa, 6cd og 6o Vestermarken, Roskilde Jorder i Roskilde Kommune.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indvinding af 700.000 m³ sand, sten og grus årligt, heraf 300.000 m³ under grundvand. • Indvinder og ansøger er Nymølle Stenindustrier A/S • Ønsket indvindingsperiode 2024-2034 • Planlagt gravedybde er 20 meter under terræn • Indvindingsareal er 19,1 ha • Området er udlagt som graveområde i Region Sjællands Råstofplan 2016 • Grundvandsspejlet ligger i kote 36. Terrænet ligger i kote 37,5-46 • Arealet efterbehandles til natur, rekreativt område og ekstensivt landbrug • Driftstiden er fra kl. 07.00 til 17.00 mandag til fredag og kl. 07.00 til 13.00 lørdage • Åbningstid for udlevering og læsning er kl. 06.00 til kl. 17.00 mandag til fredag og kl. 07.00 til 13.00 lørdage • I graven vil der foregå tørsortering. • Materiel der ønskes anvendt i forbindelse med indvinding: 1 hydraulisk gravemaskine, 2-3 gummigeder, 2 tørsorteringsanlæg, 1-2 knusere, 1 elektrisk suger, 1 fejmaskine, 1 vandvogn, 1 dozer og 3 dumpere. • Tankning sker fra mobile brændstoftanke med kapacitet på 1500 liter og en stationær tank på 8000 liter • Affaldshåndtering: Avista Oil (olieaffald), Stena Recycling (metal mv.). Servicepersonale tager filtre mm med retur til værksted i forbindelse med service og eftersyn. Husholdningsaffald/brændbart bortskaffes med kommunal renovation.
2	Projektets placering og arealbehov i ha	Den ansøgte grusgrav etableres på matr. nr. 18, 1b, 1c, 1d, 1q, 4b, 5a Darup By, Vor Frue, 7g Kamstrup By, Vor Frue samt 6aa, 6cd og 6o Vestermarken, Roskilde Jorder i Roskilde Kommune. Der er ansøgt på 19,1 ha.

<p>3</p>	<p>Oversigtskort</p>	<p>The map shows an aerial view of a rural area with green fields and a central pond. A large, irregular area is shaded in red, representing the 'Ansøgt areal' (application area). Black lines outline the 'Matrikelafgrænsning' (cadastral boundaries). A north arrow is in the top left, and a scale bar (0-200m) is at the bottom left. A legend in the bottom right identifies the red area and the black outlines.</p>
<p>4</p>	<p>Projektets behov for råstoffer – type og mængde i anlægs- og driftsfasen</p>	<p>Formålet med projektet er råstofindvinding, men projektet har ikke i sig selv et behov for råstoffer i form af sand, sten, grus, genbrugsmaterialer eller lignende hverken i anlægs- eller driftsfasen.</p>

5	Projektets behov for vand – kvalitet og mængde i anlægsfasen og driftsfasen	Der anvendes vand til vanding af interne veje for støvbekæmpelse. Vandet tages fra gravesø på arealet. Som en del af etableringsfasen graves der ned til vandspejlet, sådan at der kommer en rampe, hvor det er muligt at komme ned og hente vand op.		
6	Mængden og typen af affald som følge af projektet i anlægs- og driftsfasen	Olieaffald 600 liter/år, Brændbart affald 100 kg/år og metalskrot 100 kg/år.		
7	Mængden og typen af spildevand som følge af projektet i anlægs- og driftsfasen	Projektet genererer ikke spildevand.		
Kriterie		Ja	Nej	Bemærkninger
8	Er der andre projekter eller aktiviteter i område, der sammen med det ansøgte medfører en påvirkning af miljøet (Kumulative forhold)		x	Der ligger ikke aktive grusgrave i nærområdet til det ansøgte areal. Der ligger heller ikke virksomheder eller andet i nærområdet med lignende miljøpåvirkninger, som kan medføre en væsentlig kumulativ påvirkning.
9	Forudsætter projektet etablering af yderligere vandforsyningskapacitet		x	Der anvendes 5.000 m ³ vand årligt til støvbekæmpelse. Vandet hentes fra gravet grundvandsø på arealet. Som en del af etableringsfasen graves der ned til vandspejlet, sådan at der kommer en rampe, hvor det er muligt at komme ned og hente vand op.
10	Kræver bortskaffelse af affald og spildevand ændringer af bestående ordninger?		x	Affald håndteres indenfor eksisterende ordninger.
11	Overskrides de vejledende grænseværdier for støj?		x	Der anlægges støjvolde mod Darup By, mod ejendommene Darupvej 105 og 131 og Kamstrupvej 160 og 170. Derudover støjafskærms med containere, og monteres gummisolde på sorteringsværker. Nærmeste beboelsejendom, som ikke er ejet af ansøger er 275 meter fra det ansøgte areal. Det er Region Sjællands erfaring, at en råstofgrav med denne afstand til naboer ikke vil medføre overskridelse af de vejledende støjgrænser, når der samtidig etableres støjvolde og de øvrige tiltag til støjreduktion, som er beskrevet i ansøgningen.
12	Vil anlægget give anledning til vibrationsgener?		x	Erfaringsmæssigt medfører grusgravning ikke væsentlige vibrationsgener. Afstanden til bebyggelse i denne sag gør, at region Sjælland ikke vurderer, at projektet vil medføre vibrationsgener.
13	Vil anlægget give anledning til støvgener?	x		Der kan opstå støvflugt og dermed støvgener i forbindelse med råstofindvindingen. Støvflugt forebygges ved inddækning af støvende processer, og ved vanding af forarbejdningsplads og køreveje.
14	Vil anlægget give anledning til lugtgener?		x	Erfaringsmæssigt medfører råstofindvinding ikke lugtgener.

15	Vil anlægget give anledning til lysgener?		x	Der er i ansøgningen ikke beskrevet opstilling af kunstigt lys. Der etableres støjvolde mod beboelser, som også modvirker lysgener. Derudover modvirker afstanden, at lysgener vil opstå.
16	Må anlægget forventes at udgøre en særlig risiko for uheld?			Råstofindvinding er ikke omfattet af risikobekendtgørelsen og anlægget forventes ikke at udgøre en særlig risiko for uheld. Risiko for uheld ved råstofgravning vurderes at kunne sidestilles med risiko for uheld i forbindelse med almindelig markdrift og anlægsarbejde.
17	Overskrides de vejledende grænseværdier for luftforurening?			Projektet medfører ikke luftforurening ud over forbrænding af diesel i de anvendte maskiner.
18	Vil projektet udgøre en risiko for vandforurening (grundvand og overfladevand)?			<p>Indvindingsarealet ligger ca. 1200 meter fra nærmeste offentlige vandforsyningsboring. Vandforsyningsboringen indvinder vand fra et grundvandsmagasin ca. 60 meter under terræn. Magasinet er adskilt fra det gruslag, hvor råstofindvindingen skal foregå af ca. 30 meter ler. Grundvandsmagasinet vil på grund af afstanden og lertykkelsen ikke blive påvirket selv, hvis et uheld skulle opstå.</p> <p>Nærmeste vandboring er en vandboring tilknyttet gartneri, som ligger ca. 400 meter fra det ansøgte areal. Boringen indvinder dermed i det samme magasin, hvor den ansøgte råstofindvindingen skal foregå. Afstanden gør, at Region Sjælland ikke vurderer, at boringen vil blive påvirket af råstofindvindingen.</p> <p>Grundvandsmyndigheden Roskilde Kommune påpeger i deres høringssvar, at <i>"Det ansøgte graveareal ligger delvist inden for område med særlige drikkevandsinteresser (OSD). Det er derfor vigtigt, at Region Sjælland i råstofilladelsen stiller vilkår, som sikrer mod forurening fra spild, oplag mm. i forbindelse med graveaktiviteterne samt at der efterfølgende skal være sprøjte- og gødningsforbud på arealet. Forbuddet skal tinglyses på ejendommen."</i></p> <p>Ifølge ansøgningen efterbehandles arealet til natur, rekreativ område og ekstensivt landbrug uden brug af gødning og pesticider. Region Sjælland vurderer i forbindelse med behandlingen efter råstofloven, om der skal fastsættes et vilkår med forbud mod brug af gødning og pesticider.</p> <p>Ca. 40 meter vest for det ansøgte areal ligger en § 3 beskyttet sø kaldet "Darup Gravesø Øst", som er opstået ved råstofindvinding under grundvandsspejl. Afstanden til søen gør, at der ikke er en betydelig risiko for, at materialer fra graveprocessen eller eventuelle spild kan ende i søen. Projektet vurderes derfor ikke at udgøre en risiko for forurening af søen.</p>
Kriterie		Ja	Nej	Bemærkninger
19	Forudsætter projektet ændring af den eksisterende arealanvendelse?	x		Den sydlige del af det ansøgte areal anvendes i dag til landbrugsproduktion. Den nordlige og østlige del er græsarealer, der bl.a. benyttes som campingområde i forbindelse med Roskilde Festival. Når arealerne omdannes til grusgrav vil denne arealanvendelse blive ændret i graveperioden. I efterbehandlingsplanen vedlagt ansøgningen fremgår det, at de arealer, som hidtil har været anvendt af Roskilde Festival vil blive efterbehandlet til landarealer, så der også efterfølgende er mulighed for, at arealerne kan anvendes til festival og andre lignende aktiviteter. Det sydlige areal, som i dag er landbrug efterbehandles som et sø- og naturområde med mulighed for ekstensivt landbrug.

20	Forudsætter projektet ændring af en eksisterende lokalplan for området?		x	Der er ingen lokalplan for området.
21	Forudsætter projektet ændring af kommuneplanen?		x	Projektet ligger indenfor kommuneplanens rammer.
22	Indebærer projektet behov for at begrænse anvendelsen af naboarealer ud over hvad der fremgår af gældende kommune- og lokalplaner?		x	Området er beliggende i landzone og er ikke omfattet af en gældende lokalplan.
23	Vil projektet udgøre en hindring for fremtidig anvendelse af områdets råstoffer?	x		Regionen vurderer, at den ansøgte råstofindvinding vil indvinde hele råstofforekomsten, hvorfor der ikke vil være en restressource efter endt indvinding.
24	Vil projektet udgøre en hindring for fremtidig anvendelse af områdets grundvand?		x	Arealet efterbehandles til natur, rekreativ område og ekstensivt landbrug uden brug af gødning og pesticider. Derved vil der ikke fremover blive anvendt gødning og pesticider på arealet, da det ikke længere anvendes til intensivt landbrug. Se også vurderingen af risikoen for grundvand under punkt 18 "vil projektet udgøre en risiko for vandforurening?".
25	Indebærer projektet en mulig påvirkning af sårbare vådområder?		x	Området omkring Roskilde By har været gravet igennem tiden og derfor ligger der en del grundvandsfødte søer, som nu er § 3 beskyttet. På arealet vest for det ansøgte ligger en § 3 beskyttet sø "Darup Gravesø Øst" 40 meter fra det ansøgte areal, som ligeledes er opstået ved råstofindvinding under grundvand. Da det er en grundvandsø, kan søens vandstand blive påvirket af grundvandssænkning som følge af råstofindvinding under grundvand. Søen har en maksimal dybde på 12 meter og en middeldybde på 6,3 meter. Søens dybde gør den mindre sårbar for eventuelle mindre grundvandssænkninger. Rambøll har beregnet den maksimale sænkning i søens vandspejl til 8 cm. Erfaring viser, at de beregnede grundvandssænkninger væsentligt overstiger de reelle. De målinger der er lavet af grundvandssænkninger i forbindelse med indvinding af råstoffer under grundvandspejl viser oftest ingen målbar sænkning. I de tilfælde, hvor der er målt en grundvandssænkning har det været en lille sænkning, den har været midlertidig og kun haft lille lokal udbredelse. Eventuelle grundvandssænkninger vurderes derfor ikke at kunne påvirke søen væsentligt, da de evt. sænkninger vil være meget begrænsede i forhold til søens dybde, og derfor ikke vil kunne tørlægge eller foresage kritisk lav vandstand i hele eller dele af søen. 100 meter fra det ansøgte areal ligger også et beskyttet moseområde. Ligeledes på arealet vest for, hvor der tidligere har været indvundet råstoffer. Moseområder kan være sårbare overfor grundvandssænkning. Region Sjælland vurderer på baggrund af afstand, at råstofindvindingen ikke kan medføre en grundvandssænkning, som kan påvirke mosen væsentligt jf. ovenstående vurdering af risiko for grundvandssænkninger.

26	Er projektet tænkt placeret indenfor kystnærhedszonen?		x	Arealet ligger udenfor kystnærhedszonen til Roskilde Fjord
27	Forudsætter projektet rydning af skov?			Der er ikke skov på arealet
28	Vil projektet være i strid med eller til hinder for etableringen af reservater eller naturparker?		x	Projektet skaber mere natur, men der er ingen aktuelle planer om reservater eller naturparker i området.
29	Kan projektet påvirke registrerede, beskyttede eller fredede områder nationalt?		x	<p>På arealet vest for det ansøgte ligger en § 3 beskyttet sø "Darup Gravesø Øst" 40 meter fra det ansøgte areal, og en § 3 beskyttet mose 100 meter fra arealet. Region Sjælland vurderer på baggrund af afstand og projektets karakter, at projektet ikke vil indebære en påvirkning af de naturbeskyttede områder. Se også vurdering under punkt 25.</p> <p>Langs nordkanten af matr. nr. 5a Darup By, Vor Frue ligger et beskyttet dige, jf. museumslovens § 29a. Stendiget er beskyttet af museumsloven og må ikke fjernes. Roskilde Kommune oplyser at: <i>"Fordi det er et stendige har det særlig kulturhistorisk værdi. Stendiger er sjældne og kan være levesteder for særlige planter og dyr. Diget fortsætter nordpå i skellet mellem matr.nr. 60 og 6aaVestermarken, Roskilde Jorder, men er fjernet flere steder, så der reelt er mulighed for at passere diget uden at skulle fjerne flere dele af det. Det er vigtigt, at der ved grusindvindingen holdes en passende afstand til stendiget langs nordkanten af matr.nr. 5a for at forhindre nedskridning af diget."</i></p> <p>Det ansøgte projekt omfatter ikke fjernelse eller tilstandspåvirkning af det beskyttede dige. Råstofindvinding kan ske tæt op til et beskyttet dige uden at påvirke diget. Eventuel påvirkning af digets tilstand vil forinden kræve Roskilde Kommunes dispensation efter museumsloven.</p> <p>Nærmeste fredede areal er fredningen af området omkring Ledreborg Allé, som ligger 1000 meter fra det ansøgte areal. Fredningen vil ikke blive påvirket af den ansøgte råstofindvinding.</p>
30	Kan projektet påvirke registrerede, beskyttede eller fredede områder internationalt (Natura 2000)?		x	<p>Nærmeste Natura-2000 område er Roskilde Fjord og Jægerspris Nordskov (Nr. 136), som ligger 3,7 km fra det ansøgte areal, med Roskilde By imellem. Natura-2000 området indeholder både habitatområde nr. 120 (Roskilde Fjord) og fuglebeskyttelse nr. 105 (Roskilde Fjord, Kattinge Vig og Kattinge Sø).</p> <p>Region Sjælland vurderer på baggrund af projektets karakter og projektets afstand til nærmeste Natura-2000 område, at det ansøgte ikke kan påvirke registrerede, beskyttede og fredede områder internationalt.</p>
31	Forventes området at rumme beskyttede arter efter bilag IV?		x	<p>Der er ingen registrerede bilag IV-arter på det ansøgte areal.</p> <p>Det ansøgte areal udgøres i dag af dyrket mark og permanent græsareal, som jævnligt anvendes til større events, herunder Roskilde Festival. Region Sjælland har den 26/4 2023 fortaget besigtigelse af det ansøgte og tilstødende arealer med henblik på at registrere eventuelle bilag IV-arter. På besigtigelsen blev der ikke set eller konstateret nogen tegn på forekomst af nogen bilag IV-arter. Det ansøgte areal vurderes ikke at være egnet yngle-/rasteområde for bilag IV-arterne spidssnudet frø, stor vandsalamander og markfirben. I forhold til øvrige bilag IV-arter vurderes det ansøgte areal ikke at være egnet levested, da det fremstår som næringsrigt græsareal eller mark.</p> <p>Nærmeste registrerede bilag IV-art er markfirben, som Roskilde Kommune har registreret i foråret 2023 vest for det ansøgte areal på skråningen ned til søen Darup Gravesø Øst. Arealet vil ikke blive berørt af indvindingen, og markfirben vil ikke blive påvirket af en nærliggende råstofindvinding.</p>

32	Forventes området at rumme danske rødlistearter?		x	På Danmarks miljøportal foreligger der ikke nogen registrerede rødlistede arter indenfor det ansøgte areal. Roskilde Kommune har registreret rødlistede arter på nabomatriklen. De rødlistede arter vil kunne indvandre til det ansøgte areal, efter endt indvinding og med en godkendt efterbehandling til delvist naturområde og ekstensivt landbrug.
33	Kan projektet påvirke områder, hvor fastsatte miljøkvalitetsnormer for overfladevand allerede er overskredet?		x	Nærmeste målsatte område for overfladevand er søen "Darup gravesø øst" 40 meter fra arealet. Søen er i høj økologisk tilstand. Den eneste mulige påvirkning fra den ansøgte råstofindvinding er en mindre midlertidig sænkning af søens vandspejl. Regionen vurderer ikke, at der er væsentlig risiko for grundvandssænkning, som kan påvirke søen. Se vurdering under punkt 25. 400 meter fra arealet ligger "Kamstrup Grusgravssø", som er i moderat økologisk tilstand på baggrund af data for klorofyl og sigtedybde. Den ansøgte råstofindvinding kan ikke påvirke disse elementer negativt eller andre parametre, som vil kunne ændre søens økologiske tilstand i negativ retning. Grundvandssænkning som følge af indvinding under grundvandsspejl vurderes ikke at kunne udbredes til søen. 1,5 km fra arealet ligger vandløbet "Darup renden", som er i moderat tilstand. Den ansøgte råstofindvinding vurderes ikke at kunne påvirke vandløbet pga. afstanden.
34	Kan projektet påvirke områder, hvor fastsatte miljøkvalitetsnormer for grundvand allerede er overskredet?		x	Det overfladenære grundvand i området er i dårlig kemisk tilstand på grund af pesticider. Råstofindvindingen vil medføre, at der ikke anvendes pesticider på arealet både i graveperioden og efterfølgende, hvor arealet efterbehandles til natur, rekreativt areal og ekstensivt landbrug. Dermed vil pesticidbelastningen af grundvandet mindskes som følge af råstofindvindingen. Se derudover tidligere svar vedr. grundvand.
35	Kan projektet påvirke områder, hvor fastsatte miljøkvalitetsnormer for naturområder allerede er overskredet?		x	Der er ingen målsatte naturområder i en afstand af det ansøgte areal, som kan medføre en påvirkning. Nærmeste Natura-2000 område er Roskilde Fjord og Jægerspris Nordskov (Nr. 136), som ligger 3,7 km fra det ansøgte areal, med Roskilde By imellem.
36	Kan projektet påvirke områder, hvor fastsatte miljøkvalitetsnormer for boligområder (støj/lys og luft) allerede er overskredet?		x	Der ligger ingen boligområder i nærheden af det ansøgte areal. Nærmeste boligområde, som dog er lokalplanlagt for blandet bolig og erhverv ligger i Roskilde By ca. 600 meter fra arealet.
37	Tænkes projektet etableret i et tæt befolket område?		x	Nærmeste tæt befolkede område, ligger ca. 600 m derfra i Roskilde By. Derover ligger Darup og Kamstrup Landsby hhv. 500 og 700 meter fra det ansøgte areal.
38	Kan projektet påvirke områder med kulturhistorisk bevaringsværdi, bevaringsværdige kulturmiljøer eller bevaringsværdige (kultur- landskaber)?		x	Projektet vil afgørende ændre landskabet i og med, at der bortgraves en stor mængde råstoffer, men arealets landskabstræk vurderes ikke at være af væsentlig historisk betydning, og er heller ikke registreret som sådan.

39	Kan projektet påvirke arkæologiske værdier/landskabstræk?		x	<p>Roskilde Museum har i høringssvar oplyst, at der ikke er registreret fortidsminder inden for det berørte areal. I år 1938 er der undersøgt jernaldergrave umiddelbart sydvest for arealet. Disse grave er beliggende så tæt på indvindingsområdet, at det med en vis rimelighed må antages, at der befinder sig hidtil ukendte begravelser på indvindingsområdet. Sådanne står under museumslovens beskyttelse. Museet henleder desuden opmærksomheden på, at der på arealet kan være andre ukendte fortidsminder, som ligeledes står under museumslovens beskyttelse. Museet vil derfor kraftigt anbefale, at der foretages en arkæologisk forundersøgelse af arealet forud for eventuelle jordarbejder, således at eventuelle arkæologiske fund ikke vil have opsættende virkning på indvindingsarbejdet.</p> <p>Uanset om ansøger vælger at få udført en arkæologisk forundersøgelse skal indvindingen standses, og fundet anmeldes til museet, hvis der fremkommer arkæologiske fund eller anlæg, jf. museumslovens § 27. Region Sjælland vurderer, at projektet kan gennemføres uden at påvirke arkæologiske værdier/landskabstræk.</p>
40	Kan projektet påvirke æstetiske landskabstræk?	x		Projektet vil afgørende ændre landskabet i og med, at der bortgraves en stor mængde råstoffer. I den vedlagte efterbehandlingsplan, fremgår det, at arealet efterfølgende vil indgå hensigtsmæssigt i det omkringliggende landskab.
41	Kan projektet påvirke geologiske landskabstræk?	x		Projektet vil afgørende ændre landskabet i og med, at der bortgraves en stor mængde råstoffer, men arealets geologiske landskabstræk vurderes ikke at være af væsentlig betydning. Råstofgravningen giver dog en mulighed for at opleve den geologiske dannelse, når de geologiske profiler fritlægges.

Arten og kendetegn ved den potentielle indvirkning på miljøet

42	Den forventede miljøpåvirknings geografiske udstrækning i areal	Påvirkningerne vedrører hovedsageligt selve det areal, hvor råstofindvindingen foretages. Påvirkning fra støv, støj og trafik kan dog også påvirke et større område omkring det ansøgte areal. Påvirkningen vurderes at være begrænset, da trafikken sker ad veje uden boligbebyggelse (Darupvej), og veje som er indrettet til tung trafik, og der i ansøgningen er beskrevet, hvordan støv og støj fra graven begrænses.		
43	Omfanget af personer der forventes berørt af miljøpåvirkningen	Få personer forventes berørt af det ansøgte, da der ikke er beboelser i tæt nærhed til det ansøgte indvindingsareal. Ingen forventes at blive berørt væsentligt.		
Kriterie		Ja	Nej	Bemærkninger
44	Er området, hvor anlægget tænkes placeret, sårbar overfor den forventede miljøpåvirkning?		x	Der er hverken beboelser eller sårbar natur i nærheden af det ansøgte areal. Region Sjælland vurderer derfor ikke, at placeringen af projektet er sårbar over for den forventede miljøpåvirkning.
45	Forventes miljøpåvirkningerne at kunne være væsentlige samlet?		x	De identificerede påvirkninger forventes ikke at være væsentlige samlet.
46	Vil den forventede miljøpåvirkning række ud over kommunen?		x	Miljøpåvirkningen forventes at være lokal, og vil ikke overskride kommunegrænser.

47	Vil den forventede miljøpåvirkning berøre nabolande?		x	Miljøpåvirkningen forventes at være lokal.
48	Må den samlede miljøpåvirkning betegnes som kompleks		x	Den samlede miljøpåvirkning betegnes ikke som kompleks. Det konkrete projekt medfører velkendte påvirkninger, som er almindelige ved denne type af projekter.
49	Er der stor sandsynlighed for miljøpåvirkningen?	x		Det er forventeligt med miljøpåvirkning fra støv og støj, men påvirkningen vurderes at være begrænset og ikke væsentlig.
50	Er påvirkningen af miljøet varig?	x		Ændringen af landskabet er varig, mens de øvrige påvirkninger fra råstofindvindingen slutter når indvindingen er færdig.
51	Er påvirkningen af miljøet hyppig?	x		Transporten af råstoffer samt støv og støj vil pågå i den periode, hvor der foretages råstofindvinding på arealet. Påvirkningen kan derfor være hyppig i indvindingsperioden.
52	Er påvirkningen af miljøet reversibel?	x		Indvindingen af råstoffer vil permanent ændre landskabet i det udgravede område.
53	Er det, jf. ansøgningen, muligt at begrænse indvirkningerne?	x		Der er i ansøgningen beskrevet tiltag til begrænsning af støj- og støvpåvirkningen. De specifikke tiltag er beskrevet under afsnit om støv og støv.

Konklusion

		Ja	Nej	Bemærkninger
54	Giver resultatet af screeningen anledning til at antage, at det ansøgte projekt vil kunne påvirke miljøet væsentligt, således at der skal udarbejdes en miljøkonsekvensrapport?		x	Det er Region Sjællands samlede vurdering, at det ansøgte ikke vil få væsentlig indvirkning på miljøet.

Dato: 24.04.2024

Sagsbehandler: Mabis

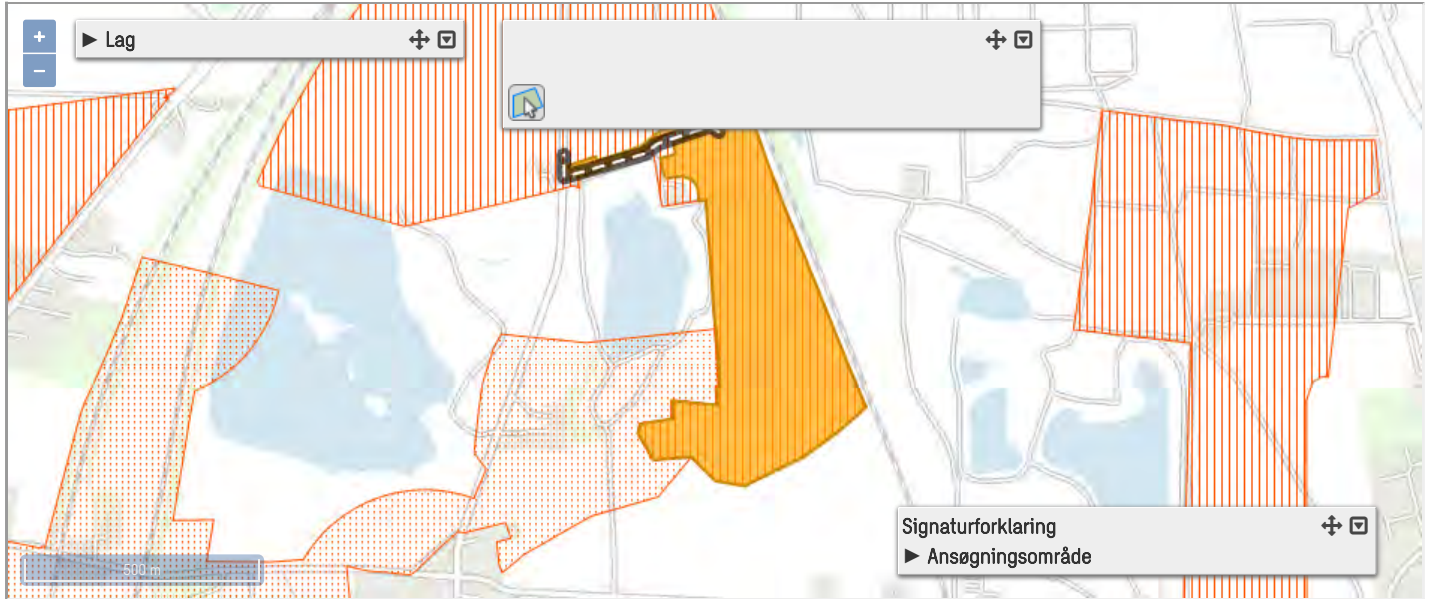
Ansøgning om tilladelse til råstofindvinding: Darup Syd II

Titel

Navn *

Darup Syd II

Areal og veje

Ansøger

Navn *

Christoffer Skov

Firma

NYMØLLE STENINDUSTRIER A/S

Adresse *

Østre Hedevej 2

CVR-nummer *

48885411

Stednavn

Darup

Telefon *

22895291

Postnummer *

4000

Mobil

22895291

By *

Roskilde

Email *

christoffer.skov@nymoelle.dk

Ansøgers underskrift: Krævet

Ejerforhold

Ejerlav	Matr. nr.	Ejertype	Navn	Adresse	Postnr	By	Cvr	Underskrift-status
Darup By, Vor Frue	18	Hovedejer	NYMØLLE STENINDUSTRIER A/S	Østre Hedevej 2	4000	Roskilde	48885411	 Krævet
Darup By, Vor Frue	1b	Hovedejer	Skyttebo,Jan	Kamstrupvej 160	4000	Roskilde		 Krævet
Darup By, Vor Frue	1c	Hovedejer	Skyttebo,Jan	Kamstrupvej 160	4000	Roskilde		 Krævet
Darup By, Vor Frue	1d	Hovedejer	Skyttebo,Jan	Kamstrupvej 160	4000	Roskilde		 Krævet
Darup By, Vor Frue	1q	Hovedejer	ALMINDEGÅRDEN ApS	Darupvej 165	4000	Roskilde	35044078	 Krævet
Darup By, Vor Frue	4b	Hovedejer	NYMØLLE STENINDUSTRIER A/S	Østre Hedevej 2	4000	Roskilde	48885411	 Krævet
Darup By, Vor Frue	5a	Hovedejer	NYMØLLE STENINDUSTRIER A/S	Østre Hedevej 2	4000	Roskilde	48885411	 Krævet
Kamstrup By, Vor Frue	7g	Hovedejer	Skyttebo,Jan	Kamstrupvej 160	4000	Roskilde		 Krævet
Vestermarken, Roskilde Jorder	60	Hovedejer	NYMØLLE STENINDUSTRIER A/S	Østre Hedevej 2	4000	Roskilde	48885411	 Krævet
Vestermarken, Roskilde Jorder	6cd	Hovedejer	NYMØLLE STENINDUSTRIER A/S	Østre Hedevej 2	4000	Roskilde	48885411	 Krævet
Vestermarken, Roskilde Jorder	6aa	Medejer	Strawbridge,Sandie Bryda	Hermosavej 27	2605	Brøndby		 Krævet
Vestermarken, Roskilde Jorder	6aa	Hovedejer	Strawbridge,Claus F Sand	Hermosavej 27	2605	Brøndby		 Krævet

Råstof indvinder

Indvinder er identisk med ansøger

Rådgiver

Bruger rådgiver

Navn *

Indtast navn på rådgiver

Firma

Indtast firma navn

Adresse *

Indtast adresse

CVR-nummer

Indtast CVR-nummer

Stednavn

Indtast sted

Telefon *

Indtast telefonnummer

Postnummer *

Indtast postnummer

Mobil

Indtast mobiltelefonnummer

By *

Indtast by

Email *

Indtast email

Adgangsvej til indvindingsområdet *

Beskrivelse af eksisterende adgangsveje til indvindingsområdet, f.eks. markvej eller lignende til offentlig vej eller privat fællesvej

Beskrivelse af nye adgangsveje til indvindingsområdet herunder placering og bredde

Planen er at etablere vejadgang nordud af grusgraven, etablere kørevej langs eller på gasledningen og fange Darupvej hvor al trafik ledes mod nord. Vi forestiller os at den etablerede vej skal være 8 m bred.

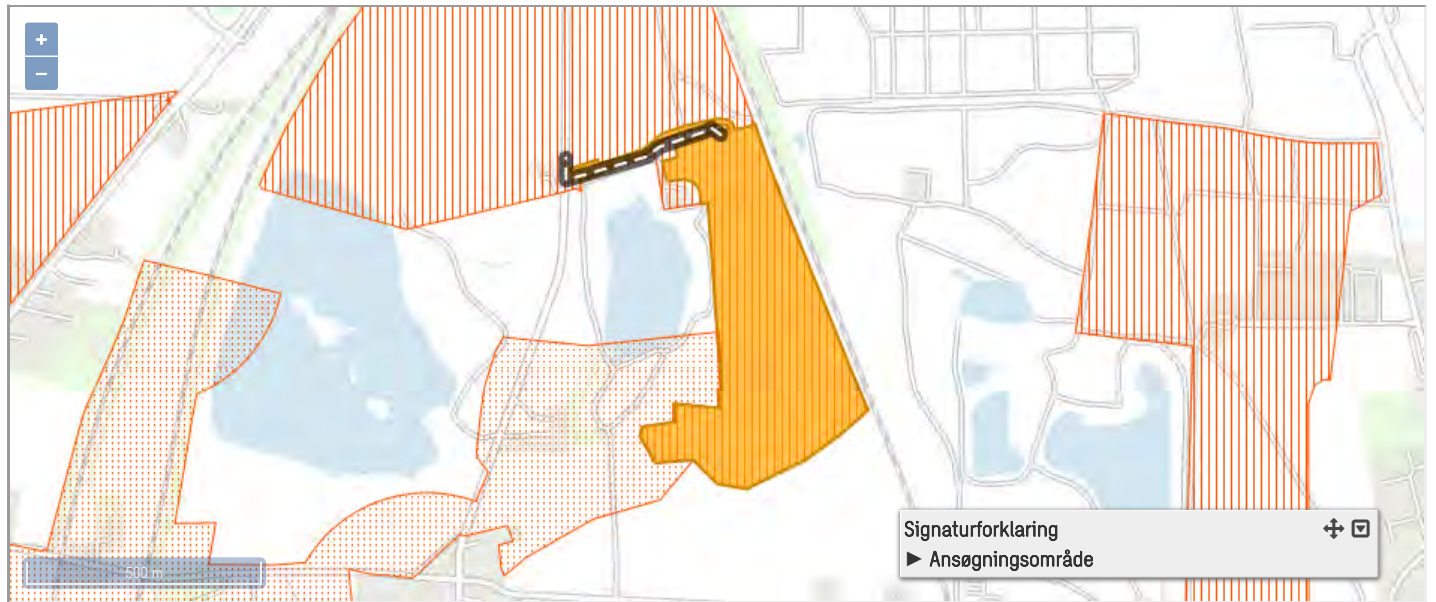
Foreligger tilladelse efter vejlovgivningen: *

Ja Nej

Tilladelse - periode start:

Tilladelse - periode slut:

Undersøgelser

Råstoffets art *

☐ Muld	☐ Mergel	☐ Råjord og fyldjord	☐ Kalk og kridt	☒ Sand, Grus og sten
☐ Flint	☐ Kvartssand	☐ Kiselgur	☐ Granit	☐ Tørv og sphagnum
☐ Ler	☐ Brunkul	☐ Plastisk ler og bentonit	☐ Sandsten	☐ Kaolin
☐ Skifer	☐ Ildfast Ler	☐ Klæg	☐ Moler	☐ Kalksten
☐ Andet				

På tænkt anvendelse af indvundne råstoffer

Sand, grus og sten

Anlægs- og vejmaterialer

- Grus og sandfyld m.v.
- Bundsikringsmaterialer, jf. DS 401
- Stabilgrus, jf. DS 401
- Ballastskærver

Asfaltmaterialer

- Stenmel
- Sand 0 - 2 mm
- Sten uknuste
- Sten knuste

Betontilslagsmaterialer

- Betonsand
- Perlesten
- Ærtesten
- Nøddesten
- Singels
- Andre sten
- Mørtelsand
- Støbemix
- Uspecificerede betonmaterialer

Andet

- Andet

Ukendt

- Ukendt anvendelse

Muldlag

Muld tilstede? *

- Ja
- Nej

Muldlagets tykkelse (m) *

0,3

Overjord

Overjord? *

- Ja
- Nej

Overjordets tykkelse (m) *

0-6

Koter

Kote for terræn *

Laveste

37,5

Hent terrænkoter

Højeste

46

Kote for grundvandsspejl *

Laveste

36

Højeste

36

Oplysninger om den påtænkte indvinding

Planlagt påbegyndelse af indvinding (år) *

2024

Planlagt afslutning af indvinding (år) *

2034

Planlagt maksimal gravedybde (m) *

20

Kote for bunden af gravning (m) *

25

Forventet årlig produktion (m³) *

700.000

Forventet årlig indvinding under grundvandsspejl (m³) *

300.000

Antal lastbiler dagligt

150

Ansøgningsareal (ha)

19,1

Drifttider

For gravemaskiner, transportanlæg og oparbejdningsanlæg

Weekend

Mandag - fredag *

07:00

17:00

Lørdag

07:00

13:00

Søndag

Fra [f.eks: 09:00]

Til [f.eks: 14:00]

For udlevering og læsning, herunder kørsel inden for virksomhedens område

Mandag - fredag *

06:00

17:00

Lørdag

07:00

13:00

Søndag

Fra [f.eks: 09:00]

Til [f.eks: 14:00]

Gis oversigt for maskiner, anlæg, brændstoftanke og bygninger

Husk at tilføje maskiner, anlæg mm. nedenfor inden de indtegnes på kortet.

Maskiner og anlæg

Maskintype/anlæg	Mærke	Model	Antal	Kildestøj (dBA)
Dumper			0	
Dumper			0	
Dumper			0	
Gummiged	Volvo		0	
Gummiged	Volvo		0	
Knuser			0	
Tørsorteringsanlæg	Finlay		0	
Gummiged	Volvo		0	
Tørsorteringsanlæg	Finlay		0	
Hydraulisk gravemaskine			0	
Knuser			0	
Andet	Elektrisk suger		0	
Andet	Vandvogn		0	

Brændstoftanke

Tanktype	Kapacitet i Liter	Årstal	Antal	Typegodkendelsesnummer
Stationær brandstoftank	8000		0	
Mobil brandstoftank	1500		0	
Mobil brandstoftank	1500		0	

Bygninger

Bygningstype	
Container	1
Skur	1

Forventet forbrug af drivmidler i transport- og oparbejdningsanlæg

Hydraulikolie årligt forbrug i liter

600

Diesellole årligt forventet forbrug i liter

500.000

Støv

Beskriv støvdæmpende foranstaltninger inden for området ved de enkelte anlæg og oplag samt interne adgangsveje *

Forebyggelse af støvgener foregår ved inddækning af støvende processer, og ved vanding af forarbejdningsplads og køreveje.

Gis oversigt for støj, brønde og boringer, og containere

Støj

Angivelse af beregnede værdier for det samlede støjbidrag *

Der udarbejdes ikke støjmodellering.

Beskrivelse af støjdæmpende foranstaltninger for såvel de enkelte særligt støjende anlæg og maskiner *

Støj bekæmpes med afskærmning af kilder fx med containere, jordvolde og montering af gummisolde på sorteringsværker.
Der anvendes mobile anlæg. Anlæggene vil stå i bunden af graven. Der er ganske få naboer. Graven vil blive afgrænset af jordvolde. Der forventes omkring 150 lastbiler til læsning om dagen. Forarbejdningspladsen ligger ikke tæt på naboer. Det antages derfor at indvindingen vil kunne overholde Vejledning fra MST om "Ekstern støj fra Virksomheder" 1984 gældende for virksomheder i det åbne land. Der udarbejdes ikke støjmodellering.

Vandindvinding og afledning af vand mm.

Skal der bruges vand til oparbejdning? *

Ja Nej

Skal der bortledes grundvand eller overfladevand fra arealet? *

Ja Nej

Skal der bortledes husspildevand fra arealet? *

Ja Nej

Skal der indvindes vand til støvbekæmpelse? *

Ja Nej

Oplysninger om drikkevandsbrønde og -boringer inden for en afstand af 300m fra det ansøgte areal

For yderligere oplysninger se: [Information om Geus](#)

Affald

Mængde af olieprodukter pr. år i liter *

600

Mængde af kemikalieprodukter pr. år i liter *

0

Mængde af brændbart pr. år i kg *

100

Andet affald pr år i kg *

100

Beskrivelse af andet affald *

Metalskrot

Hvem afhenter affaldet, jf. ovennævnte affaldstyper *

Avista Oil (olieaffald), Stena Recycling (metal mv.). Servicepersonel tager filtre mm med retur til værksted i forbindelse med service og eftersyn. Husholdningsaffald/brændbart bortskaffes med kommunal renovation.

Anmeldte rettigheder *

Ja Nej

Påkrævede bilag

Udskrift fra tinglysning: *

[Bilag 4e tinglysningsattest matr. nr. 6cd.pdf](#)

Læs mere: [Information om tinglysning](#)

Udkast til grave- og efterbehandlingsplan *

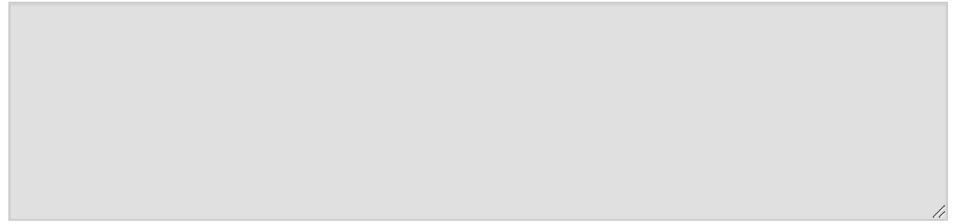
[Bilag 1 kortbilag 1-10000.pdf](#)

[Bilag 2 kortbilag 1-50000.pdf](#)

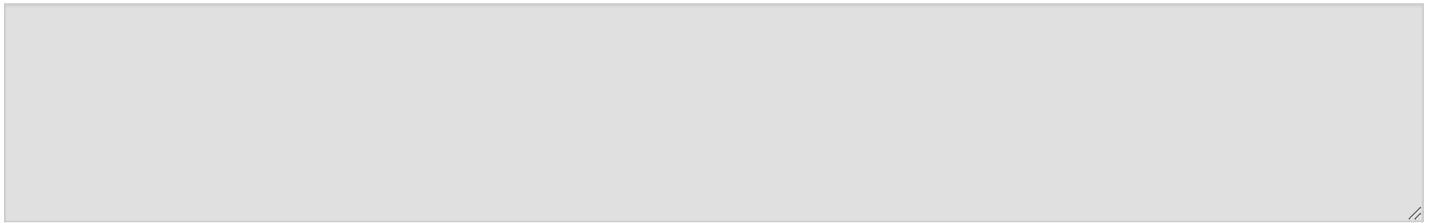
[Bilag 5 graveplan scenarie 1.pdf](#)

[Bilag 6 efterbehandlingsplan scenarie 1.pdf](#)

Resume af efterbehandlingsplanen *

Yderligere oplysninger eller bemærkninger

Region Sjælland
Alleen 15
4180 Sorø

By, Kultur og Miljø

Roskilde Kommune fremsender partshøring af udkast til screeningsafgørelse af ansøgt råstofindvinding ved Darup

31. januar 2024
Sagsnr.: 23-021304
Doknr.: 23-021304-41

REF: PLWB/RIKJ

Roskilde Kommune har den 15. januar 2022 modtaget en henvendelse fra Region Sjælland om partshøring af udkast til screeningsafgørelse af ansøgt råstofindvinding ved Darup.

Sagsbehandler
Pia Winther Bjergaarde
Tlf. +45 46313644
Pialwb@roskilde.dk

Region Sjælland har fastsat en frist for høringssvar til den 6. februar 2024. Forvaltningen fremsender dette høringssvar med forbehold for den efterfølgende politiske orienteringssag i februar møderækken i Roskilde Kommune. Eventuelle tilføjelser, rettelser mv. vil således blive eftersendt den 1. marts 2024.

Regionens vurderinger

Der fremgår følgende af udkast til screeningsafgørelse:

"Region Sjælland vurderer, at projektet ikke kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet, og afgør derfor, at der ikke skal udarbejdes en miljøvurdering (miljøkonsekvensrapport - VVM), inden ansøgningen kan behandles efter råstofloven m.v. Samtidig har regionen vurderet, at det ansøgte projekt ikke i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, og ikke vil ødelægge eller beskadige leve- eller voksesteder for de arter, der indgår i udpegningsgrundlaget, samt at det ansøgte ikke vil medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV²."

Af VVM ansøgningsskema og screeningskemaet fremgår blandt andet følgende:

- Det fremgår af VVM ansøgningsskema pkt. 5.3., at der anvendes 5.000 m³ vand årligt til støvbekæmpelse.
- Det fremgår af VVM ansøgningsskema pkt. 31, at der ligger en beskyttet grundvandssø vest for det ansøgte graveområde.
- Det fremgår af VVM ansøgningsskema pkt. 32, at der ikke er beskyttede arter og det fremgår af screeningskemaet, at der ikke er sårbar natur i nærheden af det ansøgte areal.
- Det fremgår af VVM ansøgningsskema pkt. 35, at projektet vil medføre en påvirkning af overfladevand eller grundvand. Det fremgår af

Rådhusbuen 1
4000 Roskilde

Tlf. 46 31 30 00
Mandag-fredag kl. 9-14

screeningsskemaet pkt. 18, 25 og 33, at projektet ikke vurderes at udgøre en risiko for forurening af søen, da denne ligger med en afstand af 40 meter og eventuelle grundvandssænkninger vurderes ikke at kunne påvirke søen væsentligt.

Kommunen har som supplement til ansøgningsmaterialet modtaget rapporten "Råstofindvinding Darup, Hydrogeologisk vurdering udarbejdet af Rambøll, 9. januar 2024."

Roskilde Kommunes høringsvar

Roskilde Kommunes høringsvar er relevant for og vedrører særligt ovennævnte punkter.

Roskilde Kommune er i dialog med Nymølle og Rambøll omkring Rambølls rapport og de hydrogeologiske forhold.

Den planlagte efterbehandling, hvor jord genopfyldes i graveområdet under grundvandsspejlet, vil antageligvis ændre tilførslen af vand til den målsatte sø (som der refereres til i Pkt. 31) jf. Rambølls rapport, der viser at grundvandspotentialet strømmer i vestgående retning over graveområdet. Der er ikke i tilstrækkelig grad redegjort for, hvorvidt og i hvilket omfang opgravningen af sand og grus med høj porøsitet og genopfyldning med plastisk lerjord kan påvirke de lokale hydrogeologiske forhold og dermed søens hydrologi, ikke mindst vandstanden og vandudskiftningen i søen. Begge er parametre, der er vigtige for søens miljøtilstand. Dette bør belyses nærmere inden der gives gravetilladelse. Rambølls rapport konkluderer, at de hydrologiske forhold genskabes, uden at komme ind på den ændrede porøsitet i området efter genopfyldning af graveområdet. Risikovurderingen skal indbefatte den fremtidige tilstand i søen og ikke kun midlertidige ændringer i graveperioden.

En vandstandsændring i søen skal som udgangspunkt ikke sammenlignes med eksisterende variation i vandstand, men tillægges denne. Dybe søer med stejle brinker har et meget smalt bånd, hvor planter kan vokse og på grund af lysgennemtrængningen i vand, begrænses vandplanternes udbredelse. Mindre ændringer kan derfor potentielt have stor effekt på udbredelsen og diversiteten af plantelivet i søerne. Om det er tilfældet i nærværende sag er ikke belyst i undersøgelsen. Påvirkes planteudbredelsen eller densiteten, kan dette have afledte effekter på andre biologiske kvalitetselementer, som f.eks. invertebrater og fisk.

Den tidligere råstofgrav på vestsiden af skellet mod vest er et værdifuldt naturområde med forekomst af bilag IV-arten markfirben. Roskilde Kommune konstaterede ved besigtigelse d. 8. maj 2023, at grusgraven rummer en ynglebestand af markfirben, hvor især den østlige del af grusgraven er værdifuld for markfirben. Det bør derfor inddrages i regionens vurdering om råstofgravningen har betydning for bilag IV-arter.

Afsluttende bemærkninger

Roskilde Kommune ser frem til at modtage en tilbagemelding på, hvordan kommunens bemærkninger inddrages i det videre arbejde.

Venlig hilsen

Pia Winther Bjergaarde
Civilingeniør

Roskilde Museum
Sankt Ols Stræde 3, 4000 Roskilde
TLF: 4631 6500
romu@romu.dk
CVR: 15570210

21. november 2022

Mads Bisgaard
Chefkonsulent,
miljøplanlægger

Region Sjælland
Regional Udvikling
Alleen 15
4180 Sorø

Ole Thirup Kastholm
Sankt Ols Stræde 3
4000 Roskilde
Journalnummer: ROM 3593
TLF, direkte: 2932 7738
E-mail: olekast@romu.dk

Hørings svar vedr. råstofindvinding "Darup Syd", matr nr. 1b, 1c, 1d, 1q, 5a, 4b og 7g Darup By, Vor Frue.

I forbindelse med fremsendt ansøgning om råstofindvinding har museet i medfør af museumslovens § 23 foretaget en arkivalisk kontrol af planområdet (fig. 1-2).

Hørings svaret erstatter det tidligere afgivne svar fra museet på denne sag (dateret d. 15. feb. 2019), da arealet er blevet ændret.

Vi kan på oplyse, at der ikke er registreret fortidsminder inden for det berørte areal. Imidlertid er der i 1938 undersøgt jernaldergrave umiddelbart sydvest for arealet. Disse grave er beliggende så tæt på indvindingsområdet, at det med en vis rimelighed må antages, at der befinder sig hidtil ukendte begravelser på indvindingsområdet. Sådanne står under museumslovens beskyttelse. Museet skal desuden henlede opmærksomheden på, at der på arealet kan være andre ukendte fortidsminder, som ligeledes står under museumslovens beskyttelse. Museet vil derfor kraftigt anbefale, at der foretages en arkæologisk forundersøgelse af arealet forud for eventuelle jordarbejder, således at eventuelle arkæologiske fund ikke vil have opsættende virkning på indvindingsarbejdet.

Af hensyn til sagens almindelige oplysning og bygherres planlægning skal museet opfordre til, at der i den endelige tilladelse gøres opmærksom på de nævnte arkæologiske interesser og dermed forbundne vilkår.

Venlig hilsen

Ole Kastholm

Museumsinspektør, arkæolog

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Ole Kastholm', with a long horizontal flourish extending to the right.

Fig. 1. Kortudsnit fra databasen "Fund og Fortidsminder". Jernaldergravene fra 1938 er markeret med den blå prik. Stedfæstelsen er dog behæftet med en vis usikkerhed.

Fig. 2. Kortmateriale fra ansøgningen, som viser det pågældende areal.

Mads Bisgaard

Fra: Jeff Jakobsen <jefja@evida.dk>
Sendt: 22. november 2022 08:37
Til: Regional Udvikling
Emne: VS: Høring af ansøgning om indvinding af råstoffer på Darupvej 109, 4000 Roskilde (sagsnummer EMN-2020-32634).
Vedhæftede filer: Ansøgning.pdf; Forslag til grave og efterbehandlingsplan Darup.pdf; VVM ansøgning.pdf

Hej Mads

Tak for din mail.

I henhold til din henvendelse om råstofindvinding på ovennævnte areal kan jeg oplyse, at Evida parallelt med matr. nr. 60aa, 60 og 6cd Darup, Vor Frue, har en naturgas stålfordelingsledning (ø457,2mm, 19 bar) placeret.

Ledningens placering fremgår af vedhæftede ledningsplan.

Stålfordelingsledningen er sikret ved tinglyst servitut, hvilket bla. medfører følgende begrænsninger:

Indenfor et bælte på 2 x 5m omkring ledningens midte (servitutbæltet):

- Må arealet ikke bebygges eller beplantes med træer med dybtgående rødder eller benyttes på anden måde, der kan være til gene for ledningsanlægget, ej heller må der placeres hegnspæle og lignende i dybde over 60 cm.
- Grøftegravning, såvel uddybning af eksisterende som anlæg af nye, påfyldning eller afgravning af jord eller anlæg af nye veje må ikke finde sted uden særlig tilladelse fra Evida.
- Må ejer, bruger eller tredjemand ikke grave, bore mv. med mekaniske redskaber uden særlig tilladelse fra og under tilsyn af Evida.

Evida kan acceptere råstofindvindingen under følgende betingelser:

- Inden arbejdet igangsættes skal fordelingsledningens placering påvises af Evida. Påvisning samt tilsyn udføres uden beregning og rekvireres hos Ledningsinfo på tlf. 7021 3046.
- Der må ikke foretages gravearbejde i ledningens servitutbælte uden forudgående aftale med Evida.
- Der må ikke ske opfyldning eller oplagring af jord eller andet materiale over fordelingsledningen.
- Evt. køreveje over fordelingsledningen skal udføres med fast belægning og efter aftale med Evida. Tung kørsel oven på ledningen kan ikke tillades uden der laves aflastende foranstaltninger.
- Der henstilles til, at der ikke må bortgraves terræn nærmere end 20 meter fra fordelingsledningen. Udgravningen langs med fordelingsledningen skal have et anlæg på højst 30 grader (1:2). Årsagen til at fastholde en gravefri zone på 20m er af hensyn til sikkerheden omkring gasledningen. Et gravearbejde langs gasledningen i stor dybde kan medføre, at skråningsanlægget bliver ustabil og øger risikoen for at gasledningen blotlægges og røret udsættes for spændinger, som i yderste konsekvens kan medføre en overrivning. Det kan få store samfundsmæssige konsekvenser, hvis der sker en skade på gasledningen, herunder tab af menneskeliv.

Det påpeges, at graveaktøren til stadighed er ansvarlig for gasledningens sikkerhed og dermed er han ansvarlig for:

- Sikring mod erosion og dermed fare for udskridning.
- At udgravning øjeblikkeligt indstilles, hvis erosion eller begyndende udskridning konstateres. Evida underrettes i givet fald omgående.

For god ordens skyld kan jeg oplyse, at gæsteprincippet er fraveget, eftersom der i forbindelse med ledningens etablering er betalt ekspropriationserstatning til lodsejer. Såfremt ledningen skal eksempelvis flyttes eller sikres skal det ske for lodsejers regning.

Med venlig hilsen

Jeff Jakobsen | Seniordriftssupporter

T: +4562259426 | M: +4525194704 | jefja@evida.dk

Merløsevej 1B, 4296 Nyrup

Evida Service A/S | CVR 40318941 | www.evida.dk

Vognmagervej 14, 8800 Viborg

Mads Bisgaard

Fra: Projektcenter anlæg Sjælland <projektcenteranleagsjaelland@tdc.dk>
Sendt: 22. november 2022 10:54
Til: Mads Bisgaard; Regional Udvikling
Emne: SV: [EXT] Høring af ansøgning om indvinding af råstoffer på Darupvej 109, 4000 Roskilde [DocID:463131974]

Hej,

Vi(TDC) har et kabel på Darupvej.

Jeg tænker at det vil være aktuelt at drøfte dette ved et ledningsejermøde?

Med venlig hilsen/Best Regards

Jonas Vitoft Kiersgaard
Projektkoordinator | Fiber & Copper Maintenance (OOIM)

Infrastructure & Support
TDC NET | Teglholmsgade 1 | DK-0900 København C
jvk@tdcnet.dk

Fra: [REDACTED]

Sendt: 27. november 2023 16:31

Til: Regional Udvikling <regionaludvikling@regionsjaelland.dk>

Cc: darupbylaug@gmail.com; 'darup.autolak@mail.dk' <darup.autolak@mail.dk>

Emne: Høring af ny ansøgning om råstofindvinding ved Darup (sagsnummer EMN-2020-32634)

Hej Region Sjælland

Jeg skriver til jeg på vegne af Darup Autolakereri, Darup Bylaug og Borgere i Darup By. Vi har gennemgået materialet og har nogle bemærkninger og bekymringer vi vil dele med jer.

1. Det drejer sig bla. om udvidelse af graveområdet i syd-sydvestlig retning. Det der er rød/prikket i tegningen. Vi har den bekymring at området kommer meget tæt på ejendommen Darupvej 155, hvorfra der drives et Auto Lakereri. Vi tænker her på støvgener ifm. ind/ud sugning i forbindelse med værkstedet. Området er mærket helt op til skel på Darupvej 155 og kommer samtidig tæt på Darup By.
2. Den anden bekymring er forslag om lukning af Darupvej, delvis eller permanent. Følgende bekymringer er blevet nævnt:
  - Darup Borgere får længere til Roskilde, vi skal enten over Ringstedvej eller Vor Frue. Ringstedvej er belastet i forvejen og Vor Frue/Køgevej det samme.
  - Hvad med Bussen 212 (eneste offentlige trafik), gående og cykler?
  - Trafik til Himmelsøen, al motor trafik vil gå gennem Darup By.
  - Er uheldet ude og vi har brug for Ambulance eller Brandbil, så vil det tage længere tid at komme frem. Vi har flere erhvervsdrivende i byen, så det er ikke kun borgere i Darup By det påvirker, men også medarbejdere og kunder.
  - Ved arrangementer på Dyreskuepladsen er Darupvej en gennemkørsel til området, der er min. 6 store arrangementer på pladsen om året.
  - Vi har lige været ramt af meget regn og i den forbindelse har tunnel på Gammelgårdsvej (mod Ringstedvej) været oversvømmet og lukket i mange dage. Det er sket tidligere og er en stor bekymring for byen.
  - Vi forventer der kommer en høring hvor borgere i Darup og omegn kan deltage hvis det bliver aktuelt at lukke Darupvej.

Darup Bylaug har i øvrigt haft et godt og konstruktivt møde med Nymølle Stenindustrier A/S og har nævnt de samme bekymringer overfor dem.

Vi er i Bylauget blevet spurgt om hvem der er den beslutningsdygtige myndighed mht. lukning af Darupvej, er det vejmyndigheden i Roskilde Kommune?

Pft.

Mvh

På vegne af Darup Bylaug, Darup Autolakereri og Borgere i Darup By.

[REDACTED]

Regional Udvikling
Alléen 15
180 Sorø
Sagsnr: EMN-2020-32634

27. november 2023
D23-548777

Høringsvar fra Dyrenes Beskyttelse vedrørende Råstofindvinding ved Darupvej 109, 4000 Roskilde

Hermed fremsendes høringssvar fra Dyrenes Beskyttelse som ejer af ejendommen Roskilde Internat Darupvej 131 4000 Roskilde

Sammenfatning

Dyrenes Beskyttelse har tidligere tilkendegivet, at efter den nye vejrtilkørsel i sommeren 2022 blev fremlagt sammen med de beskrevne støjvolde, arbejdstider, omfanget af transporten etc., ville Dyrenes Beskyttelse ikke modsætte sig projektet. Dvs. Dyrenes Beskyttelse tilkendegav dermed, at vi godt kunne acceptere det fremlagte scenarie 1.

Imidlertid kan Dyrenes Beskyttelse **ikke** tilslutte sig det nye scenarie 2 i projektbeskrivelse, da det efter Dyrenes Beskyttelse opfattelse betyder at udgravningen kommer meget tæt på internatet med de udfordringer det vil give for dyrene på internatet.

Beskrivelse af internatet

Dyrenes Beskyttelse driver internater i Roskilde. Internatet modtager, rehabiliterer og formidler kæledyr, som mangler en ejer. Dyrene indleveres af politiet, Falck, private mennesker eller Dyrenes Beskyttelses kredsformænd, og typisk drejer sagerne sig om hunde, katte, kaniner, gnavere og andre smådyr.

Internatet har i gennemsnit i omegnen af 150 dyr på internatet på et givent tidspunkt, og der formidles årligt i omegnen af 1500 dyr ud fra internatet til nye familier. Dertil kommer at der årligt er ca. 400 dyr i den pension som også drives fra internatet. Internatet er derudover en arbejdsplads med 35 ansatte og ca.25 frivillige.

I forhold til høringen vedrørende råstofudviklingen, er det helt essentielt at forstå hvad det er for en opgave internatet varetager. De dyr som modtages på Internatet, kommer ofte med sygdomme, skader og kommer ofte fra et meget dårligt psykisk miljø. Der er således tale om dyr, som i den grad er stresset og har ekstra brug for ro og genoptræning før de kan komme ud til nye familier.

Scenarie 1

I en tidligere version af projektet modsatte Dyrenes Beskyttelse sig voldsomt. Det var primært med afsæt i, at vejførelsen var planlagt meget tæt op af internatet, til stor belastning for de mange dyr på internatet. Dyrenes Beskyttelse indsamlede i den forbindelse 11.874 underskrifter mod projektet.

Efterfølgende blev, hvad der i den nye projektbeskrivelse beskrives som scenarie 1, fremlagt. Her var vejtilførelsen flyttet til den nordlige del af området, ligesom der var lagt vægt på etablering af en støjvold op mod internatet og generelt taget hensyn til driften af internatet. Med det som afsæt tilkendegav Dyrenes Beskyttelse, at vi ikke ville protestere mod scenarie 1.

Scenarie 2

Med scenarie 2 vil afstanden fra graveområdet til internatet gå fra 150 meter til 60 meter mens udgravningsperioden vil øges med 6 måneder og det estimerede antal af daglige lastbiler vil øges med mellem 50 og 100 til et total på ca.150.

Der er tale om en udvidelse som Dyrenes Beskyttelse finder stærk problematisk, hvorfor Dyrenes Beskyttelse **ikke** kan tilslutte sig scenarie 2.

Årsagerne er reel simpel. Den opgave som Dyrenes Beskyttelse varetager på internatet, kræver ro omkring dyrene. Det er vores opfattelse, at med scenarie 2 vil projektet i forhold til støj, støv og rystelser potentielt blive en yderligere belastning for dyrene på internatet, og dermed modarbejde det arbejde som der udføres med dyrene på internatet. Hertil kommer, at forlængelse af projektperioden samt den øget transport anses som en belastning for dyrene.

Der er masser af forskning i forhold til hvordan dyr påvirkes af støj og andre stressfaktorer, men vi anerkender, at vi ikke har konkrete data i forhold til hvor meget mere støj og hvor store rystelser scenarie 2 vil øge disse faktorer i forhold til scenarie 1. Ikke desto mindre er det vores faglige vurdering, at med scenarie 2 vil man overskride hvad der er forsvarligt i forhold til dyrene på internatet hvorfor vi **ikke** kan tilslutte os scenarie 2.

Med venlig hilsen

Nicolai Fischer-Bogason
Vicedirektør / Deputy Director

Mads Bisgaard

Fra: Dani Mikkelsen <dam@fors.dk>
Sendt: 28. november 2022 14:58
Til: Regional Udvikling
Emne: Sagsnummer EMN-2020-32634_Høringssvar på ansøgning om indvinding af råstoffer på Darupvej 109, 4000 Roskilde

Til Region Sjælland
Vedrørende sagsnummer EMN-2020-32634.

Fors Vand Roskilde har med interesse læst den fremsendte ansøgning om indvinding af råstoffer på Darupvej 109, 4000 Roskilde. Fors Vand Roskilde gør venligst opmærksom på, at på matriklerne 4b, 5a og 5c Darup By, Vor Frue er der tinglyst en vandforsyningsledning til forsyning af ejendommene beliggende på Darupvej 105, 105B og 109, 4000 Roskilde.

Fors Vand Roskilde har ingen yderligere bemærkninger til det ansøgte.

Med venlig hilsen

Dani Mikkelsen

Projektleder og Vandplanlægger
Plan & Udvikling

Fors A/S, Tåstrup Møllevej 5, 4300 Holbæk

Omstilling: 70 20 20 66

Direkte: 21 30 91 97

dam@fors.dk

fors.dk

facebook.com/fors2016

Mads Bisgaard

Fra: Lars Dalsgaard Sørensen (LDSS) <ldss@bane.dk>
Sendt: 6. december 2022 10:02
Til: Mads Bisgaard
Emne: Sv: Høring af ansøgning om indvinding af råstoffer på Darupvej 109, 4000 Roskilde (BDK ID: 2911828)
Vedhæftede filer: Ansøgning.pdf; Forslag til grave og efterbehandlingsplan Darup.pdf; VVM ansøgning.pdf
Opfølgningsflag: Opfølgning
Flagstatus: Afmærket

Hej Mads

Jf. Jernbanelovens § 24 skal vi altid høres, når der graves i nærheden af banen, så vi er enige i at vi har en interesse.

Projektet bedes fremsende en eller flere målfaste tværsnittegninger, der viser:

- Jernbanen.
- Udgravningens udformning og angivelse af afstand til nærmeste skinne eller spormidte.
- CC3-linjen.
- Jordbundsforholdene.
- Placeringen af grundvandsspejlet.

I forhold til scenarie 2. Uden jordtilførsel er det meget sparsomt beskrevet, og der ønskes et mere fyldestgørende materiale til vurdering.

Følgende punkter ønskes bl.a. belyst:

- Udformningen af søerne (størrelse, dybde, afstand til jernbanen osv.)
- Risiko for øget vandstand ved klimahændelser, f.eks. skybrud.

Udarbejdelsen af en geoteknisk risikovurdering på et tidspunkt kan ikke udelukkes.

Hvis du har spørgsmål til ovenstående er du velkommen til at kontakte undertegnede.

Med venlig hilsen

Lars Sørensen (LDSS)

Arealgeograf/specialkonsulent

T: | M:+4524279582

Banedanmark

Arealer & Forvaltningsmyndighed

banedanmark.dk

Facebook | LinkedIn

Banedanmark er ansvarlig for behandlingen af de personoplysninger, vi modtager om dig. Læs mere om vores persondatapolitik på banedanmark.dk.

Hvis du sender følsomme eller fortrolige oplysninger til os, opfordrer vi til, at du bruger din digitale postkasse på borger.dk eller virk.dk.

Til: Arealforvaltning (Arealer@bane.dk)
Fra: Banedanmark Post (banedanmark@bane.dk)
Titel: VS: Høring af ansøgning om indvinding af råstoffer på Darupvej 109, 4000 Roskilde
Sendt: 17-11-2022 14:40

Mads Bisgaard

Fra: 3.parter <3.parter@energinet.dk>
Sendt: 8. december 2022 12:57
Til: Regional Udvikling
Emne: Svar fra Energinet høring angående tilladelse til indvinding af råstoffer Darup Syd (EMN-2020-32634)
Vedhæftede filer: 22_10035-4 Darupvej_28112022 8847452_1_1.PDF; 22_10035-4 Darup_28112022 8847451_1_0.DWG; 22_10035-6 SERVITUT - HL1287 Kamstrup-Kirkeskovgård - Matr.nr 8867287_1_1.TIF; 22_10035-5 SERVITUT - HL1287 Kamstrup-Kirkeskovgård - Matr.nr 8867280_1_1 (2).TIF; 22_10035-9 SERVITUT - HK1266 Kamstrup-Hedegård - Matr 8867299_1_1.PDF; 19_07739-11 Høringssvar vedr. ansøgning om tilladelse til råstofindvinding på del af matr.nr. 6286443_2_0.MSG

Til Region Sjælland att.: Mads Bisgaard

Høring

Energinet Eltransmission har den 17. november 2022 modtaget en høring angående tilladelse til indvinding af råstoffer Darup Syd på følgende matr.nr. 5a, 4b, 1b, 1c, 1d, 1q Darup By, Vor Frue og matr. nr. 7g Kamstrup By, Vor Frue jf. Udkast til Grave og efterbehandlingsplan for Darup Syd, November 2022 - Kort 1 Graveplan.

Energinet Eltransmission A/S har modtaget følgende materiale.

- Ansøgning.
- Udkast til Grave og efterbehandlingsplan for Darup Syd, November 2022.
- VVM ansøgning.

Energinet Eltransmission A/S

Energinet Eltransmission A/S ejer, driver og bygger eltransmissionsnettet i Danmark for at indpasse mere vedvarende energi og opretholde forsyningssikkerheden og ejer således eltransmissionsnettet på mere end 100 kV. Energinet Eltransmission A/S er et datterselskab i Energinet, som er en selvstændig offentlig virksomhed oprettet af Klima-, Energi- og Forsyningsministeren. Høringssvaret fra Energinet Eltransmission A/S (herefter kaldet Eltransmission) omhandler udelukkende eltransmissionsnettet.

Tidligere ansøgning

Følgende fremgår af ansøgningen *“Denne ansøgning skal venligst ses som en genaktivering af den allerede verserende ansøgning. Ansøgningen har ligget stille mens der er blevet arbejdet med vejadgang mm”* Eltransmission henviser derfor til det tidligere høringssvar, som er blevet fremsendt den 23. september 2019, idet høringssvaret fortsat er relevant. Høringssvaret er vedhæftet til nærværende svar. Udover høringssvaret har Eltransmission tilbage i 2020 haft korrespondance med COWI angående adgangsforhold.

Ekisterende luftledningsanlæg/højspændingsmaster indenfor/nærvæd indvindingsområdet

På ejendommene matr. nr. 1d, 1c, 1q Darup By, Vor Frue og matr. nr. 7g Kamstrup By, Vor Frue, som er omfattet af nærværende ansøgning, forefindes der flere 132 kV luftledningsanlæg inklusiv højspændingsmasterne (nr. 297, 298, 299, 97). Anlæggene tilhører Eltransmission. Se vedhæftede kortmateriale.

Eltransmissions dispensationsbehandling

Der er tinglyst servitutter på ejendommene, som sikrer 132 kV luftledningsanlæggene inklusiv højspændingsmasternes, tilstedeværelse mv på ejendommene. Servitutterne er vedhæftet, som bilag, til denne mail.

Om der planlægges beplantning/skovrejsningsområder, erhvervsområder, råstofområder (grave-/interesseområde), vejanlæg, cykelsti, stier, boligområder, terrænregulering, regnvandsbassiner el.lign. skal det understreges, som beskrevet ovenstående, at der er tinglyst servitutter. Det betyder bl.a., at der indenfor en given afstand til 132 kV luftledningsanlæggene ikke uden meddelt dispensation kan etableres anlæg af nogen art.

Servitutarealet administreres meget restriktivt, hvormed dispensation ikke automatisk kan forventes meddelt. En dispensation vil både indeholde vilkår angående gravearbejde i forbindelse med indvinding og vilkår i forhold til efterbehandlingen. Nedenstående er der oplyst en række forhold og krav, som vil indgå i Eltransmissions behandling af en eventuel dispensationsansøgning.

Der skal være en kørevej til højspændingsmasterne i graveperioden, således Eltransmission kan komme til, at vedligeholde/udskifte masterne og udbedre fejl/udskifte ledningstrådene mellem masterne. Bredden af vejadgangen skal som minimum være 4. meter. I graveperioden skal der som minimum være 15 m plan og stabil plads omkring den synlige del af fundamenterne, således mobilkraner kan komme omkring hver enkelt mast. For at hindre jordskred omkring højspændingsmasterne i graveperioden vil der i en eventuel dispensation blive indarbejdet vilkår baseret på anvisningerne i vedhæftede Graveanvisning 13L 06 002. Eltransmission skal endvidere have oplyst om der etableres midlertidige eller permanente jordvolde indenfor servitútbæltet.

Ifølge udkast til grave og efterbehandlingsplan for Darup Syd, November 2022 er der skitseret to scenarier for efterbehandling. For at hindre jordskred omkring højspændingsmasterne efter graveperioden vil der i en eventuel dispensation blive indarbejdet vilkår baseret på anvisningerne i vedhæftede Graveanvisning 13L 06 002 afhængig af hvordan indvindingsområdet skal efterbehandles. I forhold til efterbehandlingen skal det fortsat være muligt for Eltransmission at kunne køre til masterne og have og plads omkring højspændingsmasterne af samme årsag, som ovenstående beskrevet. Højspændingsmasterne ikke må placeres på en "ø", som der ikke er adgang til.

Eltransmission forventer, at en eventuel dispensationsansøgning indeholder oplysninger om ovenstående forhold med tilhørende kortmateriale, således Eltransmission har et grundlag for, at kunne behandle en eventuel dispensationsansøgning.

Bemærk, at tilstandsændringer i servitutarealet ikke må ske, uden at Eltransmission forinden har meddelt lodsejer en dispensation fra den tinglyste servitut.

En dispensationen udstedes til den eller de lodsejer, som er ejer af ejendommene, som dispensationen omfatter. Eltransmission forholder sig ret til, at lade dispensationen tinglyse.

Ved en konkret dispensationsansøgning anmodes lodsejer om, at kontakte Eltransmission på mailadresse: 3.parter@energinet.dk.

Kortmateriale

Til denne mail er der vedhæftet en pdf/dwg.fil, som viser luftledningsanlæggenes placering på ejendommene. Filerne kan benyttes i forbindelse med den videre sagsbehandling og udarbejdelse af en eventuel dispensationsansøgning. Eltransmission anbefaler, at der udarbejdes et kort, hvor det er muligt både, at se indvindingsområdet sammen med luftledningsanlæggene med tilhørende deklarationsareal/respektafstand.

Generelle forhold vedrørende gravearbejder omkring luftledningsanlægget

Eltransmission henviser til 'Bekendtgørelse om sikkerhed for udførelse af ikke-elektrisk arbejde i nærheden af elektriske anlæg', BEK nr. 1112 af den 18/08/2016, hvor der findes bestemmelser vedrørende respektafstande i forbindelse med arbejde i nærheden af luftledninger. Ved eventuel kørsel med maskiner under luftledningsanlæggene eller arbejde med store maskiner i nærheden af luftledningsanlæggene, skal der søges om arbejdsinstruktion på arbejde-naer-el@energinet.dk i god tid, før arbejdet påbegyndes.

Videresendelse af Eltransmissions hørings svar

Eltransmission anmoder om, at nærværende hørings svar bliver videresendt til ansøger og lodsejer, således både ansøger og lodsejer orienteres om, at udover en tilladelse fra råstofloven og eventuelt andre myndighedstilladelser også skal ansøges om en dispensation fra tinglyste servitutter.

Kommende forløb

Endvidere anmoder Eltransmission om, at blive høringspart i forbindelse med udstedelse af en eventuel tilladelse i medfør af råstoflovens bestemmelser om tekniske anlæg. Høringen skal sendes 3.parter@energinet.dk.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til undertegnede.

Ved kommende henvendelser oplys da venligst vores sagsnummer 22/10035.

Venlig hilsen

Hans Schmidt

Rettighedskonsulent

Rettigheder

+4520369043

HCD@energinet.dk

ENERGINET
Eltransmission

Energinet Eltransmission A/S

Tonne Kjærvej 65

7000 Fredericia

www.energinet.dk

Att: Regionaludvikling
Region Sjælland
regionaludvikling@regionsjaelland.dk
aidE-2022-01816

Københavns Lufthavne A/S
Box 74
Lufthavnsboulevarden 6
2770 Kastrup
www.cph.dk

Tlf.: +45 32 31 32 31
Fax: +45 32 31 31 00
E-mail: cph@cph.dk
CVR: 14 70 72 04

København, 11. december 2022

Københavns Lufthavn, Roskilde har modtaget "Forslag til grave og efterbehandlingsplan Darup" (sagsnummer EMN-2020-32634).

Forslaget beskriver to scenarier for en efterbehandlingsplan:

Scenarie 1, hvor der gives dispensation til jordtilførsel så efterbehandlingen kan udføres som lodsejere/brugere ønsker, og

Scenarie 2, hvor der ikke gives dispensation og der derfor må efterlades søer. Hvor og hvor store søerne bliver, vil afhænge af råstoffernes nøjagtige placering og kvalitet.

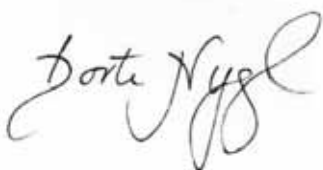
Københavns Lufthavn, Roskilde er efter EU Forordning 139/2014 forpligtet til at imødegå fuglefremmende anlæg, der kan øge risikoen for fuglekollisioner, i en radius af 13 km omkring lufthavnen.

Vi vil derfor anbefale scenarie 1 som vilkår for tilladelsen. Såfremt dette scenarie ikke er muligt at efterleve, og kun scenarie 2 bliver gældende, vil vi anmode om, at de påtænkte søer:

- 1) får mindst muligt areal,
- 2) har stejle brinker også under vandoverfladen samt
- 3) får en aflang omkreds.
- 4) Desuden må der ikke etableres øer i søerne

Begrundelsen er, at små vandarealer alt andet lige huser færre fuglearter og færre individer (1); at stejle brinker – også under vandoverfladen gør det vanskeligt for fugle at søge føde langs bredden (2); at smalle søer giver en mindre trygheds zone centralt i søerne for svømmefugle (3); og at øer i søerne tiltrækker ynglende måger og svømmefugle og i øvrigt kan fungere som rastepads (4).

Med venlig hilsen

Dorte Nygaard
Director, Safety, Training & Wildlife Manager

Til Region Sjælland, Mads Bisgaard

Vedr. sagsnr. EMN-2020-32634

Ansøgning om tilladelse til indvinding af råstoffer på Darupvej 109, 4000 Roskilde

Foreningen Roskilde Dyrskue afholder årligt to store events. Det ene er Roskilde Dyrskue, hvor der kommer omkring 100.000 gæster, og det andet er Store Hestedag, der besøges af knapt 30.000 gæster.

Derudover afholder vi mindre events, og vi er forpligtiget til at udleje haller og stalde på Dyrskuepladsen til andre kulturelle events, fx tilbagevendende events som Roskilde Festival, Viking Run og Dansk Kennelklub samt til enkeltstående arrangementer.

Vi anvender den indre dyrskueplads til selve eventet, og så anvender vi arealerne udenfor den indre plads til parkering, camping (2.000 pladser) og mønstringsbaner til bedømmelse af heste og kvæg.

I modsætning til Roskilde Festival har dyrskuet mange endagsgæster med børn i bilerne, og disse børnefamilier og alle andre gæster bruger lang tid på at komme ind og ud af Dyrskuepladsen og ikke mindst parkeringsarealerne.

Der er allerede i dag ret store udfordringer med adkomstvejene til parkeringsarealerne, og vi opfordrer derfor til, at transportvejene til gravningen planlægges under hensyntagen til, at tunge køretøjer ikke gør det endnu sværere at fastholde gode veje, rammer og infrastruktur ift. de store events, som anvender arealer rundt om indvindingsområdet til camping og parkering.

Vi opfordrer derudover til, at efterbehandlingsplanen understøtter bevarelsen af området, så det er tilgængeligt og forsat kan anvendes i sammenhæng med de øvrige områder omkring Dyrskuepladsen.

Der er stor efterspørgsel på Dyrskuepladsen og de omkringliggende arealer, og der er allerede mange store kulturelle begivenheder på Dyrskuepladsen. En efterbehandlingsplan bør tage højde for dette både til gavn for de eksisterende events men også med henblik på at understøtte kommende initiativer til større kulturbegivenheder.

Om Roskilde Dyrskue

Roskilde Dyrskues mission er formidling af det moderne landbrug ved at bringe land og by sammen

Målsætningen for Roskilde Dyrskue er at afholde arrangementer, der med et højt fagligt indhold indenfor landbrug, maskiner, dyr og fødevarer står for vidensdeling og oplevelser, folkelighed og nærvær, for såvel fagfolk som for familien i byen og på landet.

Såfremt der ønskes uddybende kommentarer, er I velkommen til at kontakte undertegnede.

Med venlig hilsen
Camilla Dupont
Direktør

MØDESTED FOR LAND OG BY

ROSKILDE DYRSKUE - Fulbyvej 15 - DK 4180 Sorø - CVR NR. 66 04 58 11

Sekretariat
Fulbyvej 15
4180 Sorø
Tlf.: 70 26 62 00

Find os på Facebook og Instagram
E-mail: mail@roskildedyrskue.dk

Eventadresse
Dyrskuepladsen
Darupvej 19
4000 Roskilde

Roskilde
14/12/2022

Sagsnummer EMN-2020-32634

Høringssvar til Region Sjælland vedrørende ansøgning om tilladelse til råstofudvinding i Darup Syd

Roskilde Festival og råstofudvinding har sameksisteret i flere årtier. Som begivenhedsarrangør og som fast bruger af Roskilde Dyrskueplads og de omkringliggende arealer har vi gennem årene værdsat et konstruktivt samarbejde og god dialog med Nymølle Stenindustrier A/S.

Roskilde Festival er én af Europas største ungdomskulturelle begivenheder, der årligt samler mere end 130.000 mennesker om kunst, fællesskab og kultur. Dermed har arrangøren Foreningen Roskilde Festival levet op til sit almennyttige formål om at udlodde al økonomisk overskud til gavn for børn, unge, forenings- og kulturliv.

Vi er særligt stolte af Roskilde Festivals unikke særpræg som et sammenhængende bysamfund. Roskilde Dyrskueplads fungerer som et livligt bycentrum med koncerter og kulturoplevelser, som er tæt omsluttet af campingarealernes beboelseskvarterer. Dermed undgår gæsterne at transportere sig med bil, shuttle-bus eller tog mellem Roskilde Festivals beboelse og oplevelser.

Ansøgningen fra Nymølle Stenindustrier A/S om tilladelse til råstofudvinding i Darup Syd vedrører et areal beliggende i umiddelbar nærhed til Roskilde Dyrskueplads. Arealet bruges blandt andet som campingområde for Roskilde Festivals deltagere.

Vi anbefaler en efterbehandlingsplan, som understøtter bevarelsen af et sammenhængende og tilgængeligt område omkring Roskilde Dyrskueplads. En efterbehandlingsplan bør være forenelig med brug af Roskilde Dyrskueplads til større kulturbegivenheder og samtidig understøtte den fortsatte bæredygtige udvikling af området i forhold til vandforsyning, kloakering og tilslutning til elnettet.

I det Roskilde Festival tilslutter sig ansøgningens Scenarie 1 med jordtilførsel, appellerer vi til at tage al tilgængelig viden og forskning i brug, som kan bidrage til en miljømæssigt forsvarlig opnåelse af dispensation fra miljøbeskyttelseslovens paragraf 52. Modtagelse af jord til genopfyldning må ikke kompromittere drikkevandskvaliteten i området.

Med ansøgningen om råstofudvinding i Darup Syd genoptages aktiv grusgravning nær Roskilde Dyrskueplads efter flere års pause. Andre nærliggende arealer er også udlagt til grave- og interesseområder. Derfor bør aftalerne om efterbehandling og genopfyldning ikke udsættes til de næste graveetaper.

Det er vigtigt, at vi får sat den rigtig retning fra begyndelsen. Den aktuelle ansøgning om Darup Syd er en anledning til at vælge *den* vej ind i fremtiden, som sikrer, at samfundsønskelig råstofudvinding og en unik festivalkultur kan fortsætte sameksistensen.

Roskilde Festival er indstillet på at fortsætte den konstruktive dialog og til at bidrage med løsninger, metoder og viden, som sikrer brugbare arealer efter endt råstofudvinding.

Venlig hilsen,

Signe Lopdrup

Administrerende Direktør
Roskilde Festival

Roskilde,
28/11/2023

Sagsnummer EMN-2020-32634

Svar fra Roskilde Festival vedrørende høring af ansøgning om tilladelse til råstofindvinding ved Darup Syd

Som begivenhedsarrangør og som fast bruger af Roskilde Dyrskueplads og de omkringliggende arealer har Roskilde Festival gennem årene værdsat et konstruktivt samarbejde og god dialog om udvinding af råstoffer i området.

Roskilde Festival er én af Europas største ungdomskulturelle begivenheder, der årligt samler mere end 130.000 mennesker om kunst, fællesskab og kultur. Afholdelsen af den årlige festival bevirker, at arrangøren Foreningen Roskilde Festival kan leve op til sit formål, som er at udlodde al økonomisk overskud ubeskåret til gavn for børn, unge, forenings- og kulturliv.

Vi er særligt afhængige af det sammenhængende festivalområde, der minder om et bysamfund. Roskilde Dyrskueplads fungerer som et livligt centrum med koncerter og kulturoplevelser, som omslutes af campingarealerne. Dermed undgår gæsterne at transportere sig over større afstande med biler, busser eller tog mellem festivalens beboelse og oplevelser.

Ansøgningen om tilladelse til råstofudvinding ved Darup Syd vedrører et areal, som blandt andet bruges som campingområde for Roskilde Festivals deltagere.

I dette lys lægger Roskilde Festival stor vægt på, at arealer, der berøres af råstofindvinding, i højst muligt omfang bør efterbehandles til genanvendelse til rekreative formål.

For os er det afgørende, at efterbehandlede områder kan benyttes til campingaktiviteter, som er en essentiel del af festivalens unikke oplevelse. Vi ser derfor positivt på de forslag, der er inkluderet i projektbeskrivelsen, som støtter op om dette mål.

For at opretholde kontinuitet i festivaloplevelsen og minimere forstyrrelser for festivalens deltagere, vil det være af stor værdi for os at bibeholde en passage langs vestsiden af jernbanen. Dette vil tillade fortsat anvendelse af arealer syd for udgravningsområdet, også under udgravningens forløb.

Roskilde Festival er indstillet på at fortsætte den konstruktive dialog og til at bidrage med løsninger, metoder og viden, som sikrer brugbare arealer under og efter endt råstofudvinding.

Venlig hilsen,
Signe Lopdrup

Administrerende Direktør
Roskilde Festival

Region Sjælland
Alleen 15
4180 Sorø

Att.: Mads Bisgaard – mabis@regionsjaelland.dk

16. december 2022

Høringssvar til ansøgning om råstofgravning på matr.nr. 1b, 1c, 1d, 5a, 4b og del af 1q Darup By, Vor Frue

Sagsnr. 22-015633
Doknr. 22-015633-5
Rikke/Pialwb

Region Sjælland har anmodet om Roskilde Kommunes bemærkninger til ansøgning fra Nymølle Stenindustri A/S om at indvinde råstoffer fra matrikel nr. 1b, 1c, 1d, 5a, 4b, del af 1q Darup By, Vor Frue, beliggende Darupvej 105, Darupvej 159A og Kamstrupvej 160. For mindre del af matr. nr. 60 Vestermarken, Roskilde Jorder ansøges desuden om at etablere et stykke vej med henblik på udkørsel af råstofferne.

Roskilde Kommune
Rådhusbuen 1
4000 Roskilde
Tlf. 46 31 30 00

www.roskilde.dk

Afdeling:
Miljø

Tlf.
rikkeks@roskilde.dk

Arealet ligger inden for Roskilde Kommunes bynære fritids- og kulturlandskab Milen, hvor kommunen også ønsker at sikre, at der er plads til store events og arrangementer med de nødvendige opholdsarealer (se bilag 1). Samtidig er der grundvandsinteresser i området, som kommunen har ansvar for at varetage. Endvidere vil sagen kunne danne præcedens for andre fremtidige grave- og dispensationsansøgninger inden for Milen.

Åbningstider
Mandag – torsdag 10-15
Fredag 10-14

Telefontider
Mandag – fredag 9-14

Roskilde Kommune ønsker, at der senest samtidig med at der udarbejdes en råstofgravetilladelse ligeledes gives dispensation til tilførsel af jord, så arealet kan anvendes til store arrangementer umiddelbart efter endt udgravning. Roskilde Kommune ønsker samtidig, at Region Sjælland opstiller vilkår, der sikrer, at der ikke sker en negativ påvirkning af grundvandet.

Høringssvaret fremsendes med forbehold for Byrådets efterfølgende godkendelse og supplerende bemærkninger. Sagen forelægges politisk på januar møderækken.

Roskilde Kommune vil således eventuelt efterfølgende fremsende et opdateret høringssvar og eventuelle supplerende bemærkninger.

Indledende og overordnede bemærkninger

Forudgående dialog med Nymølle

Roskilde Kommune har tidligere været i dialog med Nymølle for at finde løsninger, hvor råstofindvinding og afholdelse af store events og arrangementer kunne koordineres (se bilag 2).

Fra kommunens side har fokus været, at sikre behovet for anvendelige arealer efter råstofgravning samtidig med at grundvandet beskyttes.

Fra Nymølles side har ønsket været at indvinde så meget grus som muligt, herunder også under grundvandsspejlet og muliggøre efterfølgende tilførsel med jord for at tilgodese kommunens behov for anvendelige arealer.

På baggrund af dialogen har kommunen og Nymølle i fællesskab udarbejdet en mulig efterbehandlingsplan for hele Milen Vest (se figur 1).

Figur 1: Mulig efterbehandlingsplan for hele milen vest

Scenariet tager udgangspunkt i, at der for det bynære og det for dyrskuepladsen centralt beliggende område efterlades et areal som fremadrettet kan anvendes til store pladskrævende arrangementer, herunder, at der ansøges om og evt. opnås dispensation til opfyld med jord, som med høj grad af sikkerhed ikke udgør en risiko for påvirkning af områdets grundvandsressource. Scenariet tager samtidig højde for transportkorridoren gennem området, som ifølge råstofplanen tilsiger at der skal være efterbehandlet til minimum 1 meter over grundvandsspejl.

Resultatet af dette arbejde er ikke anvendt i det forelagte forslag til efterbehandlingsplan for det ansøgte areal. Region Sjælland har oplyst, at Nymølle ikke har medsendt en dispensationsansøgning med henblik

på tilkørsel af ren jord til opfyldning efter endt råstofgravning. I ansøgningen beskrives at dette påtænkes, men ansøger har oplyst, at der ikke er truffet beslutning om, at det vil ske.

Efterbehandlingsplanen skal også indgå i en eventuel ansøgning om dispensation. Området ligger jf. gældende kommuneplan inden for det bynære landskab omkring Roskilde (rammeområde 3.lb.3). Efterbehandlingen skal tilgodese den nuværende og fremadrettede anvendelse til store pladskrævende events og arrangementer. På den baggrund vurderer kommunen, at regionen bør stille krav til en samlet efterbehandlingsplan for Milen området, som tager hensyn til både sikring af områdets grundvand samt den efterfølgende arealanvendelse, jf. kommuneplanens rammebestemmelse. Efterbehandlingsplanen bør være i overensstemmelse med det ovenfor viste scenarie, hvis der fremadrettet gives dispensation til jordtilførsel og opfyld.

Kommunen anbefaler samtidig, at en samlet efterbehandlingsplan udarbejdes sammen med en VVM-redegørelse, for at belyse områdets anvendelse og miljøpåvirkning, både under og efter råstofindvinding. Det skal bl.a. bidrage til en samlet plan for udgravning over og under grundvandsspejl samt genopfyldning med jord.

Hvis der ikke ansøges om og gives dispensation til tilførsel og opfyld med jord udefra, er det kommunens vurdering, at der ikke bør gives tilladelse til udgravning af råstoffer under grundvandsspejl, da det i så fald vil umuliggøre en efterfølgende arealanvendelse til store pladskrævende events og arrangementer.

Roskilde Kommune henholder sig til råstoflovens § 3, hvoraf fremgår, at der udover at blive lagt vægt på udnyttelse af råstoffer også skal lægges vægt på andre hensyn, herunder hensynet til rekreative interesser og en hensigtsmæssig byudvikling.

Generelle tekniske bemærkninger

Hovedparten af det ansøgte graveområde er beliggende i et område med særlige drikkevandsinteresser. Der er med henblik på beskyttelse af grundvandet i Jordforureningsloven et forbud mod at modtage jord i råstofgrave. Roskilde Kommune har fået udarbejdet vurdering fra rådgiver (se bilag 3).

Roskilde Kommune ønsker, at såfremt der meddeles tilladelse til råstofindvinding under grundvandsspejlet, så forudsætter det, at der samtidig meddeles dispensation til opfyldning med dokumenteret uforurenede jord. Opfyldningen skal ske til minimum 1 meter over grundvandsspejlet eller allerhelst svarende til reableringsplanen vist på figur 1. Dette med henvisning til Råstoflovens § 3 og Roskilde Kommunes planmæssige interesser.

Hvis Region Sjælland vurderer, at der ikke kan meddeles dispensation til opfyldning med jord, så ønsker kommunen, at der udelukkende meddeles tilladelse til indvinding af råstoffer ned til 1 m over grundvandsspejlet, således at området ikke fremstår som en stor sø. Dette med henvisning til Råstoflovens § 3, og herunder Roskilde Kommunes planmæssige interesser.

Kommunens kommentarer til den fremsendte ansøgning om gravetilladelse efter Råstofloven

Vandforsyningsloven – Grundvand

Det ansøgte graveareal ligger delvist inden for område med særlige drikkevandsinteresser (OSD). Det er derfor vigtigt, at Region Sjælland i råstofftilladelsen stiller vilkår, som sikrer mod forurening fra spild, oplag mm. i forbindelse med graveaktiviteterne samt at der efterfølgende skal være sprøjte- og gødningsforbud på arealet. Forbuddet skal tinglyses på ejendommen.

Der ansøges om at indvinde 700.000 m³ råstoffer pr. år fra arealet, heraf 300.000 m³ pr. år under grundvandsspejlet. Såfremt der meddeles tilladelse til at indvinde råstoffer under grundvandsspejlet, forudsætter dette en tilladelse efter vandforsyningslovens § 26.

Det fremgår desuden af ansøgningen, at støv skal bekæmpes ved bl.a. vanding af forarbejdningsplads og køreveje, hvortil der skal anvendes 5.000 m³ årligt. Det fremgår ikke af ansøgningen, hvor dette vand stammer fra, og kommunen gør derfor opmærksom på, at såfremt der skal indvindes grundvand eller overfladevand i forbindelse med råstofaktiviteten, så forudsætter dette en tilladelse efter vandforsyningslovens § 20.

Ansøger bedes i forbindelse med Roskilde Kommunes behandling af § 20 og § 26-tilladelse efter vandforsyningsloven, fremsende supplerende oplysninger om gravningens indvirkning på strømningsforhold og grundvandsstand. Der skal bl.a. redegøres for, hvor stor en maksimal sænkning af grundvandsspejlet, der forventes samt udbredelsen af det område, som sænkningen forventes at ville påvirke. Nærliggende vandforsyningsanlæg samt § 3-beskyttede naturtyper må ikke blive påvirket væsentligt af grundvandsændringerne som følge af råstofgravningen. Som kontrol heraf vil Roskilde Kommune i tilladelserne efter vandforsyningsloven bl.a. stille vilkår til pejling af grundvandsstanden.

Da den fremsendte ansøgning skal ses som en genaktivering af den verserende sag på området, vil vi desuden henvise til det tidligere fremsendte Geo-notat (fremsendt med høringsvaret af 4. juni 2019) - se bilag 3.

Planloven – jordvolde mv.

Det fremgår af ansøgningsmaterialet, at der etableres jordvolde "langs projektarealet først mod øst og vest senere mod syd."

Hvis der i relation til ansøgningen om råstofgravning etableres jordvolde uden for graveområdet eller foretages opstilling af mandskabspavillon mv., som ikke er omfattet af gravetilladelsen, så kræver det, at kommunen indledningsvist udarbejder en landzonetilladelse jf. planlovens § 35. Tilladelsen gives administrativt og forventes at kunne foreligge samtidig med, at Regionerne udarbejder råstoftilladelsen.

Vejloven¹ – Trafiksikkerhed og adgangsvej

Roskilde Kommunes vejmyndighed bemærker, at Nymølle Stenindustri's ansøgning om råstofgravning ved Ny Darup grusgrav forudsætter, at der forinden indhentes tilladelse til etablering af overkørsel ud til Darupvej. Der ansøges således om, at etablere vejadgang nordud af grusgraven via matr.nr. 5a Darup By, Vor Frue og 6aa Vestermarken, Roskilde Jorder. Fra Darupvej kanaliseres trafikken til motorvejen. Der asfalteres et stykke ind i grusgraven efter aftale med Roskilde Kommune. Der etableres bom ved indkørsel til arealet, for at minimere uvelkommen færdsel udenfor åbningstid. Der forventes desuden, at der reserveres et areal til kø/lastbilkøring om morgenen på den nordlige del af projektarealet. I tilladelsen vil der bl.a. blive stillet krav om, at der skal køres mod nord af Darupvej, rengøring og fejning af vejen samt fotodokumentation af vejene.

Det bemærkes, at matrikel 6cd med spildevandsteknisk anlæg ikke må beskadiges eller blokeres i forbindelse med den planlagte vejadgang.

Naturbeskyttelsesloven – Naturhensyn og efterbehandling

Beskyttede sten- og jorddiger

Langs nordkanten af matr. Nr. 5a Darup By, Vor Frue ligger et beskyttet dige, jf. museumslovens § 29a. Stendiget er beskyttet af museumsloven og må ikke fjernes. Fordi det er et stendige har det særlig kulturhistorisk værdi. Stendiger er sjældne og kan være levesteder for særlige planter og dyr. Diget fortsætter nordpå i skellet mellem matr.nr. 60 og 6aa Darup By, Vor Frue, men er fjernet flere steder, så der reelt er mulighed for at passere diget uden at skulle fjerne flere dele af det. Det er vigtigt, at der ved grusindvindingen holdes en passende afstand til stendiget langs nordkanten af matr.nr. 5a for at forhindre nedskridning af diget. Resterne af det nord-sydgående dige

---

¹ Lov om offentlige veje m.v., LBK nr. 1520 af 27. december 2014

må ikke påvirkes, eksempelvis ved kørsel. Eventuel påvirkning af digets tilstand vil forinden kræve Roskilde Kommunes dispensation fra museumsloven

Naturbeskyttelseslovens § 3 og § 16

Der findes ikke beskyttet natur omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 inden for det nu ansøgte graveområdet. På matr.nr. 1q, som ligger umiddelbart vest for det planlagte graveområde ligger der en sø, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Søen strækker sig således vest for matr.nr. 5a og 1d Darup By, Vor Frue. Søen er beskyttet og omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Søen er en klarvandet grundvandssø med rig forekomst af undervandsplanter. Grusindvindingen må ikke påvirke søen, hverken ved at sænke vandstanden eller ved at der tilføres forurenende stoffer fra eksempelvis overfladevand eller grundvand. Ved nordenden af søen findes overdrev, og ved sydenden en mose. Disse områder må desuden ikke påvirkes af grusindvindingen.

Ansøgningsområdet ligger indenfor søbeskyttelseslinien (naturbeskyttelseslovens § 16) fra den vestfor liggende sø. Grusindvindingen kræver derfor forudgående dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 16 fra kommunen.

Habitatdirektivets bilag IV

Kommunen har ikke konkret viden om forekomst af bilag IV-arter i graveområdet, og der er ikke sandsynlige levesteder for bilag IV-arter i fase 1 af graveområdet (se bilag 5). I søen vest for graveområdet er der heller ikke kendskab til forekomst af bilag IV-arter. Bilag IV-arten markfirben findes i nærområdet, og det er sandsynligt, at den færdigudgravede grusgrav kan blive et nyt levested for markfirben. Dette forudsætter dog, at grusgraven reetableres med naturformål for øje.

Retablering

Slutretableringen er uafklaret. Forhold omkring natur mv. i relation til slutretablering vil blive kommenteret, når dette er fastlagt nærmere.

Vi bemærker dog, at der fremover skal være en uændret hydrologi herunder nedsivning.

Generelt beder Roskilde Kommune om, at der er en relativ detaljeret reetableringsplan, som er koteret. Dette mindsker efterfølgende uklarhed om, hvorvidt reetableringen er sket i overensstemmelse med tilladelsen.

Afsluttende bemærkninger til den tekniske høring

Det ansøgte kræver således fra kommunen tilladelse efter Vandforsyningsloven², efter Naturbeskyttelsesloven³, efter Vejloven⁴ og muligvis efter planloven⁵. Kommunen vil koordinere udarbejdelsen af de nødvendige tilladelser, således at myndighedernes afgørelser samordnes og træffes samtidig, jf. samordningspligten.

I forhold til de ovennævnte kommunale tilladelser bemærkes, at kommunen fortsat afventer yderligere oplysninger ifht. tilladelser efter Vandforsyningsloven, Vejloven og naturbeskyttelsesloven.

I bilag 4 er vedlagt skema med opsummering af de tilladelser, som kommunen skal udarbejde. Disse vil i henhold til samordningspligten blive koordineret med regionen, således at disse meddeles samtidigt med gravetilladelsen.

Venlig hilsen

Rikke Kjærsgaard Sørensen
Akademiingeniør

Bilag 1: Kortbilag med det samlede område i Darup

Bilag 2: Notat om forudgående dialog med Nymølle

Bilag 3: Rapport fra Geo " Roskilde. Ny Darup grusgrav. Teknisk vurdering af risikovurdering", 17. januar 2019.

Bilag 4: Skema med nødvendige tilladelser fra Roskilde Kommune

Bilag 5: Screeningsskema Bilag IV arter

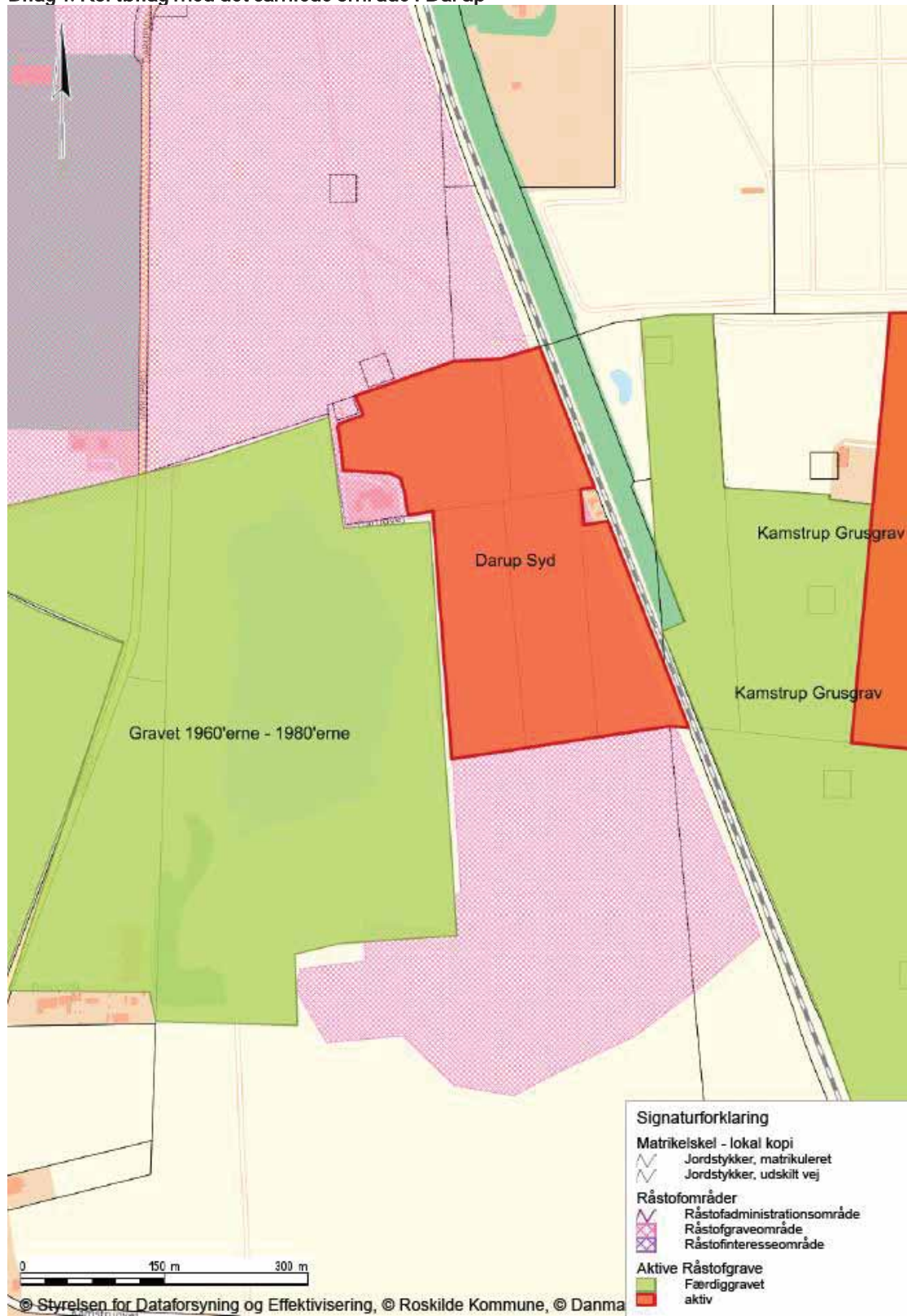
² Lov om vandforsyning mv, LBK nr. 118 af 22. februar 2018

³ Lov om naturbeskyttelse, LBK nr.934 af 27. juni 2017

⁴ Lov om offentlige veje m.v., LBK nr. 1520 af 27. december 2014

⁵ Lov om planlægning, LBK nr. 1529 af 23. november 2015

Bilag 1: Kortbilag med det samlede område i Darup

Bilag 2: Notat om forudgående dialog med Nymølle

Plan og Udvikling

Sagsnr. 316946

Brevid. 3098113

Ref. LOPL

Dir. tlf. 46 31 35 83

lonep@roskilde.dk

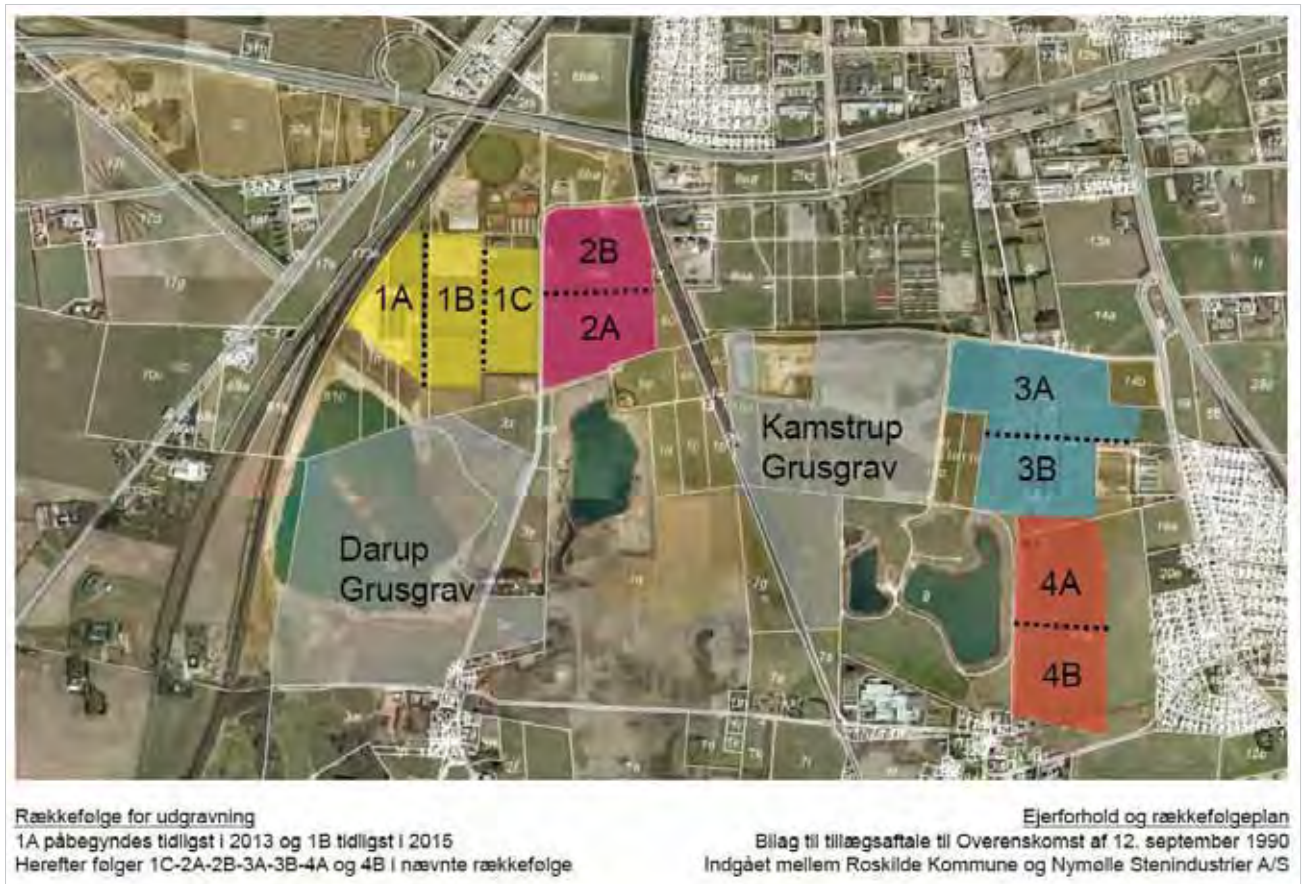
NOTAT: Forudgående dialog med Nymølle om råstofindvinding og efterbehandling i Milen Vest

7. marts 2019

I Roskildes Grønne Ring ligger Milen, som udvikles med afsæt i Milens Landskabs- og kunststrategi. Et vigtigt formål er at sikre, at der dannes et nyt spændende hverdagslandskab i kølvandet på råstofgravningen, og at der fortsat er plads til afholdelse af store events og arrangementer.

Nymølle Stenindustrier A/S er indvinder i området, både på egne, andre private grundejeres og kommunale arealer. Forvaltningen har gennem mange år været i løbende dialog med Nymølle om råstofgravning og efterbehandling i området.

Tilbage i februar 2012 indgår kommunen en juridisk aftale med Nymølle om rækkefølgeplan og udgravning på kommunale arealer for Darup og Kamstrup graveområder svarende til Milen. Aftalen gælder for hele Milen. På illustrationen er vist principiel rækkefølge for udgravning, hvor etape 1, 3 og 4 er på kommunale arealer, mens etape 2 er på arealer ejet af Nymølle.

Opsummering af efterfølgende dialog med Nymølle om råstofgravning på Milen vest for jernbanen:

- September 2014. Nymølle henvender sig med ønske om at påbegynde udgravning på Darup Idrætsanlæg men med forslag til ændringer i aftalt graveplan. Dialog om løsningsmodeller igangsættes.
- Juni 2015. Nymølle meddeler at udgravning af Darup Idrætsanlæg kan afvente 1-2 år.
- September 2016. Nymølle indgår aftale om råstofindvinding på private arealer syd for vindmøllen. Nymølle meddeler, at de ønsker at igangsætte indvinding her forud for udgravning på Darup Idrætsanlæg. Kommune og Nymølle aftaler, at der ses på samlet løsning for hele Milen Vest inklusiv private arealer, og samtidig undersøge mulighed og behov for dispensationsansøgning til opfyld med udefrakommende jord.
- September 2016. Igangsætning af møderække og løbende dialog om dispensationsansøgning til jordopfyld og

udarbejdelse af risikovurdering. Herunder også møder og dialog med regionen, HOFOR og tilknyttede eksterne konsulenter.

- Juni – december 2017. Udarbejdelse af samlet grave- og efterbehandlingsplan for Milen Vest i samarbejde mellem Nymølle og kommunen m.fl. SLA er landskabsarkitekt på opgaven, som også står bag landskabsstrategi for Milen. Nymølle medfinansierer udarbejdelse af planen.
- September 2018. Fælles møde på Milen med deltagelse af Nymølle, regionen og kommunen m.fl.. Formål med møde er at afstemme forventninger til det videre arbejde.
- Oktober 2018. Nymølle fremsender udkast til risikovurdering for opfyld med jord til kommunen. Forvaltningen og kommunens konsulent stiller sig kritisk overfor udkastet.
- December 2018. Nymølle fremsender graveansøgning, efterbehandlingsplan og ansøgning om dispensation til jordopfyld samt risikovurdering til regionen for arealer syd for vindmøllen i Milen Vest.
- Januar 2019. Roskilde Kommune får tilsendt høringsmateriale som høringspart. Illustration yderst til venstre viser graveretning. Illustration i midt viser efterbehandling til terræn ved opfyld med jord. Illustration yderst til højre viser efterbehandling, hvis der ikke tilføres jord.

- November 2022. Roskilde Kommune får tilsendt høringsmateriale som høringspart i en fornyet ansøgning for et større areal. Illustrationen i midt viser

efterbehandling til terræn ved opfyld med jord. Illustration yderst til højre viser efterbehandling, hvis der ikke tilføres jord.

Uddrag af illustrationer fra grave- og efterbehandlingsplan for Milen Vest, hvor der er taget udgangspunkt i tilførsel med jord til arealer mod øst for at muliggøre efterfølgende brug til store events og arrangementer. Efterbehandlingsplanen skal tilpasses den nye afgrænsning af råstofindvindingsområdet, der er udvidet mod syd.

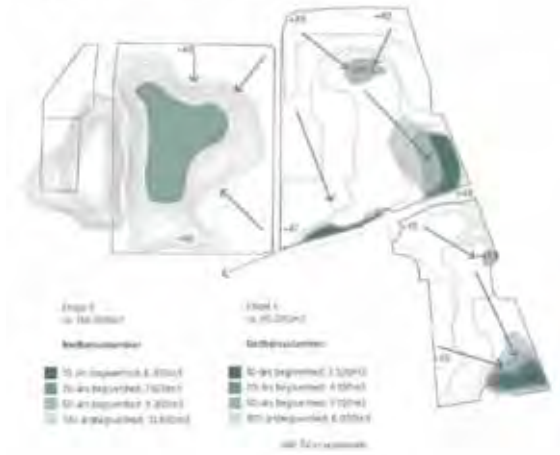

BIODIVERSITET

Biodiversiteten i området understøttes og styrkes ved at etablere nye biotoper og biologiske forbindelser. Dette vil øge både natur- og oplevelsesværdi i området.

AFVANDING - TERRÆN

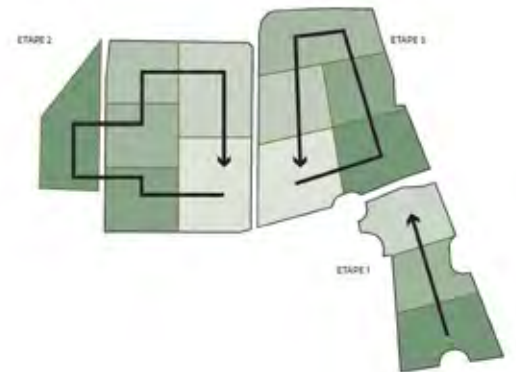

FORBINDELSER

Området skal være veletableret og tilgængeligt både under og efter gravning. Her kan den nye forbindelse blive et knudepunkt der giver adgang til området i alle ymtesider. De urente kanter skal udnyttes til at sikre forbindelse mellem de gravede.

ETAPER

FESTIVAL

DYRSKUE PARKERING

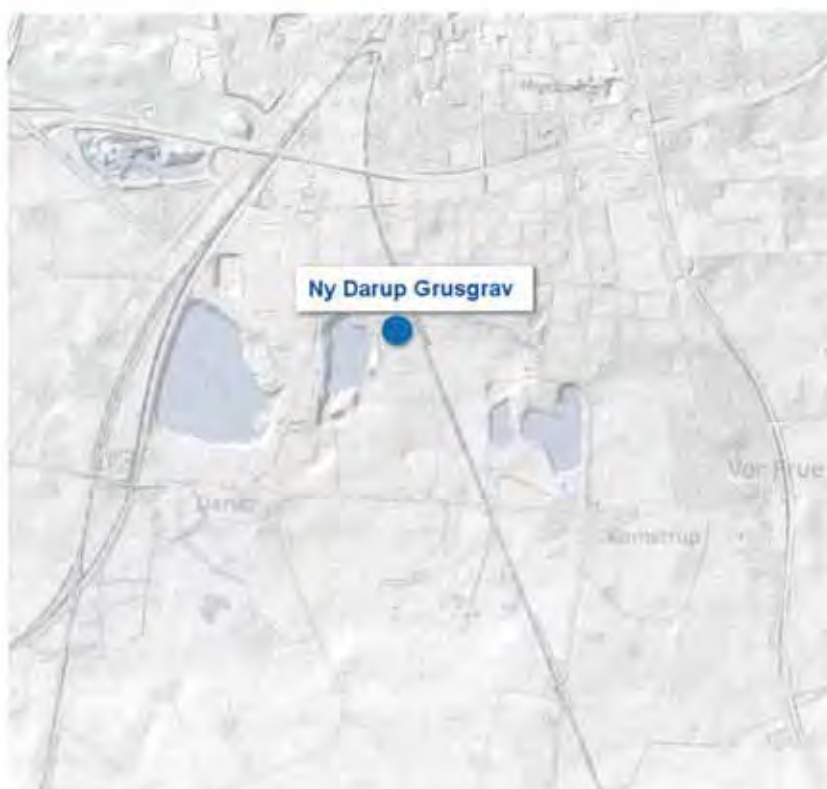

Bilag 3: Rapport fra Geo " Roskilde. Ny Darup grusgrav. Teknisk vurdering af risikovurdering", 17. januar 2019

Roskilde. Ny Darup grusgrav.
Teknisk vurdering af risikovurdering

Geo projektnr. 200807
Rapport 2, 2019-01-17

Danmarks Højdemodel. DHM/Terræn

Geo Projektnr. 200607
Rapport 2, 2019-01-17
Rekvirentens ref.: 264766

Udarbejdet for
Roskilde Kommune
Att.: Julie Nyrop Albers
Rådhusbuen 1
4000 Roskilde

Udarbejdet af
Jes Holm
jsh@geo.dk
45204134

Kontrolleret af
Johanne Aaberg Andersen
jaa@geo.dk
45204266

Indhold

1	Baggrund og formål	3
2	Miljøtekniske beskrivelser	4
2.1	Områdets geologi	4
2.2	Områdets hydrogeologi	9
2.3	Vandindvinding	10
2.4	Afgravning og råstofindvinding	10
2.5	Tilbagefyldning og krav til jorden	10
2.5.1	Grænseværdier	10
2.5.2	Jordens oprindelsessted og kontrolprogram	10
3	Risikovurderinger	13
3.1	Metaller	13
3.2	Organiske forbindelser	13
4	Samlet teknisk vurdering – påvirkning af grundvandsressourcen	14
5	Påvirkning af recipient	16
6	Referencer	18

1 Baggrund og formål

I området vest for "Milen" er der væsentlige sand-/grusforekomster som Nymølle Stenindustrier påregner at udnytte. Nymølle Stenindustrier har tidligere skønnet sand-/grusforekomsterne i 7 delområder, jf. figur 1.1. Delområde 1a og 1b bliver formentlig det første område som eventuelt udgraves.

Figur 1.1 Vurdering af sand-/grusmængder (mio. m³) i de 7 delområder udført af Nymølle Stenindustrier.

Orbicon har udarbejdet en rapport med risikovurdering overfor drikkevandsindvindingen og grundvandet i forbindelse med efterfølgende retablering af grusgravsområdet med ren jord /1/. En tilførsel af jord for at retablere grusgravsområdet kræver en dispensation fra §52, stk. 2 i "Jordforureningsloven" /2/. Risikovurderingen i /1/ tager udgangspunkt i §52, stk. 2, punkt 3, at "Regionsrådet kan meddele dispensation fra forbuddet, såfremt der ikke er risiko for forurening af vandindvindingsanlæg eller af grundvand, der forventes at indgå i den fremtidige drikkevandsforsyning, og andre tilsvarende miljømæssige hensyn ikke taler imod". Risikovurderingen /1/ har til formål, at belyse den potentielle påvirkning fra deponeret ren jord på grundvandet.

Formålet med denne rapport er, at sammenfatte Geo's tekniske vurderinger af Orbicon's rapport /1/.

GEO

2 Miljøtekniske beskrivelser

Orbicon har udført miljøtekniske beskrivelser af (1/):

- Områdets geologi og hydrogeologi
- Vandindvinding
- Afgravning og råstofindvinding
- Tiltagsfyldning
- Kontrolprogram

Orbicon har tidligere udarbejdet en rapport, hvor mængden af ovenjorden og nødvendige mængder til retablering af området efter grusgravning er vurderet (3/).

2.1 Områdets geologi

Orbicon har beskrevet områdets geologi som "Området består overst af tynde muldlag, der underlejres af 3-5 meter oxideret tørt moræneler. Under leren træffes 15-25 m, overvejende oxideret brunt, grus, der er den formation, der ønskes anvendt til råstofudvindingen. Forekomsten karakteriseres geologisk ofte som Hedelandsformationen. Hedelandsformationen er en stor sammenhængende tidligere smeltevandsslette, der strækker sig fra Hedehusene mod Tune".

Geo er enig med Orbicon i denne indledende geologiske beskrivelse. Hedelandsformationen er beliggende i området mellem Svogerslev, Roskilde, Tune og Hedehusene og udgør et større regionalt grundvandsmagasin som strækker sig over flere kommuner.

I næste afsnit skrives:

Under grusforekomsten forekommer ved Darup i alle retninger et adskillende morænelerslag til de palæogene aflejringer af kiertemindemergel/palæocen ler og herunder Danienskalken.

Det adskillende morænelag er ikke gennemboret i selve ansøgningsområdet. Nærmeste dybere borer er 206.1444 ca. 1200 m ret vest for området og 206.80 ca. 1000 m syd-øst for. I 206.1444 starter morænelerslaget ca. 26 m u.t. og strækker sig 30 m ned til omkring 56 m u.t. eller ca. kote -13,5 DVR90. I 206.80 er den nedre moræne omkring 16 m tyk og ender i omkring kote -4 DVR90. Der træffes mindre mægtige usorterede sand/grusindslag i morænen (morænesand), der sandsynligvis ikke er sammenhængende over større afstande. Morænen er grå og dermed reduceret. Et overordnet profil for boring 206.1444 er vist i figur 3-2.

Geo er ikke helt enig i denne beskrivelse. Det underliggende lerlag tynder ud imod sydvest og i ca. samme afstand som den beskrevne typeboring 206.1444 optræder en boring 206.45 (jf. Figur 2.3), der tolkes at stå i en dybt begravet dal, der er eroderet mere end 30 meter ned i kalkoverfladen. Dalen er fyldt med smeltevandssand og synes kun afgrænset opad af et ganske tyndt lerlag (omkring 2 m tykt).

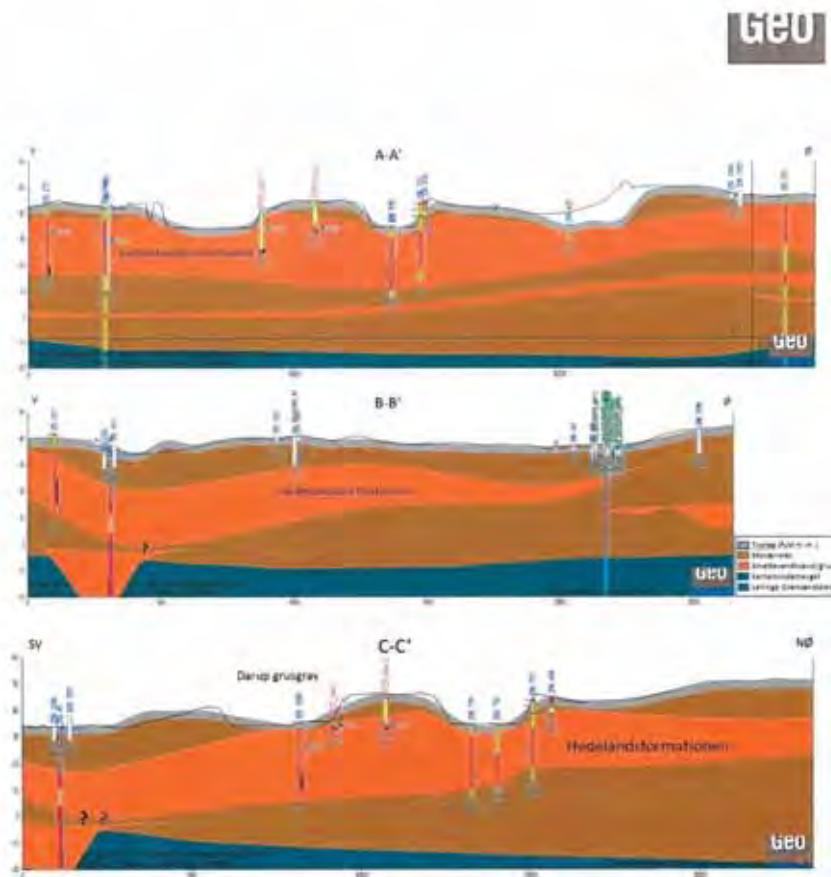

Figur 2.1 Områdets geologi samt flowretninger i Hedelandsformationen ifølge figur 2.5 /1/. Boring 206.45 ses i områdets sydvestlige hjørne. Den begravedes dals udstrækning kendes ikke da ingen nærliggende boringer når langt nok ned.

På Figur 2.1 er angivet et kort over området med overflade geologi og de tolkede strømningretninger i det sekundære magasin indtegnet /1/. Her fremgår det, at grundvandet i det sekundære magasin trækkes hen imod dalen i områdets sydvestlige hjørne. Mens vandet trækker nordpå mod Roskilde Fjord i den nordlige halvdel. Undersøelsesområdet ligger tilsyneladende tæt på vandskellet.

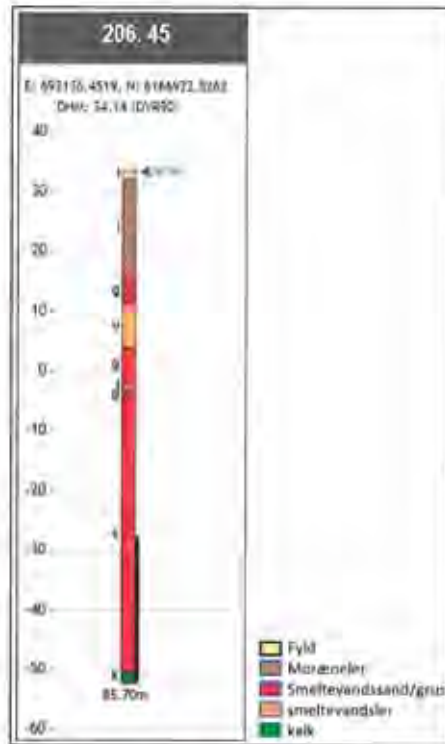
På de tre tværsnit (Figur 2.2) er dalen indtegnet og her fremgår det tydeligt, at sandlaget hælder imod syd-vest og at det underliggende lerlag bliver tyndere i den retning. Dette passer generelt fint med den regional-geologiske model der beskriver Hedelandsformationen som en Smeltevandsslette med en generel hældning imod vest.

Det er Geo's opfattelse, at lerlaget under Hedelandsformationen ikke entydigt udgør en god beskyttelse i alle retninger.

Figur 2.2. Tværsnit A-A', B-B' og C-C' med angivelse af udbredelsen af gruset i Hedelandformationen. Bemærk at grusformationen hælder mod sydøst og ved boring DGU 206.45 findes en begravet dal der er eroderet 40 meter ned i kalkoverfladen. Dalens udstrækning kendes ikke, men lerlaget under sandgrusmagasinet folkes at yde en ringe beskyttelse i dette område. Udtræk fra GeoAtlas Live /6/. Snitlinjer for tværsnit fremgår af Figur 2.1.

Figur 2.3. Boring 206.45 Udtræk fra GeoAtlas Live /6/.

Senere skriver Orbicon "Mod syd, vest og nordvest træffes afgrænsningen af Hedelandsformationen i form af dybe nedskårne dale, hvor skrænterne udgøres af den øvre moræne-sekvens. Dannelsen af dalene omkring Hedelandsformationen er sket i forbindelse med afsmeltning af en af de tidligere isfremstød, hvor der i forbindelse med afsmeltning af isen er udvasket store mængder af sand og grus, der nu udgør formationen. De dybe nedskårne dale er dannet ved erosion fra vandet ved afsmeltning af et senere isfremstød. Afsmeltningen har været sket under isen. I slutningen af denne periode er den øvre moræne afsat som et tæppe ud over landskabet. Det betyder, at Hedelandsformation er "afsnøret" i ft. det primære magasin, og således ikke er i kontakt med dette direkte. Særligt ud mod Kørnerup har det betydning for forståelsen af den manglende direkte kontakt mellem det sekundære og primære magasin. På Figur 3-3 er vist højdemodellen omkring Roskilde, hvor dalsænkningerne fremstår med blå farver og de mere højtliggende arealer med grusforekomsterne under med grønne/gule nuancer. De dybe nedsænkninger i kortet er typisk områderne, hvor graveaktiviteter tidligere har fundet sted, herunder hvor grundvandet efterfølgende har dannet søer. Sandforekomsterne kan også illustreres ved tykkelsen af disse."

Geo mener, at det er en noget forsimplet opfattelse af områdets opbygning der her beskrives

Orbicon tolker at Hedelandsformationen er afsnøret i forhold til det primære kalkmagasin og ikke har kontakt til dette. Dette modsiges direkte af tilstedeværelsen af en sandfyldt begravet dal i områdets sydvestlige del, der muligvis kan fungere som en kobling imellem det sekundære sandmagasin og det primære kalkmagasin.

Orbicon nævner heller ikke det faktum, at hele området er gennemsat af store forkastringer der forsætter i kalken over 25-50 meter flere steder og derfor også kan fungere som hydrauliske kortslutninger, endelig antydes det at lerlaget under sandet er et sammenhængende lag hele vejen til kalken.

Navnet Hedelandsformationen er efterhånden blevet et synonym med den oprindelige øvre Hedelandsformation, men områdets opbygning er i virkeligheden et resultat af mange isfremstød og tilbagesmeltninger og i den oprindelige model opstilles i alt 10 enheder oven på kalken (jf. Figur 2.4). De er ikke alle tilstede her, men det underliggende ler lag tolkes af Geo som sammensat af flere lerlag med stedvise sandlokomster imellem. Lerlagene tolkes primært at bestå af moræneler altså under gletsjere som såkaldte basale tils eller "bundmoræner". Sådanne bundmoræner udgør ofte et sammenhængende lerbække, men de er næsten altid gennemsat af lokale dalsystemer fra de smeltevandfloder, der har eroderet morænefladen, enten under isen (i tunneldale) eller foran isen (mellevandsdale). Så en moræneflade yder ikke altid en god beskyttelse for underliggende grundvandsmagasiner.

Figur 2.4. Den geologiske opbygning i Hedelandsområdet (5)

2.2 Områdets hydrogeologi

Orbicon skriver:

Som det ses af potentialekortet, er der en vestlig til nordvestlig tolket strømning retning nær det planlagte graveområde. Potentialet stod, som det fremgår af kortet, omkring kote +36 i det planlagte graveområde ved pejlerunden. Årstiden taget i betragtning er det nok tæt på maksimalhøjden. Gradienten i magasinet er ca. 1,5‰.

Geo er her kun delvist enig i beskrivelsen, da grundvandet også strømmer mod sydvest (hen imod boring 206.45). Faktum er at området tilsyneladende ligger midt på et vandskel og gradientens retning er meget usikker i selve området.

Figur 2.5. Potentialelinjer i Hedelandsformationen fra /1/.

På side 18 og 19 skriver Orbicon: *Omkring det ansøgte afgravningsområde ses en nedadrettet trykforskel mellem det sekundære og primære magasin i størrelsen 10 m svarende til en gradient over den nedre moræne på ca. 300 ‰. Ikke opsprækket mættet moræneler antages normalt at have en permeabilitet i størrelsen $1 \cdot 10^{-9}$ m/s. Med den konstaterede gradient svarer dette til en transport fra Hedelandsformationen til det primære magasin på 10 mm/år, hvilket er i god overensstemmelse med vandbalancen baseret på afstrømningen i vandløbene.*

Permeabiliteten af ikke opsprækket moræneler regnes normalt at være i intervallet mellem $1 \cdot 10^{-8}$ m/s og $1 \cdot 10^{-10}$ m/s. Dette giver en nedsvivning til det primære magasin på mellem 1 mm/år og 100 mm/år i de områder, hvor der er 30 m moræneler.

2.3 Vandindvinding

Geo har ikke kommentarer til Orbicon's afsnit om vandindvinding.

2.4 Afgravning og råstofindvinding

Geo har tidligere gennemgået beregningerne for afgravning og råstofindvinding /3/ og vurderet, at mængderne er realistiske. Mængderne /1/ er ikke ændret i forhold til de tidligere vurderinger /3/.

2.5 Tilbagefyldning og krav til jorden

2.5.1 Grænseværdier

Orbicon foreslår grænseværdier for tilførsel som beskrevet i tabel 2-1 /1/ med følgende argumentation:
Som det fremgår af risikoberegningerne i kapitel 4 er det stort set muligt med de eksisterende detektionsgrænser for jord at kontrollere, at jorden overholder de opstillede grænseværdier til klasse 0 jord som tidligere er justeret af Region Sjælland både i forbindelse med Rishøj tilladelsen og tilladelsen til genindfyldning på matrikel 11 A, Darup.

Orbicon skriver, at de opstillede grænseværdier for maksimale indhold i jorden der ønskes tilført som tilbagefyld er svarende til klasse 0 efter "Sjællandsvejledningen". Det skal bemærkes, at for de stoffer som ikke er omfattet "Sjællandsvejledningen" har Orbicon brugt grænseværdier som er på niveau med detektionsgrænsen for standardanalyser.

Det er Geos vurdering, at der ikke eksisterer en legal definition af begrebet uforurenet jord i forhold til deponering af jord i råstofgrave. Det må dog forudsættes, at jord der indeholder fx chlorerede opløsningsmidler eller PCB eller lignende miljøfremmede stoffer, som kan tilskrives menneskelig påvirkning, som udgangspunkt ikke kan falde under begrebet uforurenet jord.

Det skal endvidere bemærkes, at den normale analysepakke som kaldes "jordpakken" kun omfatter analyse for PAH, 6 metaller samt kulbrinter. Analysen omfatter ikke fx chlorphenoler, phenoler eller chlorerede opløsningsmidler som risikovurderingen viser, kan udgøre en risiko for påvirkning af grundvandsressourcen.

Det fremgår af lovbemærkningerne til § 52, at selv ved deponering af uforurenet jord i grusgrave består en risiko for grundvandet, dels på grund af humusstoffer, og dels fordi der ofte er tale om placeringer af meget store jordmængder. Jordforureningsloven giver således ikke i sig selv svaret på, hvad der kan anses for uforurenet jord, der kan modtages i grusgrave.

2.5.2 Jordens oprindelsessted og kontrolprogram

Orbicon foreslår følgende kriterier for den tilførte jords oprindelsessted:

For at forhindre utilsigtet tilførsel af jord, der ikke overholder kriterierne opstilles der en række kriterier for modtagelse af partier, der kontrolleres inden jorden accepteres til opfyldning. Disse er nærmere beskrevet herunder.

Geo

Der vil kun blive modtaget intakt jord (jord under muld og fyldhorisonter) fra:

- Landbrugsarealer.
- Naturarealer.
- Ikke kortlagte (V1/V2) arealer fra by eller landområder.
- Kortlagte ejendomme med ikke mobile forureninger (PAH, tungmetaller), hvor analyser historik mm. viser, at intaktjorden er uforurenet.

Dermed modtages ikke jord fra kortlagte arealer (V1, V2) med mobile komponenter (alle opløsningsmidler, pesticider mm.) eller pladser med kendt forurening med mobile komponenter, der ikke er kortlagte.

Det er Geos vurdering, at dette er en væsentlig lømpelse i forhold til tidligere foreslåede oprindelsessteder som er beskrevet i (4).

Den jord som ønskes modtaget omfatter klasse 0 jord. Alt modtaget jord vil blive forhåndsgodkendt, bl.a. med vægt på historik som viser, at der ikke har været muligt forurenende aktiviteter eller tidligere konstateret forurening på arealer hvorfra jorden kommer. Desuden modtages kun intakt jord. Dette gøres for at undgå risiko for påvirkning med organiske stoffer.

Der ønskes modtaget intakt jord fra følgende typer af arealer:

- Landbrugsarealer
- Naturarealer
- Ikke forurenede byområder (arealer uden for områdeklassificering)

Der ønskes ikke modtaget jord fra følgende arealer

- Kærteringspladser
- Nuværende og tidligere benzinsalgslæg
- Nuværende og tidligere rensereier

For øvrige arealer foretages en konkret vurdering hvor der lægges vægt på, at der ikke har været muligt forurenende aktiviteter eller tidligere konstateret forurening på arealerne, og/eller at det entydigt kan dokumenteres at arealet er afrenset til uforurenet intaktjord.

Orbicon foreslår følgende i forbindelse med kontrolprogrammet for den tilførte jord:

For arealer hvorfra der ønskes jord tilført, foretages en konkret vurdering (se 3.7.1), hvor der lægges vægt på, at der ikke har været muligt forurenende aktiviteter med mobile stoffer eller tidligere er konstateret forurening på arealerne. For ejendomme med kendt forurening med immobile stoffer skal det entydigt dokumenteres, at arealet er afrenset til uforurenet intaktjord.

Der gennemføres en forhåndsgodkendelse som omfatter:

- Lokalitetens forureningsstatus og historik.
- Kontrol af jordtypen.
- Kontrol af, at jorden er intaktjord ved visuel inspektion på læsniiveau.
- Partistørrelsen.
- Kontrol af analyser fra forklassifikation/kartering, indhold ift. klasse 0 og antal ift. jordmængder.
- Kontrol af, at de valgte analyseparametre er tilstrækkelige til at sikre validt evalueringsgrundlag.

Efterfølgende udføres en egenkontrol som omfatter:

- *Visuel kontrol af fremmedlegemer og misfarvning.*
- *Indeholder jorden brækker, mv. afvises partiel.*
- *Har jorden afvigende farve og lugt bortvises partiel.*
- *Hvis partiet vurderes at opfylde kriterierne modtages kørselsmiddel og gemmes*
- *Jorden modtages og anvendes til tilbagefyld*

Og endelig udføres en stikprøvekontrol som omfatter:

*Hver uge udtages et tilfældigt læs til stikprøvekontrol. Læsset analyseres for alle parametre i godkendelsen. Mens læsset analyseres ligger det i depot på pladsen. Formålet med stikprøvekontrollen er at kontrollere, at såvel forhåndsgodkendelsen som modtagekontrollen er effektiv, og som et præventivt signal til evt. transportører der måtte for-
søge at omgå modtagekriterierne.*

Det er Geos vurdering, at det (anset skærpede krav til kontrol mv. ikke kan undgås, at der i nogen grad tilføres forurenende stoffer til grusgrave ved modtagelse af uloruret jord. Af (7) fremgår det bl.a., at kvaliteten af tilført jord aldrig kan sikres 100 %. I de såkaldte "Århus-undersøgelser", hvor Århus Amt foretog stikprøvekontrol af 6 grave i amtet, der havde modtaget "ren" jord blev der i alle grave fundet forurening i endog særdeles høje koncentrationer. Desuden har Københavns Amt i perioden 1997-2000 foretaget en række stikprøvekontroller, og at der ved alle stikprøvekontrollerne blev fundet vognlæs med jord, som ikke overholdt grænseværdierne. Derfor anbefaler Geo, at kontrolprogrammet for modtagelse af jord skærpes yderligere ved:

- En systematisk udarbejdelse af historik for lokaliteten hvorfra der modtages jord.
- Der ikke modtages jord fra kortlagte arealer.
- Størrelse af jordparti skal være mindst 300 t.
- At der ikke modtages jord fra potentielle pesticid påvirkede lokaliteter som gartnerier og væksthuse mv.

Orbicon's forslag til modtagesteder omfatter landbrugsarealer. Det er er Geos vurdering, at der er risiko for udvaskning af pesticidrester fra overskudsjord. Det er imidlertid yderst vanskeligt at vurdere på forhånd, hvor stor en risiko der er for grundvandet. Det afhænger naturligvis af, hvor meget og hvilke pesticider der findes i overskudsjorden.

Pesticidindholdet afhænger af flere parametre:

- Areal anvendelse og de anvendte pesticider. De forskellige pesticidtyper har meget forskellige nedbrydningspotentiale og udvaskes meget forskelligt i jorden. Nye problemstoffer dukker hele tiden op og p.t. er der f.eks. stor fokus på fungicider som 1,2,4-Triazol.
- Jordens tekstur og nedbrydningspotentiale er også en vigtig parameter. Pesticider nedbrydes generelt hurtigere i sandet jord end i lerjord, derfor må der forventes højere indhold af pesticidrester i lerjord end i sandjord.

Generelt findes de største pesticidkoncentrationer i selve pløjelaget (ned til ca. 30 cm dybde) hvor pesticiderne binder sig til især organisk materiale. Derunder kommer der en udvaskingszonsonet hvor jorden er forvitret og især kalk er opløst. Denne zone er typisk 1-2 meter tyk og har et stort indhold af rødgange, sprækker og biopore som regnormehuller, i denne zone findes også pesticidrester, dog i væsentligt mindre mængde, endelig er jorden under kalkgrænsen, mere kompakt og her ses pesticider primært i makroporerne.

Selve udvaskningen afhænger dels af nedbør og dels af jordens struktur så der kan etableres et nedadrettet flow og så af det faktum, at grundvandspejlet vil stå et stykke oppe i den deponerede jord.

3 Risikovurderinger

Orbicon har gennemført risikoberegninger for påvirkningen af grundvandsressourcerne (1). Beregningerne er udført med fugacitetsprogrammet i JAGG og med indhold svarende til grænseværdier for tilførsel som beskrevet i tabel 2-1 (1).

3.1 Metaller

Orbicon skriver

Det fremgår af tabellen, at der for metallerne vedkommende, kun beregnes små overskridelser af GV kriteriet (GVK), dvs. under en faktor 10. Det forventes derfor, at den beregnede fortynding indenfor en kort afstand vil bringe evt. opløste koncentrationer af metal ned til eller under GVK.

Geo er enig i denne vurdering.

3.2 Organiske forbindelser

Ved beregningerne er der fokuseret på forureninger med stofferne sum PAH (regnet som anthracen), benzen, naphthalen og sum chlorphenoler (2-chlorphenol) som ved fugacitetsberegningen mellem jordkoncentrationen og porevandskoncentrationen (C_p) beregningsmæssigt giver de store overskridelse af grundvandskvalitetskriteriet (GVK):

- Sum PAH (430 gange GVK), regnet som anthracen
- Benzen (369 gange GVK)
- Naphthalen (704 gange GVK)
- Sum chlorphenoler (3680 gange GVK), regnet som 2-chlorphenol

For chlorerede alifater er tetrachlorethylen (PCE) benyttet som modelstof som giver en overskridelse af grundvandskvalitetskriteriet på 13 gange. Tilsvarende beregninger for de chlorerede alifater tetrachlorethylen (TCE) og vinylchlorid (VC) giver overskridelser af grundvandskvalitetskriteriet på hhv. 34 gange og 196 gange.

Med en estimeret nettonedsivning på 15 mm/år er koncentrationen af de 4 stoffer beregnet umiddelbart under det opfyldte areal (C_1), i en afstand på 100 m uden nedbrydning ($C_{(100,0)}$ – er benævnt C_2 i (1)) og i en afstand på 100 m med nedbrydning ($C_{(100,0)}$ er benævnt C_3 i (1)). Ved beregningerne er den hydrauliske ledningsevne for mellemkornet sand på $1 \cdot 10^{-4}$ m/s ændret fra $0,5 \cdot 10^{-4}$. Beregningerne er gengivet i Tabel 3.1

Stof	C_1	C_2	C_{100}	C_{100}	Grundkoncentration i Hedelandsformationen
	Porevandskoncentration	Koncentration under opfyldning	Koncentration 100 m nedstrøms	Koncentration 100 m nedstrøms med nedbrydning	
Total PAH	43	19	4	<0,1	0,1
Benzen	369	162	37	<0,1	1
Naphthalen	784	343	77	<0,1	1
2-Chlorphenol	366	161	36	36	0,1
Vinylchlorid*	39	17	3,9	ikke beregnet	0,4

* Ikke af Geo.

Tabel 3.1 JAGG-beregninger med forudsætninger angivet i (1). Alle tal i µg/l

Det er normal praksis, at risikovurderingen tager udgangspunkt i den beregnede koncentration under opfyldningen (svarende til C_1) og i risikovurderinger med offentlig indsats også nedstrøms svarende til 1 års grundvandsstrømning (C_2). Såfremt den sted- og stofspecifikke nedbrydning er bestemt kan denne også indregnes i risikovurderingen (C_3). I Tabel 3.2 er til sammenligning vist JAGG-beregninger med standardparametrene (bortset fra nettonedsivning) for stofferne naphthalen og vinylchlorid.

Ved beregningerne er der i // forudsat, at infiltrationen til grundvandet kan reduceres til ca. 15 mm/år ved udlægning af drænlag over den deponerede jord, der afvandes uden om opfyldningen. Dette vil kræve, at foranstaltningerne altid vedligeholdes. Det er normal praksis, at nettonedsivningen (N) i området benyttes som udgangspunkt. I tabel 4.2 er også vist JAGG-beregninger med en standardnettonedsivning på 283 mm/år.

Stof	C_1	C_2	C_3	C_4	C_5	C_6	Grundkoncentration i Hedelandsformationen
	$k = 1,10 \cdot 10^{-4} \text{ m/a}$ N=15 mm/år	$k = 1,10 \cdot 10^{-4} \text{ m/a}$ N=15 mm/år	$k = 3,5 \cdot 10^{-4} \text{ m/a}$ N=15 mm/år	$k = 3,5 \cdot 10^{-4} \text{ m/a}$ N=15 mm/år	$k = 0,5 \cdot 10^{-4} \text{ m/a}$ N=283 mm/år	$k = 0,5 \cdot 10^{-4} \text{ m/a}$ N=283 mm/år	
	Koncentration under opfyldning	Koncentration 1 år nedstrøms (-54 m)	Koncentration under opfyldning	Koncentration 1 år nedstrøms (-27 m)	Koncentration under opfyldning	Koncentration 1 år nedstrøms (-27 m)	
Naphthalen	343	137	477	366	758	739	1
Vinylchlorid	17	6,9	24	18	38,1	37,1	0,4

Tabel 3.2 JAGG-beregninger. Alle tal i µg/l

Det er Geos vurdering, at beregningerne viser, at opfyldning af grusgraven med et eventuelt indhold af fx chlorerede opløsningsmidler, phenoler eller chlorphenoler i koncentrationer op til analysemetodernes detektionsgrænser kan påvirke grundvandet under deponeringen i koncentrationer over Miljøstyrelsens grundvandskvalitetskriterier.

4 Samlet teknisk vurdering – påvirkning af grundvandsressourcen

Orbicon's og Geo's beregninger viser, at det ikke kan udelukkes at der kan ske en påvirkning af grundvandet i Hedelandsformationen hvis der opfyldes med jord med indhold af fx chlorerede opløsningsmidler, phenoler eller chlorphenoler i koncentrationer op til analysemetodernes detektionsgrænser eller med fx naphthalen, benzen eller PAH i koncentrationer svarende til det ansøgte /1/ som er højere end analysemetodernes detektionsgrænser.

Orbicon konkluderer overfor det sekundære grundvand i Hedelandsformationen: *Lille sandsynlighed for at vandet i det sekundære magasin vil blive brugt til drikkevandsforsyning fremadrettet.*

Området er udpeget som nitratfølsomt og er derfor relativt ubeskyttet. I dag findes boringer i det sekundære magasin med indhold af nitrat over eller tæt på drikkevandskvalitetskriteriet på 50 mg/l, ligesom der er konstateret mindre pesticidindhold. Der er herudover en del kortlagte arealer med punktkildeforureninger, der påvirker det sekundære magasin, bl.a. lokaliteten 265-00363, der er kortlagt pha. forureninger med bl.a. alleprodukter og PAH, som ligger tæt på det ansøgte område.

Øbicon konkluderer overfor det primære grundvand. Sammenfattende konkluderes, at vandindvindings- og hydrogeologiske forhold viser, at risikoen for forureningspåvirkning af det primære magasin i forbindelse med deponering af klasse 0 jord (fortrinsvist intakt lerjord), er minimal og påvirkning af eksisterende indvinding helt usandsynlig. Der er en mindre risiko for påvirkning af det sekundære magasin tæt på opfyldningen.

Det er Geos vurdering, at da deponeringen som følge af råstofgravningen sker både under og tæt på grundvandsspejlet, vil et eventuelt indhold af fx chlorerede opløsningsmidler, phenoler eller chlorphenoler i koncentrationer op til analysemetodernes detektionsgrænser kunne påvirke grundvandet i Hedelandsformationen, jf. de udlærte JAGG-beregninger. Teoretisk består denne risiko selv ved deponering af uforurenede jord fordi der tale om placeringer af store mængder jord. Hedelandsformationen er beliggende i området mellem Svogerslev, Roskilde, Tune og Hedehusene og udgør et større regionalt grundvandsmagasin som strækker sig over flere kommuner. Grundvandsmagasinet kan således ikke afskrives som ressource.

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning 6/1988 /9/, skal en risikovurdering ikke gøres mere lempelig, selv om magasinet allerede er forurenede. Selv hvor et grundvandsmagasin allerede er kraftigt forurenede, og dermed ubrugeligt som indvindingsressource, kan det ikke accepteres, at forureningsbidraget fra en ny forurening overskrider grundvandskvalitetskriteriet.

Det fremgår også af /9/, at risikovurderingen skal tage udgangspunkt i, at grundvandskvalitetskriterierne skal være opfyldt overalt i grundvandsressourcen. Kvalitetskravene skal således ligeledes være opfyldt i det sekundære grundvandsmagasin (i Hedelandsformationen). I forhold til forureningsspredning og risikovurdering tilføjes et sekundært magasin samme betydning som et primært magasin, hvis der kan ske en betydelig forureningsspredning fra det sekundære til det primære grundvandsmagasin og/eller recipienter, eller hvis det sekundære magasin er eller kan være anvendeligt til vandforsyningsformål. Dette er tiltrådt af Højesteret i Holsted-sagen (U.2014.790H).

Det er ligeledes Geo's vurdering, at der er risiko for, at en eventuel forurening i det sekundære grundvandsmagasin i Hedelandsformationen kan strømme mod sydvest, hvor dæklaget til det primære grundvandsmagasin er meget tyndt eller ikke eksisterende, og dermed er der risiko for spredning af forurening til det primære grundvandsmagasin.

5 Påvirkning af recipient

Orbicon har ikke udført en risikovurdering overfor recipienter.

Umiddelbart vest for det kommende opfyldte areal er der ifølge Miljøgis /8/ en sø som har miljømål svarende til "Høj økologisk tilstand".

Geo har udført en indledende vurdering af påvirkningen af søen, hvis hele grundvandsdannelsen gennem depotet ender i søen. Beregningen er gennemført med en grundvandsdannelse på 15 mm/år som er forudsat af Orbicon /1/ og med 283 mm/år som er standardværdien i JAGG. Resultaterne af beregningerne fremgår af Tabel 5.1.

Grundvandsdannelse (gennem depot) (mm/år)		2022 (JAGG)	15 (Orbicon /1/)
Areal depot (m ²)		60.000	60.000
Grundvandsdannelse (m ³ /år)		16980	900
Areal sø (recipient) (m ²)		47.000	47.000
Bruttonedbør (mm/år)		650	650
Vandtilskud til sø fra nedbør (m ³ /år)		30550	30550
Fortynding (antal gange)		1,8	34
	Porvandskoncentration (µg/l) tabel 3.1 i Geos rapport 2	Koncentration i Sø (µg/l)	Koncentration i Sø (µg/l)
Total PAH	43	23,9	1,3
Benzen	369	205,1	10,9
Naphthalen	784	435,8	23,1
2-Chlorphenol	368	204,5	10,8
Vinylchlorid	39	21,7	1,1

Tabel 5.1. Beregning af påvirkning af nærliggende sø.

Under de givne forudsætninger (al deponeret jord med koncentration til acceptniveau, hele grundvandsdannelsen gennem depotet havner i søen og ingen gennemløb i søen) er der beregnet så høje koncentrationer i søen som næppe er acceptable.

6 Referencer

/1/ Nymølle Stenindustri. Risikovurdering ved tilførsel af ren jord til ny Darup grusgrav – Etape 1. Orbicon, 2018-10-16.

/2/ "Jordforureningsloven". Bekendtgørelse af lov om forurennet jord, LBK 282 af 27/03/2017.

/3/ Nymølle Stenindustrier A/S. Darup risikovurdering. Opgørelse af diverse jordmængder. Orbicon. 22-11-2016.

/4/ Kontrol og styring af jordmodtagelse - Darup. 29. Maj 2017 (Udkast). Nymølle Stenindustrier A/S.

/5/ Jacobsen, E.M. 1985: En råstofgeologisk kortlægning omkring Roskilde. Dansk Geologisk Forening, Årsskrift for 1984, 65-78.

/6/ Geo's geologiske model GeoAtlasLive. <https://data.geo.dk/geoatlas-live>

/7/ Arbejdsrapport fra Miljøstyrelsen nr. 52. Konflikten mellem grusindvinding og grundvandsinteresser. Fase 2. 1993.

/8/ <http://miljoeqis.mim.dk/spatialmap?&profile=vandrammedirektiv2basis2013>

/9/ Miljøstyrelsens vejledning 6/1998 om oprydning på forurenede lokaliteter

Bilag 4: Skema med nødvendige tilladelser fra Roskilde kommune

Roskilde Kommunes bemærkninger				
Emne	Lov	Bemærkninger og forslag til vilkår	Afdeling	Forventet sagsbeh. tid
Grundvandssænkning eller bortledning af grundvand	Vandforsyningsloven § 26	Meddelelse om afgørelse efter § 26 i vandforsyningsloven udarbejdes af kommunen, således at kopi kan vedlægges som bilag i afgørelse om indvinding af råstoffer, med tilhørende klagevejledning. Der skal indhentes yderligere oplysninger hos ansøger.	Miljø og Byggesag drikkevand@roskilde.dk	Samordnes med Regionen. Afgørelse meddeles samtidig med afgørelse efter Råstofloven.
Indvinding af grundvand til grusvask eller sortering	Vandforsyningsloven § 20	Meddelelse om afgørelse efter § 20 i vandforsyningsloven udarbejdes af kommunen, således at kopi kan vedlægges som bilag i afgørelse om indvinding af råstoffer, med tilhørende klagevejledning. Der skal indhentes yderligere oplysninger hos ansøger.	Miljø og Byggesag drikkevand@roskilde.dk	Samordnes med Regionen. Afgørelse meddeles samtidig med afgørelse efter Råstofloven.
Indvindingsboringer, vandværker og lignende			Miljø og Byggesag drikkevand@roskilde.dk	Samordnes med Regionen. Afgørelse meddeles samtidig med afgørelse efter Råstofloven.
Indvinding fra vandløb og lignende, behov for vandløbsregulering	Vandløbsloven	<i>Ikke relevant (jf. ansøgning)</i>		
Udledning af vaskevand	Miljøbeskyttelsesloven	<i>Ikke relevant (jf. ansøgning)</i>		
Beskyttet natur	Naturbeskyttelsesloven § 3	<i>Ikke relevant (jf. ansøgning)</i>		
Dispensation fra fortidsminde - og andre beskyttelseslinjer	Museumsloven mfl.	<i>Ikke relevant (jf. ansøgning)</i>		
Dispensation for å-beskyttelseslinjer	Naturbeskyttelsesloven § 16	<i>Ikke relevant (jf. ansøgning)</i>	Veje og Grønne Områder	
Dispensation for sø-beskyttelseslinjer	Naturbeskyttelsesloven § 16	Meddelelse om tilladelse efter § 16 i naturbeskyttelsesloven udarbejdes af kommunen, således at kopi kan vedlægges som bilag i råstoftilladelse, med tilhørende klagevejledning.	Veje og Grønne Områder	Samordnes med Regionen. Afgørelse meddeles samtidig med afgørelse efter Råstofloven.
Dispensation for jord- og stendiger	Museumsloven	Meddelelse om dispensation er ikke ansøgt.	Veje og Grønne Områder	
Tilladelse til nedlæggelse af veje og stier		<i>Ikke relevant (jf. ansøgning)</i>		

Habitat	Habitatdirektiv et	<i>Se tidligere høringssvar for bilag IV arter.</i>	Veje og Grønne Områder	
Vejloven både offentlig og privat, herunder udkørsel fra råstofgraveområd et til offentlig vej, graveafstande- og terrænregulering i forhold til vejareal.	Vejloven, offentlig og privat	<i>Se høringssvar afventer yderligere oplysninger.</i>	Veje og Grønne Områder	Afventer yderligere oplysninger.
Lokal - og kommuneplan	Planloven	<i>Se høringssvar. Evt. tilladelse meddeles efter § 35 i Planloven og udarbejdes af kommunen, således at kopi kan vedlægges som bilag i råstoftilladelse, med tilhørende klagevejledning.</i>	Plan og Udvikling	Afventer yderligere oplysninger.
Anlægsarbejde på forurenede ejendomme	JFL § 8	<i>Ikke relevant (jf. ansøgning)</i>		
Geologi og grundvand		Regionen har relevant materiale.		
Bygninger	Byggeloven	<i>Kan kommunen allerede ved ansøgning bemærke, om der er forhold omkring ansøgning af byggetilladelse, som indvinder skal være opmærksom på</i>		
Efterbehandlingspl an	Råstofloven	<i>Se høringssvar.</i>		Afventer yderligere afklaring.

Bilag 5: Screeningskema bilag IV arter

Bilag IV-screening ifm. tilladelse til indvinding af råstoffer	
Navn på graveområde	Darup
Dato for screeningen	4. marts 2019
Screenet af	Morten Vincents

Bilag IV-arter

Arter	Mulig påvirkning	Ingen påvirkning	Projektets betydning for Bilag 4 arter
Pattedyr			
Bredøret Flagermus (<i>Barbastella barbastellus</i>) Obs: Ved nedrivning af bygninger fældning af gamle træer		x	
Damflagermus (<i>Myotis dasycneme</i>) Obs: Ved nedrivning af bygninger fældning af gamle træer		x	
Bechsteins flagermus (<i>Myotis bechsteinii</i>)		x	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Brandts flagermus (<i>Myotis brandtii</i>) Obs: Ved nedrivning af bygninger fældning af gamle træer		x	
Vandflagermus (<i>Myotis daubentonii</i>) Obs: Ved nedrivning af bygninger fældning af gamle træer		x	
Skægflagermus (<i>Myotis mystacinus</i>)		x	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Frynseflagermus (<i>Myotis nattereri</i>) Obs: Ved nedrivning af bygninger fældning af gamle træer		x	
Brunflagermus (<i>Nyctalus noctula</i>) Obs: Ved nedrivning af bygninger fældning af gamle træer		x	

Arter	Mulig påvirkning	Ingen påvirkning	Projektets betydning for Bilag 4 arter
Langøret flagermus (<i>Plecotus auritus</i>) Obs: Ved nedrivning af bygninger fældning af gamle træer		x	
Sydflagermus (<i>Eptesicus serotinus</i>) Obs: Ved nedrivning af bygninger fældning af gamle træer		x	
Skimmelflagermus (<i>Vespertilio murinus</i>) Obs: Ved nedrivning af bygninger fældning af gamle træer		x	
Troldflagermus (<i>Pipistrellus nathusii</i>) Obs: Ved nedrivning af bygninger fældning af gamle træer		x	
Pipistrelflagermus (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>) Obs: Ved nedrivning af bygninger fældning af gamle træer		x	
Dværgflagermus (<i>Pipistrellus pygmaeus</i>) Obs: Ved nedrivning af bygninger fældning af gamle træer		x	
Hasselmus (<i>Muscardinus avellanarius</i>) Obs: Ved rydning af skovkrat samt ændret anvendelse af udyrkede arealer, frugthaver o.lign.		x	
Birkemus (<i>Sicista betulina</i>)		x	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Odder (<i>Lutra lutra</i>) Obs: Ved ændringer i ældre skov med tæt bundvegetation og høj fugtighed tæt på vandløb.		x	
Marsvin (<i>Phocoena phocoena</i>) Obs: Ved omfattende aktivitet ved havområder.		x	

Arter	Mulig påvirkning	Ingen påvirkning	Projektets betydning for Bilag 4 arter
Krybdyr			
Markfirben (<i>Iacerta agilis</i>) Obs: Ved ændring af solvendte skråninger med løse jordtyper, linjeformede terrænelemente.	x		Den færdigretablerede grusgrav kan blive til levested for markfirben.
Padder			
Klokkefrø (<i>Bombina bombina</i>) Obs: Ved ændringer i våde områder, naturområder eller ledelinjer.		x	
Stor vandsalamander (<i>Triturus cristatus</i>) Obs: Ved ændringer i våde områder, naturområder eller ledelinjer.	x		Hvis der opstår fiskefrie vandhuller i den færdigretablerede grusgrav kan de blive ynglested for stor vandsalamander
Løgfrø (<i>Pelobates fuscus</i>) Obs: Ved ændringer i våde områder, naturområder eller ledelinjer.		x	
Løvfrø (<i>Hyla arborea</i>) Obs: Ved ændringer i våde områder, naturområder eller ledelinjer.		x	
Spidssnudet frø (<i>Rana arvalis</i>) Obs: Ved ændringer i våde områder, naturområder eller ledelinjer.	x		Hvis der opstår fiskefrie vandhuller i den færdigretablerede grusgrav kan de blive ynglested for spidssnudet frø
Springfrø (<i>Rana dalmatina</i>) Obs: Ved ændringer i våde områder, naturområder eller ledelinjer.		x	
Strandtudse (<i>Bufo calamita</i>) Obs: Ved ændringer i våde områder, naturområder eller ledelinjer.		x	
Grønbroget tudse (<i>Bufo viridis</i>) Obs: Ved ændringer i våde områder, naturområder eller ledelinjer.		x	
Fisk			

Arter	Mulig påvirkning	Ingen påvirkning	Projektets betydning for Bilag 4 arter
Snæbel (<i>Coregonus oxyrhyncus</i>)		x	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Insekter			
Bred vandkalv (<i>Dytiscus latissimus</i>)		x	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Lys skivevandkalv (<i>Graphoderus bilineatus</i>)		x	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Eremit (<i>Osmoderma eremita</i>)		x	
Obs: Ved fældning af-, barrierer mellem eller tilplantning i tilknytning til gamle træer med huller.			
Sortpletet blåfugl (<i>Maculinea arion</i>)		x	
Obs: Ved ændringer i områder med overgang mellem heder, klitter og tørre overdrev.			
Grøn mosaikguldsmed (<i>Aeshna viridis</i>)		x	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Stor Kærguldsmed (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>)		x	
Obs: Ved ændringer i svagt næringsrige søer og vandhuller i skov.			
Grøn Kølleguldsmed (<i>Ophiogomphus cecilia</i>)		x	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Muslinger			
Tykskallet malermusling (<i>Unio Crassus</i>)		x	
Obs: Ved ændringer i vandløb med stenet, gruset eller sandet bund, med stærk til moderat strøm.			
Planter			
Enkelt månerude (<i>Botrychium simplex</i>)		x	Ingen kendte fund i Region Sjælland

Arter	Mulig påvirkning	Ingen påvirkning	Projektets betydning for Bilag 4 arter
Vandranke (<i>Luronium natans</i>)		x	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Liden Najade (<i>Najas flexilis</i>)		x	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Fruesko (<i>Cypripedium calceolus</i>)		x	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Mygblomst (<i>Liparis loeselii</i>) Obs: Ved ændringer på fugtige enge, i moser med stort kalkindhold eller i frodig rørsump.		x	
Gul stenbræk (<i>Saxifraga hirculus</i>)		x	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Krybende sumpskærm (<i>Helosciadium repens</i>) (= <i>Apium repens</i>)		x	Ingen kendte fund i Region Sjælland

Region Sjælland
Alleen 15
4180 Sorø

By, Kultur og Miljø

Hørings svar til ansøgning om råstofgravning på matr. nr. 1b, 1c, 1d, 5a, 4b og del af 1q Darup By, Vor frue og 7g Kamstrup By, Vor Frue

21. december 2023
Sagsnr.: 23-021304
Doknr.: 23-021304-2

Sagsbehandler
REF: PLWB/RIKJ/PF
Tlf. +45 46313000
Rostof@roskilde.dk

Region Sjælland har anmodet om Roskilde Kommunes bemærkninger til ansøgning fra Nymølle Stenindustri A/S om at indvinde råstoffer fra matrikel nr. 1b, 1c, 1d, 5a, 4b, del af 1q Darup By, Vor Frue samt 7g Kamstrup By, Vor Frue, beliggende Darupvej 105, Darupvej 159A og Kamstrupvej 160. For den sydlige del af matr. nr. 6aa Vestermarken, Roskilde Jorder ansøges desuden om at etablere et stykke vej med henblik på udkørsel af råstofferne.

Ansøgningen opererer med 2 scenarier. Scenarie 1 dækker areal, som i dag er udlagt til råstofgraveområde. Scenarie 2 dækker scenarie 1 samt en udvidelse mod vest som dækker et udlagt råstofinteresseområde, samt et areal mod syd, der dækker et område som i dag ikke er udlagt til råstofgravning i regionens råstofplan 2016.

Det skal understreges, at det er Roskilde Kommunes generelle holdning, at der ikke skal meddeles nye gravetilladelser til arealer som på nuværende tidspunkt ikke er udlagt til råstofgravning i den gældende råstofplan. Derudover er det Roskilde kommunes generelle holdning, at der ikke skal meddeles tilladelse til at grave under grundvandspejlet i det aktuelle område, da kommunen ønsker at bevare den nuværende hydrologi og kvalitet af grundvandet og ønsker derfor ikke at tillade aktiviteter, der indebærer risiko for hydrologien og kvaliteten af grundvandet (Faxe dommen BS-30324/2021-OLR).

Arealet ligger inden for Roskilde Kommunes bynære fritids- og kulturlandskab Milen, hvor kommunen ønsker at sikre, at der er plads til store events og arrangementer med de nødvendige opholdsarealer (se bilag 1). Samtidig er der grundvandsinteresser i området, som kommunen har ansvar for at varetage. Roskilde Kommune har derfor en særlig interesse i at komme med bemærkninger til graveansøgningen, da sagen bør ses i sammenhæng med de øvrige udlagte råstofgraveområder i Milen, så det sikres, at kommunen og andre aktører også i fremtiden kan afholde store pladskrævende arrangementer i området.

Rådhusbuen 1
4000 Roskilde

Tlf. 46 31 30 00
Mandag-fredag kl. 9-14

Derfor mener kommunen ikke, at der bør meddeles gravetilladelse til arealer, som på nuværende tidspunkt ikke er udlagt til råstofgravning. I særdeleshed ikke i dette område, hvor der er mange andre interesser på spil. Dog med forbehold for at der sker en samlet planlægning og miljøvurdering af hele Milen området, hvor interesserne i området samlet set bedre ville kunne tilgodeses. Regionen opfordres derfor på det kraftigste til at foretage en samlet planlægning, for at afklare hvorvidt områdets planmæssige og indvindingsinteresser samlet set bedre kan tilgodeses.

Indledende og overordnede bemærkninger

Forudgående dialog med Nymølle

Roskilde Kommune har tidligere været i dialog med Nymølle for at finde løsninger, hvor råstofindvinding og afholdelse af store events og arrangementer kunne koordineres (se bilag 2).

Fra kommunens side har fokus været, at sikre behovet for anvendelige arealer efter råstofgravning samtidig med at grundvandet beskyttes.

Fra Nymølles side har ønsket været at indvinde så meget grus som muligt, herunder også under grundvandsspejlet og muliggøre efterfølgende tilførsel med jord for at tilgodese kommunens behov for anvendelige arealer.

Som opfølgning på kommunens samarbejde og aftale med Nymølle om rækkefølge mv. af udgravningen, har byrådet vedtaget en landskabsstrategi for hele Milen området. (se figur 1).

Figur 1: Mulig efterbehandlingsplan for hele milen vest

Efterbehandlings-/helhedsplanen tager udgangspunkt i, at der for det bynære og det for dyrskuepladsen centralt beliggende område efterlades et areal som fremadrettet kan anvendes til store pladskrævende arrangementer. Dette kan ske ved, at der ansøges om og evt. opnås dispensation til opfyld med jord, som med høj grad af sikkerhed ikke udgør en risiko for påvirkning af områdets grundvandsressource, alternativt at det ved jordbalanceberegninger dokumenteres at den nødvendige overjord findes indenfor området som helhed. Scenariet tager samtidig højde for transportkorridoren gennem området, som ifølge råstofplanen tilsiger, at der skal være efterbehandlet til minimum 1 meter over højeste grundvandsspejl. Såfremt dette ikke er muligt skal gravedybden begrænses, sådan at arealet kan reetableres til 1 meter over højeste grundvandsspejl.

Resultatet af dette arbejde er ikke anvendt i det forelagte forslag til efterbehandlingsplan for det ansøgte areal.

Området ligger jf. gældende kommuneplan inden for det bynære landskab omkring Roskilde (rammeområde 3.lb.3). Efterbehandlingen skal tilgodese den nuværende og fremadrettede anvendelse til store pladskrævende events og arrangementer.

Samlet efterbehandlingsplan og VVM for hele Milen området

På den baggrund vurderer kommunen, at regionen bør stille krav til en samlet efterbehandlingsplan for den del af Milen området, der ikke allerede er efterbehandlet, som tager hensyn til både sikring af områdets grundvand samt den efterfølgende arealanvendelse, jf. kommuneplanens rammebestemmelse.

Kommunen anbefaler endvidere, at en samlet efterbehandlingsplan udarbejdes sammen med en VVM-redegørelse, for at belyse områdets anvendelse og miljøpåvirkning, både under og efter råstofindvinding. Det skal bl.a. bidrage til en samlet plan for udgravning over og under grundvandsspejl samt mulig reetablering med jord indenfor Milen området samlet set.

Da der ikke ansøges om og meddeles dispensation til tilførsel og opfyld med jord udefra, er det kommunens vurdering, at der ikke skal meddeles tilladelse til udgravning af råstoffer under grundvandsspejl, da det i så fald vil umuliggøre en efterfølgende arealanvendelse til store pladskrævende events og arrangementer i Milen området samlet set. Der skal således ikke meddeles tilladelse til at grave under grundvandsspejlet medmindre det sikres, at arealet slutretableres til minimum 1 meter over højeste grundvandsspejl.

Roskilde Kommune henholder sig til råstoflovens § 3, hvoraf fremgår, at der udover at blive lagt vægt på udnyttelse af råstoffer også skal lægges vægt på andre hensyn, herunder hensynet til rekreative interesser og en hensigtsmæssig byudvikling. Ved ikke at foretage en planlægning som omfatter hele Milen, bliver det ikke afklaret om der kan findes løsninger, som kan tilgodese alle hensyn i større grad, herunder ønsker om ikke at efterlade arealer, som søer, men efterbehandle arealer til landområde, herunder muligheden for at redistribuere rå- og overjord i hele området.

Råstofgravning uden for Regionens råstofplans udlagte områder

I ansøgningen ønskes et areal, der ikke er udlagt til råstofgraveområde inddraget til råstofindvinding. Der foregår i forvejen en betydelig råstofindvinding i Roskilde Kommune, og Roskilde Kommune finder det uacceptabelt og i strid med den overordnede planlægning,

hvis der gives gravetilladelser uden for de udlagte områder. Det vil forsage en bekymring om hvor i kommunen Regionen ellers agter at give gravetilladelse uden for de i råstofplanen udlagte områder, og hermed om man kan regne med regionens råstofplan fremover.

I denne konkrete sag er det ekstra vigtigt idet området indgår i det bynære landskab omkring Roskilde, som i forvejen er presset af nuværende og kommende råstofgravning. Derfor vil Roskilde Kommune på det kraftigste opfordre til, at Regionen ikke meddeler gravetilladelse på arealer, der ikke er udlagt som råstofgraveområde i råstofplanen. Dog med forbehold for, at der sker en samlet planlægning inden for hele området, som kan godtgøre dette.

Generelle tekniske bemærkninger

Hovedparten af det ansøgte graveområde er beliggende i et område med særlige drikkevandsinteresser. Der er med henblik på beskyttelse af grundvandet i Jordforureningsloven et forbud mod at tilføre jord udefra ind i en råstofgrav. Roskilde Kommune har fået udarbejdet vurdering ifht. potentiel grundvandsrisiko fra rådgiver (se bilag 3A). Ligesom Region Hovedstaden tidligere har fået gransket den potentielle risiko der er ved forurening af grundvand i forbindelse med råstofgravning (Se bilag 3B).

Der er i den aktuelle ansøgning ikke ansøgt om at tilføre jord udefra til reetablering af arealerne. Med den viden der for det konkrete område er om grundvandets sårbarhed i forbindelse med råstofgravning, kan det desuden ikke udelukkes, at det vil blive vanskeligt at opnå en tilladelse til dette.

Kommunen opfordrer til, at regionen ved en eventuel dispensation til tilførsel af jord udefra bør stilles skærpede vilkår med krav om udarbejdelse af miljøhistorik og analyse af alt jord som tilføres, så der ikke efterfølgende sker forurening af grundvandet.

Imidlertid er der for det samlede område Milen en betydelig mængde overjord til rådighed, som kan benyttes til den samlede slutreetablering. Roskilde kommune vurderer, at det vil være hensigtsmæssigt og optimalt ifht. at tilgodese alle forhold i Råstoflovens §3, hvis der på nuværende tidspunkt foretages en miljøvurdering for Milen området samlet set. Den fremsendte ansøgning er allerede nu tæt på tærskelværdien for miljøvurderingspligt på 25 ha, og det antages, at det indenfor levetiden af det ansøgte graveområde ligeledes vil være aktuelt at udvide graveområdet mod nord og nordvest. Der kan således med fordel allerede nu frivilligt foretages en miljøvurdering for Milen området samlet set, idet kravet under alle omstændigheder vil blive udløst når graveområdet overstiger 25 ha. Det vil desuden forudsætte og muliggøre, at der udarbejdes en samlet jordbalance med tilhørende samlet slutreetableringsplan for Milen samlet set. På møde i regionen den 1. juni 2023 forespurgte Nymølle om det ville give mening at opstarte en miljøkonsekvensvurdering på de øvrige ikke ansøgte arealer, hvilket der var enighed om.

Roskilde Kommune ønsker, at såfremt der meddeles tilladelse til råstofindvinding under grundvandsspejlet, så forudsætter det, at en samlet jordbalance og slutreetableringsplan for Milen området samlet set viser, at der indenfor hele graveområdet er tilstrækkelig overjord til, at den efterfølgende opfyldningen kan ske til minimum 1 meter over højeste grundvandsspejl eller allerhelst svarende til reetableringsplanen vist på figur 1, idet de foreslåede søer indgår af rekreative hensyn. Dette med henvisning til Råstoflovens § 3 og Roskilde Kommunes planmæssige interesser.

Roskilde kommune har tidligere fået udarbejdet notat omkring råstofindvinding i området ved Darupvej ved Codex Law Mads Kobberø, 11. maj 2020 (se bilag 5). Derudover blev Roskilde kommune ved møde med Region Sjælland og Nymølle d. 1. juni 2023 præsenteret for notat udarbejdet af kammeradvokaten (se bilag 4). Notatet vurderes at underbygge Roskilde kommunes henstilling om, at der skal tages de nødvendige planmæssige interesser i forbindelse med råstofgravning.

Hvis Region Sjælland vurderer, at der ikke allerede nu skal foretages en miljøvurdering omfattende Milen området samlet set, herunder udarbejdes en samlet jordbalance med tilhørende samlet slutretableringsplan, så ønsker kommunen, at der p.t. udelukkende meddeles tilladelse til indvinding af råstoffer ned til 1 m over højeste grundvandsspejl. Dette med henvisning til Råstoflovens § 3, og herunder Roskilde Kommunes planmæssige interesser.

Regionen opfordres imidlertid på det kraftigste til at foretage en samlet planlægning, for at afklare hvorvidt områdets planmæssige og indvindingsinteresser samlet set bedre kan tilgodeses.

Kommunens kommentarer til den fremsendte ansøgning om gravetilladelse efter Råstofloven

Det er generelt kommunens vurdering, at der skal stilles de nødvendige vilkår i tilladelsen af miljøhensyn, så disse kan håndhæves.

Vandforsyningsloven – Grundvand

I det ansøgte graveområde vil der blive gravet grus i det sekundære magasin. I dette område er der tale om et sekundært magasin med en stor mægtighed (et regionalt grundvandsmagasin) og dette tillægges samme betydning som et primært magasin, hvis der kan ske en betydende forurening fra det sekundære til det primære magasin, til recipienter eller hvis det sekundære magasin skal anvendes til vandforsyningsformål. Desuden ligger det ansøgte graveareal delvist inden for område med særlige drikkevandsinteresser (OSD). Det er derfor vigtigt, at Region Sjælland i råstoftilladelsen stiller vilkår, som sikrer mod forurening fra spild, oplag mm. i forbindelse med graveaktiviteterne samt at der efterfølgende skal være sprøjte- og gødningsforbud på arealet. Forbuddet skal tinglyses på ejendommen.

Der ansøges om at indvinde 700.000 m³ råstoffer pr. år fra arealet, heraf 300.000 m³ pr. år under grundvandsspejlet. Såfremt der meddeles tilladelse til at indvinde råstoffer under grundvandsspejlet, forudsætter dette en tilladelse efter vandforsyningslovens § 26.

Det fremgår desuden af ansøgningen, at støv skal bekæmpes ved bl.a. vanding af forarbejdningsplads og køreveje, hvortil der skal anvendes 5.000 m³ årligt. Det fremgår ikke af ansøgningen, hvor dette vand stammer fra, og kommunen gør derfor opmærksom på, at såfremt der skal indvindes grundvand eller overfladevand i forbindelse med råstofaktiviteten, så forudsætter dette en tilladelse efter vandforsyningslovens § 20.

Ansøger bedes i forbindelse med Roskilde Kommunes behandling af § 20 og § 26-tilladelse efter vandforsyningsloven, fremsende supplerende oplysninger om gravningens

indvirkning på strømningsforhold og grundvandsstand. Der skal bl.a. redegøres for, hvor stor en maksimal sænkning af grundvandsspejlet, der forventes samt udbredelsen af det område, som sænkningen forventes at ville påvirke. Nærliggende vandforsyningsanlæg samt § 3-beskyttede naturtyper må ikke blive påvirket væsentligt af grundvandsændringerne som følge af råstofgravningen. Som kontrol heraf forventer Roskilde Kommune i tilladelserne efter vandforsyningsloven bl.a. stille vilkår til pejling af grundvandsstanden.

Da den fremsendte ansøgning skal ses som en genaktivering af den verserende sag på området, vil vi desuden henvise til det tidligere fremsendte Geo-notat (fremsendt med høringssvaret af 4. juni 2019) - se bilag 3.

Planloven – jordvolde mv.

Det fremgår af ansøgningsmaterialet, at der etableres jordvolde "langs projektarealet først mod øst og vest senere mod syd." Det fremgår desuden af figur 4 i projektbeskrivelsen, at der planlægges etableret en brovægt på matrikel 6aa Vestermarken Roskilde jorder beliggende udenfor det ansøgte graveområde.

Den skitserede brovægt på matrikel 6aa kræver, at kommunen indledningsvist udarbejder en landzonetilladelse jf. planlovens § 35. Hvis der i relation til ansøgningen om råstofgravning etableres jordvolde uden for graveområdet eller foretages opstilling af mandskabspavillon mv., som ikke er omfattet af gravetilladelsen, så kræver det, at kommunen indledningsvist udarbejder en landzonetilladelse jf. planlovens § 35. Tilladelsen gives administrativt og forventes at kunne foreligge samtidig med, at Regionerne udarbejder råstoftilladelsen.

Byggeloven – mandskabspavilloner mv.

Opstilling af mandskabspavilloner og andre midlertidige bygninger kræver endvidere byggetilladelse. Denne skal ansøges gennem byggeomiljoe.dk.

Vejloven¹ – Trafiksikkerhed og adgangsvej

Roskilde Kommunes vejmyndighed bemærker, at Nymølle Stenindustri's ansøgning om råstofgravning ved Ny Darup grusgrav forudsætter, at der forinden indhentes tilladelse til etablering af overkørsel ud til Darupvej. Der ansøges således om, at etablere vejadgang nordud af grusgraven via matr.nr. 5a Darup By, Vor Frue og 6aa Vestermarken, Roskilde Jorder. Fra Darupvej kanaliseres trafikken til motorvejen. Der asfalteres et stykke ind i grusgraven efter aftale med Roskilde Kommune. Der etableres bom ved indkørsel til arealet, for at minimere uvelkommen færdsel udenfor åbningstid. Der forventes desuden, at der reserveres et areal til kø/lastbilparkering om morgenen på den nordlige del af projektarealet. I tilladelsen vil der bl.a. blive stillet krav om, at der skal køres mod nord af Darupvej, rengøring og fejning af vejen samt fotodokumentation af vejene.

Det bemærkes, at matrikel 6cd med spildevandsteknisk anlæg ikke må beskadiges eller blokeres i forbindelse med den planlagte vejadgang.

---

¹ Lov om offentlige veje m.v., LBK nr. 1520 af 27. december 2014

Vi har noteret forslaget om at lukke Darupvej. Vi har ikke nogen aktuelle planer om at lukke Darupvej, men vi vil overveje at undersøge fordele og ulemper ved en evt. lukning.

Naturbeskyttelsesloven – Naturhensyn og efterbehandling

Beskyttede sten- og jorddiger

Langs nordkanten af matr. Nr. 5a Darup By, Vor Frue ligger et beskyttet dige, jf. museumslovens § 29a. Stendiget er beskyttet af museumsloven og må ikke fjernes. Fordi det er et stendige har det særlig kulturhistorisk værdi. Stendiger er sjældne og kan være levesteder for særlige planter og dyr. Diget fortsætter nordpå i skellet mellem matr.nr. 60 og 6aa Darup By, Vor Frue, men er fjernet flere steder, så der reelt er mulighed for at passere diget uden at skulle fjerne flere dele af det. Det er vigtigt, at der ved grusindvindingen holdes en passende afstand til stendiget langs nordkanten af matr.nr. 5a for at forhindre nedskridning af diget. Resterne af det nord-sydgående dige må ikke påvirkes, eksempelvis ved kørsel. Eventuel påvirkning af digets tilstand vil forinden kræve Roskilde Kommunes dispensation fra museumsloven.

Naturbeskyttelseslovens § 3 og § 16

Der findes ikke beskyttet natur omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 inden for det nu ansøgte graveområdet. På matr.nr. 1q, som ligger umiddelbart vest for det planlagte graveområde ligger der en sø, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Søen strækker sig således vest for matr.nr. 5a og 1d Darup By, Vor Frue. Søen er beskyttet og omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Søen er en klarvandet grundvandssø med rig forekomst af undervandsplanter. Grusindvindingen må ikke påvirke søen, hverken ved at sænke vandstanden eller ved at der tilføres forurenende stoffer fra eksempelvis overfladevand eller grundvand. Ved nordenden af søen findes overdrev, og ved sydenden en mose. Disse områder må desuden ikke påvirkes af grusindvindingen.

Ansøgningsområdet ligger indenfor søbeskyttelseslinien (naturbeskyttelseslovens § 16) fra den vestfor liggende sø. Grusindvindingen kræver derfor forudgående dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 16 fra kommunen.

Miljømålet i Søen

"Darup Grusgravsø øst" (vandområde 691) der ligger på matrikel 1q er målsat til god økologisk tilstand i henhold til vandområdeplan 2022-2027. Dette medfører, at der ikke må meddeles tilladelse til aktiviteter eller planer der modvirker muligheden for målopfyldelse i vandområdet.

Søen har iflg. Miljøstyrelsen i dag høj økologisk tilstand ud fra de biologiske kvalitetselementer, som er blevet målt i søen. Monitoringen af søen viser høj tilstand på kvalitetselementerne Fytoplankton og Makrofytter. Der er ingen kendte undersøgelser af kvalitetselementerne Benthiske invertebrater, fisk og fytobenthos.

Roskilde Kommune vurderer, at en øget graveaktivitet i anlægget der skråner imod vandspejlet vil medføre stor risiko for at sedimenter ved større regnhændelser, vil tilføres vandfasen. Dette kan skade bestandene af både fisk og invertebrater, ved at lægge sig som et lag over gællerne og dermed nedsætte fitness de mere følsomme arter, der typisk er dem der vurderes mest positive for søer. Sedimenter i vandfasen vil også mindske lysindstrålingen i

vandet, både under og efter hændelsen. Sand-, ler- og siltpartikler kan dække blade og nedsætte den fotosyntetiske effektivitet for makrofyter og fytobenthos. Søen er umiddelbart kendt for at være meget klarvand, hvilket tyder på lav belastning af næringsstoffer og minimal mængde opslæmmede sedimenter.

Derfor kan Roskilde kommune ikke afvise at udgravning nær søen vil påvirke søen i en grad, der kan lede til at vandområdet falder en tilstandsklasse på et af kvalitetselementerne.

Overfladevand

Roskilde kommune vil gerne bede om at det beskrives, hvorledes vand vil ledes igennem området imens udgravningen pågår. Der er et mindre areal nord for området der ud fra en screening afvander igennem graveområdet. Kommunen har ikke kendskab til drænforhold i området. Samtidig formodes der at være en hydraulisk forbindelse imellem nærliggende sø og det nye graveområdes terrænnære grundvandsforekomster. Derfor kan bortpumpning af vand have en negativ effekt på søens vandstand.

Det fremgår ikke umiddelbart af ansøgningen om hvorvidt der ønskes sænkning af grundvandsspejl eller ej. Samtidig bliver det ikke vurderet, om der er behov for bortpumpning af overfladevand i graveområdet. Såfremt nogen af de ovenstående tiltag ønskes, skal det beskrives i ansøgningen, så det kan vurderes, hvorvidt der skal ansøges om en indvindingstilladelse og udledningstilladelse hos Roskilde Kommune.

Bilag IV arter

Den 8. maj 2023 besigtigede Roskilde Kommune den tidligere grusgrav på matr.nr. 1q Darup By, Vor Frue. Formålet var at opdatere § 3-registreringen og eftersøge markfirben. Konklusionen på besigtigelsen blev, at skråningen øst for søen ikke er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Til gengæld er den levested for markfirben, i det der blev fundet 10-15 eksemplarer af markfirben, både voksne og unger. Østskråningen var det sted i grusgraven, hvor vi fandt flest markfirben, og med fund af adskillige ungdyr er det overvejende sandsynligt, at østskråningen er yngleområde for markfirben. Det er derfor Roskilde Kommunes vurdering, at der ikke bør ske bortgravning eller opfyldning af østskråningen. Se endvidere bilag 7.

Retablering

Slutretableringen er uafklaret. Forhold omkring natur mv. i relation til slutretablering vil blive kommenteret, når dette er fastlagt nærmere.

Vi bemærker dog, at der fremover skal være en uændret hydrologi herunder nedsivning. Generelt beder Roskilde Kommune om, at der er en relativ detaljeret reetableringsplan, som er koteret med højdekurver med en ækvistand på 0,25 meter. Dette mindsker efterfølgende uklarhed om, hvorvidt reetableringen er sket i overensstemmelse med tilladelsen og det giver mulighed for at håndhæve vilkårene. Tilsvarende skal vilkårs fastsættelsen omfatte koter for 1 meter over højeste grundvandsspejl, så vilkåret kan håndhæves.

Afsluttende bemærkninger til den tekniske høring

Det ansøgte kræver således fra kommunen tilladelse efter Vandforsyningsloven², efter Naturbeskyttelsesloven³, efter Vejloven⁴ og efter planloven⁵. Kommunen vil koordinere udarbejdelsen af de nødvendige tilladelser, således at myndighedernes afgørelser samordnes og træffes samtidig, jf. samordningspligten.

I forhold til de ovennævnte kommunale tilladelser bemærkes, at kommunen fortsat afventer yderligere oplysninger ifht. tilladelser efter Vandforsyningsloven, Vejloven og naturbeskyttelsesloven. Dette med forbehold for behandlingen af de nævnte konkrete sager, som der i dette høringssvar ikke er meddelt principiel tilladelse til.

I bilag 6 og 7 er vedlagt skema med opsummering af de tilladelser, som kommunen skal udarbejde. Disse vil i henhold til samordningspligten blive koordineret med regionen, således at disse meddeles samtidigt med gravetilladelsen.

Venlig hilsen

Tomas Breddam
Borgmester

/

Henrik Kolind
Kommunaldirektør

Bilag 1: Kortbilag med det samlede område i Darup

Bilag 2: Råstofgravning i Milen – Rekreative og byudviklingsmæssige interesser

Bilag 3A: Rapport fra Geo " Roskilde. Ny Darup grusgrav. Teknisk vurdering af risikovurdering", 17. januar 2019.

Bilag 3B: Rapport fra AKTORInnovation " Råstofindvinding under grundvandsspejl. Vurdering af risiko fra tilførsel af jord til søer af grundvand", 1. november 2019.

Bilag 4: Notat fra Kammeradvokaten " Notat vedrørende råstofindvinding i Darup delområde". 11. september 2020.

Bilag 5: Notat fra CODEX "Råstofindvinding". 11. maj 2020

Bilag 6: Skema med nødvendige tilladelser fra Roskilde Kommune

Bilag 7: Screeningskema Bilag IV arter

---

² Lov om vandforsyning mv, LBK nr. 118 af 22. februar 2018

³ Lov om naturbeskyttelse, LBK nr.934 af 27. juni 2017

⁴ Lov om offentlige veje m.v., LBK nr. 1520 af 27. december 2014

⁵ Lov om planlægning, LBK nr. 1529 af 23. november 2015

Bilag 1: Kortbilag med det samlede område i Darup

Bilag 2: Råstofgravning i Milen – Rekreative og byudviklingsmæssige interesser

ROSKILDE
KOMMUNE

Plan og Udvikling
Sagsnr. 264786
Brevld. 3425703

Ref. LOPL
Dir. nr. 46 31 38 83
lone@roskilde.dk

Råstofgravning i Milen – Roskilde Kommunes rekreative og byudviklingsmæssige interesser 24. april 2020

Milen er et af Roskilde Kommunes vigtigste bynære landskaber i Roskildes Grønne Ring. Dette skyldes ikke mindst at området igennem 50 år har huset Roskilde Dyrskue og Roskilde Festival. To store pladskrævende arrangementer, som med fordel har lagt sig i byens periferi. I forbindelse med festivalen bliver der hver sommer opbygget en midlertidig by, som i de seneste år har rummet 130.000 gæster, og under dyrskuet kommer der over 80.000 gæster på tre dage.

Siden 2008 har kommunen arbejdet strategisk med at området kan udvikle sig hånd i hånd med råstofgravningen i området. Dette er sket i tæt samarbejde mellem kommune, råstofindvindere, Roskilde Festival, Roskilde Dyrskue, grundejere og lokale interessenter, og det tværgående samarbejde består den dag i dag.

I Region Sjællands Råstofplan 2016 lyder retningslinje 6 blandt andet: *... "Efter en konkret vurdering af interesserne skal efterbehandlingen så vidt muligt understøtte kommunal planlægning for arealanvendelsen efter endt råstofindvinding."*

Notatet her har derfor til hensigt at beskrive og redegøre for de rekreative og byudviklingsmæssige interesser som Roskilde Kommune har i Milen, og hvordan kommunen målrettet har arbejdet for at sikre disse interesser gennem mange år. Interesser som i henhold til råstoflovens § 3 skal afvejes, når der udstedes gravetilladelser i området.

Vedtagne planer

Det samarbejde som blev grundlagt i 2008 resulterede i første omgang i "Helhedsplan for Roskilde råstof- og festivalområde", som Økonomiudvalget godkendte den 9. juni 2010. Helhedsplanen fastlagde principper for en gradvis udgravning og udvikling af området, som ikke mindst skulle sikre, at festival og dyrskue kunne fortsætte deres pladskrævende aktiviteter i området. Det blev samtidigt besluttet at flytte Darup Idrætsanlæg til en anden placering øst for Dyrskuepladsen, som led i at kunne tilgå gruset under Darup Idrætsanlæg.

Helhedsplanen er efterfølgende fulgt op med at byrådet i juni 2011 vedtog en ny lokalplan for Dyrskuepladsen for at sikre det planmæssige grundlag for det nye idrætsanlæg, Målfeltet. Målfeltet er i dag realiseret, og Darup Idrætsanlæg kan, når indvinder ønsker det, blive udgravet i henhold til indgået aftale mellem Roskilde Kommune og Nymølle Stenindustrier.

I 2012 udskrev Roskilde Kommune en landskabsarkitektkonkurrence om en visionær landskabsplan for hele råstof og festivalområdet. Dette mundede ud i Milens landskabs- og kunststrategi, som blev godkendt politisk i december 2013. Landskabs- og kunststrategien indeholder en vision for, hvordan hele landskabet skal omdannes i kølvandet på råstofgravningen. Strategien er en præcisering af helhedsplanens principper.

Landskabs- og kunststrategien afspejler hvordan området skal fungere *både* som et hverdagslandskab året rundt og som en fleksibel ramme for store arrangementer som Roskilde Festival og Roskilde Dyrskue i sommerhalvåret. Her har det været essentielt at sikre tilstrækkeligt med brugbare flader til de store pladskrævende arrangementer.

I landskabsstrategien er det beskrevet, at der er risiko for at arealer vest for dyrskuepladsen vil ende som søer hvis der graves under grundvandspejlet. Det skyldes den store råstofmængde og den lille mængde overjord i området.

Da dette scenarie er uforeneligt ikke mindst med festivalens behov for anvendelige campingarealer, viser visionsplanen, at de mest centrale arealer på vestsiden af jernbanen bliver efterbehandlet til brugbare flader uden søer. Hvis der graves under grundvandspejlet, vil det kræve en dispensation fra jordforureningsloven til opfyld med ren jord ude fra, for at opnå det viste slutresultat.

Landskabs- og kunststrategien understøttes af en 4-årig handleplan for Milen, som revideres årligt i forbindelse med byrådets budgetforhandlinger. Der har været afsat et to cifret millionbeløb over årene til udvikling af området.

De omtalte planer benyttes jævnligt i dialogen med de mange aktører i området og har bidraget til at sikre en fælles forståelse for kommunens byudviklingsmæssige og rekreative interesser i Milen. I 2018 er der fx udarbejdet en samlet efterbehandlingsplan for hele Milen Vest i tæt dialog mellem kommune, Nymølle og Roskilde Festival.

For at understrege vigtigheden af områdets rekreative betydning, har Roskilde Kommune som det seneste i forslag til Kommuneplan 2019 indføjet retningslinje lydende: "I det bynære landskab Milen har kommunen en særlig planlægningsmæssig interesse i at sikre brugbare arealer til særligt pladskrævende arrangementer i de centrale områder omkring Roskilde Dyrskueplads." Kommuneplanen ventes vedtaget inden sommerferien.

Juridiske aftaler og opkøb af arealer

Parallelt med det beskrevne planarbejde har kommunen også indgået juridiske aftaler med den primære råstofindvinder, Nymølle Stenindustrier, om graverettigheder og opkøb af jord efter råstofgravning.

Allerede tilbage i 1990 blev der indgået en overenskomst mellem Roskilde Kommune og den daværende indvinder om råstofgravning syd for Dyrskuepladsen. Heri fik indvinder adgang til udgravning på kommunal jord på betingelse af, at der maksimalt må være 13 hektar grav åben ad gangen, og at kommunen får fortrinsret til opkøb af arealer efter endt efterbehandling. Med overenskomsten blev det også aftalt, at kommunen skulle udarbejde en lokalplan (lokalplan 118, vedtaget november 1991), hvor det blev fastlagt at graveområdet skulle genopfyldes til terræn for at være brugbart til efterfølgende festivalformål. Da denne lokalplan er vedtaget før jordforureningsloven trådte i kraft i 1992, giver lokalplanen særskilt mulighed for dispensation til jordopfyld på arealerne syd for dyrskuepladsen.

Denne overenskomst blev i 2010 fulgt op med en tillægsaftale, som blev afløst af et nyt tilæg i januar 2012, som fortsat er gældende. Tillægget har særligt til formål at fastsætte en rækkefølge for udgravning på kommunens og Nymøllens arealer i hele Milen, idet råstofloven ikke i tilstrækkelig grad varetager hensynet om at begrænse omfanget af åbne råstofgrave. Kortet nedenfor viser hvilke arealer tillægsaftalen omfatter, hvor etape 1,3 og 4 er kommunalt ejede arealer, mens etape 2 er ejet af Nymølle.

Rækkefølge for udgravning
1A påbegyndes tidligst i 2013 og 1B tidligst i 2015
Herefter følger 1C-2A-2B-3A-3B-4A og 4B i nævnte rækkefølge

Ejerskab og rækkefølgeplan
Bilag til tillægsaftale til Overenskomst af 12. september 1990
indgået mellem Roskilde Kommune og Nymølle Stenindustrier A/S

Roskilde Kommune har efter udgravning opkøbt hele Darup Grusgrav og Kamstrup Grus (vist med grå markeringer) for at sikre offentlighedens adgang til arealerne. Darup Grusgrav er i dag kendt under navnet Himmelsøen, hvor der er etableret en meget attraktiv badestrand og rekreative faciliteter, som understøtter visionen om Milen som et hverdagslandskab.

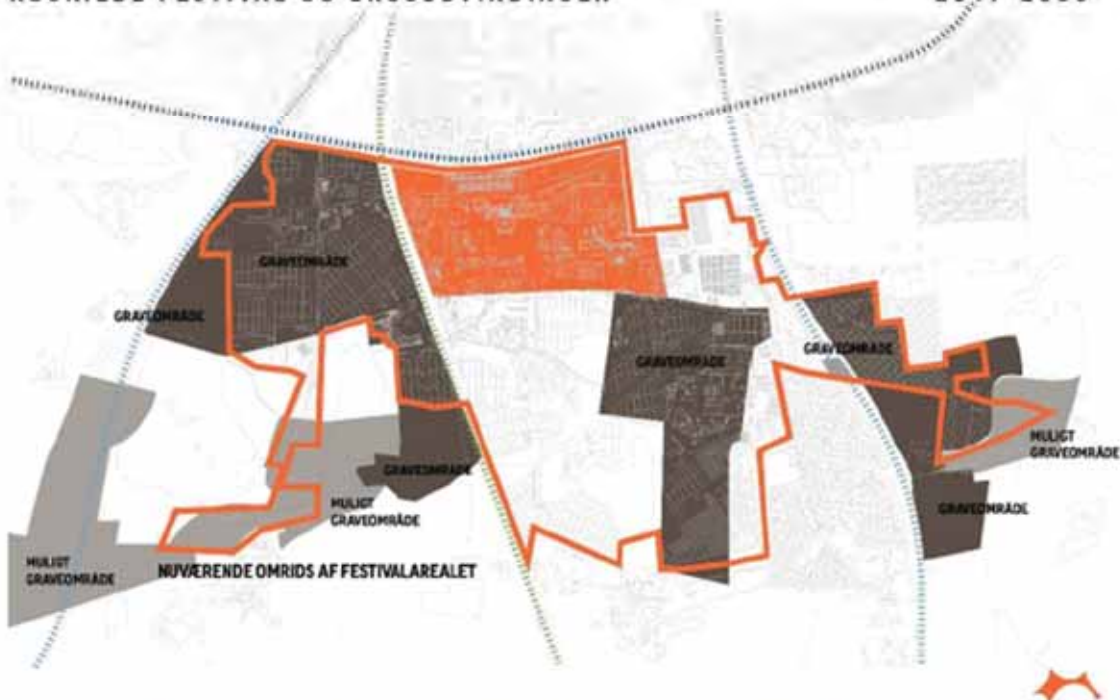
Roskilde Festival

Den midlertidige by, som Roskilde Festival årligt skaber, betyder en tredobling af Roskilde bys størrelse 10 dage om året. Roskilde Kommune betragter derfor festivalen som en væsentlig byudviklingsmæssig interesse, hvor der er løbende dialog om videreudvikling af området, som kan tilgodese festivalen som midlertidig by. Senest er der i 2018 foretaget store investeringer i forsyning af området med kloakker, vand og el for at sikre mere hygiejniske forhold på festivalens campingarealer.

I 2019 strakte Roskilde Festival sig over 270 hektar, hvor størstedelen ligger indenfor Milen, men også på arealer i Øde Hastrup Graveområde øst for Køgevej. Kortet nedenfor er udarbejdet af Roskilde Festival og viser festivalens arealmæssige udbredelse i 2019 sammenholdt med udlagte graveområder.

ROSKILDE FESTIVAL OG GRUSUDVINDINGEN

2019-2030

Festivalen er alvorligt bekymret for deres eksistens i Milen, hvis ikke der bliver skabt sikkerhed for at de har tilstrækkelig med brugbare arealer efter råstofgravningen, ikke mindst til camping. De udtaler:

"Campingområdet er en meget væsentlig del af den oplevelse vi tilbyder festivalgæsten hvert år. For mange af vores gæster er opholdet i campingområdet simpelthen en af de primære oplevelser under festivalen, da det her er muligt at blive en del af helt særligt fællesskab op til og med musikdagene. Det helt unikke ved dette område er også, at campingområdet er ét samlet område, og ligger i tilknytning til Dyrskuepladsen, så festivalgæsterne oplever både camping og festivalplads som én samlet midlertidig by.

Udover at være en stor del af festivalens DNA jf. ovenfor, så er det også dette tilbud der adskiller os fra de andre festivaler i både Europa og DK - og sammen med musikken afgør sammensætningen af vores publikum og det lave aldersgennemsnit – hvor det sidste gør festivalen til Nordeuropas største ungdomsbegivenhed. Hvis

campingarealet indskrænkes i en så stor grad som Råstofplanen giver mulighed for, så ser vi ind i en fremtid, hvor vi må gentænke hele Roskilde Festivalen - og højst sandsynligt rammer ind i en konkurrencesituation med nogle af de andre større festivaler i DK og Europa. Om markedet kan håndtere dette vil tiden kun vise, men umiddelbart er det svært at forestille sig, at Roskilde Festival fortsat vil kunne være den store ungdomsbegivenhed som det hvert år er - og har været 50 gange i 2020."

Det værste tænkelige scenarie er, at alle graveområder ikke vil kunne udnyttes til arrangementet efter råstofgravning, hvilket ville betyde over en halvering af disponible arealer til festivalbrug.

ROSKILDE FESTIVAL OG GRUSUDVINDINGEN

2019-2030

Et mere sandsynligt scenarie er, at nogle af graveområderne fortsat vil kunne anvendes til festivalformål, herunder arealer langs motorvejen, som kommunen ejer og ikke ønsker udgravet, samt arealer omfattet af lokalplan 118, hvor der skal ske efterbehandling til terræn. Hertil kommer at retningslinje 9 i regionens råstofplan tilsiger, at der skal ske efterbehandling til 1 meter over grundvandsspejl indenfor transportkorridor, der løber gennem Milen syd for dyrskuepladsen.

Uagtet dette, anses det dog ikke for tilstrækkeligt til at tilgodese festivalen samlede arealbehov, hvis de resterende gravearealer ender med at blive til søer. Her er det særlig kritisk med arealerne vest for dyrskuepladsen, Camp West, som huser omkring en tredjedel af campingarealet dag.

Udvidelse af festivalens arealer syd for Camp West har ikke tidligere vist sig muligt, da grundejer ikke ønsker at udleje til festivalformål.

Illustrationerne nedenfor viser Roskilde Festivalens udbredelse i i 2015 og 2019, set fra luften. Her kan det ses, hvordan festivalen løbende tilpasser sig råstofgravningen. Særligt skal bemærkes, at råstofindvinding Øde Hastrup Grusgrav øst for Køgevej også medvirker til at indskrænke de disponible arealer.

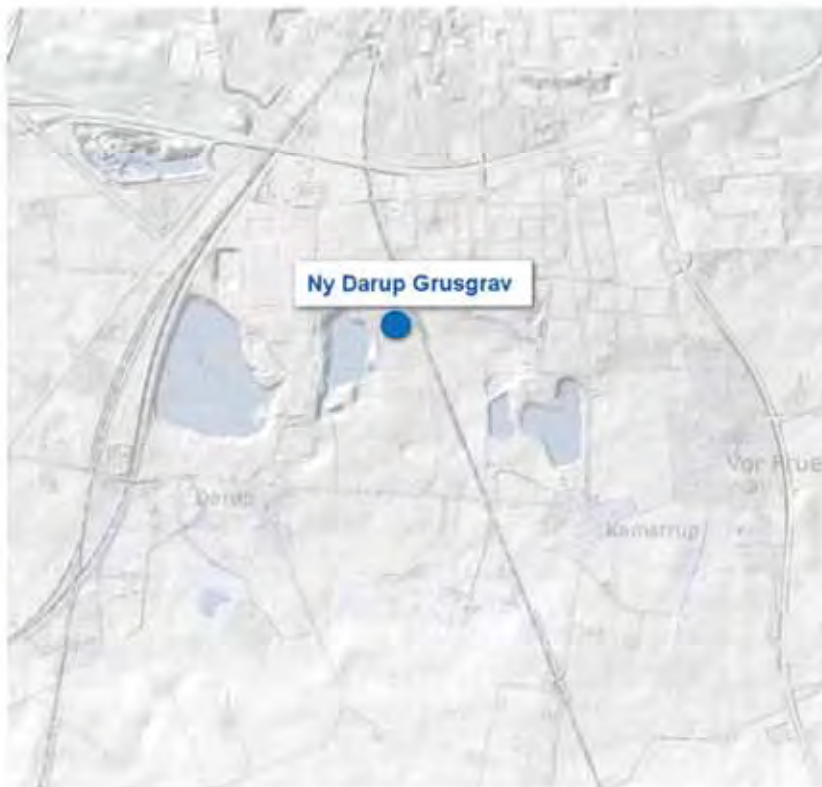

Bilag 3A: Rapport fra Geo " Roskilde. Ny Darup grusgrav. Teknisk vurdering af risikovurdering", 17. januar 2019.

Roskilde. Ny Darup grusgrav. Teknisk vurdering af risikovurdering

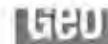
Geo projektnr. 200807
Rapport 2, 2019-01-17

Danmarks Højdemodel. DHM/Terræn

Maglebjergvej 1, DK-2800 Kgs. Lyngby
Tlf: +45 4588 4444
geo@geo.dk - www.geo.dk
CVR-nr: 59781812

Geo Projekt nr. 200807
Rapport 2, 2019-01-17
Rekvirentens ref.: 264766

Udarbejdet for
Roskilde Kommune
Att.: Julie Nyrop Albers
Rådhusbuen 1
4000 Roskilde

Udarbejdet af
Jes Holm
jsh@geo.dk
45204134

Kontrolleret af
Johanne Aaberg Andersen
jaa@geo.dk
45204266

Indhold

1	Baggrund og formål	4
2	Miljøtekniske beskrivelser	4
2.1	Områdets geologi	4
2.2	Områdets hydrogeologi	9
2.3	Vandindvinding	10
2.4	Afgravning og råstofindvinding	10
2.5	Tilbagefyldning og krav til jorden	10
2.5.1	Grænseværdier	10
2.5.2	Jordens oprindelsessted og kontrolprogram	10
3	Risikovurderinger	13
3.1	Metaller	13
3.2	Organiske forbindelser	13
4	Samlet teknisk vurdering – påvirkning af grundvandsressourcen	14
5	Påvirkning af recipient	16
6	Referencer	16

1 Baggrund og formål

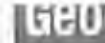
I området vest for "Milen" er der væsentlige sand-/grusforekomster som Nymølle Stenindustrier påregner at udnytte. Nymølle Stenindustrier har tidligere skønnet sand-/grusforekomsterne i 7 delområder, jf. figur 1.1. Delområde 1a og 1b bliver formentlig det første område som eventuelt udgraves.

Figur 1.1 Vurdering af sand-/grusmængder (mio. m³) i de 7 delområder udført af Nymølle Stenindustrier.

Orbicon har udarbejdet en rapport med risikovurdering overfor drikkevandsindvindingen og grundvandet i forbindelse med efterfølgende reetablering af grusgravsområdet med ren jord /1/. En tilførsel af jord for at reetablere grusgravsområdet kræver en dispensation fra §52, stk. 2 i "Jordforureningsloven" /2/. Risikovurderingen i /1/ tager udgangspunkt i §52, stk. 2, punkt 3, at "Regionsrådet kan meddele dispensation fra forbuddet, såfremt der ikke er risiko for forurening af vandindvindingsanlæg eller af grundvand, der forventes at indgå i den fremtidige drikkevandsforsyning, og andre tilsvarende miljømæssige hensyn ikke taler imod". Risikovurderingen /1/ har til formål, at belyse den potentielle påvirkning fra deponeret ren jord på grundvandet.

Formålet med denne rapport er, at sammenfatte Geo's tekniske vurderinger af Orbicon's rapport /1/.

2 Miljøtekniske beskrivelser

Orbicon har udført miljøtekniske beskrivelser af 1/:

- Områdets geologi og hydrogeologi
- Vandindvinding
- Afgravning og råstofindvinding
- Tilbagefyldning
- Kontrolprogram

Orbicon har tidligere udarbejdet en rapport, hvor mængden af overjorden og nødvendige mængder til retablering af området efter grusgravning er vurderet 3/.

2.1 Områdets geologi

Orbicon har beskrevet områdets geologi som "Området består øverst af tynde muldlag, der underlejres af 3-5 meter oxideret tørt moræneler. Under lerer træffes 15-25 m, overvejende oxideret brunt, grus, der er den formation, der ønskes anvendt til råstofudvindingen. Forekomsten karakteriseres geologisk ofte som Hedelandsformationen. Hedelandsformationen er en stor sammenhængende tidligere smeltevandsslette, der strækker sig fra Hedehusene mod Tune".

Geo er enig med Orbicon i denne indledende geologiske beskrivelse. Hedelandsformationen er beliggende i området mellem Svogerslev, Roskilde, Tune og Hedehusene og udgør et større regionalt grundvandsmagasin som strækker sig over flere kommuner.

I næste afsnit skrives:

Under grusforekomsten forekommer ved Darup i alle retninger et adskillende morænelerslag til de palæogene aflejringer af kertemindemergel/palæocen ler og herunder Danienkalken.

Det adskillende morænelag er ikke gennemboret i selve ansøgningsområdet. Nærmeste dybere borer er 206.1444 ca. 1200 m ret vest for området og 206.80 ca. 1000 m sydøst for. I 206.1444 starter morænelerslaget ca. 26 m u.t. og strækker sig 30 m ned til omkring 56 m u.t. eller ca. kote -13,5 DVR90. I 206.80 er den nedre moræne omkring 16 m tyk og ender i omkring kote -4 DVR90. Der træffes mindre mægtige usorterede sand/grusindslag i morænen (morænesand), der sandsynligvis ikke er sammenhængende over større afstande. Morænen er grå og dermed reduceret. Et overordnet profil for boring 206.1444 er vist i figur 3-2.

Geo er ikke helt enig i denne beskrivelse. Det underliggende lerlag tynder ud imod sydvest og i ca. samme afstand som den beskrevne typeboring 206.1444 optræder en boring 206.45 (jf. Figur 2.3), der tolkes at stå i en dyb begravet dal, der er eroderet mere end 30 meter ned i kalkoverfladen. Dalen er fyldt med smeltevandssand og synes kun afgrænset opad af et ganske tyndt lerlag (omkring 2 m tykt).

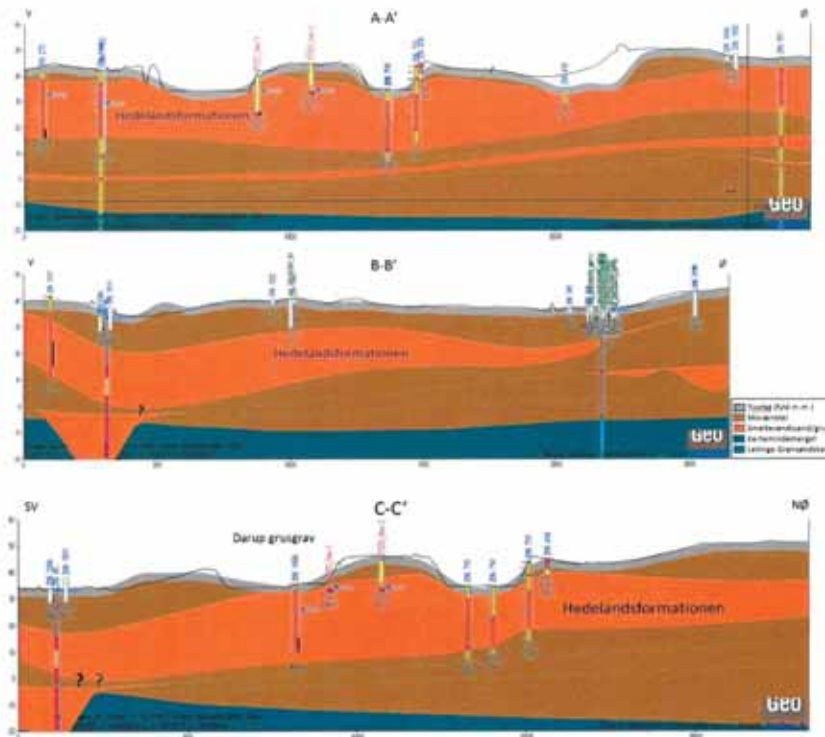
Figur 2.1 Områdets geologi samt flowretninger i Hedelandsformationen ifølge figur 2.5 /1/. Boring 206.45 ses i områdets sydvestlige hjørne. Den begravedes dals udstrækning kendes ikke da ingen nærliggende boringer når langt nok ned.

På Figur 2.1 er angivet et kort over området med overflade geologi og de tolkede strømningstretninger i det sekundære magasin indtegnet /1/. Her fremgår det, at grundvandet i det sekundære magasin trækkes hen imod dalen i områdets sydvestlige del mens vandet trækker nordpå mod Roskilde Fjord i den nordlige halvdel. Undersøelsesområdet ligger tilsyneladende tæt på vandskellet.

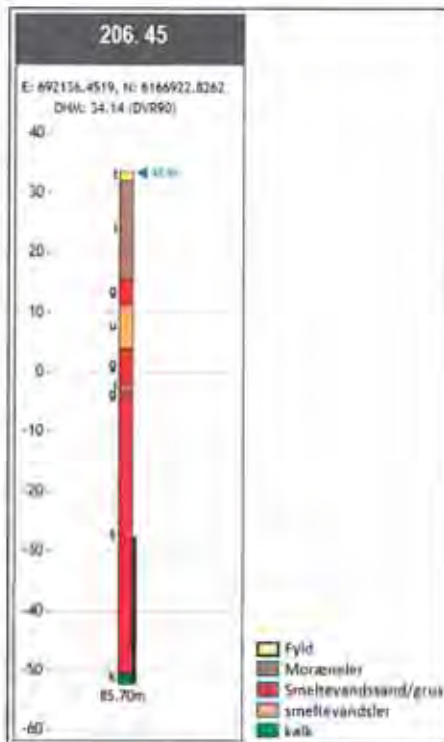
På de tre tværsnit (Figur 2.2) er dalen indtegnet og her fremgår det tydeligt, at sandlaget hælder imod syd-vest og at det underliggende lerlag bliver tyndere i den retning. Dette passer generelt fint med den regional-geologiske model der beskriver Hedelandsformationen som en Smeltevandsslette med en generel hældning imod vest.

Det er Geo's opfattelse, at lerlaget under Hedelandsformationen ikke entydigt udgør en god beskyttelse i alle retninger.

GEO

Figur 2.2. Tværsnit A-A', B-B' og C-C' med angivelse af udbredelsen af gruset i Hedelandsformationen. Bemærk at grusformationen hælder mod sydøst og ved boring DGU 206.45 findes en begravet dal der er eroderet 40 meter ned i kalkoverfladen. Dalens udstrækning kendes ikke, men lerlaget under sandgrusmagasinet tolkes at yde en ringe beskyttelse i dette område. Udtræk fra GeoAtlas Live /6/. Snitlinjer for tværsnit fremgår af Figur 2.1.

Figur 2.3. Boring 206 45 Udtræk fra GeoAtlas Live /6/.

Senere skriver Orbicon "Mod syd, vest og nordvest træffes afgrænsningen af Hedelandsformationen i form af dybe nedskårne dale, hvor skrænterne udgøres af den øvre moræne-sekvens. Dannelsen af dalene omkring Hedelandsformationen er sket i forbindelse med afsmeltning af en af de tidligere isfremstød, hvor der i forbindelse med afsmeltning af isen er udvasket store mængder af sand og grus, der nu udgør formationen. De dybe nedskårne dale er dannet ved erosion fra vandet ved afsmeltning af et senere isfremstød. Afsmeltningen har været sket under isen. I slutningen af denne periode er den øvre moræne afsat som et tæppe ud over landskabet. Det betyder, at Hedelandsformation er "afsnøret" ift. det primære magasin, og således ikke er i kontakt med dette direkte. Særligt ud mod Kornerup har det betydning for forståelsen af den manglende direkte kontakt mellem det sekundære og primære magasin. På Figur 3-3 er vist højdemodellen omkring Roskilde, hvor dalsænkningerne fremstår med blå farver og de mere højtliggende arealer med grusforekomsterne under med grønne/gule nuancer. De dybe nedsænkninger i kortet er typisk områderne, hvor graveaktiviteter tidligere har fundet sted, herunder hvor grundvandet efterfølgende har dannet søer. Sandforekomsterne kan også illustreres ved tykkelsen af disse."

Geo mener, at det er en noget forsimplet opfattelse af områdets opbygning der her beskrives.

Orbicon tolker at Hedelandsformationen er afsnåret i forhold til det primære kalkmagasin og ikke har kontakt til dette. Dette modsiges direkte af tilstedeværelsen af en sandfyldt begravet dal i områdets sydvestlige del, der muligvis kan fungere som en kobling imellem det sekundære sandmagasin og det primære kalkmagasin.

Orbicon nævner heller ikke det faktum, at hele området er gennemsat af store forkastninger der fortsætter i kalken over 25-50 meter flere steder og derfor også kan fungere som hydrauliske kortslutninger, endelig antydes det af lerlaget under sandet er et sammenhængende lag hele vejen til kalken.

Navnet Hedelandsformationen er efterhånden blevet et synonym med den oprindelige øvre Hedelandsformation, men områdets opbygning er i virkeligheden et resultat af mange isfremstød og tilbagemøvelser og i den oprindelige model opstilles i alt 10 enheder oven på kalken (jf. Figur 2.4). De er ikke alle tilstede her, men det underliggende ler lag tolkes af Geo som sammensat af flere lerlag med stedvise sandfløkomster imellem. Lerlagene tolkes primært at bestå af moræner afsat under gletsjere som såkaldte basale tills eller "bundmoræner". Sådanne bundmoræner udgør ofte et sammenhængende lerdække, men de er næsten altid gennemsat af lokale dalsystemer fra de smeltevandsfloder, der har eroderet morænefladen, enten under isen (i tunneldale) eller foran isen (mellevandsdale). Så en moræneflade yder ikke altid en god beskyttelse for underliggende grundvandsmagasiner.

Figur 2.4. Den geologiske opbygning i Hedelandsområdet /5/

2.2 Områdets hydrogeologi

Orbicon skriver:

Som det ses af potentialekortet, er der en vestlig til nordvestlig tolket strømningsretning nær det planlagte graveområde. Potentialet stød, som det fremgår af kortet, omkring kote +36 i det planlagte graveområde ved pejlerunden. Årstiden taget i betragtning er det nok tæt på maksimalhøjden. Gradienten i magasinet er ca. 1,5‰.

Geo er her kun delvist enig i beskrivelsen, da grundvandet også strømmer mod sydvest (hen imod boring 206.45). Faktum er at området tilsyneladende ligger midt på et vandskel og gradientens retning er meget usikker i selve området.

Figur 2.5. Potentialelinjer i Hedelandsformationen fra 1/1.

På side 18 og 19 skriver Orbicon: *Omkring det ansøgte afgravningsområde ses en nedadrettet trykforskel mellem det sekundære og primære magasin i størrelsen 10 m svarende til en gradient over den nedre moræne på ca. 300 ‰. Ikke opsprækket mættet moræneler antages normalt at have en permeabilitet i størrelsen $1 \cdot 10^{-9}$ m/s. Med den konstaterede gradient svarer dette til en transport fra Hedelandsformationen til det primære magasin på 10 mm/år, hvilket er i god overensstemmelse med vandbalancen baseret på afstrømningen i vandløbene.*

Permeabiliteten af ikke opsprækket moræneler regnes normalt at være i intervallet mellem $1 \cdot 10^{-9}$ m/s og $1 \cdot 10^{-10}$ m/s. Dette giver en nedsivning til det primære magasin på mellem 1 mm/år og 100 mm/år i de områder, hvor der er 30 m moræneler.

2.3 Vandindvinding

Geo har ikke kommentarer til Orbicon's afsnit om vandindvinding.

2.4 Afgravning og råstofindvinding

Geo har tidligere gennemgået beregningerne for afgravning og råstofindvinding /3/ og vurderet, at mængderne er realistiske. Mængdeme /1/ er ikke ændret i forhold til de tidligere vurderinger /3/.

2.5 Tilbagefyldning og krav til jorden

2.5.1 Grænseværdier

Orbicon foreslår grænseværdier for tilførsel som beskrevet i tabel 2-1 /1/ med følgende argumentation:
Som det fremgår af risikoberegningerne i kapitel 4 er det stort set muligt med de eksisterende detektionsgrænser for jord at kontrollere, at jorden overholder de opstillede grænseværdier til klasse 0 jord som tidligere er justeret af Region Sjælland både i forbindelse med Rishøj tilladelsen og tilladelsen til genindfyldning på matrikel 11 A, Darup

Orbicon skriver, at de opstillede grænseværdier for maksimale indhold i jorden der ønskes tilført som tilbagefyld er svarende til klasse 0 efter "Sjællandsvejledningen". Det skal bemærkes, at for de stoffer som ikke er omfattet "Sjællandsvejledningen" har Orbicon brugt grænseværdier som er på niveau med detektionsgrænsen for standardanalyser.

Det er Geos vurdering, at der ikke eksisterer en legal definition af begrebet uforurenet jord i forhold til deponering af jord i råstofgrave. Det må dog forudsættes, at jord der indeholder fx chlorerede opløsningsmidler eller PCB eller lignende miljøfremmede stoffer, som kan tilskrives menneskelig påvirkning, som udgangspunkt ikke kan falde under begrebet uforurenet jord.

Det skal endvidere bemærkes, at den normale analysepakke som kaldes "jordpakken" kun omfatter analyser for PAH, 6 metaller samt kulbrinter. Analysen omfatter ikke fx chlorphenoler, phenoler eller chlorerede opløsningsmidler som risikovurderingen viser, kan udgøre en risiko for påvirkning af grundvandsressourcen.

Det fremgår af lovbemærkningerne til § 52, at selv ved deponering af uforurenet jord i grusgrave består en risiko for grundvandet, dels på grund af humusstoffer, og dels fordi der ofte er tale om placeringer af meget store jordmængder. Jordforurensningsloven giver således ikke i sig selv svaret på, hvad der kan anses for uforurenet jord, der kan modtages i grusgrave.

2.5.2 Jordens oprindelsessted og kontrolprogram

Orbicon foreslår følgende kriterier for den tilførte jords oprindelsessted:

For at forhindre utilsigtet tilførsel af jord, der ikke overholder kriterierne opstilles der en række kriterier for modtagelse af partier, der kontrolleres inden jorden accepteres til opfyldning. Disse er nærmere beskrevet herunder.

Der vil kun blive modtaget intakt jord (jord under muld og tyldhorisonter) fra:

- Læringsarealer
- Naturarealer
- Ikke kortlagte (V1/V2) arealer fra by eller landområder
- Kortlagte ejendomme med ikke mobile forureninger (PAH, tungmetaller), hvor analyser, historik mm. viser, at intaktjorden er uforurenet.

Dermed modtages ikke jord fra kortlagte arealer (V1, V2) med mobile komponenter (olie, opløsningsmidler, pesticider mm.) eller pladser med kendt forurening med mobile komponenter, der ikke er kortlagte.

Det er Geos vurdering, at dette er en væsentlig lempelse i forhold til tidligere foreslåede oprindelsessteder som er beskrevet i 14/:

Den jord som ønskes modtaget omfatter klasse 0 jord. Alt modtaget jord vil blive forhåndsgodkendt, bl.a. med vægt på historik som viser, at der ikke har været muligt forurenende aktiviteter eller tidligere konstateret forurening på arealer hvorfra jorden kommer. Desuden modtages kun intakt jord. Dette gøres for at undgå risiko for påvirkning med organiske stoffer.

Der ønskes modtaget intakt jord fra følgende typer af arealer.

- Landbrugsarealer
- Naturarealer
- Ikke forurenede byområder (arealer uden for områdeklassificering)

Der ønskes ikke modtaget jord fra følgende arealer

- Karteringspladser
- Nuværende og tidligere benzinsalgslæg
- Nuværende og tidligere rensier

For øvrige arealer foretages en konkret vurdering hvor der lægges vægt på, at der ikke har været muligt forurenende aktiviteter eller tidligere konstateret forurening på arealerne, og/eller at det entydigt kan dokumenteres at arealet er aførmet til uforurenet intaktjord.

Orbicon foreslår følgende i forbindelse med kontrolprogrammet for den tilførte jord:

For arealer hvorfra der ønskes jord tilført, foretages en konkret vurdering (se 3.7.1), hvor der lægges vægt på, at der ikke har været muligt forurenende aktiviteter med mobile stoffer eller tidligere er konstateret forurening på arealerne. For ejendomme med kendt forurening med immobile stoffer skal det entydigt dokumenteres, at arealet er aførmet til uforurenet intaktjord.

Der gennemføres en forhåndsgodkendelse som omfatter:

- Lokalitetens forureningsstatus og historik.
- Kontrol af jordtypen.
- Kontrol af, at jorden er intaktjord ved visuel inspektion på læsniveau.
- Partistørrelsen.
- Kontrol af analyser fra forklassifikation/kartering, indhold ift. klasse 0 og antal ift. jordmængder.
- Kontrol af, at de valgte analyseparametre er tilstrækkelige til at sikre validt evalueringsgrundlag.

Efterfølgende udføres en egenkontrol som omfatter:

- *Visuel kontrol af fremmedlegemer og misfarvning.*
- *Indeholder jorden brokker, mv; afvises partiet.*
- *Har jorden afvigende farve og lugt bortvises partiet.*
- *Hvis partiet vurderes at opfylde kriterierne modtages køreseddel og gemmes*
- *Jorden modtages og anvendes til tilbagefyld*

Og endelig udføres en stikprøvekontrol som omfatter:

Hver uge udtages et tilfældigt læs til stikprøvekontrol. Læsset analyseres for alle parametre i godkendelsen. Mens læsset analyseres ligger det i depot på pladsen. Formålet med stikprøvekontrollen er at kontrollere, at såvel forhåndsgodkendelsen som modtagekontrollen er effektiv, og som et præventivt signal til evt. transportører der måtte forsøge at omgå modtagekriterierne.

Det er Geos vurdering, at det uanset skærpede krav til kontrol mv, ikke kan undgås, at der i nogen grad tilføres forurenende stoffer til grusgrave ved modtagelse af uforurennet jord. Af ITI fremgår det bl.a., at kvaliteten af tilført jord aldrig kan sikres 100 %. I de såkaldte "Århus-undersøgelser", hvor Århus Amt foretog stikprøvekontrol af 6 grave i amtet, der havde modtaget "ren" jord blev der i alle grave fundet forurening i endog særdeles høje koncentrationer. Desuden har Københavns Amt i perioden 1997-2000 foretaget en række stikprøvekontroller, og at der ved alle stikprøvekontrollerne blev fundet vognlæs med jord, som ikke overholdt grænseværdierne. Derfor anbefaler Geo, at kontrolprogrammet for modtagelse af jord skærpes yderligere ved:

- En systematisk udarbejdelse af historik for lokaliteten hvorfra der modtages jord.
- Der ikke modtages jord fra kortlagte arealer.
- Størrelse af jordparti skal være mindst 300 t.
- At der ikke modtages jord fra potentielle pesticid påvirkede lokaliteter som gartnerier og væksthuse mv.

Orbicon's forslag til modtagesteder omfatter landbrugsarealer. Det er er Geos vurdering, at der er risiko for udvaskning af pesticidrester fra overskudsjord. Det er imidlertid yderst vanskeligt at vurdere på forhånd, hvor stor en risiko der er for grundvandet. Det afhænger naturligvis af, hvor meget og hvilke pesticider der findes i overskudsjorden.

Pesticidindholdet afhænger af flere parametre:

- Areal anvendelse og de anvendte pesticider. De forskellige pesticidtyper har meget forskellige nedbrydningspotentiale og udvaskes meget forskelligt i jorden. Nye problemstoffer dukker hele tiden op og p.t. er der f.eks. stor fokus på fungicider som 1,2,4-Triazol.
- Jordens tekstur og nedbrydningspotentiale er også en vigtig parameter. Pesticider nedbrydes generelt hurtigere i sandet jord end i lerjord, derfor må der forventes højere indhold af pesticidrester i lerjord end i sandjord.

Generelt findes de største pesticidkoncentrationer i selve pløjelaget (ned til ca. 30 cm dybde) hvor pesticiderne binder sig til især organisk materiale. Derunder kommer der en udvaskningshorisont hvor jorden er forvitret og især kalk er opløst. Denne zone er typisk 1-2 meter tyk og har et stort indhold af rodgange, sprækker og biopore som regnormehuller, i denne zone findes også pesticidrester, dog i væsentligt mindre mængde, endelig er jorden under kalkgrænsen, mere kompakt og her ses pesticider primært i makroporerne.

Selve udvaskningen afhænger dels af nedbør og dels af jordens struktur så der kan etableres et nedadrettet flow og så af det faktum, at grundvandsspejlet vil stå et stykke oppe i den deponerede jord.

3 Risikovurderinger

Orbicon har gennemført risikoberegninger for påvirkningen af grundvandsressourcerne /1/. Beregningerne er udført med fugacitetsprogrammet i JAGG og med indhold svarende til grænseværdier for tilførsel som beskrevet i tabel 2-1 /1/.

3.1 Metaller

Orbicon skriver

Det fremgår af tabellen, at der for metallernes vedkommende, kun beregnes små overskridelser af GV kriteriet (GVK), dvs. under en faktor 10. Det forventes derfor, at den beregnede fortynding indenfor en kort afstand vil bringe evt. opløste koncentrationer af metal ned til eller under GVK.

Geo er enig i denne vurdering.

3.2 Organiske forbindelser

Ved beregningerne er der fokuseret på forureninger med stofferne sum PAH (regnet som anthracen), benzen, naphthalen og sum chlorphenoler (2-chlorphenol) som ved fugacitetsberegningen mellem jordkoncentrationen og porevandskoncentrationen (C_0) beregningsmæssigt giver de store overskridelse af grundvandskvalitetskriteriet (GVK):

- Sum PAH (430 gange GVK), regnet som anthracen
- Benzen (369 gange GVK)
- Naphthalen (784 gange GVK)
- Sum chlorphenoler (3680 gange GVK), regnet som 2-chlorphenol.

For chlorerede alifater er tetrachlorethylen (PCE) benyttet som modelstof som giver en overskridelse af grundvandskvalitetskriteriet på 13 gange. Tilsvarende beregninger for de chlorerede alifater tetrachlorethylen (TCE) og vinylchlorid (VC) giver overskridelser af grundvandskvalitetskriteriet på hhv. 34 gange og 196 gange.

Med en estimeret nettonedsivning på 15 mm/år er koncentrationen af de 4 stoffer beregnet umiddelbart under det opfyldte areal (C_1), i en afstand på 100 m uden nedbrydning ($C_{100\text{ m}}$ – er benævnt C_2 i /1/) og i en afstand på 100 m med nedbrydning ($C_{100\text{ m,N}}$ er benævnt C_3 i /1/). Ved beregningerne er den hydrauliske ledningsevne for mellemkornet sand på $1 \cdot 10^{-4}$ m/s ændret fra $0,5 \cdot 10^{-4}$. Beregningerne er gengivet i Tabel 3.1.

Stof	C ₀	C ₁	C ₁₀₀	C _{100N}	Orbicon med nettonnedsvning
	Porevands-koncentration	Koncentration under opfyldning	Koncentration 100 m nedstrøms	Koncentration 100 m nedstrøms med nedbrydning	
Total PAH	43	19	4	<0,1	0,1
Benzen	369	162	37	<0,1	1
Naphthalen	784	343	77	<0,1	1
2-Chlorphenol	368	161	36	36	0,1
Vinylchlorid*	39	17	3,9	ikke beregnet	0,4

* Ifølge af Geo

Tabell 3.1. JAGG-beregninger med forudsætninger angivet i 1/1. Alle i µg/l

Det er normal praksis, at risikovurderingen tager udgangspunkt i den beregnede koncentration under opfyldningen (svarende til C₁) og i risikovurderinger med offentlig indsats også nedstrøms svarende til 1 års grundvandsstrømning (C₁). Såfremt den sted- og stoffsPECIFIC nedbrydning er bestemt kan denne også indregnes i risikovurderingen (C₁). I Tabel 3.2 er til sammenligning vist JAGG-beregninger med standardparametrene (bortset fra nettonnedsvning) for stofferne naphthalen og vinylchlorid.

Ved beregningerne er der i 1/1 forudsat, at infiltrationen til grundvandet kan reduceres til ca. 15 mm/år ved udlægning af drænlag over den deponerede jord, der afvandes uden om opfyldningen. Dette vil kræve, at foranstaltningerne altid vedligeholdes. Det er normal praksis, at nettonnedsvningen (N) i området benyttes som udgangspunkt. I tabel 4.2 er også vist JAGG-beregninger med en standardnettonnedsvning på 283 mm/år.

Stof	k = 1 · 10 ⁻⁶ m/s N = 15 mm/år		k = 0,5 · 10 ⁻⁶ m/s N = 15 mm/år		k = 0,5 · 10 ⁻⁶ m/s N = 283 mm/år		Orbicon med nettonnedsvning
	Koncentration under opfyldning	Koncentration 1 år nedstrøms (~54 m)	Koncentration under opfyldning	Koncentration 1 år nedstrøms (~27 m)	Koncentration under opfyldning	Koncentration 1 år nedstrøms (~27 m)	
Naphthalen	343	137	477	366	758	739	1
Vinylchlorid	17	6,9	24	18	38,1	37,1	0,4

Tabell 3.2. JAGG-beregninger. Alle i µg/l

Det er Geos vurdering, at beregningerne viser, at opfyldning af grusgraven med et eventuelt indhold af fx chlorerede opløsningsmidler, phenoler eller chlorphenoler i koncentrationer op til analysemetodernes detektionsgrænser kan påvirke grundvandet under deponeringen i koncentrationer over Miljøstyrelsens grundvandskvalitetskriterier.

4 Samlet teknisk vurdering – påvirkning af grundvandsressourcen

Orbicon's og Geo's beregninger viser, at det ikke kan udelukkes at der kan ske en påvirkning af grundvandet i Hedelandsformationen hvis der opfyldes med jord med indhold af fx chlorerede opløsningsmidler, phenoler eller chlorphenoler i koncentrationer op til analysemetodernes detektionsgrænser eller med fx naphthalen, benzen eller PAH i koncentrationer svarende til det ansøgte 1/1 som er højere end analysemetodernes detektionsgrænser.

Orbicon konkluderer overfor det sekundære grundvand i Hedelandsformationen: *Lille sandsynlighed for at vandet i det sekundære magasin vil blive brugt til drikkevandsforsyning fremadrettet.*

Området er udpeget som nitrattfølsomt og er derfor relativt ubeskyttet. I dag findes boringer i det sekundære magasin med indhold af nitrat over eller tæt på drikkevandskvalitetskriteriet på 50 mg/l, ligesom der er konstateret mindre pesticidindhold. Der er herudover en del kortlagte arealer med punktkildeforureninger, der påvirker det sekundære magasin, bl.a. lokaliteten 265-00363, der er kortlagt pba. forureninger med bl.a. olieprodukter og PAH, som ligger tæt på det ansøgte område.

Orbicon konkluderer overfor det primære grundvand: *Sammenfattende konkluderes, at vandindvindings- og hydrogeologiske forhold viser, at risikoen for forureningspåvirkning af det primære magasin i forbindelse med deponering af klasse 0 jord (fortrinsvist intakt lerjord), er minimal og påvirkning af eksisterende indvinding helt usandsynlig. Der er en mindre risiko for påvirkning af det sekundære magasin tæt på opfyldningen.*

Det er Geos vurdering, at da deponeringen som følge af råstofgravningen sker både under og tæt på grundvandspejlet, vil et eventuelt indhold af fx chlorerede opløsningsmidler, phenoler eller chlorphenoler i koncentrationer op til analysemetodernes detektionsgrænser kunne påvirke grundvandet i Hedelandsformationen, jf. de udførte JAGG-beregninger. Teoretisk består denne risiko selv ved deponering af uforurenede jord fordi der tale om placeringer af store mængder jord. Hedelandsformationen er beliggende i området mellem Svogerslev, Roskilde, Tune og Hedehusene og udgør et større regionalt grundvandsmagasin som strækker sig over flere kommuner. Grundvandsmagasinet kan således ikke afskrives som ressource.

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning 6/1998 /9/, skal en risikovurdering ikke gøres mere lempelig, selv om magasinet allerede er forurenede. Selv hvor et grundvandsmagasin allerede er kraftigt forurenede, og dermed ubrugeligt som indvindingsressource, kan det ikke accepteres, at forureningsbidraget fra en ny forurening overskrider grundvandskvalitetskriteriet.

Det fremgår også af /9/, at risikovurderingen skal tage udgangspunkt i, at grundvandskvalitetskriterierne skal være opfyldt overalt i grundvandsressourcen. Kvalitetskravene skal således ligeledes være opfyldt i det sekundære grundvandsmagasin (i Hedelandsformationen). I forhold til forureningsspredning og risikovurdering tillægges et sekundært magasin samme betydning som et primært magasin, hvis der kan ske en betydelig forureningsspredning fra det sekundære til det primære grundvandsmagasin og/eller recipienter, eller hvis det sekundære magasin er eller kan være anvendeligt til vandforsyningsformål. Dette er tiltrådt af Højesteret i Holsted-sagen (U.2014.790H).

Det er ligeledes Geo's vurdering, at der er risiko for, at en eventuel forurening i det sekundære grundvandsmagasin i Hedelandsformationen kan strømme mod sydvest, hvor dæklaget til det primære grundvandsmagasin er meget tyndt eller ikke eksisterende, og dermed er der risiko for spredning af forurening til det primære grundvandsmagasin.

5 Påvirkning af recipient

Orbicon har ikke udført en risikovurdering overfor recipienter.

Umiddelbart vest for det kommende opfyldte areal er der ifølge Miljøgis /B/ en sø som har miljømål svarende til "Høj økologisk tilstand".

Geo har udført en indledende vurdering af påvirkningen af søen, hvis hele grundvandsdannelsen gennem depotet ender i søen. Beregningen er gennemført med en grundvandsdannelse på 15 mm/år som er forudsat af Orbicon /1/ og med 283 mm/år som er standardværdien i JAGG. Resultaterne af beregningerne fremgår af Tabel 5.1.

12 Grundvandsdannelse gennem deponi (mm/år)		JN1 (JAGG)	15 (Orbicon /1/)
Areal deponi (m ²)		60.000	60.000
Grundvandsdannelse (m ³ /år)		16980	900
Areal sø (recipient) (m ²)		47.000	47.000
Bruttonedbør (mm/år)		650	650
Vandtilskud til sø fra nedbør (m ³ /år)		30550	30550
Fortynding (antal gange)		1,8	34
	Porevandskoncentration (µg/l) tabel 3.1 i Geos rapport 2	Koncentration i Sø (µg/l)	Koncentration i Sø (µg/l)
Total PAH	43	23,9	1,3
Benzen	369	205,1	10,9
Naphthalen	784	435,8	23,1
2-Chlorphenol	368	204,5	10,8
Vinylchlorid	39	21,7	1,1

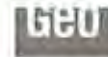
Tabel 5.1. Beregninger af påvirkning af nærliggende sø.

Under de givne forudsætninger (al deponeret jord med koncentration til acceptniveau, hele grundvandsdannelsen gennem deponi havner i søen og ingen gennemløb i søen) er der beregnet så høje koncentrationer i søen som næppe er acceptable.

6 Referencer

/1/ Nymølle Stenindustri. Risikovurdering ved tilførsel af ren jord til ny Darup grusgrav – Etape 1. Orbicon. 2018-10-16.

/2/ "Jordforureningsloven". Bekendtgørelse af lov om forurenet jord, LBK 282 af 27/03/2017.

/3/ Nymølle Stenindustrier A/S. Darup risikovurdering. Opgørelse af diverse jordmængder. Orbicon. 22-11-2016.

/4/ Kontrol og styring af jordmodtagelse - Darup. 29. Maj 2017 (Udkast). Nymølle Stenindustrier A/S.

/5/ Jacobsen, E.M. 1985. En råstofgeologisk kortlægning omkring Roskilde. Dansk Geologisk Forening, Årsskrift for 1984, 65-78.

/6/ Geo's geologiske model GeoatlasLive. <https://data.geo.dk/geoatlas-live>

/7/ Arbejdsrapport fra Miljøstyrelsen nr. 52. Konflikten mellem grusindvinding og grundvandsinteresser. Fase 2. 1993.

/8/ <http://miljoeis.mim.dk/spafatmap?&profile=vandrammedirektiv2basis2013>

/9/ Miljøstyrelsens vejledning 6/1998 om oprydning på forurenede lokaliteter

Bilag 3B: Rapport fra AKTORInnovation " Råstofindvinding under grundvandsspejl.
Vurdering af risiko fra tilførsel af jord til søer af grundvand", 1. november 2019.

Notat

Region Hovedstaden – Miljø og Ressourcer

AKTOR Innovation ApS
Engsvinget 34
2400 København NV

Telefon 57807060
mobil 40212824
E-mail aktor@aktor.dk

RÅSTOFINDVINDING UNDER GRUNDVANDSSPEJL

Vurdering af risiko fra tilførsel af jord til søer af grundvand

---

1. november 2019

Indhold

1. Sammenfatning.....	2
2. Indledning.....	3
3. Konceptuel model.....	3
4. Konceptuel model for forureningsspredning.....	5
4.1 Risiko for spredning af forurening i driftsfasen.....	5
4.2 Spredning af forurening i den passive fase	6
4.3 Tilførsel af lokal overjord under grundvandsspejlet	6

1. Sammenfatning

Dette notat giver anbefalinger til *vurdering af risiko fra tilførsel af jord til søer af grundvand i grusgrave med råstofindvinding under grundvandsspejlet* i en konceptuel model med beskrivelse af forslag til:

- Nødvendige forudsætninger og viden om specifikke stoffer.
- Omfang af hydrogeologisk datagrundlag og viden om de geometriske dimensioner
- Databehandling

Risikovurderingens konklusion er:

- Det er væsentligt at skelne mellem
  - driftsfasen, hvor der tilføres jord til grusgraven og
  - den passive fase når aktiviteterne på arealet er afsluttet.
- Risikoen for grundvandsforurening er størst i en driftsfase, hvis der tilføres jord til deponering direkte i grundvandssoen. Den forøget risiko skyldes effektiv jord/vand kontakt og samt fortrængning af vandet i soen ud i grundvandsmagasinet.
- Risikoen for en grundvandsforurening med et specifikt stof kan vurderes ud fra generel viden om dets egenskaber i jordmiljøet og sandsynligheden for at koncentrationen i jorden overskrider en tærskelværdi (signifikans test)
- Det anbefales, at vilkår fastlægger niveau for dokumentation af kontrol af den tilførte jord, så det er muligt overholde ønskede signifikans niveauer for forureningsrisici. Desuden bør der i grundlaget for tilladelsen indgå en detaljeret beskrivelse af den tekniske udformning af anlæg og efterfølgende kontrol med drift i både aktiv og passiv fase.

2. Indledning

Tilførsel af jord til grusgrave kan indgå i efterbehandlingen og forbedre mulighederne for anvendelse af arealet efter råstofindvinding er afsluttet. Jorden kan være lokalt afkommet muld, lerlag eller tilført fra andre lokaliteter.

Region Hovedstaden har bedt AKTOR innovation beskrive metoder til at vurdere risikoen overfor grundvandsressourcen ved tilførsel af jord til søer i grusgrave, der er opstået i forbindelse med råstofindvinding under grundvandsspejlet.

3. Konceptuel model

Indholdet af stoffer i den tilførte jord kan udgøre en risiko for grundvandsressourcen. Vurdering af risiko fra jordforurening kan i mange tilfælde gennemføres ved at anvende velkendte metoder og beregningsværktøj – f.eks. JAGG programmet.

Vurderingen af risikoen kan tage udgangspunkt i generel viden om dets egenskaber i jordmiljøet, målte koncentrationer på lokaliteten, en model for den hydrogeologiske situation og det geokemiske miljø.

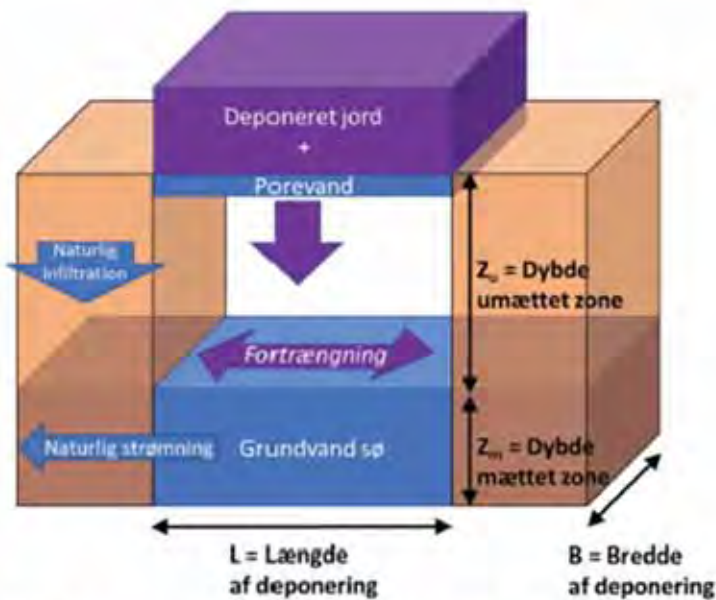
Der lægges her vægt på de særlige forhold (hydrogeologiske og geokemiske) ved tilførslen af jord, der reetablerer den udgravede sø til et grundvandsmagasin igen.

Ved deponeringen i en sø af grundvand er det en særlig situation, at der er direkte kontakt mellem det strømmende grundvand og den tilførte jord. Grusgrave etableres hvor sedimenterne er grove, hvilket ofte vil betyde stor lokal grundvandsdannelse og en væsentlig afstrømning i den mættede zone. Ved deponering vil den tilførte jord (inklusive kappilar bundet porevand) fortrænge grundvandet i søen, og føre til lokale strømningshastigheder, der kan være en faktor 10 – 100 gange større end den naturlige grundvandsdannelse.

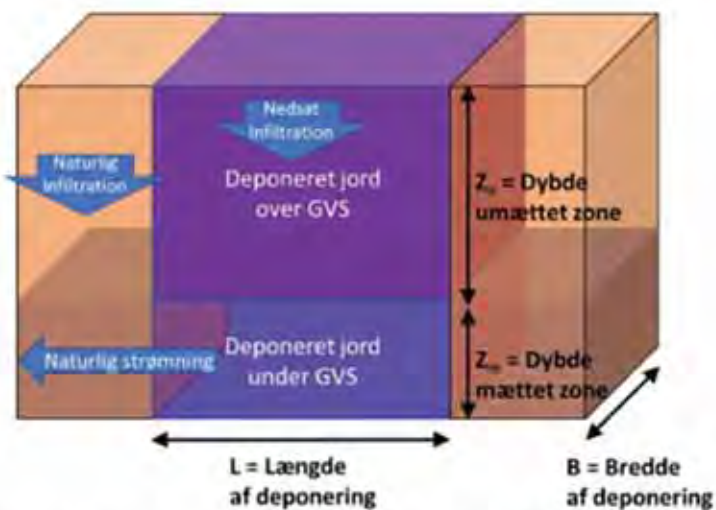
Det er også en særlig situation, at forholdet mellem mængden af jord og vand ændres i takt med tilførslen af jord. Dette blandingsforhold har betydning for den relative fordeling af stof mellem jordmatrix og opløst forurening. Desuden giver tilførslen en mekaniske opblanding af jord og vand der kan sammenlignes med jordvask. Dumping kan føre til dannelse suspenderede materialer og mobile partikler i kolloidstørrelsen som kan transporteres videre med vandet.

Den tidsmæssigt afgrænsede aktive fase med tilførsel af jord efterfølges af en længerevarende og mere traditionel hydrogeologisk situation, hvor grundvand infiltrerer gennem jordsøjlen i den umættede zone ned til grundvandsspejlet.

De to situationer (aktiv og passiv) er illustreret nedenfor i Figur 1 og Figur 2.

Figur 1. Konceptuel model af tilførsel af jord i den aktive fase – snit parallelt med grundvandet's strømningretning. Den deponerede jord (inklusive porevand) fortrænger grundvandet i grusgravens grundvandsø.

Figur 2. Konceptuel model af den passive fase – snit parallelt med grundvandet's strømningretning. Den deponerede jord gennemstrømmes af nedbør og grundvand.

Dokumentation af miljøkonsekvenser af udbygning af et nyt kloaknet i Roskilde Kommune 2017 (Udvalgte dokumentation af miljøkonsekvenser ved tilførsel af jord til grundvandsøen 2019) 101.docx

Det fremgår af illustrationerne at de grundlæggende geometriske dimensioner bør være kendte i forbindelse med indvindingstilladelsens vilkår.

De vigtige hydrogeologiske parametre er grundvandets strømningens retning og -hastighed, som typisk vurderes ud fra prøvepumpning og pejlinger. Disse lokalitetsspecifikke parametre bør altid være målt – grundvandsdannelsen kan med rimelighed vurderes ud fra antagelser om nettonedbør.

4. Konceptuel model for forureningsspredning

4.1 Risiko for spredning af forurening i driftsfasen

Det opfyldte (fortrængte) volumen under grundvandsspejlet kan med fordel sammenlignes med sammenlignes med den naturlige nedbør (typisk 0,25 m/år). En so af grundvand i en grusgrav vil typisk have en dybde $Z_m = 2 - 15$ m og dermed vil fortrængningen af grundvandet i soen kunne svare til 10 – 60 års nedbør, selvom opfyldning formentlig vil foregå over et væsentligt kortere tidsrum.

Grundvandet vil blive skubbet ud i alle retninger – også nedad – men i en vis afstand fra soen vil effekten udelukkende være nedstrøms i grundvandets naturlige strømningens retning. Effekten vil kunne beskrives som en forøget vandret og lodret dispersion, der vil føre til at en eventuel forureningsfane vil være bredere og dybere.

Herudover vil soen modtage en mindre vandmængde pga. den overordnede afstrømning af grundvand fra nedbør over området.

Det vurderes, at man i denne del af driften i praksis ikke kan forhindre en meget effektiv kontakt mellem tilført jord og grusgravssøens vandvolumen. Jorden må dumpes i vandoverfladen ved graveranden og vil også komme i kontakt med indstrømmende grundvand og nedbør der infiltrerer. Denne drift kan sammenlignes med en effektiv jordvask som vil sprede letopløselige forureningsstoffer i grundvand soen og derfra videre ud i grundvandsmagasinet.

De specifikke stofegenskaber vil være af væsentlig betydning for en eventuel spredning:

- Letopløselige stoffer som ikke bindes stærkt til jord (f.eks. BTEX, naphthalen, klorerede alifater, chlorphenol, arsen) vil blive udvasket i soevandet under opfyldning og fortrængt ud i grundvandsmagasinet.
- Flygtige stoffer vil kunne fordampe fra vandoverfladen
- Stoffer der bindes til organisk stof (f.eks. DDT) i sedimentet vil kunne transporteres på kolloider et stykke vej ud i grundvandsmagasinet

- Hvis den naturlige geokemi ændres – f.eks. fra oxideret til reduceret miljø – vil dette kunne opløse jern- og manganoxider og frigive tungmetaller som nikkel og arsen.

Transporten af opløste stoffer kan beskrives med traditionelle analytiske eller numeriske strømningsmodeller når der tages hensyn til den forøgede vandmængde og dispersion som følger af fortrængningen.

Vurdering af udvaskning til grundvandet (kildestyrken) kan tage udgangspunkt i sandsynligheden for en utilsigtet tilført forurening under grundvandsspejlet f.eks. som en varighedskurve:

- Som et regneeksempel: I en stikprøvekontrol af et større antal jordprover fra forskellige læs er der blevet testet en hypotese om, at indholdet af benzen i den tilførte jord mindst er på grænseværdien (for ren jord 0,1 mg/kg TS) i 1 ud af 10 jordprover. Testen viste en signifikans $P > 95\%$.
- $Z_m = 5$ m, $L = 100$ m, $B = 100$ m
- Der er signifikant risiko ($> 95\%$) for udvaskning af:
 $10\% \cdot 0,1 \text{ mg/kg TS} \cdot 1500 \text{ kg TS/m}^3 \cdot 50.000 \text{ m}^3 = 0,75 \text{ kg benzen}$

4.2 *Spredning af forurening i den passive fase*

Efterbehandlingen kan inddrage forebyggende foranstaltninger mod nedsvivning, som antydnet i Figur 2. Afslutning på arealet mod terræn kan omfatte drænlag udlagt oven på kompakteret lerjord til at opfange nedboren og føre den til siderne.

Den naturlige grundvandsstrømning gennem den tilførte jord under grundvandsspejlet kan næppe undgås. Hvis jorden er mere finkornet end de naturlige sedimenter vil den også have en mindre hydraulisk ledningsevne og dermed lavere gennemstrømning. Den horisontale transport gennemstrømningen kan dog stadig være væsentlig større (meter/år) end den vertikale transport i den unættede zone.

4.3 *Tilførsel af lokal overjord under grundvandsspejlet*

Hvis der etableres en sø pga. indvinding under grundvandsspejlet og denne sø fyldes med lokal overjord, så vil der i princippet være en øget risiko for spredning af forurening i den aktive driftsfase – som diskuteret ovenfor i afsnit 4.1.

Hvis overjorden er lokal og dermed fra et kendt afgrænset område kan risikoen formindskes væsentligt, hvis man både for (gennem lokalt kendskab) og undervejs i driftsfasen kontrollerer jorden og håndterer afvigelser gennem sortering af den tilførte jord. Omfanget af kontrol (antal prøver) bør fastlægges ud fra en stoffsærlig risikovurdering, et ønsket sikkerhedsniveau og en statistisk analyse.

Vilkår kan derefter fastlægge niveau for dokumentation af kontrol af den tilførte jord, så det er muligt overholde ønskede signifikansniveauer for forureningsrisici. Desuden bør der i grundlaget for tilladelsen indgå en detaljeret beskrivelse af den tekniske udformning af anlæg og efterfølgende kontrol med drift i både aktiv og passiv fase.

København d. 01/11-2019: Udarbejdet af Henrik Aktor

Bilag 4: Notat fra Kammeradvokaten " Notat vedrørende råstofindvinding i Darup delområde". 11. september 2020.

Advokathæftet Poul Schmith

11. SEPTEMBER 2020

9017727 92411 5424

Notat vedrørende råstofindvinding i Darup Delområde

KAMMERADVOKATEN
Vestergade 1A, Roskilde 4000 DK
DK-4000 Roskilde Tlf. 46 31 31 31

SAKSIV
Apslevvej 10, Roskilde 4000 DK
DK-4000 Roskilde Tlf. 46 31 31 31

Tlf. 46 31 31 31
E-mail: sk@roskildeadvokaten.dk
Web: www.roskildeadvokaten.dk

Indholdsfortegnelse

1	INDLEDNING	3
1.1	Baggrunden for regeringens spørgsmål	3
2	SAMMENFATNING	4
3	BAKGRUNDFAKTRISKE OG/ST SITUATIONER	8
3.1	Kædetplanlægningen for Dorup Delområde	8
3.1.1	Dorup Delområdet	8
3.1.2	Omsættelse om Kædetplan 2018	7
3.2	Den kommunale planlægning for Dorup Delområdet	10
3.2.1	Kommuneplanlægningen	10
3.2.2	Lokalplaner	14
3.2.3	Indtægtsregulering i området	18
3.2.4	Træningscenteret udgør et den statslige ekspansion	18
4	DET RETLIGE GRUNDLAG	17
4.1	Kædetloven	17
4.1.1	Praktisk vedkommende henrykkes i kædetloven § 2	18
4.1.2	Vilårsfastsættelsen	21
4.2	Forkædet mellem kommuneplanlægning og kædetplanlægning og administration	23
4.3	Måling af jord	24
4.4	Praktiseringen	24
5	ANVENDNING AF KÆDELOVEN FOR VILÅRSFASTSÆTTELSE	25
5.1	Kædet og måling af jord i forbindelse med kædetloven	25
5.2	Vilårsfastsættelsen	27
5.2.1	Kædet om nøjagtighed	27
5.2.2	Kædet om proportionalitet	28
5.3	Praktiseringen	30
6	SPØRSMÅLET OM ERSTATNING	30
6.1	Erstatningsretlige regler	30
6.1.1	Erstatning som følge af ekspansion	30
6.1.2	Erstatning som følge af faktiske udgifter	34

1. INDLEDNING

Region Sjælland (regionen) har anmodet om en vurdering af visse spørgsmål i forbindelse med ansøgninger om riktøfindvinding i Darup Delområde i Roskilde Kommune.

Regionen ønsker navnlig at få belyst, hvilket afgrænsningsrum regionen har efter riktøflovens § 7, 4. § 3, ved tildeling af indvindingstilladelser i Darup Delområde, som er udlagt som graveområde i regionens Riktøflplan 2016. Konkret ønsker regionen en vurdering af, om henrykningen af området til Roskilde Festival og Roskilde Dyrskue samt Roskilde Kommunes udviklingsplaner for området er sådanne henrykninger, der kan indgå i tillægsforholdet i henhold til riktøflovens § 7. Regionen ønsker ikke en vurdering af, hvorvidt der kan meddeles afslag på indvindingstilladelse, hvortil der ikke er redegjort for disse spørgsmål i notatet.

Notoværende notat indeholder på denne baggrund en vurdering af, om regionen kan fastsætte vilkår, som begrænser gravedybde i indvindingstilladelser til arealer, som er udlagt som graveområder i Darup Delområde. Notatet omfatter herunder en vurdering af, om der vil være tale om en praktisk ændring, hvis ikke der meddeles "fuld" indvindingstilladelse (tilladelse til indvinding af den fulde riktøflområde uden særlige begrænsninger i relation til gravedybde). I den forbindelse indeholder notatet ligeledes en redegørelse for det retligt bindende kommunale planlægninggrundlag for området.

Notatet belyser desuden muligheden for erstatningsansvar for regionen i tilfælde, hvor der ikke meddeles "fuld" indvindingstilladelse. Vurderingen er foretaget både i lyset af betingelserne for skærpningserstatning og erstatning efter de almindelige erstatningsretlige regler.

Det er aftalt med regionen, at notatet alene skal indeholde en vurdering af de områder i Darup Delområde, som ligger uden for transportkorridoren udpeget i den statlige fingerplan.

1.1 Baggrunden for regionens spørgsmål

Baggrunden for, at regionen ønsker sin vurdering af de anførte spørgsmål, er overordnet, at regionen ønsker at kende rammerne for afgrænsningen om tilladelse til indvinding i Darup Delområde, hvor der også er interessen i at sikre den efterfølgende anvendelse af området til den anvendelse, som området har i dag (inden riktøfindvindingen er påbegyndt), altså til Roskilde Festival og Roskilde Dyrskue, samt henrykningen af Roskilde Kommunes udviklingsplaner for området.

Riktøfindvinding i Darup Delområde vil medføre en ændring af landskabet (huller i landskabet og eventuelt etablering af gravestene). Jo dybere, der graves, jo større vil de efterfølgende huller eller de etablerede steer blive, når riktøfindvindingen er afsluttet. Tildeling af en "fuld indvindingstilladelse" (som her forstås

som en tilladelse til indvinding under grundvandspejlet uden øvrige mængdebegrænsninger) vil derfor medføre de største huller og den største sandsynlighed for etablering af gravestøber.

Som følge af forbuddet i jordforureningslovens § 52, stk. 1, om tilladelse af jord til riktograve, jf. afsnit 4.2, vil der som det klare udgangspunkt ikke være mulighed for at tillade jord til riktograve efter endt indvinding. Riktograve vil derfor alene kunne fyldes op med den jord, der forud for indvindingen er afbrømt fra (og opbevaret på) arealet. Denne jord vil mængdemæssigt ikke være tilstrækkelig til, at landskabet kan restitueres til det oprindelige.

Regionen ønsker på denne baggrund at få belyst, om hensynet til den nuværende arealanvendelse og Roskilde Kommunes planlægning vil være hensyn, der lovhjort kan indgå ved fastsættelse af vilkår i indvindingsstilladelser til Darup Delområde. Hvis det f.eks. kan fastføres vilkår om begrænsninger med hensyn til grave dybde, vil landskabet efter endt riktogravindvinding fremstå med mindre uensartethed og uden gravestøber. I så fald vil den nuværende anvendelse af området efter endt riktogravindvinding i videre omfang kunne genoptages.

2. SAMMENFATNING

Fin så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt indvinders i Darup Delområde har krav på (fuld) indvindingsstilladelse, er det min vurdering, at hvilken riktogravens bestemmelser, retningslinjerne i regionens Riktogravplan 2016 eller regionens praktiske medfører, at samtlige indvinders har en berettiget forventning om, at der skal meddeles indvindingsstilladelse uden vilkår/begrænsninger. Regionen har både efter riktogravens og riktogravplanens retningslinjer mulighed for – og efter loven endda pligt til – at tage hensyn til eventuelle særlige forhold, som gør sig gældende for det konkrete område. Det følger efter min opfattelse af selve riktogravens system, at ejerne af et område udlagt som graveområde i riktogravplanen må være forberedt på, at den konkrete benyttelse efter riktogravens §§ 7 og 10, jf. § 3, kan føre til, at der i særlige tilfælde gives afslag på indvindingsstilladelse, men også at der i en tilladelse fastsættes en række vilkår. Denne vurdering er nærmere uddybet i afsnit 5.1.

Den konkrete vurdering af hvilke vilkår regionen kan fastsætte, herunder vilkår, som begrænser grave dybden, må derfor foretages med udgangspunkt i de almindelige forvaltningsretlige regler, hvorunder vilkåret for at være sagligt skal være begrundet i de hensyn, der kan vægtes efter riktogravens, samt være proportionalt.

Miljø- og Fodevareklagenævnet har i afgørelse af 5. marts 2019 opretholdt retningslinje 14 i regionens Riktogravplan 2016, som bestemmer, at indvinding i Darup og Kamstrup Delområde skal ske i en prioriteret rækkefølge. Nævnet har i afgørelsen derved anerkendt, at de hensyn til rekreative interesser og

byudvikling¹⁾, som søges varetaget med retsmæssigheden, er lovlige²⁾. Som følge af sammenhængen mellem råstoflovens bestemmelser er det min vurdering, at de samme hensyn lovligt kan indgå – og derved vil være særlige – ved regionens fastsættelse af vilkår i en indvindingstilladelse.

Der er desuden min vurdering, at hensynet til den efterfølgende udnyttelse af det areal, som er udlagt som Dårup Deleområde, er hensyn, der kan begrunde, at et vilkår om begrænsning af grave dybde vil være proportionalt. For at det enkelte vilkår skal være proportionalt, skal det fastsættes på et ulovstrækkeligt oplyst grundlag og ud fra en vurdering af, hvad der er absolut nødvendigt, således at indvindingen begrænset mindst muligt. Den (forskellige) efterfølgende anvendelse af enkelte områder i Dårup Deleområde må i den forbindelse indgå i vurderingen.

Min vurdering vedrørende den konkrete vilkårsformulering er nærmere uddybet i afsnit 5.2.

Der er berodover min vurdering, at meddelelse af indvindingstilladelse med vilkår om en begrænset grave dybde ikke vil udgøre en praksisændring, idet der ikke vil være tale om sagen, der er sammenhængs- lige med tidligere sager. Denne vurdering er nærmere uddybet i afsnit 5.3.

Endelig er det min opfattelse, at fastsættelse af et vilkår om begrænsning af grave dybde ikke vil udgøre et ekspropriativt indgreb, som berettiger til ekspropriationserstatning. Denne vurdering er begrundet i, at ejerne af de pågældende arealer ikke har haft en berettiget forventning om at kunne indvinde særlige råstoffer på arealerne, idet indvinding kræver tilladelse af en indvindingstilladelse på vilkår, som ejerne endnu ikke har opnået. Hertil kommer, at fastsættelse af et vilkår om maksimal grave dybde ikke vil afskære ejerne fra at indvinde råstoffer på arealerne, men alene begrænse den mængde, som kan indvin- des. En forudsetning herfor er, at vilkåret fastsættes således, at indvindingen begrænset mindst muligt.

Jeg vurderer heller ikke, at vilkårsformuleringen i sig selv vil udgøre en ansvarspådragende handling efter de almindelige erstatningsretlige regler, hvorfor erstatningsansvar som følge af en fejlagtig afgø- relse som udgangspunkt kun vil komme på tale, hvis der i sagsbehandlingen er begået klare fejl, f.eks. manglende partsbering eller ulovstrækkelig sagsoplysning.

Min vurdering vedrørende spørgsmålet om erstatning er nærmere uddybet i afsnit 6.

¹⁾ Afgørelsen må på tværs af de forskellige arealer for gældende ret. Miljø- og Fællesrådgivningscenteret afgøres af tværs af de forskellige arealer. Det følger af den særlige retsregulering, at det i sagen omfatter alle de arealer, der er omfattet af den særlige retsregulering. Jeg lægger derfor tillidsfuldt til, at den særlige retsregulering vil sikre ensartethed af, hvis lovgivningen i den særlige retsregulering udlægges i gældende lovgivning af Miljø- og Fællesrådgivningscenteret afgøres af 6. marts 2019 må det udtrykke, at resultatet af den særlige retsregulering er ensartet af tværs af, fra afsnittet af Statens Fælles og Roskilde Lyngene, samt Statens Fælles og Roskilde Lyngene. Det vil sige tværs af arealerne eller en forudsættelse af tværs af arealerne i 11. januar 2020. Sådan er det resultat af den særlige retsregulering i Dårup Deleområde den 14. januar 2020.

§ SAGENS FAKTISKE OMSTÆNDIGHEDER

§1 Råstofplanlægningen for Darup Delområde

§1.1 Darup Delområdet

Regionens udgældende råstofplan er Råstofplan 2016 (herefter "råstofplanen"), som blev vedtaget i december 2016.

Darup Delområde er udlagt som graveområde i råstofplanen. Området udgør ca. 78,5 ha og er udlagt til indvinding af sand, grus og sten. Den skønnede råstofforekomst pr. 31. december 2014 var 4,5 mio. m³. Det fremgår af råstofplanen, at den gennemsnitlige råstofførighed er på 15-20 meter, og at en del af forekomsten ligger under grundvandsopejlet¹.

Delområdet ligger syd for Roskilde og er en del af Roskilde Regionale Graveområde. En del af graveområdet er beliggende under og i tilknytning til Roskilde Festival- og Roskilde Dyrskue-pladsen, ligesom graveområdet er en del af Roskilde Kommunes udviklingsplaner for området, jf. afsnit 3.2.

Regionen har i forbindelse med mit møde med regionen den 8. november 2018 oplyst, at Darup Delområde oprindeligt blev udlagt som graveområde i 1988.

I nærheden af Darup Delområde ligger desuden Kamstrup Delområde, som også er udlagt som graveområde i råstofplanen. På nedenstående skitse er graveområderne vist med lyserød skravering. Darup Delområde er det vestlige område:

¹ [Tilstandsrapport 2018](#)

Figur 1. Densj Deltidskreds er det vestlige område markeret med røde skravering, og Kærstrøg Deltidskreds er det østlige område markeret med grøn skravering. Områder vist med blå skravering er råstofreserverområder.

3.1.2 Generelt om Råstofplan 2016

Det fremgår af råstofplanen, at regionsrådet med råstofplanen ønsker at bidrage til en bæredygtig udvikling og vækst i regionen ved at skabe gode rammer for anvendelse af råstoffer til de mange bygge- og anlægsprojekter, der skal realiseres i de kommende år, og samtidig sikre, at råstofindvinding sker så skånsomt som muligt i forhold til omgivelserne¹. Det fremgår i den forbindelse desuden, at regionsrådet har lagt vægt på at inddrage alle interesser, så råstofplanen tager bedst muligt hensyn til de ofte modsat rettede ønsker og interesser.

For at realisere regionsrådets overordnede mål om bæredygtig udvikling og vækst er der fastsat otte mål for råstofplanlægningen, herunder at hensyn til landskab, miljø, nyudvikling og naboer skal tilgodeses bedst muligt², og at råstofgrave som udgangspunkt efterbehandles til natur og rekreative formål³.

¹ Råstofplanen, side 7.

² Råstofplanen, side 16, mål nr. 4, hvoraf bl.a. fremgår: at udbygning af grubeområdet sker efter en grundig miljøvurdering og efter afvejning af interesser.

³ Råstofplanen, side 17, mål nr. 8, hvoraf bl.a. fremgår: at det er regionsrådets ønske, at råstofplanen fremmer at råstofgrave efterbehandles til natur- og rekreative formål efter endt indvinding, og at dette ses i fuld overensstemmelse med landsplanens planlægning.

Vedhvorende formler med råstofplanen er der anført, at råstofplanen skal sikre fornyningen med råstoffer samtidig med, at der tages hensyn til natur- og miljøbeskyttelse, byudvikling og naboer til råstofgrave¹.

3.1.2.1 Råstofplanens retningslinjer

Råstofplanens retningslinjer fastlægger de overordnede rammer for råstofområdet i Region Sjælland, herunder rammerne for tilladelse til råstofindvinding. Det fremgår af råstofplanen, at det med retningslinjerne synliggøres over for borgerne, myndigheder og flere, hvilke forhold regionen vil lægge til grund for sine afgørelser om tilladelse til råstofindvinding².

Retningslinje 1-3 omhandler indvinding. Retningslinje 1 har følgende ordlyd:

"Overensområder fastlægges således, hvor råstofindvinding kan foregå, se dog retningslinje 2. Overensområderne kan ikke udlægges til andre formål, der forhindrer eller vanskeliggør råstofindvinding."

Det fremgår af redegørelsen til retningslinjen bl.a., at der i forbindelse med udvinding af graveområder gennem en miljøvurdering er foretaget en overordnet afvejning i forhold til øvrige interesser, f.eks. natur, landskab, grundvand, naboer m.v. Det medfører, at regionen som hovedregel vil meddele indvindingstilladelse til råstofindvinding i et graveområde. Det fremgår herefter, at selvom råstofindvinding prioriteres over andre interesser i et graveområde, skal der dog altid tages hensyn til konkrete forhold som f.eks. forudsætter og beskyttelse af naturtyper. Dette medfører, at der kan være forhold, der betyder, at der ikke kan meddeles indvindingstilladelse inden for dele af et graveområde.

Regionen har i forbindelse med mit møde med regionen den 5. november 2019 oplyst, at indvinder efter regionens nuværende praksis kan forvente at få en indvindingstilladelse i de områder, som er udlagt til graveområder.

Retningslinje 2 omhandler specifikke begrænsninger for indvindingen i vore udlagte graveområder og har følgende ordlyd:

"Som en del af udvindingssystemet kan der opstilles forudsætninger for udvinding af et graveområde. Forudsætningerne kan kun foretages, hvis det påvises, at den interesse der skal tilgodes, ikke tilskrives i denne kategori og der opstilles forudsætninger for den graveområde. [...]"

¹ Råstofplanen, side 10.

² Råstofplanen, side 10.

Det fremgår af redegørelsen til retningslinjen bl.a., at der i forbindelse med ansøgning om indvindingstilladelse foretages en konkret vurdering og afvejning i forhold til øvrige interesser, for der eventuelt meddeles tilladelse og under vilkår for indvinding og efterbehandling. Regionen har for så vidt angår de fire gravområder omfattet af retningslinje 3' uaflejet vurderet, at der er en række interesser, som regionen finder det mest hensigtsmæssigt at beskytte og tage hensyn til i forbindelse med en eventuel indvinding. For at sikre disse interesser er der i disse tilfælde formuleret specifikke forudsætninger for udnyttelsen af det enkelte gravområde. Forudsætningerne favner ifølge regionen bredt, og kan f.eks. have til formål at sikre de naturlige forhold i området, eller at nærliggende naturområder ikke påvirkes af indvindingen.

Retningslinje 5 omhandler ressourcenyttelse og har følgende ordlyd:

"Råstofrens udvælgelse og opbejling optimalt, såvel over som under grundvandsspejlet, medmindre hensyn til andre interesser taler afgørende imod [...]".

Det fremgår af redegørelsen til retningslinjen bl.a., at råstofrensningen i en aktiv råstofgrav skal udnyttes fuldt ud, medmindre særlige forhold taler afgørende imod, og at også råstoffet under grundvandsspejlet så vidt muligt skal indvindes.

Regionen har i forbindelse med sit møde med regionen den 8. november 2019 oplyst, at retningslinjen efter regionens nuværende praksis administreres efter sin ordlyd, således at der gives tilladelse til fuld udnyttelse af råstofferne.

Retningslinje 7 omhandler efterbehandling af råstofgrave, og har følgende ordlyd:

"I så fald en konkret afvejning i forhold til øvrige interesser skal forudsigelige arealer som hovedregel søges efterbeholdt til rekreativt formål eller rekreative formål eller ekstensiv landbrug og skovbrugsdrift [...] I særlige tilfælde kan der efterbeholdes til akvarelsite for, energi, eller klimafremstille [...]".

Det fremgår af redegørelsen til retningslinjen bl.a., at regionen gennem efterbehandling til rekreative formål ønsker at understøtte udviklingsmulighederne for turisme og rekreation, tiltrække nye borgere og skabe ny natur. I særlige tilfælde vil regionen deruden søge at understøtte ledere og kommunale myndigheder til den efterfølgende arealanvendelse, som for eksempel opstilling af solceller, hydroelektrisk energiopbevaring m.v.

¹ Det drejer sig om nye gravområder ved Møns Gravvænge i Sønderådal og ved Gårdsådal, Sønderådal og Sønderådal i Roskilde Kommune.

Det fremgår deruden af redegørelsen til retningslinjerne, at råstofindvinding såvel over som under grundvandspejlet generelt ikke vurderes at udgøre en risiko for grundvandet. Regionen har i forbindelse med nyt møde med regionen den 8. november 2019 deruden oplyst, at der i indvindingsstilladelser som udgangspunkt bliver fastsat en standardvilkårspakke med henblik på beskyttelse af grundvandet.

Råstofplanens retningslinje 14 gælder for bl.a. Darup Delområde⁴. Det fremgår af retningslinjerne, at indvinding i Darup og Kamstrup Delområde skal ske i en prioriteret rækkefølge, således at etape 1 (Darup Delområde, jf. figur 1) graves først, herefter etape 2 (den nordlige del af Kamstrup Delområde, jf. figur 1) og endelig etape 3 (den sydlige del af Kamstrup Delområde, jf. figur 1).

Det fremgår af redegørelsen til retningslinjerne bl.a., at både Darup og Kamstrup Delområder indgår i "Den grønne ring" omkring Roskilde og er i Roskilde Kommunes planlægning reserveret til udvikling af et bynært kultur- og fritidsområde. Området har i flere årtier rummet de årligt tilbagevendende og meget pladskrevende arrangementer Roskilde Festival og Roskilde Dyrtro. Regionen har for at understøtte den nuværende anvendelse og udvikling af Roskilde Festival og Roskilde Dyrtro samt Roskilde Kommunes udviklingsplaner for området medtaget rækkefølgeplanlægning for de områder, hvor der endnu ikke er foretaget indvinding.

3.2 Den kommunale planlægning for Darup Delområde

Den gældende kommuneplan for Roskilde Kommune er Kommuneplan 2016 (herefter "kommuneplanen"), som blev vedtaget den 21. december 2016.

Kommuneplanen indeholder følgende retningslinjer for råstofindvinding:

"§ 22.7 Der kan foretages råstofindvinding inden for udvalgte grøntområder i Region Sjællands råstofplan.

"§ 22.8 Efterbehandling skal så vidt muligt understøtte kommunale udviklingsinteresser og den efterfølgende arealanvendelse. Der henvises til Strategi for Roskildes Område (SOG) for grøntområder beliggende i de grønne landdekkede områder Roskilde."

⁴ Ophavsretten af bl.a. retningslinje 14 blev påtaget af Miljø og Planlægningscenteret, som ved afgørelse af 5. marts 2019 har gennemført retningslinjerne. Miljø og Planlægningscenterets afgørelse er efterfølgende vedtaget for den endelige afgørelse af kommunen til kommunalbestyrelsen i Dato Lovbrev den 14. januar 2021.

Strategi for Roskildes Grønne Ring er udarbejdet som en del af Kommuneplan 2016¹⁾. I strategien udtrykkes et generelt ønske om, at råstofgrave efterbehandles til natur og rekreative områder²⁾.

Det fremgår deruden af strategien, at festival- og råstofområdet syd for Roskilde skal udvikles til "Milen", et bynært rekreativt landskab samt arena for store events³⁾. Det fremgår, at "Milen" er kendetegnet ved store vidder samt aktive og efterbehandlede grusgrave, der omformer landskabet markant, hvor byen møder et broget landskab med natur, søer og tekniske anlæg. Det fremgår herudover, at landskabets karakter er kendetegnet ved søer og moer, udninger og dramatisk landskab. Det af "Milen" omfattede areal fremgår af nedenstående skitse:

Figur 2 "Milen", som er en del af Den Grønne Ring

Det fremgår deruden af kommuneplanen, at byrådet ved revisionen af kommuneplanen i 2016 har valgt at lægge fokus på to tilgængelige emner, hvoraf det ene er en videreudvikling af Roskildes Grønne Ring. Det fremgår, at Den Grønne Ring derfor skal gøres til et større aktiv for både borgere og naturen.

¹⁾ Strategi for Roskildes Grønne Ring, november 2016, Roskilde Kommune.

²⁾ Strategi for Roskildes Grønne Ring, side 9.

³⁾ Strategi for Roskildes Grønne Ring, side 24-25.

Roskilde Byråd vedtog herudover i december 2011 Grøn Blå Strategi for Roskilde Kommune, som fastlægger den overordnede retning for udviklingen af de grønne og blå værdier i hele Roskilde Kommune. Kommunen har siden 2012 arbejdet på at realisere strategien. Der udstedes i relation til Grøn Blå Strategi bl.a. aktskille handreplaner, og den seneste handreplan omfatter perioden 2019-2022¹⁶. Af projekter, som der i 2019 vil være fokus på, henvises der til realisering af Roskildens Grønne Ring og den bynære natur, med særligt fokus på udvikling af bl.a. det rekreative naturområde Mølen.

3.2.1 Kommuneplanrammer

Afgrensningen mellem kommuneplanrammerne for området fremgår af nedenstående skitse.

Figur 3 Kommuneplanrammer for Darup Delområde m.v.

Den overvejende del af den vestlige del af området er omfattet af kommuneplanramme 3.1.B.3 – Darup Nord Landsområde¹⁷. Området udgør en del af "Mølen", og ca. halvdelen af området er tillige udlagt som graveområde i skovplanen (Darup Delområde).

En del af området anvendes deruden som benholdt campingområde til Roskilde Festival og parkeringsarealer til Roskilde Dyrskue. Det areal, som primært anvendes til campingområde og parkeringsareal, er på nedenstående skitse (jf. figur 4) benævnt "Terrasserne". Også det nordlige område af området benævnt "Landbrug", jf. figur 4, anvendes til campingområde til Roskilde Festival. Det nærmere

¹⁶ Grøn Blå Strategi, Det skal der sige i 2019-2022, december 2018, Roskilde Kommune.

¹⁷ <https://www.roskilde.dk/plan-og-udvikling/planer-og-strategier>

areal ses dog sammenfaldende med det areal, der er omfattet af transportkorridoren udpeget i den statslige fingerplan, jf. yderligere herom i afsnit 5.2.4.

Figur 4: Den del af Darup Dele, som pt. primært anvendes til camping under Roskilde Festival og parkering under Roskilde Festival, er i Figur 4 benævnt "Trossens". (I øst den nordlige del af området benævnt "Landsby" anvendes til campingområde til Roskilde Festival).

Det nordvestlige hjørne af området er omfattet af kommuneplanramme 3.F.13 - Darup Idrettsanlæg, jf. figur 3. Området er en del af "Milen", og er tillige udlagt som graveområde i riktøftplanen (Darup Deleområde). Det fremgår af kommuneplanrammen, at området udlægges til idræts- og rekreative formål. Se yderligere herom nedenfor i afsnit 3.2.2 om lokalplaner.

Den sydvestlige del af området er omfattet af kommuneplanramme 3.L.R.2 - Kamstrup Nord, landsområde, jf. figur 3. Området udgør en del af "Milen", og ca. halvdelen af området er tillige udlagt som graveområde i riktøftplanen (Kamstrup Deleområde). Området anvendes til Roskilde Festival.

Det fremgår af kommuneplanramme 3.L.B.1 og 3.L.B.3, at områderne udlægges til jordbrug og riktøftproduktion samt rekreative og offentlige formål, herunder serviceområde for dyrkepladsen. Indenfor områderne kan der etableres anlæg til håndtering af spildevand samt ske terrassarbejder til styring af overfladevand som led i klimatilpasning af området. Vedrørende ophold- og fritidsareal fremgår det af kommuneplanramme 3.L.B.3, at området ligger inden for det bynære landskabs omkring Roskilde. Af øvrige oplysninger fremgår følgende:

"Område[ne] ligger i Roskildes Område (kulturlandskab) i delområdet Milen. Område[ne] udvortes indrettes til store plejeforvendte arrangementer, men skal tillige udvikles til et aktivt kvadrantskiltet med friluftskulturer og kunst. Efterbehandling efter riktøftproduktion skal tilgodes disse formål. Der henvises til Strategi

for Roskildes Dronne (lang for gennemgang af intentioner for område) samt Måens landskabs- og kunstområde. Arealet i transportkorridoren skal generelt reserveres til trafik og forurensningslosgøring og skal som udgangspunkt behandles for påsejlers bebyggelse og anlæg. Lokalplanlægning indenfor kommunens område (som henviser til kommunen, hvor der gives nærmere retningslinjer for den private arealanvendelse. Bygningstyper, miljøforhold osv. Transportkorridoren er udtaget i den statelige fugeplan og skal som udgangspunkt behandles for påsejlers bebyggelse og anlæg for at sikre at korridoren kan udnyttes til fremtidige trafik- og forurensningslosgøring [1.1]."

Den nordøstlige del af området er omfattet af kommuneplanramme 3.F.12 - Dyrskuepladsen, jf. figur 3. Området er en del af Roskilde Festival og Roskilde Dyrskue-pladsen, men er hverken en del af Måen eller udtaget som graveområde i riktutplanen. Det fremgår af kommuneplanrammen, at området udbygges til offentlige formål som dyrskueplads, eventområde, idrætsanlæg, forenings- og institutionsformål samt publikumsorienterede aktiviteter. Da området ikke er udtaget som graveområde, behandles området ikke yderligere i dette notat.

3.2.2 Lokalplaner

Den overvejende del af Darup Delområde er ikke lokalplanlagt. Dog er det nordvestlige hjørne af delområdet omfattet af Lokalplan nr. 189 for idrætsanlægget ved Darupvej. Lokalplanen blev endeligt vedtaget den 16. september 1987. Det fremgår af lokalplanen, at formålet er at behandle området til offentligt formål (idrætscenter).

Herudover kan det nævnes, at øvrige dele af området, som fremgår af figur 3, er omfattet af henholdsvis Lokalplan nr. 538 - Dyrskuepladsen og Den urbane zone, Riksmø- og festivalområdet og Lokalplan nr. 118 - Dyrskuepladsen.

De lokalplanlagte områder fremgår af nedenstående skitse:

Figur 5. Lokaleplanlagt området

3.2.3 Indvindingsplaner i området

Darup Delområde er beliggende i et område med særlige drikkevandsinteresser (OGD-område). Det fremgår imidlertid af figur 6, at kun det yderste vestlige hjørne af graveområdet udgør indvindingsplaner inden for OGD-området (blå skraveret). Visse andre dele af graveområdet udgør indvindingsplaner uden for OGD-området (blå linje), jf. nedenstående skitse:

[https://www.kommune.dk/da/plan-og-udvikling/planer-og-undersogelser/planer-og-undersogelser/indvindingsplaner](#)

Figur 7. Indretningsskema. Uden for OSD-området er markeret med blå linje. Inden for OSD-området er markeret med blå skravering.

3.2.4 Transportkorridoren udpeget i den statslige fingerplan

Som anført ovenfor i afsnit 1 er det aftalt med regionen, at nærværende notat alene skal indeholde en vurdering af de områder i Darup Delområde, som ligger uden for transportkorridoren udpeget i den statslige fingerplan. Af nedenstående skitse fremgår for fuldstændighedens og korrodnet, hvor transportkorridoren er markeret med grå skravering:

Figur 8. Transportkorridoren udpeget i den statslige fingerplan 2019 løber igennem Darup Delområde

4. DET RETLIGE GRUNDLAG

4.1 Råstofloven¹⁹

Af råstoflovens § 5 a fremgår, at regionrådet udarbejder en plan for indvinding af og fornyelse med råstoffer. Råstofplanen udarbejdes på grundlag af regionrådets kortlægning, jf. lovens § 5 og skal omfatte en periode på mindst 12 år. Efter lovens § 5 a, stk. 2, fastlægges regionrådets på baggrund af en samlet vurdering af udviklingen i regionen og de hensyn, der er nævnt i lovens § 3, de overordnede retningstræk for råstofindvindingen, herunder udlæg af graveområder og råstofinteresserområder i råstofplanen.

Efter råstoflovens § 7, stk. 1, kan der efter en godkendelse af råstofplanen gives tilladelse fra regionrådet. Efter lovens § 10, stk. 1, skal en tilladelse efter råstoflovens § 7, stk. 1, fornyes med nærmere bestemte vilkår²⁰. Nærmere bestemte vilkår kan fastsættes yderligere vilkår for at varetage de hensyn, der er nævnt i lovens § 3.

I henhold til råstoflovens § 3 skal der ved afgørelsen af om en tilladelse til råstofindvinding skal gives eller ej, og på hvilke vilkår indvindingen i givet fald skal foregå (jf. ordlyden af bestemmelsen nedenfor: "ved lovens nævnde hensyn"), foretages en afvejning mellem råstofinteresserne og en række andre hensyn.

Råstoflovens § 3 har følgende ordlyd:

"Ved lovens nævnde hensyn skal der på den ene side lægges vægt på råstofressourcens mængde og kvalitet og en sikring af råstofressourcens udnyttelse samt taget af råstofressourcens hensyn. På den anden side skal der lægges vægt på miljøbeskyttelse og vandforureningsinteresser, beskyttelse af arkologiske og geologiske interesser, naturbeskyttelse, herunder beskyttelse af landskabelige værdier og rekreative interesser, rekreative interesser, en hensigtsmæssig byudvikling, infrastrukturudbygning, herunder energiproducerende anlæg, jord- og skovbrugsinteresser, sundhedsfremmelse og risiko for overvurderelse eller overspisning af byer, kulturinteresser, udlæg af skibe og luftfartsskibe samt ændringer i strøm- og vandforhold."

¹⁹ Lovbetydningssvar nr. 124 af 26 januar 2017 om råstoffer med senere ændringer.

²⁰ En tilladelse efter § 7, stk. 1, skal efter lovens § 10, stk. 1, indeholde vilkår om (1) strømskudens drift og om efterbehandling af området med henblik på at begrænse miljøbelastning og forurening af grundvandet og jorden, (2) at der villes afholdt for, at miljøforureningen bliver efterbehandlet, og (3) at miljøforureningen og efterbehandlingens størrelse er plan, der er godkendt af regionrådet, og som retfærdigt beskytter ressourcerne for efterfølgende og efterbehandling.

Det fremgår af lovbetænkningerne til bestemmelsen, at råstoflovens § 3 indeholder en udtømmende opregning af de hensyn og interesser, der skal vurderes og afvejes mod hinanden ved afgørelsen af, om en tilladelse til råstofindvinding skal gives eller ej, og på hvilke vilkår indvindingen i givet fald skal foregå¹⁸.

Hensynet til rekreative interesser blev indsat ved lov nr. 178 af 24. februar 2013 om ændring af lov om råstoffer m.v. Af lovbetænkningerne til ændringsbestemmelsen fremgår¹⁹:

"Det foreslås udtrykkeligt at indsatte rekreative interesser som en af de interesser, der skal indgå i afvejningen ved afgørelse efter loven. Rekreative interesser vil som såret være forhold af hensynet til miljø og natur, men for at undgå tvivl om, hvorvidt disse interesser eventuelt skal tages i betragtning, foreslås det, at de nævnes udtrykkeligt. Formålet er således ikke udtryk for, at disse interesser skal tillægges særlig vægt i forhold til de andre interesser nævnt i § 3."

Vedrørende hensynet til en hensigtsmæssig byudvikling fremgår det af den kommenterede råstoflov, at byudviklings/hensyn i nogle sager har ført til afslag på ansøgninger om tilladelse til råstofindvinding. Det fremgår dog, at indvinding af værdifulde råstoffer på arealer, der senere siges anvendt til byudviklingsformål, i almindelighed vil være ønskelig ud fra hensynet til en formidlig råstofudholdning. Hvis der gives tilladelse, må de nødvendige rammer for indvindingen, gæredybdens m.v. dog fastsættes således, at bebyggelse af arealerne faktisk er mulig uden en utilsigelig forøgelse af omkostningerne²⁰.

Regionrådets administration af tilladelsebeordningen skal ske med udgangspunkt i råstofplanens retningstyper for råstofindvinding og de i råstofplanen udlagte graveområder og råstofinteresserområder. Herved sikres, at indvindingen sker efter en samlet overordnet afvejning af de hensyn, der fremgår af råstoflovens § 3. Der ses i praksis dog eksempler på, at tilladelse til indvinding på arealer udlagt som graveområder ikke er blevet givet, idet der har været modstridende hensyn, jf. lovens § 3, som har tale afgørende imod²¹.

4.1.1 *Praksis vedrørende hensynene i råstoflovens § 3*

4.1.1.1 *Naturklagenævnets afgørelse af 22. juni 2006 - Afslag på tilladelse til indvinding*

Den daværende Naturklagenævns tog i afgørelse af 22. juni 2006 i sag 03-41/250-0011 stilling til gyldigheden af Roskilde Amt's afgørelse efter råstoflovens § 7 om afslag til erhvervsomstig indvinding af råstoffer.

¹⁸ Jf. betænk. nr. 1.73 af 20. januar 2001 til lov om råstoffer, lovbetænkningens § 4.

¹⁹ Jf. betænk. nr. 1.86 af 21. november 2012 til lov om ændring af lov om råstoffer m.v., lovbetænkningens § 1 § 1, nr. 2.

²⁰ Jf. afsnit 4.8, (Råstofloven) med kommentaren, 2. udgave (2002) side 55.

²¹ Jf. bl.a. MAD 2000 side 1118.

Afgørelsen omfattede ejendommen matr. nr. 15 a Hårstrup By, Vor Frue, som ligger umiddelbart øst for det nuværende Darup Deleområde. Ejendommen matr. nr. 15 a Hårstrup By, Vor Frue, var på tidspunktet for afgørelsen udlagt som gravområde i den daværende regionplan (og en for arealet gældende lokalplan). Amtet havde begrundet afslaget ud fra "henrynt til almestavellet" (som skulle forstås som henrynt til Roskilde Fæstning). Naturklagenævnet anmodede under sagens behandling Roskilde Amt om en mere grundgende begrundelse for afslaget, herunder henrynt til almestavellet. Amtet havde ikke yderligere udtydende bemærkninger.

Naturklagenævnet bemærkede endvidere, at råstoflovens § 3 indeholder en udtømmende opregning af de henryn og interesser, der skal vurderes og afvejes mod hinanden ved afgørelsen af om en tilladelse til råstofindvinding skal gives eller ej. Nævnet udtalte herefter følgende:

"Efter Naturklagenævnets praksis lægges der værdig vægt på regionplanlægningen og de der udlagte områder, hvor råstofgravning kan høj prioritet. Det skønnes, at der ved planlægningen foretages den i råstoflovens § 3 væksheds afvejning af de nævnte - alle - udsatte interesser. Der meddeles således som udgangspunkt tilladelse til råstofindvinding i udlagte gravområder, medmindre særlige henryn tales herimod.

Naturklagenævnet har anmodet Roskilde Amt om nærmere at udlyse begrundelsen for afslaget - herunder henrynt til almestavellet. Amtet har ikke haft yderligere udtydende bemærkninger.

Det er sammenfattede Naturklagenævnets opfattelse, at der ved Roskilde Amts henrynt til almestavellet som begrundelse for afslaget på råstofindvinding ikke er tale om henryn, der fremgår af råstoflovens § 3. De henryn til Roskilde Fæstning, som amtet udlyse have målet et resultat, er ikke omfattet af opregningen i råstoflovens § 3 og kan ikke begrunde et afslag på tilladelse til udgravning af råstoffelt på nævnte ejendom."

Naturklagenævnet lagde som det fremgår vægt på, at området var udlagt som gravområde i regionplanen, og at udgangspunktet i et sådant tilfælde er, at der skal meddeles tilladelse til råstofindvinding, medmindre særlige henryn tales imod. Da amtet som begrundelse for afslaget havde inddraget et henryn, som ikke fremgår af (den udtømmende opregning i) den dagældende § 3¹⁰, fandt nævnet, at afslaget skulle ændres til en tilladelse til råstofgravning (såvel over som under grundvandspejlet).

¹⁰ Råstoflovens § 3 havde på tidspunktet for Naturklagenævnets afgørelse følgende lydelse: "Det første nævnes skal der på den ene side lægges vægt på råstofgravningens betydning og fordel og en afvejning af råstofgravningens udbytte samt tages hensyn til andre hensyn. På den anden side skal der lægges vægt på miljøbeskyttelse og vandbeskyttelse, beskyttelse af arkologiske og geologiske monumenter, naturbeskyttelse, herunder beskyttelse af landskabelige værdier og naturbeskyttelse, interesser, der fremgår af regionplanlægning, udvandringsinteresser, jord- og skovbrugsmæssige interesser, sundhedsforhold og trykkelighed, folketalssituation, interesser for skole- og leiligheder samt andre interesser i arv og huslyshold." Den her fremgik, var henrynt til råstoffeltet interesser ikke til af de nævnte interesser. Udlyset af råstoflovens § 3 blev som det også fremgår af amtets præsentation ved lov nr. 175 af 24. februar 2010.

4.1.1.2 Miljø- og Fodervareklagenævnets afgørelse af 5. marts 2019 i Opstillingsplan af retningslinjer i Region Sjællands Råstofplan 2016

Miljø- og Fodervareklagenævnet tog i afgørelse af 5. marts 2019 stilling til gyldigheden af bl.a. retningslinje 14 i regionens Råstofplan 2016. Retningslinje 14 omfatter, jf. afsnit 3.1.2.1, bl.a. Darup Deleområde.

Miljø- og Fodervareklagenævnet fandt i afgørelsen, at retningslinje 14 var i strid med hjemmel i riktstovens § 5 a, og gav derfor ikke medhold i klagen over retningslinjen.

Miljø- og Fodervareklagenævnet lagde i vurderingen bl.a. vægt på, at regionen ved retningslinjens fastsættelse havde foretaget den i riktstovens § 5 a, stk. 2, fastlagte vurdering (som forudsætter inddragelse af de berørte, der er nævnt i § 3). Nævnet udtalte heraf mere konkret følgende:

"Derudover har Miljø- og Fodervareklagenævnet lagt vægt på, at baggrunden for etapeinddelingen er Region Sjællands ønske om at understøtte den nævnte anvendelse af området, udviklingen af et stort Roskilde Festival som Roskilde Dyrskue samt Roskilde Kommunes udviklingsplaner for området. Nævnet har lagt til grund, at beslutningens indhold af retningslinje nr. 14 indgår i "Den grønne ring" omkring Roskilde, som i Roskilde Kommunes planlægning er reserveret til udvikling af et bredt kulturog fritidsområde. Nævnet har videre lagt til grund, at de påtænkte arrangementer, Roskilde Festival og Roskilde Dyrskue, derudover gennem en lang periode har været afholdt på området."

Det er Miljø- og Fodervareklagenævnets vurdering, at retningslinje nr. 14 er vedtaget for at oprette de relative interesser i at kunne afholde Roskilde Festival og Roskilde Dyrskue. Nævnet retsmæssigt understøtter en hensigtsmæssig byudvikling i det nævnte landskab omkring Roskilde. Nævnet finder derfor, at retningslinjen varetager lovlig hensyn efter riktstovet." (mine understregninger)

Som det fremgår af Miljø- og Fodervareklagenævnets afgørelse, har nævnet anerkendt, at hensynet til at kunne afholde Roskilde Festival og Roskilde Dyrskue udgør relative interesser i riktstovens § 5's forstand. Herudover fandt nævnet, at hensynet til Roskilde Kommunes udviklingsplaner (Den Grønne Ring), understøtter en hensigtsmæssig byudvikling, hvilket ligeledes er et hensyn, der kan varetages efter riktstovens § 5.

Som anført oven for i note 9, er Miljø- og Fodervareklagenævnets afgørelse af 5. marts 2019 blevet indbragt for domstolene med påstand om, at nævnets afgørelse for så vidt angår bl.a. retningslinje 14 er ugyldig. Sagøger om i retsagen overrædner gældende, at der ikke i riktstovens § 5 a er hjemmel til, at en riktstovplan kan indeholde retningslinjer for udviklingsplanlægning. Sagen er berammet til hovedforhandling i Østre Landret den 14. januar 2021.

Miljø- og Foderareklagens vnetts afgørelse af 8. marts 2019 må på nuværende tidspunkt anses for gældende ret, som regionerne i deres administration af råstofloven derfor kan administrere efter. Som følge af den anlagte retssag, er der i sagens natur tilsiderst en risiko for, at nævnets afgørelse ophæves. Afhængig af rettens præmisser i en endelig dom kan det således ske, at anerkendelsen af ovennævnte hensyn i vurderingen efter råstoflovens § 3 ikke opretholdes.

4.1.2 Vilklærafastsættelsen

Som anført ovenfor, jf. afsnit 4.1, skal der ved vilklærafastsættelsen i en indvindingstilladelse foretages en vurdering i henhold til råstoflovens § 3. Det fremgår dog ikke af råstofloven, hvorledes de forskellige hensyn, der er opregnet i lovens § 3, skal afvejes overfor hinanden, herunder med hvilken vægt, de forskellige hensyn indgår.

Det følger af almindelige forvaltningsretlige principper, som skal overholdes ved administrationen af råstofloven, at vilklærene i en indvindingstilladelse skal være begrundet i de hensyn, der kan væretages efter råstofloven, og at vilklærene skal stå i et rimeligt forhold til afgørelsen (proportionalitetsprincippet)¹⁶.

Natur- og Miljøklagenævnet synes i afgørelse af 11. september 2012 i sag NØM/200-00053 at have forstået, at adgangen til at fastsætte vilkår efter råstoflovens § 10, stk. 1 og stk. 3, er meget bred. Der var i sagen klaget over et af kommunen fastsat vilkår, hvorefter råstofgraven skulle efterbehandles til landbrug og/eller naturformål herunder skov og rekreative områder, og at der på det efterbehandlede areal ikke måtte anvendes godning og pesticider/pesticidmidler. Klagen gjorde gældende, at vilkåret skulle ændres til, at der kan drives almindeligt landbrug på arealer med godning og pesticidmidler efter endt råstofindvinding. Nævnet udtrakte følgende i afgørelsen:

"Efter råstoflovens § 10, stk. 1, nr. 1, og stk. 3, kan der fastsættes ethvert vilkår, som måtte knyttes til væretagelse af de i råstoflovens § 3 nævnte hensyn, herunder hensynet til vandindsvindingsinteresser.

Nævnet finder ikke grundlag for at tilføje nye kommunens vurderinger, hvorfor det påklagede delvilkår i vilkårbestemmelsen af 10. juni 2012 stadfæstes.

Nævnet har herved lagt vægt på, at området er udpeget til et område med særlige drikkevandsinteresser (SDI), og at der ved råstofindsvindingen fjernes en stor del af den nuværende særlige beskyttelse af grundvandet."

Det fremgår ikke specifikt af afgørelsen, om det havde betydning for nævnets begrundelse og resultat (som en i princippet ubegrænset adgang til at fastsætte vilkår til væretagelse af de i råstoflovens § 3 nævnte

¹⁶ Jf. bl.a. Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 2. november 2010 i sag NØM/0900046.

benyttes, at vilkåret var fastsat med henblik på at sikre grundvandet mod forurening (dvs. en miljøbeskyttende hensigt). Det fremgår heller ikke, om det havde betydning, at vilkåret ikke medførte en mængdebestemmelse af indtjeningen.

Naturklagenævnets afgørelse af 17. juni 2010 i sag NN20-41-00095 taler i retning af, at sådangen til at fastsætte vilkår, som medfører en ikke væsentlig mængdebestemmelse, forudsætter, at der foreligger særlige forhold, der kan begrunde et sådant vilkår.

Der var i sagen tale om påklagede vilkår i en efterbehandlingsplan, hvor kommunen havde bestemt, at en so i forbindelse med efterbehandlingen skulle opdeles i tre mindre søer med tangter. Naturklagenævnet udtalte indledningsvis følgende vedrørende den generelle vilkårsfastsættelse:

"Det følger af almindelige forvaltningsretlige regler, at vilkår skal være særligt begrundede. Kommunens adgang til at fastsætte vilkår er endvidere begrænset af den forvaltningsretlige proportionalitetsprincippet. Det følger af det forvaltningsretlige proportionalitetsprincip, at hver forvaltningen har et valg mellem flere typer af indgreb til opnåelse af et ønsket resultat, og forvaltningen forpligtes til at vælge det mindst indgribende, som er tilstrækkeligt til opnåelse af formålet, dvs. der ligger i proportionalitetsprincippet et krav om, at et indgreb af den påtænkte art er nødvendigt. Herudover indeholder princippet et krav om forholdsmæssighed, herudover indgribet kun så overbevisende, hvis det står i rimeligt forhold til det mål, der forfølges."

Førtæller henviser herefter med følgende bemærkninger:

"Hensynet til skætningsindtægten i de vurderede, der i skætningslovgivningen er udlagt til gennemvandede, her til lægges særlig vægt også i forbindelse med fastsættelse af vilkår for skætningsindtægten. Vilkår om efterbehandlingen der i mere end væsentlig grad begrænser indtægten af indtægten, her derfor kan fastsættes, når det foreligger særlige forhold hertil.

Der er ikke tvivl om, at en større skætningsindtægt kan ikke vil kunne udnyttes som følge af kommunens efterbehandlings vilkår. Det må dog lægges til grund, at kravet om etablering af 3 tangter med henblik på opdeling af en søer i 3 mindre i det foreliggende tilfælde vil begrænse indtægten mere end væsentligt.

Eller en resultat vurderes, findes de af kommunen udførte naturbeskyttende, landskabelige og rekreative grunde ikke at være så betydningsfulde, at der kan stilles krav om opdeling af søen med tangter [...] som understøttende."

Naturklagenævnet opbevarede på denne baggrund det påklagede vilkår i efterbehandlingsplanen.

I råstofvejledningen¹⁸ udføres retningslinjer for fastsættelse af den mængde råstoffer, der årligt må udvindes i henhold til en tilladelse. Det fremgår af råstofvejledningen, at der ved fastsættelsen af de årlige råstofsæmpler skal tages udgangspunkt i ansøgningens oplysninger, men at der kan fastsættes en mindre årlig udvindingsmængde, såfremt miljø hensyn til omgivelserne berettiger det¹⁹. Retningslinjerne må siges at være i overensstemmelse med den vurdering, som Naturklagenævnet har "anset" i ovennævnte afgørelse, hvorved det skal foretages nøjagtige forhold, hvis der fastsættes vilkår, som medfører en ikke uvæsentlig mængdebegrænsning af udvindingen.

Det skal endelig nævnes, at det af Karnovs noter til råstoflovens § 7, stk. 1²⁰, fremgår, at Naturklagenævnet i en afgørelse af 9. august 2005 godkendte ændring af vilkår i en igangværende gravetilladelse om gravedybde i forhold til grundvandspejl²¹. Af den meget korte gengivelse i Karnovs noter må det kunne lægges til grund, at der findes tidligere praksis om, at der i en udvindingstilladelse er indsat vilkårsbegrænsninger vedrørende gravedybde, og at et sådant vilkår er blevet opretholdt af nævnet. De nærmere omstændigheder vedrørende sagen kendes dog ikke.

4.2 Forholdet mellem kommuneplanlægning og råstofplanlægning og administration

Det fremgår af råstoflovens § 5 a, stk. 4, at kommunalberetningerne er bundet af råstofplanen i deres planlægning og administration. Det fremgår desuden af planlovens²² § 11, stk. 4, nr. 7, at en kommuneplan ikke må stride mod en råstofplan vedtaget i medfør af råstoflovens § 5 a. Bestemmelserne betyder, at en råstofplan er rammebestemmende for en kommuneplan. En kommuneplan er omvendt ikke rammebestemmende for regionernes råstofplanlægning eller administration efter råstofloven.

Efter råstoflovens § 3 skal der ved regionernes råstofplanlægning og administration efter råstofloven lægges vægt på en række hensyn, som skal afvejes mod hinanden, jf. afsnit 4.1. Det skal bl.a. lægges vægt på hensynet til "en hensigtsmæssig byudvikling", og planlægning for byudvikling sker i kommunal regi ved bl.a. kommuneplaner. Hvis der i kommuneplanlægningen er identificeret en række eksisterende eller mulige anvendelsesmuligheder for et areal, er det således ikke noget usagligt i at regionen inddrager dette ved afvejningen inden for rammerne af råstoflovens § 5. Jeg kan herved også henviser til

¹⁸ Administration af råstoffer. En vejledning til regioner og kommuner (råstofvejledningen), september 2012. Miljøministeriets Naturstyrelsen.

¹⁹ Råstofvejledningen, side 96.

²⁰ Cf. Karnovs note nr. 17 § 10, stk. 1, note 52, hvor der henvises til Naturklagenævnets afgørelse af 9. august 2005 i sag 17-0-1000-1920.

²¹ Det bør ikke være tvivlsomt at fremskaffe den pågældende afgørelse.

²² Cf. Indtænkning nr. 1187 af 1. juli 1990 om planlægning.

forarbejderne til procedurereglen i ríkstoflovens § 6 a¹⁰, hvoraf bl.a. fremgår, at "Ríkstofplanens bindende karakter gør, at der bør fastlægges regler om en tilblivelsesprocedure, der skal sikre, at statslige og kommunale myndigheder og private interesser indgår i planlægningen. [...]"

4.3 Modtagelse af jord

Efter jordforureningslovens § 52 gælder der et generelt forbud mod modtagelse af forurenset og uforurenset jord udefra i nuværende og tidligere ríkstofgrave. En ríkstofvindster vil derfor alene kunne fylde ríkstofgraven op med jord udefra, hvis der kan opnås en dispensation efter jordforureningslovens § 52, stk. 2.

Som det fremgår, jf. afsnit 3.2.3, er Darup Delområde i overvejende grad beliggende inden for et OSD-område, hvorfor dispensation efter jordforureningslovens § 52, stk. 2, kun kan forsvares meddelte i yderst sjældne tilfælde.

Det betyder, at efterbehandlingen af ríkstofgrave beliggende inden for Darup Delområde i praksis kun vil kunne ske ved genanvendelse af den muldjord og overjord, som afgraves forud for ríkstofvindsteringen, da der i dette tilfælde ikke vil være tale om modtagelse af jord til ejendommen udefra.

4.4 Praksisændringer

Administrativ praksis er en række enkeltafgørelser, hvorefter man kan udlede den regel, som enkeltafgørelserne antyder for udgangspunkt. Det er også af betydning, om en administrativ afgørelse eller tilkendegivelse er udtryk for en relevant og bindende praksis.

Hvis en hidtidig fortolkning er klart urigtig, vil forvaltningen selv være forpligtet til at korrigere den. Hvis dette ikke er tilfældet, vil en praksisændring formodentlig kræve, at den nye fortolkningsregel skal være mere præcis eller "rigtig" end den hidtidige regel¹¹. Det vil under alle omstændigheder være et krav, at praksisændringer bekendtgøres på en i forhold til de berørte borgere hensigtsmæssig måde, og at der gives rimeligt varsel til at ændre sig¹². Dette gælder dog ikke, hvis en borger ikke kan antages at have indrettet sig i tilid til den hidtidige praksis.

¹⁰ Se Forslag nr. 1, 69 til lov om ændring af lov om ríkstof og lov om den 24. februar 2010, særlige bestemmelser til 1. og 2.

¹¹ Se bl.a. i S. Forskningen, *Administrative afgørelser*, 6. udgave (2018), side 106.

¹² Se bl.a. i S. Forskningen, *Administrative afgørelser*, 6. udgave (2018), side 106.

¹³ Se bl.a. i S. Forskningen, *Administrative afgørelser*, 6. udgave (2018), side 106.

På områder, hvor lovgivningen tildeler forvaltningen et skøn – det vil sige forvaltningens prioritering af hensyn – vil forvaltningen være friere til at ændre praksis, end hvor der er tale om fortolkingsregler. Det er dog en forudsætning, at praksisændringen er generel og sagligt begrundet⁴⁸. Baggrunden for en praksisændring vil i disse tilfælde kunne være erfaringer eller en ændret udvælgning. Det kan også i relation til skønsmæssige afgørelser være påagt til at variere ændringen⁴⁹.

Praksisregler vil i relation til skønsmæssige afgørelser desuden kunne fraviges i det enkelte tilfælde, når der foretages en saglig begrundelse⁵⁰.

5. MIN VURDERING AF RAMMERNE FOR VILKÅRSPASTSÆTTELSE

5.1 Krav på meddelelse af (fuld) indvindingsstilladelse?

Der skal i forbindelse med udlæg af graveområder og fastsættelse af retningslinjer i råstofplanen foretages en hensynsafvejning mellem de hensyn, der fremgår af råstoflovens § 3, jf. lovens § 5 a, stk. 2. Hensynsafvejningen er her overordnet, da den omfatter større områder. Hensynsafvejningen foretages forud for vedtagelsen af en råstofplan.

Der fremgår af regionens Råstofplan 2016, at der er foretaget en hensynsafvejning, jf. bl.a. det anførte om, at råstofplanen skal sikre fornyingen med råstoffer samtidig med, at der tages hensyn til natur- og miljøbeskyttelse, byudvikling og naboevne til råstofgrave. Regionen har ved afvejningen dermed vurderet, at Darup Delområde kan videretastes som graveområde.

Når regionen efterfølgende skal tage stilling til, om der skal meddeles tilladelse til indvinding i et i råstofplanen udlagt graveområde, er regionen på ny forpligtet til at foretage en hensynsafvejning efter råstofloven, jf. lovens § 7, jf. § 3. Hvis det vurderes, at der kan gives tilladelse til indvindingen, hvilket er udgangspunktet, skal vurderingen af, hvilke vilkår, der skal fastsættes i tilladelsen, også foretages på baggrund af en hensynsafvejning efter lovens § 3, jf. § 10, stk. 3.

Udlæg af et graveområde i en råstofplan er derfor ikke ensbetydende med, at indvinder har et absolut krav på at få meddelt (fuld) indvindingsstilladelse, um end det i hensynsafvejningen selvfølgelig indgår med stor vægt, at området er udlagt i råstofplanen, jf. Naturklagenævnets afgørelse af 22. juni 2006.

⁴⁸ Jf. Casle og E., *Forvaltningsret, Administrative retter*, 3. udgave (2012), side 141 ff.

⁴⁹ Jf. Mønst, *Bestemmelser-Forvaltningen i Kommunalbestyrelsen*, 1. udgave (2005), side 808.

⁵⁰ Jf. Casle og E., *Forvaltningsret, Administrative retter*, 3. udgave (2012), side 141 f.

I forbindelse med administrationen efter lovens § 7, berunder vilkårfastsættelsen, at henryksafvejningen mere konkret end efter lovens § 8 a, stk. 2. Vurderingen af de enkelte henryn, og afvejningen mellem disse henryn, bliver således foretaget på baggrund af de konkrete omstændigheder, som gælder for det areal, som der er ansøgt om indvindingsstilladelse til. Henryksafvejningen bliver deruden foretaget på udgangspunktet for behandlingen af ansøgningen, hvilket kan medføre, at forholdene er - og vægningen af henryksene derved bliver - anderledes. Regionen har efter råstofloven en forpligtelse til at inddrage de henryn og interesser, som fremgår af råstoflovens § 3, og afveje disse overfor hinanden.

Af redegørelsen til råstofplanens retningslinje 1 fremgår, at regionen som hovedregel vil meddele indvindingsstilladelse til råstofindvinding i et udlagt gravområde, men at der kan være forhold, der betyder, at der ikke kan meddeles indvindingsstilladelse inden for dele af et gravområde. Af redegørelsen til retningslinje 5 fremgår deruden, at udgangspunktet er, at råstofforekomsten i en aktiv råstofgrav, berunder råstoffer under grundvandspejlet, skal udnyttes fuldt ud, medmindre særlige forhold taler afgørende mod.

Retningslinjerne 1 og 5 må derved ses som et udtryk for regionens efterfølgende forpligtelse efter råstoflovens §§ 7 og 10, stk. 3, til § 3, hvorefter regionen er forpligtet til at foretage en konkret henryksafvejning mellem en række henryn og interesser. Det kan derfor heller ikke efter råstofplanen på forhånd fastsættes, at der altid vil blive meddelt indvindingsstilladelse, berunder uden vilkårbeholdninger. Det følger derved både af råstofloven og råstofplanens retningslinjer, at gravområdets konkrete forhold kan føre til, at der ikke kan meddeles (fuld) indvindingsstilladelse.

Uanset at retningslinje 14 (om gravning i etsper) kun omfatter Darup Deleområde og Kamstrup Deleområde, og det derved kunne argumenteres for, at regionen ved fastsættelsen af retningslinjen indirekte har lagt op til, at tilladelse til indvinding i Darup Deleområde kan forventes givet, er regionen forpligtet til ved behandlingen af en ansøgning om tilladelse efter råstoflovens § 7 at foretage en henryksafvejning, jf. lovens § 3.

Det er på denne baggrund min vurdering, at hverken råstoflovens bestemmelser, råstofplanens retningslinjer eller regionens praksis medfører, at særlige indvinders har en berettiget forventning om, at der skal meddeles indvindingsstilladelse uden vilkårbeholdninger. Regionen har både efter råstofloven og råstofplanens retningslinjer mulighed for - og efter loven endda pligt til - at tage henryn til eventuelle særlige forhold, som gør sig gældende for det konkrete område. Det følger efter min opfattelse af selve råstoflovens tyttens, at ejerne af et område udlagt som gravområde må være interesseret på, at den konkrete henryksafvejning efter §§ 7 og 10, til § 3, kan føre til, at der i særlige tilfælde givet tillæg på indvindingsstilladelse, men også, at der i en tilladelse fastsættes en række vilkår.

Det har efter min opfattelse derfor heller ikke betydning, at regionen ikke har vurderet, at Daxrup Delområde er en del af de områder, hvor det allerede i råstofplanen skal indføres specifikke begrænsninger for indvindingen, jf. retsmønstre 3.

3.2 Vilkårsfastsættelsen

Spørgsmålet er herefter, om et vilkår om begrænsning af gravedybde lovligt vil kunne fastsættes i en indvindingsvilladselse.

Det bemærkes indledningsvis, at der nu bekendt ikke foreligger praktisk vedkommende fastsættelse af vilkår, som begrænser gravedybden. Som anført i afsnit 4.1.2 tyder omstændighederne i Karnov af Naturklagenævnets afgørelse af 9. august 2008 imidlertid på, at spørgsmålet tidligere har været prøvet ved nævnet, og at nævnet godkendte det pågældende vilkår. Sagens nærmere omstændigheder kendes imidlertid ikke.

Vurderingen af, hvorvidt regionen kan fastsætte vilkår, som begrænser gravedybden, må derfor foretages med udgangspunkt i de almindelige forvaltningsretlige regler, hvorefter vilkåret skal være begrundet i de hensyn, der kan varetages efter råstoloven, og være proportionalt.

Natur- og Miljøklagenævnets senere afgørelse (fra 2012) synes ikke at bygge op til, at fastsættelse af vilkår forudsætter særlige forhold, hvis de kan begrundes i de hensyn, der fremgår af råstolovens § 5. Omvendt var der i sagen tale om faktuelle forhold, som ikke gav nævnet anledning til at forholde sig til, om det har betydning, at fastsat vilkår medfører en mængdebegrænsning af indvindingen.

Det er derfor min vurdering, at Natur- og Miljøklagenævnets bemærkning i afgørelsen fra 2012 ikke skal forstås som en ubegrænset adgang til at fastsætte vilkår, da afgørelsen var konkret begrundet ud fra sagens omstændigheder. Nævnets afgørelse kan efter min opfattelse dog tages til indsigt for, at vilkår begrundet i de hensyn, der fremgår af råstolovens § 5, vil være saglige – det afgørende er herefter, om de også er proportionale, hvilket vil afhænge af en konkret vurdering.

Denne fortolkning er i relation til fastsættelse af vilkår, som medfører en mængdebegrænsning af de tilladte indvindingsmængder, i overensstemmelse med Naturklagenævnets afgørelse af 17. juni 2010 og med råstofplanens retsmønstre 3. Udgangspunktet efter retsmønstrene er, at råstofforekomsten udnyttes fuldt ud, medmindre hensyn til andre interesser taler afgørende imod.

3.2.1 Kun en saglighed

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har i afgørelse af 5. marts 2019 opretholdt i råstofplanens retsmønstre 14, og derved anerkendt, at de hensyn (til rekreative interesser og byudvikling), som søges varetaget med

retsmængden, er lovlige. Afgørelsen må på nærværende tidspunkt anses for gældende ret, jf. dog det i afsnit 4.1.1.2 anførte om restriktionen, hvis afgørelsen måtte blive tiltrådt af domstolene.

Som følge af sammenhængen mellem rikslovens bestemmelser må det lægges til grund, at de samme hensyn lovligt kan indgå – og derved vil være saglige – ved regionens fastsættelse af vilkår i en indvindingsreguladelse.

3.2.2 *Krav om proportionalitet*

Spørgsmålet er herefter, om et vilkår om begrænsning af gravedybde også vil være proportionalt. Det må lægges til grund, at karakteren af rikslovens § 3 tillægger at sikre, at administrationen af riksloven medfører, at rikslovslokomster kan indvendes, uden at andre arealinteresser bliver tiltrådt i væsentligt omfang.

Naturklagenævnet har i afgørelse af 17. juni 2010 ikke afvist, at der kan fastsættes vilkår, der medfører en mængdebegrænsning af indvindingen. Det er i afgørelsen dog forudsat, at der i så fald skal foreligge nærliggende forhold, hvorved størrelsen, at de modstrættede hensyn skal veje tungere end hensynet til udnyttelse af rikslovslokomster. Det var i den konkrete sag tale om et vilkår fastsat ud fra et ønske om etablering af to tangler med henblik på opdeling af en større sø til tre.

Det er min vurdering, at hensynet til den efterfølgende udnyttelse af det areal, som er udlagt som Darup Deleområde er et modstrættede hensyn, der kan begrunde, at fastsættelse af et vilkår om begrænsning af gravedybde vil være proportionalt.

Jeg har i vurderingen lagt vægt på den store betydning, som området har for fastholdelsen og udviklingen af området som rekreativt areal, herunder anvendelse til Roskilde Festival og Roskilde Dyrtus. Denne interesse er udanset i Roskilde Kommunes planlægning for området, hvor det i kommuneplanrammerne for området er fastsat bestemmelser om, at området indgår i Roskildens Grønne Ring, og det specifikke område udvikles til Måen. Miljø- og Fødevarerklagenævnet har i afgørelse af 5. marts 2019 anerkendt, at det lovligt kan lægges vægt på disse hensyn i hensynsafvejningen efter rikslovens § 3. Muligheden for, at området efter endt rikslovsindvinding igen kan anvendes til Roskilde Festival, Roskilde Dyrtus og indgå i Roskilde Kommunes udviklingsplanen, er derfor af en anden karakter end "et ønske om etablering af 2 tangler med henblik på opdeling af en større sø til 3", som var tilfældet i Naturklagenævnets afgørelse af 17. juni 2010.

Derud kommer, at der allerede i dag i stort omfang fastsættes vilkår i indvindingsreguladeler om, at der ikke må graves helt op til skel, hvilket også medfører en mængdebegrænsning af indvindingen. I den

forbindelse lægger der f.eks. vægt på henynet til omboende eller til nærbeskyttede eller forudsånde beskyttede arealer tæt på riktograven.

Det ses deruden i ældre litteratur at være lagt op til, at et ønske om efterfølgende byudvikling på arealer udlagt til gravområder netop kan begrunde, at de tidsmæssige rammer for indvindingen, gravedybden m.v. reguleres nærmere ved vilkårfastsættelsen i de enkelte tilladelser.

Det må også indgå i vurderingen, hvilken riktostofkoncentr. der er tale om. Hvis der er tale om høje riktostofkoncentrationer, vil det i videre omfang tale for, at hele forkomsten skal kunne udnyttes. Det fremgår af riktostofplanen, at Darup Delområde er udlagt til indvinding af sand, sten og grus, hvilket er de mest almindeligt forekommende riktostoffer. Der er efter min opfattelse derfor ikke et særligt behov at tage til tælle karakteren af riktostofkoncentr.

Det bemærkes deruden, at forbuddet i jordforureningslovens § 51 om tilførsel af jord til riktostofgrave, som trådte i kraft i 1996, som det alt overvejende udgangspunkt betyder, at henynet til at sikre den efterfølgende anvendelse af arealet til Roskilde Festival, Roskilde Dyrskue og udviklingsplanerne for arealet er særligt alene kan vægtes i forbindelse med vilkårfastsættelsen efter riktostofloven.

Henynet er setvagt allermest i relation til de områder, som både anvendes til Roskilde Festival og Roskilde Dyrskue samt er omfattet af udviklingsplanerne for Målen, jf. fig. 1-4 ovenfor i afsnit 3. I de områder, som "alene" er omfattet af udviklingsplanerne for Målen, er henynet mindre. I sidstnævnte tilfælde vil eventuelle dybe huller og graver ikke have samme betydning for den efterfølgende areal-anvendelse, idet kommunen i planlægningen for udviklingen af Målen allerede har tilkendegivet, at landskabets karakter er kendetegnet ved søer og søer, udsigter og dramatisk landskab, hvilket må antages at skulle indgå i den fremtidige udvikling og anvendelse.

Et vilkår om maksimal gravedybde vil efter min opfattelse dog kunne fastsættes i begge tilfælde, idet det fremføres, at forskellen i anvendelsen af områderne indtræder i vurderingen af hvilken maksimal gravedybde, der er nødvendig. For at det enkelte vilkår skal være proportionalt, skal det fastsættes på et tilstrækkeligt oplyst grundlag og ud fra en vurdering af, hvad der er absolut nødvendigt, således at indvindingen begrænses mindst muligt. Den (forskellige) efterfølgende anvendelse af enkelte områder må i den forbindelse indgå i vurderingen.

Jeg bemærker deruden, at det i det nordvestlige hjørne af Darup Delområde, som er omfattet af Lokalplan nr. 189, jf. fig. 5, ikke kan meddeles indvindingstilladelse i strid med lokalplanens bestemmelser, jf. riktostoflovens § 5 om samarbejdspligt for regionen. Lokalplanens formål er at bibeholde området til offentligt formål (idre-tourisme). Det må derfor lægges til grund, at det formentlig - dog uden at jeg har foretaget en nærmere gennemgang af lokalplanens bestemmelser - ikke kan meddeles dispensation fra

lokalplanen efter planlovens § 19, hvorfor råstofindvinding på arealet foreslås, at der vedtages en ny lokalplan for området, eller at den eksisterende ophæves.

5.3 Praktisændring

For at der skal være tale om en praktisændring, som en myndighed er forpligtet til at vurdere, skal der være tale om sammenlignelige omstændigheder, som myndigheden som udgangspunkt ville have behandlet ens.

I regionens tidligere sager vedrørende behandling af ansøgninger om indvindingsstilladelser har det efter det oplyste ikke været tale om det samme hensyn til at sikre den ønskede efterfølgende anvendelse.

Sagerne vedrørende indvindingsstilladelser til Dårup Delområde er derfor ikke sammenlignelige med tidligere sager, hvorfor meddelelse af indvindingsstilladelser med vilkår om en begrænset grave dybde ikke vil udgjøre en praktisændring.

6 SPØRGSMÅLET OM ERSTATNING

6.1 Erstatningsretlige regler

6.1.1 Erstatning som følge af ekspropriation

Spørgsmålet om hvorvidt der foretages et ekspropriativt indgreb i forbindelse med afslag på ansøgning om indvindingsstilladelse, afgøres efter grundlovens § 73, stk. 1, som har følgende ordlyd:

"Ejendomsretten er ubrødbelig. Ingen kan tvinges at afstå sin ejendom, uden hvis aleneværdi kræver det. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuldstændig erstatning."

Som det fremgår af ordlyden af grundlovens § 73, stk. 1, er det kun de indgreb, der har karakter af afståelse, som omfattes af bestemmelsen. Hvis ikke der er tale om et indgreb, der udgjør en afståelse, er der i stedet tale om erstatningsløs regulering af ejendomsretten, som ikke berettiger til erstatning efter grundlovens § 73.²⁸

Der kan ikke trækkes en klar grænse mellem ekspropriation og erstatningsløs regulering, hvorfor afgørelsen af hvorvidt et indgreb er ekspropriativt (og der derved skal betales erstatning), altid vil bero på en konkret og skønsmæssig vurdering.

²⁸ Jf. *Knut Utvik Christensen o.s. - Grundloven med kommentarer*, 5. udgave (2018), s. 616-617.

Vurderingen af, hvorvidt der foreligger ekstraprofitation, foretages efter en samlet vurdering af det pågældende indgreb på grundlag af en række forskellige kriterier, herunder om der er tale om overførelse af ejendomsretten fra en person til en anden, om der er tale om et indgreb, som rammer generelt eller konkret, om indgrebet er begrænset i væsentlige og særlige samfundsmæssige hensyn, og om indgrebet rammer mere eller mindre intensit.³⁷

Hvis ikke der er tale om overførelse af en ejendomsret, men en begrænsning i rådigheden, tales det i retning af, at der ikke foreligger en afvikelse, men blot en erstatningsretlig regulering.³⁸

I Højesterets dom i Bismarck-sagen (UXR 1998, side 1669 H) blev indførelsen af to meter dykningstiltal krævet ved vandløb af Højesteret anset for erstatningsretlig regulering, alligevel fordi indgrebet for en række breddejer var af ringe intensitet. Det var heller ikke i relation til to specifikke tagværge tale om ekstraprofitation, idet Højesteret lagde vægt på, at der i en meget lang årrække havde eksisteret en vis rådighedsbegrænsning med hensyn til dykning m.v. ved disse vandløb og søer, at den generelle udvidelse heraf, som berørte alle breddejer, havde et begrænset omfang, og at indgrebet var begrænset i væsentlige samfundsmæssige hensyn, herunder et ønske om at mindske risikoen for forurening af vandløb.

I forhold til om der er tale om et indgreb, som rammer generelt eller konkret, tales det imod afvikelse, hvis indgrebet retter sig mod alle eller alle af en vis kategori. Det indgår således i vurderingen, om der er tale om en generel foranstaltning, som vil ramme alle, der f.eks. ønsker at drive den pågældende virksomhed. Selvom et indgreb kun rammer enkelte, lægges der vægt på, om et indgreb er fattat efter almindelige sædvanlige kriterier og ikke blot pålægges nogle få ejere vilkårligt.³⁹

Betydningen af kriterier vedrørende indgrebets intensitet er behandlet i en nyere dom om Finkstrup Mosebrug afsagt af Vestre Landsret den 26. april 2018 (MAD 2018.202). I sagen havde Miljøstyrelsen meddelt afslag til fortsat indvinding af torv. Den pågældende virksomhed havde siden 1960'erne indvundet torv fra arealet, og afslaget betød, at virksomheden måtte stoppe mængder råvarer fra Danmark til

³⁷ Seid., side 616 F.

³⁸ Se bl.a. UXR 2006.1101 H (Draevil Mose), hvor en vilkårlighed til afslag på de generelle overgrænsninger i et område samt andre en vilkårlighed på og 9. 9. 9. var blevet fundet, og afvikelsen vurderet af et generelt forhold i naturforholdene. Højesteret afviste i det efterfølgende påstand af ikke var ekstraprofitationsretning efter grundlovens § 71, idet Højesteret blandt lagde vægt på, at afslaget var begrænset i væsentlige hensyn og miljømæssige hensyn og var et led i en generel beredelse af naturen som indbefatter en almindelig begrænsning i udvinding af torv i Danmark. Højesteret afviste derfor, at erstatningen havde betydning for alle ejere af området, og at det ikke var gældende, at virksomheden, som ikke alene havde ret til at udvinde et udvalgt antal af overgrænsninger i Draevil Mose, og som i øvrigt havde adgang til udvinding af landlige områder af torv her i landet, var blevet ramt særlig hårdt.

³⁹ Se UXR 2002.110 H (Færøerindvindingssagen).

produktionen af spagnumblandinger og i stedet måtte importere tørv fra f.eks. de hollandske lande. Virksomheden anlagde derfor tag med påstand om ekstraproportionserstatning efter grundlovens § 72.

Landsretten lagde på baggrund af det i sagen foretagne syn og såvel til grund, at det ville have været muligt at fortsætte råstofindvindingen uden at røddede de omkringliggende beplantninger i Natura 2000-området, hvorfor der ikke kunne lægges afgørende vægt på hensyn til de natur- og miljøinteresser, som havde begrundet afslaget. På grundlag af det fredsigende foreløb udtalte landsretten herefter følgende:

"Landsretten finder efter det anførte, at Fjndstrup Mosebrug har haft en berettiget forventning om, at i hvert fald store dele af den tilvægservende tørv kunne indvindes.

1-1

Det kan endvidere lægges til grund, at Fjndstrup Mosebrug på ansejningsstidspunktet havde en betydelig kvægservende produktion af spagnum til professionelle af tørv, der blev indbrødet i Lille Vildmose, og at selskabet havde foretaget store investeringer i produktionsanlæg, 1-1

Afslaget på ansejningerne medførte, at Fjndstrup Mosebrug måtte importere tørv fra udlandet, idet det ikke var muligt at erstatte tørv fra Lille Vildmose med tørv fra andre moser i Danmark. 1-1 ansejningerne til importerede tørvgevinster førte til øgede produktionsomkostninger, herunder transportomkostninger til den importerede tørv.

Landsretten finder herefter, at afslaget på ansejningerne om forstærket indvinding af tørv, der alene var rettet mod Fjndstrup Mosebrug, og som således betyde selskabets tørvindvinding på arealerne til afslutning eller mange årtiers produktion, må anses for et betydeligt indgreb over for selskabet, og at det er godtgjort, at selskabet herved blev meget hårdt ramt. Landsretten har i den forbindelse også lagt vægt på (...) de økonomiske konsekvenser for selskabet ved, at tørvindvindingen blev indstillet.

På den anførte baggrund finder landsretten efter en samlet vurdering, at Fjndstrup Mosebrug har krav på erstatning efter grundlovens § 72 i anledning af afslaget på ansejningerne om forstærket tørvindvinding."

6.1.1.1 Min vurdering

Indledningsvis bemærkes, at eventuelle vilkårbeholdninger med hensyn til gravedybde vil blive fastsat efter almene taglige kriterier, jf. ovenfor i afsnit 5.1 og 5.2, og ikke vilkårligt overfor udvalgte ejere. Vilkårfastsættelsen har derved umiddelbart en generel karakter, men det vil ikke være vanskeligt at identificere de ejere, som bliver ramt eller nemlig hårdt ramt. Jeg er ikke bekendt med retroaktiv, der direkte tager stilling til denne problemstilling i forhold til spagnumlet og ekstraproportions. Det er uvist, hvilken vægt vilkårfastsættelsens karakter vil blive tillagt i forbindelse med vurderingen af, hvorvidt der er tale om et ekstraproportionsindgreb.

På baggrund af de ovenfor refererede domme må det undersøgt antages, at det nærligt er den bagvedliggende (nærligt) begrundelse og indsigelsens intensitet, som vil være afgørende for spørgsmålet om, hvorvidt indgrebet er ekpropriativt, og der skal betales ekpropriationserstatning.

Det centrale spørgsmål ved afgørelsen af, om der foreligger et ekpropriativt indgreb, er hermed, om ejere af arealer i Darup Delområde konkret har haft en sådan berettiget forventning om at kunne indvinde samtlige råstoffer på arealerne, at de pågældende ejere er berettigede til erstatning efter grundlovens § 73.

Betydningen af, at et areal ligger i et område, der er udlagt til råstofindvinding, er ikke, at ejeren af arealet – ifølge det af regionen oplyste om regionens administrative praksis ved meddelelse af indvindings tilladelse – normalt vil kunne regne med at få en indvindings tilladelse. Dog er regionen efter råstofloven forpligtet til at foretage en konkret vurdering af hver ansøgning, og på den baggrund vurdere, hvorvidt der kan meddeles indvindings tilladelse og i givet fald på hvilke vilkår.

Regionen har – bortset fra at arealet er udlagt til råstofindvinding i råstofplanen – efter det for mig oplyste ikke aktivt foretaget sig noget, der har kunnet underbygge eller understøtte ejernes mulige forventning om, at der vil blive meddelt en fuld indvindings tilladelse. Ovenfor er der i råstofplanens retsmotivering 5 berørt, at råstofforskriften ikke vil blive udnyttet fuldt ud, hvis der foreligger særlige forhold, der taler afgørende imod. Herudlukkender, at regionen ved fatteskrivelsen af retsmotivering 14 må anses for at have tilkendegivet, at regionen vurderer, at der bl.a. i Darup Delområde er tale om nærligt betydelige rekreative interesser og en bemærkelsesværdig byudvikling.

Det er på denne baggrund min vurdering, at ejerne af de pågældende arealer ikke har haft en berettiget forventning om at kunne indvinde samtlige råstoffer på arealerne, idet indvinding kræver tildeling af en indvindings tilladelse på vilkår, som ejerne endnu ikke har opnået.

Herudlukkender, at fatteskrivelsen af et vilkår om maksimal gravedybde ikke vil afholde ejerne fra at indvinde råstoffer på arealerne, men alene begrænse den mængde, som kan indvindes. Som anført ovenfor i afsnit 5.2.2 forudsætter jeg, at regionen fastsætter den maksimale gravedybde ud fra et tilstrækkeligt oplyst grundlag og en vurdering af, hvad der er absolut nødvendigt, således at indvindingen begrænses mindst muligt.

Det er derfor min opfattelse, at fastsættelse af et vilkår om begrænsning af gravedybde ikke vil udgøre et ekpropriativt indgreb, som berettiger til ekpropriationserstatning.

6.1.2 Erstatning som følge af fejlagtige afgørelser

Fejlagte afgørelser – uanset om afgørelsen måtte blive erklæret ugyldig eller ej – kan i princippet pådrage forvaltningen erstatningsansvar. Hovedbetingelserne er som udgangspunkt dansk rets almindelige regler om erstatning uden for kontrakt. Det vil sige, at der skal være begået en ansvarspådragende fejl fra forvaltningens side, der skal være lidt et tab hos den, der gør fejlen gældende, der skal være årsagsforbindelse mellem fejlen og tabet, og tabet skal være adekvat.⁴¹

Ansvarsbedømmelsen for myndighedens fejl beror ikke så meget på en vurdering af individuel adfærd som på overvejelser af, hvilke krav der bør stilles til den offentlige virksomhed, som har medført skaden.⁴²

Da der i udpræget grad er tale om skæmmende afgørelser, vil et myndighedsansvar kunne indrømde, hvis myndigheden har udfærdiget den i loven kendte afvejning, eller der er inddraget ulovlige kriterier og sket magtfordrejning. Overvædt kan myndighedens vide skele føre til, at domstolene er tilbageholdende med at statuere ansvar.⁴³ Der afgørende vil fremstå være, om grænserne for det lovlige skøn er overskredet.⁴⁴ En miljømyndighed kan endvidere pådrage sig ansvar, fordi retsfejlgen ikke er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet eller ligbehandlingsprincippet, eller retsfejlgen kræver en berettiget forventning.⁴⁵

For så vidt angår betingelsen om, at der skal være lidt et tab bemærkes, at et erstatningsretligt relevant tab efter dansk rets almindelige regler f.eks. vil foreligge, hvis det kan påvises, at der er foretaget investeringer i forventning om at få uldelt en fuld indrømt middelelse. Eventuelle fremtidige tab som følge af en begrænsning af driften vil ikke indgå ved vurderingen af, hvorvidt der foreligger et erstatningsretligt relevant tab efter dansk rets almindelige regler. Et sådant (fremtidigt og hypotetisk) tab vil i stedet indgå i vurderingen af størrelsen af den erstatning, som ejeren måtte være berettiget til, hvis det vurderes, at et en begrænsning af driften udgør et ekvipoprænt indtægts- og hermed i afsnit 6.1.1.

⁴¹ B. Nilsen-Frangé, *Forsamlingsret*, 1. udgave (2016), side 261.

⁴² M. Orla-Frisz-Jensen og Søren Magnard-Herwig i *Den Danske Rets*, *Forsamlingsret*, Årbog 2018, side 613, hvis der til domstolens beslutning 12.10.2018 (2018.1055 H), hvor domstolen udtalte sig om et sådant ansvar for den del af en beslutning, som er påvirket af fejlagte beslutningsgrundlag, er der ikke afsagt.

⁴³ B. Nilsen-Frangé, *Offentlige myndighedens ansvarsregulering*, 1. udgave (2017), side 268.

⁴⁴ B. Nilsen-Frangé, *Offentlige myndighedens ansvarsregulering*, 1. udgave (2017), side 267.

⁴⁵ B. Nilsen-Frangé, *Offentlige myndighedens ansvarsregulering*, 1. udgave (2017), side 266.

6.1.2.1 Min vurdering

Som følge af det i afsnit 6.2 anførte om vilkårforbudsretten er det min vurdering, at færesorterne af et vilkår, som medfører en ansøgningsbegæring af indvindingen, lovligt kan ske i medfør af ríktofovens § 10, stk. 8. Det er derfor samtidig min vurdering, at regionen ved en afgørelse herom vil handle inden for rammerne af det skøn, der efter ríktofoven er tillagt regionen. Vilkårforbudsretten vil derved ikke i sig selv udgøre en ansøgningsdrægende handling. Erstatningsansvar vil derfor normalt kun komme på tale, hvis der i sagbehandlingen er begået klare fejl, f.eks. manglende partsbering eller ulovligkkelig sagoplysning.

Jeg bemærker afslutningsvist, at jeg i relation til ovenstående vurdering i afsnit 5 tager forbehold for, at min vurdering højst sandsynlig vil falde anderledes ud, hvis landstretten i den anlagte retssag vedkommende gyldigheden af Miljø- og Fodevareklagenævnets afgørelse af 5. marts 2019 udtale sig frem til, at omkret om at underrrette den nuværende amandale af området, dvs. afviklingen af Roskilde Festival og Roskilde Dyrskue, samt Roskilde Kommunes udviklingsplaner, ikke udgør rekreative interesser eller en hensigtsmæssig byudvikling i ríktofovens § 7's forstand.

Bilag 5: Notat fra CODEX "Råstofindvinding". 11. maj 2020

Roskilde Kommune
Rådhusbuen 1
Postboks 100
4000 Roskilde

Codex Advokater P/S
Damhaven 5 C
7100 Vejle

11. maj 2020

Journalnr.: 218240

Advokat:
Mads Kobberv
mko@codexadv.dk

Sekretær:
Lene Fjord Hocksdahl
lfh@codexadv.dk
Direkte: +45 7643 5352

Råstofindvinding

1. Indledning

Roskilde Kommune har bedt mig udarbejde et notat omkring den juridiske ramme for afvejning af forskellige interesser i forbindelse med regionens behandling af en ansøgning om råstofindvindingsstilladelse.

Jeg vil nedenfor først redegøre generelt for regelgrundlaget og dernæst holde det op imod de konkrete omstændigheder knyttet til den konkrete indvindingsansøgning.

2. Regelgrundlaget

Råstoflovens § 3 har følgende ordlyd:

"Ved lovens anvendelse skal der på den ene side lægges vægt på råstofressourcernes omfang og kvalitet og en sikring af råstofressourcernes udnyttelse samt tages erhvervmæssige hensyn. På den anden side skal der lægges vægt på miljøbeskyttelse og vandforsyningsinteresser, beskyttelse af arkæologiske og geologiske interesser, naturbeskyttelse, herunder bevarelsen af landskabelige værdier og videnskabelige interesser, rekreative interesser, en hensigtsmæssig byudvikling, infrastrukturanlæg, herunder energiproducerende anlæg, jord- og skovbrugsmæssige interesser, sandflugtsbekæmpelse og risiko for oversvømmelse eller erosion af kysten, fiskerimæssige inte-

resser, ulemper for skibs- og luftfarten samt ændringer i strøm- og bundforhold."

Bestemmelsens karakter af en afvejningsbestemmelse fremgår meget tydeligt af ordene "på den ene side" og "på den anden side".

Bestemmelsen har været der, siden råstofloven kom i sin nuværende hovedlovsudgave i 1991 med senere ændringer/præciseringer af, hvilke hensyn der indgår. Jeg vil i den forbindelse særligt fremhæve, at "rekreative interesser" kom ind i bestemmelsen i 2015.

Fra lovbemærkningerne til 1991-hovedloven kan følgende fremhæves:

"Bestemmelsen indeholder i lighed med 1977-lovens § 3 en udtømmende opregning af de hensyn, der skal vurderes og afvejes (mod hinanden ved afgørelsen af, om en tilladelse til råstofindvinding skal gives eller ej ...".

Praksis viser, at der er en pligt til at afveje de hensyn, der fremgår af lovens § 3, men omvendt ikke nogen ret til at inddrage andre hensyn i denne afvejning.

Der kan fx henvises til Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse i sag 18/04989 af 1. februar 2019. Her havde regionen givet tilladelse til råstofindvinding, men denne tilladelse ophævede nævnet med følgende begrundelse:

"Det fremgår af råstoflovens § 3, at der ved lovens anvendelse på den ene side skal lægges vægt på råstofressourcernes omfang og kvalitet og en sikring af råstofressourcernes udnyttelse samt tages erhvervmæssige hensyn. På den anden side skal der lægges vægt på miljøbeskyttelse og vandforsyningsinteresser, beskyttelse af arkæologiske og geologiske interesser, naturbeskyttelse, herunder bevarelsen af landskabelige værdier og videnskabelige interesser, rekreative interesser, en hensigtsmæssig byudvikling, infrastrukturanlæg, herunder energiproducerende anlæg, jord- og skovbrugsmæssige interesser, sandflugtbekæmpelse og risiko for oversvømmelse eller erosion af kysten, fiskerimæssige interesser, ulemper for skibs- og luftfarten samt ændringer i strøm- og bundforhold.

....

Råstofindvinding skal som altovervejende hovedregel foregå i de områder, som er udlagt hertil i råstofplanen, medmindre der er særlige grunde til at fravige dette. Herved sikres, at indvindingen sker efter en samlet overordnet afvejning af de hensyn, der fremgår af råstoflovens § 3. Desuden sikres, at de berørte borgere, myndigheder og er-

hvervsinteresser inddrages i udpegningen af graveområder, og at man efterfølgende kan regne med, hvor råstofindvindingen vil foregå.

En afvejning af hensynene i råstoflovens § 3 på baggrund af de konkrete forhold kan dog føre til, at der ikke kan meddeles tilladelse til erhvervmæssig råstofindvinding i et udlagt graveområde, eller at der kan meddeles tilladelse til erhvervmæssig råstofindvinding uden for de udlagte graveområder.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at det ikke kan lægges til grund, at Region Syddanmark i forbindelse med udarbejdelsen af den påklagede afgørelse har foretaget den vurdering og afvejning af hensyn, der kræves ved afgørelser efter råstofloven, jf. råstoflovens § 3.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder på baggrund af Region Syddanmarks manglende afvejning af hensynene i råstoflovens § 3, at regionens afgørelse af den 1. februar 2018 lider af en væsentlig retlig mangel."

At et område er udlagt som et graveområde i råstofplanen ændrer altså ikke ved, at der skal foretages en individuel § 3-afvejning i den enkelte ansøgningssag.

Som en delkonklusion kan det således noteres, at Region Sjælland ved behandlingen af den konkrete ansøgning om råstofindvinding skal inddrage de hensyn, der fremgår af lovens § 3, herunder de rekreative interesser og byudviklingsinteresser der vil gå tabt, hvis der gives tilladelse til indvinding af råstoffer.

3. De konkrete momenter

3.1 Indledning

Det er ovenfor beskrevet, at en behandling af en ansøgning om indvindingstilladelse skal baseres på en konkret afvejning af en række modsatrettede hensyn. Interessen i råstofressourcen skal holdes op imod en række konkret angivne interesser, der taler imod, at der gives tilladelse. Denne grundstruktur i loven er indiskutabel.

Med afsæt i denne generelle præmis vil jeg nedenfor mere konkret beskrive nogle elementer i denne vurdering, som den konkrete sag giver anledning til.

3.2 Indvinding over grundvandsspejlet

Normalt, når der foretages en § 3-afvejning i forhold til, om der skal gives indvindingstilladelse, er det en enten/eller situation.

Det er der ikke nødvendigvis tale om i den konkrete sag. Der er således den mulighed, at der gives tilladelse til råstofindvinding på de ansøgte arealer, uden at det er i strid med de modhensyn, der er angivet i lovens § 3, ved at

- a) indvindingen begrænses til 1 m over grundvandsspejlet
- b) der efterfølgende tilføres jord til råstofgraven via en tilladelse hertil efter jordforureningslovens § 52.

På den vis er der i den konkrete sag mulighed for en afvejning, der også på den vis tager hensyn til såvel indvindingsinteresser som de modsatrettede interesser til primært rekreative og byudviklingsinteresser.

Jeg vil nedenfor beskrive 3 af de modsatrettede interesser, som i henhold til afvejningsbestemmelsen i § 3 skal vurderes i forbindelse med en ansøgning om indvindingstilladelse. For en mere udførlig beskrivelse af interesserne henviser jeg til det notat, som kommunen har udarbejdet (notat af 24. april 2020).

3.3 "Rekreative interesser"

"Rekreative interesser" er direkte nævnt i lovens § 3. Roskilde Festivalen og udnyttelse af de pågældende områder i øvrigt, jf. nedenfor i pkt. 3.4, kan efter min opfattelse henføres hertil.

En indvindingstilladelse i det ansøgte omfang, der vil efterlade minestedet som en sø, når indvindingen er afsluttet, vil dels begrænse denne rekreative interesse, dels minimere en fremtidig udvidelsesmulighed.

Dermed er der tale om en interesse, der skal indgå i den samlede afvejning, og altså trækker i den modsatte retning af den råstofinteresse, der er i sagen.

Så er spørgsmålet, hvilken vægt dette rekreative hensyn har. Her mener jeg, at det må tillægges betydning, at der er tale om en rekreativ interesse, der tiltrækker et meget stort antal mennesker, og til dels er definerede for det rekreative udtryk, som kommunen ønsker for byen generelt og for den kon-

krete del af byen specifikt. En interesse og en betydning, som rækker ud over Roskilde Kommune. Roskilde Festivalen har således definerende betydning for hele regionen, om ikke hele landet, og påkalder sig opmærksomhed også internationalt.

Det er altså en interesse, der generelt skal inddrages, og som konkret har en betydelig vægt.

3.4 "En hensigtsmæssig byudvikling"

Arealet, som ansøgningen går på, er ekstremt bynært placeret. Hvor råstofgrave typisk ligger på landet, er der i den konkrete sag tale om et areal, der ligger meget tæt på ikke blot festivalområdet, men Roskilde by som sådan.

En indvinding, der efterlader området med en sø, vil således varigt forhindre en byudvikling mod syd i større grad, end det allerede er tilfældet. Det rammer ikke blot festivalen, og en eventuel senere udvidelse heraf, men også andre aktiviteter, som kommunen måtte ønske i området.

Der kan i den forbindelse henvises til Roskilde Kommunes "Strategi for Roskildes Grønne Ring" fra november 2010:

"Milen ligger på kanten af Roskilde, Musicen og Roskilde Dyrskueplads og er under omdannelse til et nyt bynært rekreativt kultur- og fritidsområde."

En kommunal landskabs- og kunststrategi fra november 2013:

"..., at der bliver skabt et spektakulært område, der kan bruges intensivt under de store events, men som i lige så høj grad fungerer som et attraktivt rekreativt landskab i hverdagen."

Forslag til kommuneplan:

"§ 5.2.3 I det bynære landskab Milen har kommunen en særlig planlægningmæssig interesse i at sikre brugbare arealer til særligt pladskrævende arrangementer i de centrale områder omkring Roskilde Dyrskueplads."

En indvinding, der efterlader minestedet som en sø, er i direkte strid med de byudviklingsinteresser, som disse planer og strategier udtrykker for det pågældende område. Derfor er en indvinding, der efterlader minestedet som en sø, i strid med kommunens byudviklingsinteresser for området.

Også her er spørgsmålet så, hvilken vægt dette hensyn har. Her mener jeg, at det må tillægges betydning, at der er tale om en byudviklingsinteresse, der er et af kommunens absolut væsentligste udviklingsområder, måske det vigtigste.

Det gælder ikke mindst, fordi der er en række andre forhold, der begrænser byudviklingen i området, herunder andre råstofgrave. I relation hertil bemærkes, at Roskilde Kommune ikke i tidligere indvindingsager har gjort indsigelse over for ansøgers ønske om etablering af råstofgrave med henvisning til, at indvindingen vil skade kommunens byudviklingsmuligheder. Når det sker i den konkrete sag, er det således udtryk for, at den ansøgte indvinding sker ekstremt bynært og i et område, hvor det vil medføre meget alvorlige skader på de ønsker, som Roskilde Kommune har for områdets udvikling, hvis det efterlader området som en sø.

Det gentages, at disse interesser godt kan kombineres med råstofindvinding, blot indvindingen holder sig over grundvandsspejlet, eller der tillades tilført jord, efter indvindingen er ophørt, så der herefter er mulighed for at benytte arealet til de ønsker, der er for byudviklingen i området.

Hermed kan det også sikres, at regionens egen råstofplan iagttages, jf. Råstofplan 2016, retningslinje 8:

"Efter en konkret vurdering af interesserne skal efterbehandlingen så vidt muligt understøtte kommunal planlægning for arealanvendelsen efter endt råstofindvinding."

Og sikre, at retningslinje 9 iagttages:

"Ved indvinding under grundvandsspejlet i en statsligt udpeget transportkorridor og i byudviklingsområder i Fingerplanens ydre storbyområde kan det pålægges indvinder at foretage efterbehandling med en opfyldning til minimum 1 m over grundvandsspejlet"

3.5 "Infrastrukturplanlægning"

En del af det ansøgte indvindingsområde er i Fingerplanen omfattet af en arealreservation til infrastrukturplanlægning på tværs af Sjælland. Transportkorridoren skal friholdes for bebyggelse, anlæg og aktiviteter, der kan fordyre anlæg af ledninger, veje etc.

Dette krav i Fingerplanen ses kun at kunne imødekommes, hvis der enten ikke tillades indvinding under grundvandsspejlet, eller der efter en indvinding under grundvandsspejlet tilføres store mængder jord til minestedet baseret på en tilladelse efter JFL § 52. Idet jeg forstår kommunen således, at det ikke kan forventes, at regionen vil tillade en sådan efterfølgende tilførsel af jord til råstofgraven, efterlader det, som jeg ser det, kun én løsning, der respekterer Fingerplanen, og det er, at der ikke tillades

codex
advokater

indvinding under grundvandsspejlet, eller der tilføres jord i overensstemmelse med råstofplanens retningslinje 9.

Med venlig hilsen

Mads Kobbere

Bilag 6: Skema med nødvendige tilladelser fra Roskilde Kommune

Kommunens bemærkninger				
Emne	Lov	Bemærkninger og forslag til vilkår	Afdeling	Forventet sagsbeh.tid
Grundvandsrensning eller bortledning af grundvand	Vandforsyningsloven § 26	Meddelelse om tilladelse efter § 26 i Vandforsyningsloven udarbejdes af kommunen, således at kopi kan vedlægges som bilag i råstoftilladelse, med tilhørende klagevejledning. Der skal indhentes yderligere oplysninger hos ansøger.	Miljø og Byggesag	Samordnes med Regionen. Tilladelsen meddeles samtidig med råstoftilladelsen.
Indvinding af grundvand til grusvask eller sortering	Vandforsyningsloven § 20	Meddelelse om tilladelse efter § 20 i Vandforsyningsloven udarbejdes af kommunen, således at kopi kan vedlægges som bilag i råstoftilladelse, med tilhørende klagevejledning. Der skal indhentes yderligere oplysninger hos ansøger.	Miljø og Byggesag	Samordnes med Regionen. Tilladelsen meddeles samtidig med råstoftilladelsen.
Indvinding fra vandløb o.lign.	Vandløbsloven	Ikke relevant (jf. ansøgning).		
Udledning af vaskevand	Miljøbeskyttelsesloven	Ikke relevant (jf. ansøgning).		
Beskyttet natur	Naturbeskyttelsesloven § 3	Se høringssvar	Grøn omstilling	Samordnes med Regionen. Tilladelsen meddeles samtidig med råstoftilladelsen.

Dispensation for å- beskyttelseslinjer	Naturbeskyttelsesloven § 16	Ikke relevant (jf. ansøgning).		
Dispensation for sø- beskyttelseslinjer	Naturbeskyttelsesloven § 16	Gravning inden for søbeskyttelseslinjen kræver dispensation. Ved vurdering og afgørelse, vil der lægges vægt på, at der på skrænten ned mod søen er fundet ynglende mark-firben.	Grøn omstilling	Samordnes med Regionen. Tilladelsen meddeles samtidig med råstofstilladelsen.
Dispensation for jord- og stendiger	Museumsloven	Gennembrydning af sten- og jorddiger kræver Roskilde Kommunes dispensation. Meddelelse om dispensation fra Museumsloven udarbejdes af kommunen, så kopi kan vedlægges som bilag i råstofstilladelse, med tilhørende klagevejledning. Der skal indhentes yderligere oplysninger hos ansøger.	Grøn omstilling	Samordnes med Regionen. Tilladelsen meddeles samtidig med råstofstilladelsen.
Tilladelse til nedlæggelse af veje og stier		Ikke relevant (jf. ansøgning).		
Habitat	Habitatdirektivet	Se høringssvaret.	Grøn omstilling	
Vejloven både offentlig og privat, herunder udkørsel fra råstofgraveområdet til offentlig vej	Vejloven, offentlig og privat	Der skal ansøges om og indhentes en særskilt overkrøselstilladelse.	VGO	Særskilt ansøgning skal fremsendes til Roskilde Kommune
Lokal - og kommuneplan	Planloven	Se høringssvar, afventer yderligere oplysninger. Evt. tilladelse meddeles efter § 35 i Planloven og udarbejdes af kommunen, således at kopi kan vedlægges som bilag i råstofstilladelse, med tilhørende klagevejledning.	Plan & Udvikling	Samordnes med Regionen. Tilladelsen meddeles samtidig med råstofstilladelsen.
Anlægsarbejde på forurenede ejendomme	JFL § 8	Ikke relevant (jf. ansøgning)		
Bygninger	Byggeloven	Opstilling af brovægt, mandskabsvilloner og andre midlertidige bygninger kræver byggetilladelse. Denne skal ansøges gennem byggomiljoe.dk.	Erhverv	Samordnes med Regionen. Eventuel tilladelse meddeles samtidig med råstofstilladelsen.
Efterbehandlingsplan	Råstofloven	Se høringssvaret		

Bilag 7: Screeningskema Bilag IV arter – Under udarbejdelse

Bilag IV-screening ifm. tilladelse til indvinding af råstoffer	
Navn på graveområde	
Dato for screeningen	27/11 2023
Screenet af	Morten Vincents

Bilag IV-arter

Arter	Mulig påvirkning	Ingen påvirkning	Projektets betydning for Bilag 4 arter
Pattedyr			
Bredøret Flagermus (<i>Barbastella barbastellus</i>) Obs: Ved nedrivning af bygninger fældning af gamle træer	x		
Damflagermus (<i>Myotis dasycneme</i>) Obs: Ved nedrivning af bygninger fældning af gamle træer	x		
Bechsteins flagermus (<i>Myotis bechsteinii</i>)			Ingen kendte fund i Region Sjælland
Brandts flagermus (<i>Myotis brandtii</i>)	x		

Arter	Mulig påvirkning	Ingen påvirkning	Projektets betydning for Bilag 4 arter
Obs: Ved nedrivning af bygninger fældning af gamle træer			
Vandflagermus (<i>Myotis daubentonii</i>) Obs: Ved nedrivning af bygninger fældning af gamle træer	x		
Skægflagermus (<i>Myotis mystacinus</i>)			Ingen kendte fund i Region Sjælland
Frynseflagermus (<i>Myotis nattereri</i>) Obs: Ved nedrivning af bygninger fældning af gamle træer	x		
Brunflagermus (<i>Nyctalus noctula</i>) Obs: Ved nedrivning af bygninger fældning af gamle træer	x		
Langøret flagermus (<i>Plecotus auritus</i>) Obs: Ved nedrivning af bygninger fældning af gamle træer	x		
Sydflagermus (<i>Eptesicus serotinus</i>) Obs: Ved nedrivning af bygninger fældning af gamle træer	x		
Skimmelflagermus (<i>Vespertilio murinus</i>) Obs: Ved nedrivning af bygninger fældning af gamle træer	x		
Troldflagermus (<i>Pipistrellus nathusii</i>) Obs: Ved nedrivning af bygninger fældning af gamle træer	x		
Pipistrelflagermus (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>) Obs: Ved nedrivning af bygninger fældning af gamle træer	x		
Dværgflagermus (<i>Pipistrellus pygmaeus</i>)	x		

Arter	Mulig påvirkning	Ingen påvirkning	Projektets betydning for Bilag 4 arter
Obs: Ved nedrivning af bygninger fældning af gamle træer			
Hasselmus (<i>Muscardinus avellanarius</i>) Obs: Ved rydning af skovkrat samt ændret anvendelse af udyrkede arealer, frugthaver o.lign.		x	
Birkemus (<i>Sicista betulina</i>)		x	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Odder (<i>Lutra lutra</i>) Obs: Ved ændringer i ældre skov med tæt bundvegetation og høj fugtighed tæt på vandløb.		x	
Marsvin (<i>Phocoena phocoena</i>) Obs: Ved omfattende aktivitet ved havområder.		x	
Krybdyr			
Markfirben (<i>Iacerta agilis</i>) Obs: Ved ændring af solvendte skrånninger med løse jordtyper, linjeformede terrænelemente.	x		
Padde			
Klokkefrø (<i>Bombina bombina</i>) Obs: Ved ændringer i våde områder, naturområder eller ledelinjer.		x	
Stor vandsalamander (<i>Triturus cristatus</i>) Obs: Ved ændringer i våde områder, naturområder eller ledelinjer.	x		
Løgfrø (<i>Pelobates fuscus</i>) Obs: Ved ændringer i våde områder, naturområder eller ledelinjer.		x	

Arter	Mulig påvirkning	Ingen påvirkning	Projektets betydning for Bilag 4 arter
Løvfrø (<i>Hyla arborea</i>) Obs: Ved ændringer i våde områder, naturområder eller ledelinjer.		x	
Spidssnudet frø (<i>Rana arvalis</i>) Obs: Ved ændringer i våde områder, naturområder eller ledelinjer.	x		
Springfrø (<i>Rana dalmatina</i>) Obs: Ved ændringer i våde områder, naturområder eller ledelinjer.		x	
Strandtudse (<i>Bufo calamita</i>) Obs: Ved ændringer i våde områder, naturområder eller ledelinjer.		x	
Grønbroget tudse (<i>Bufo viridis</i>) Obs: Ved ændringer i våde områder, naturområder eller ledelinjer.		x	
Fisk			
Snæbel (<i>Coregonus oxyrhyncus</i>)		x	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Insekter			
Bred vandkalv (<i>Dytiscus latissimus</i>)		x	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Lys skivevandkalv (<i>Graphoderus bilineatus</i>)		x	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Eremit (<i>Osmoderma eremita</i>) Obs: Ved fældning af-, barrierer mellem eller tilplantning i tilknytning til gamle træer med huller.		x	
Sortpletet blåfugl (<i>Maculinea arion</i>)		x	

Arter	Mulig påvirkning	Ingen påvirkning	Projektets betydning for Bilag 4 arter
Obs: Ved ændringer i områder med overgang mellem heder, klitter og tørre overdrev.			
Grøn mosaikguldsmed (<i>Aeshna viridis</i>)		x	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Stor Kærguldsmed (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>)		x	
Obs: Ved ændringer i svagt næringsrige søer og vandhuller i skov.			
Grøn Kølleguldsmed (<i>Ophiogomphus cecilia</i>)		x	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Muslinger			
Tykskallet malermusling (<i>Unio Crassus</i>)		x	
Obs: Ved ændringer i vandløb med stenet, gruset eller sandet bund, med stærk til moderat strøm.			
Planter			
Enkelt månerude (<i>Botrychium simplex</i>)		x	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Vandranke (<i>Luronium natans</i>)		x	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Liden Najade (<i>Najas flexilis</i>)		x	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Fruesco (<i>Cypridium calceolus</i>)		x	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Mygblomst (<i>Liparis loeselii</i>)		x	
Obs: Ved ændringer på fugtige enge, i moser med stort kalkindhold eller i frodig rørsump.			
Gul stenbræk (<i>Saxifraga hirculus</i>)		x	Ingen kendte fund i Region Sjælland

<i>Arter</i>	<i>Mulig påvirkning</i>	<i>Ingen påvirkning</i>	<i>Projektets betydning for Bilag 4 arter</i>
Krybende sumpskærm (<i>Helosciadium repens</i>) (= <i>Apium repens</i>)		x	Ingen kendte fund i Region Sjælland

Region Sjælland
Alleen 15
4180 Sorø

By, Kultur og Miljø

Supplerende høringsvar til revideret ansøgning om Råstofgravning i Darup

1. marts 2024
Sagsnr.: 23-021304
Doknr.: 23-021304-37

Ref: PLWB/RIKJ

Roskilde kommune har 8. januar 2024 modtaget ny revideret ansøgning om råstofgravning på private arealer i Milen. På den baggrund er der udarbejdet supplerende høringsvar, da der er tale om ændring af graveområde og inddragelse af areal beliggende nord for det tidligere ansøgte graveområde.

Sagsbehandler
Pia Winther Bjergaarde
Tlf. +45 46313644
Pialwb@roskilde.dk

Nymølle Stenindustrier A/S (herefter Nymølle) har søgt Region Sjælland om tilladelse til råstofgravning på private arealer i Milen vest. Nymølle har tidligere søgt om tilladelse til råstofgravning i området, hvor Roskilde Kommune flere gange har afgivet høringsvar senest den 22. december 2023. Ansøgningen er nu revideret, således at der udelukkende ansøges om gravetilladelse på arealer, som er udlagt i den gældende råstofplan. Samtidig er arealet dog udvidet mod nord og omfatter nu del af matrikel 6aa darup By, Vor frue.

Bemærkningerne fra høringsvar fremsendt 22. december 2023 er fortsat gældende, idet dette brev er et supplement hertil.

Arealet ligger inden for Roskilde Kommunes bynære fritids- og kulturlandskab Milen, hvor kommunen ønsker at sikre, at der er plads til store events og arrangementer med de nødvendige opholdsarealer.

Det er fortsat Roskilde Kommunes vurdering, at der bør ske en samlet planlægning og miljøvurdering af hele Milen området, hvor interesserne i området samlet set bedre ville kunne tilgodeses. Fokus bør være, at foretage en detaljeret jordbalanceberegning for hele området med henblik på at kunne indvinde så meget grus som muligt samtidig med at grundvandet beskyttes og at behovet for anvendelige arealer efter råstofgravning sikres. Regionen opfordres derfor fortsat til at foretage en samlet planlægning, for at afklare hvorvidt områdets planmæssige og indvindingsinteresser samlet set bedre kan tilgodeses.

Rådhusbuen 1
4000 Roskilde

Tlf. 46 31 30 00
Mandag-fredag kl. 9-14

Kommunen vil gerne kvittere for, at der nu udelukkende ansøges om gravetilladelse på arealer som er udlagt i den gældende råstofplan. Tilsvarende at der ikke søges om at foretage gennemgravning af skel til søen beliggende vest for graveområdet.

Generelle tekniske bemærkninger

Kommunen bemærker, at adgangsvejen ligger på matr.nr. 6aa, Vestermarken Roskilde jorder som er en del af delområde 2A på nedenstående kort fra "Tillægsaftale til overenskomst af 12. september 1990 indgået mellem Roskilde Kommune og Nymølle Stenindustrier A/S. Af aftalen fremgår, at delområde 2A først må udgraves, når delområde 1A, B og C er udgravet. Eftersom arealet i denne ansøgning dog anvendes som vej og ikke til udgravning, er det kommunens vurdering, at det ikke er i strid med aftalen, uanset at området, hvor vejen ligger formelt set er en del af råstofgraveområdet. Det bør derfor fremgå af gravetilladelsen, at arealet ikke må udgraves.

Rækkefølge for udgravning
1A påbegyndes tidligst i 2013 og 1B tidligst i 2015
Herefter følger 1C-2A-2B-3A-3B-4A og 4B i nævnte rækkefølge

Ejerforhold og rækkefølgeplan
Bilag til tillægsaftale til Overenskomst af 12. september 1990
Indgået mellem Roskilde Kommune og Nymølle Stenindustrier A/S

Overfladevand og Grundvand

Roskilde Kommune har modtaget en hydrogeologisk vurdering udarbejdet af miljørådgivningsfirmaet Rambøll for Nymølle, idet grundvandssænkningens påvirkning af grundvand og overfladevand vurderes. Vi er i gang med at gennemgå notatet, og vi vil fremsende kommentarer og eventuelle spørgsmål direkte til Nymølle, idet dette vil indgå i sagsbehandlingen for de kommunale tilladelser.

Planloven – jordvolde mv.

Det fremgår af ansøgningsmaterialet, at der etableres jordvolde "langs projektarealet først mod øst og vest senere mod syd." Det fremgår desuden af figur 4 i projektbeskrivelsen, at der planlægges etableret en brovægt på matrikel 6aa Vestermarken Roskilde Jorder. Hvis der i relation til ansøgningen om råstofgravning etableres jordvolde uden for graveområdet eller foretages opstilling af mandskaps pavillon mv., som ikke er omfattet af gravetilladelsen, så

kræver det, at kommunen indledningsvist udarbejder en landzonetilladelse jf. planlovens § 35. Tilladelsen forventes meddelt administrativt og forventes at kunne foreligge samtidig med, at regionen udarbejder råstoftilladelsen.

Vejloven – Trafiksikkerhed og adgangsvej

Roskilde Kommunes vejmyndighed fastholder bemærkningerne, der er fremsendt i det tidligere høringssvar. Det skal bemærkes, at der skal fremsendes en ny ansøgning om tilladelse til etablering af overkørsel ud til Darupvej jf. den nye ansøgning om råstofgravning.

Med hensyn til forslag om lukning af Darupvej, så kan det oplyses, at Darupvej har en årsdøgntrafik på 2000 køretøjer og en hverdagsdøgntrafik på 2400 køretøjer. Der kører altså en del trafik, som skal ledes ad andre veje, hvis Darupvej lukkes. Det vurderes umiddelbart, at Roskilde Kommune ikke er interesseret i dette. I alle tilfælde vil en evt. lukning af Darup kræve en nærmere analyse for at belyse konsekvenserne for det omkringliggende vejnet. Vi påtænker ikke at igangsætte dette analysearbejde.

Naturbeskyttelsesloven – Naturhensyn

Søen, der ligger vest for ansøgningsområdet, afkaster en sø beskyttelseslinje på 150 meter målt fra søens bred, jf. naturbeskyttelseslovens § 16. Grusindvinding inden for beskyttelseslinjen kræver at Roskilde Kommune meddeler dispensation. Da ansøgningsområdet ligger inden for graveområde, vurderer Roskilde Kommune, at den nødvendige dispensation kan meddeles.

På søens østlige skrænt/naturområde har Roskilde Kommune konstateret, at der er en bestand af markfirben, som yngler og rester på skrænten. Markfirbenet er totalfredet og artens yngle- og rasteområder er beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 29a og omfattet af internationale forpligtelser gennem EU-Habitatdirektivets bilag IV. Ifølge naturbeskyttelseslovens § 29a, stk. 2 må yngle- eller rasteområder ikke beskadiges eller ødelægges. Det vil derfor være et vilkår for dispensationen fra søbeskyttelseslinjen, at det sikres, at gravningen ikke påvirker skrænten/naturområdet omkring søen.

Langs matr.nr. 5a Darup By, Vor Frues nordlige skel og langs det nord-sydgående skel mellem matr.nr. 60 og 6aa Vestermarken, Roskilde Jorder ligger rester af et beskyttet stendige. Ændringer af digets tilstand kræver at Roskilde Kommune meddeler dispensation. Det ses af ansøgningen, at det beskyttede stendige jf. museumslovens § 29a, respekteres i forhold til indvinding og udkørselsvej, hvorfor forholdet ikke vurderes at kræve dispensation.

Afsluttende bemærkninger til den tekniske høring

Det ansøgte kræver således fra kommunen forskellige tilladelser. Kommunen vil koordinere udarbejdelsen af de nødvendige tilladelser, således at myndighedernes afgørelser samordnes og træffes samtidig, jf. samordningspligten.

Venlig hilsen

Pia Winther Bjergaarde, Miljøingeniør

Mads Bisgaard

Fra: 3.parter <3.parter@energinet.dk>
Sendt: 2. oktober 2024 12:55
Til: Mads Bisgaard
Emne: Svar fra Energinet Eltransmission vedrørende Partshøring af udkast til råstofstilladelse på Darupvej 105 (Sags nr. 24/12374)

Forsigtig: Ekstern mail

Energinet Eltransmission har modtaget en partshøring vedrørende udkast til råstofstilladelse på Darupvej 105.

Ansøgningsmaterialet har tidligere været i høring. I den forbindelse med afgav Energinet Eltransmission den 8. december 2022 et høringssvar. Høringssvaret fra Energinet Eltransmission fremgår af de bilag, som er vedlagt til udkast til råstofstilladelse. Bemærk især, at det fremgår af høringssvaret, at servitutarealet administreres meget restriktivt, hvormed dispensation ikke automatisk kan forventes meddelt.

Energinet Eltransmission anmoder om, at det skal fremgå af en eventuel tilladelse f.eks. under punkt 3. Afgørelser og vilkår fra andre myndigheder, at der skal ansøges om dispensation hos Energinet Eltransmission (3.parter@energinet.dk), hvis der skal råstofvindes/graves indenfor 132 kV luftledningsanlæggets Kamstrup-Kirkeskovgård servitutareal.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til undertegnede.

Venlig hilsen

Hans Schmidt
Landinspektør
Direkte tel 20369043

Team 3. parter - EL
+4570220275
3.parter@energinet.dk

Energinet Eltransmission A/S
Tonne Kjærvej 65
7000 Fredericia
<http://www.energinet.dk>

Fra: Mads Bisgaard <mabis@regionsjaelland.dk>

Sendt: 18. september 2024 12:22

Til: Signe Ulfeldt Hede <signe.hede@nymoelle.dk>; Kent Grimm Thornberg <kent.thornberg@nymoelle.dk>; 'banedanmark@bane.dk' <banedanmark@bane.dk>; 'info@roskilde-festival.dk' <info@roskilde-festival.dk>; 'maf@cph.dk' <maf@cph.dk>; 'rkebriefing@cph.dk' <rkebriefing@cph.dk>; 3.parter <3.parter@energinet.dk>; ledningsinfo_evida <ledningsinfoSyd@evida.dk>; 'mail@roskildedyrskue.dk' <mail@roskildedyrskue.dk>; Pia Winther Bjergaarde <Pialwb@roskilde.dk>; Rikke Kjærsgaard Sørensen <rikkeks@roskilde.dk>

Emne: Partshøring af udkast til råstofstilladelse på Darupvej 105

Partshøring af udkast til råstofstilladelse på Darupvej 105

Region Sjælland har på baggrund af ansøgning om tilladelse til indvinding af råstoffer fra Nymølle Stenindustrier A/S udarbejdet udkast til råstofstilladelse på darupvej 105.

Region Sjælland har vurderet, at I er part i sagen, og derfor modtager I nu udkastet til tilladelse til råstofindvinding i partshøring. Udkast til tilladelse inkl. bilag kan hentes via følgende link:
[18 09 2024: Partshøring af udkast til råstof tilladelse på Darupvej 105, 4000 Roskilde \(høringsfristen er den 16. oktober 2024\)](#)

Høringsfristen er 16. oktober 2024. Hørings svar sendes til mabis@regionsjaelland.dk

Venlig hilsen

Mads Bisgaard

Chefkonsulent, Miljøplanlægger

Region Sjælland
Regional Udvikling
Alleen 15, 4180 Sorø

Mobil: 51 73 20 54

E-mail: mabis@regionsjaelland.dk

www.regionsjaelland.dk

[Læs om Region Sjællands håndtering af personoplysninger](#)

Region Sjælland anvender de personoplysninger, du giver os i forbindelse med din henvendelse. Du kan læse mere om formålet med anvendelsen samt dine rettigheder på vores hjemmeside

[Region Sjælland](#)

Partshøring af udkast til råstofftilladelse på Darupvej 105, 4000 Roskilde

Hermed fremsendes hørings svar til Region Sjælland.

Vi takker for regionens udkast til Nymølles tilladelse til indvinding af råstoffer på blandt andet Almindegården ApS' arealer.

Udkastet og de tilhørende bilag, herunder efterbehandlingsplanen, giver os anledning til nogle få bemærkninger:

Først og fremmest takker vi regionen for at lægge op til, at forekomsten af grus på Almindegårdens areal indvindes under grundvandsspejl. Vi henstiller venligst til, at der på Almindegårdens fulde areal tillades indvinding under grundvandsspejl, idet vi tilslutter os regionens betragtninger i udkastet til tilladelse afsnit 5.6.1.

For det andet forstår vi den bekymring, som nogle hørings svar giver udtryk for i forhold til, at indvindingen potentielt kan føre til en ændring af tilstrømningsforhold m.v. til "Darup Grusgravssø Øst" beliggende vest for indvindingsområdet. Søen hører til Almindegården ApS, og vi har en stor interesse i, at den og naturen i området i det hele taget fortsat beskyttes og behandles med respekt af både flora og fauna. Vi ved, at det også er et fokus punkt for Nymølle, samt at de sørger for ordentlige fortsatte tilstrømningsforhold og passer på den tilhørende natur.

Afslutningsvis trækker denne sag tråde til Roskilde Kommunes planer for området "Milen", som udtrykt i kommuneplanen. Overordnet set vil vi, som lodsejere berørte af planen, gerne orienteres nærmere om kommunens planer, da det involverer vores arealer.

Dette har naturligvis ingen betydning for indvindingstilladelsen, men for god ordens skyld understreges, at vi er åbne for dialog med Roskilde Kommune, såfremt at Roskilde Kommune måtte finde anledning til at drøfte dette.

Med venlig hilsen,

Almindegården ApS

Høringsnotat fra høring af ansøgning

Råstofindvinding ved Darup

Indledning

Region Sjælland har afholdt indledende høringer af ansøgning om råstofindvinding ved Darup. Ansøger har ændret ansøgningen flere gange bl.a. på baggrund af dialog med Roskilde Kommune og Region Sjælland. Der er derfor afholdt høring af tre forskellige ansøgninger. Høringerne er afholdt i hhv. 2022, 2023 og 2024 (gældende ansøgning).

Ansøgningen fra 2022 og 2024 omfatter kun arealer, som er udlagt til graveområde i råstofplan 2020, mens ansøgningen fra 2023 omfattede et scenarie, hvor indvindingen også skulle omfatte et areal udenfor udlagt graveområde.

I 2024 er der afholdt partshøring af udkast til tilladelse.

Region Sjælland har modtaget i alt 17 høringssvar.

Region Sjælland har listet de emner som fremgår af høringssvarene og markeret til hvilken høring de er indsendt. Under hvert emne er der medtaget repræsenterende udklip af høringssvarene, som er fremkommet indenfor det enkelte emne.

Region Sjællands bemærkninger til de indkomne høringssvar fremgår under hvert emne.

Dato: 25-11-2024

Regional Udvikling

Alléen 15

4180 Sorø

Tlf.: 70 15 50 00

naturmiljo@regionsjaelland.dk

www.regionsjaelland.dk

Sagsnr:

EMN-2020-32634

Sagsbehandler

Mads Bisgaard

51 73 20 54

mabis@regionsjaelland.dk

Indhold

Høringssvar	3
Emner	4
Anvendelse af arealet til store events og arrangementer	4
Tilførsel af jord	5
Tidligere ansøgning om råstofindvinding udenfor udlagt graveområde	5
Samlet plan for Darup Graveområde	6
Risiko for flysikkerhed	7
Elledninger og -master på arealet	7
Råstofindvinding i nærheden af jernbanen.....	8
Råstofindvinding i nærheden af gasledning	8
Vandledning	9
Arkæologi og fortidsminder	9
Telefonkabel.....	10

Hørings svar

1. Energinet (2022)
2. Banedanmark (2022)
3. Evida (2022)
4. FORS (2022)
5. Københavns Lufthavn Roskilde (2022)
6. Roskilde Dyrskue (2022)
7. Roskilde Festival (2022)
8. Roskilde Kommune (2022)
9. Roskilde Museum (2022)
10. TDC (2022)
11. Dyrenes Beskyttelse (2023)
12. Darup Bylaug (2023)
13. Roskilde Festival (2023)
14. Roskilde Kommune (2023)
15. Roskilde Kommune (2024)
16. Energinet (2024 partshøring)
17. Almindegården ApS (2024 partshøring)

Emner

Anvendelse af arealet til store events og arrangementer

6 – Vi opfordrer derudover til, at efterbehandlingsplanen understøtter bevarelsen af området, så det er tilgængeligt og forsat kan anvendes i sammenhæng med de øvrige områder omkring Dyrskuepladsen.

Der er stor efterspørgsel på Dyrskuepladsen og de omkringliggende arealer, og der er allerede mange store kulturelle begivenheder på Dyrskuepladsen. En efterbehandlingsplan bør tage højde for dette både til gavn for de eksisterende events, men også med henblik på at understøtte kommende initiativer til større kulturbegivenheder.

7 - Vi anbefaler en efterbehandlingsplan, som understøtter bevarelsen af et sammenhængende og tilgængeligt område omkring Roskilde Dyrskueplads. En efterbehandlingsplan bør være forenelig med brug af Roskilde Dyrskueplads til større kulturbegivenheder og samtidig understøtte den fortsatte bæredygtige udvikling af området i forhold til vandforsyning, kloakering og tilslutning til elnettet.

7 - Det er vigtigt, at vi får sat den rigtig retning fra begyndelsen. Den aktuelle ansøgning om Darup Syd er en anledning til at vælge *den* vej ind i fremtiden, som sikrer, at samfunds-nødvendig råstofudvinding og en unik festivalkultur kan fortsætte sameksistensen.

14 – Efterbehandlingen skal tilgodese den nuværende og fremadrettede anvendelse til stor pladskrævende events og arrangementer.

14 - Hvis der ikke ansøges om og gives dispensation til tilførsel og opfyld med jord udefra, er det kommunens vurdering, at der ikke bør gives tilladelse til udgravning af råstoffer under grundvandsspejl, da det i så fald vil umuliggøre en efterfølgende arealanvendelse til store pladskrævende events og arrangementer.

14 - Arealet ligger inden for Roskilde Kommunes bynære fritids- og kulturlandskab Milen, hvor kommunen ønsker at sikre, at der er plads til store events og arrangementer med de nødvendige opholdsarealer.

Region Sjælland bemærkninger

Region Sjælland har fortaget en særligt indgående afvejning af hensynet til indvinding af råstofferne på området overfor hensynet til områdes efterfølgende anvendelse til store arrangementer og events som Roskilde Festival og Roskilde Dyrskue. En del af arealet har hidtil været anvendt til Roskilde Festival, men ikke til Roskilde Dyrskue eller andre arrangementer. Tilladelsens vilkår sikrer, at de arealer, som hidtil har været anvendt til Roskilde Festival genskabes som landarealer, der efterfølgende kan anvendes til arrangementer og events. Samtidig tillades det, at der efterlades søer på den del af arealet, som hidtil har været landbrugsareal og ikke har været anvendt til arrangementer og events. Hvis hele arealet skulle efterbehandles til landareal ville det betyde, at store mængder værdifulde råstoffer ikke kunne indvindes.

Tilførsel af jord

7 – I det Roskilde Festival tilslutter sig ansøgningens Scenarie 1 med jordtilførsel, appellerer vi til at tage al tilgængelig viden og forskning i brug, som kan bidrage til en miljømæssigt forsvarlig opnåelse af dispensation fra miljøbeskyttelseslovens paragraf 52. Modtagelse af jord til genopfyldning må ikke kompromittere drikkevandskvaliteten i området.

12 - Roskilde Kommune ønsker, at der senest samtidig med, at der udarbejdes en råstofgrave-tilladelse ligeledes gives dispensation til tilførsel af jord, så arealet kan anvendes til store arrangementer umiddelbart efter endt udgravning. Roskilde Kommune ønsker samtidig, at Region Sjælland opstiller vilkår, der sikrer, at der ikke sker en negativ påvirkning af grundvandet.

Region Sjællands bemærkninger

Jordforureningslovens § 52 udgør et forbud mod at tilføre både forurenede og uforurenede jord til råstofgrave. Regionen kan dispensere for forbuddet, hvis jordtilførslen ikke medfører risiko for grundvandet. Praksis for dispensationer er fra klagenævnet fastsat restriktivt.

Der er ikke ansøgt om dispensation til modtagelse af jord til grusgraven. Hvis Region Sjælland modtager en ansøgning om jordtilførsel vil sagsbehandlingen bero på en grundig hydrogeologisk vurdering af, om jordtilførslen kan medføre risiko af grundvandet. Hvis en dispensation til jordtilførsel kan meddeles, vil det være på en række vilkår bl.a. om prøvetagning af jorden for at sikre mod, at forurenede jord ender i graven.

Tilførsel af jord til arealet ville betyde, at arealet kunne fyldes op til samme niveau som i dag, og dermed være mere anvendeligt til store arrangementer og events. I en vurdering af en evt. dispensation til jordtilførsel må regionen dog ikke lægges vægt på den efterfølgende anvendelse af arealet. Det er alene en vurdering af, om jordtilførslen kan medføre risiko af grundvandet.

Tidligere ansøgning om råstofindvinding udenfor udlagt graveområde

11 - Dyrenes Beskyttelse har tidligere tilkendegivet, at efter den nye vejrtilkørsel i sommeren 2022 blev fremlagt sammen med de beskrevne støjvolde, arbejdstider, omfanget af transporten etc., ville Dyrenes Beskyttelse ikke modsætte sig projektet. Dvs. Dyrenes Beskyttelse tilkendegav dermed, at vi godt kunne acceptere det fremlagte scenarie 1 (reg.sj. - kun indvinding indenfor graveområde).

Imidlertid kan Dyrenes Beskyttelse **ikke** tilslutte sig det nye scenarie 2 (reg.sj. - også gravning udenfor graveområde) i projektbeskrivelse, da det efter Dyrenes Beskyttelse opfattelse betyder at udgravningen kommer meget tæt på internettet med de udfordringer det vil give for dyrene på internettet.

12 - Jeg skriver til jeg på vegne af Darup Autolakereri, Darup Bylaug og Borgere i Darup By. Vi har gennemgået materialet og har nogle bemærkninger og bekymringer vi vil dele med jer.

Det drejer sig bla. om udvidelse af graveområdet i syd-sydvestlig retning. Det der er rød/prikket i tegningen. Vi har den bekymring at området kommer meget tæt på ejendommen Darupvej 155, hvorfra der drives et Auto Lakereri. Vi tænker her på støvgener ifm. ind/ud sugning i forbindelse med værkstedet. Området er mærket helt op til skel på Darupvej 155 og kommer samtidig tæt på Darup By.

13 - Det skal understreges, at det er Roskilde Kommunes generelle holdning, at der ikke skal meddeles nye gravetilladelser til arealer som på nuværende tidspunkt ikke er udlagt til råstofgravning i den gældende råstofplan.

Region Sjællands bemærkninger

Ansøgningen om råstofindvinding er justeret flere gange, og har været i høring med forskellige afgrænsninger af ansøgningsarealet. I 2023 omfattede ansøgningen et scenarie, hvor der også blev indvundet råstoffer nærmere Darup på arealer, som ikke er udlagt som graveområde i regionens råstofplan 2020.

Den aktuelle ansøgning og tilladelse omfatter kun arealer, der er udlagt til graveområde i råstofplan 2020.

Region Sjælland har ikke modtaget høringsbemærkninger til ansøgninger, som kun ligger indenfor udlagt graveområde fra Darup Bylaug, borgere i Darup eller Dyrenes Beskyttelse.

Samlet plan for Darup Graveområde

14 - Det er fortsat Roskilde Kommunes vurdering, at der bør ske en samlet planlægning og miljøvurdering af hele Milen området, hvor interesserne i området samlet set bedre ville kunne tilgodeses. Fokus bør være at foretage en detaljeret jordbalanceberegning for hele området med henblik på at kunne indvinde så meget grus som muligt samtidig med at grundvandet beskyttes og at behovet for anvendelige arealer efter råstofgravning sikres. Regionen opfordres derfor fortsat til at foretage en samlet planlægning, for at afklare hvorvidt områdets planmæssige og indvindingsinteresser samlet set bedre kan tilgodeses.

Region Sjællands bemærkninger

Region Sjælland har fået juridisk afklaret, at regionen ikke kan kræve en samlet plan for råstofindvindingen og efterbehandling i hele Darup Graveområde, som forudsætning for at give råstoftilladelse på et delområde. Regionen indgår i et dialogforløb med Roskilde Kommune og Nymølle om, hvordan råstofindvinding og efterbehandling i den resterende del af Darup Graveområde skal foregå. Dialogen har været på både politisk og administrativt niveau.

Risiko for flysikkerhed

5- Københavns Lufthavn, Roskilde har modtaget ”Forslag til grave og efterbehandlingsplan Darup” (sagsnummer EMN-2020-32634). Forslaget beskriver to scenarier for en efterbehandlingsplan:

Scenarie 1, hvor der gives dispensation til jordtilførsel så efterbehandlingen kan udføres som lodsejere/brugere ønsker, og Scenarie 2, hvor der ikke gives dispensation og der derfor må efterlades søer.

Hvor og hvor store søerne bliver, vil afhænge af råstoffernes nøjagtige placering og kvalitet.

Københavns Lufthavn, Roskilde er efter EU Forordning 139/2014 forpligtet til at imødegå fuglefremmende anlæg, der kan øge risikoen for fuglekollisioner, i en radius af 13 km omkring lufthavnen. Vi vil derfor anbefale scenarie 1 som vilkår for tilladelsen. Såfremt dette scenarie ikke er muligt at efterleve, og kun scenarie 2 bliver gældende, vil vi anmode om, at de påtænkte søer:

- 1) får mindst muligt areal,
- 2) har stejle brinker også under vandoverfladen samt
- 3) får en aflang omkreds.
- 4) Desuden må der ikke etableres øer i søerne

Region Sjælland bemærkninger

Den aktuelle ansøgning omfatter ikke tilførsel af jord til arealet udefra, og efterbehandlingsplanen og tilladelsen omfatter, at der må efterlades søer på den sydlige del af arealet.

Der er i tilladelsen fastsat vilkår til efterbehandling af søer i overensstemmelse med lufthavnens anbefalinger.

Elledninger og -master på arealet

Energinet driver flere 132 kV luftledningsanlæg inklusiv højspændingsmaster på og i nærheden af indvindingsarealet.

1 - Energinets eltransmissionsanlæg på ejendommen er sikret ved tinglyste servitutter. Servituten sikrer foruden en beskyttelse af elanlæggene bl.a., at Energinet til hver en tid har adgang til og mulighed for vedligeholdelse af elanlæggene. Der må således ikke iværksættes noget, der kan være til hinder for adgangen til elanlæg eller til gene for eftersyn, reparation eller vedligeholdelse heraf.

Eltransmission henviser til 'Bekendtgørelse om sikkerhed for udførelse af ikke-elektrisk arbejde i nærheden af elektriske anlæg', BEK nr. 1112 af den 18/08/2016, hvor der findes bestemmelser vedrørende respektafstande i forbindelse med arbejde i nærheden af luftledninger. Ved eventuel kørsel med maskiner under luftledningsanlæggene eller arbejde med store

maskiner i nærheden af luftledningsanlæggene, skal der søges om arbejdsinstruktion på arbejde-naer-el@energinet.dk i god tid, før arbejdet påbegyndes.

16 - Energinet anmoder om, at det skal fremgå af en eventuel tilladelse f.eks. under punkt 3. Afgørelser og vilkår fra andre myndigheder, at der skal ansøges om dispensation hos Energinet Eltransmission (3.parter@energinet.dk), hvis der skal råstofvindes/graves indenfor 132 kV luftledningsanlæggets Kamstrup-Kirkeskovgård servitutareal.

Region Sjælland bemærkninger

Energinet har i høringssvaret grundigt redegjort for reglerne omkring adgang og gravning omkring ledninger og master. Region Sjælland har videresendt energinets høringssvar til ansøger. Regionen har desuden oplyst om tilstedeværelsen af Energinets elanlæg i tilladelsen til råstofvindning.

Region Sjælland har tilføjet muligheden for at søge om dispensation fra servitutten hos Energinet til afsnit 3 i tilladelsen.

Råstofvindning i nærheden af jernbanen

2 - Jf. Jernbanelovens § 24 skal vi altid høres, når der graves i nærheden af banen, så vi er enige i at vi har en interesse.

- Projektet bedes fremsende en eller flere målfaste tværsnitstegninger, der viser:
- Jernbanen.
- Udgravningens udformning og angivelse af afstand til nærmeste skinne eller spor-midte.
- CC3-linjen.
- Jordbundsforholdene.
- Placeringen af grundvandspejlet.

Region Sjælland bemærkninger

Region Sjælland har videresendt høringssvaret til ansøger, som har leveret det ønskede materiale til Banedanmark. Banedanmark træffer en afgørelse efter jernbanelovens § 24, som bestemmer afstand og skråningshældning op mod jernbanen.

Råstofvindning i nærheden af gasledning

3 – Indenfor et bælte på 2 x 5m omkring ledningens midte (servitutbæltet):

- Må ejer, bruger eller tredjemand ikke grave, bore mv. med mekaniske redskaber uden særlig tilladelse fra og under tilsyn af Evida.

Evida kan acceptere råstofvindningen under følgende betingelser:

- Inden arbejdet igangsættes skal fordelingsledningens placering påvises af Evida.
-

- Der må ikke foretages gravearbejde i ledningens servitútbælte uden forudgående aftale med Evida.
- Der må ikke ske opfyldning eller oplagring af jord eller andet materiale over fordelingsledningen.
- Evt. køreveje over fordelingsledningen skal udføres med fast belægning og efter aftale med Evida. Tung kørsel oven på ledningen kan ikke tillades uden der laves aflastende foranstaltninger.
- Der henstilles til, at der ikke må bortgraves terræn nærmere end 20 meter fra fordelingsledningen. Udgravningen langs med fordelingsledningen skal have et anlæg på højst 30 grader (1:2). Årsagen til at fastholde en gravefri zone på 20m er af hensyn til sikkerheden omkring gasledningen. Et gravearbejde langs gasledningen i stor dybde kan medføre, at skråningsanlægget bliver ustabil og øger risikoen for at gasledningen blotlægges og røret udsættes for spændinger, som i yderste konsekvens kan medføre en overrivning. Det kan få store samfundsmæssige konsekvenser, hvis der sker en skade på gasledningen, herunder tab af menneskeliv.

Region Sjælland bemærkninger

Evida har i høringssvaret redegjort for reglerne omkring adgang og gravning omkring gasledningen, og henvist til servituttten, som regulerer forholdene omkring ledningen. Region Sjælland har videresendt Evidas høringssvar til ansøger. Regionen har desuden oplyst om tilstedeværelsen af gasledningen i tilladelsen til råstofindvinding.

Region Sjælland fastsætter i tilladelsen til råstofindvinding ikke vilkår om sikkerhedsafstande til ledninger, da dette betragtes som et privat anliggende mellem ejer/bruger af ejendommen og ledningsejer.

Vandledning

4 - Fors Vand Roskilde har med interesse læst den fremsendte ansøgning om indvinding af råstoffer på Darupvej 109, 4000 Roskilde. Fors Vand Roskilde gør venligst opmærksom på, at på matriklerne 4b, 5a og 5c Darup By, Vor Frue er der tinglyst en vandforsyningsledning til forsyning af ejendommene beliggende på Darupvej 105, 105B og 109, 4000 Roskilde.

Region Sjælland bemærkninger

Region Sjælland har videresendt høringssvaret til ansøger og vedlagt høringssvaret som bilag til tilladelsen til råstofindvinding.

Arkæologi og fortidsminder

9 - Vi kan på oplyse, at der ikke er registreret fortidsminder inden for det berørte areal. Imidlertid er der i 1938 undersøgt jernaldergrave umiddelbart sydvest for arealet. Disse grave er

beliggende så tæt på indvindingsområdet, at det med en vis rimelighed må antages, at der befinder sig hidtil ukendte begravelser på indvindingsområdet. Sådanne står under museumslovens beskyttelse. Museet skal desuden henlede opmærksomheden på, at der på arealet kan være andre ukendte fortidsminder, som ligeledes står under museumslovens beskyttelse. Museet vil derfor kraftigt anbefale, at der foretages en arkæologisk forundersøgelse af arealet forud for eventuelle jordarbejder, således at eventuelle arkæologiske fund ikke vil have opsættende virkning på indvindingsarbejdet.

Af hensyn til sagens almindelige oplysning og bygherres planlægning skal museet opfordre til, at der i den endelige tilladelse gøres opmærksom på de nævnte arkæologiske interesser og dermed forbundne vilkår.

Region Sjællands bemærkninger

Region Sjælland har sendt høringsvaret til ansøger og vedlagt høringsvaret som bilag til tilladelsen.

Telefonkabel

10 - Vi (TDC) har et kabel på Darupvej.

Jeg tænker at det vil være aktuelt at drøfte dette ved et ledningsejermøde?

Region Sjællands bemærkninger

Region Sjælland har videresendt høringsvaret til ansøger og vedlagt høringsvaret som bilag til tilladelsen til råstofindvinding.

NYMØLLE STENINDUSTRIER A/S
Østre Hedevej 2
4000 Roskilde

By Kultur og Miljø
Miljø og Byggesag
Miljø

Tilladelse til vandindvinding til støvbekæmpelse i Darup Grusgrav Syd

3. juni 2024
Sagsnr.: 24-001813
Doknr.: 24-001813-1

Afgørelsen

Roskilde Kommune meddeler med hjemmel i vandforsyningslovens¹ § 20 tilladelse til indvinding af 5.000 m³ grundvand årligt fra indvindingspunktet på etape 1, se bilag 1 (matr.nr. 4b Darup By, Vor Frue) til støvbekæmpelse.

Sagsbehandler
Rikke Kjærsgaard Sørensen
/Helen Bovbjerg Sørensen
Tlf. +45 46 31 35 85
rikkeks@roskilde.dk

Vandindvindingen foretages i forbindelse med råstofgravning i grusgraven Darup Syd, se bilag 1.

Når dele af et anlæg kræver tilladelse efter § 7 i råstofloven, varetager regionsrådet kommunalbestyrelsens opgaver og beføjelser for hele anlægget i forhold til miljøvurdering af projektet, jf. § 17, stk. 2 i lovbekendtgørelse nr. nr. 4 af 3. januar 2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM). På den baggrund har Roskilde Kommune ikke foretaget særskilt miljøvurdering i forbindelse med det ansøgte.

Tilladelsen til vandindvindingen efter § 20 i vandforsyningsloven meddeles på nedenstående vilkår.

Vilkår

1. Tilladelsen gives i relation til Nymølles ansøgning af 5. januar 2024 om tilladelse til råstofindvinding Darup Syd, se placeringen af indvindingspunktet i bilag 1. Hvis indvindingspunktet ønskes ændret, skal der ansøges herom forinden til Roskilde Kommune, ligesom der skal redegøres for betydningen heraf.
2. Tilladelsen udløber samtidig med den planlagte afslutning af indvinding af råstoffer, hvilket vil sige senest med udgangen af 2034.

Rådhusbuen 1
4000 Roskilde

Roskilde Kommune
Tlf. 46 31 30 00
Mandag-fredag kl. 9-14

---

¹ Lovbekendtgørelse nr. 602 af 10. maj 2022 om vandforsyning mv.

3. Indvindingen af grundvand på matr. nr. 4b eller 5a Darup By, Vor Frue må ikke overstige 5.000 m³ pr. år og må ikke overstige 35 m³/time. Indvindingens formål er støvbekæmpelse af kørevej i forbindelse med grusgravning.
4. Vandstanden i indvindingspunktet/gravesøen skal pejles minimum 4 gange årligt i den første uge af januar, april, juni og oktober. Indberetningen skal ske digitalt og 1 gang om året, senest den 1. februar til drikkevand@roskilde.dk. Roskilde Kommune kan til enhver tid bede om at få pejledata udleveret. Såfremt pejlingerne viser større sænkninger end den almindelige årstidsvariation, som er 1,4 meter, så skal indvindingen af vand ophøre og Roskilde Kommunes miljøafsnit skal straks kontaktes, og der skal redegøres for mulig årsag.
5. Den indvundne mængde af grundvand skal registreres med vandmåler, timetæller eller lign. Såfremt der installeres flowmåler på vandvognen, skal der suppleres med føring af logbog. I logbogen skal der noteres dato, indvindingspunkt/position og målerstand samt pumpeydelsen (sidst nævnte må ikke overstige 35 m³/timen). Indvindingsmængden for det foregående kalenderår (1. januar - 31. december) skal indberettes til Roskilde Kommune. Indberetningen skal ske digitalt og 1 gang om året, senest den 1. februar til drikkevand@roskilde.dk.

Erstatningsansvar

I medfør af vandforsyningslovens § 23 er ejeren af et vandindvindingsanlæg erstatningspligtig for skade, som voldes i bestående forhold ved forandring af grundvandsstanden under prøveboringer og prøvepumpninger og under anlæggets udførelse og drift. Erstatningen kan nedsættes eller bortfalde, for så vidt skaden kan tilregnes den skadelidte selv eller er en følge af særlige forhold på skadelidtes ejendom, som skadelidte findes at burde bære risikoen for. Ejeren af vandindvindingsanlægget er endvidere erstatningspligtig for skade, som voldes i bestående forhold ved forandring af vandføringen i vandløb eller vandstanden i søer m.v. under anlæggets udførelse og drift, medmindre andet følger af andre retsregler. I mangel af enighed afgøres erstatningsspørgsmål af taksationsmyndighederne. Taksationsmyndighedernes udgifter ved sagens behandling bortset fra vederlag til formænd og sekretærer betales forlods af kommunalbestyrelsen, jf. § 23, stk. 4.

Tilladelsen kan desuden tilbagekaldes eller ændres uden erstatning, hvis de forudsætninger, som lå til grund for afgørelsen, viser sig at være urigtige eller ændres væsentlig, jf. vandforsyningslovens § 34.

Oplysninger i sagen

Nymølle Stenindustrier A/S, Østre Hedevej 2, 4000 Roskilde har med ansøgning af den 5. januar 2024 ansøgt om tilladelse til indvinding af 5.000 m³ grundvand årligt fra indvindingspunktet på matr.nr. 4b Darup By, Vor Frue til støvbekæmpelse ved at vande kørevejene i grusgraven.

5. Kommunens behandling af sagen

Indvinding af grundvand kræver en tilladelse efter vandforsyningslovens § 20.

Grundvandsinteresser og nærliggende vandindvindinger

Indvindingsstedet ligger i område med drikkevandsinteresser (OD), se bilag 2, når der indvindes i den nordøstlige af graveområdet det øvrige graveområde er beliggende i område med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og udenfor indvindingsoplande til almene vandværker. Nærmeste vandværksboring er DGU nr. 206.1444, som ligger mere end 1.300 meter fra vandhullet og hører til Vestermark Vandværk i Lejre Kommune. Derudover er der en vandboring på Dyrskuepladsen, Darupvej 21 (DGU nr. 206.543), som ligger i en afstand af ca. 450 meter fra indvindingspunktet. Nunc, Kamstrupvej 90, 4000 Roskilde har egen vandboring, DGU nr. 206.80, som ligger ca. 600 meter fra indvindingspunktet.

Ifølge kommunens potentialekort for Hedelandsformationen (ses på bilag 3) ligger det sekundære magasin i kote ca. +35 i indvindingsområdet. De nyeste pejledata i området er fra 2016, og stammer fra DGU nr. 206.1444, som ligger ca. 1.300 meter øst for indvindingspunktet. Pejlingen viste et grundvandsspejl beliggende i kote 29,7m/DVR90.

Det indvundne vand skal anvendes til støvbekæmpelse på grusgravens køreveje, og bliver således tilført magasinet igen minus fordampning. Roskilde Kommune vurderer derfor, at indvindingen ikke vil påvirke øvrige indvindingsinteresser væsentligt. Den maksimale daglige oppumpning vurderes ikke at medføre en ændring af vandspejlet og sænkningen i magasinet må således antages som værende meget begrænset. En vejledende beregning viser, at grundvandssænkningen i en boring i en afstand af 150 meter kun er ca. 0,5 cm, se bilag 4.

Kortlagte ejendomme

Nærmeste kortlagte ejendom ligger ca. 500 meter sydvest for indvindingsstedet. På baggrund af afstanden samt den minimale sænkning, som indvindingen forventes at medføre, vurderer Roskilde Kommune, at der ikke er risiko for, at grundvandets strømningsretning vil ændres væsentligt, og at den kortlagte forurening og indvindingen dermed ikke vil udgøre en risiko for nærliggende drikkevandsindvindinger.

§ 3-arealer og habitatvurdering

Nærmeste registrerede § 3-beskyttet natur er to søer, som ligger henholdsvis ca. 100 meter øst for indvindingsstedet og ca. 250 meter sydvest for indvindingsstedet (målsat sø).

I området lever bestande af spidssnudet frø og stor vandsalamander. Begge arter er optaget i habitatdirektivets bilag IV. Roskilde Kommune vurderer, at indvindingen ikke vil forringe levestederne for disse arter.

Beskyttelsesområde - Natura 2000-område og bilag IV-arter

Det nærmeste Natura 2000-område er "Habitatområde 120 - Roskilde Fjord"/"Fuglebeskyttelsesområde - Roskilde Fjord, Kattinge Vig og Kattinge Sø", som ligger ca. 3,7 km nord for det ansøgte graveområde.

Udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet fremgår af nedenstående tabel.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 105		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Knopsvane (T)
	Sangsvane (T)	Grågås (T)
	Knarand (T)	Skeand (T)
	Krikand (T)	Troldand (T)
	Hvinand (T)	Lille skallesluger (T)
	Stor skallesluger (T)	Havørn (TY)
	Rørhøg (Y)	Blishøne (T)
	Klyde (Y)	Sorthovedet måge (Y)
	Dværgterne (Y)	Fjordterne (Y)
	Havterne (Y)	Rødrygget tomskade (Y)

Habitatområdets udpegningsgrundlag fremgår af nedenstående tabel.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 120		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Vadeflade (1140)
	Lagune* (1150)	Bugt (1160)
	Strandvold med enårige planter (1210)	Strandvold med flerårige planter (1220)
	Kystklint/klippe (1230)	Enårig strandengsvegetation (1310)
	Strandeng (1330)	Søbred med småurter (3130)
	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Vandløb (3260)
	Tørt kalksandsoverdrev* (6120)	Kalkoverdrev* (6210)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Urtebræmme (6430)	Hængesæk (7140)
	Kildevæld* (7220)	Rigkær (7230)
	Bøg på mor (9110)	Bøg på muld (9130)
	Ege-blandskov (9160)	Skovbevokset tørvemose* (91D0)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
Arter:	Blank seglmos (6216)	Mygblomst (1903)
	Stellas mosskorpion (1936)	Eremit* (5380)
	Skæv vindelsnegl (1014)	Sumpvindelsnegl (1016)
	Havlampret (1095)	Stor vandsalamander (1166)

På grund af afstanden på 3,7 km mellem graveområdet og Natura 2000-området vurderer Roskilde Kommune, at der ikke vil ske en væsentlig påvirkning af udpegningsgrundlaget.

Roskilde Kommune vurderer, at der ikke vil ske negativ påvirkning af bilag IV-arter. Kommunen har kendskab til, at der i området (om end ikke på selve gravearealet) findes markfirben, stor vandsalamander og spidssnudet frø. Kommunen vurderer, at grundvandssænkningen i området ikke vil medføre en forringelse for disse arters levevilkår. Derimod vil grusgraven kunne blive ynglested for stor vandsalamander og spidssnudet frø, såfremt der opstår fiskefrie vandhuller i den færdigetablerede grusgrav og de tørre skrænter kan blive levested for markfirben.

Samlet vurdering

Roskilde Kommune vurderer, at der kan meddeles tilladelse til indvinding af grundvand til støvbekæmpelse (§ 20) med de vilkår, som er beskrevet i denne tilladelse. Indvindingen vurderes at være natur- og miljømæssig forsvarlig og vurderes til ikke at påvirke indvindingsinteresser vedrørende grundvand.

Grundlag for afgørelsen

Følgende materiale danner grundlag for tilladelsen:

- Ansøgning fra Nymølle Stenindustrier af den 5. januar 2024
- VVM-screening af ansøgning om tilladelse til erhvervsmæssig indvinding af råstoffer ved Darupvej 105, 4000 Roskilde af 25. april 2024 udarbejdet af Region Sjælland

Partshøring

Udkast til tilladelse er sendt til i partshøring hos ansøger og Region Sjælland (råstofmyndighed).

Partshøringen er foregået fra den 3. juni til den 17. juni 2024. Nymølle har fremsendt en mail af 21. juni 2024, hvor de oplyser, at de ikke har bemærkninger til udkast til tilladelse og Region Sjælland har ikke fremsendt bemærkninger

Offentliggørelse

Afgørelsen vil blive offentliggjort på Roskilde Kommunes hjemmeside den **XXXX**.

Klagevejledning, søgsmål og aktindsigt

Denne afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet indtil 4 uger efter at afgørelsen er offentliggjort jf. vandforsyningslovens § 75, hvilket vil sige **senest XXXXXX 2024**.

Afgørelsen kan påklages af afgørelsens adressat, enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald samt klageberettigede myndigheder, foreninger og organisationer, jf. vandforsyningslovens § 80.

Ønsker du at klage over afgørelsen, skal det ske til Miljø- og Fødevareklagenævnet via klageportalen som du finder via www.nmkn.dk. Her kan du også finde vejledning til, hvordan du klager.

Jf. vandforsyningsloven § 78, stk. 1 har en klage ikke opsættende virkning. Såfremt udnyttelsen af en tilladelse forudsætter udførelse af bygge- og anlægsarbejde, må sådanne arbejder ikke påbegyndes før klagefristens udløb. Hvis tilladelsen er påklaget før klagefristens udløb, må bygge- og anlægsarbejder ikke påbegyndes, før Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse foreligger eller såfremt nævnet bestemmer andet, jf. § 78, stk. 3 og 4.

Afgørelsen kan afprøves ved domstolen, jf. § 81 i vandforsyningsloven. Søgsmål skal være anlagt inden 6 måneder fra afgørelsen er meddelt.

Roskilde Kommune gør opmærksom på, at alle har mulighed for at få aktindsigt i denne sag².

I tilfælde af spørgsmål eller bemærkninger er I meget velkomne til at kontakte mig på e-mail rikkeks@roskilde.dk eller telefonnummer 46 31 35 85.

Venlig hilsen

Rikke Kjærsgaard Sørensen
Akademiingeniør

Kopi sendt til:

- Region Sjælland, Alléen 15, 4180 Sorø - naturmiljo@regionsjaelland.dk
- Danmarks Naturfredningsforening - dn@dn.dk og DN's lokalafdeling - roskilde@dn.dk
- Dansk Sportsfiskerforbund - post@sportsfiskerforbundet.dk
- Forbrugerrådet Tænk - fbr@fbr.dk

Bilag:

- Bilag 1 - Indvindingsområde og placering af vandhul
- Bilag 2 - Drikkevandsinteresser
- Bilag 3 - Nærmeste boringer og beskyttede naturarealer
- Bilag 4 - Vejledende beregning af grundvandssænkningen

---

² Offentlighedsloven (Lovbek. nr. 145 af 24. februar 2020), Forvaltningsloven (Lov nr. 571 af 19. december 1985, jf. lovbek. nr. 433 af 22. april 2014) og Lov om aktindsigt i Miljøoplysninger (Lovbek. nr. 980 af 16. august 2017).

Bilag 1 - Indvindingsområde og placering af vandhul

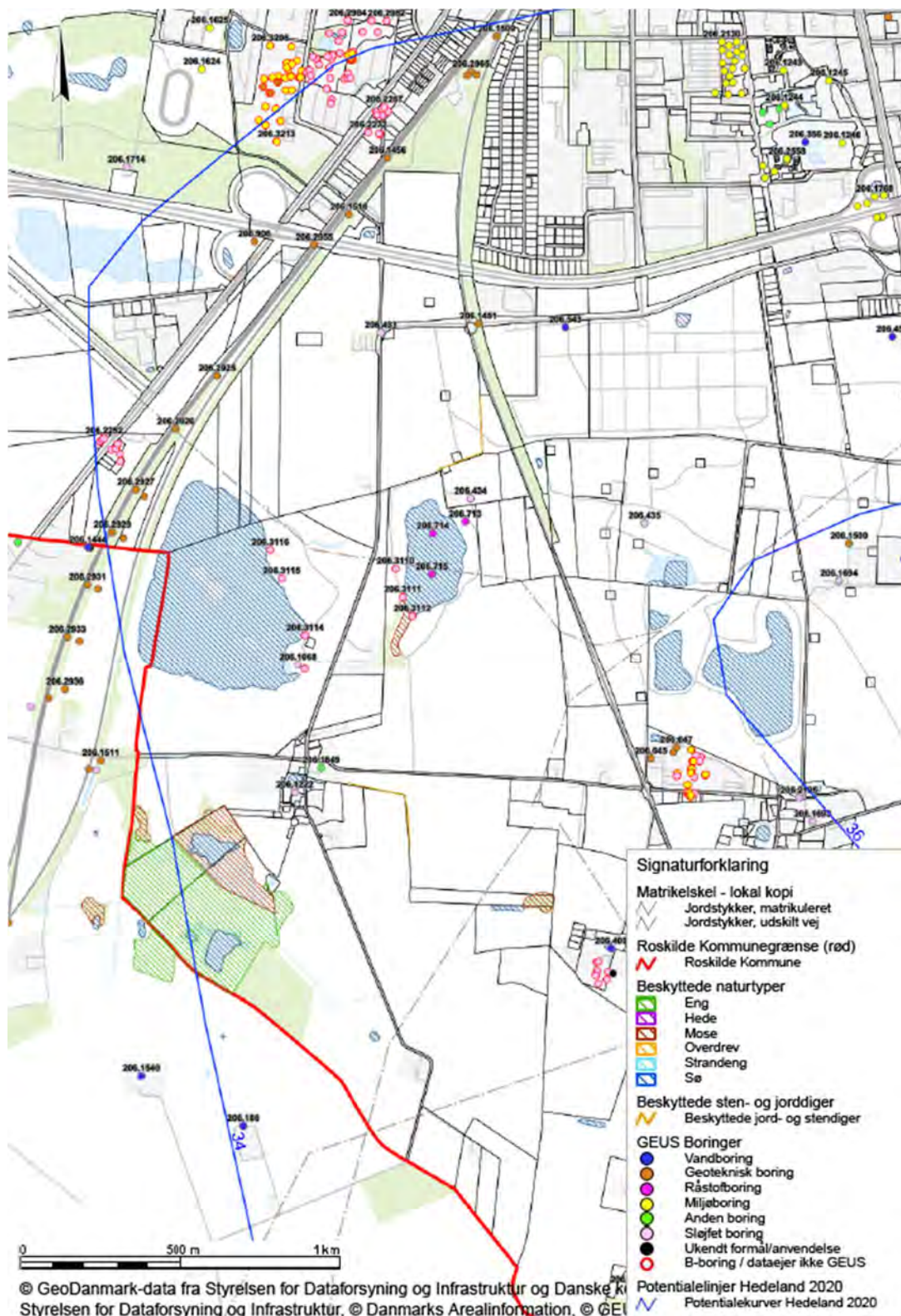

Bilag 2 - Drikkevandsinteresser

Bilag 3 - Nærmeste boringer og beskyttede naturarealer

Bilag 4 - Vejledende beregning af grundvandssænkningen

Sænkingsberegning eft. theis' formel	Inddata	Inddata
indvindingsmængde	Omregnet Q, m ³ /s 0,000158549	m ³ /år 5000
Transmissivitet	T, m ² /s 0,01300	Mægtighed, m 0,00025
Afstand	r, m 150	Afstand til obs.boring 150
magasinkoefficienten(specifik ydelse)	S,- 0,2	dimensionsløs 0,2
Pumpetid	t, s 31536000	år 1
$r^2 \cdot S / 4Tt$	U 2,74E-03	dimensionsløs beregnet
Well function	W(u) 5,33	dimensionsløs
Sænkning af grundvandet	s, m 0,0050158	beregnet

NYMØLLE STENINDUSTRIER A/S
Østre Hedevej 2
4000 Roskilde

By Kultur og Miljø
Miljø og Byggesag
Miljø

Tilladelse til midlertidig grundvandssænkning ifm. råstofindvinding under grundvandsspejl

3. juni 2024
Sagsnr.: 24-001813
Doknr.: 24-001813-7

Nymølle Stenindustrier A/S har med ansøgning til Region Sjælland af 4. januar 2024 ansøgt om tilladelse til indvinding af 700.000 m³ råstoffer heraf 300.000 m³ under grundvandsspejl fra matriklerne 18, 1b, 1c, 1d, 1q, 4b, 5a Darup By, Vor Frue, 7g Kamstrup By, Vor Frue og 6aa, 6cd og 60 Vestermarken, Roskilde Jorder.

Sagsbehandler
Rikke Kjærsgaard Sørensen
Tlf. +45 46 31 35 85
rikkeks@roskilde.dk

Afgørelse

Roskilde Kommune meddeler jf. vandforsyningslovens¹ § 26 tilladelse til midlertidig grundvandssænkning, som følge af den tilladte råstofindvinding på 300.000 m³ råstoffer årligt under grundvandsspejlet på matriklerne 18, 1b, 1c, 1d, 1q, 4b, 5a Darup By, Vor Frue, 7g Kamstrup By, Vor Frue og 6aa, 6cd og 60 Vestermarken, Roskilde Jorder (Darupvej 105).

Når dele af et anlæg kræver tilladelse efter § 7 i råstofloven², varetager regionsrådet kommunalbestyrelsens opgaver og beføjelser for hele anlægget i forhold til miljøvurdering af projektet, jf. miljøvurderingsloven³ § 17, stk. 2. På den baggrund har Roskilde Kommune ikke foretaget særskilt VVM-screening af grundvandssænkningerne som følge af råstofindvindingen.

Tilladelsen meddeles på følgende vilkår.

Vilkår

1. Tilladelsen gives i relation til tilladelse til råstofindvinding på matriklerne 18, 1b, 1c, 1d, 1q, 4b, 5a Darup By, Vor Frue, 7g Kamstrup By, Vor Frue og 6aa, 6cd og 60 Vestermarken, Roskilde Jorder. Placeringen af graveområdet er angivet på Bilag 1.
2. Tilladelse til midlertidig grundvandssænkning udløber samtidig med råstofindvindingstilladelsen med udgangen af 2034.

¹ Lovbekendtgørelse om vandforsyning mv., LBK nr. 602 af 10. maj 2022

² Lovbekendtgørelse af lov om råstoffer, LBK nr. 124 af 26. januar 2017

³ Lovbekendtgørelse om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), LBK nr. 4 af 3. januar 2023.

Rådhusbuen 1
4000 Roskilde

Roskilde Kommune
Tlf. 46 31 30 00
Mandag-fredag kl. 9-14

www.roskilde.dk

3. Indvindingen af råstoffer under grundvandsspejlet må ikke overstige 300.000 m³/år, svarende til en midlertidig fortrængning af grundvand på 225.000 m³/år.
4. Indvindingsmængden af råstoffer under grundvandsspejlet for det foregående kalenderår (1. januar – 31. december) skal indberettes til Roskilde Kommune. Indberetningen skal ske digitalt og én gang om året, senest den 1. februar til drikkevand@roskilde.dk
5. Indvindingen af råstoffer under grundvandsspejlet må ikke forårsage en vandstandssænkning i den eksisterende gravesø (Darup Gravesø, se bilag 1) vest for graveområdet på mere end 8 cm i ud over normal årstidsvariation (1,4 meter), svarende til kote +34,84 +/- 0,78 meter. Såfremt vilkåret ikke kan overholdes skal indvindingen stoppes indtil vandstanden er reetableret, så vilkåret overholdes.
6. Indvindingen af råstoffer under grundvandsspejlet må ikke forårsage en grundvandssænkning på mere end 52 cm i gravesøen (målt i boring, jf. vilkår 7) ud over normal årstidsvariation (1,4 meter), svarende til kote +36 +/- 1,22 meter (årstidsvariation). Såfremt vilkåret ikke kan overholdes skal indvindingen stoppes indtil vandstanden er reetableret, så vilkåret overholdes.
7. Grundvandsstanden skal pejles dagligt i boring placeret umiddelbart øst for Darup Gravesø (se bilag 1). Boringen skal filtersættes med et filter på 10 meter fra kote +28 til kote +38. Indberetningen skal ske digitalt og én gang om året, senest den 1. februar til drikkevand@roskilde.dk. Roskilde Kommune kan til enhver tid bede om at få pejledata udleveret.
8. Løbende pejling af vandstand i Darup Gravesø. De nærmere rammer aftales med Roskilde Kommune. Såfremt vilkåret ikke kan overholdes skal indvindingen stoppes indtil vandstanden er reetableret, så vilkåret overholdes.
9. Såfremt pejlingerne viser større sænkninger end vurderet, skal Roskilde Kommunes Miljøafsnit straks kontaktes.

Oplysninger i sagen

Materiale:

- Ansøgning af 4. januar 2024
- Hydrogeologiske vurderinger:
  - Råstof indvinding – Hydrogeologisk vurdering af 9. januar 2024 udarbejdet af Rambøll
  - Råstof indvinding – Supplerende hydrogeologisk vurdering af 2. april 2024 udarbejdet af Niras
  - Råstofindvinding ved Darup – Teknisk vurdering af notat af 5. marts 2024 udarbejdet af Geo
  - Råstofindvinding ved Darup – Supplerende teknisk vurdering af notat af 11. april 2024 udarbejdet af Geo
- Råstofindvinding ved Darup – Kommentering af 14. maj 2024 udarbejdet af Niras
- VVM-screening af ansøgning om tilladelse til erhvervsmæssig indvinding af råstoffer ved Darupvej 105, 4000 Roskilde af 25. april 2024 udarbejdet af Region Sjælland
- Mødereferat fra møde den 16. maj 2024 med Nymølle og Region Sjælland

Ansøger har oplyst, at den planlagte gravedybde er ned til forekomstens bund omkring kote +28 m. Det svarer til ca. 8-9 m under grundvandsspejlet, som ansøger oplyser er omkring

kote +36 m. I transportkorridoren, se bilag 2, vil den nederste del af grusforekomsten ikke blive indvundet, hvilket betyder, at der graves 7 meter under grundvandsspejlet, hvilket svarer til kote +29. Efterfølgende vil der i transportkorridoren fyldes op med overjord hidrørende fra gravearealet til 1 meter over grundvandsspejlet svarende til 8 meter, fra kote +28 m til kote +35 m.

Der er ikke tidligere blevet meddelt tilladelse til råstofindvinding på matriklerne 18, 1b, 1c, 1d, 1q, 4b, 5a Darup By, Vor Frue, 7g Kamstrup By, Vor Frue og 6aa, 6cd og 60 Vestermarken, Roskilde Jorder.

Kommunens behandling af sagen

Råstofindvinding under grundvandet medfører en midlertidig sænkning af grundvandsspejlet og kræver derfor en tilladelse efter vandforsyningslovens § 26.

Grundvandsinteresser

Arealet er af Region Sjælland udlagt som råstofgraveområde. Størstedelen af det ansøgte graveareal ligger inden for område med særlige drikkevandsinteresser (OSD). Kun den nordøstlige del af graveareal ligger i område med drikkevandsinteresser (OD), se bilag 3. Arealet ligger udenfor indvindingsoplande til almene vandværker.

Ifølge Roskilde Kommunes potentialekort fra 2020 er grundvandsstrømningen i det primære magasin i nordvestlig retning ud mod Roskilde Fjord og grundvandsstrømningen i det sekundære magasin (Hedelandsformationen) er ligeledes i nordvestlig retning ud mod Roskilde Fjord. Det sekundære magasin for graveområdet ligger i kote +36 - +36,5

Nærmeste vandværksboring er DGU nr. 206.1444, som ligger mere end 1.300 meter fra graveområdet og hører til Vestermark Vandværk i Lejre Kommune. Derudover er der en vandboring på Dyrskuepladsen, Darupvej 21 (DGU nr. 206.543), som ligger i en afstand af ca. 450 meter fra graveområdet. Nunc, Kamstrupvej 90, 4000 Roskilde har egen vandboring, DGU nr. 206.80, som ligger ca. 600 meter fra graveområdet.

Miljøstyrelsen har undersøgt, at udvinding af råstoffer under grundvandsspejlet giver anledning til grundvandssænkninger i takt med udvindingen, men hvis der indvindes med vådgravning medfører det ikke et vandressourceproblem, men blot en mindre omrokning af vandressourcen⁴.

Roskilde Kommune vurderer derfor, at råstofindvindingen under grundvandsspejl ikke vil påvirke øvrige indvindingsinteresser væsentligt ressourcemæssigt set.

Vandstandssænkning (Darup Gravesø)

Darup Gravesø på den nordlige del af matr.nr. 1q Darup By, Vor Frue er en målsat sø, jf. vandrammedirektivet, som ikke må påvirkes kortvarigt eller varigt af grusindvindingen hverken nu eller i fremtiden.

Af de fremsendte hydrogeologiske vurderinger fremgår følgende:

- Rambøll har vurderet, at:

---

⁴ Følgevirkning af råstofgravning under grundvandsspejlet, Miljøprojekt nr. 526, 2000

- Vådgravning ikke udgør et vandressourceproblem, da der sker en omrokering af vandressourcerne.
- Den ansøgte råstofindvinding ikke vil medføre risiko for væsentlig påvirkning af vandstanden i Darup Gravesø.
- Den beregnede midlertidige sænkning i forbindelse med råstofgravningen, på maksimalt 8 cm, ved en forventet afstand mellem gravesø og Darup Gravesø på ca. 150 meter, vil ikke medføre tørlægning eller meget lav vandstand i søen.
- Niras har vurderet, at:
  - Den estimerede midlertidige sænkning i driftsfasen, på maksimalt 8 cm, vurderes at være meget lille ift. den naturlige variation i grundvandsstanden, og vurderes ikke, tilsammen med den naturlige variation, at hindre opretholdelse af vandafhængige naturtyper eller være til hinder for målopfyldelse i vandområdet.
  - De estimerede påvirkninger er væsentlig mindre end magasinets naturlige sæsonvariation og optræder inden for en meget kortvarig periode. Det vurderes, at en supplerende midlertidig og kortvarig sænkning på maksimalt 8 cm i driftsfasen ikke vil have væsentlig betydning for søens tilstand.
  - Det skal bemærkes, at de virkelige sænkninger erfaringsmæssigt forventes at blive væsentligt mindre end de beregnede sænkninger. Dette skyldes bl.a., at der i beregningerne ikke tages højde for nedbørs- og fordampningsforhold samt indstrømning til gravesøen i forbindelse med ophold i graveaktiviteten og gravesøens egen dæmpende effekt ved udvidelse af sø-arealet.
  - Opfyldningen med råjord og etableringen af en gravesø vurderes at medføre en ubetydelig lokal ændring i potentialebilledet, og mængden af vandtilstrømning til søen og vandstanden i den fremtidige situation vurderes at være uændret.
- Roskilde Kommune har med bistand fra det rådgivende ingeniørfirma Geo vurderet, at:
  - Rambøll's beregning af sænkningen i Darup Gravesø ikke er beregnet med det mest konservative valg af hydraulisk ledningsevne. Geo beregner således sænkningen i Darup Gravesø til at være 57 cm med en efter Geo's vurdering mere repræsentativ hydraulisk ledningsevne. Derudover har Geo med anvendelse af Miljøstyrelsens beregningsværktøj og den af Rambøll udvalgte hydraulisk ledningsevne beregnet sænkningen til at være 35 cm og ikke, som af Rambøll beregnet, 8 cm.

På baggrund af ovenstående sænkningbetragtninger kan det være vanskeligt præcist at vurdere om Darup Gravesø bliver påvirket af indvinding af råstoffer under grundvandsspejlet. Derudover er der også en vis usikkerhed forbundet ved vurderingen af, om der vil være tilstrækkelig tilstrømning af grundvand til Darup Gravesø, såfremt indvindingen fører til afsenkning af grundvandsstanden efter reetablering, når der efterfølgende fyldes op med overjord, som har en væsentlig lavere permeabilitet end grus.

Kortlagte ejendomme

Nærmeste kortlagte ejendom ligger ca. 500 meter sydvest for indvindingsstedet. På baggrund af afstanden samt de mindre sænkninger, som råstofindvindingen under

grundvandsspejl vil medføre, vurderer Roskilde Kommune, at der ikke er risiko for, at grundvandets strømningsretning vil ændres væsentligt, og at den kortlagte forurening og indvindingen dermed ikke vil udgøre en risiko for nærliggende drikkevandsindvindinger.

§ 3-arealer og habitatvurdering

Nærmeste registrerede § 3-beskyttet natur er to søer, som ligger henholdsvis ca. 100 meter øst for indvindingsstedet og ca. 250 meter sydvest for indvindingsstedet (målsat sø).

I området lever bestande af spidssnudet frø og stor vandsalamander. Begge arter er optaget i habitatdirektivets bilag IV. Roskilde Kommune vurderer, at indvindingen ikke vil forringe levestederne for disse arter.

Beskyttelsesområde – Natura 2000-område og bilag IV-arter

Det nærmeste Natura 2000-område er "Habitatområde 120 - Roskilde Fjord"/"Fuglebeskyttelsesområde – Roskilde Fjord, Kattinge Vig og Kattinge Sø", som ligger ca. 3,7 km nord for det ansøgte graveområde.

Udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet fremgår af nedenstående tabel.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 105		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Knopsvane (T)
	Sangsvane (T)	Grågås (T)
	Knarand (T)	Skeand (T)
	Krikand (T)	Troldand (T)
	Hvinand (T)	Lille skallesluger (T)
	Stor skallesluger (T)	Havørn (TY)
	Rørhøg (Y)	Blishøne (T)
	Klyde (Y)	Sorthovedet måge (Y)
	Dværgrterne (Y)	Fjordterne (Y)
	Havterne (Y)	Rødrygget tornskade (Y)

Habitatområdets udpegningsgrundlag fremgår af nedenstående tabel.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 120		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Vadeflade (1140)
	Lagune* (1150)	Bugt (1160)
	Strandvold med enårige planter (1210)	Strandvold med flerårige planter (1220)
	Kystklint/klippe (1230)	Enårig strandengsvegetation (1310)
	Strandeng (1330)	Søbred med småurter (3130)
	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Vandløb (3260)
	Tørt kalksandsoverdrev* (6120)	Kalkoverdrev* (6210)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Urtebræmme (6430)	Hængesæk (7140)
	Kildevæld* (7220)	Rigkær (7230)
	Bøg på mor (9110)	Bøg på muld (9130)
	Ege-blandskov (9160)	Skovbevokset tørvemose* (91D0)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
Arter:	Blank seglmos (6216)	Mygblomst (1903)
	Stellas mosskorpion (1936)	Eremit* (5380)
	Skæv vindelsnegl (1014)	Sumpvindelsnegl (1016)
	Havlampret (1095)	Stor vandsalamander (1166)

På grund af afstanden på 3,7 km mellem graveområdet og Natura 2000-området vurderer Roskilde Kommune, at der ikke vil ske en væsentlig påvirkning af udpegningsgrundlaget.

Roskilde Kommune vurderer, at der ikke vil ske negativ påvirkning af bilag IV-arter. Kommunen har kendskab til, at der i området (om end ikke på selve gravearealet) findes markfirben, stor vandsalamander og spidssnudet frø. Kommunen vurderer, at grundvandssænkningen i området ikke vil medføre en forringelse for disse arters levevilkår. Derimod vil grusgraven kunne blive ynglested for stor vandsalamander og spidssnudet frø, såfremt der opstår fiskefrie vandhuller i den færdigetablerede grusgrav og de tørre skrænter kan blive levested for markfirben.

Samlet vurdering

Roskilde kommune har bedt om en redegørelse fra ansøger, der belyser hvilke ændringer grusindvinding og efterfølgende delvis genopfyldning med råjord (moræneler) med ringere vandledningsevne. Darup Grusgrav Sø Øst er opstået som en grundvandsfødt sø efter grusindvindingen i området der stoppede i 1986.

Roskilde Kommune bemærkninger til VVM screeningens høring omhandlende påvirkning af søens miljøtilstand. "Darup Grusgravssø øst" (vandområde 691) der ligger på matrikel 1q Darup By, Vor Frue er målsat til god økologisk tilstand i henhold til vandområdeplan 2022-2027. Dette medfører, at der ikke må meddeles tilladelse til aktiviteter eller planer der modvirker muligheden for målopfyldelse i vandområdet.

Søen har iflg. Miljøstyrelsen i dag høj økologisk tilstand ud fra de biologiske kvalitetselementer, som er blevet målt i søen. Monitoringen af søen viser høj tilstand på kvalitetselementerne Fytoplankton og Makrofytter. Der er ingen kendte undersøgelser af kvalitetselementerne Benthiske invertebrater, fisk og fytobenthos.

Ansøgers rådgiver har redegjort for miljøpåvirkningen af Darup Grusgravsø. De fremfører følgende betragtninger i deres notat om råstofindvindingen ved Darup og påvirkning af hydrogeologien og den målsatte sø. De oplyser, at den naturlige variation i søens vandspejl er stor (1,4 m) og at vandudskiftningen ikke let kan beregnes uden årelange målinger. Samtidig har de ikke fundet data, der kan anvendes til at vurdere den nuværende vandudskiftning i søen. Derfor forstår kommunen det som, at konsekvenserne for den målsatte sø ved grusindvinding og efterfølgende indvinding under grundvandspejlet ikke kan vurderes tilstrækkeligt, hvorfor der stilles vilkår om løbende pejling af vandspejl i søen. Samtidig har der været forskellige vurderinger af omfanget af påvirkningen af både indvinding og genetablering imellem kommunens rådgiver og ansøgers rådgiver. Dette understøtter også behovet for at stille skærpede vilkår for pejling.

Der findes kun sparsomt med data på vandspejlsvariationer i Darup Grusgravsø, der ligger øst for Darupvej. I 1991 er der en serie målinger over dybeste punkt (udført i forbindelse med sigtbarhedsanalyser). Det samme er foretaget i 2016. Målingerne er foretaget i periode april/maj til september/oktober (algernes vækstsæson).

Den laveste dybde er målt i august 1992 til 8,6 meter. Den dybeste vandstand dette år var 9,5 meter, altså en variation på 0,9 meter. I måleåret 2016 var maksimal vandstand 11 meter og minimal vandstand 9,7 meter. En forskel på 1,3 meter.

Den større dybde der kommer i perioden må tilskrives forskellige nedbørsforhold (grundvandsdannelse). 1992 har tørke 59 dage over sommeren, hvilket er national rekord, der måske giver forklaringen herpå.

Variationen er måske også derfor mærket af det noget atypiske år, men viser dog at der er en god variation af vandstand i søen.

I 2016 var årsnedbøren 701 mm, hvilket er lige under klimanormalen på 712 mm (2% under). Variationen dette år er på 1,3 meter. Ud fra denne betragtning vurderer kommunen at Niras bud på en årstidsvariation på 1,4 meter er realistisk. Niras har yderligere vurderet at graveaktiviteten vil sænke vandpejlet i søen 8 cm eller mindre, hvilket ikke vurderes at påvirke søens mulighed for at opretholde sin høje økologiske tilstand.

Der er ikke kendte koterings af vandspejlet andet end den nationale højdemodel (DHM). Her er der i 2007 målt et vandspejl på 35,07 meter og i 2015 målt et vandspejl på 34,84 meter. 2007 var præget af store nedbørsmængder over sommeren årsnedbøren nåede op på 866 mm (21,6% over klimanormalen). I 2015 var årsnedbøren 902,2 mm (ca. 27% over klimanormalen). Ingen af de to år er derfor repræsentative ud fra en betragtning om at søens vandspejl er direkte afhængig af årsnedbøren. Det vurderes dog at 2015 er det bedste bud, som Niras også forudsætter i deres notat. Dette ud fra at højdemodellen er fra overflyvninger i perioden 1. marts til 1. maj og nedbøren på dette tidspunkt ikke var meget nær klimanormalen for perioden, efter en ret våd vinter (87mm nedbør i januar i Roskilde).

Derfor fastsættes normalvandspejlet til kote 34,84 (DVR90).

Der er modstridende effektberegninger af grusindvindingens påvirkning af grundvandspejlet i søen, imellem ansøgers rådgiver og kommunens rådgiver. For at mindske usikkerheden stilles der vilkår om kontinuerlige målinger af vandstanden i søen. Vandspejlet må på intet tidspunkt være påvirket ud over den vurderede og accepterede påvirkning (på 8 cm plus årstidsvariationen på halvdelen af 1,4 meter, altså 78 cm under kote 34,84) svarende til en maksimal sænkning af vandstanden til kote 34,06 meter DVR90.

På baggrund af ovenstående vurderer Roskilde Kommune, at der kan meddeles tilladelse til midlertidig grundvandssænkning jf. § 26 i vandforsyningsloven med de vilkår som er beskrevet i denne tilladelse. Indvindingen vurderes at være natur- og miljømæssig forsvarlig, og ikke at ville påvirke indvindingsinteresser vedrørende grundvand.

Erstatningsansvar

I medfør af vandforsyningslovens § 28 er den, for hvis regning eller i hvis interesse bortledning m.v. foretages, erstatningspligtig for skader i bestående forhold ved forandring af grundvandsstanden, vandføringen i vandløb eller vandstanden i søer m.v. Erstatningen kan nedsættes eller bortfalde, for så vidt skaden kan tilregnes den skadelidte selv eller er en følge af særlige forhold på skadelidtes ejendom, som skadelidte findes at burde bære risikoen for. I mangel af enighed afgøres erstatningsspørgsmålet af taksationsmyndighederne. Taksationsmyndighedernes udgifter ved sagens behandling, bortset fra vederlag til formænd og sekretærer, betales forlods af tilladelsesmyndigheden efter vandforsyningslovens §§ 25-27.

Tilladelsen kan desuden tilbagekaldes eller ændres uden erstatning, hvis de forudsætninger, som lå til grund for afgørelsen, viser sig at være urigtige eller ændres væsentlig, jf. vandforsyningslovens § 26 stk. 3.

Partshøring

Udkast til nærværende tilladelse er sendt til partshøring hos ansøger og Region Sjælland (råstofmyndighed).

Partshøringen er foregået fra den 3. juni til den 17. juni 2024. Nymølle har fremsendt en mail af 21. juni 2024, hvor de oplyser, at de ikke har bemærkninger til udkast til tilladelse og Region Sjælland har ikke fremsendt bemærkninger.

Offentliggørelse

Afgørelsen vil blive offentliggjort på Roskilde Kommunes hjemmeside den **XXXX**.

Klagevejledning, søgsmål og aktindsigt

Denne afgørelse kan i henhold til vandforsyningslovens § 75 påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Klagefristen er 4 uger efter at afgørelsen er offentliggjort, hvilket vil sige senest den **XXXX**. Afgørelsen kan påklages af afgørelsens adressat samt enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald.

Ønsker du at klage over afgørelsen, skal det ske til Miljø- og Fødevarerklagenævnet via klageportalen som du finder via www.naevneneshus.dk. Her kan du også finde vejledning til, hvordan du klager. Klagen sendes gennem Klageportalen til Roskilde Kommune. Roskilde Kommune kommenterer herefter klagen og sender det til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, ledsaget af sagens akter.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis ikke der er særlige grunde til det. Ønskes en fritagelse, skal en begrundet anmodning herom sendes til Roskilde Kommune. Vi videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Jf. vandforsyningsloven § 78, stk. 1 har en klage ikke opsættende virkning. Dog må bygge- og anlægsarbejder ikke påbegyndes før klagefristens udløb. Hvis tilladelsen er påklaget før klagefristens udløb, må bygge- og anlægsarbejder ikke påbegyndes, før at Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse foreligger jf. § 78, stk. 3, eller medmindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemmer andet jf. § 78, stk. 4.

Afgørelsen kan afprøves ved domstolen jf. § 81 i vandforsyningsloven. Søgsmål skal være anlagt inden 6 måneder fra afgørelsen er meddelt.

Der gøres desuden opmærksom på, at der er ret til aktindsigt i sagen. Aftale om aktindsigt kan ske til undertegnede på mail rikkeks@roskilde.dk eller tlf. 46313585

Venlig hilsen

Rikke Kjærsgaard Sørensen
Akademiingeniør

Kopi fremsendt til:

- Region Sjælland, Miljø og Ressourcer, Alléen 15, 4180 Sorø - Naturmiljo@regionsjaelland.dk
- Danmarks Naturfredningsforening - dn@dn.dk og DN's lokalafdeling - roskilde@dn.dk
- Dansk Sportsfiskerforbund - post@sportsfiskerforbundet.dk

Bilag:

- Bilag 1 - Placering af graveområde
- Bilag 2 - Transportkorridoren
- Bilag 3 - Drikkevandsinteresser
- Bilag 4 - Potentialelinjer - Hedelandsformationen

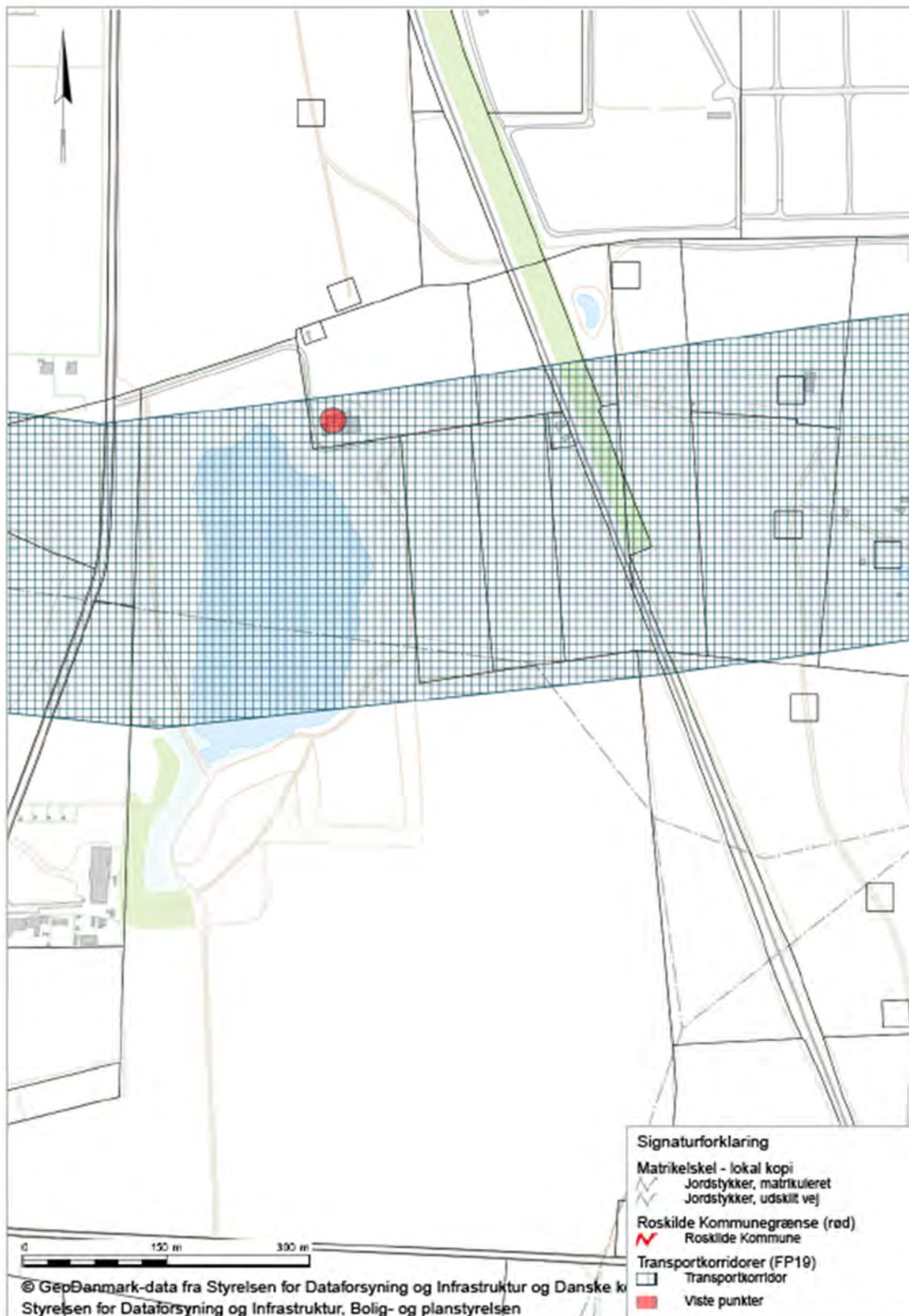
Bilag 1 - Placering af graveområde

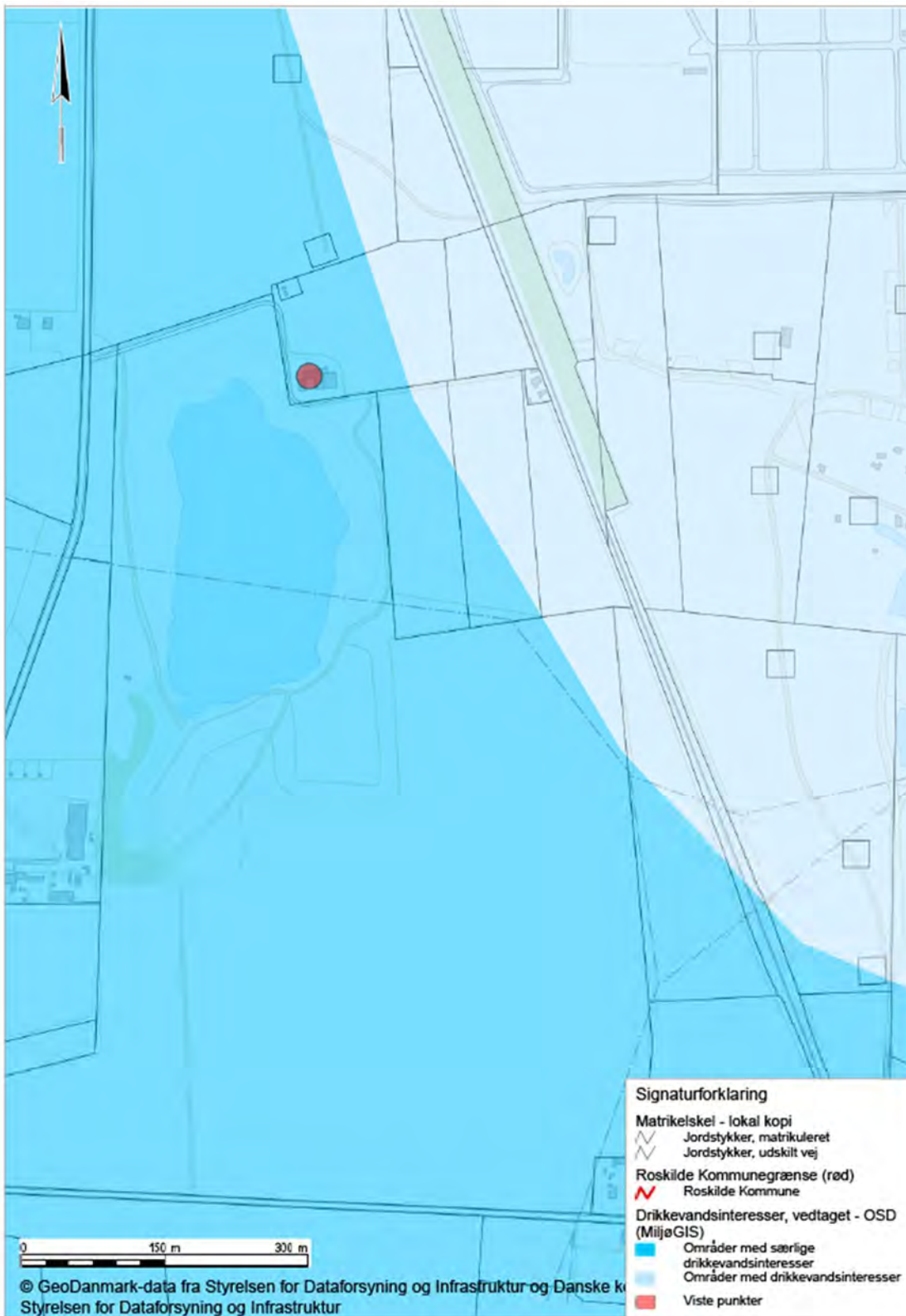
Bilag 2 - Transportkorridoren

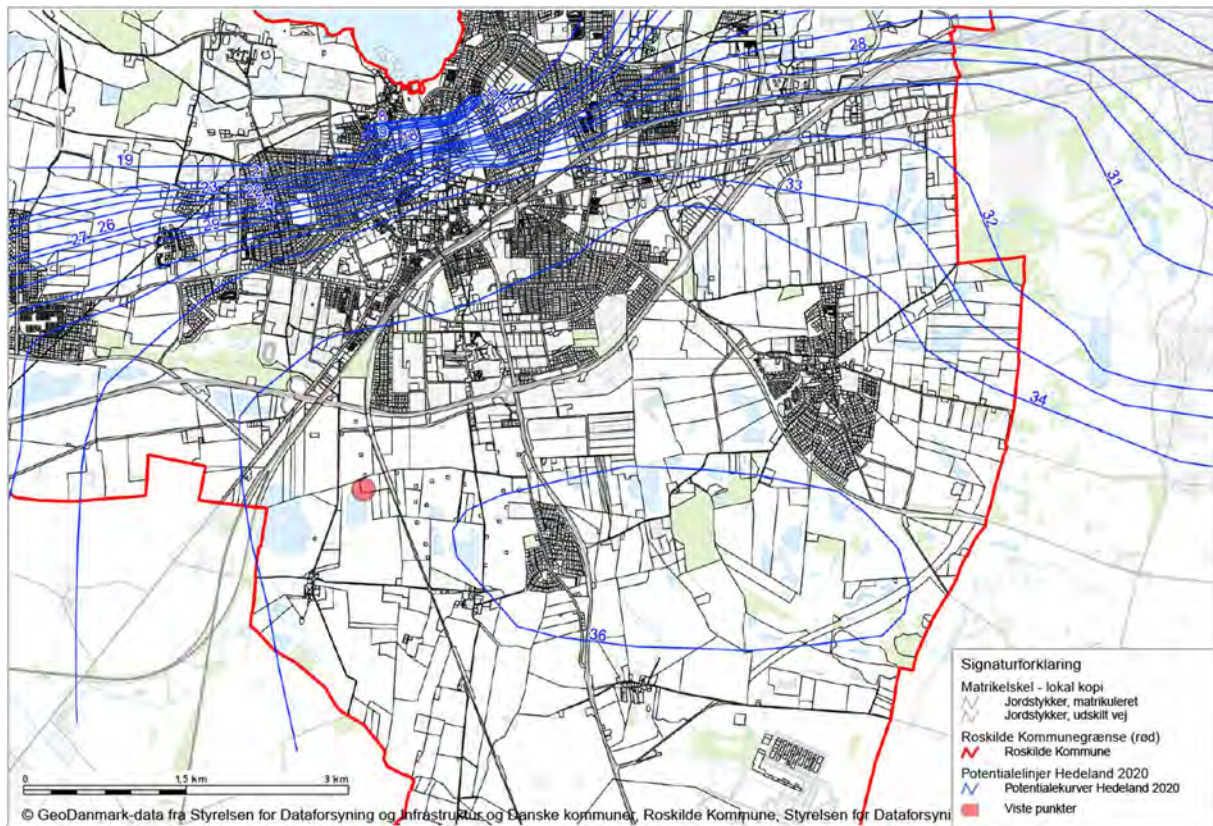

Bilag 3 - Drikkevandsinteresser

Bilag 4 - Potentialelinjer - Hedelandsformationen

NYMØLLE STENINDUSTRIER A/S
Østre Hedevej 2
4000 Roskilde
Att. Christoffer.skov@nymoelle.dk

Byudvikling og Grøn
Omstilling

UDKAST TIL AFGØRELSE

Dispensation fra søbeskyttelseslinje til råstofgravning, matr.nr. 1d m.fl. Darup By, Vor Frue

xxxxx 2024

Sagsnr.: 24-082995

Doknr.: 24-082995-2

Afgørelse

Roskilde Kommune meddeler hermed dispensation fra naturbeskyttelseslovens bestemmelser i § 16, stk. 1 om beskyttelseslinje omkring søer og åer til råstofgravning som ansøgt, jf. opdateret ansøgning af 5. januar 2024.

Sagsbehandler

Nora Salling

Tlf. +45 30841682

Noras@roskilde.dk

Det er et vilkår, at gravningen ikke overskrider den røde streg på nedenstående kort.

Rød streg: grænse for gravning

Rådhusbuen 1
4000 Roskilde

Roskilde Kommune
Tlf. 46 31 30 00
Mandag-fredag kl. 9-14

www.roskilde.dk

Dispensationen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, jf. nedenstående klagevejledning.

Hvis dispensationen bliver påklaget rettidigt, må den ikke udnyttes, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet. Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i tre på hinanden følgende år.

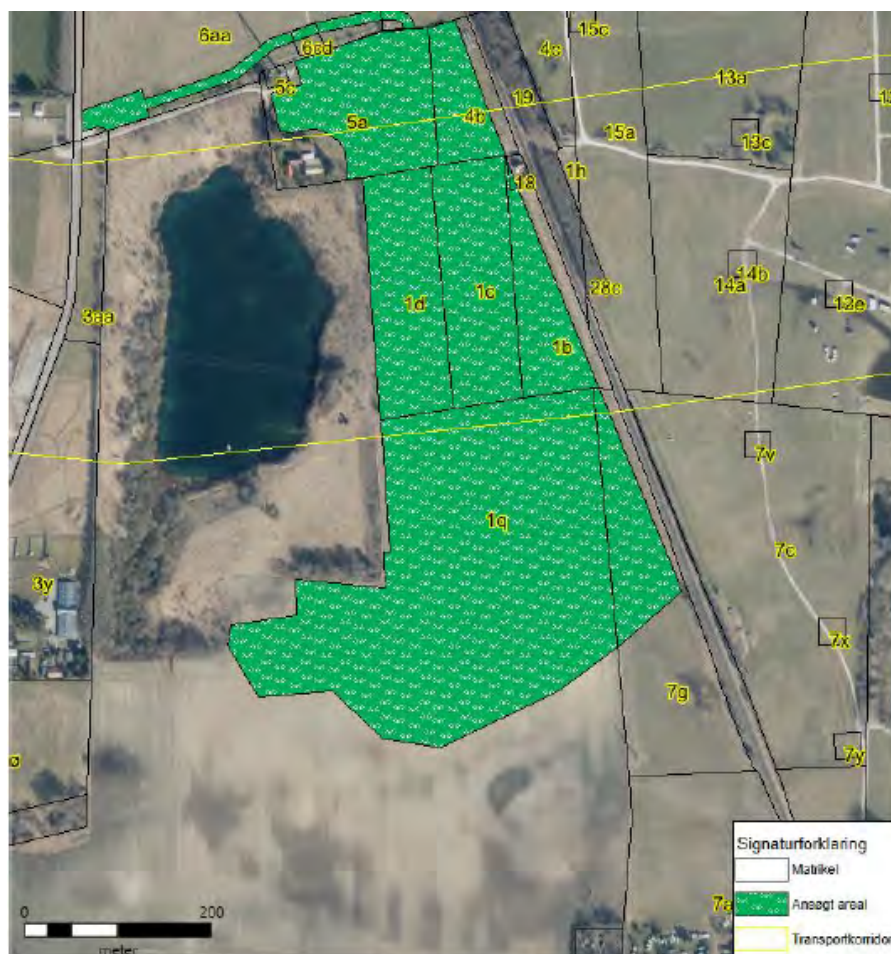
Afgørelsen er meddelt efter naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 1.

Ansøgning

Nymølle Stenindustrier A/S (efterfølgende Nymølle) har i opdateret ansøgning af 5. januar 2024 søgt om gravetilladelse til Darup Syd.

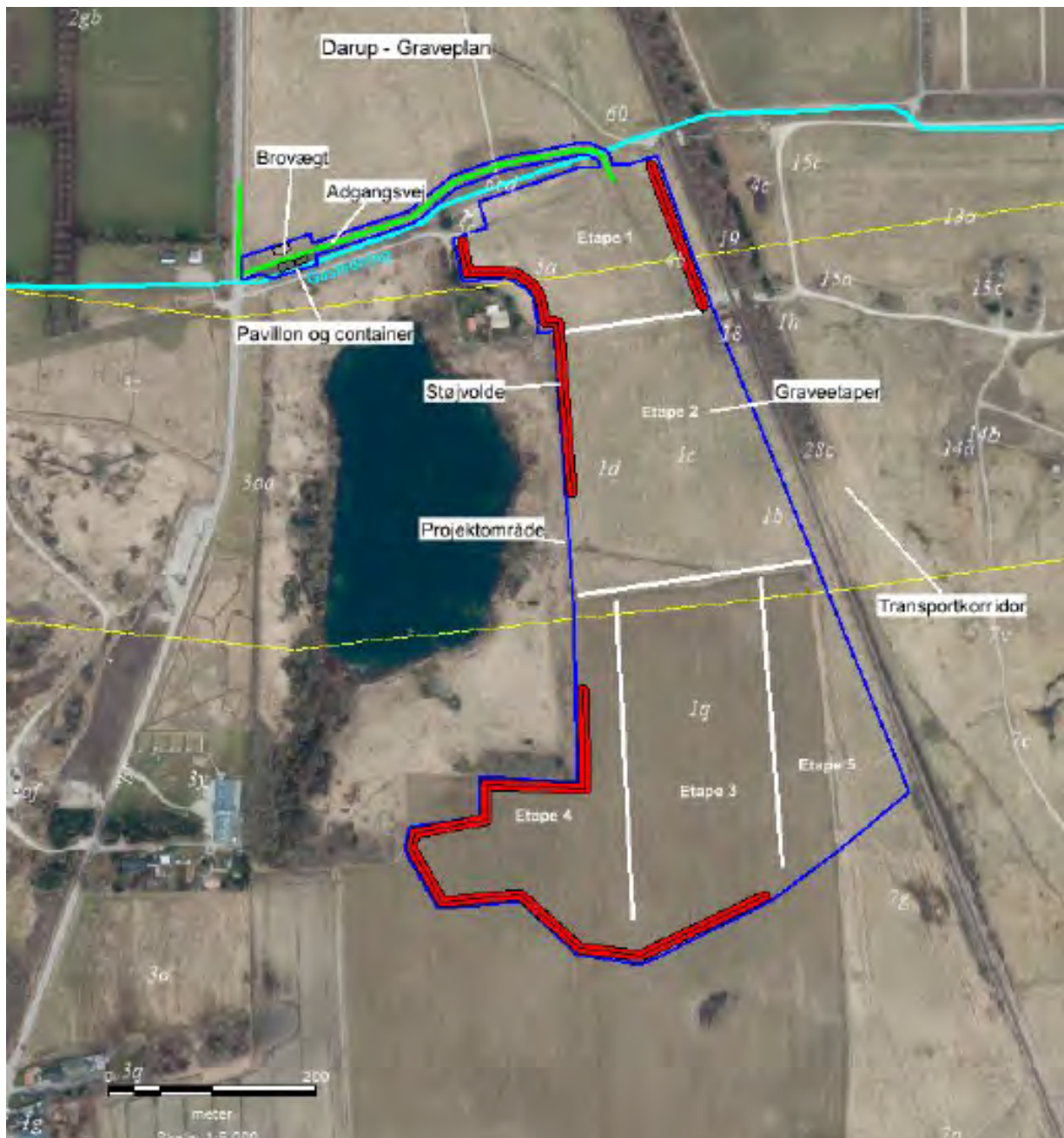
Nymølle søger om råstofindvinding på matr.nr. 5a, 4b, 18, 1b, 1c, 1d, samt dele af 1q og 7g. Projektarealet udgør ca. 19,1 ha.

Der forventes indvundet omkring 2 mio. m³ råstoffer med en afsætning på op til 700.000 m³/år.

Grøn farve - Ansøgt areal

Projektarealet bliver gravet etapevis, fra etape 1 til etape 5.

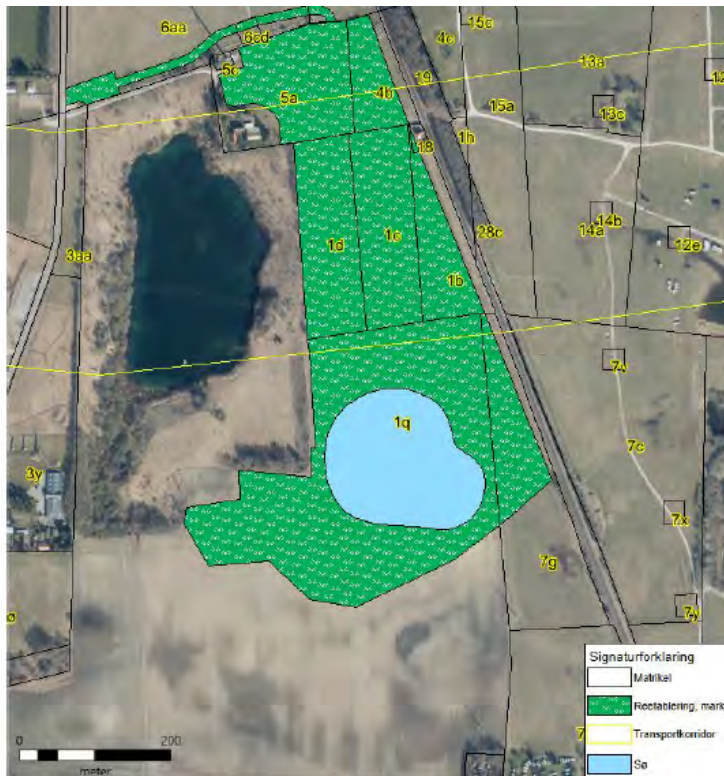

Graveplan inddelt i 5 etaper. Rød streg: støjvold

Udgangspunktet er, at efterbehandlingen sker til natur og/eller ekstensivt landbrug uden brug af gødning/pesticider, dog således, at flest muligt andre eventuelle arealinteresser også kan favnes i efterbehandlingen. Det er planen at der efterbehandles så mest muligt af arealet bliver så plant som muligt, og med mindst muligt søområde.

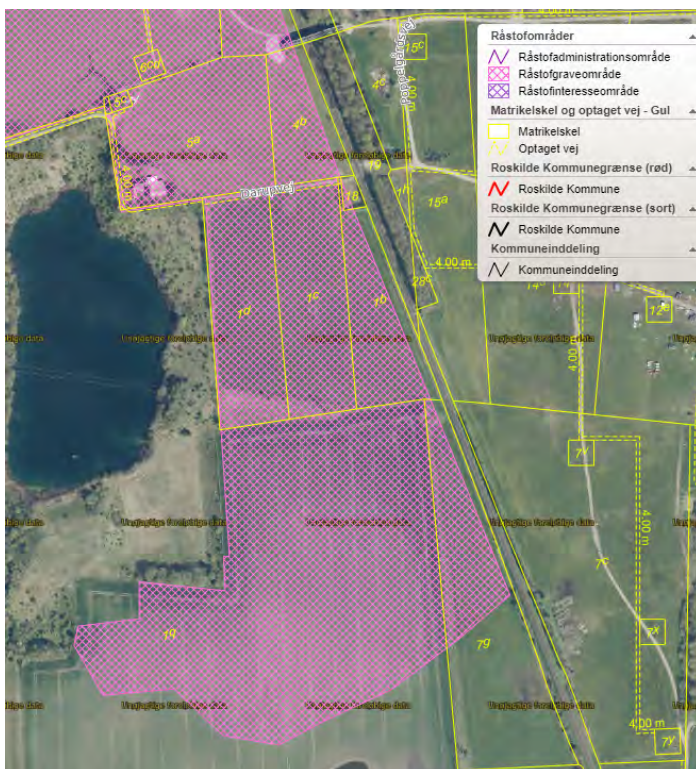
Efterbehandlingen sker løbende. Støj fra arbejdet minimeres ved at etablere 4-6 m høje jordvolde mellem naboer og graveområdet samt ved at afskærme støjkilder særskilt. Støjvoldene fjernes i forbindelse med efterbehandlingen af graveområdet.

Skitse - Efterbehandling med mindst muligt søområde

Det ansøgte areal er udlagt som graveområde i Region Sjællands gældende råstofplan 2016.

Lyserød skravering: råstofgraveområde - Råstofplan 2016

Nymølle begrunder ansøgningen med: "Der er i Danmark en stor og stigende efterspørgsel efter råstoffer som sand, grus og sten. Det er afgørende, at vi kan være selvforsynende med råstoffer, for uden dem, ville der ikke kunne bygges ny infrastruktur på Sjælland og i resten af landet. Råstofferne er dermed en forudsætning for den udbygning og vækst, som alle kommuner i vores samfund er interesseret i. Hvis vi ikke indvandt råstoffer i Danmark, ville vi være afhængig af import fra udlandet. Det ville ikke blot være dyrt, men også langt mere skadeligt for klimaet.

I den nuværende situation er der en landsdækkende mangel på råstoffer, men særligt på Sjælland er der stor efterspørgsel. Udbuddet er så presset, at råstoffer må fragtes fra både Jylland og Fyn til Sjælland, for at efterkomme efterspørgslen

Hvert år bliver der indvundet omkring 30 mio. m³ sand, grus og sten på land, som bruges i anlægsindustrien og til betonmaterialer og dermed til opbygningen af alt lige fra supersygehuse, boligblokke og villaer til veje og jernbanestrækninger mm. Alene på Sjælland indgår råstofferne fra Darup Syd for eksempel til det kommende supersygehus i Hillerød og motorvejsudbygninger.

Med en underforsyning af råstoffer på Sjælland og med området i Roskilde som ét af de tre områder, som udgør hele 85% af indvindingen i Region Sjælland, er området i Roskilde af afgørende betydning for, at fremtidens infrastrukturprojekter på Sjælland er vellykkede.

Råstofforekomsten i Darup Syd er af høj kvalitet. Dels er selve forekomsten kendetegnet ved, at der er meget lidt overjord mellem muldrag og råstofferne (overjorden har ikke værdi som råstof, fordi der er for højt et indhold af ler og finkornede materialer i). Dels er råstofferne af en kvalitet, der kan anvendes bredt i beton-, asfalt- samt bygge og anlægsindustrien".

Natura 2000 og bilag IV arter

Der er ikke fundet bilag IV-arter i selve graveområdet. I den gamle grusgrav mellem graveområdet og Darupvej findes en bestand af markfirben, som er optaget på habitatdirektivets bilag IV. Markfirbenene opholder sig og yngler i den gamle grusgrav og vil kun i meget begrænset omfang bevæge sig ud i graveområdet. Roskilde Kommune vurderer, at bestanden af markfirben ikke vil blive væsentligt påvirket af indvindingen af grus.

I en sø 300 m øst for graveområdet findes stor vandsalamander, som er optaget på habitatdirektivets bilag IV. Størstedelen af bestanden vil opholde sig nær søen og spredning mod vest må formodes at være begrænset af den mellemliggende jernbane. Dog ses enkelte individer af stor vandsalamander i den gamle grusgrav. Det er dog usikkert om det drejer sig om individer fra den kendte ynglelokalitet øst for graveområdet, eller om det drejer sig om individer fra en mulig bestand i den gamle grusgrav. Roskilde Kommune vurderer at langt hovedparten af individerne vil opholde sig i krat og andre ekstensivt plejede områder og ikke vil bevæge sig ud i graveområdet.

Omkring søen i den gamle grusgrav er det derfor også vigtigt, at skrænterne ikke berøres af grusgravningen, da de både er rasteområde for stor vandsalamander og yngle- og rasteområde for markfirben.

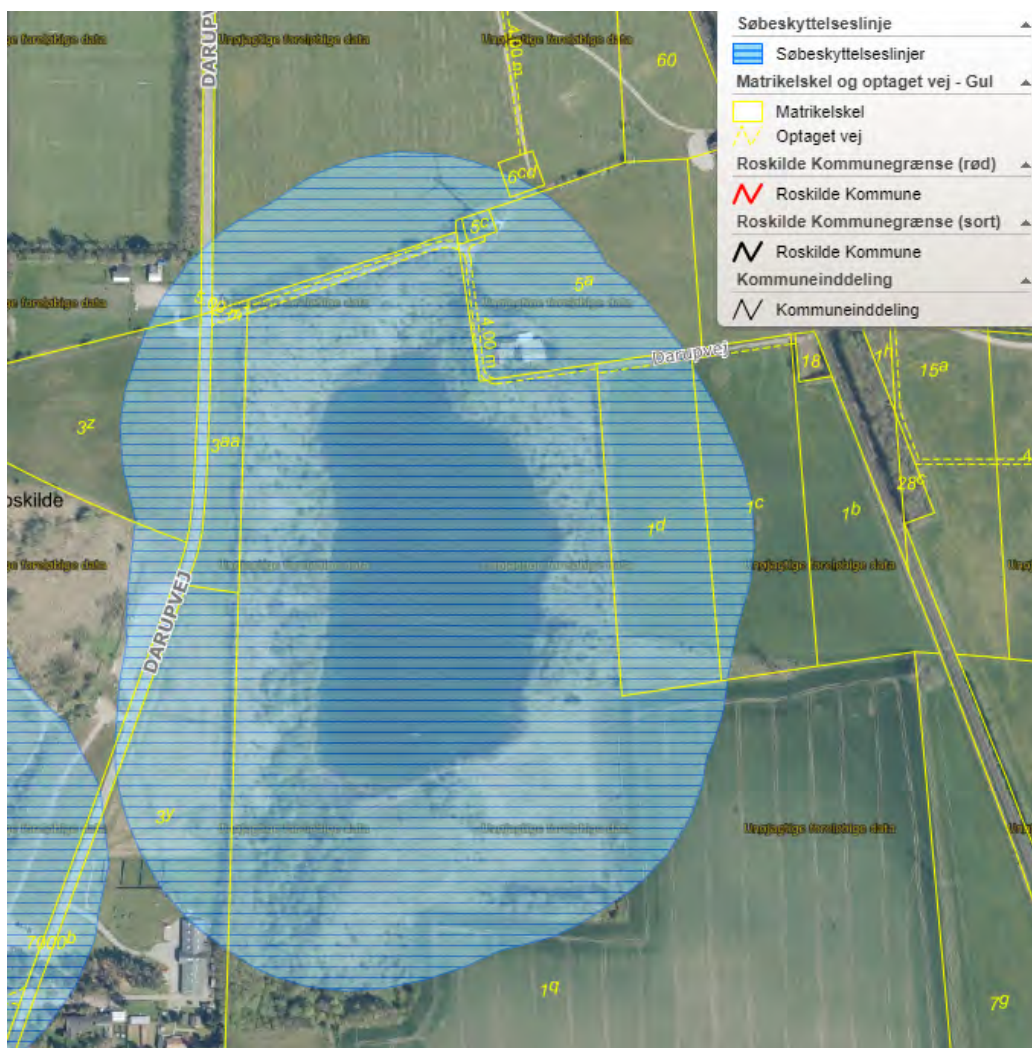
Det er sandsynligt, at der findes flagermus i området. Roskilde Kommune vurderer, at råstofindvinding ikke vil have indflydelse på bestanden.

Afstanden til nærmeste Natura 2000-område - N151 Ramsø Mose - er 3,4 km. Området er fuglebeskyttelsesområde med udpegningsgrundlaget sortterne, rørdrum og rørhøg. På grund af afstanden vurderer Roskilde Kommune, at udpegningsgrundlaget ikke vil blive væsentligt påvirket af grusgravningen. 3,6 km mod nord ligger Natura 2000-område N136 Roskilde Fjord og Jægerspris Nordskov. Området er både habitatområde og fuglebeskyttelsesområde. På grund af afstanden vurderer Roskilde Kommune, at udpegningsgrundlaget for N136 ikke vil blive påvirket.

Lovgrundlag og vurdering

Bestemmelsen om søbeskyttelseslinje er en forbudsbestemmelse, og der skal være vægtige grunde for, at kommunen kan meddele dispensation.

Søen, "Darup gravesø" der ligger på matr.nr. 1q Darup By, Vor Frue er omgivet af en beskyttelseslinje på 150 meter, jf. naturbeskyttelseslovens § 16, stk. 1. Beskyttelseslinjen gælder for søer, der har en vandflade på mindst 3 ha. Søen på matr.nr. 1q har en vandflade på ca. 4,7 ha.

Blå skravering: søbeskyttelseslinje

Der må inden for beskyttelseszonen ikke placeres bebyggelse, campingvogne og lignende eller foretages beplantning eller ændringer i terrænet inden for en afstand af 150 m søens bred.

Jf. naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 1 kan kommunen gøre undtagelse fra bestemmelserne i § 16, stk. 1.

Bestemmelsens formål er at sikre søer og åer som værdifulde landskabselementer og som levesteder for spredningskorridorer for plante- og dyreliv.

Den sydlige del af graveområdet er dyrkningsjord uden naturværdi. Den nordlige del fungerer som høslætsareal, der fremstår som fladt, næringsrigt, kulturpåvirket græsareal med lav naturværdi. Arealet domineres af alm. Raggræs, og der er fundet andre trivielle tørbundsarealer, som draphavre, alm. hundegræs, alm. røllike og ager-tidsel.

Syd for er et trekantet uslået, fladt, næringsrigt græsareal med lav naturværdi, hvor der er fundet færre plantearealer end nord for. Her dominerer draphavre og alm. hundegræs. Derudover blev der fundet andre trivielle tørbundsarealer, som pastinak og rød svingel. Roskilde Kommune vurderer, at graveområdet ikke indeholder væsentlige naturværdier.

Darup gravesø er opstået i forbindelse med råstofgravning tilbage i 1970'erne, og der har gennem gennemårene udviklet sig et naturligt dyre- og planteliv i og omkring søen på skrænterne, bl.a. flere bilag IV arter.

Det er Roskilde Kommunes vurdering, at råstofgravningen er af samfundsmæssig interesse, og der således er tungtvejende grunde for at meddele dispensation fra søbeskyttelseslinjen. Der lægges desuden vægt på, at området er udlagt som råstofgraveområde. Endvidere tillægges det en vis værdi, at der ikke er tale om en naturligt forekommende sø, men at den er opstået ved tidligere grusgravning. Endelig vil den planlagte efterbehandling betyde, at landskabet efter endt gravning og efterbehandling ikke bliver ændret væsentligt.

Klagevejledning

Det er muligt at klage over afgørelsen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Klagefristen udløber ved midnat (kl. 23.59) på dagen for klagefristens udløb.

Følgende kan klage over en afgørelse:

- 1) adressaten for afgørelsen
- 2) ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- 3) offentlige myndigheder
- 4) en berørt nationalparkfond oprettet efter loven om nationalparker
- 5) lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- 6) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- 7) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen, ved at anvende Klageportalen. Du finder Klageportalen på Nævnenes

Hus's hjemmeside, - følg dette link <https://naevneneshus.dk> og tryk på boksen "Start din klage her". På Nævnenes Hus's hjemmeside finder du også informationer og vejledning om at klage.

En klage anses for indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Du skal som borger betale et gebyr på 900 kr. for at klage. Virksomheder og organisationer skal betale 1.800 kr. Når du har tastet din klage ind i Klageportalen, skal Roskilde Kommune vurdere, om afgørelsen skal genoptages. Hvis afgørelsen fastholdes, videresendes din klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du får i den forbindelse en e-mail med et betalingslink. Miljø- og Fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Vejledning om gebyrordningen finder du også på hjemmesiden. Gebyret for klage tilbagebetales, hvis:

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Afgørelsen kan indbringes for domstolene inden 6 måneder fra den dato afgørelsen er meddelt.

Venlig hilsen

Nora Salling
Landinspektør

Kopi til:

- Danmarks Naturfredningsforening, e-mail: dn@dn.dk
- DN Roskilde, mail: roskilde@dn.dk
- DOF, e-mail: natur@dof.dk
- Friluftsrådet: e-mail: roskom@friluftstraadet.dk
- Friluftsrådet: lokalraad@friluftstraadet.dk
- Naturstyrelsen, e-mail: nst@nst.dk
- Miljøstyrelsen, e-mail: mst@mst.dk Roskilde Museum, e-mail: museumslov@romu.dk

Notat vedrørende råstofindvinding i Darup Delområde

Indholdsfortegnelse

1.	INDLEDNING	3
1.1	Baggrunden for regionens spørgsmål	3
2.	SAMMENFATNING	4
3.	SAGENS FAKTISKE OMSTÆNDIGHEDER	6
3.1	Råstofplanlægningen for Darup Delområde	6
3.1.1	Darup Delområde	6
3.1.2	Generelt om Råstofplan 2016	7
3.2	Den kommunale planlægning for Darup Delområde	10
3.2.1	Kommuneplanrammer	12
3.2.2	Lokalplaner	14
3.2.3	Indvindingsoplände i området	15
3.2.4	Transportkorridoren udpeget i den statslige fingerplan	16
4.	DET RETLIGE GRUNDLAG	17
4.1	Råstofloven	17
4.1.1	Praksis vedrørende hensynene i råstoflovens § 3	18
4.1.2	Vilkårsfastsættelsen	21
4.2	Forholdet mellem kommuneplanlægning og råstofplanlægning- og administration	23
4.3	Modtagelse af jord	24
4.4	Praksisændringer	24
5.	MIN VURDERING AF RAMMERNE FOR VILKÅRSFASTSÆTTELSE	25
5.1	Krav på meddelelse af (fuld) indvindingstilladelse?	25
5.2	Vilkårsfastsættelsen	27
5.2.1	Krav om saglighed	27
5.2.2	Krav om proportionalitet	28
5.3	Praksisændring	30
6.	SPØRGSMÅLET OM ERSTATNING	30
6.1	Erstatningsretlige regler	30
6.1.1	Erstatning som følge af ekspropriation	30
6.1.2	Erstatning som følge af fejlagtige afgørelser	34

1. INDLEDNING

Region Sjælland (regionen) har anmodet mig om en vurdering af visse spørgsmål i forbindelse med ansøgninger om råstofindvinding i Darup Delområde i Roskilde Kommune.

Regionen ønsker navnlig at få belyst, hvilket afgørelsesrum regionen har efter råstoflovens § 7, jf. § 3, ved tildeling af indvindingstilladelser i Darup Delområde, som er udlagt som graveområde i regionens Råstofplan 2016. Konkret ønsker regionen en vurdering af, om hensynet til områdets anvendelse til Roskilde Festival og Roskilde Dyrskue samt Roskilde Kommunes udviklingsplaner for området er saglige hensyn, der kan indgå i vilkårsfastsættelsen i henhold til råstoflovens § 7. Regionen ønsker ikke en vurdering af, hvorvidt der kan meddeles afslag på indvindingstilladelse, hvorfor der ikke er redegjort for dette spørgsmål i notatet.

Nærværende notat indeholder på denne baggrund en vurdering af, om regionen kan fastsætte vilkår, som begrænser gravedybde i indvindingstilladelser til arealer, som er udlagt som graveområder i Darup Delområde. Notatet omfatter herunder en vurdering af, om der vil være tale om en praksisændring, hvis ikke der meddeles "fuld" indvindingstilladelse (tilladelse til indvinding af den fulde råstofmængde uden særlige begrænsninger i relation til gravedybde). I den forbindelse indeholder notatet ligeledes en redegørelse for det retligt bindende kommunale planlægningsgrundlag for området.

Notatet belyser desuden risikoen for erstatningsansvar for regionen i tilfælde, hvor der ikke meddeles "fuld" indvindingstilladelse. Vurderingen er foretaget både i lyset af betingelserne for ekspropriationserstatning og erstatning efter de almindelige erstatningsretlige regler.

Det er aftalt med regionen, at notatet alene skal indeholde en vurdering af de områder i Darup Delområde, som ligger uden for transportkorridoren udpeget i den statslige fingerplan.

1.1 Baggrunden for regionens spørgsmål

Baggrunden for, at regionen ønsker min vurdering af de anførte spørgsmål, er overordnet, at regionen ønsker at kende rammerne for afgørelsen om tilladelse til indvinding i Darup Delområde, hvor der også er interesser i at sikre den efterfølgende anvendelse af området til den anvendelse, som området har i dag (inden råstofindvindingen er påbegyndt), altså til Roskilde Festival og Roskilde Dyrskue, samt hensyn til Roskilde Kommunes udviklingsplaner for området.

Råstofindvinding i Darup Delområde vil medføre en ændring af landskabet (huller i landskabet og eventuelt etablering af gravesøer). Jo dybere, der graves, jo større vil de efterfølgende huller eller de etablerede søer blive, når råstofindvindingen er afsluttet. Tildeling af en "fuld indvindingstilladelse" (som her forstås

som en tilladelse til indvinding under grundvandsspejlet uden øvrige mængdebegrænsninger) vil derfor medføre de største huller og den største sandsynlighed for etablering af gravesøer.

Som følge af forbuddet i jordforureningslovens § 52, stk. 1, om tilførsel af jord til råstofgrave, jf. afsnit 4.3, vil der som det klare udgangspunkt ikke være mulighed for at tilføre jord til råstofgrave efter endt indvinding. Råstofgrave vil derfor alene kunne fyldes op med den jord, der forud for indvindingen er afkrømt fra (og opbevaret på) arealet. Denne jord vil mængdemæssigt ikke være tilstrækkelig til, at landskabet kan reetableres til det oprindelige.

Regionen ønsker på denne baggrund at få belyst, om hensynet til den nuværende arealanvendelse og Roskilde Kommunes planlægning vil være hensyn, der lovligt kan indgå ved fastsættelse af vilkår i indvindingstilladelser til Darup Delområde. Hvis der f.eks. kan fastsættes vilkår om begrænsninger med hensyn til gravedybde, vil landskabet efter endt råstofindvinding fremstå med mindre terrænforskelle og uden gravesøer. I så fald vil den nuværende anvendelse af området efter endt råstofindvinding i videre omfang kunne genoptages.

2. SAMMENFATNING

For så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt indvindere i Darup Delområde har krav på (fuld) indvindings-tilladelse, er det min vurdering, at hverken råstoflovens bestemmelser, retningslinjerne i regionens Råstofplan 2016 eller regionens praksis medfører, at samtlige indvindere har en berettiget forventning om, at der skal meddeles indvindingstilladelse uden vilkårsbegrænsninger. Regionen har både efter råstofloven og råstofplanens retningslinjer mulighed for – og efter loven endda pligt til – at tage hensyn til eventuelle særlige forhold, som gør sig gældende for det konkrete område. Det følger efter min opfattelse af selve råstoflovens system, at ejerne af et område udlagt som graveområde i råstofplanen må være forberedt på, at den konkrete hensynsafvejning efter råstoflovens §§ 7 og 10, jf. § 3, kan føre til, at der i særlige tilfælde gives afslag på indvindingstilladelse, men også at der i en tilladelse fastsættes en række vilkår. Denne vurdering er nærmere uddybet i afsnit 5.1.

Den konkrete vurdering af, hvilke vilkår regionen kan fastsætte, herunder vilkår, som begrænser gravedybden, må derfor foretages med udgangspunkt i de almindelige forvaltningsretlige regler, hvorefter vilkåret for at være sagligt skal være begrundet i de hensyn, der kan varetages efter råstofloven, samt være proportionalt.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i afgørelse af 5. marts 2019 opretholdt retningslinje 14 i regionens Råstofplan 2016, som bestemmer, at indvinding i Darup og Kamstrup Delområde skal ske i en prioriteret rækkefølge. Nævnet har i afgørelsen derved anerkendt, at de hensyn (til rekreative interesser og

byudvikling), som søges varetaget med retningslinjen, er lovlige¹. Som følge af sammenhængen mellem råstoflovens bestemmelser er det min vurdering, at de samme hensyn lovligt kan indgå – og derved vil være saglige – ved regionens fastsættelse af vilkår i en indvindingstilladelse.

Det er desuden min vurdering, at hensynet til den efterfølgende udnyttelse af det areal, som er udlagt som Darup Delområde, er hensyn, der kan begrunde, at et vilkår om begrænsning af gravedybde vil være proportionalt. For at det enkelte vilkår skal være proportionalt, skal det fastsættes på et tilstrækkeligt oplyst grundlag og ud fra en vurdering af, hvad der er absolut nødvendigt, således at indvindingen begrænses mindst muligt. Den (forskellige) efterfølgende anvendelse af enkelte områder i Darup Delområde må i den forbindelse indgå i vurderingen.

Min vurdering vedrørende den konkrete vilkårsfastsættelse er nærmere uddybet i afsnit 5.2.

Det er herudover min vurdering, at meddelelse af indvindingstilladelser med vilkår om en begrænset gravedybde ikke vil udgøre en praksisændring, idet der ikke vil være tale om sager, der er sammenlignelige med tidligere sager. Denne vurdering er nærmere uddybet i afsnit 5.3.

Endelig er det min opfattelse, at fastsættelse af et vilkår om begrænsning af gravedybde ikke vil udgøre et ekspropriativt indgreb, som berettiger til ekspropriationserstatning. Denne vurdering er begrundet i, at ejerne af de pågældende arealer ikke har haft en berettiget forventning om at kunne indvinde samtlige råstoffer på arealerne, idet indvinding kræver tildeling af en indvindingstilladelse på vilkår, som ejerne endnu ikke har opnået. Hertil kommer, at fastsættelse af et vilkår om maksimal gravedybde ikke vil afskære ejerne fra at indvinde råstoffer på arealerne, men alene begrænse den mængde, som kan indvindes. En forudsætning herfor er, at vilkåret fastsættes således, at indvindingen begrænses mindst muligt.

Jeg vurderer heller ikke, at vilkårsfastsættelsen i sig selv vil udgøre en ansvarspådragende handling efter de almindelige erstatningsretlige regler, hvorfor erstatningsansvar som følge af en fejlagtig afgørelse som udgangspunkt kun vil komme på tale, hvis der i sagsbehandlingen er begået klare fejl, f.eks. manglende partshøring eller utilstrækkelig sagsoplysning.

Min vurdering vedrørende spørgsmålet om erstatning er nærmere uddybet i afsnit 6.

---

¹ Afgørelsen må på nuværende tidspunkt anses for gældende ret. Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er imidlertid indbragt for domstolene. Som følge af den anlagte retssag, er der i sagens natur en risiko for, at nævnets afgørelse ophæves. Jeg tager derfor forbehold for, at min vurdering højst sandsynlig vil falde anderledes ud, hvis landsretten i den anlagte retssag vedrørende gyldigheden af Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 5. marts 2019 måtte nå frem til, at ønsket om at understøtte den nuværende anvendelse af området, dvs. afviklingen af Roskilde Festival og Roskilde Dyrskue, samt Roskilde Kommunes udviklingsplaner, ikke udgør rekreative interesser eller en hensigtsmæssig byudvikling i råstoflovens § 3's forstand. Sagen er berammet til hovedforhandling i Østre Landsret den 14. januar 2021.

3. SAGENS FAKTISKE OMSTÆNDIGHEDER

3.1 Råstofplanlægningen for Darup Delområde

3.1.1 *Darup Delområde*

Regionens nugældende råstofplan er Råstofplan 2016 (herefter ”råstofplanen”), som blev vedtaget i december 2016.

Darup Delområde er udlagt som graveområde i råstofplanen. Området udgør ca. 73,5 ha og er udlagt til indvinding af sand, grus og sten. Den skønnede råstofforekomst pr. 31. december 2014 var 4,5 mio. m³. Det fremgår af råstofplanen, at den gennemsnitlige råstofmægtighed er på 15-20 meter, og at en del af forekomsten ligger under grundvandsspejlet².

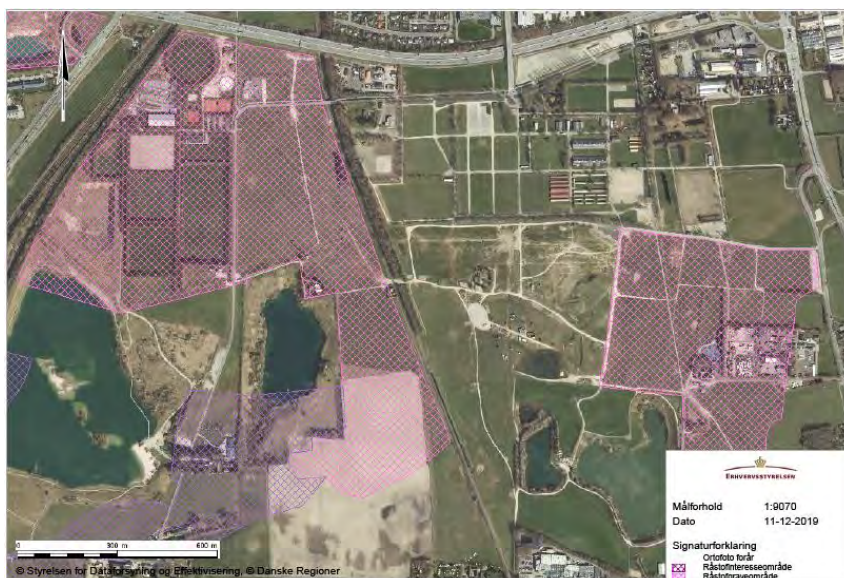
Delområdet ligger syd for Roskilde og er en del af Roskilde Regionale Graveområde. En del af graveområdet er beliggende under og i tilknytning til Roskilde Festival- og Roskilde Dyrskue-pladsen, ligesom graveområdet er en del af Roskilde Kommunes udviklingsplaner for området, jf. afsnit 3.2.

Regionen har i forbindelse med mit møde med regionen den 8. november 2019 oplyst, at Darup Delområde oprindeligt blev udlagt som graveområde i 1985.

I nærheden af Darup Delområde ligger desuden Kamstrup Delområde, som også er udlagt som graveområde i råstofplanen. På nedenstående skitse er graveområderne vist med lyserød skravering. Darup Delområde er det vestlige område:

---

² Råstofplanen, side 121 f.

Figur 1. Darup Delområde er det vestlige område markeret med rosa skravering, og Kamstrup Delområde er det østlige område markeret med rosa skravering. Områder vist med lilla skravering er råstofinteresseområder.

3.1.2 Generelt om Råstofplan 2016

Det fremgår af råstofplanen, at regionsrådet med råstofplanen ønsker at bidrage til en bæredygtig udvikling og vækst i regionen ved at skabe gode rammer for indvinding af råstoffer til de mange bygge- og anlægsprojekter, der skal realiseres i de kommende år, og samtidig sikre, at råstofindvinding sker så skånsomt som muligt i forhold til omgivelserne³. Det fremgår i den forbindelse desuden, at regionsrådet har lagt vægt på at inddrage alle interessenter, så råstofplanen tager bedst muligt hensyn til de ofte modsat rettede ønsker og interesser.

For at realisere regionsrådets overordnede mål om bæredygtig udvikling og vækst er der fastsat otte mål for råstofplanlægningen, herunder at hensyn til landskab, miljø, nyudvikling og naboer skal tilgodeses bedst muligt⁴, og at råstofgrave som udgangspunkt efterbehandles til natur og rekreative formål⁵.

³ Råstofplanen, side 7.

⁴ Råstofplanen, side 16, mål nr. 4, hvoraf bl.a. fremgår, at udlæg af graveområder sker efter en grundig miljøvurdering og nøje afvejning af interesser.

⁵ Råstofplanen, side 17, mål nr. 6, hvoraf bl.a. fremgår, at det er regionens ønske, at råstofplanen fremmer at råstofgrave efterbehandles til natur- og rekreative formål efter endt indvinding, og at dette er i god overensstemmelse med kommunernes planlægning.

Vedrørende formålet med råstofplanen er der anført, at råstofplanen skal sikre forsyningen med råstoffer samtidig med, at der tages hensyn til natur- og miljøbeskyttelse, byudvikling og naboer til råstofgravene⁶.

3.1.2.1 Råstofplanens retningslinjer

Råstofplanens retningslinjer fastlægger de overordnede rammer for råstofområdet i Region Sjælland, herunder rammerne for tilladelse til råstofindvinding. Det fremgår af råstofplanen, at det med retningslinjerne synliggøres over for borgerne, myndigheder og flere, hvilke forhold regionen vil lægge til grund for sine afgørelser om tilladelse til råstofindvinding⁷.

Retningslinje 1–3 omhandler indvinding. Retningslinje 1 har følgende ordlyd:

”Graveområder fastlægger arealer, hvor råstofindvinding kan foregå, se dog retningslinje 2. Graveområderne kan ikke udlægges til andre formål, der forhindrer eller vanskeliggør råstofindvinding.”

Det fremgår af redegørelsen til retningslinjen bl.a., at der i forbindelse med udlægning af graveområder gennem en miljøvurdering er foretaget en overordnet afvejning i forhold til øvrige interesser, f.eks. natur, landskab, grundvand, naboer m.v. Det medfører, at regionen som hovedregel vil meddele indvindingstilladelse til råstofindvinding i et graveområde. Det fremgår herefter, at selvom råstofindvinding prioriteres over andre interesser i et graveområde, skal der dog altid tages hensyn til konkrete forhold som f.eks. fortidsminder og beskyttelse af naturtyper. Dette medfører, at der kan være forhold, der betyder, at der ikke kan meddeles indvindingstilladelse inden for dele af et graveområde.

Regionen har i forbindelse med mit møde med regionen den 8. november 2019 oplyst, at indvinder efter regionens nuværende praksis kan forvente at få en indvindingstilladelse i de områder, som er udlagt til graveområder.

Retningslinje 3 omhandler specifikke begrænsninger for indvindingen i visse udlagte graveområder og har følgende ordlyd:

”Som en del af udpegningsgrundlaget kan der opstilles forudsætninger for udnyttelse af et graveområde. Forudsætningerne kan kun fraviges, hvis det godtgøres, at den interesse der skal tilgodeses, ikke tilsidesættes. I denne råstofplan er der opstillet forudsætninger for fire graveområder. [...]”

---

⁶ Råstofplanen, side 15.

⁷ Råstofplanen, side 33.

Det fremgår af redegørelsen til retningslinjen bl.a., at der i forbindelse med ansøgning om indvindings-tilladelse foretages en konkret vurdering og afvejning i forhold til øvrige interesser, før der eventuelt meddeles tilladelse og stilles vilkår for indvinding og efterbehandling. Regionen har for så vidt angår de fire graveområder omfattet af retningslinje 3⁸ imidlertid vurderet, at der er en række interesser, som regionen finder det særligt vigtigt at beskytte og tage hensyn til i forbindelse med en eventuel indvinding. For at sikre disse interesser er der i disse tilfælde formuleret specifikke forudsætninger for udnyttelsen af det enkelte graveområde. Forudsætningerne favner ifølge regionen bredt, og kan f.eks. have til formål at sikre de trafikale forhold i området, eller at nærliggende naturområder ikke påvirkes af indvindingen.

Retningslinje 5 omhandler ressourceudnyttelse og har følgende ordlyd:

”Råstofferne udnyttes og oparbejdes optimalt, såvel over som under grundvandsspejlet, medmindre hensyn til andre interesser taler afgørende imod. [...]”

Det fremgår af redegørelsen til retningslinjen bl.a., at råstofforekomsten i en aktiv råstofgrav skal udnyttes fuldt ud, medmindre særlige forhold taler afgørende imod, og at også råstoffer under grundvandspejlet så vidt muligt skal indvindes.

Regionen har i forbindelse med mit møde med regionen den 8. november 2019 oplyst, at retningslinjen efter regionens nuværende praksis administreres efter sin ordlyd, således at der gives tilladelse til fuld udnyttelse af råstofferne.

Retningslinje 7 omhandler efterbehandling af råstofgrave, og har følgende ordlyd:

”Ud fra en konkret afvejning i forhold til øvrige interesser skal færdiggravede arealer som hovedregel søges efterbehandlet til naturformål, rekreative formål eller ekstensiv landbrugs- og skovbrugsdrift [...]. I særlige tilfælde kan der efterbehandles til eksempelvis by-, energi- eller klimaformål. [...]”

Det fremgår af redegørelsen til retningslinjen bl.a., at regionen gennem efterbehandling til rekreative formål ønsker at understøtte udviklingsmulighederne for turisme og erhverv, tiltrække nye borgere og skabe ny natur. I særlige tilfælde vil regionen desuden søge at imødekomme lodsejer og kommunale ønsker til den efterfølgende arealanvendelse, som for eksempel opstilling af solceller, byudvikling, energi-opbevaring m.v.

---

⁸ Det drejer sig om nyt graveområde ved Myrup Graveområde i Næstved Kommune samt Kaldred, Bregninge og Stenrand delområder i Kalundborg Kommune.

Det fremgår desuden af redegørelsen til retningslinjen, at råstofindvinding såvel over som under grundvandsspejlet generelt ikke vurderes at udgøre en risiko for grundvandet. Regionen har i forbindelse med mit møde med regionen den 8. november 2019 desuden oplyst, at der i indvindingstilladelser som udgangspunkt bliver fastsat en standardvilkårspakke med henblik på beskyttelse af grundvandet.

Råstofplanens retningslinje 14 gælder for bl.a. Darup Delområde⁹. Det fremgår af retningslinjen, at indvinding i Darup og Kamstrup Delområde skal ske i en prioriteret rækkefølge, således at etape 1 (Darup Delområde, jf. figur 1) graves først, herefter etape 2 (den nordlige del af Kamstrup Delområde, jf. figur 1) og endelig etape 3 (den sydlige del af Kamstrup Delområde, jf. figur 1).

Det fremgår af redegørelsen til retningslinjen bl.a., at både Darup og Kamstrup Delområder indgår i ”Den grønne ring” omkring Roskilde og er i Roskilde Kommunes planlægning reserveret til udvikling af et bynært kultur- og fritidsområde. Området har i flere årtier rummet de årligt tilbagevendende og meget pladskrævende arrangementer Roskilde Festival og Roskilde Dyrskue. Regionen har for at understøtte den nuværende anvendelse og afvikling af Roskilde Festival og Roskilde Dyrskue samt Roskilde Kommunes udviklingsplaner for området medtaget rækkefølgeplanlægning for de områder, hvor der endnu ikke er foretaget indvinding.

3.2 Den kommunale planlægning for Darup Delområde

Den gældende kommuneplan for Roskilde Kommune er Kommuneplan 2016 (herefter ”kommuneplanen”), som blev vedtaget den 21. december 2016.

Kommuneplanen indeholder følgende retningslinjer for råstofindvinding:

”§ 22.7 Der kan foretages råstofindvinding inden for udlagte graveområder i Region Sjællands råstofplan.

§ 22.8 Efterbehandling skal så vidt muligt understøtte kommunale udviklingsinteresser og den efterfølgende arealanvendelse. Der henvises til Strategi for Roskildes Grønne Ring for graveområder beliggende i de bynære landskaber omkring Roskilde.”

---

⁹ Gyldigheden af bl.a. retningslinje 14 blev påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som ved afgørelse af 5. marts 2019 har opretholdt retningslinjen. Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er efterfølgende indbragt for domstolene. Sagen er berammet til hovedforhandling i Østre Landsret den 14. januar 2021.

Strategi for Roskildes Grønne Ring er udarbejdet som en del af Kommuneplan 2016¹⁰. I strategien udtrykkes et generelt ønske om, at råstofgrave efterbehandles til natur og rekreative områder¹¹.

Det fremgår desuden af strategien, at festival- og råstofområdet syd for Roskilde skal udvikles til "Milen"; et bynært rekreativt landskab samt arena for store events¹². Det fremgår, at "Milen" er kendetegnet ved store vidder samt aktive og efterbehandlede grusgrave, der omformer landskabet markant, hvor byen møder et broget landskab med natur, søer og tekniske anlæg. Det fremgår herudover, at landskabets karakter er kendetegnet ved søer og moser, udsigter og dramatisk landskab. Det af "Milen" omfattede areal fremgår af nedenstående skitse:

Figur 2. "Milen", som er en del af Den Grønne Ring.

Det fremgår desuden af kommuneplanen, at byrådet ved revisionen af kommuneplanen i 2016 har valgt at sætte fokus på særligt fire emner, hvoraf det ene er en videreudvikling af Roskildes Grønne Ring. Det fremgår, at Den Grønne Ring derfor skal gøres til et større aktiv for både borgere og naturen.

¹⁰ Strategi for Roskildes Grønne Ring, november 2016, Roskilde Kommune.

¹¹ Strategi for Roskildes Grønne Ring, side 7.

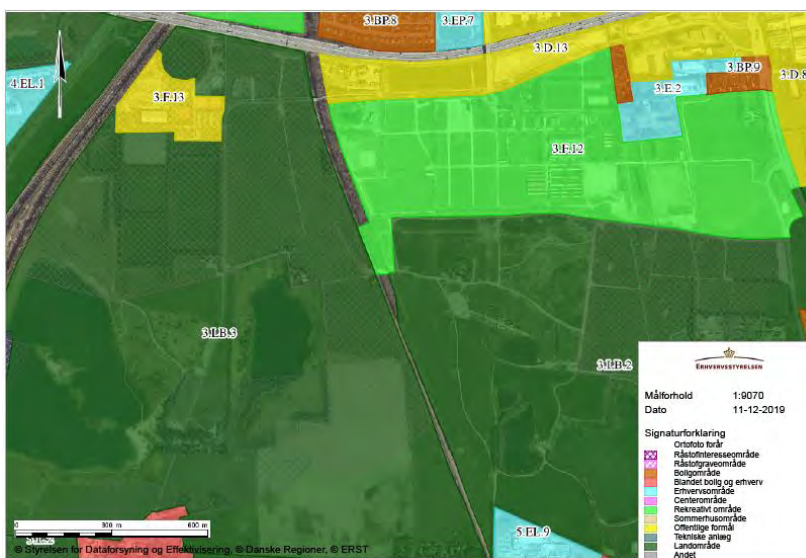
¹² Strategi for Roskildes Grønne Ring, side 24-25.

Roskilde Byråd vedtog herudover i december 2011 Grøn Blå Strategi for Roskilde Kommune, som fastlægger den overordnede retning for udviklingen af de grønne og blå værdier i hele Roskilde Kommune. Kommunen har siden 2012 arbejdet på at realisere strategien. Der udstedes i relation til Grøn Blå Strategi bl.a. aktuelle handleplaner, og den seneste handleplan omfatter perioden 2019-2022¹³. Af projekter, som der i 2019 vil være fokus på, henvises der til realisering af Roskildes Grønne Ring og den bynære natur, med særligt fokus på udvikling af bl.a. det rekreative naturområde Milen.

3.2.1 Kommuneplanrammer

Afgrænsningen mellem kommuneplanrammerne for området fremgår af nedenstående skitse:

Figur 3. Kommuneplanrammer for Darup Delområde m.v.

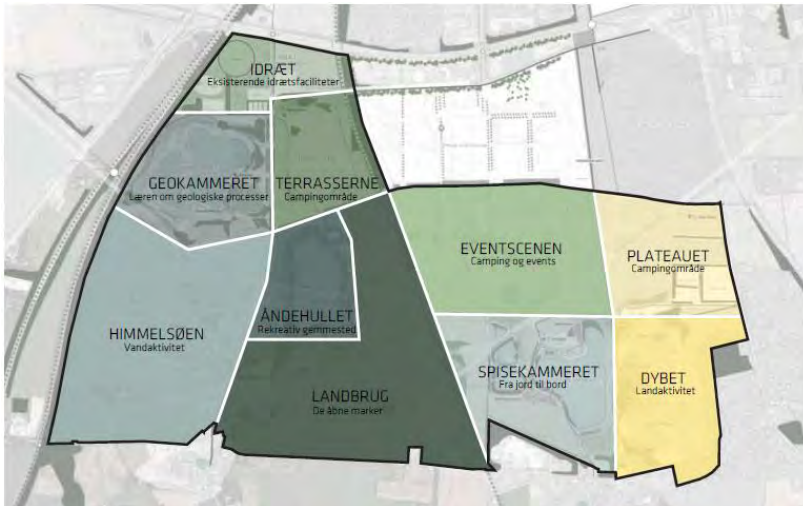
Den overvejende del af den vestlige del af området er omfattet af kommuneplanramme **3.LB.3** – Darup Nord Landområde¹⁴. Området udgør en del af ”Milen”, og ca. halvdelen af området er tillige udlagt som graveområde i råstofplanen (Darup Delområde).

En del af området anvendes desuden som henholdsvis campingområde til Roskilde Festival og parkeringsarealer til Roskilde Dyrskue. Det areal, som primært anvendes til campingområde og parkeringsareal, er på nedenstående skitse (jf. figur 4) benævnt ”Terrasserne”. Også det nordlige område af området benævnt ”Landbrug”, jf. figur 4, anvendes til campingområde til Roskilde Festival. Det sidstnævnte

¹³ Grøn Blå Strategi, Det skal der ske i 2019-2022, december 2018, Roskilde Kommune.

¹⁴ <https://kommuneplan2016.roskilde.dk/3-roskilde-syd>.

areal ses dog sammenfaldende med det areal, der er omfattet af transportkorridoren udpeget i den statslige fingerplan, jf. yderligere herom i afsnit 3.2.4.

Figur 4. Den del af Darup Delområde, som pt. primært anvendes til camping under Roskilde Festival og parkering under Roskilde Dyrskue, er i figur 4 benævnt "Terrasserne". Også den nordlige del af området benævnt "Landbrug" anvendes til campingområde til Roskilde Festival.

Det nordvestlige hjørne af området er omfattet af kommuneplanramme **3.F.13** – Darup Idrætsanlæg, jf. figur 3. Området er en del af "Milen", og er tillige udlagt som graveområde i råstofplanen (Darup Delområde). Det fremgår af kommuneplanrammen, at området udlægges til idræts- og rekreative formål. Se yderligere herom nedenfor i afsnit 3.2.2 om lokalplaner.

Den sydøstlige del af området er omfattet af kommuneplanramme **3.LB.2** – Kamstrup Nord, landområde, jf. figur 3. Området udgør en del af "Milen", og ca. halvdelen af området er tillige udlagt som graveområde i råstofplanen (Kamstrup Delområde). Området anvendes til Roskilde Festival.

Det fremgår af kommuneplanramme 3.LB.2 og 3.LB.3, at områderne udlægges til jordbrug og råstofindvinding samt rekreative og offentlige formål, herunder serviceområde for dyrskuepladsen. Indenfor områderne kan der etableres anlæg til håndtering af spildevand samt ske terrænarbejder til styring af overfladevand som led i klimatilpasning af området. Vedrørende ophold- og friarealer fremgår det af kommuneplanramme 3.LB.3, at området ligger inden for det bynære landskab omkring Roskilde. Af øvrige oplysninger fremgår følgende:

"område[rne] ligger i Roskildes Grønne Ring og indgår i delområdet Milen. Område[rne] udnyttes intensivt til store pladskrævende arrangementer, men skal tillige udvikles til et aktivt hverdagslandskab med friluftaktiviteter og kunst. Efterbehandling efter råstofgravning skal tilgodes disse formål. Der henvises til Strategi

for Roskildes Grønne Ring for præcisering af intentioner for område[rne] samt Milens landskabs- og kunststrategi. Arealer i transportkorridoren skal generelt reserveres til trafik- og forsyningsanlæg og skal som udgangspunkt friholdes for yderligere bebyggelse og anlæg. Lokalplanlægning indenfor rammeområde[rne] kræver tillæg til kommuneplanen, hvor der gøres nærmere rede for den præcise arealanvendelse, bygningsregulering, miljøforhold mv. Transportkorridoren er udpeget i den statslige fingerplan og skal som udgangspunkt friholdes for yderligere bebyggelse og anlæg for at sikre at korridoren kan udnyttes til fremtidige trafik- og forsyningsanlæg. [...].”

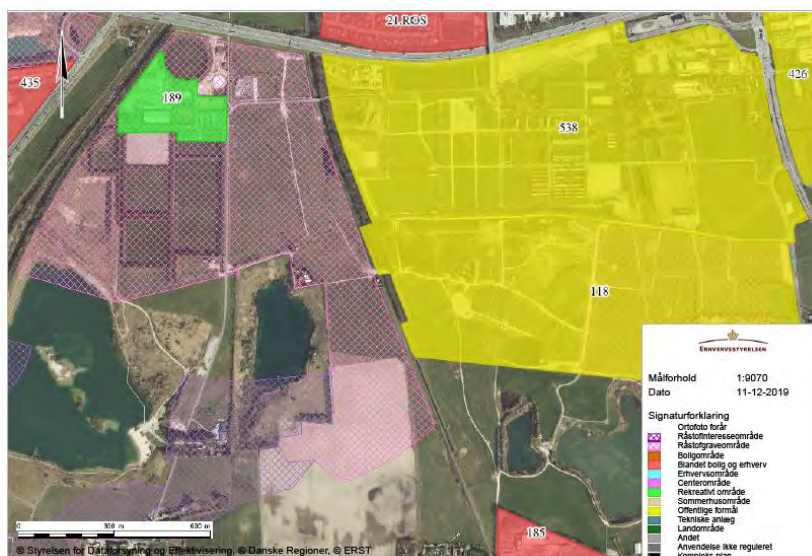
Den nordøstlige del af området er omfattet af kommuneplanramme **3.F.12** – Dyreskuepladsen, jf. figur 3. Området er en del af Roskilde Festival og Roskilde Dyreskue-pladsen, men er hverken en del af Milen eller udlagt som graveområde i råstofplanen. Det fremgår af kommuneplanrammen, at området udlægges til offentlige formål som dyreskueplads, eventområde, idrætsanlæg, forenings- og institutionsformål samt publikumsorienterede aktiviteter. Da området ikke er udlagt som graveområde, behandles området ikke yderligere i dette notat.

3.2.2   *Lokalplaner*

Den overvejende del af Darup Delområde er ikke lokalplanlagt. Dog er det nordvestlige hjørne af delområdet omfattet af Lokalplan nr. 189 for idrætsanlægget ved Darupvej. Lokalplanen blev endeligt vedtaget den 16. september 1987. Det fremgår af lokalplanen, at formålet er at bibeholde området til offentligt formål (idrætscenter).

Herudover kan det nævnes, at øvrige dele af området, som fremgår af figur 3, er omfattet af henholdsvis Lokalplan nr. 538 – Dyreskuepladsen og Den urbane zone, Råstof- og festivalområdet og Lokalplan nr. 118 – Dyreskuepladsen.

De lokalplanlagte områder fremgår af nedenstående skitse:

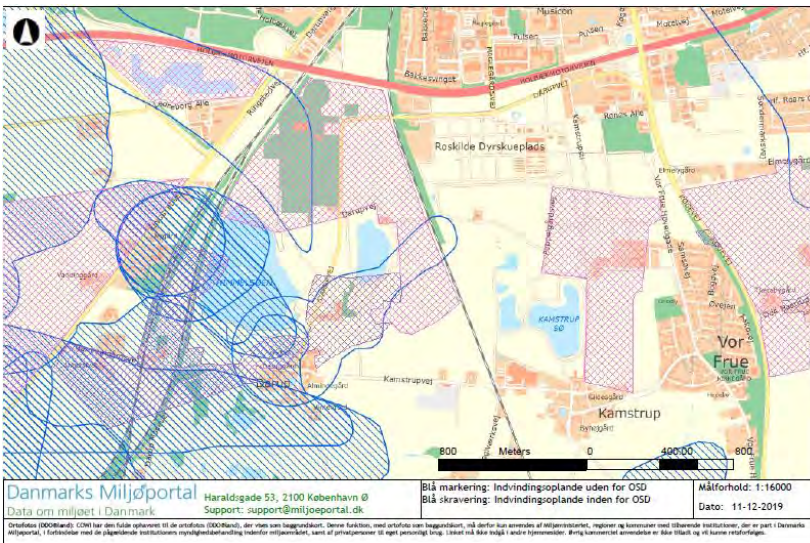
Figur 5. Lokalplanlagte områder¹⁵

3.2.3 Indvindingsoplände i området

Darup Delområde er beliggende i et område med særlige drikkevandsinteresser (OSD-område). Det fremgår imidlertid af figur 6, at kun det yderste vestlige hjørne af graveområdet udgør indvindingsoplände inden for OSD-områder (blå skravering). Visse andre dele af graveområdet udgør indvindingsoplände uden for OSD-områder (blå linje), jf. nedenstående skitse:

¹⁵ <https://arealinformation.miljoportal.dk/html5/index.html?viewer=distribution>

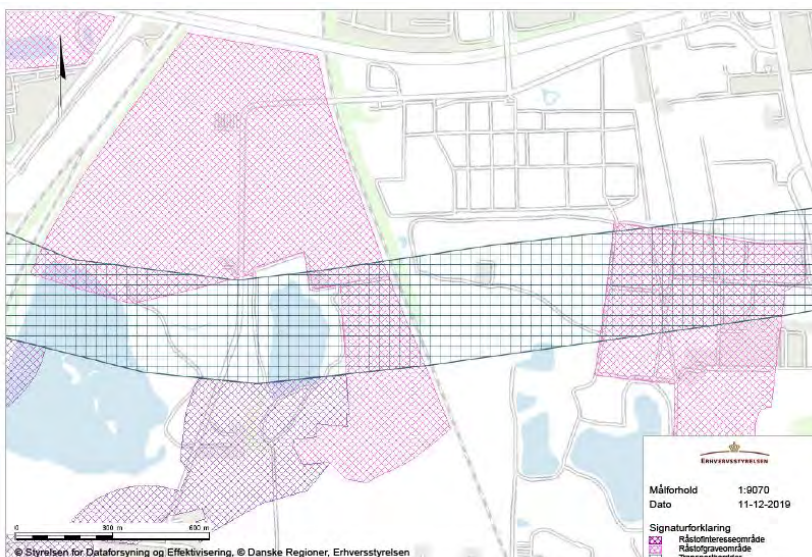

Figur 7. Indvindingsoplande. Uden for OSD-områder er markeret med blå linje. Inden for OSD-områder er markeret med blå skravering.

3.2.4 Transportkorridoren udpeget i den statslige fingerplan

Som anført ovenfor i afsnit 1 er det aftalt med regionen, at nærværende notat alene skal indeholde en vurdering af de områder i Darup Delområde, som ligger uden for transportkorridoren udpeget i den statslige fingerplan. Af nedenstående skitse fremgår for fuldstændighedens et kortudsnit, hvor transportkorridoren er markeret med grøn skravering:

Figur 6. Transportkorridoren udpeget i den statslige fingerplan 2019 løber igennem Darup Delområde.

4. DET RETLIGE GRUNDLAG

4.1 Råstofloven¹⁶

Af råstoflovens § 5 a fremgår, at regionsrådet udarbejder en plan for indvinding af og forsyning med råstoffer. Råstofplanen udarbejdes på grundlag af regionsrådets kortlægning, jf. lovens § 5, og skal omfatte en periode på mindst 12 år. Efter lovens § 5 a, stk. 2, fastlægger regionsrådet på baggrund af en samlet vurdering af udviklingen i regionen og de hensyn, der er nævnt i lovens § 3, de overordnede retningslinjer for råstofindvindingen, herunder udlæg af graveområder og råstofinteresseområder i råstofplanen.

Efter råstoflovens § 7, stk. 1, kræver erhvervsmæssig indvinding af råstoffer tilladelse fra regionsrådet. Efter lovens § 10, stk. 1, skal en tilladelse efter råstoflovens § 7, stk. 1, forsynes med nærmere bestemte vilkår¹⁷, ligesom der efter lovens § 10, stk. 3, kan fastsættes yderligere vilkår for at varetage de hensyn, der er nævnt i lovens § 3.

I henhold til råstoflovens § 3 skal der ved afgørelsen af, om en tilladelse til råstofindvinding skal gives eller ej, og på hvilke vilkår indvindingen i givet fald skal foregå (jf. ordlyden af bestemmelsen nedenfor: "*ved lovens anvendelse*"), foretages en afvejning mellem råstofinteresserne og en række andre hensyn.

Råstoflovens § 3 har følgende ordlyd:

"Ved lovens anvendelse skal der på den ene side lægges vægt på råstofressourcernes omfang og kvalitet og en sikring af råstofressourcernes udnyttelse samt tages erhvervsmæssige hensyn. På den anden side skal der lægges vægt på miljøbeskyttelse og vandforsyningsinteresser, beskyttelse af arkæologiske og geologiske interesser, naturbeskyttelse, herunder bevarelsen af landskabelige værdier og videnskabelige interesser, rekreative interesser, en hensigtsmæssig byudvikling, infrastruktur anlæg, herunder energiproducerende anlæg, jord- og skovbrugsmæssige interesser, sandflugtsbekæmpelse og risiko for oversvømmelse eller erosion af kysten, fiskerimæssige interesser, ulemper for skibs- og luftfarten samt ændringer i strøm- og bundforhold."

---

¹⁶ Lovbekendtgørelse nr. 124 af 26. januar 2017 om råstoffer med senere ændringer.

¹⁷ En tilladelse efter § 7, stk. 1, skal efter lovens § 10, stk. 1, indeholde vilkår om: (1) virksomhedens drift og om efterbehandling af arealet med henblik på at begrænse miljømæssige gener og forebygge forurening af grundvandet og jorden, (2) at der stilles sikkerhed for, at indvindingsområdet bliver efterbehandlet, og (3) at indvindingen og efterbehandlingen sker efter en plan, der er godkendt af regionsrådet, og som indeholder hovedelementerne for indvindingen og efterbehandlingen.

Det fremgår af lovbemærkningerne til bestemmelsen, at råstoflovens § 3 indeholder en udtømmende opregning af de hensyn og interesser, der skal vurderes og afvejes mod hinanden ved afgørelsen af, om en tilladelse til råstofindvinding skal gives eller ej, og på hvilke vilkår indvindingen i givet fald skal foregå¹⁸.

Hensynet til rekreative interesser blev indsat ved lov nr. 178 af 24. februar 2015 om ændring af lov om råstoffer m.v. Af lovbemærkningerne til ændringsbestemmelsen fremgår¹⁹:

”Det foreslås udtrykkeligt at indsætte rekreative interesser som en af de interesser, der skal indgå i afvejningen ved afgørelser efter loven. Rekreative interesser vil som oftest være dækket af hensynet til miljø og natur, men for at undgå tvivl om, hvorvidt disse interesser særskilt skal tages i betragtning, foreslås det, at de nævnes udtrykkeligt. Forslaget er således ikke udtryk for, at disse interesser skal tillægges særlig vægt i forhold til de andre interesser nævnt i § 3.”

Vedrørende hensynet til en hensigtsmæssig byudvikling fremgår det af den kommenterede råstoflov, at byudviklingshensyn i nogle sager har ført til afslag på ansøgninger om tilladelse til råstofindvinding. Det fremgår dog, at indvinding af værdifulde råstoffer på arealer, der senere agtes anvendt til byudviklingsformål, i almindelighed vil være ønskelig ud fra hensynet til en fornuftig råstofhusholdning. Hvis der gives tilladelse, må de tidsmæssige rammer for indvindingen, gravedybden m.v. dog fastsættes således, at bebyggelse af arealerne faktisk er mulig uden en urimelig forøgelse af omkostninger²⁰.

Regionsrådets administration af tilladelsesordningen skal ske med udgangspunkt i råstofplanens retningslinjer for råstofindvinding og de i råstofplanen udlagte graveområder og råstofinteresseområder. Herved sikres, at indvindingen sker efter en samlet overordnet afvejning af de hensyn, der fremgår af råstoflovens § 3. Der ses i praksis dog eksempler på, at tilladelse til indvinding på arealer udlagt som graveområder ikke er blevet givet, idet der har været modstående hensyn, jf. lovens § 3, som har talt afgørende imod²¹.

4.1.1   *Praksis vedrørende hensynene i råstoflovens § 3*

4.1.1.1   Naturklagenævnets afgørelse af 22. juni 2006 – Afslag på tilladelse til indvinding

Det daværende Naturklagenævn tog i afgørelse af 22. juni 2006 i sag 03-41/250-0011 stilling til gyldigheden af Roskilde Amts afgørelse efter råstoflovens § 7 om afslag til erhvervsmæssig indvinding af råstoffer.

---

¹⁸ Jf. forslag nr. L 73 af 23. januar 1991 til lov om råstoffer, bemærkningerne til § 3.

¹⁹ Jf. forslag nr. L 85 af 27. november 2014 til lov om ændring af lov om råstoffer m.v., bemærkningerne til § 1, nr. 2.

²⁰ Jf. Aksig m.fl., Råstofloven med kommentarer, 2. udgave (1992), side 51.

²¹ Jf. bl.a. MAD 2000, side 1114.

Afgørelsen omfattede ejendommen matr.nr. 15 a Kamstrup By, Vor Frue, som ligger umiddelbart øst for det nuværende Darup Delområde. Ejendommen matr.nr. 15 a Kamstrup By, Vor Frue, var på tidspunktet for afgørelsen udlagt som graveområde i den daværende regionplan (og en for arealet gældende lokalplan). Amtet havde begrundet afslaget ud fra "hensynet til almenvellet" (som skulle forstås som hensynet til Roskilde Festival). Naturklagenævnet anmodede under sagens behandling Roskilde Amt om en nærmere begrundelse for afslaget, herunder hensynet til almenvellet. Amtet havde ikke yderligere uddybende bemærkninger.

Naturklagenævnet bemærkede indledningsvis i afgørelsen, at råstoflovens § 3 indeholder en udtømmende opregning af de hensyn og interesser, der skal vurderes og afvejes mod hinanden ved afgørelsen af, om en tilladelse til råstofindvinding skal gives eller ej. Nævnet udtalte herefter følgende:

"Efter Naturklagenævnets praksis lægges der betydelig vægt på regionplanlægningen og de deri udlagte områder, hvor råstofgravning har høj prioritet. Det skyldes, at der ved planlægningen foretages den i råstoflovens § 3 omhandlede afvejning af de nævnte – ofte – modsatrettede hensyn. Der meddeles således som udgangspunkt tilladelse til råstofindvinding i udlagte graveområder, medmindre særlige hensyn taler herimod.

Naturklagenævnet har anmodet Roskilde Amt om nærmere at uddybe begrundelsen for afslagene – herunder hensynet til almenvellet. Amtet har ikke haft yderligere uddybende bemærkninger.

Det er sammenfattende Naturklagenævnets opfattelse, at der ved Roskilde Amts henvisning til almenvellet som begrundelse for afslaget på råstofindvinding ikke er tale om hensyn, der fremgår af råstoflovens § 3. De hensyn til Roskilde Festivalen, som amtet måtte have ønsket at varetage, er ikke omfattet af opregningen i råstoflovens § 3 og kan ikke begrunde et afslag på tilladelse til udnyttelse af råstofferne på ansøgers ejendom."

Naturklagenævnet lagde som det fremgår vægt på, at området var udlagt som graveområde i regionplanen, og at udgangspunktet i et sådant tilfælde er, at der skal meddeles tilladelse til råstofindvinding, medmindre særlige hensyn taler imod. Da amtet som begrundelse for afslaget havde inddraget et hensyn, som ikke fremgik af (den udtømmende opregning i) den dagældende § 3²², fandt nævnet, at afslaget skulle ændres til en tilladelse til råstofgravning (såvel over som under grundvandspejlet).

---

²² Råstoflovens § 3 havde på tidspunktet for Naturklagenævnets afgørelse følgende ordlyd: "Ved lovens anvendelse skal der på den ene side lægges vægt på råstofressourcernes omfang og kvalitet og en sikring af råstofressourcernes udnyttelse samt tages erhvervs-mæssige hensyn. På den anden side skal der lægges vægt på miljøbeskyttelse og vandforsyningsinteresser, beskyttelse af arkæologiske og geologiske interesser, naturbeskyttelse, herunder bevarelsen af landskabelige værdier og videnskabelige interesser, en hensigtsmæssig byudvikling, infrastruktur anlæg, jord- og skovbrugsmæssige interesser, sandflugtsbekæmpelse og kystsikkerhed, fiskerimæssige interesser, ulemper for skibs- og luftfarten samt ændringer i strøm- og bundforhold.". Som det fremgår, var hensynet til rekreative interesser ikke ét af de opregnede interesser. Ordlyden af råstoflovens § 3 blev, som det også fremgår ovenfor, præciseret ved lov nr. 178 af 24. februar 2015.

4.1.1.2 *Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 5. marts 2019 – Opretholdelse af retningslinje i Region Sjællands Råstofplan 2016*

Miljø- og Fødevareklagenævnet tog i afgørelse af 5. marts 2019 stilling til gyldigheden af bl.a. retningslinje 14 i regionens Råstofplan 2016. Retningslinje 14 omfatter, jf. afsnit 3.1.2.1, bl.a. Darup Delområde.

Miljø- og Fødevareklagenævnet fandt i afgørelsen, at retningslinje 14 lovligt kan fastsættes med hjemmel i råstoflovens § 5 a, og gav derfor ikke medhold i klagen over retningslinjen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet lagde i vurderingen bl.a. vægt på, at regionen ved retningslinjens fastsættelse havde foretaget den i råstoflovens § 5 a, stk. 2, fastlagte vurdering (som forudsætter inddragelse af de hensyn, der er nævnt i § 3). Nævnet udtalte herefter mere konkret følgende:

”Derudover har Miljø- og Fødevareklagenævnet lagt vægt på, at baggrunden for etapeinddelingen er Region Sjællands ønske om at understøtte den nuværende anvendelse af området, afviklingen af såvel Roskilde Festival som Roskilde Dyrskue samt Roskilde Kommunes udviklingsplaner for området. Nævnet har lagt til grund, at delområderne omfattet af retningslinje nr. 14 indgår i ”Den grønne ring” omkring Roskilde, som i Roskilde Kommunes planlægning er reserveret til udvikling af et bynært kultur- og fritidsområde. Nævnet har videre lagt til grund, at de pladskrævende arrangementer, Roskilde Festival og Roskilde Dyrskue, derudover gennem en lang årrække har været afholdt på områderne.

Det er Miljø- og Fødevareklagenævnets vurdering, at retningslinje nr. 14 er vedtaget for at varetage de rekreative interesser i at kunne afholde Roskilde Festival og Roskilde Dyrskue, ligesom retningslinjen understøtter en hensigtsmæssig byudvikling i det bynære landskab omkring Roskilde. Nævnet finder derfor, at retningslinjen varetager lovlige hensyn efter råstofloven.” (mine understregninger)

Som det fremgår af Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse, har nævnet anerkendt, at hensynet til at kunne afholde Roskilde Festival og Roskilde Dyrskue udgør rekreative interesser i råstoflovens § 3's forstand. Herudover fastslår nævnet, at hensynet til Roskilde Kommunes udviklingsplaner (Den Grønne Ring), understøtter en hensigtsmæssig byudvikling, hvilket ligeledes er et hensyn, der kan varetages efter råstoflovens § 3.

Som anført oven for i note 9, er Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 5. marts 2019 blevet indbragt for domstolene med påstand om, at nævnets afgørelse for så vidt angår bl.a. retningslinje 14 er ugyldig. Sagsøger gør i retssagen overordnet gældende, at der ikke i råstoflovens § 5 a er hjemmel til, at en råstofplan kan indeholde retningslinjer for rækkefølgeplanlægning. Sagen er berammet til hovedforhandling i Østre Landsret den 14. januar 2021.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 5. marts 2019 må på nuværende tidspunkt anses for gældende ret, som regionerne i deres administration af råstofloven derfor kan administrere efter. Som følge af den anlagte retssag, er der i sagens natur imidlertid en risiko for, at nævnets afgørelse ophæves. Afhængig af rettens præmisser i en endelig dom kan det således ske, at anerkendelsen af ovennævnte hensyn i vurderingen efter råstoflovens § 3, ikke opretholdes.

4.1.2   *Vilkårsfastsættelsen*

Som anført ovenfor, jf. afsnit 4.1, skal der ved vilkårsfastsættelsen i en indvindingstilladelse foretages en vurdering i henhold til råstoflovens § 3. Det fremgår dog ikke af råstofloven, hvorledes de forskellige hensyn, der er opregnet i lovens § 3, skal afvejes overfor hinanden, herunder med hvilken vægt, de forskellige hensyn indgår.

Det følger af almindelige forvaltningsretlige principper, som skal overholdes ved administrationen af råstofloven, at vilkårene i en indvindingstilladelse skal være begrundet i de hensyn, der kan varetages efter råstofloven, og at vilkårene skal stå i et rimeligt forhold til afgørelsen (proportionalitetsprincippet)²³.

Natur- og Miljøklagenævnet synes i afgørelse af 11. september 2012 i sag NMK-220-00053 at have forudsat, at adgangen til at fastsætte vilkår efter råstoflovens § 10, stk. 1 og stk. 3, er meget bred. Der var i sagen klaget over et af kommunen fastsat vilkår, hvorefter råstofgraven skulle efterbehandles til landbrug og/eller naturformål herunder skov og rekreative områder, og at der på det efterbehandlede areal ikke måtte anvendes gødning og pesticider/sprøjtemidler. Klager gjorde gældende, at vilkåret skulle ændres til, at der kan drives almindeligt landbrug på arealet med gødning og sprøjtemidler efter endt råstofindvinding. Nævnet udtalte følgende i afgørelsen:

”Efter råstoflovens § 10, stk. 1, nr. 1, og stk. 3, kan der fastsættes ethvert vilkår, som måtte kræves til varetagelse af de i råstoflovens § 3 nævnte hensyn, herunder hensynet til vandindvindingsinteresser.

Nævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte kommunens vurderinger, hvorfor det påklagede delvilkår i råstofindvindingen af 18. juni 2012 stadfæstes.

Nævnet har herved lagt vægt på, at området er udpeget til et område med særlige drikkevandsinteresser (OSD), og at der ved råstofindvindingen fjernes en stor del af den nuværende ringe beskyttelse af grundvandet.”

Det fremgår ikke specifikt af afgørelsen, om det havde betydning for nævnets begrundelse og resultat (om en i princippet ubegrænset adgang til at fastsætte vilkår til varetagelse af de i råstoflovens § 3 nævnte

---

²³ Jf. bl.a. Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 1. november 2013 i sag NMK-200-00045.

hensyn), at vilkåret var fastsat med henblik på at sikre grundvandet mod forurening (dvs. en miljømæssig risiko). Det fremgår heller ikke, om det havde betydning, at vilkåret ikke medførte en mængdebegrænsning af indvindingen.

Naturklagenævnets afgørelse af 17. juni 2010 i sag NKN-41-00093 taler i retning af, at adgangen til at fastsætte vilkår, som medfører en ikke uvæsentlig mængdebegrænsning, forudsætter, at der foreligger særlige forhold, der kan begrunde et sådant vilkår.

Der var i sagen tale om påklagede vilkår i en efterbehandlingsplan, hvor kommunen havde bestemt, at en sø i forbindelse med efterbehandlingen skulle opdeles i tre mindre søer med tanger. Naturklagenævnet udtalte indledningsvis følgende vedrørende den generelle vilkårsfastsættelse:

”Det følger af almindelige forvaltningsretlige regler, at vilkår skal være sagligt begrundede. Kommunens adgang til at fastsætte vilkår er endvidere begrænset af den forvaltningsretlige proportionalitetsgrundsætning. Det følger af det forvaltningsretlige proportionalitetsprincip, at hvor forvaltningen har et valg mellem flere typer af indgreb til opnåelse af et ønskeligt resultat, er forvaltningen forpligtet til at vælge det mindst indgribende, som er tilstrækkeligt til opnåelse af formålet, dvs. der ligger i proportionalitetsprincippet et krav om, at et indgreb af den påtænkte art er nødvendigt. Herudover indeholder princippet et krav om forholdsmæssighed, hvorefter indgrebet kun må iværksættes, hvis det står i rimeligt forhold til det mål, der forfølges.”

Flertallet fremkom herefter med følgende bemærkninger:

”Hensynet til råstofindvindingen i de områder, der i råstofplanlægningen er udlagt til graveområder, bør tillægges særlig vægt også i forbindelse med fastsættelse af vilkår for råstofindvindingen. Vilkår om efterbehandlingen der i mere end uvæsentlig grad begrænser omfanget af indvindingen, bør derfor kun fastsættes, når der foreligger tungtvejende grunde hertil.

Der er ikke enighed om hvor store råstofforekomster der ikke vil kunne udnyttes som følge af kommunens efterbehandlings vilkår. Det må dog lægges til grund, at kravet om etablering af 2 tanger med henblik på opdeling af en større sø til 3 mindre i det foreliggende tilfælde vil begrænse indvindingen mere end uvæsentligt.

Efter en samlet vurdering, findes de af kommunen anførte naturmæssige, landskabelige og rekreative grunde ikke at være så tungtvejende, at der bør stilles krav om opdeling af søen med tanger. [...]” (mine understregninger)

Naturklagenævnet ophævede på denne baggrund det pågældende vilkår i efterbehandlingsplanen.

I råstofvejledningen²⁴ anføres retningslinjer for fastsættelse af den mængde råstoffer, der årligt må indvindes i henhold til en tilladelse. Det fremgår af råstofvejledningen, at der ved fastsættelsen af de årlige råstofmængder skal tages udgangspunkt i ansøgningens oplysninger, men at der kan fastsættes en mindre årlig indvindingsmængde, såfremt miljøhensyn til omgivelserne betinger det²⁵. Retningslinjerne må siges at være i overensstemmelse med den vurdering, som Naturklagenævnet har ”anvist” i ovenstående afgørelse, hvorved det skal foreligge særlige forhold, hvis der fastsættes vilkår, som medfører en ikke uvæsentlig mængdebegrænsning af indvindingen.

Det skal endelig nævnes, at det af Karnovs noter til råstoflovens § 7, stk. 1²⁶, fremgår, at Naturklagenævnet i en afgørelse af 9. august 2005 godkendte ændring af vilkår i en igangværende gravetilladelse om gravedybde i forhold til grundvandsspejl.²⁷ Af den meget korte gengivelse i Karnovs noter må det kunne lægges til grund, at der findes tidligere praksis om, at der i en indvindingstilladelse er indsat vilkårsbegrænsninger vedrørende gravedybde, og at et sådant vilkår er blevet opretholdt af nævnet. De nærmere omstændigheder vedrørende sagen kendes dog ikke.

4.2 Forholdet mellem kommuneplanlægning og råstofplanlægning- og administration

Det fremgår af råstoflovens § 5 a, stk. 4, at kommunalbestyrelserne er bundet af råstofplanen i deres planlægning og administration. Det fremgår desuden af planlovens²⁸ § 11, stk. 4, nr. 7, at en kommuneplan ikke må stride mod en råstofplan vedtaget i medfør af råstoflovens § 5 a. Bestemmelserne betyder, at en råstofplan er rammestyrende for en kommuneplan. En kommuneplan er omvendt ikke rammestyrende for regionernes råstofplanlægning eller administration efter råstofloven.

Efter råstoflovens § 3 skal der ved regionernes råstofplanlægning og administration efter råstofloven lægges vægt på en række hensyn, som skal afvejes mod hinanden, jf. afsnit 4.1. Der skal bl.a. lægges vægt på hensynet til ”en hensigtsmæssig byudvikling”, og planlægning for byudvikling sker i kommunal regi ved bl.a. kommuneplaner. Hvis der i kommuneplanlægningen er identificeret en række eksisterende eller ønskede anvendelsesmuligheder for et areal, er der således ikke noget usagligt i, at regionen inddrager dette ved afvejningen inden for rammerne af råstoflovens § 3. Jeg kan herved også henvide til

---

²⁴ Administration af råstofloven, En vejledning til regioner og kommuner (råstofvejledningen), september 2012, Miljøministeriet, Naturstyrelsen.

²⁵ Råstofvejledningen, side 68.

²⁶ Jf. Karnovs noter til § 10, stk. 1, note 52, hvor der henvises til Naturklagenævnets afgørelse af 9. august 2005 i sag 03-41/800-0023.

²⁷ Det har ikke været muligt at fremskaffe den pågældende afgørelse.

²⁸ Jf. lovbekendtgørelse nr. 1157 af 1. juli 2020 om planlægning.

forarbejderne til procedurereglen i råstoflovens § 6 a²⁹, hvoraf bl.a. fremgår, at ”Råstofplanens bindende karakter gør, at der bør fastsættes regler om en tilblivelsesprocedure, der skal sikre, at statslige og kommunale myndigheders og privates interesser indgår i planlægningen, [...]”.

4.3 Modtagelse af jord

Efter jordforureningslovens § 52 gælder der et generelt forbud mod modtagelse af forurenede og uforurenede jord udefra i nuværende og tidligere råstofgrave. En råstofvinduer vil derfor alene kunne fylde råstofgraven op med jord udefra, hvis der kan opnås en dispensation efter jordforureningslovens § 52, stk. 2.

Som det fremgår, jf. afsnit 3.2.3, er Darup Delområde i overvejede grad beliggende inden for et OSD-område, hvorfor dispensation efter jordforureningslovens § 52, stk. 2, kun kan forventes meddelt i yderst sjældne tilfælde.

Det betyder, at efterbehandlingen af råstofgrave beliggende inden for Darup Delområde i praksis kun vil kunne ske ved genanvendelse af den muldjord og overjord, som afgraves forud for råstofvindingen, da der i dette tilfælde ikke vil være tale om modtagelse af jord til ejendommen udefra.

4.4 Praksisændringer

Administrativ praksis er en række enkeltafgørelser, hvoraf man kan udlede den regel, som enkeltafgørelserne anses for udslag af³⁰. Det er også af betydning, om en administrativ adfærd eller tilkendegivelse er udtryk for en relevant og bindende praksis.

Hvis en hidtidig fortolkning er klart urigtig, vil forvaltningen selv være forpligtet til at korrigere den. Hvis dette ikke er tilfældet, vil en praksisændring formentlig kræve, at den nye fortolkningsregel skal være mere præcis eller ”rigtig” end den hidtidige regel³¹. Det vil under alle omstændigheder være et krav, at praksisændringer bekendtgøres på en i forhold til de berørte borgere hensigtsmæssig måde, og at der gives rimeligt varsel til at omstille sig³². Dette gælder dog ikke, hvor en borger ikke kan antages at have indrettet sig i tillid til den hidtidige praksis.

---

²⁹ Jf. Forslag nr. L 88 til lov om ændring af lov om råstoffer fremsat den 24. februar 2005, specielle bemærkninger til § 1, nr. 5.

³⁰ Jf. Garde m.fl., Forvaltningsret, Almindelige emner, 6. udgave (2016), side 138.

³¹ Jf. Mørup, Berettigede forventninger i forvaltningsretten, 1. udgave (2005), side 870.

³² Jf. Garde m.fl., Forvaltningsret, Almindelige emner, 6. udgave (2016), side 143.

På områder, hvor lovgivningen tildeler forvaltningen et skøn – det vil sige forvaltningens prioritering af hensyn –, vil forvaltningen være friere til at ændre praksis, end hvor der er tale om fortolkningsregler. Det er dog en forudsætning, at praksisændringen er generel og sagligt begrundet³³. Baggrunden for en praksisændring vil i dette tilfælde kunne være erfaringer eller en ændret udvikling. Der kan også i relation til skønsmæssige afgørelser være pligt til at varsle ændringen³⁴.

Praksisregler vil i relation til skønsmæssige afgørelser desuden kunne fraviges i det enkelte tilfælde, når der anføres en saglig begrundelse³⁵.

5. MIN VURDERING AF RAMMERNE FOR VILKÅRSFASTSÆTTELSE

5.1 Krav på meddelelse af (fuld) indvindingstilladelse?

Der skal i forbindelse med udlæg af graveområder og fastsættelse af retningslinjer i råstofplanen foretages en hensynsafvejning mellem de hensyn, der fremgår af råstoflovens § 3, jf. lovens § 5 a, stk. 2. Hensynsafvejningen er her overordnet, da den omfatter større områder. Hensynsafvejningen foretages forud for vedtagelsen af en råstofplan.

Det fremgår af regionens Råstofplan 2016, at der er foretaget en hensynsafvejning, jf. bl.a. det anførte om, at råstofplanen skal sikre forsyningen med råstoffer samtidig med, at der tages hensyn til natur- og miljøbeskyttelse, byudvikling og naboer til råstofgravene. Regionen har ved afvejningen dermed vurderet, at Darup Delområde kan videreføres som graveområde.

Når regionen efterfølgende skal tage stilling til, om der skal meddeles tilladelse til indvinding i et i råstofplanen udlagt graveområde, er regionen på ny forpligtet til at foretage en hensynsafvejning efter råstofloven, jf. lovens § 7, jf. § 3. Hvis det vurderes, at der kan gives tilladelse til indvindingen, hvilket er udgangspunktet, skal vurderingen af, hvilke vilkår, der skal fastsættes i tilladelsen, også foretages på baggrund af en hensynsafvejning efter lovens § 3, jf. § 10, stk. 3.

Udlæg af et graveområde i en råstofplan er derfor ikke ensbetydende med, at indvinder har et absolut krav på at få meddelt (fuld) indvindingstilladelse, om end det i hensynsafvejningen selvfølgelig indgår med stor vægt, at området er udlagt i råstofplanen, jf. Naturklagenævnets afgørelse af 22. juni 2006.

---

³³ Jf. Garde m.fl., Forvaltningsret, Almindelige emner, 6. udgave (2016), side 141 ff.

³⁴ Jf. Mørup, Berettigede forventninger i forvaltningsretten, 1. udgave (2005), side 876.

³⁵ Jf. Garde m.fl., Forvaltningsret, Almindelige emner, 6. udgave (2016), side 143 f.

I forbindelse med administrationen efter lovens § 7, herunder vilkårsfastsættelsen, er hensynsafvejningen mere konkret end efter lovens § 5 a, stk. 2. Vurderingen af de enkelte hensyn, og afvejningen mellem disse hensyn, bliver således foretaget på baggrund af de konkrete omstændigheder, som gælder for det areal, som der er ansøgt om indvindingstilladelse til. Hensynsafvejningen bliver desuden foretaget på tidspunktet for behandlingen af ansøgningen, hvilket kan medføre, at forholdene er – og vægtningen af hensynene derved bliver – anderledes. Regionen har efter råstofloven en forpligtelse til at inddrage de hensyn og interesser, som fremgår af råstoflovens § 3, og afveje disse overfor hinanden.

Af redegørelsen til råstofplanens retningslinje 1 fremgår, at regionen som hovedregel vil meddele indvindingstilladelse til råstofindvinding i et udlagt graveområde, men at der kan være forhold, der betyder, at der ikke kan meddeles indvindingstilladelse inden for dele af et graveområde. Af redegørelsen til retningslinje 5 fremgår desuden, at udgangspunktet er, at råstofforekomsten i en aktiv råstofgrav, herunder råstoffer under grundvandsspejlet, skal udnyttes fuldt ud, medmindre særlige forhold taler afgørende imod.

Retningslinjerne 1 og 5 må derved anses som et udtryk for regionens efterfølgende forpligtelse efter råstoflovens §§ 7 og 10, stk. 3, jf. § 3, hvorefter regionen er forpligtet til at foretage en konkret hensynsafvejning mellem en række hensyn og interesser. Det kan derfor heller ikke efter råstofplanen på forhånd forudsættes, at der altid vil blive meddelt indvindingstilladelse, herunder uden vilkårsbegrænsninger. Det følger derved både af råstofloven og råstofplanens retningslinjer, at graveområdets konkrete forhold kan føre til, at der ikke kan meddeles (fuld) indvindingstilladelse.

Uanset at retningslinje 14 (om gravning i etaper) kun omfatter Darup Delområde og Kamstrup Delområde, og det derved kunne argumenteres for, at regionen ved fastsættelsen af retningslinjen indirekte har lagt op til, at tilladelse til indvinding i Darup Delområde kan forventes givet, er regionen forpligtet til ved behandlingen af en ansøgning om tilladelse efter råstoflovens § 7 at foretage en hensynsafvejning, jf. lovens § 3.

Det er på denne baggrund min vurdering, at hverken råstoflovens bestemmelser, råstofplanens retningslinjer eller regionens praksis medfører, at samtlige indvindere har en berettiget forventning om, at der skal meddeles indvindingstilladelse uden vilkårsbegrænsninger. Regionen har både efter råstofloven og råstofplanens retningslinjer mulighed for – og efter loven endda pligt til – at tage hensyn til eventuelle særlige forhold, som gør sig gældende for det konkrete område. Det følger efter min opfattelse af selve råstoflovens system, at ejerne af et område udlagt som graveområde må være forberedt på, at den konkrete hensynsafvejning efter §§ 7 og 10, jf. § 3, kan føre til, at der i særlige tilfælde gives afslag på indvindingstilladelse, men også, at der i en tilladelse fastsættes en række vilkår.

Det har efter min opfattelse derfor heller ikke betydning, at regionen ikke har vurderet, at Darup Delområde er en del af de områder, hvor der allerede i råstofplanen skal indsættes specifikke begrænsninger for indvindingen, jf. retningslinje 3.

5.2   Vilkårsfastsættelsen

Spørgsmålet er herefter, om et vilkår om begrænsning af gravedybde lovligt vil kunne fastsættes i en indvindingstilladelse.

Det bemærkes indledningsvis, at der mig bekendt ikke foreligger praksis vedrørende fastsættelse af vilkår, som begrænser gravedybden. Som anført i afsnit 4.1.2 tyder omtalen i Karnov af Naturklagenævnets afgørelse af 9. august 2005 imidlertid på, at spørgsmålet tidligere har været prøvet ved nævnet, og at nævnet godkendte det pågældende vilkår. Sagens nærmere omstændigheder kendes imidlertid ikke.

Vurderingen af, hvorvidt regionen kan fastsætte vilkår, som begrænser gravedybden, må derfor foretages med udgangspunkt i de almindelige forvaltningsretlige regler, hvorefter vilkåret skal være begrundet i de hensyn, der kan varetages efter råstofloven, og være proportionalt.

Natur- og Miljøklagenævnets seneste afgørelse (fra 2012) synes ikke at lægge op til, at fastsættelse af vilkår forudsætter særlige forhold, hvis de kan begrundes i de hensyn, der fremgår af råstoflovens § 3. Omvendt var der i sagen tale om faktuelle forhold, som ikke gav nævnet anledning til at forholde sig til, om det har betydning, at et fastsat vilkår medfører en mængdebegrænsning af indvindingen.

Det er derfor min vurdering, at Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger i afgørelsen fra 2012 ikke skal forstås som en ubegrænset adgang til at fastsætte vilkår, da afgørelsen var konkret begrundet ud fra sagens omstændigheder. Nævnets afgørelse kan efter min opfattelse dog tages til indtægt for, at vilkår begrundet i de hensyn, der fremgår af råstoflovens § 3, vil være saglige – det afgørende er herefter, om de også er proportionale, hvilket vil afhænge af en konkret vurdering.

Denne fortolkning er i relation til fastsættelse af vilkår, som medfører en mængdebegrænsning af de tilladte indvindingsmængder, i overensstemmelse med Naturklagenævnets afgørelse af 17. juni 2010 og med råstofplanens retningslinje 5. Udgangspunktet efter retningslinjen er, at råstofforekomsten udnyttes fuldt ud, medmindre hensyn til andre interesser taler afgørende imod.

5.2.1   Krav om saglighed

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har i afgørelse af 5. marts 2019 opretholdt råstofplanens retningslinje 14, og derved anerkendt, at de hensyn (til rekreative interesser og byudvikling), som søges varetaget med

retningslinjen, er lovlige. Afgørelsen må på nuværende tidspunkt anses for gældende ret, jf. dog det i afsnit 4.1.1.2 anførte om retsvirkningen, hvis afgørelsen måtte blive tilsidesat af domstolene.

Som følge af sammenhængen mellem råstoflovens bestemmelser må det lægges til grund, at de samme hensyn lovligt kan indgå – og derved vil være saglige – ved regionens fastsættelse af vilkår i en indvindingstilladelse.

5.2.2   *Krav om proportionalitet*

Spørgsmålet er herefter, om et vilkår om begrænsning af gravedybde også vil være proportionalt. Det må lægges til grund, at karakteren af råstoflovens § 3 tilsigter at sikre, at administrationen af råstofloven medfører, at råstofforekomster kan indvindes, uden at andre arealinteresser bliver tilsidesat i væsentligt omfang.

Naturklagenævnet har i afgørelse af 17. juni 2010 ikke afvist, at der kan fastsættes vilkår, der medfører en mængdebegrænsning af indvindingen. Det er i afgørelsen dog forudsat, at der i så fald skal foreligge særlige forhold, hvorved forstås, at de modsatrettede hensyn skal veje tungere end hensynet til udnyttelse af råstofforekomsten. Der var i den konkrete sag tale om et vilkår fastsat ud fra et ønske om etablering af to tanger med henblik på opdeling af en større sø til tre.

Det er min vurdering, at hensynet til den efterfølgende udnyttelse af det areal, som er udlagt som Darup Delområde er et modsatrettet hensyn, der kan begrunde, at fastsættelse af et vilkår om begrænsning af gravedybde vil være proportionalt.

Jeg har i vurderingen lagt vægt på den store betydning, som området har for fastholdelsen og udviklingen af området som rekreativt areal, herunder anvendelse til Roskilde Festival og Roskilde Dyrskue. Denne interesse er udmøntet i Roskilde Kommunes planlægning for området, hvor der i kommuneplanrammerne for området er fastsat bestemmelser om, at området indgår i Roskildes Grønne Ring, og det specifikke område udvikles til Milen. Miljø- og Fødevareklagenævnet har i afgørelse af 5. marts 2019 anerkendt, at der lovligt kan lægges vægt på disse hensyn i hensynsafvejningen efter råstoflovens § 3. Muligheden for, at området efter endt råstofindvinding igen kan anvendes til Roskilde Festival, Roskilde Dyrskue og indgå i Roskilde Kommunes udviklingsplaner, er derfor af en anden karakter end ”et ønske om etablering af 2 tanger med henblik på opdeling af en større sø til 3”, som var tilfældet i Naturklagenævnets afgørelse af 17. juni 2010.

Hertil kommer, at der allerede i dag i vidt omfang fastsættes vilkår i indvindingstilladelser om, at der ikke må graves helt op til skel, hvilket også medfører en mængdebegrænsning af indvindingsretten. I den

forbindelse lægges der f.eks. vægt på hensynet til omboende eller til naturbeskyttede eller fortidsmindebeskyttede arealer tæt på råstofgraven.

Det ses desuden i ældre litteratur at være lagt op til, at et ønske om efterfølgende byudvikling på arealer udlagt til graveområder netop kan begrunde, at de tidsmæssige rammer for indvindingen, gravedybden m.v. reguleres nærmere ved vilkårsfastsættelsen i de enkelte tilladelser.

Det må også indgå i vurderingen, hvilken råstofforekomst, der er tale om. Hvis der er tale om sjældne råstofforekomster, vil det i videre omfang tale for, at hele forekomsten skal kunne udnyttes. Det fremgår af råstofplanen, at Darup Delområde er udlagt til indvinding af sand, sten og grus, hvilket er de mest almindeligt forekommende råstoffer. Der er efter min opfattelse derfor ikke et særligt hensyn at tage til selve karakteren af råstofforekomsten.

Det bemærkes desuden, at forbuddet i jordforureningslovens § 52 om tilførsel af jord til råstofgrave, som trådte i kraft i 1998, som det alt overvejende udgangspunkt betyder, at hensynet til at sikre den efterfølgende anvendelse af arealet til Roskilde Festival, Roskilde Dyrskue og udviklingsplanerne for arealerne i øvrigt alene kan varetages i forbindelse med vilkårsfastsættelsen efter råstofloven.

Hensynet er selvsagt allerstørst i relation til de områder, som både anvendes til Roskilde Festival og Roskilde Dyrskue samt er omfattet af udviklingsplanerne for Milen, jf. figur 1-4 ovenfor i afsnit 3. I de områder, som "alene" er omfattet af udviklingsplanerne for Milen, er hensynet mindre. I sidstnævnte tilfælde vil eventuelle dybe huller og gravesøer ikke havde samme betydning for den efterfølgende arealanvendelse, idet kommunen i planlægningen for udviklingen af Milen allerede har tilkendegivet, at landskabets karakter er kendetegnet ved søer og moser, udsigter og dramatisk landskab, hvilket må antages at skulle indgå i den fremtidige udvikling og anvendelse.

Et vilkår om maksimal gravedybde vil efter min opfattelse dog kunne fastsættes i begge tilfælde, idet det forudsættes, at forskellen i anvendelsen af områderne inddrages i vurderingen af, hvilken maksimal gravedybde, der er nødvendig. For at det enkelte vilkår skal være proportionalt, skal det fastsættes på et tilstrækkeligt oplyst grundlag og ud fra en vurdering af, hvad der er absolut nødvendigt, således at indvindingen begrænses mindst muligt. Den (forskellige) efterfølgende anvendelse af enkelte områder må i den forbindelse indgå i vurderingen.

Jeg bemærker desuden, at der i det nordvestlige hjørne af Darup Delområde, som er omfattet af Lokalplan nr. 189, jf. figur 5, ikke kan meddeles indvindingstilladelse i strid med lokalplanens bestemmelser, jf. råstoflovens § 8 om samordningspligt for regionen. Lokalplanens formål er at bibeholde området til offentligt formål (idrætscenter). Det må derfor lægges til grund, at der formentlig – dog uden at jeg har foretaget en nærmere gennemgang af lokalplanens bestemmelser – ikke kan meddeles dispensation fra

---

lokalplanen efter planlovens § 19, hvorfor råstofindvinding på arealet forudsætter, at der vedtages en ny lokalplan for området, eller at den eksisterende ophæves.

5.3 Praksisændring

For at der skal være tale om en praksisændring, som en myndighed er forpligtet til at varsle, skal der være tale om sammenlignelige omstændigheder, som myndigheden som udgangspunkt ville have behandlet ens.

I regionens tidligere sager vedrørende behandling af ansøgninger om indvindingstilladelser har det efter det oplyste ikke været tale om det samme hensyn til at sikre den ønskede efterfølgende anvendelse.

Sagerne vedrørende indvindingstilladelser til Darup Delområde er derfor ikke sammenlignelige med tidligere sager, hvorfor meddelelse af indvindingstilladelser med vilkår om en begrænset gravedybde ikke vil udgøre en praksisændring.

6. SPØRGSMÅLET OM ERSTATNING

6.1 Erstatningsretlige regler

6.1.1 *Erstatning som følge af ekspropriation*

Spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger et ekspropriativt indgreb i forbindelse med afslag på ansøgning om indvindingstilladelse, afgøres efter grundlovens § 73, stk. 1, som har følgende ordlyd:

”Ejendomsretten er ukrænkelig. Ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuldstændig erstatning.”

Som det fremgår af ordlyden af grundlovens § 73, stk. 1, er det kun de indgreb, der har karakter af afståelse, som omfattes af bestemmelsen. Hvis ikke der er tale om et indgreb, der udgør en afståelse, er der i stedet tale om erstatningsfri regulering af ejendomsretten, som ikke berettiger til erstatning efter grundlovens § 73.³⁶

Der kan ikke trækkes en skarp grænse mellem ekspropriation og erstatningsfri regulering, hvorfor afgørelsen af, hvorvidt et indgreb er ekspropriativt (og der derved skal betales erstatning), altid vil bero på en konkret og skønsmæssig vurdering.

---

³⁶ Jf. Jens Peter Christensen m.fl., *Grundloven med kommentarer*, 1. udgave (2015), side 455.

Vurderingen af, hvorvidt der foreligger ekspropriation, foretages efter en samlet vurdering af det pågældende indgreb på grundlag af en række forskellige kriterier, herunder om der er tale om overførsel af ejendomsretten fra en person til en anden, om der er tale om et indgreb, som rammer generelt eller konkret, om indgrebet er begrundet i væsentlige og saglige samfundsmæssige hensyn, og om indgrebet rammer mere eller mindre intenst.³⁷

Hvis ikke der er tale om overførelse af en ejendomsret, men en begrænsning i rådigheden, taler det i retning af, at der ikke foreligger en afståelse, men blot en erstatningsfri regulering.³⁸

I Højesterets dom i Brømme-sagen (UfR 1998, side 1669 H) blev indførelsen af to meter dyrkningsfri brømmer ved vandløb af Højesteret anset for erstatningsfri regulering, allerede fordi indgrebet for en række bredejere var af ringe intensitet. Det var heller ikke i relation til to specifikke sagsøgere tale om ekspropriation, idet Højesteret lagde vægt på, at der i en meget lang årrække havde eksisteret en vis rådighedsbegrænsning med hensyn til dyrkning m.v. ved visse vandløb og søer, at den generelle udvidelse heraf, som berørte alle bredejere, havde et begrænset omfang, og at indgrebet var begrundet i væsentlige samfundsmæssige hensyn, herunder et ønske om at mindske risikoen for forurening af vandløb.

I forhold til om der er tale om et indgreb, som rammer generelt eller konkret, taler det imod afståelse, hvis indgrebet retter sig mod alle eller alle af en vis kategori. Det indgår således i vurderingen, om der er tale om en generel foranstaltning, som vil ramme alle, der f.eks. ønsker at drive den pågældende virksomhed. Selvom et indgreb kun rammer enkelte, lægges der vægt på, om et indgreb er fastsat efter almene saglige kriterier og ikke blot pålægges nogle få ejere vilkårligt.³⁹

Betydningen af kriteriet vedrørende indgrebets intensitet er behandlet i en nyere dom om Pindstrup Mosebrug afsagt af Vestre Landsret den 25. april 2018 (MAD 2018.202). I sagen havde Miljøstyrelsen meddelt afslag til fortsat indvinding af tørv. Den pågældende virksomhed havde siden 1950'erne indvundet tørv fra arealerne, og afslaget betød, at virksomheden mistede store mængder råvarer fra Danmark til

---

³⁷ Ibid., side 455 ff.

³⁸ Jf. bl.a. UfR 2006.1539 H (Draved Mose), hvor en virksomhed fik afslag på at genoptage tørvegravningen i en mose, som under en stillandsperiode på ca. 8 år var blevet fredet, og aktiviteten omfattet af et generelt forbud i naturfredningsloven. Højesteret afviste i den efterfølgende retssag et krav om ekspropriationserstatning efter grundlovens § 73, idet Højesterets flertal lagde vægt på, at afslaget var begrundet i væsentlige natur- og miljømæssige interesser og var et led i en generel bevarelse af moser, som indebar en almindelig begrænsning i adgangen til indvinding af tørv i Danmark. Højesteret udtalte herefter, at ordningen havde betydning for alle producenter af spagnum, og at det ikke var godtgjort, at virksomheden, som ikke aktuelt havde investeret i anlæg til udnyttelse af indvindingsretten i Draved Mose, og som i øvrigt havde adgang til indvinding af betydelige mængder af tørv her i landet, var blevet ramt særlig hårdt.

³⁹ Jf. UfR 1982.109 H (Fiskeformalings-sagen).

produktionen af spagnumblandinger og i stedet måtte importere tørv fra f.eks. de baltiske lande. Virksomheden anlagde derfor sag med påstand om ekspropriationserstatning efter grundlovens § 73.

Landsretten lagde på baggrund af det i sagen foretagne syn og skøn til grund, at det ville have været muligt at fortsætte råstofindvindingen uden at skade de omkringliggende højmoser i Natura 2000-området, hvorfor der ikke kunne lægges afgørende vægt på hensyn til de natur- og miljøinteresser, som havde begrundet afslaget. På grundlag af det forudgående forløb udtalte landsretten herefter følgende:

”Landsretten finder efter det anførte, at Pindstrup Mosebrug har haft en berettiget forventning om, at i hvert fald store dele af den tilbageværende tørv kunne indvindes.

[...]

Det kan endvidere lægges til grund, at Pindstrup Mosebrug på ansøgningstidspunktet havde en betydelig igangværende produktion af spagnum til professionelle af tørv, der blev indvundet i Lille Vildmose, og at selskabet havde foretaget større investeringer i produktionsanlæg, [...].

Afslaget på ansøgningerne medførte, at Pindstrup Mosebrug måtte importere tørv fra udlandet, idet det ikke var muligt at erstatte tørven fra Lille Vildmose med tørv fra andre moser i Danmark. [...] omlægningen til importerede tørveprodukter førte til øgede produktionsomkostninger, herunder transportomkostninger til den importerede tørv.

Landsretten finder herefter, at afslaget på ansøgningerne om fortsat indvinding af tørv, der alene var rettet mod Pindstrup Mosebrug, og som således bragte selskabets tørveindvinding på arealerne til afslutning efter mange årtiers produktion, må anses for et betydeligt indgreb over for selskabet, og at det er godtgjort, at selskabet herved blev meget hårdt ramt. Landsretten har i den forbindelse også lagt vægt på [...] de økonomiske konsekvenser for selskabet ved, at tørveindvindingen blev indstillet.

På den anførte baggrund finder landsretten efter en samlet vurdering, at Pindstrup Mosebrug har krav på erstatning efter grundlovens § 73 i anledning af afslaget på ansøgningerne om fortsat tørveindvinding.”

6.1.1.1 *Min vurdering*

Indledningsvis bemærkes, at eventuelle vilkårsbegrænsninger med hensyn til gravedybde vil blive fastsat efter almene saglige kriterier, jf. ovenfor i afsnit 5.1 og 5.2, og ikke vilkårligt overfor udvalgte ejere. Vilårsfastsættelsen har derved umiddelbart en generel karakter, men det vil ikke være vanskeligt at identificere de ejere, som bliver ramt eller særlig hårdt ramt. Jeg er ikke bekendt med retspraksis, der direkte tager stilling til denne problemstilling i forhold til spørgsmålet om ekspropriation. Det er uvist, hvilken vægt vilårsfastsættelsens karakter vil blive tillagt i forbindelse med vurderingen af, hvorvidt der er tale om et ekspropriativt indgreb.

På baggrund af de ovenfor refererede domme må det imidlertid antages, at det særligt er den bagvedliggende (saglige) begrundelse og indgrebets intensitet, som vil være afgørende for spørgsmålet om, hvorvidt indgrebet er ekspropriativt, og der skal betales ekspropriationserstatning.

Det centrale spørgsmål ved afgørelsen af, om der foreligger et ekspropriativt indgreb, er herefter, om ejere af arealer i Darup Delområde konkret har haft en sådan berettiget forventning om at kunne indvinde samtlige råstoffer på arealerne, at de pågældende ejere er berettigede til erstatning efter grundlovens § 73.

Betydningen af, at et areal ligger i et område, der er udlagt til råstofindvinding, er især, at ejeren af arealet – ifølge det af regionen oplyste om regionens administrative praksis ved meddelelse af indvindingstilladelser – normalt vil kunne regne med at få en indvindingstilladelse. Dog er regionen efter råstoffloven forpligtet til at foretage en konkret vurdering af hver ansøgning, og på den baggrund vurdere, hvorvidt der kan meddeles indvindingstilladelse og i givet fald på hvilke vilkår.

Regionen har – bortset fra at arealet er udlagt til råstofindvinding i råstofplanen – efter det for mig oplyste ikke aktivt foretaget sig noget, der har kunnet underbygge eller understøtte ejernes mulige forventning om, at der vil blive meddelt en fuld indvindingstilladelse. Omvendt er der i råstofplanens retningslinje 5 bestemt, at råstofforekomsten ikke vil blive udnyttet fuldt ud, hvis der foreligger særlige forhold, der taler afgørende imod. Hertil kommer, at regionen ved fastsættelsen af retningslinje 14 må anses for at have tilkendegivet, at regionen vurderer, at der bl.a. i Darup Delområde er tale om særlige hensyn til rekreative interesser og en hensigtsmæssig byudvikling.

Det er på denne baggrund min vurdering, at ejerne af de pågældende arealer ikke har haft en berettiget forventning om at kunne indvinde samtlige råstoffer på arealerne, idet indvinding kræver tildeling af en indvindingstilladelse på vilkår, som ejerne endnu ikke har opnået.

Hertil kommer, at fastsættelse af et vilkår om maksimal gravedybde ikke vil afskære ejerne fra at indvinde råstoffer på arealerne, men alene begrænse den mængde, som kan indvindes. Som anført ovenfor i afsnit 5.2.2 forudsætter jeg, at regionen fastsætter den maksimale gravedybde ud fra et tilstrækkeligt oplyst grundlag og en vurdering af, hvad der er absolut nødvendigt, således at indvindingen begrænses mindst muligt.

Det er derfor min opfattelse, at fastsættelse af et vilkår om begrænsning af gravedybde ikke vil udgøre et ekspropriativt indgreb, som berettiger til ekspropriationserstatning.

6.1.2 Erstatning som følge af fejlagtige afgørelser

Fejlagtige afgørelser – uanset om afgørelsen måtte blive erklæret ugyldig eller ej – kan i princippet pådrage forvaltningen erstatningsansvar. Hovedbetingelserne er som udgangspunkt dansk rets almindelige regler om erstatning uden for kontrakt. Det vil sige, at der skal være begået en ansvarspådragende fejl fra forvaltningens side, der skal være lidt et tab hos den, der gør fejlen gældende, der skal være årsagsforbindelse mellem fejlen og tabet, og tabet skal være adækvat.⁴⁰

Ansvarsbedømmelsen for myndighedens fejl beror ikke så meget på en vurdering af individuel adfærd som på overvejelser af, hvilke krav der bør stilles til den offentlige virksomhed, som har medført skaden.⁴¹

Da der i miljøsager typisk er tale om skønsmæssige afgørelser, vil et myndighedsansvar kunne indtræde, hvis myndigheden har undladt den i loven krævede afvejning, eller der er inddraget ulovlige kriterier og sket magtfordrejning. Omvendt kan myndighedens vide skøn føre til, at domstolene er tilbageholdende med at statuere ansvar.⁴² Det afgørende vil formentlig være, om grænserne for det lovlige skøn er overskredet⁴³. En miljømyndighed kan endvidere pådrage sig ansvar, fordi retsfølgen ikke er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet eller lighedsprincippet, eller retsfølgen krænker en berettiget forventning⁴⁴.

For så vidt angår betingelsen om, at der skal være lidt et tab bemærkes, at et erstatningsretligt relevant tab efter dansk rets almindelige regler f.eks. vil foreligge, hvis det kan påvises, at der er foretaget investeringer i forventning om at få tildelt en fuld indvindingstilladelse. Eventuelle fremtidige tab som følge af en begrænsning af driften vil ikke indgå ved vurderingen af, hvorvidt der foreligger et erstatningsretligt relevant tab efter dansk rets almindelige regler. Et sådant (fremtidigt og hypotetisk) tab vil i stedet indgå i vurderingen af størrelsen af den erstatning, som ejeren måtte være berettiget til, hvis det vurderes, at et en begrænsning af driften udgør et ekspropriativt indgreb, jf. herom i afsnit 6.1.1.

---

⁴⁰ Jf. Niels Fenger, *Forvaltningsret*, 1. udgave (2018), side 951.

⁴¹ Jf. Orla Friis Jensen og Søren Højgaard Mørup i Jens Garde m.fl., *Forvaltningsret: Almindelige emner*, 6. udgave (2016), side 574, hvor der til illustration henvises til UfR 1956.1055 H, hvor staten tilpligtedes at udrede erstatning for den del af en brandskade, som et forsvarligt fungerende brandalameringssystem ville have afværget.

⁴² Jf. Peter Pagh, *Offentlige myndigheders erstatningsansvar*, 1. udgave (2017), side 206.

⁴³ Jf. Peter Pagh, *Offentlige myndigheders erstatningsansvar*, 1. udgave (2017), side 207.

⁴⁴ Jf. Peter Pagh, *Offentlige myndigheders erstatningsansvar*, 1. udgave (2017), side 206.

6.1.2.1 *Min vurdering*

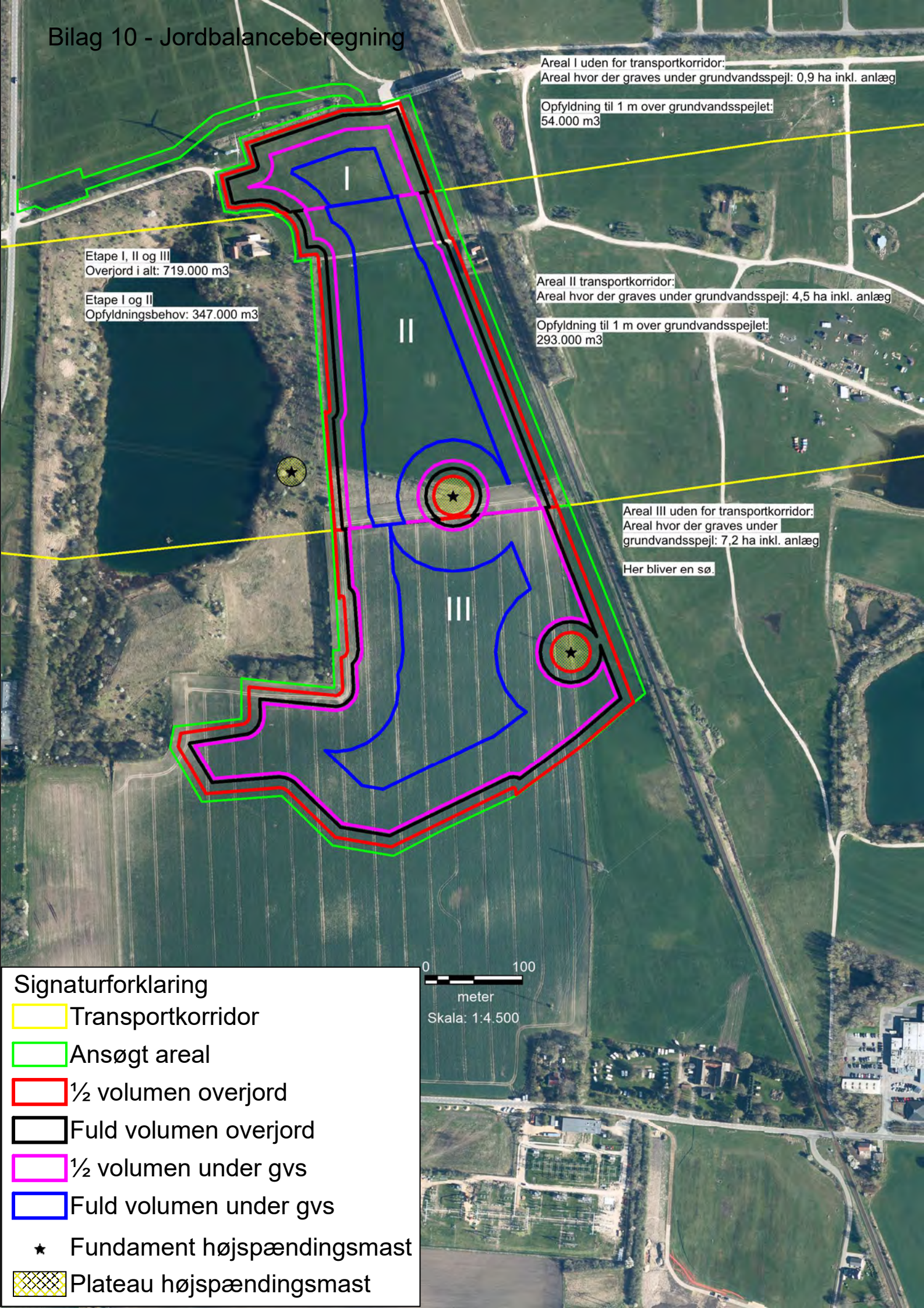
Som følge af det i afsnit 5.2 anførte om vilkårsfastsættelsen er det min vurdering, at fastsættelse af et vilkår, som medfører en mængdebegrænsning af indvindingen, lovligt kan ske i medfør af råstoflovens § 10, stk. 3. Det er derfor samtidig min vurdering, at regionen ved en afgørelse herom vil handle inden for rammerne af det skøn, der efter råstofloven er tillagt regionen. Vilkårsfastsættelsen vil derved ikke i sig selv udgøre en ansvarspådragende handling. Erstatningsansvar vil derfor normalt kun komme på tale, hvis der i sagsbehandlingen er begået klare fejl, f.eks. manglende partshøring eller utilstrækkelig sagsoplysning.

Jeg bemærker afslutningsvist, at jeg i relation til ovenstående vurdering i afsnit 5 tager forbehold for, at min vurdering højst sandsynlig vil falde anderledes ud, hvis landsretten i den anlagte retssag vedrørende gyldigheden af Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 5. marts 2019 måtte nå frem til, at ønsket om at understøtte den nuværende anvendelse af området, dvs. afviklingen af Roskilde Festival og Roskilde Dyrskue, samt Roskilde Kommunes udviklingsplaner, ikke udgør rekreative interesser eller en hensigtsmæssig byudvikling i råstoflovens § 3's forstand.

Bilag 10 - Jordbalanceberegning

Areal I uden for transportkorridor:
Areal hvor der graves under grundvandsspejl: 0,9 ha inkl. anlæg

Opfyldning til 1 m over grundvandsspejlet:
54.000 m³

Etape I, II og III
Overjord i alt: 719.000 m³

Etape I og II
Opfyldningsbehov: 347.000 m³

Areal II transportkorridor:
Areal hvor der graves under grundvandsspejl: 4,5 ha inkl. anlæg

Opfyldning til 1 m over grundvandsspejlet:
293.000 m³

Areal III uden for transportkorridor:
Areal hvor der graves under grundvandsspejl: 7,2 ha inkl. anlæg

Her bliver en sø.

Signaturforklaring

Transportkorridor

Ansøgt areal

½ volumen overjord

Fuld volumen overjord

½ volumen under gvs

Fuld volumen under gvs

★ Fundament højspændingsmast

Plateau højspændingsmast

Notat fra besigtigelse den 24. april 2023

Region Sjælland har den 24-04-2023 besigtiget det ansøgte areal på matr. nr. 5a, 18, 1b, 1d, 4b, 1c og 1q Darup By, Vor Frue, 7g Kamstrup By, Vor Frue og 60 Vestermarken, Roskilde Jorder samt tilstødende arealer.

Ved besigtigelsen deltog Ann Sofie Krogh Hedemann og Fanny Juul Grabmayr, Region Sjælland.

Dato: 26-04-2023

Formålet ved besigtigelsen var at undersøge om der bilag IV-arter tilstede på det ansøgte areal, samt tilstødende arealer og en vurdering af hvorvidt arealerne er potentielt egnede yngle-/ rasteområder for bilag IV-arter. Derudover var formålet med besigtigelsen at få et indtryk af areals øvrige naturindhold og fysiske beskaffenhed.

Regional Udvikling

Råstoffer

Alléen 15

4180 Sorø

Tlf.: 70 15 50 00

regionaludvikling@regionsjaelland.dk

www.regionsjaelland.dk

Sagsnr:

EMN-2020-32634

Matr.nr.

5a, 18, 1b, 1d, 4b, 1c og 1q Darup By, Vor Frue, 7g Kamstrup By, Vor Frue og 60 Vestermarken, Roskilde Jorder

Den nordlige og østlige del af ansøgte areal fremstår som et næringsrigt græsareal, omgivet af hegn som følge af dens brug som campingareal til Roskilde Festival (billede 1). Den sydlige del af det ansøgte areal fremstår som intensiv dyrket mark (billede 2). Der fører en grusvej på tværs af arealet. I skellet i den nordlige del er der en beskyttede sten- og jorddige. Diget består af jord og større sten, samt enkelte buske og små træer. Derudover er der en højspændingsledning, som krydser arealet, samt enkelte master, som fører en enkelt el ledning og som ender midt på det nordlige areal. Arealet grænser mod øst til en banestrækning. I det nordøstlige hjørne er der udlagt grus ved den midlertidig bro over banen.

Sagsbehandler

Fanny Juul Grabmayr

22 24 93 62

fagr@regionsjaelland.dk

Vest for det ansøgte areal er der en efterbehandlet grusgrav. Arealet skræner stejlt ned til en tidligere gravesø og i den sydlige del til et fladt, lavtliggende græsareal. Den nordlige del af skråningen fremstår med spredte buske og små træer og et tæt græstæppe (billede 3). Toppen af skråningen mod skel står der større træer og meget næringsrigt med bl.a. brændenælder. Søbredden er tilvokset i pil og tagrør. Den sydlige del af skråningen mod det lavtliggende areal er på den vestvendte skråning bevokset af græs (billede 4). Her er der to indgange til rævbo (billede 5). Den nordvendte skråning er træbevokset. Træerne vurderes ikke at være egnede yngle-/ rasteområde for flagermus (billede 6). I det nordøstligste hjørne af skråningen er der et større træ, som vurderes potentielt egnede som yngle-/rasteområde for flagermus. Træet er placeret udenfor det ansøgte areal (billede 7).

Da blev ved besigtigelsen ikke set eller konstateret nogen tegn på forekomst af nogen bilag IV-arter, herunder markfirben og padde. Arealet vurderes ikke at være egnede yngle-/rasteområde for bilag IV-arterne spidssnudet frø, stor vandsalamander og markfirben.

I forhold til øvrige bilag IV-arter vurderes det ansøgte areal ikke at være egnet levested, da det fremstår som næringsrigt græsareal eller mark og arealets øvrige ovennævnte karakteristika.

Samlet vurderes der ikke at være forhold vedr. bilag IV-arter, som er til hinder for den ansøgte råstofindvinding på det ansøgte areal.

Har du spørgsmål til dette brev, er du velkomne til at kontakte mig på tlf. 22 24 93 62.

Venlig hilsen

Fanny Grabmayr
Konsulent

Kopi til Roskilde Kommune

Behandling af personoplysninger

I forbindelse med regionens behandling af sagen kan der ske behandling af personoplysninger. Ifølge persondataloven har den person, som oplysningerne vedrører ret til indsigt i disse oplysninger. Se mere om persondataloven og rettigheder efter loven på www.datatilsynet.dk

Udvalgte billeder fra besigtigelsen:

Billede 1: Græsareal på den nordlige del af det ansøgte areal med broen over jernbanen i baggrunden.

Billede 2: Mark på den sydlige del af arealet. I baggrunden ses højspændingsledningen og den midlertidig bro over jernbanen.

Billede 2: Skråningen mod efterbehandlet gravesø vest for det ansøgte areal.

Billede 3: Skråningen og lavtliggende areal vest for det ansøgte areal.

Billede 4: Rævbo på skråningen.

Billede 5: Træbevokset skråning.

Billede 7: Større træ med små huller og sprækker.

Notat – Respektafstand for udgravning nær vindmølle

Darup grusgrav

Sweco Danmark A/S	CVR nr. 48233511
Projekt	Vurdering af stabilitet på forskellige lokationer
Projektnummer	41008413
Kunde	Nymølle
Udfærdiget af	Julie Christoffersen
Kontrolleret af	Michael Kjeldsen
Dato	2024-08-29
Ver	1
Dokumentnavn:	K12_F20_C05.05_Notat_Respektafstand nær vindmølle

Indholdsfortegnelse

1	Indledning	2
2	Referencer	2
3	Forudsætninger	2
3.1	Geotekniske forhold	3
3.2	Geometri	3
3.3	Laster	4
4	Konklusion	4

Bilag 1 – Designnotat – Stabilitetsberegninger ved Darup Grusgrav

Bilag 2 – Designnotat – Stabilitetsberegning ved Højby, Rindebækvej

1 Indledning

Nymølle planlægger ny grusgravning i området ved Darup, som generelt er beskrevet i *Designnotat – Stabilitetsberegninger ved Darup Grusgrav*, ref. /1/, hvor skråningsstabilitet ved udgravning nær bane er undersøgt.

I delområde I er mod vest en eksisterende vindmølle, se Figur 1. Nærværende notat omhandler udgravning i området nær denne.

Figur 1: Oversigtskort over grusgravens udformning, delområde I.

2 Referencer

- /1/ Designnotat – Stabilitetsberegninger ved Darup Grusgrav, rev. 03, udført af Sweco, projekt nr. 41008413-1005, dateret 31-05-2024. (Vedlagt som bilag 1)
- /2/ Designnotat – Stabilitetsberegning, Højby, Rindebækvej – Stabilitet af udgravning til grusgrav, rev 0, udført af Sweco, projekt nr. 41008413, dateret 23-06-2023. (Vedlagt som bilag 2)

3 Forudsætninger

Anbefalinger og vurderinger i nærværende notat tager udgangspunkt i tidligere udarbejdede designnotat for udgravning nær eksisterende vindmølle ved Rindebækvej nær Højby, ref. /2/, hvor respektafstanden til vindmøllen er undersøgt ved stabilitetsanalyser.

Geotekniske parametre samt laster skal derfor være lig med eller bedre end de parametre, der er undersøgt i tidligere udarbejdede designnotat for at tilsvarende anbefalinger er gældende for nærværende lokation ved Darup.

3.1 Geotekniske forhold

De geotekniske forhold er belyst i *Designnotat – Stabilitetsberegninger ved Darup Grusgrav*, ref. /1/.

I området er udført en række råstofboringer, som generelt viser, at der under et mindre muldlag træffes moræneler af varierende tykkelse, som underlejres af sand. I Tabel 1 er de karakteristiske styrkeparametre vist, jf. ref. /1/. Til sammenligning er designprofilen fra Højby vist i Tabel 2.

Tabel 1: Karakteristiske styrkeparametre ved Darup, ref. /1/.

Jordart	Rumvægt γ/γ' [kN/m ³]	Udrænet forskydningsstyrke $c_{u,k}$ [kN/m ²]	Effektiv kohæsion c'_k [kN/m ²]	Effektiv friktionsvinkel ϕ'_k [°]
Muld	14/4	30	-	28
Moræneler, > kote +41,0	21/11	50	5	30
Moræneler, < kote +41,0	21/11	100	10	30
Sand	18/10	-	-	35

Tabel 2: Karakteristisk designprofil ved Højby, udklip fra designnotat, ref. /2/.

Dybde [m u.t.]	Jordart	Rumvægt γ / γ' [kN/m ³]	Friktionsvinkel ϕ' [grader]	Effektiv kohæsion c' [kN/m ²]	Udrænet forskydningsstyrke c_u [kN/m ²]
0 – 1,5	Moræneler	21 / 11	30	5	50
1,5 – 4,0	Sand	18 / 10	35	-	-
4,0 – 12,0	Silt	19 / 10	32	-	-
12,0 – 27,0*	Grus*	18 / 10	37	-	-
12,0 – 27,0*	Silt*	19 / 10	32	-	-
27,0 –	Moræneler	21 / 11	32	20	200

* Skiftevis 2,0 m grus og 1,0 m silt

Jordbundsforholdene på de to lokationer er sammenlignelige. De geotekniske parametre ved Darup vurderes dog som værende bedre, idet der ikke er truffet silt.

3.2 Geometri

Vindmøllens størrelse er oplyst af Nymølle til at have en navhøjde på 44,0 m og en rotordiameter på 44,0 m. Selve vindmøllens fundamentets geometri er ukendt.

Vindmøllen ved Darup er mindre end vindmøllen ved Højby, der har en navhøjde på 45,0 m og en rotordiameter på 48,0 m.

Vindmøllens fundamentets geometri er antaget forsigtigt ved Højby. Dette sammenholdt med en mindre vindmølle ved Darup og bedre jordbundsforhold vurderes det rimeligt, at antage en tilsvarende geometri af fundamentet.

3.3 Laster

Idet vindmøllen ved Darup er mindre, vurderes laster ikke at overstige de tidligere benyttede laster.

4 Konklusion

Det er i ovenstående vurderet, at de geotekniske parametre er bedre end de benyttede parametre i den tidligere udførte stabilitetsanalyse, samt at der kan antages en tilsvarende fundamentsgeometri og lastpåvirkning.

På baggrund af dette kan der benyttes samme udgravningsprincip og -hældning som ved Højby. Der kan derfor udgraves med anlæg 1:2 (V:H) eller fladere både over og under grundvandsspejlet, såfremt der overholdes en respektafstand på 25,0 m til vindmøllens midte.

Konklusionen bygger på en vurdering af, at forholdene ved Darup er bedre end ved Højby, hvorfor det må forventes, at der er mulighed for at optimere udgravningsprincippet, såfremt der udføres en analyse for nærværende lokation. En sådan analyse kræver dog kendskab til fundamentets geometri.

Bilag 1

Designnotat – Stabilitetsberegning ved Darup Grusgrav

Designnotat

Stabilitetsberegninger ved Darup Grusgrav

Projekt Vurdering af skråningsstabilitet
Projektnummer 41008413– 1005
Kunde Nymølle Stenindustrier A/S

Rev.	Dato		Udarbejdet/ revideret	Kontrolleret
00	27-03-2020	Første udgave	Jane Schandorff Eriksen	Lene Nørgaard Andersen
01	26-03-2024	Område III tilføjet	Julia Kristiansson	Michael Kjeldsen
02	04-04-2024	Oprettet efter kommentarer fra Nymølle	Michael Kjeldsen	Martin Juul Andresen
03	31-05-2024	Oprettet efter kommentarer fra Banedanmark	Jacob Schaiffel	Martin Juul Andresen

Bilag 1 - Laster fra tog og baneinstallationer

Bilag 2 - Oversigt over område

Bilag 3 - Lastpå sættelse og modellering af laster

Bilag 4 - Stabilitetsberegninger

Bilag 5 - Mailkorrespondance med Banedanmarks tekniske projekter, geoteknik øst

1 Indledning

Nymølle planlægger ny grusgravning i området ved Darup som vist på Figur 1. Nærværende notat omhandler eftervisning af skråningsstabiliteten ved den eksisterende jernbane, da det skal sikres at grusgravningen ikke påvirker jernbanens sikkerhed. For at vurdere dette nærmere er der indledningsvist foretaget en evaluering af jordbunds- og geotekniske forhold i området på basis af eksisterende borer udført for grusgravningen.

Projektområdet strækker sig over i alt seks matrikler, som er opdelt i tre delområder, I, II og III. De pågældende område er beliggende i Darup, sydvest fra Roskilde by. Terrænet på grunden er faldende mod nordvest, væk fra jernbanen i øst. I forbindelse med etablering af en ny grusgrav ved Darup, udgraves der ca. 15 m under eksisterende terræn i område I og II, og ca. 20 m u.t i område III.

I det nordlige område, område I, etableres der en støjvold langs banen.

Figur 1 - Oversigt over grusgravens udformning, bilag 2.

2 Referencer

- /1/ BN1-59-4, Belastnings- og beregningsforskrift for sporbærende broer og jordkonstruktioner dateret d. 01-11-2010
- /2/ BN1-6-7, Tværprofiler for ballasteret spor dateret d. 01.04.2023
- /3/ BN1-8-1, Underbygning: Jordarter dateret d. 24.06.2005
- /4/ TM62, Teknisk meddelelse, nr. 62, Geotekniske regler knyttet til tværprofiler for ballasteret spor dateret d. 01.03.2014
- /5/ DS/EN 1997-1, Geoteknik – Del: Generelle regler, juni 2007
- /6/ DS/EN 1997-1 DK NA:2021

3 Projekteringsforudsætninger

3.1 Generelt

Koter behandles i overensstemmelse med Dansk Vertikal Reference 1990 (DVR90). Alle ubenævnte mål er i meter.

3.2 Normer og standarder

Beregningerne er udført i henhold til de gældende normer jf. ref. /1/ - /6/.

3.3 Sikkerhed

Der er anvendt partialkoefficienter i henhold til ref. /5/ og /6/.

Beregninger der omfatter spor er udført i CC3 med $K_{FI} = 1,1$ på jordparametrene jf. ref. /1/.

3.4 Laster

Der er anvendt laster for eksisterende spor i overensstemmelse med BN1-59-4 jf. ref. /1/

Laster fra tog og baneinstallationer er fastlagt som beskrevet i bilag 1.

For arealet mellem bane og afgravningsskråning regnes der med en karakteristisk overfladelast på 300 g/cm^2 svarende til 30 kPa. Lasten er oplyst af Banedanmarks tekniske projekter for geoteknik Øst, bilag 5.

3.5 Geoteknik

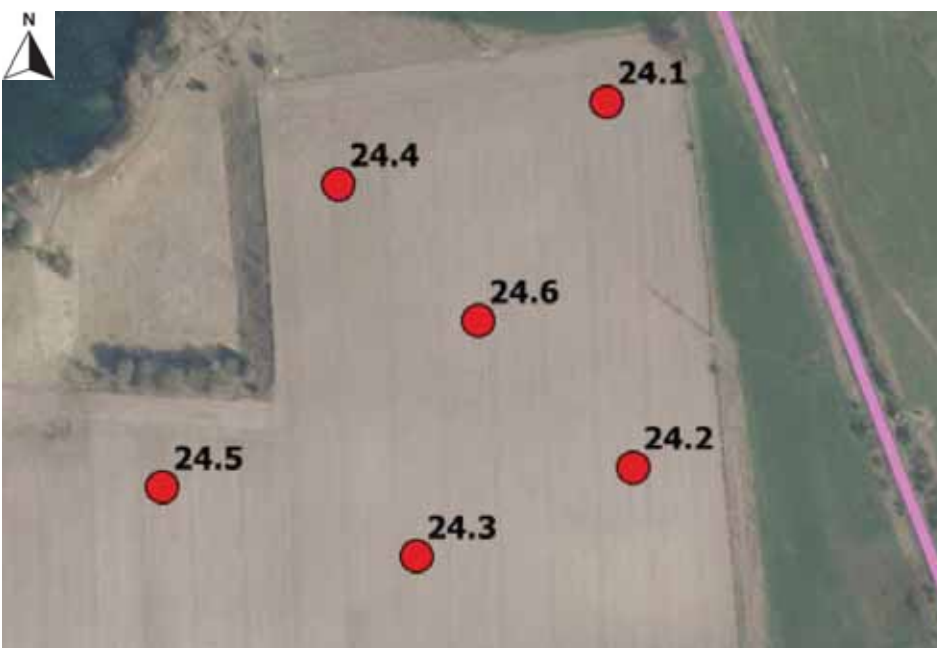
3.5.1 Jordbundsforhold og -parametre

Der er i forbindelse med vurdering af materialernes beskaffenhed og lagtykkelser udført en række råstofboringer. De nordlige boringer nærmest banen, B4, B2 og B1, ligger til grund for design for område I og II. På nedenstående Figur 2 ses placering af boringerne.

Figur 2 - Oversigt over boringernes placering i område I+II.

For område III ligger boringerne nærmest banen, 24.1 og 24.2, til grund for design. På nedenstående Figur 3 ses placering af boringerne i område III.

Figur 3 - Oversigt over boringernes placering i område III, jernbanen er markeret med lyserød.

Der er ikke udført geotekniske styrkeforsøg i boringerne, hvorfor der er fastsat konservative parametre. Fremgangsmåden med fastsættelse af konservative parametre er udført ifølge aftale med Banedanmarks tekniske projekter for geoteknik Øst, bilag 5.

Der anvendes nedenstående styrkeparametre.

Tabel 1 - Rumvægte og jordparametre

Jordart	γ/γ' [kN/m ³]	$c_{u,k}$ [kN/m ²]	c'_k [kN/m ²]	φ'_k [°]
Ballast	20/10	-	-	42
Underballast	20/10	-	-	38
Muld	14/4	30	-	28
Fyld, vold	20/10	35	-	30
Moræneler, > kote +41,0	21/11	50	5	30
Moræneler, < kote +41,0	21/11	100	10	30
Sand	18/10	-	-	35

γ : Rumvægt - benyttes over vandspejlet

γ' : Effektiv rumvægt - benyttes under vandspejlets

$c_{u,k}$: Karakteristisk udrænet forskydningsstyrke

φ'_k : Karakteristisk effektiv friktionsvinkel

c'_k : Karakteristisk effektiv kohæsion

3.5.2 Vandspejlsforhold

Der er registreret vandspejl ca. 12 – 16 m under terræn i område I og II, svarende til ca. kote +32,5 m og +28,5 m. Der regnes med vandspejl 8,0 m u.t både i korttids- og langtidstilstanden. Placeringen af vandspejlet er fastsat ifølge aftale med Banedanmarks tekniske projekter for geoteknik Øst, bilag 5.

Vandspejlet i område III er pejlet til ca 5,5 á 8,5 m u.t. Der kan forekomme sæson- og nedbørsafhængige variationer for vandspejlet, samt opstå sekundære vandspejl i leraflejringerne.

Vandspejlet i beregningerne forudsættes at være placeret 6,0 m u.t for område III.

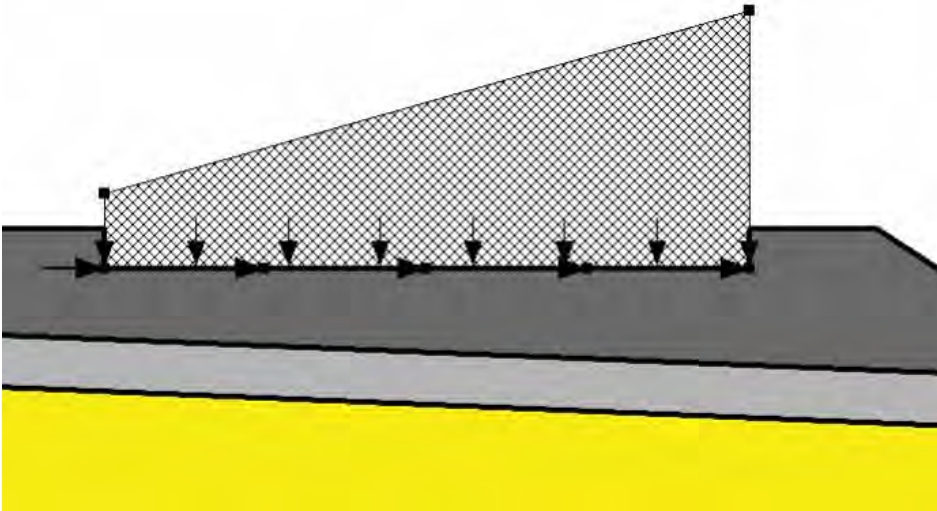
4 Programmer

Stabilitetsberegningerne udføres i SLOPE/W.

4.1 Modellering i Slope/W

I Slope/W er det ikke muligt at påføre de vandrette laster og momenter som fladelaster. Følgende tilnærmede model er derfor valgt. De vandrette laster påføres som 5 punktlaster jævnt fordelt under svellen. Den lodrette last og momentet påføres som en trapezformet overfladelast, som illustreret på Figur 4. Teorien bag lastpåsettelse og modellering af laster er vist i bilag 3.

Figur 4 - Modellering af toglast i SLOPE/W. Den vandrette last er tilnærmet som fem linjelaster. Lodret last og moment er påsat som trapezformet overfladelast.

SLOPE/W anvender limit equilibrium metoden til at bestemme et stabilitetsforhold i brudgrænsetilstanden. Når laster og styrkeparametre er regningsmæssige, skal der i SLOPE/W bestemmes et stabilitetsforhold, ODF, på min. 1,0 for at konstruktionen er stabil i den undersøgte brudgrænsetilstand. Der anvendes Morgenstern-Price metoden hvorved både kraft- og momentligevægt er opfyldt.

SLOPE/W bestemmer øvre værdier for stabilitetsforholdet. Det er derfor nødvendigt at gennemregne en lang række forskellige brudfigurer (i princippet alle tænkelige og mulige brudfigurer), for at finde den brudfigur, der giver det laveste stabilitetsforhold. Der er i SLOPE/W en række forskellige metoder som brugeren kan anvende til at finde den kritiske brudfigur. I nærværende beregninger er der anvendt entry-exit metoden, hvor der angives den strækning hvorpå brudfiguren forventes at starte (entry) og den strækning hvor brudfiguren forventes at slutte (exit).

SLOPE/W bestemmer som udgangspunkt en cirkulær brudfigur. I praksis er de færreste brudfigurer helt cirkulære, og den fundne brudfigur og tilhørende stabilitetsforhold må som nævnt tidligere betragtes som en øvre værdi. I SLOPE/W kan der på den kritiske brudfigur gennemføres en optimeringsproces, hvor brudfigurens forløb optimeres ved at inddele brudlinjen i en række rette linjestykker og flytte på endepunkterne af disse indtil der er fundet det lavest mulige stabilitetsforhold. Denne optimeringsproces benyttes i beregningerne.

5 Geometri og laster

5.1 Laster

Sporet ligger på en lige strækning, hvorfor de horisontale påvirkninger kun stammer fra sidestød. Lasterne fra sidestødende påføres således at de virker til ugunst for stabiliteten. I skemaet nedenfor fremgår de anvendte regningsmæssige toglaste.

Tabel 2 - Anvendte regningsmæssige toglaster

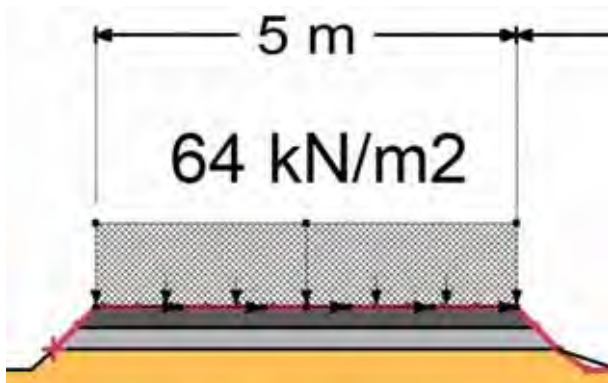
2024-04-04

Hastighed	Lastkombination			
	A ₀	A ₁		
	V _d	V _d	H _d	M _d
[Km/t]	[kN/m]	[kN/m]	[kN/m]	[kNm/m]
120	160,1	160,1	-14,9	-5,2

A₀ er et lasttilfælde for tung togtrafik, $\alpha=1,33$, hvor toget kører med en hastighed på 120 km/t på en lige strækning, og dermed er de horisontale laster, $H = 0$. Situationen kontrolleres i langtidstilstanden for både ler og sand. Korttidstilstanden for ler kontrolleres i lasttilfælde A.

A er et lasttilfælde for tung togtrafik, $\alpha=1,33$, hvor toget kører med en hastighed på 120 km/t på en strækning i kurve og dermed er de horisontale laster $H > 0$. Lasttilfældet kontrolleres i korttidstilstanden for ler, idet det tolkes at centrifugale kræfter kun virker over kort tid.

En yderligere beskrivelse af laster, lasttilfælde og modellering af disse henvises til bilag 3. Det bemærkes dog, at banen er 1-sporet med en svellebredde på 2,5 m, som linjelasterne i Tabel 2 fordeles over, sv.t. en fladelast på $V_d/2,5 = 64$ kN/m² for lastkombination A₀. I nærværende notat er imidlertid modelleret dobbelt svellebredde (5 m) med fuld last – 64 kN/m² for A₀ – på hele bredden, som vist på Figur 5. Dette er selvsagt yderst konservativt.

Figur 5 Modellering af toglast

Der regnes i øvrigt med en karakteristisk overfladelast på 30 kPa ved skråningstoppen for begge områder.

5.1.1 Supplerende lasttilfælde

På anmodning af Banedanmark er der undersøgt supplerende lasttilfælde, hvor:

- Der benyttes linjelast for nyanlæg, karakteristisk linjelast = 175 kN/m (øget fra 110 kN/m), for både lastkombination A₀ og A₁.
- Der regnes med horisontale laster i langtidstilstanden (A₀).

De regningsmæssige toglaster svarende til ovenstående fremgår af Tabel 3.

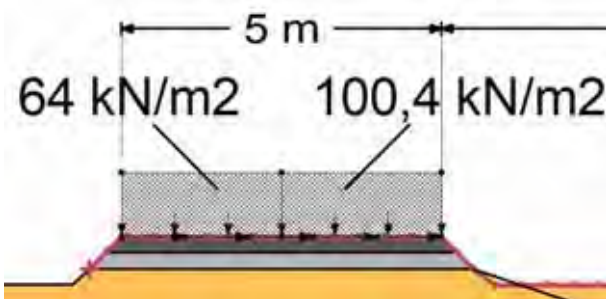
Tabel 3 Regningsmæssige toglaste, supplerende lasttilfælde

2024-04-04

Hastighed	Lastkombination		
	A ₀ og A ₁		
	V _{d,a}	H _{d,a}	M _{d,a}
[km/t]	[kN/m]	[kN/m]	[kNm/m]
120	251,1 *	-14,9	-5,2

*) $V_{d,a} = V_d + (V_{k,nyanlæg} - V_k) * \gamma_v = 160,1 + (175 - 110) * 1,4 = 251,1 \text{ kN/m}$

Lasten svarende til nyanlæg benyttes på kritisk spor (de 2,5 m, der er nærmest udgravning), som vist på Figur 6. På de øvrige 2,5 m benyttes lasten fra Tabel 2. Dette er samlet set en yderst konservativ tilgang.

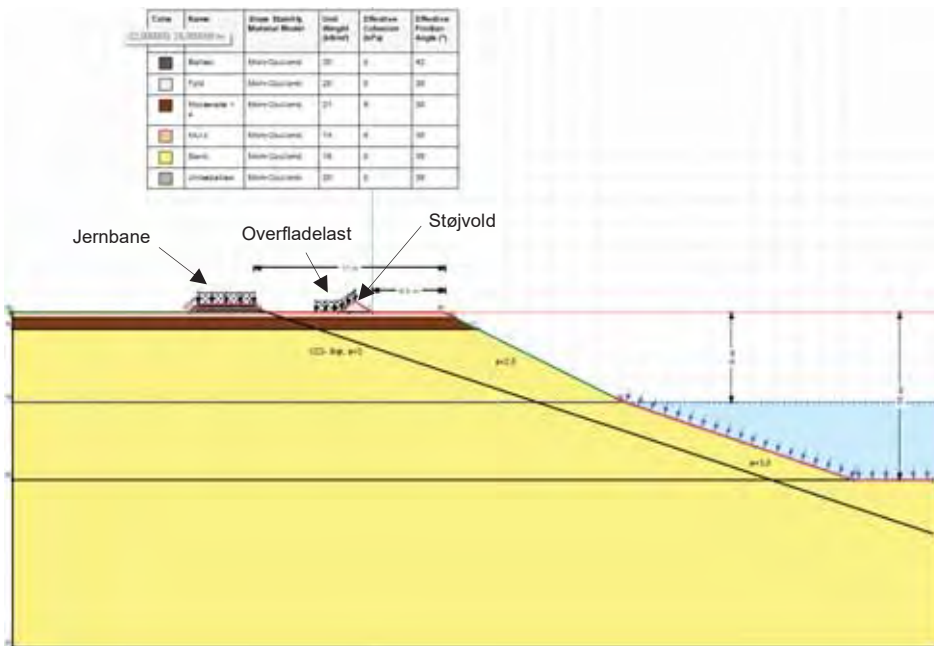

Figur 6 Modelling af toglast, supplerende lasttilfælde

Der er udført supplerende beregninger med det supplerende lasttilfælde præsenteret ovenfor. De øgede laste har ingen indflydelse på de kritiske brudfigurer, ej heller de beregnede sikkerheder. De kritiske brudfigurer og tilhørende sikkerheder præsenteres i afsnit 6, og disse er altså dækkende for begge lasttilfælde.

5.2 Område I og II

Det er oplyst at der graves med anlæg 2,0 over grundvandsspejlet og anlæg 3,0 under grundvandsspejlet. Der anlægges en midlertidig vold 6,5 m fra afgravningsskråningen, som betegnes som en sekundær jordkonstruktion. Volden anlægges med anlæg 2,0. Afstand fra foden af volden til baneskel er 7,5 m. På Figur 7 ses beregningstværsnittet for område I og II, hvor der er taget udgangspunkt i det nordligste tværsnit, hvor afstanden til banen er kortest. Område I og II behandles dermed under et.

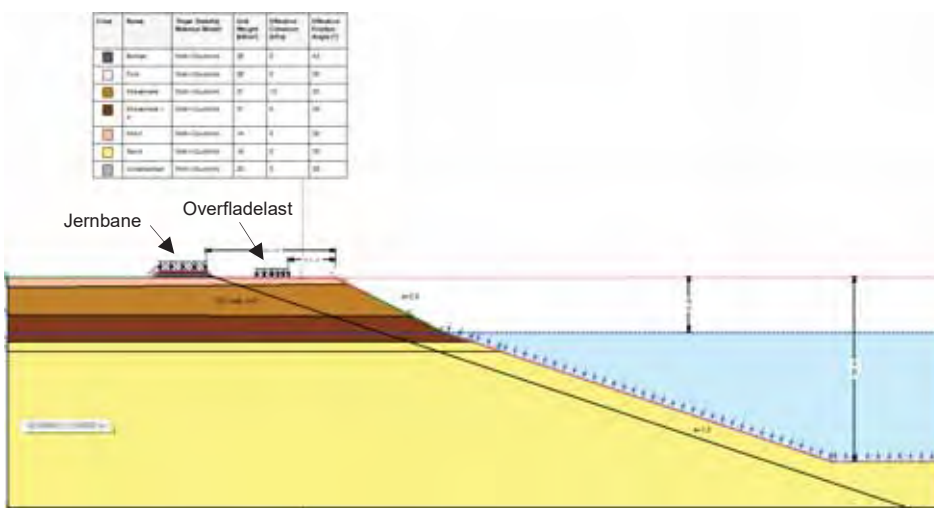

Figur 7 - Beregningstværsnit, område I og II

Af ovenstående figur ses det også at udgravningen foretages over CC3-linjen.

5.3 Område III

Der graves med anlæg 2,0 over grundvandsspejlet og anlæg 3,0 under grundvandsspejlet. På Figur 8 ses beregningstværsnittet for område III, hvor der er taget udgangspunkt i det sydligste tværsnit, hvor afstanden til banen er kortest.

Figur 8 - Beregningstværsnit, område III

Af ovenstående figur ses det også at udgravningen foretages over CC3-linjen.

6 Beregninger og resultater

Der er udelukkende udført beregninger af globalstabiliteten, da lokale brud ved fx volden i område I og II ikke vurderes at have indflydelse på banen.

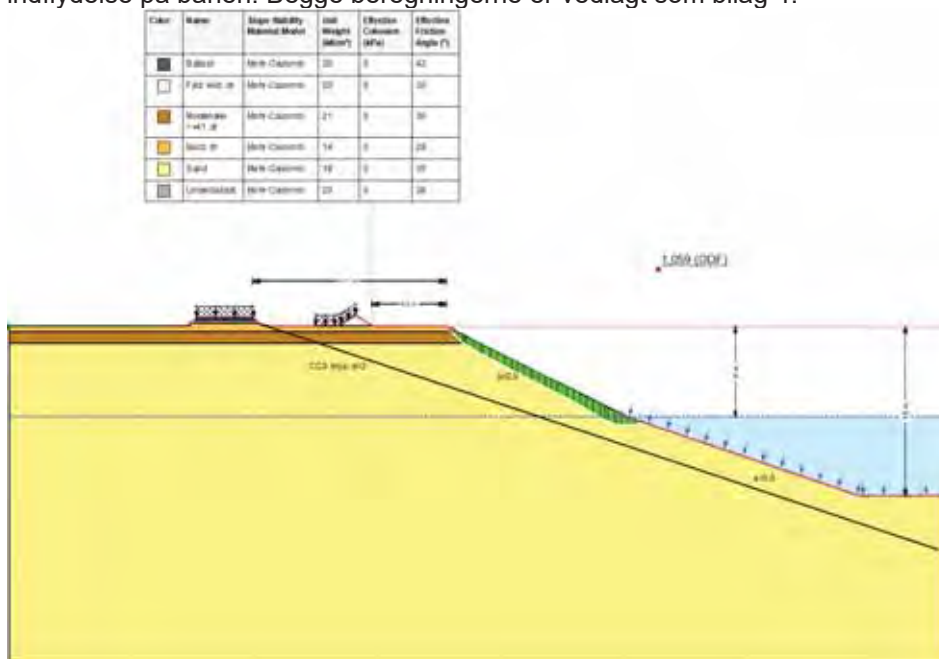
6.1 Område I og II

Resultaterne af de udførte beregninger fremgår af Tabel 4.

Tabel 4: Resultater af stabilitetsberegninger for område I og II.

	Lasttilfælde A ₀ (drænet)	Lasttilfælde A (udrænet)
Over-design-faktor	1,059	1,475

Beregningen for lasttilfælde A₀ med den laveste over-design-faktor (ODF) fremgår af Figur 9. Brudfiguren viser et lille overfladenært brud, som ikke har indflydelse på banen. Begge beregningerne er vedlagt som bilag 4.

Figur 9 – Stabilitetsberegning for område I og II, lastkombination A₀. Brudfiguren er vist med grøn.

6.2 Område III

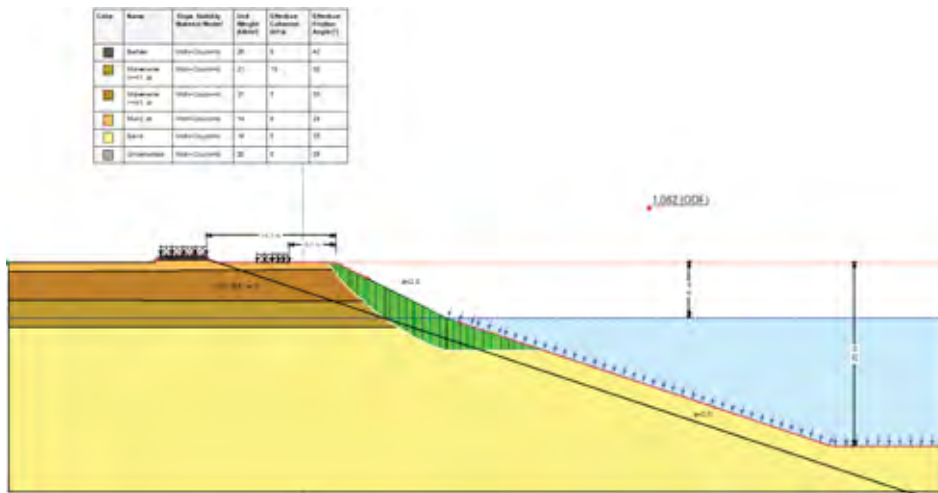
Resultaterne af de udførte beregninger fremgår af Tabel 4.

Tabel 5: Resultater af stabilitetsberegninger for område III.

	Lasttilfælde A ₀ (drænet)	Lasttilfælde A (udrænet)
Over-design-faktor	1,082	1,091

Beregningen for lasttilfælde A₀ med den laveste over-design-faktor (ODF) fremgår af Figur 10. Brudfiguren viser et relativt terrænnært brud, som vurderes ubetydelige for jernbanesikkerheden. Begge beregninger er vedlagt som bilag 4.

Figur 10 - Stabilitetsberegning for område III, lastkombination A₀. Brudfiguren er vist med grøn.

7 Konklusion

Der er i forbindelse med ny grusgravning ved Darup udført stabilitetsberegninger for tværsnit med konservative jordbundsforhold for henholdsvis område I+II og område III for at vurdere risikoen for stabilitetssvigt af banen.

Med udgangspunkt i resultaterne præsenteret i afsnit 6 vurderes udgravningerne ikke at være sporbærende og at udgravningerne ikke påvirker jernbanesikkerheden.

Bilag 1

Laster fra tog og baneinstallationer

Beregning af toglaster

Input

Skinneafstand $a := 1.435\text{m}$

Svellebredde $b := 2.5\text{m}$

Toghøjde $h := 4.0\text{m}$

$a_{SO} := 0.35\text{m}$ (afstand fra SO til underkant svelle)

Partialkoefficienter i hht. BN1-59-4 (01-11-2012) figur 24.4-1

Toglast: $\gamma_V := 1.4$

Centrifugal: $\gamma_{sc} := 1.4$

Vindlast: $\gamma_W := 0$

Permanent last: $\gamma_p := 1.0$

Sidestød: $\gamma_{ss} := 1.4$

Last faktor: $\alpha := 1.33$

Gravitations acceleration

$$g := 9.816 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$$

I de lodrette laster på hhv. 175 (110) og 110 (80) kN/m er indeholdt lastfaktoren, $\alpha = 1,33$ i hht. BN1-59-4 (afsnit 12.3.4/12.4.1). Værdier i parentes for laster på eksisterende spor/jordkonstruktioner.

Sporplacering og type:

Kritisk spor:

Venstre spor

SO
(kote m DVR90)

CL-spor (x.)

Overhøjde

Kurveradius/
hastighed

Sportype

Venstre spor:

$$k_{SOV} := 45.3\text{m}$$

$$CL_V := 0\text{m}$$

$$Ovh_V := 0\text{mm}$$

$$r_V := 10^{20}\text{m}$$

Eks. spor

$$V_{maxv} := 120 \frac{\text{km}}{\text{hr}}$$

Højre spor:

$$k_{SOh} := 20.20\text{m}$$

$$CL_h := 0\text{m}$$

$$Ovh_h := 0\text{mm}$$

$$r_h := r_V$$

Eks. spor

$$V_{maxh} := V_{maxv}$$

Kritisk spor

Nærmeste spor

Vertikal last:

$$V_{vk1} = 110 \cdot \frac{\text{kN}}{\text{m}}$$

$$V_{vk2} = 80 \cdot \frac{\text{kN}}{\text{m}}$$

$$q_{vk1} := V_{vk1} \cdot \alpha^{-1}$$

$$q_{vk1} = 82.7 \cdot \frac{\text{kN}}{\text{m}}$$

$$q_{vk2} := V_{vk2} \cdot \alpha^{-1}$$

$$q_{vk2} = 60.2 \cdot \frac{\text{kN}}{\text{m}}$$

Sidestød:

$$Q_{sk1} = 80 \cdot \text{kN}$$

$$Q_{sk2} = 58.2 \cdot \text{kN}$$

Kurveradius og angrebsretning for centrifugalkræfter og sidestød:

Ved ret linje (ingen centrifugalkraft), anvend $r = +/- 10^{20}$ m.

Positiv kurveradius giver centrifugalkraft virkende mod venstre (sv. til tværsnit), $q_{tk} < 0$.

Negativ kurveradius giver centrifugalkraft virkende mod højre (sv. til tværsnit), $q_{tk} > 0$.

Sidestød antages at angribe i samme retning som centrifugalkraften for det kritiske spor.

Vandrette laster regnes positive virkende mod højre.

Centrifugalkraft:

Centrifugalkraften er bestemt iht. DS/EN 1991-2:2003, afsnit 6.5.1.

I henhold til normen, skal man ved max. strækningshastighed større end 120 km/t undersøge for nedenstående 2 tilfælde.

A) $V = 120 \text{ km/t}$, $f=1$, $\alpha=1,33$ (case 6.5.1(7)a)

B) $V = V_{\max}$, $f \leq 1$, $\alpha=1$ (case 6.5.1(7)b)

Ved max. strækningshastighed mindre end 120 km/t, regnes kun ét tilfælde:

A) $V = V_{\max} \text{ km/t}$, $f=1$, $\alpha=1,33$

Reduktionsfaktoren f i tilfælde B er afhængig af influenslængden. Baseret på de anvendte lastmodeller samt at der er tale om en plan beregningsmodel for et tredimensionelt problem, fastsættes influenslængden til 10 m.

Influenslængde:

$L_f := 10\text{m}$

		<u>Lasttilfælde A</u>	<u>Lasttilfælde B</u>
<i>Hastigheder:</i>	Kritisk spor	$V_{A1} = 120 \cdot \frac{\text{km}}{\text{hr}}$	$V_{B1} = \text{NaN} \cdot \frac{\text{km}}{\text{hr}}$ $v_{\max 1} := V_{\max 1} \cdot \frac{\text{hr}}{\text{km}}$
	Nærmeste spor	$V_{A2} = 120 \cdot \frac{\text{km}}{\text{hr}}$	$V_{B2} = \text{NaN} \cdot \frac{\text{km}}{\text{hr}}$ $v_{\max 2} := V_{\max 2} \cdot \frac{\text{hr}}{\text{km}}$

(NaN = ikke relevant lasttilfælde)

Reduktionsfaktorer:

$$f_1 := \min \left[1, \left[1 - \frac{v_{\max 1} - 120}{1000} \cdot \left(\frac{814}{v_{\max 1}} + 1.75 \right) \cdot \left(1 - \sqrt{\frac{2.88\text{m}}{L_f}} \right) \right] \right] \quad f_1 = 1$$

$$f_2 := \min \left[1, \left[1 - \frac{v_{\max 2} - 120}{1000} \cdot \left(\frac{814}{v_{\max 2}} + 1.75 \right) \cdot \left(1 - \sqrt{\frac{2.88\text{m}}{L_f}} \right) \right] \right] \quad f_2 = 1$$

Korrektionsfaktorer:

Centrifugalkraft: $k_{Qt} = -1$ *(Korrektion af angrebsretning venstre/højre)*

Sidestød: $k_{Qs} = -1$

Højden over sporet, centrifugalkraften virker i:

$a_t := 1.8\text{m}$

Tilfælde A ($V \leq 120 \text{ km/t}$, $f=1$, $\alpha=1,33$):

Karakteristisk centrifugal kraft for det kritiske spor.

Karakteristisk
centrifugalkraft
(Ligning (6.18)):

$$q_{tk1A} := \frac{V_{A1}^2}{g \cdot r_1} \cdot q_{vk1} \cdot \alpha \cdot 1 \cdot k_{Qt}$$

$$q_{tk1A} = 0 \cdot \frac{\text{kN}}{\text{m}}$$

$$M_{tk1A} := q_{tk1A} \cdot (a_t + a_{SO})$$

$$M_{tk1A} = 0 \cdot \frac{\text{kN} \cdot \text{m}}{\text{m}}$$

Karakteristisk centrifugal kraft for det nærmeste spor.

Karakteristisk
centrifugalkraft
(Ligning (6.18)):

$$q_{tk2A} := \frac{V_{A2}^2}{g \cdot r_2} \cdot q_{vk2} \cdot \alpha \cdot 1 \cdot k_{Qt}$$

$$q_{tk2A} = 0 \cdot \frac{\text{kN}}{\text{m}}$$

$$M_{tk2A} := q_{tk2A} \cdot (a_t + a_{SO})$$

$$M_{tk2A} = 0 \cdot \frac{\text{kN} \cdot \text{m}}{\text{m}}$$

Tilfælde B ($V = V_{\max}$, $f \leq 1$, $\alpha=1,0$):

Karakteristisk centrifugal kraft for det kritiske spor.

Karakteristisk
centrifugalkraft
(Ligning (6.18)):

$$q_{tk1B} := \left(\frac{V_{\max 1}^2}{g \cdot r_1} \right) \cdot q_{vk1} \cdot 1 \cdot f_1 \cdot k_{Qt}$$

$$q_{tk1B} = 0 \cdot \frac{\text{kN}}{\text{m}}$$

$$M_{tk1B} := q_{tk1B} \cdot (a_t + a_{SO})$$

$$M_{tk1B} = 0 \cdot \frac{\text{kN} \cdot \text{m}}{\text{m}}$$

Karakteristisk centrifugal kraft for det nærmeste spor.

Karakteristisk
centrifugalkraft
(Ligning (6.18)):

$$q_{tk2B} := \left(\frac{V_{\max 2}^2}{g \cdot r_2} \right) \cdot q_{vk2} \cdot 1 \cdot f_2 \cdot k_{Qt}$$

$$q_{tk2B} = 0 \cdot \frac{\text{kN}}{\text{m}}$$

$$M_{tk2B} := q_{tk2B} \cdot (a_t + a_{SO})$$

$$M_{tk2B} = 0 \cdot \frac{\text{kN} \cdot \text{m}}{\text{m}}$$

Vindlast:**Nosing-kraft (Sidestød):**

Sidestødet vurderes at blive fordelt ud over samme længde som influenslængden for centrifugalkraften.

$$L_s := L_f$$

$$L_s = 10 \text{ m}$$

$$q_{sk1A} := Q_{sk1} \cdot \alpha \cdot L_s^{-1} \cdot k_{Qs}$$

$$M_{sk1A} := q_{sk1A} \cdot a_{SO}$$

$$q_{sk1A} = -10.6 \cdot \frac{\text{kN}}{\text{m}}$$

$$M_{sk1A} = -3.7 \cdot \frac{\text{kN} \cdot \text{m}}{\text{m}}$$

$$q_{sk1B} := Q_{sk1} \cdot 1 \cdot L_s^{-1} \cdot k_{Qs}$$

$$M_{sk1B} := q_{sk1B} \cdot a_{SO}$$

$$q_{sk1B} = -8 \cdot \frac{\text{kN}}{\text{m}}$$

$$M_{sk1B} = -2.8 \cdot \frac{\text{kN} \cdot \text{m}}{\text{m}}$$

$$q_{sk2A} := Q_{sk2} \cdot \alpha \cdot L_s^{-1} \cdot k_{Qs}$$

$$M_{sk2A} := q_{sk2A} \cdot a_{SO}$$

$$q_{sk2A} = -7.7 \cdot \frac{\text{kN}}{\text{m}}$$

$$M_{sk2A} = -2.7 \cdot \frac{\text{kN} \cdot \text{m}}{\text{m}}$$

$$q_{sk2B} := Q_{sk2} \cdot 1 \cdot L_s^{-1} \cdot k_{Qs}$$

$$M_{sk2B} := q_{sk2B} \cdot a_{SO}$$

$$q_{sk2B} = -5.8 \cdot \frac{\text{kN}}{\text{m}}$$

$$M_{sk2B} = -2 \cdot \frac{\text{kN} \cdot \text{m}}{\text{m}}$$

Tekniske installationer o.a.:

$$G_k := 3.9 \frac{\text{kN}}{\text{m}} + 1.2 \frac{\text{kN}}{\text{m}} + 1.0 \frac{\text{kN}}{\text{m}} \quad (\text{betonsveller, skinner og elektriske installationer, pr. spor})$$

Kørestrømsmaster:

Resulterende, regningsmæssige laster:

Lasttilfælde A, Hd = 0 ($\alpha = 1,33$)

Kritisk spor (A, Hd = 0)

Vertikal: $V_{d1A0} := q_{vk1} \cdot \alpha \cdot \gamma_v + G_k \cdot \gamma_p$ $V_{d1A0} = 160,1 \cdot \frac{\text{kN}}{\text{m}}$

$$v_{d1A0} := \frac{V_{d1A0}}{b} \quad v_{d1A0} = 64 \cdot \text{kPa}$$

Surcharge-load: $\gamma_{V1A0} := v_{d1A0} \cdot 1\text{m}^{-1}$

$$\gamma_{V1A0} = 64 \cdot \frac{\text{kN}}{\text{m}^3}$$

$${}^{xy}V_{1A0} = \begin{pmatrix} -1,25 & 45,95 \\ 1,25 & 45,95 \end{pmatrix} \text{m}$$

Lasttilfælde A ($V \leq 120 \text{ km/h}$, $\alpha = 1,33$, $f = 1,0$)

$$V_{A1} = 120 \cdot \frac{\text{km}}{\text{hr}}$$

Kritisk spor (A)

Vertikal: $V_{d1A} := q_{vk1} \cdot \alpha \cdot \gamma_v + G_k \cdot \gamma_p$

$$V_{d1A} = 160,1 \cdot \frac{\text{kN}}{\text{m}}$$

Horisontal: $Q_{d1A} := q_{tk1A} \cdot \gamma_{sc} + q_{sk1A} \cdot \gamma_{ss} + F_{wk} \cdot \gamma_w$

$$Q_{d1A} = -14,9 \cdot \frac{\text{kN}}{\text{m}}$$

Moment: $M_{d1A} := M_{tk1A} \cdot \gamma_{sc} + M_{sk1A} \cdot \gamma_{ss} + M_{wk} \cdot \gamma_w$

$$M_{d1A} = -5,2 \cdot \frac{\text{kN} \cdot \text{m}}{\text{m}}$$

SLOPEW-input

$$\Delta v_{d1A} := \frac{6M_{d1A}}{b^2}$$

$$\Delta v_{d1A} = -5 \cdot \frac{\text{kN}}{\text{m}^2}$$

Vertikal, venstre kant: $v_{d1Av} := \frac{V_{d1A}}{b} - \Delta v_{d1A}$

$$v_{d1Av} = 69 \cdot \text{kPa}$$

Vertikal, højre kant: $v_{d1Ah} := \frac{V_{d1A}}{b} + \Delta v_{d1A}$

$$v_{d1Ah} = 59 \cdot \text{kPa}$$

Surcharge-load: $\gamma_{V1A} := \max(v_{d1Av}, v_{d1Ah}) \cdot 1\text{m}^{-1}$

$$\gamma_{V1A} = 69 \cdot \frac{\text{kN}}{\text{m}^3}$$

$$xy_{V1A} = \begin{pmatrix} -1,25 & 44,95 \\ 1,25 & 45,81 \end{pmatrix} \text{m}$$

Point loads: $q_{d1A} := \frac{Q_{d1A}}{b}$

$$q_{d1A} = -6 \cdot \text{kPa}$$

Direction = 0·deg

$$xy_{Q1A} = \begin{pmatrix} -1,25 & 44,95 \\ -0,63 & 44,95 \\ 0 & 44,95 \\ 0,63 & 44,95 \\ 1,25 & 44,95 \end{pmatrix} \text{m}$$

$$Q_{1A} = \begin{pmatrix} 1,9 \\ 3,7 \\ 3,7 \\ 3,7 \\ 1,9 \end{pmatrix} \cdot \frac{\text{kN}}{\text{m}}$$

Bilag 2

Oversigt over område

7 m råstoffer under grundvandsspejlet

7 m råstoffer under grundvandsspejlet

14 m råstoffer under grundvandsspejlet

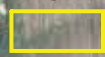

1q

7g

0 100
meter

Skala: 1:4.000

Signaturforklaring

- Ansøgt areal Darup Syd
- Støjvolde
- Matrikel

Bilag 3

Lastpåsættelse og modellering af
laster

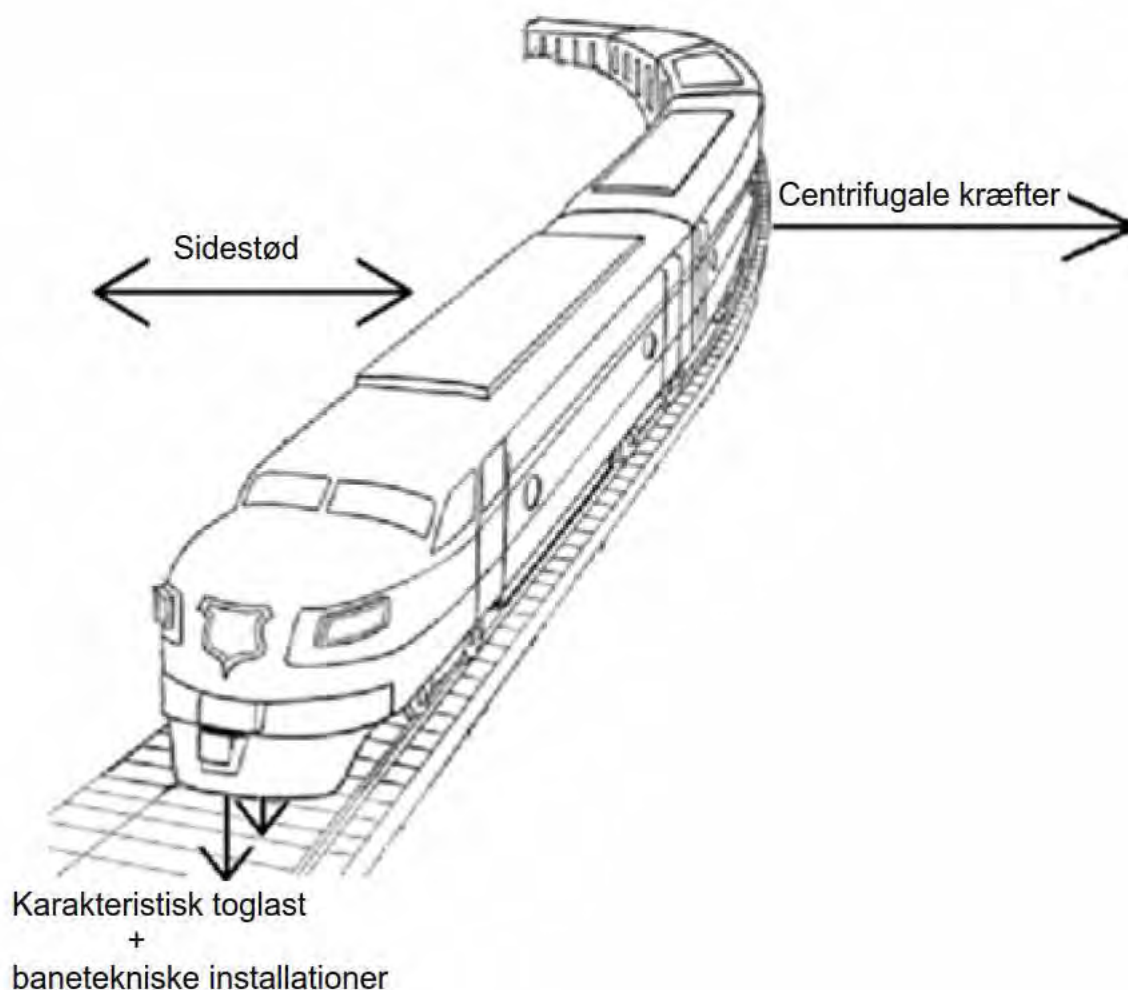
2017-09-25

Laster

For strækninger i kurve er der følgende kræfter der påvirker dæmningen

- Vertikale laster, hvilket er en midlertidig nedadrettet last. Betragtes dog også som en langvarig last svarende til et stillestående tog
- Egenvægtsbelastninger af banetekniske installationer, hvilket er en permanent nedadrettet last
- Centrifugale kræfter, hvilket er en midlertidig horisontal kraft virkende udad fra centeret i kurven
- Sidestød, hvilket er en midlertidig horisontal kraft virkende vinkelret mod toget i begge retninger

Ved undersøgelse af dæmningsstabiliteten ses der i dansk praksis bort fra vindlasten. Der ses bort fra bremsekræfter, da de virker horisontalt i retningen af sporet.

Figur 1: Kræfter der påvirker dæmningen når et tog passerer

Vertikale laster

I henhold til afsnit 12.4.1 i BN1-59-4 skal der ved stabilitetsberegninger af eksisterende jordkonstruktioner benyttes en uendelig karakteristisk linjelast på 110 kN/m. Ved dobbeltspor skal benyttes en uendelig karakteristisk linjelast på 80 kN/m i det andet spor.

Lastpå sættelse ved beregning af banedæmninger

I henhold til afsnit 12.3.4 i BN1-59-4 skal der ved stabilitetsberegninger af nyanlæg benyttes en uendelig karakteristisk linjelast på 175 kN/m i det mest kritiske spor og en uendelig karakteristisk linjelast på 110 kN/m i øvrige spor.

Alle linjelaster regnes angribende i underside af sveller svarende til en bredde på 2,5 m. Det antages at linjelasten fordeles som en ensartet belastning over de 2,5 m. Dynamisk tillæg er inkluderet og lasterne skal uden reduktion benyttes både i drænet og udrænet tilfælde.

Egenvægtsbelastninger af banetekniske installationer:

Følgende karakteristiske egenvægtslaster anvendes for banetekniske installationer, jf. afsnit 12.1 i BN1-59-4:

• Betonsveller	3,9 kN/m pr. spor
• Skinner, UIC 60	1,2 kN/m pr. spor
• Beskyttelsesskinner	1,2 kN/m pr. spor
• Elektriske installationer, i alt	1,0 kN/m pr. spor

De banetekniske installationer antages fordelt over en svellebredde på 2,5 m. Egenlasten betragtes som permanent last, hvorfor en partialkoefficient på 1,0 benyttes.

Egenlast fra øvrige installationer, herunder eventuelle kørestrømsmaster, støjskærme, rækværk m.m., medtages ikke.

Centrifugale kræfter

Centrifugalkraften er en vandret last som påføres ved skinnerne. Lasten virker drivende hvorved stabiliteten forringes. Den karakteristiske centrifugalkraft er afhængig af radius i den pågældende kurve samt hastigheden af toget i kurven. Kraften virker 1,8 m over sporet og resulterer derfor i et karakteristisk lodret kraftpar, som virker som linjelast (træk/tryk) på henholdsvis den ene og den anden skinne.

Horisontal kraft

Den karakteristiske værdi af centrifugalkraften bestemmes i henhold til DS/EN1991-2:2003, afsnit 6.5.1:

$$q_{tk} = \frac{v^2}{g \cdot r} \cdot f \cdot q_{vk} = \frac{V^2}{127 \cdot r} \cdot f \cdot q_{vk}$$

$$f = \left[1 - \frac{V-120}{1000} \left(\frac{814}{V} + 1,75 \right) \left(1 - \sqrt{\frac{2,88}{L_f}} \right) \right]$$

hvor:

q_{tk}	er den karakteristiske værdi af centrifugalkraften [kN/m]
v	er den maksimale toghastighed [m/s]
g	er tyngdeaccelerationen [9,81 m/s ²]
r	er krumningsradius af sporet [m]
f	er en reduktionsfaktor [-]
q_{vk}	er den karakteristiske vertikale belastning eksklusiv dynamiske effekter [kN/m]
V	er den maksimale toghastighed [km/t]
L_f	er influenslængden af den belastede del af den krumme strækning [m]

Reduktionsfaktoren, f , bestemmes som funktion af influenslængden, L_f , samt togets hastighed, v . Hverken BN1-59-4 eller EN 1991-2 beskriver præcist hvorledes influenslængden, L_f , skal bestemmes.

Lastpåsættelse ved beregning af banedæmninger

Umiddelbart kunne influenslængden tænkes at være forbundet med tætliggende tunge aksler. Baseret på eksemplet i figur 6.1 og figur 6.4 (med en svelleafstand $a = 0,6$ m) i DS/EN 1991-2 opnås derved en influenslængde på $L_f = (3 \times 1,6 + 2 \times 0,8)\text{m} = 6,4$ m.

Med udgangspunkt i referencevognene i figur 12.4-2 i BN1-59-4, hvor c erstattes med $2 \times 0,6$ m (med en svelleafstand $a = 0,6$ m) i henhold til figur 6.4 i EN1991-2, opnås en influenslængde på $L_f = 2 \times (1,5 + 1,8) + 2 \times 0,6 = 7,8$ m. Tætliggende aksler er her underforstået med at to referencevogne støder op mod hinanden.

Ud fra ovenstående og da L_f må hænge sammen med en 3-dimensional brudfigur for dæmningen er det valgt at regne med $L_f = 10$ m. Dette kombineret med en toghastighed på 200 km/t giver $f = 0,784$.

I henhold til EN 1991-2, punkt 7 skal følgende to betragtninger for centrifugalkraften undersøges, jf. Figur 2:

1. $q_{t,k} = f(V = 200 \text{ km/t}, q_{vk} \cdot \alpha (= 1,0), f = 0,784)$.
2. $q_{t,k} = f(V = 120 \text{ km/t}, q_{vk} \cdot \alpha (= 1,33), f = 1,0)$.

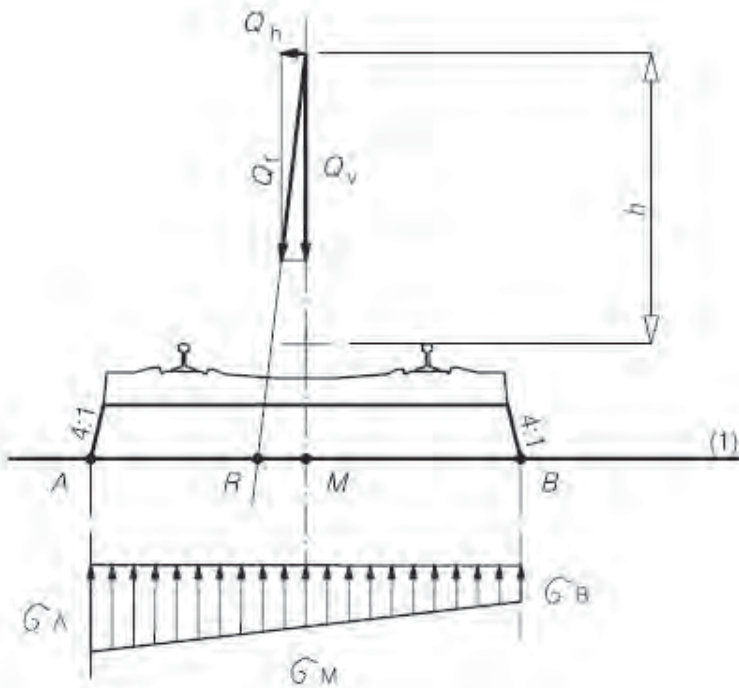
Value of α	Maximum Line Speed at Site [km/h]	Centrifugal force based on : ^d			Associated vertical traffic action based on: ^a
		V [km/h]	α	f	
$\alpha > 1$	$> 120^b$	V	1	f	$1 \times f \times$ (LM71"+SW/0) for case 6.5.1(7)b
		120	α	1	$\alpha \times 1 \times$ (LM71"+SW/0) for case 6.5.1(7)a
		0	-	-	-
	≤ 120	V	α	1	$\alpha \times 1 \times$ (LM71"+SW/0)
		0	-	-	-

Figur 2: Lastkombinationer til beregning af centrifugalkraft, jf. EN 1991-2, tabel 6.8.

Moment

Som nævnt i indledningen i dette afsnit virker centrifugalkraften i højden $h = 1,8$ m over sporet (a_t) og resulterer i et lodret kraftpar, virkende som linjelast (tryk/træk) på henholdsvis den ene og den anden skinne.

Afstanden fra overside skinne til underside svelle, a_{s0} er forudsat 0,35 m. Momentet omregnes til en linjelast som vist på Figur 3.

Figur 3: Lastfordeling for toglast. Kilde: EN 1991-2:2003, figur 6.6

Momentet beregnes som

$$M_{td} = Q_{td} \cdot (a_{50} + a_t)$$

Momentet giver anledning til en linjelast som i enderne kan bestemmes som

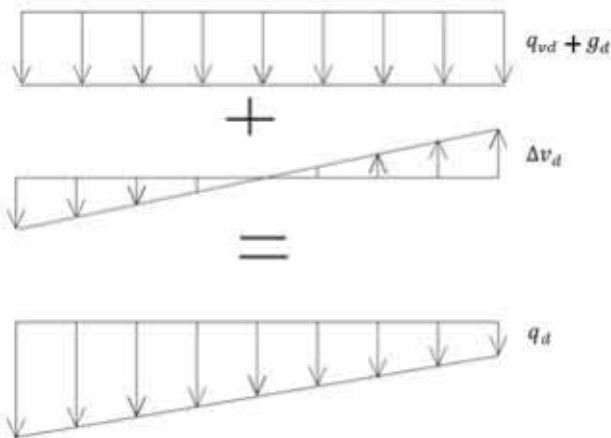
$$\Delta v_{td} = \frac{6 \cdot M_{td}}{b^2}$$

Denne linjelast ligges til i den ene ende og trækkes fra i den anden ende afhængig af retningen på centrifugal kraften.

$$q_d = q_{vd} \pm \Delta v_{td} \left[\frac{kN}{m^2} \right]$$

Princippet er illustreret på Figur 4

Lastpåsættelse ved beregning af banedæmninger

Figur 4: Illustrering af linjelast for et moment virkende mod uret.

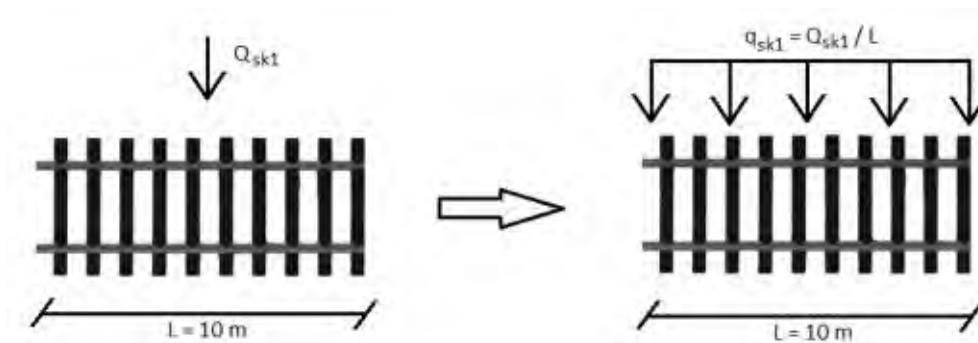
Sidestød

BN1-59-4 foreskriver, at den karakteristiske værdi af sidestødskraften bestemmes i henhold til EN 1991-2:2003, afsnit 6.5.2. Sidestødskraften opstår pga. ujævnheder i sporet.

Kraften virker ligesom centrifugalkraften i niveau med skinnerne, vinkelret på toget, og er dermed drivende. Sidestød skal medtages for både retlinede og krumme strækninger og belastning.

Den karakteristiske kraft fra sidestød er lig $Q_{sk} = 100$ kN og virker horisontalt på toppen af skinnerne, vinkelret på centerlinjen af sporet. I henhold til figur 11.3.8-1 i BN1-59-4 afsnit 11.3.8 tillægges en lastfaktor $\alpha^1 = 1,33$ på Q_{sk} .

Det antages, at Q_{sk} kan konverteres til en linjelast. Som for centrifugalkraftens vedkommende vælges det, at belastningen resulterende fra sidestød kan fordeles over influenslængden $L_f = 10$ m som vist på Figur 5.

Figur 5: Lastfordeling af kræfter hidrørende sidestød

¹ Dog kun gældende for $\alpha \geq 1$.

Lasttilfælde

Der regnes på tre lasttilfælde som angivet i Tabel 1.

Lasttilfælde	Last faktor, α (-)	v (km/h)	H_d (kN/m)	Anvendte styrkeparametre	
				Ler	Sand
A ₀	1,33	120	0	ϕ', c'	ϕ', c'
A	1,33	120	> 0	c_u	
B	1,00	>120	> 0	c_u	

Tabel 1: Lasttilfælde for toglast på banedæmninger

A₀ er et lasttilfælde for tung togtrafik, $\alpha=1,33$, hvor toget kører med en hastighed på 120 km/t på en lige strækning, og dermed er de horisontale laster, $H = 0$. Situationen kontrolleres i langtidstilstanden for både ler og sand. Korttidstilstanden for ler kontrolleres i lasttilfælde A.

A er et lasttilfælde for tung togtrafik, $\alpha=1,33$, hvor toget kører med en hastighed på 120 km/t på en strækning i kurve og dermed er de horisontale laster $H > 0$. Lasttilfældet kontrolleres i korttidstilstanden for ler, idet det tolkes at centrifugale kræfter kun virker over kort tid.

B er et lasttilfælde for normal togtrafik, $\alpha=1,00$, og med maksimal hastighed i kurve dvs. $H > 0$, hvilket er i henhold til EN 1991-2, se uddrag på Figur 2. Lasttilfældet regnes i korttidstilstanden for ler, idet det tolkes at centrifugale kræfter virker over kort tid.

Modellering af sporkasse i Slope/w

Ved modellering af sporkassen, tages udgangspunkt i materialekrav og minimums geometri som angivet i BN1-6-6 og BN1-59-4.

Jf. afsnit 12.1 i BN1-59-4 kan der regnes med følgende karakteristisk egenvægt for ballast:

- Ballast, nedre værdi af rumvægt 16 kN/m³
- Ballast, øvre værdi af rumvægt 20 kN/m³

Ved projektering anvendes den øvre værdi for rumvægt af ballast, 20 kN/m³, hvilket vurderes at være en konservativ betragtning.

Egenvægt af underballast er ikke beskrevet i BN1-59-4, og det er valgt ligeledes at anvende rumvægt 20 kN/m³ for underballasten.

Ved modellering i Slope/w betragtes ballast og underballast som friktionsmateriale med karakteristiske styrkeparametre som angivet i tabel 2.

Materiale	γ/γ' [kN/m ³]	c_{uk} [kPa]	ϕ_k [°]	c'_k [kPa]
Ballast	20/10	-	42	-
Underballast	20/10	-	38	-

Tabel 2: Karakteristiske styrkeparametre for ballast og underballast

Lastpåsættelse ved beregning af banedæmninger

Sporkassen modelleres iht. BN1-6-6, figur 12-3. Tykkelse af ballast, B_t og underballast, U_t afhænger af sportype og hastighed, og fastlægges for den specifikke strækning jf. BN1-6-6. Princip for modellering er illustreret i figur 6.

Figur 6: Princip for modellering af sporkasse i SLOPE/W

Lastpåsettelse ved beregning af banedæmninger

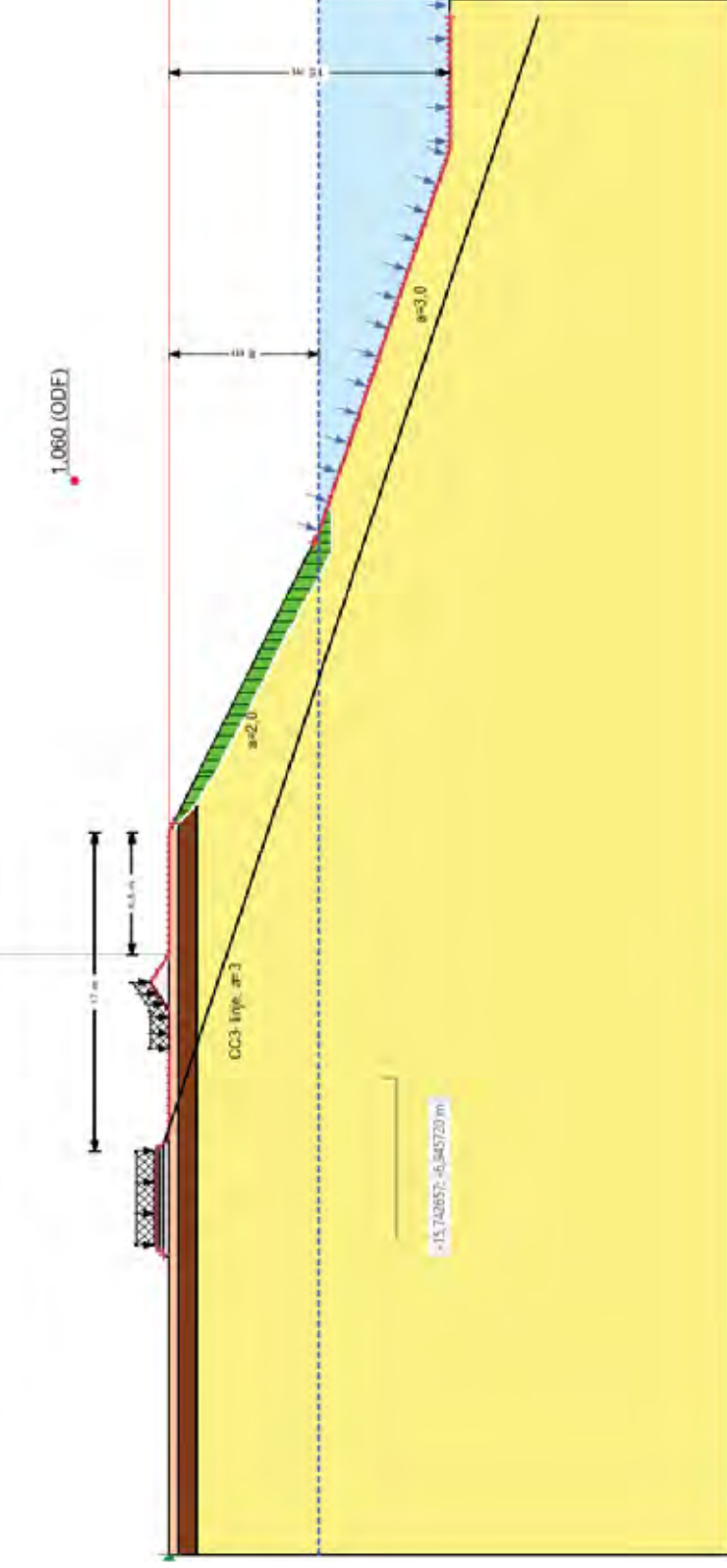

Bilag 4

Stabilitetsberegninger

Område I og II, lasttilfælde A0

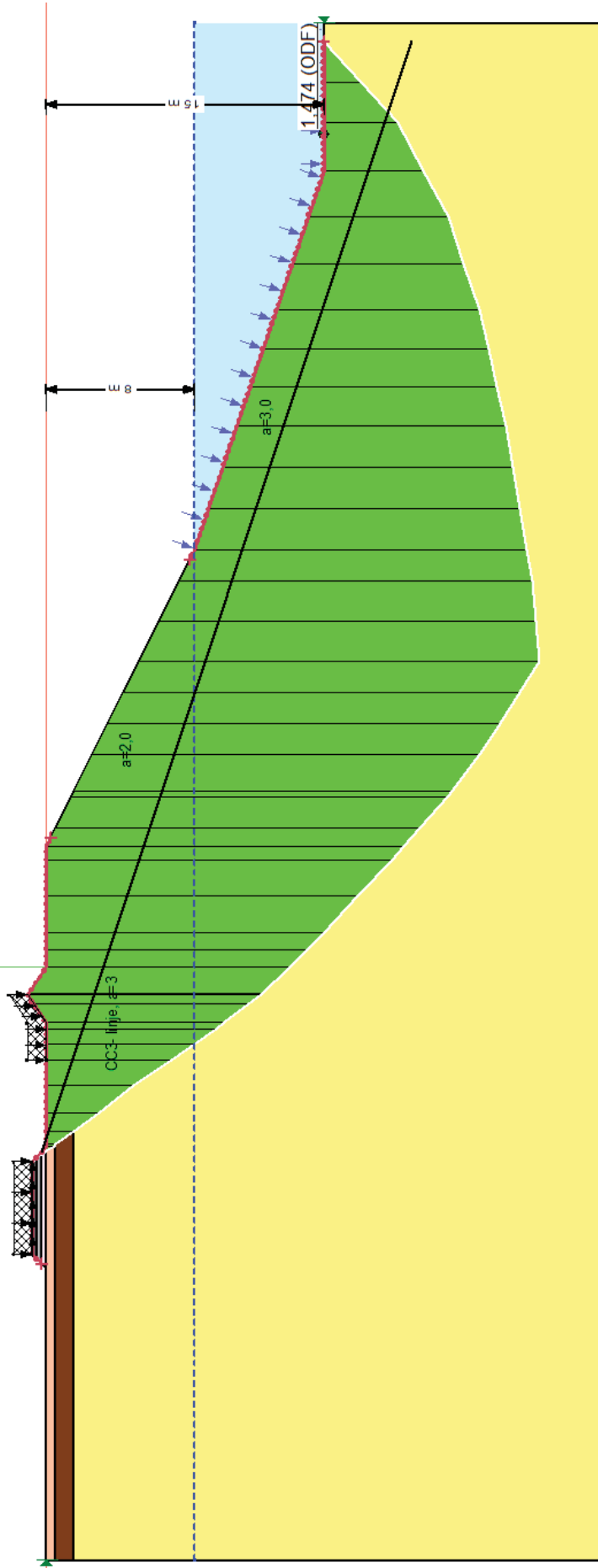
Color	Name	Slope Stability Material Model	Unit Weight (kN/m ³)	Effective Cohesion (kPa)	Effective Friction Angle (°)
	Ballast	Mohr-Coulomb	20	0	42
	Fuld	Mohr-Coulomb	20	0	30
	Morenester ⁴	Mohr-Coulomb	21	5	30
	Muld	Mohr-Coulomb	14	0	30
	Sand	Mohr-Coulomb	18	0	35
	Underballast	Mohr-Coulomb	20	0	38

Område I og II, lasttilfælde A1

2024-03-26

Color	Name	Slope Stability Material Mode I	Unit Weight (kN/m ³)	Effective Cohesion (kPa)	Effective Friction Angle (°)
■	Ballast	Mdr-Coulomb	20	0	42
□	Fuld	Mdr-Coulomb	20	0	30
■	Marseller > 4	Mdr-Coulomb	21	5	30
■	MH1	Mdr-Coulomb	14	0	30
■	-13,765646; 11,169223 (m)	Mdr-Coulomb	18	0	35
■	Unbrakballast	Mdr-Coulomb	20	0	38

Område III, lasttilfælde A0

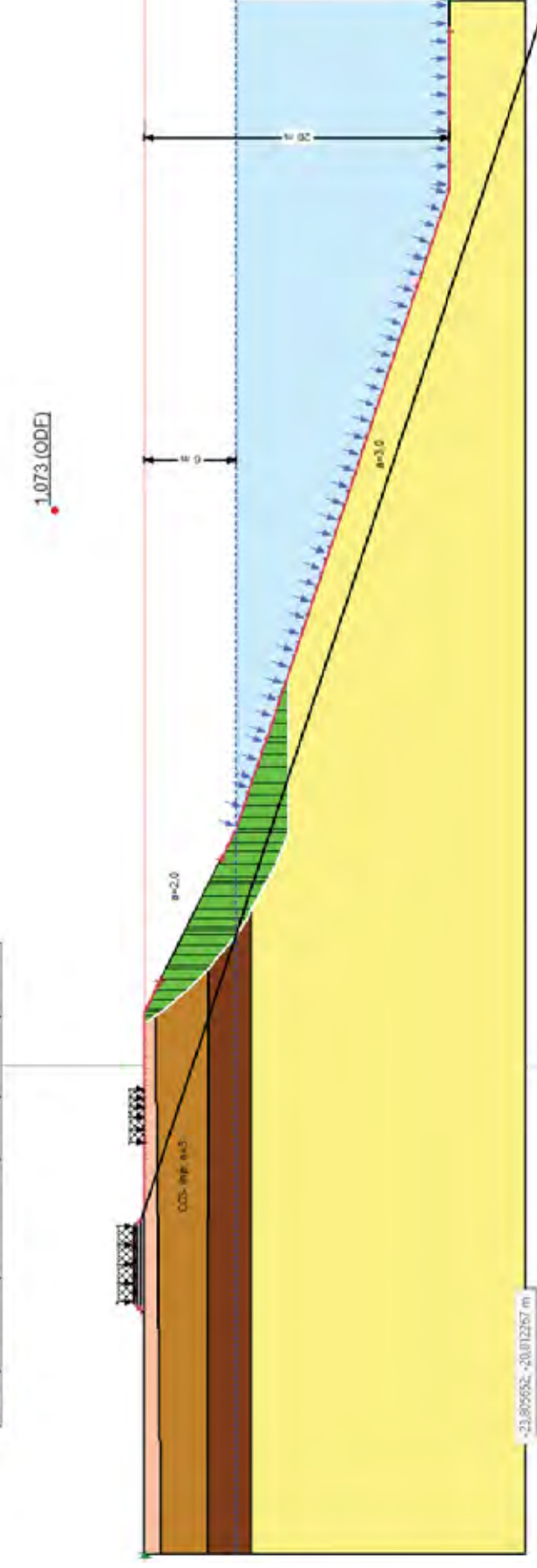
Color	Name	Slope Stability Material Model	Unit Weight (kN/m ³)	Effective Cohesion (kPa)	Effective Friction Angle (°)
Black	Ballast	Mohr-Coulomb	20	0	42
White	Fys	Mohr-Coulomb	20	0	30
Orange	Skraenke	Mohr-Coulomb	21	10	30
Brown	Morgenue 4	Mohr-Coulomb	21	6	30
Light Orange	Mul	Mohr-Coulomb	14	0	30
Yellow	Sand	Mohr-Coulomb	18	0	38
Grey	Underbælt	Mohr-Coulomb	20	0	38

1.071 (ODF)

Område III, lasttilfælde A1

Color	Name	Slope Stability Material Model	Unit Weight (kN/m ³)	Effective Cohesion (kPa)	Effective Friction Angle (°)
■	Ballast	Mohr-Coulomb	20	0	42
□	Fuld	Mohr-Coulomb	20	0	30
■	Moreneler	Mohr-Coulomb	21	10	30
■	Moreneler > 4	Mohr-Coulomb	21	5	30
■	Muld	Mohr-Coulomb	14	0	30
■	Sand	Mohr-Coulomb	18	0	35
■	Undersøkket	Mohr-Coulomb	20	0	38

Bilag 5

Mailkorrespondance 1

From: [Jakob Qvortrup Christensen](#)
To: [Gamst, Karin Josephsen](#); [Eriksen, Jane Schandorff](#)
Subject: VS: Sv.:Darup råstofindvending
Date: 4. februar 2020 13:42:18

Hej Karin og Jane

Så kom der svar på det første. Se mailen herunder. Hvis der er problemer mht. lasten eller det ikke giver mening, så sig til.

Jeg mangler dog svar på, hvor vi skal regne med grundvandsspejlets beliggenhed, og det vil jeg gerne have på skrift. Jeg sender svaret til jer så snart Mikkel er kommet med det.

Bedste hilsner

Jakob

Med venlig hilsen / Best regards.

Jakob Qvortrup Christensen
Seniorråstofgeolog

Mobil +45 22 23 65 03
Email jakob.qvortrup.christensen@nymoelle.dk
Web www.nymoelle.dk

Nymølle Stenindustrier A/S
Østre Hedevej 2, 4000 Roskilde
Telefon +45 4656 0900
Telefax +45 4656 0979

Fra: Mikkel Esser Smith (MESM) <MESM@BANE.dk>

Sendt: 3. februar 2020 13:09

Til: Jakob Qvortrup Christensen <jakob.qvortrup.christensen@nymoelle.dk>

Emne: Sv.:Darup råstofindvending

Hej Jakob,

Omsider har jeg tallet til dig.

Vi begrænser internt såvel som eksternt køretøjer til 300 g/cm².

Mvh.

Mikkel Esser Smith

Sendt fra min Huawei-telefon

----- Oprindelig besked -----

Fra: Jakob Qvortrup Christensen <jakob.qvortrup.christensen@nymoelle.dk>

Dato: tir. d. 28. jan. 2020 12.45

Til: "Mikkel Esser Smith (MESM)" <MESM@BANE.dk>

Emne: SV: Darup råstofindvending

Hej Mikkel

Har du fået nogle tal for maskiner, så vi kan komme videre med beregninger ?

Bedste hilsner

Jakob

Med venlig hilsen / Best regards.

Jakob Qvortrup Christensen
Seniorråstofgeolog

Mobil +45 22 23 65 03

Email jakob.qvortrup.christensen@nymoelle.dk

Web www.nymoelle.dk

Nymølle Stenindustrier A/S

Østre Hedevej 2, 4000 Roskilde

Telefon +45 4656 0900

Telefax +45 4656 0979

Fra: Mikkel Esser Smith (MESM) <MESM@BANE.dk>

Sendt: 20. januar 2020 13:58

Til: Jakob Qvortrup Christensen <jakob.qvortrup.christensen@nymoelle.dk>

Emne: SV: Darup råstofindvending

Hej Jakob,

Det har jeg. Men jeg afventer stadig et svar på hvad Forst maskinerne vejer. Idet der er tale om friktionsfylds indvending (kan du bekræfte?) må GVS formodes at være relativt fastlagt. I kan placere GV's der hvor I har indmålt det til.

Med venlig hilsen

Mikkel Esser Smith

Teknisk Projekt Ejer (TPE), Geoteknik Øst

Geografisk Fag Specialist (GFS), Geoteknik Øst

M - 6196 3247

Banedanmark

Infrastruktur - Forst - Geoteknik, afvanding og klima

Mellem Broerne 14
4100 Ringsted
banedanmark.dk

[Facebook](#) | [Linkedin](#)

Banedanmark er ansvarlig for behandlingen af de personoplysninger, vi modtager om dig. Læs mere om vores persondatapolitik på banedanmark.dk. Hvis du sender følsomme eller fortrolige oplysninger til os, opfordrer vi til, at du bruger din digitale postkasse på borger.dk eller virk.dk.

Fra: Jakob Qvortrup Christensen <jakob.qvortrup.christensen@nymoelle.dk>

Sendt: 20. januar 2020 13:50

Til: Mikkel Esser Smith (MESM) <MESM@BANE.dk>

Emne: SV: Darup råstofindvending

Hej Mikkel

Har du haft tid til at kikke på laster og på om vi kan anvende det primære grundvandsspejl.

Giv et praj

Bedste hilsner

Jakob

Med venlig hilsen / Best regards.

Jakob Qvortrup Christensen
Seniorråstofgeolog

Mobil +45 22 23 65 03

Email jakob.qvortrup.christensen@nymoelle.dk

Web www.nymoelle.dk

Nymølle Stenindustrier A/S

Østre Hedevej 2, 4000 Roskilde

Telefon +45 4656 0900

Telefax +45 4656 0979

Fra: Mikkel Esser Smith (MESM) <MESM@BANE.dk>

Sendt: 31. oktober 2019 13:43

Til: Jakob Qvortrup Christensen <jakob.qvortrup.christensen@nymoelle.dk>

Cc: Jacob Krogh Keldsen (JKHK) <JKHK@BANE.dk>

Emne: Darup råstofindvending

Hej Jacob,

Tak for en fin samtale. Jeg er som sagt ikke utryg ved projektet, men projektets størrelse og relative nærhed ved banen medfører at vi skal være sikre.

Som aftalt over telefon, fremsender jeg hermed det vejledende notat omkring geoteknisk risikovurdering.

Bemærk at notatet ikke indeholder konkrete krav, men kun har til hensigt at hjælpe projekter og dets rådgivere. Reelle krav kan findes i vores Banenormer.

Råstof udgravningen krydser vores erfaringslinje, hvilket betyder at man skal tænke sig om. Der er 2 måder hvorpå projektet kan nå i mål mht. dokumentation i forhold til de geotekniske aspekter.

1. Der udarbejdes en geoteknisk risikovurdering hvori projektet vurderes med jernbanekritiske øjne. Såfremt muligt, argumenteres der for hvorfor projektet ikke er til fare for jernbanedriften og at jernbanesikkerheden ikke reduceres.
2. Alternativt kan man lave en stabilitetsberegning hvor man kigger på ULS, SLS og ALS. Enten på baggrund af borerer eller meget konservative styrke parametre. Såfremt man anvender forudsatte styrker vil der blive stillet krav til efter dokumentering af anvendte forudsætninger.

Metode 1 henvender sig bedst til problemstillinger hvor der er mange argumenter og formildende omstændigheder.

Metode 2 er mere potentielt mere tidskrævende, men man lukker effektivt problemstillingen.

Bemærk at afhængigt af indholdet i dokumentation, kan flere krav efterfølge.

Med venlig hilsen

Mikkel Esser Smith

Teknisk Projekt Ejer (TPE), Geoteknik Øst
Geografisk Fag Specialist (GFS), Geoteknik Øst
M - 6196 3247

Banedanmark

Infrastruktur - Forst - Geoteknik, afvanding og klima
Mellem Broerne 14
4100 Ringsted
banedanmark.dk

[Facebook](#) | [Linkedin](#)

Banedanmark er ansvarlig for behandlingen af de personoplysninger, vi modtager om dig. Læs mere om vores persondatapolitik på banedanmark.dk. Hvis du sender følsomme eller fortrolige oplysninger til os, opfordrer vi til, at du bruger din digitale postkasse på borger.dk eller virksomheder.dk.

Bilag 5

Mailkorrespondance 2

From: [Jakob Qvortrup Christensen](#)
To: [Eriksen, Jane Schandorff](#); [Gamst, Karin Josephsen](#)
Subject: VS: Sv.:Darup råstofindvending
Date: 5. februar 2020 20:01:57

Hej Karin og Jane

Så kom den sidste del af svaret fra Mikkel – se herunder.

Jeg er på ferie i næste uge. Kan I have de reviderede beregninger klar i slut uge 8 ?

Bedste hilsner

Jakob

Med venlig hilsen / Best regards.

Jakob Qvortrup Christensen
Seniorråstofgeolog

Mobil +45 22 23 65 03
Email jakob.qvortrup.christensen@nymoelle.dk
Web www.nymoelle.dk

Nymølle Stenindustrier A/S
Østre Hedevej 2, 4000 Roskilde
Telefon +45 4656 0900
Telefax +45 4656 0979

Fra: Mikkel Esser Smith (MESM) <MESM@BANE.dk>

Sendt: 5. februar 2020 12:27

Til: Jakob Qvortrup Christensen <jakob.qvortrup.christensen@nymoelle.dk>

Emne: Sv.:Darup råstofindvending

Hej Jakob,

Som nævnt over telefonen kan I anvende primær grundvandsspejl idet der er tale om overvejende friktionsmaterialer.

Sendt fra min Huawei-telefon

----- Oprindelig besked -----

Fra: Jakob Qvortrup Christensen <jakob.qvortrup.christensen@nymoelle.dk>

Dato: tir. d. 28. jan. 2020 12.45

Til: "Mikkel Esser Smith (MESM)" <MESM@BANE.dk>

Emne: SV: Darup råstofindvending

Hej Mikkel

Har du fået nogle tal for maskiner, så vi kan komme videre med beregninger ?

Bedste hilsner

Jakob

Med venlig hilsen / Best regards.

Jakob Qvortrup Christensen
Seniørråstofgeolog

Mobil +45 22 23 65 03
Email jakob.qvortrup.christensen@nymoelle.dk
Web www.nymoelle.dk

Nymølle Stenindustrier A/S
Østre Hedevej 2, 4000 Roskilde
Telefon +45 4656 0900
Telefax +45 4656 0979

Fra: Mikkel Esser Smith (MESM) <MESM@BANE.dk>

Sendt: 20. januar 2020 13:58

Til: Jakob Qvortrup Christensen <jakob.qvortrup.christensen@nymoelle.dk>

Emne: SV: Darup råstofindvending

Hej Jakob,

Det har jeg. Men jeg afventer stadig et svar på hvad Forst maskinerne vejer. Idet der er tale om friktionsfylds indvending (kan du bekræfte?) må GVS formodes at være relativt fastlagt. I kan placere GVs der hvor I har indmålt det til.

Med venlig hilsen
Mikkel Esser Smith
Teknisk Projekt Ejer (TPE), Geoteknik Øst
Geografisk Fag Specialist (GFS), Geoteknik Øst
M - 6196 3247

Banedanmark
Infrastruktur - Forst - Geoteknik, afvanding og klima
Mellem Broerne 14
4100 Ringsted
banedanmark.dk

[Facebook](#) | [LinkedIn](#)

Banedanmark er ansvarlig for behandlingen af de personoplysninger, vi modtager om dig. Læs mere om vores persondatapolitik på banedanmark.dk. Hvis du sender følsomme eller fortrolige oplysninger til os, opfordrer vi til, at du bruger din digitale postkasse på borger.dk eller virk.dk.

Fra: Jakob Qvortrup Christensen <jakob.qvortrup.christensen@nymoelle.dk>

Sendt: 20. januar 2020 13:50

Til: Mikkel Esser Smith (MESM) <MESM@BANE.dk>

Emne: SV: Darup råstofindvending

Hej Mikkel

Har du haft tid til at kikke på laster og på om vi kan anvende det primære grundvandsspejl.

Giv et praj

Bedste hilsner

Jakob

Med venlig hilsen / Best regards.

Jakob Qvortrup Christensen
Seniorråstofgeolog

Mobil +45 22 23 65 03

Email jakob.qvortrup.christensen@nymoelle.dk

Web www.nymoelle.dk

Nymølle Stenindustrier A/S

Østre Hedevej 2, 4000 Roskilde

Telefon +45 4656 0900

Telefax +45 4656 0979

Fra: Mikkel Esser Smith (MESM) <MESM@BANE.dk>

Sendt: 31. oktober 2019 13:43

Til: Jakob Qvortrup Christensen <jakob.qvortrup.christensen@nymoelle.dk>

Cc: Jacob Krogh Keldsen (JKHK) <JKHK@BANE.dk>

Emne: Darup råstofindvending

Hej Jacob,

Tak for en fin samtale. Jeg er som sagt ikke utryg ved projektet, men projektets størrelse og relative nærhed ved banen medfører at vi skal være sikre.

Som aftalt over telefon, fremsender jeg hermed det vejledende notat omkring geoteknisk risikovurdering.

Bemærk at notatet ikke indeholder konkrete krav, men kun har til hensigt at hjælpe projekter og dets rådgivere. Reelle krav kan findes i vores Banenormer.

Råstof udgravningen krydser vores erfaringslinje, hvilket betyder at man skal tænke sig om. Der er 2 måder hvorpå projektet kan nå i mål mht. dokumentation i forhold til de geotekniske aspekter.

1. Der udarbejdes en geoteknisk risikovurdering hvori projektet vurderes med jernbanekritiske øjne. Såfremt muligt, argumenteres der for hvorfor projektet ikke er til fare for jernbanedriften og at jernbanesikkerheden ikke reduceres.
2. Alternativt kan man lave en stabilitetsberegning hvor man kigger på ULS, SLS og ALS. Enten på baggrund af borer eller meget konservative styrke parametre. Såfremt man anvender forudsatte styrker vil der blive stillet krav til efter dokumentering af anvendte forudsætninger.

Metode 1 henvender sig bedst til problemstillinger hvor der er mange argumenter og formildende omstændigheder.

Metode 2 er mere potentielt mere tidskrævende, men man lukker effektivt problemstillingen.

Bemærk at afhængigt af indholdet i dokumentation, kan flere krav efterfølge.

Med venlig hilsen

Mikkel Esser Smith

Teknisk Projekt Ejer (TPE), Geoteknik Øst
Geografisk Fag Specialist (GFS), Geoteknik Øst
M - 6196 3247

Banedanmark

Infrastruktur - Forst - Geoteknik, afvanding og klima
Mellem Broerne 14
4100 Ringsted
banedanmark.dk

[Facebook](#) | [Linkedin](#)

Banedanmark er ansvarlig for behandlingen af de personoplysninger, vi modtager om dig. Læs mere om vores persondatapolitik på banedanmark.dk. Hvis du sender følsomme eller fortrolige oplysninger til os, opfordrer vi til, at du bruger din digitale postkasse på borger.dk eller virk.dk.

Bilag 2

Designnotat – Stabilitetsberegning ved Højby, Rindebækvej

Designnotat - Stabilitetsberegning

Højby, Rindebækvej – Stabilitet af udgravning til grusgrav

Sweco Danmark A/S CVR nr.	48233511
Projekt	Højby, Rindebækvej, Grusgrav
Projektnummer	41008413
Kunde	Nymølle Stenindustrier A/S
Udfærdiget af	SCJA
Kontrolleret af	JCAL
Dato	2023-06-23
Rev	0
Dokumentnavn:	41008413_Designnotat_Højby_rev.0

Indholdsfortegnelse

1	Indledning	2
2	Forudsætninger	3
2.1	Geometri.....	3
2.2	Geotekniske forhold	4
2.2.1	Vandspejlsforhold	4
2.3	Laster og sikkerheder.....	4
3	Stabilitetsberegning	5
4	Udførelse	6
5	Konklusion	7

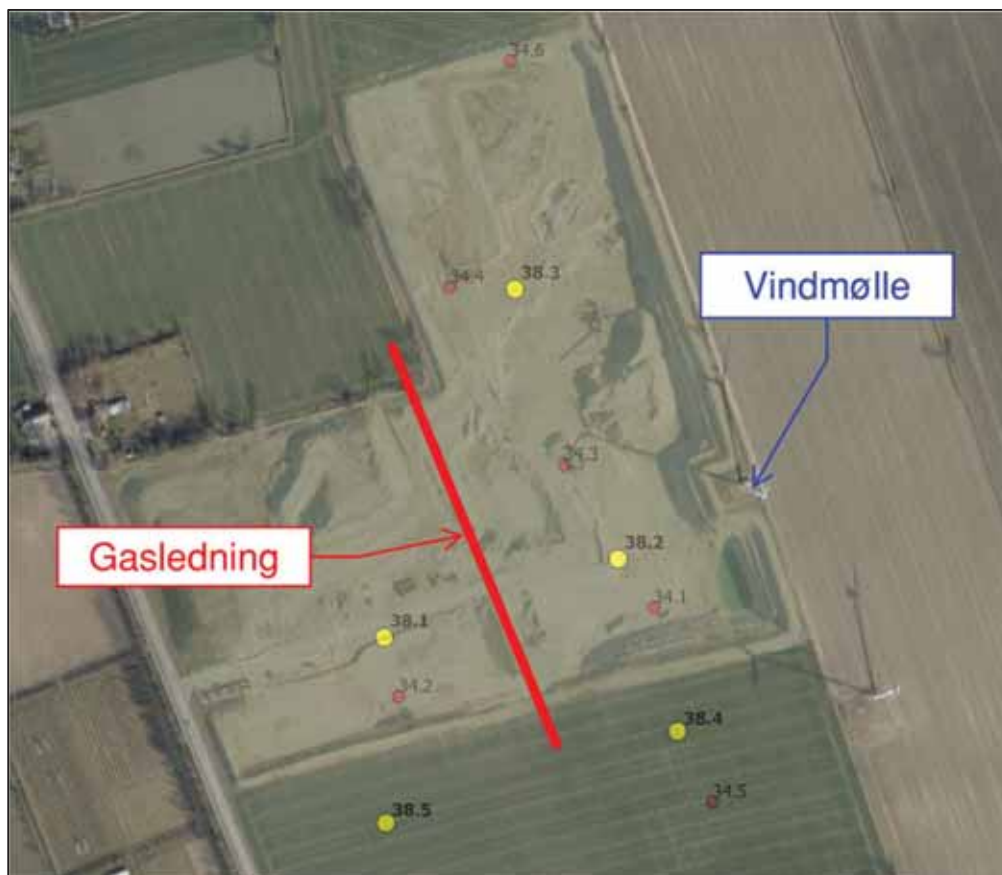
1 Indledning

Nymølle Stenindustrier A/S har en grusgrav ved Rindebækvej nær Højby syd for Odense. Kanten af udgravningen i denne grusgrav er mod øst beliggende i nærheden af en eksisterende vindmølle. På tværs af udgravningen, i retning nord-syd, løber en gasledning.

Formålet med nærværende notat er at belyse de stabilitetsmæssige forhold ved udgravning nær vindmøllen samt gasledningen. Der fastlægges et anlæg for udgravningen, således at der etableres en skræning som er stabil både over og under vandspejl. Der skal for udgravningen tages hensyn til respektafstande for de eksisterende konstruktioner.

Der er udført en række råstofboringer i februar og april 2018, som fremgår af Appendiks A og B.

Grusgraven fremgår af situationsplanen, Figur 1, med placering af boringer, vindmølle og gasledning.

Figur 1 Situationsplan. Placering af gasledning er omtrentlig.

2 Forudsætninger

2.1 Geometri

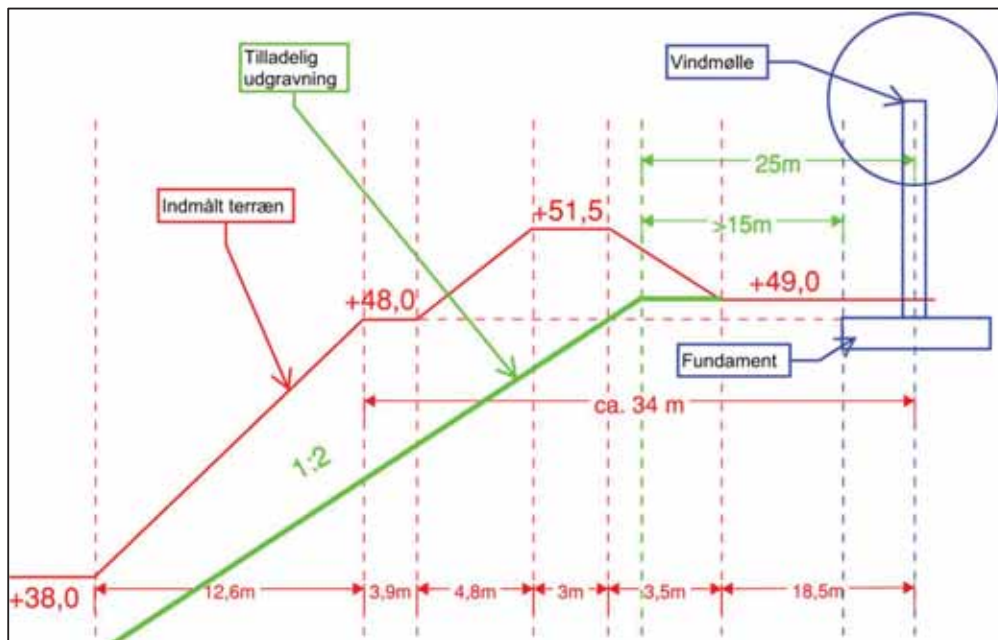
Ifølge råstoffilladelsen, Appendiks C, skal der holdes en respektafstand på 15,0 m fra vindmøllens fundament og 5,0 m fra gasledningens midte. Skråningsanlæg må ikke etableres stejlere end anlæg 1:2.

Ved betragtning af udgravningens stabilitet, vurderes udgravningen nær vindmøllen mere kritisk end udgravning nær gasledningen, grundet størrelsesordenen af laster i vindmøllens fundamentsunderkant (FUK).

Vindmøll fundamentet er jorddækket og dermed ikke synligt. I materiale fra Odense Kommunes weblager, Appendiks D, findes en skitsetegning af vindmøll fundamentet, der er skitseret kvadratisk med en sidelængde på ca. 11,0 m. Dermed fås en respektafstand mellem vindmøllens centrum og udgravningskanten på $15,0 \text{ m} + 11,0 \text{ m} / 2 = 20,5 \text{ m}$. Grundet usikkerheden om fundamentets faktiske dimensioner sættes respektafstanden til 25,0 m.

Den eksisterende udgravning er indmålt og skitseret på Figur 2. Der er gravet fra terræn i kote +46,0 á +49,0 m DVR90 til ca. kote +38,0 m DVR90. Enkelte steder er der lokalt gravet dybere, og her står vandspejlet frit i ca. kote +37,0 m DVR90.

Udgravningen står lige nu flere steder stejlere end anlæg 1:2; til gengæld er der benyttet en større respektafstand end nødvendigt. Såfremt der graves efter det i råstoffilladelsen tilladelige udgravningsprofil, som ligeledes fremgår af Figur 2, kan der bortgraves mere materiale og dermed udvindes mere grus.

Figur 2 Omtrentlig geometri af eksisterende udgravning (rød) og tilladelig udgravning (grøn) ved eksisterende vindmølle.

2.2 Geotekniske forhold

Der er udført i alt 9 råstofboringer. Boringer markeret med rød på Figur 1 er ført 10,0 á 16,0 m under terræn (u.t.). Boringerne markeret med gul er ført 21,0 á 28,0 m u.t.

Der er generelt truffet relativt ensartede jordbundsforhold i boringerne. Under et tyndt muldlag træffes der i alle boringer 1,0 á 4,0 m moræneler. Herunder træffes stærkt vekslende lag af sand, silt og ler til 12,0 á 14,5 m u.t., hvorefter der træffes gruset sand til 20,0 á 28,0 m u.t., svarende til kote ca. +20,0 á +30,0 m DVR90. De dybe boringer er alle afsluttet i ler.

Der er ikke udført geotekniske boringer eller laboratorieforsøg. Aflejringernes styrkeparametre og designprofil for udgravningen fastlægges derfor konservativt ud fra beskrivelser af aflejringerne, sigtekurve, og erfaring fra lignende aflejringer.

De stærkt vekslende lag af silt, sand og ler betragtes samlet set som et siltlag. I relation til aflejringernes styrkeparametre er dette en konservativ betragtning.

I forbindelse med den nuværende udgravning er der lokalt truffet lommer af silt i den øvre del af gruslaget. Dette er ikke konstateret i nogle af de udførte råstofboringer fra 2018, men er dog konstateret i en nærliggende råstofboring fra 1992, se Appendiks E. Det kan ikke afvises, at der flere steder kan forekomme lokale lommer og lag af silt i gruslaget. I gruslaget regnes der derfor med forekomst af 1,0 m tykke siltlag pr. 3,0 m i dybden. I relation til hyppighed og mægtighed af faktisk trufne siltlag er dette en konservativ betragtning.

Ved eftervisning af skråningsstabilitet for udgravning nær vindmøllen anvendes det i Tabel 1 anførte designprofil med karakteristiske styrkeparametre.

Tabel 1 Designprofil for udgravning nær vindmølle. Styrkeparametre er karakteristiske.

Dybde [m u.t.]	Jordart	Rumvægt γ / γ' [kN/m ³]	Friktionsvinkel ϕ' [grader]	Effektiv kohæsion c' [kN/m ²]	Udrænet forskydningsstyrke c_u [kN/m ²]
0 – 1,5	Moræneler	21 / 11	30	5	50
1,5 – 4,0	Sand	18 / 10	35	-	-
4,0 – 12,0	Silt	19 / 10	32	-	-
12,0 – 27,0*	Grus*	18 / 10	37	-	-
12,0 – 27,0*	Silt*	19 / 10	32	-	-
27,0 –	Moræneler	21 / 11	32	20	200

* Skiftevis 2,0 m grus og 1,0 m silt

2.2.1 Vandspejlsforhold

Vandspejlet er målt til 10,5 á 13,0 m u.t. svarende til kote +35,0 á +37,5 m DVR90. Der kan forekomme sæson- og nedbørsafhængige variationer for vandspejlet.

Ved eftervisning af udgravningens stabilitet fastlægges designvandspejlet til 12,0 m u.t., svarende til kote +37,0 m DVR90.

2.3 Laster og sikkerheder

Beregningerne henføres til konsekvensklasse CC2, $K_{FI} = 1,0$, med partialkoefficienter $\gamma_{cu} = 1,8$, $\gamma_c = 1,2$ og $\gamma_\phi = 1,2$ på jordens styrkeparametre iht. EC7 DK-NA 2021.

Lasterne i vindmøllens fundament er skønnet konservativt på baggrund af vindmøllens type og størrelse. Vindmøllen er af typen NM 750-200/48 med en navhøjde på 45,0 m og en rotordiameter på 48,0 m.

For denne type vindmølle kan der erfaringsmæssigt forventes en regningsmæssig last i vindmøllens FUK på 150 á 500 kPa. Ved eftervisning af udgravningens stabilitet benyttes en regningsmæssig fladelast på 500 kPa i FUK, svarende til den størst mulige forventede last.

3 Stabilitetsberegning

Eftervisning af skrånings stabilitet er udført i beregningsprogrammet Geostudio SLOPE/W ved anvendelse af Morgenstern-Price beregningsmetoden.

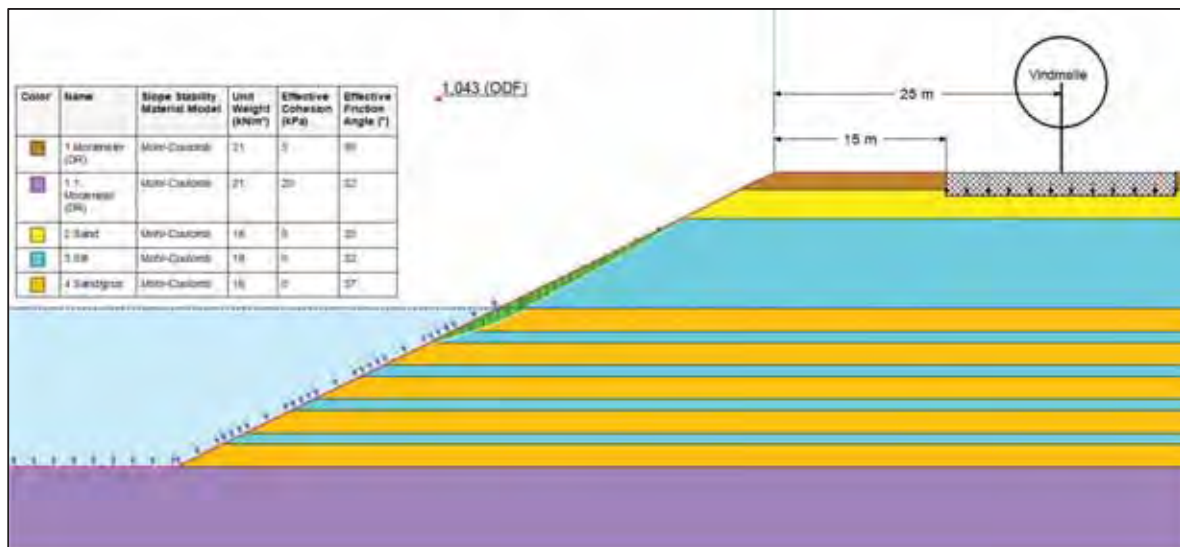
Beregningen er udført med optimering af den kritiske brudfigur.

Skråningen er modelleret med hældning 1:2 både over og under grundvandsspejlet indtil bunden 27,0 m u.t., som svarer til det dybeste niveau for undersiden af gruslaget.

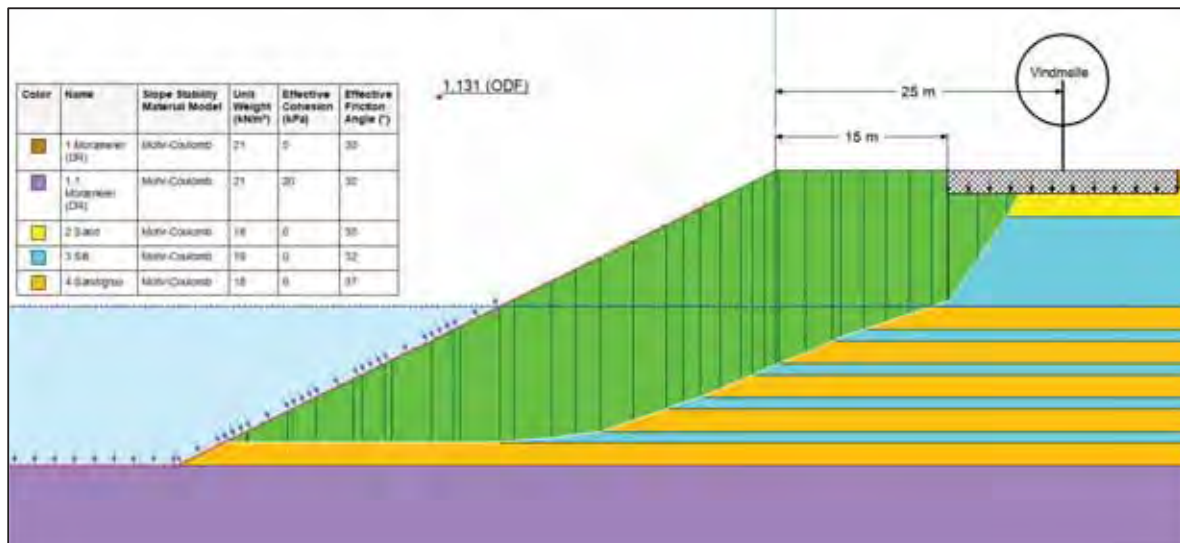
Skråningens stabilitet konstateres eftervist ved beregning af en *Over Design Factor* (ODF). Ved værdier på 1,0 eller derover er skråningen stabil.

Den kritiske brudfigur, som fremgår af Figur 3, er et overfladebrud i det store siltlag og et øvre gruslag. Stabiliteten for denne brudfigur er eftervist med ODF = 1,043.

Stabiliteten er ligeledes eftervist for et totalstabilitetsbrud fra vindmøllefundamentet, som fremgår af Figur 4. Stabiliteten for denne brudfigur er eftervist med ODF = 1,131.

Figur 3 Stabilitetsberegning, overfladebrud. ODF = 1,043.

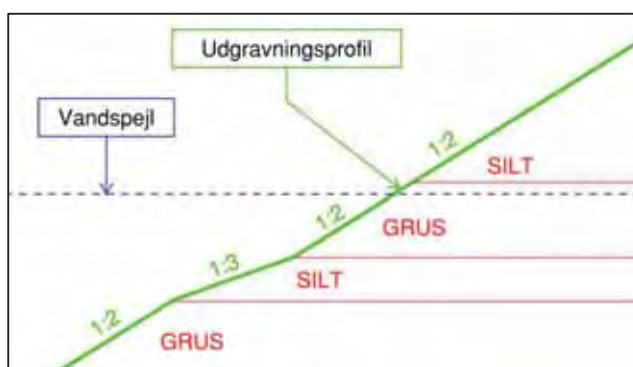
Figur 4 Stabilitetsberegning, brud fra vindmøllefundament. ODF = 1,131.

4 Udførelse

Udgravning nær vindmøllen skal udføres med den angivne respektafstand på 25,0 m og med hældning 1:2 eller fladere både over og under grundvandsspejlet.

Udgravning nær gasledningen vurderes ikke som værende mere kritisk end udgravning nær vindmøllen. Det vurderes, at der ligeledes kan udgraves med hældning 1:2 både under og over grundvandsspejlet, såfremt respektafstanden på 5,0 m fra ledningsmidte overholdes.

Ved udvinding af selve gruset under grundvandsspejlet kan der opstå risiko for underminering af et eventuelt siltlag. For at forebygge dette anbefales det at grave med hældning 1:3 i den silt, der træffes i gruslaget under grundvandsspejlet. Når der er gravet gennem siltlaget, kan udgravning i gruset fortsættes med hældning 1:2. Det anbefalede udgravningsprincippet er skitseret på Figur 5.

Figur 5 Udgravningsprincip ved forekomst af silt i gruslaget under grundvandsspejlet.

5 Konklusion

De stabilitetsmæssige forhold ved udgravning nær vindmøllen og gasledningen er undersøgt ved beregning i SLOPE/W.

Stabiliteten for en udgravning med anlæg 1:2 både over og under vandspejl er eftervist, såfremt der holdes en respektafstand på 25,0 m til vindmøllens midte. Hvis der træffes silt i gruslaget under vandspejlet, bør der graves med hældning 1:3 i det pågældende siltlag. Herefter kan der igen graves med hældning 1:2 i gruslaget.

Det vurderes, at samme udgravningsprincip og -hældning kan anvendes for udgravning nær gasledningen, såfremt der holdes en respektafstand på 5,0 m fra ledningsmidte.

Appendiks

Indholdsfortegnelse

- A Højby boringer, Butler boreteknik. Februar 2018.
- B Højby boringer, Butler boreteknik. April 2018.
- C Tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding, Region Syddanmark. 18. juni 2020.
- D Materiale fra Odense kommunes weblager, Odense kommune. Modtaget af Nymølle Stenindustrier A/S, maj 2023.
- E Borerapport råstofboring, DGU nr. 146.2132. 1992.

Rindebækvej 21-22.02.2018

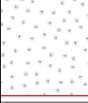

500 m

250

0

Dybde (m)	Prøve	Analyseret	Lithologi	Lithologi	Beskrivelse
0				MULD	
1				Moræneler	
2					
3				SAND, ml	
4	1.1				
5					
6	1.2			SAND, fint-ml	
7	1.3			SAND, fint, stærkt leret og siltet, ler striber	
8	1.4			SAND, fint-ml	
9					
10				SAND, fint-ml, et par striber med groft grus	
11	1.5			SAND, ml-gr, stærkt gruset, stenet	skuren
12				LER	de nederste 15cm grovere sand
13				SAND, ml,	
14	1.6			LER	SANDSPAND, 14,5m tiltagende stenmængde
15	1.7			SAND, ml-gr, stærkt gruset, stenet	7x10cm sten, der er større sten som ikke kommer med op.
16					

Dybde (m)	Prøve	Analyseret	Lithologi	Lithologi	Beskrivelse
0				MULD	
1				Moræneler	
2				SAND, ml	
3				LER	
4				SAND, ml	
5				LER	
6				SAND, ml	
7				LER	
8				SAND, ml	
9				LER	
10				SAND, ml	
11				LER	
12				SAND, ml-gr (mest ml)	
13				SAND, ml-gr, enkelte gruskorn	
14					STOP: Hul skrider sammen
15					
16					

Dybde (m)	Prøve	Analyseret	Lithologi	Lithologi	Beskrivelse
0				MULD	
0				Moræneler	nederste 30cm med sandslirer og sten
1					mørkt sand
2				SAND, ml, enkelte gruskorn, svagt leret,	lyst sand
3				SAND, ml	
4				SAND, fint	
5	3.1			LER/SILT, SAND, fint	
6				LER	
7				LER, sandet	
8				SAND, ml-gr	
9				SAND, fint-ml	Prøve blandet sammen
10	3.2			LER/SILT, stærkt sandet	
11				SAND, ml, stærkt leret	Prøve blandet sammen
12	3.3			SAND, ml, stærkt leret	
13				SAND, grus, sten	
14					STOP: Hul skrider sammen
15					
16					

Dybde (m)	Prøve	Analyseret	Lithologi	Lithologi	Beskrivelse
0				MULD	
1				Moræneler	
2					
3					
4				Lagdelt. SAND, gr, SILT/LER, SAND, ml	
5				LER	
6				Lagdelt. SAND, fint-ml, stærkt leret/siltet	
7				SAND, ml	
8				LER	
9				SAND, ml	
10				LER, med sand striber	
11				SAND, ml	
12	4.1			SAND, ml-gr	
13				SAND, ml-gr, gruset, svagt stenet	
14				SAND, gr, svagt gruset	
15					STOP: Hul skrider sammen
16					

Dybde (m)	Prøve	Analyseret	Lithologi	Lithologi	Beskrivelse
0				MULD	
1				Moræneler	
2					
3					
4				SAND, fint, leret	
5	5.1			SAND, fint, meget stærkt leret	overjord
6					
7				LER, ingen sten, våd	
8					Mellem 9 og 10m, Silt/ler stribe 2cm
9				SAND, ml	
10					STOP: Hul skrider sammen
11					
12					
13					
14					
15					
16					

Dybde (m)	Prøve	Analyseret	Lithologi	Lithologi	Beskrivelse
0				MULD	
1				Moræneler	
2					
3				SAND, fint, stærkt leret og siltet	
4	6.1				
5				SAND, ml	
6				LER	
7	6.2			SAND, ml	
8					
9				LER	
10					
11				SAND, fint, siltet	
12	6.3			SAND, ml-gr	
13					
14					STOP: Hul skrider sammen
15					
16					

8. Sdr. Nærrå / Rindebækvej 9

Dybde (m)	Prøve	Analyseret	Lithologi	Lithologi	Beskrivelse
0				MULD	
0.5				SAND, fint-ml, mest ml, leret	
1				SAND, fint-ml, stærkt siltet, leret	
2				Moræneler, gruset	
3				LER, stærkt siltet, sandstriber	
4				SAND, fint-ml, leret	
4.5				SAND, ml, lerstriber	
5	1.1			LER, sandstriber	
5.5				SAND, fint-ml, mest ml	1.1+1.2: MB=1,2
6					
7	1.2			SAND, ml, enkelte gruskorn, 10cm siltstrib	
8				LER, sandet	
8.5				SAND, stærkt leret	
9				LER	
9.5				SAND, ml	
10				SAND, fint-ml, ler slirer	
10.5				SAND, ml	
11				LER	
11.5				SAND, ml	
12	1.3			LER	
12.5				SAND, ml	
13	4	X		SAND, ml-gr, gruset (12%), enkelte sten	
13.5				Vand grumset og et par lerklumper i materialet som ligner prøve 1.5	SANDSPAND
14					
15	1.5	X		SAND, ml-gr, gruset (23%), stenet (22%)	
16					
17	1.6	X		STÆRKT GRUSET, SAND, gr, stenet (22%)	Sten: 8x13cm
18					Svært at komme ned fra 17-18m rullemejsel bruges og knuser stor sten.
19	1.7	X		SAND, gr, stærkt gruset (29%), stenet (22%)	Ved 18m bruges pikes for at rykke rundt på stenene. Sten: 7x16cm
20					
21					
22	1.8	X		SAND, gr, gruset (20%), stenet (23%)	Sten: 10x15cm
23					
24	1.9	X		STÆRKT GRUSET (40%), stærkt stenet (33%), sand, gr	flere sten
25				Moræneler, reduceret	
26					
27					
28					
29					

Dybde (m)	Prøve	Analyseret	Lithologi	Lithologi	Beskrivelse
0			MULD		
1			Moræneler		
2			Moræneler, fed		
3			SAND, ml		
4	2.1	X	SAND, ml, enkelte gruskorn, lysere		
5			SAND, fint, silt slirer		
6			LER		MB=2,7
7	2.2	X	SAND, fint, SILT		
8			SAND, ml		
9			SILT, stærkt leret		
10	2.3	X	SAND, fint		
11	2.4		SAND, fint, meget stærkt siltet		
12			SILT, stærkt leret		
13	2.5		Graderet lagdeling finere opad: SILT, sand, fint, leret Tiltagende sandindhold		
14			SAND, gruset		Pikes brugt
15	2.6	X	STÆRKT GRUSET (39%), SAND, ml-gr, stenet (17%)		
16					
17					Sten23-24m: 7x15cm
18					
19					
20					
21	2.7	X	SAND, gr, stærkt gruset (31%), stenet (10%)		
22					
23					
24					
25					
26	2.8	X	SAND, ml-gr, stærkt gruset, stenet (10%)		
27					
28			LER		Store klumper ler kommer med op i sandspanden
29					

Dybde (m)	Prøve	Analyseret	Lithologi	Lithologi	Beskrivelse
0				MULD	
1				Moræneler, fed, våd	
2					
3				SAND, fint-ml, ler slirer, siltet	
4	3.1			SAND, fint-ml, mest ml	5cm lerslirer 3.1+3.2: MB=2,7
5					
6	3.2	X		SAND, fint, siltet	
7				SAND, ml-gr, gruset, svagt stenet	Fugtig
8					
9	3.3			SAND, fint, stærkt siltet, leret	
10	3.4			SAND, ml	
11				SAND, ml	Vandspejl mellem 10 og 11m SANDSPAND
12				SAND, ml-gr, svagt gruset	
13				SAND med SILT og LER striber	klumper i materiale fra sandspand
14					
15					
16	3.5	X		SAND, ml-gr, mest gr, stærkt gruset (33%), stenet (18%)	
17					
18					
19					
20				Moræneler	
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					

Dybde (m)	Prøve	Analyseret	Lithologi	Lithologi	Beskrivelse
0				MULD	
1				Moræneler	
2					
3				SAND, ml	Prøve 4.1: 2,8-6,75m prøve: MB= 3,2
4				SAND, ml, siltet, lerklumper	
5				SAND, fint, svagt siltet	
6	4.2	X		SAND, fint, stærkt leret	MB = 4,5
7				LER	MB<2,5
8					
9	4.3	X		SAND, fint-ml, svagt leret	svagt leret fra 9-10m
10					
11				LER	
12				SAND, ml	Vandspejl pejlet dagen efter 11,5m
13					
14				SAND, ml-gr	Sandspand fra 14m
15					flere sten op til 8x15
16					
17					
18					
19	4.4	X		STÆRKT GRUSET, sand, gr, stenet (18%)	
20					
21					
22					
23	4.5	X		SAND, gr, Stærkt gruset, stenet (21%)	Sten: 10x14
24				SAND, gr, Stærkt gruset, stenet	sten: 9x11
25				SAND, gruset, siltet, leret	Hullet kan stå selv uden at falde sammen hvilket tyder på højt indhold af finstof. Ingen klumper i sandspand
26				LER, små grus korn	
27					
28					
29					

Dybde (m)	Prøve	Analyseret	Lithologi	Lithologi	Beskrivelse
0				MULD	
1				Moræneler	
2				SAND, ml	
3	5.1			LER med sandstriber	Lerstribe fra 5,1-5,15
4				SAND, ml	
5				LER med sandstriber	
6	5.2			SAND, ml, leret	
7				SAND, ml	
8	5.2			SAND, ml, svagt leret	
9				SAND, ml	
10				LER	
11	5.3			SAND med lerstriber	Ierklumper
12				SAND, ml, leret	
13				SAND, ml	
14				SAND, ml, mere groft sand	
15				SAND, ml-gr	SANDSPAND fra 13m Fra 12,75m, 10cm stærkt siltet
16					Flere sten op til 8x14
17					
18					
19	5.4	X		STÆRKT GRUSET, SAND, gr, stenet (16%)	
20					
21					
22					
23					
24					
25				Moræneler	
26					
27					
28					
29					

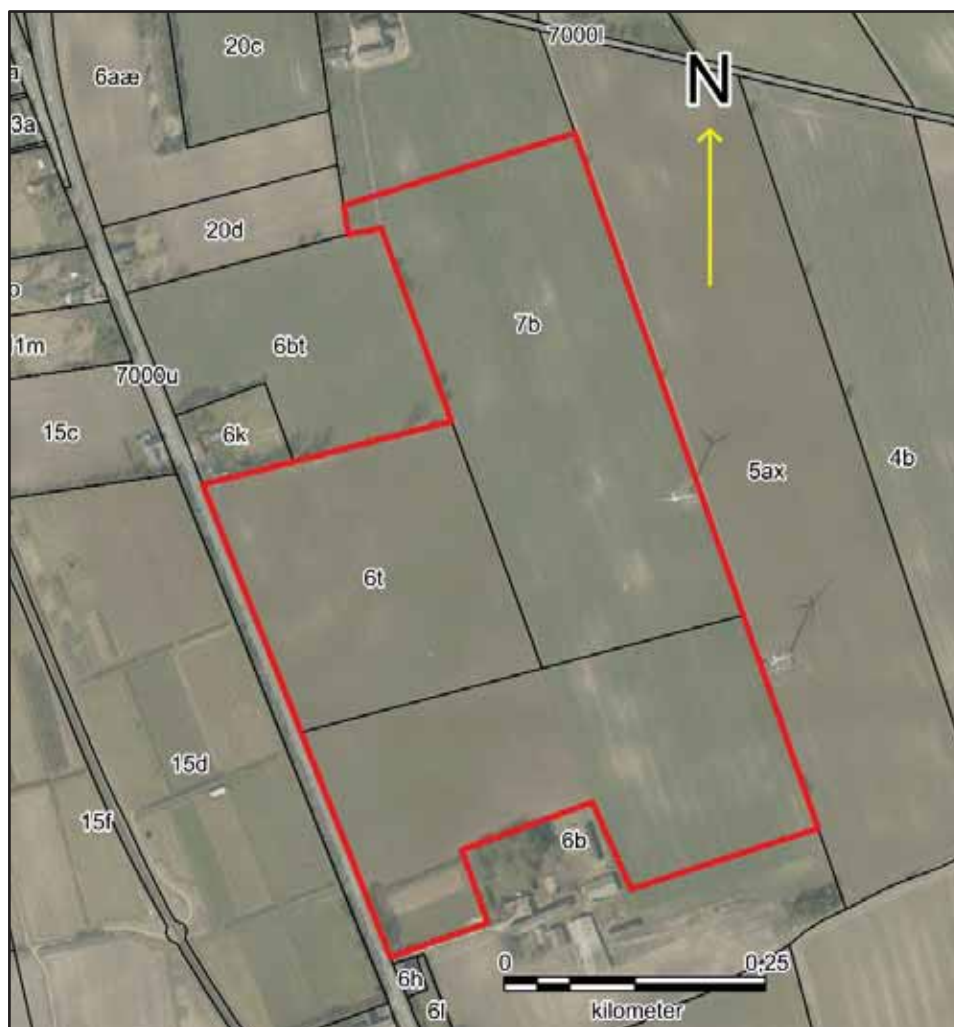
Nymølle Stenindustrier A/S
Østre Hedevej 2
4000 Roskilde

CVR-nr. 48 88 54 11

Klima og Ressourcer
Kontaktperson: Gitte Gro
E-mail: gitte.gro@rsyd.dk
Direkte tlf.: 29201940
KS: JTV
Dato: den 18. juni 2020
Sagsnr.: 19/11086

TILLADELSE TIL ERHVERVSMÆSSIG RÅSTOFINDVINDING

af sand, sten og grus gældende til den 18. juni 2030 på dele af matr.nr.
6b, 6t og 7b Højby By, Højby i Odense Kommune.

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	Afgørelse	2
1.1	Tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding	2
1.2	Før tilladelsen tages i brug	3
1.3	Ejerforhold	4
2	Sagens baggrund	4
2.1	Ansøgningens indhold	4
2.2	Beskrivelse	5
3	Vilkår.....	5
3.1	Omfang.....	5
3.2	Drift.....	6
3.3	Adgangsforhold og afstande	8
3.4	Forebyggelse af forurening, håndtering af affald mv.	11
3.5	Efterbehandling m.m.....	12
4	Generelle bestemmelser	13
5	Sikkerhedsstillelse	15
6	Ansøgningsprocessen	16
6.1	Myndighedshøring	16
6.2	Miljøvurderingsloven	19
6.3	Partshøring	20
7	Regionens vurdering af sagen	25
7.1	Lovgrundlag	25
7.2	Gennemgang af hensyn og vurderinger	26
8	Klagevejledning og underretning	32
8.1	Klagevejledning (først gældende ved den endelige tilladelse).....	32
8.2	Underretning om afgørelsen	33
9	Bilag	34
1.	Oversigtskort I og II	
2.	Grave- og efterbehandlingsplan	
3.	Screeningsafgørelse inkl. VVM-skema	
4.	Kortrids med ledningsinteresser	
5.	Udtalelse fra museet	
6.	Vandindvindingstilladelse	
7.	Overkørselstilladelse	

1 AFGØRELSE

Forud for meddelelse af denne tilladelse har Region Syddanmark vurderet, hvilke vilkår, der skal fastsættes, samt foretaget en hensynsafvejning i henhold til råstoflovens § 3.

Der redegøres i afsnit 7 nærmere for afvejningen af hensyn samt vurderingen af hvilke vilkår, indvindingen kræver.

Afgørelsen er truffet på baggrund af:

- råstofloven
- miljøvurderingsloven
- Region Syddanmarks Råstofplan 2016
- habitatbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 1595 af 6. december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter)
- habitatdirektivet (direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter) og
- vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 5/1984, "Ekstern støj fra virksomheder".

Øvrigt lovstof, som der henvises til i teksten:

- affalds- og råstofafgiftsloven
- jordforureningsloven
- olietankbekendtgørelsen
- forvaltningsloven
- vejloven

Samtidige afgørelser fra andre myndigheder:

Odense Kommune har meddelt

- Den 9. september 2019 tilladelse til indvinding af råstoffer under grundvandsspejl jf. vandforsyningslovens § 26 samt indvinding af vand til støvbekæmpelse jf. vandforsyningslovens § 20, se bilag 6 for kopi af afgørelsen.
- Den 11. juli 2019 overkørselstilladelse til Svendborgvej jf. vejloven (Lov om offentlige veje) se bilag 7 for kopi af afgørelsen.

1.1 Tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding

Region Syddanmark meddeler hermed tilladelse til indvinding af op til 300.000 m³ sand, grus og sten årligt på ca. 24 ha af matr.nr. 6b, 6t og 7b Højby By, Højby. i Odense Kommune. Se oversigtskort herunder:

Oversigtskort over området.

Tilladelsen meddeles i medfør af råstoflovens § 7, stk. 1. Tilladelsen er betinget af vilkårene, som er stillet i medfør af råstoflovens § 10 og tilhørende forudsætninger.

Vilkårene er også bindende for ejere og indehavere af andre rettigheder over ejendommen uden hensyn til, hvornår retten er stiftet og uanset om der er sket tinglysning.

Såfremt hele ressourcen ikke er indvundet ved tilladelsens udløb, kan der ansøges om en ny tilladelse eller der kan ansøges om tilladelse til udvidelse eller ændring af indvindingsområdet.

Råstofforudtilladelsen kan tilbagekaldes af råstofmyndigheden i tilfælde af grov eller gentagen overtrædelse af vilkårene, jf. råstoflovens § 11.

Tilladelsen bortfalder jf. § 10, stk. 7, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter meddelelsen eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år.

1.2 Før tilladelsen tages i brug

Region Syddanmark skal give accept til at indvindingen påbegyndes herunder arbejdet med at af-rømme overjord. Følgende forudsætninger skal være opfyldt:

- Klagefristen skal være udløbet. Evt. klager over tilladelsen har som udgangspunkt opsættende virkning. Derfor skal klagefristen være udløbet før regionen kan give accept til indvinding.
- Afsættelse af indvindingsarealet jf. vilkår 4.
- Sikkerhedsstillelse. Der skal være stillet en økonomisk sikkerhed for efterbehandlingen af indvindingsarealet, se nærmere under kapitel 5.
- Afsættelse af indvindingsarealet jf. vilkår 4.
- Etablering af vejadgang skal udføres før der kan transporteres råstoffer fra arealet.
- Kabler på projektarealet skal omplaceres inden de underliggende råstoffer indvindes, alternativt skal der holdes respektafstand så kablerne ikke beskadiges, jf. ledningskortrids bilag 4.

Dispensationer og tilladelser uden for samordningspligten:

- Den 11. juli 2019 overkørselstilladelse til Svendborgvej jf. vejloven (Lov om offentlige veje) se bilag 7 for kopi af afgørelsen.

Øvrige tilladelser og/eller dispensationer i forbindelse med råstofindvindingen, som ikke er nævnt i denne tilladelse, skal indhentes separat.

1.3 Ejerforhold

Ifølge tingbogen står Sine Højgaard Jørgensen som ejer af matr.nr. 6b, 6t og 7b Højby By, Højby. Ejer har givet samtykke ved underskrift på ansøgningen.

2 SAGENS BAGGRUND

2.1 Ansøgningens indhold

Nymølle Stenindustrier A/S har ansøgt om:

- Tilladelse til årlig indvinding af 300.000 m³ sand, grus og sten, heraf op til halvdelen under grundvandsspejlet, på ca. 24 ha af matr.nr. 6b, 6t og 7b Højby By, Højby, i Odense Kommune.
- At indvinde til 25 meter under terræn og 14 meter under grundvandsspejlet.
- Driftstider fra 6-18 for læsning og 7-18 for produktion på hverdage og 7-12 på lørdage.
- At anvende råstofferne til vejmaterialer og betontilslag.
- At anvende følgende maskiner: 2 læssemaskiner, 1-2 mobile sorteranlæg, 1 suger, 1 knuser, 1 gravemaskine, og et årligt forbrug af ca. 800 liter olie og 300.000 liter diesel.
- At anvende 3 m³ vand i døgnet til støvbekæmpelse indvundet fra gravesø.
- At etablere adgangen til råstofgraven ad Svendborgvej.

2.2 Beskrivelse

Der er ansøgt om tilladelse til råstofindvinding på et areal der er udlagt som graveområde for sand, grus og sten i Region Syddanmarks Råstofplan 2016. Der søges om at indvinde sand, grus og sten til vejmaterialer og betontilslag. Det ansøgte areal (projektarealet) fremgår af oversigtskort på bilag 1.

Terrænet ligger i kote 46-49. Terrænet falder svagt mod nordvest. Overjordsmægtigheden er forventet 3-8 meter. Råstoffykkelsen varierer på arealet og når stedvist 25 meters mægtighed, heraf er ca. 14 meter under grundvandsspejl. Muld og overjord vil blive lagt i depoter og anvendt til etablering af støjvolde der skal mindske gener ved gravningen.

Grundvandsspejlet forventes at ligge i kote 36. Den planlagte gravedybde over grundvandsspejl falder således mod nordvest fra 16-13 meter.

Affald som genereres i forbindelse med aktiviteterne i råstofgraven bortskaffes ved Avista Oil Denmark som afhenter olie og Stema som henter andet affald.

Der ligger en vindmølle inden for arealets østlige afgrænsning og en uden for og op til den østlige afgrænsning. Se oversigtskort for placering. Der løber en gasledning ned gennem arealet. Der skal holdes respektafstand til ledningen og projektarealet vil derfor blive delt op i to delområder.

I ansøgningens efterbehandlingsplan fremgår det, at arealet skal efterbehandles til natur. Det efterbehandlede terræn vil bestå af to lavninger hvor der ligger to eller flere søer i bunden. Dette skyldes den førnævnte gasledning som ikke kan flyttes. Det efterbehandlede areal vil forventeligt variere mellem kote 49 og kote 36. De efterbehandlede søer forventes at blive op til 14 meter dybe.

3 VILKÅR

I dette afsnit fremgår vilkårene, der er tilknyttet tilladelsen. Vilkårene er som udgangspunkt stillet med hjemmel i råstofloven. Det fremgår, hvis de er stillet efter anden lovgivning.

3.1 Omfang

1. Tilladelsen er gældende 10 år frem, hvorefter tilladelsen udløber.
2. Der må årligt indvindes 300.000 m³ sand, grus og sten, heraf op til 150.000 m³ under grundvandsspejl..
3. Indvindingen skal ske inden for det på bilag 1 indtegnede område (herefter kaldet projektarealet). Der skal ske en løbende efterbehandling af afgravede arealer i samme takt som indvindingen skrider frem.

4. Grænsen for det område, der må graves skal sættes af i marken efter nærmere aftale med Region Syddanmark. Pælene til afmærkning mv. må ikke fjernes, og skal sikres, så de ikke bliver beskadigede. Det kan f.eks. ske med betonringe.
5. Råstofindvindingen skal tilrettelægges og udføres i overensstemmelse med graveplanen, jf. bilag 2. Eventuelle ændringer i graveplanen skal godkendes skriftligt af Region Syddanmark.
6. Til råstofindvinding, herunder efterfølgende behandling af materialerne, må kun anvendes de i ansøgningen angivne maskiner: 2 læssemaskiner, 2 mobile sorteranlæg, 1 suger, 1 knuser, 1 gravemaskine. Afvigelser herfra kan kun ske efter forudgående skriftlig accept fra Region Syddanmark.
7. Region Syddanmark skal til enhver tid holdes underrettet om, hvem der forestår indvindingen.
8. Driftsmedarbejdere skal være bekendt med vilkårene i denne tilladelse samt den til en hver tid gældende grave- og efterbehandlingsplan.

3.2 Drift

9. For at beskytte naboer mod støj er der fastsat driftstider, som er i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledning *Ekstern støj fra virksomheder* (vejledning nr. 5/1984).

Råstofgravens driftstider er:

- a. Råstofindvinding: mandag til fredag kl. 7- kl.17, dog ikke helligdage.
  - b. Udlevering og læsning kan ske i tidsrummet: mandag til fredag kl. 6- kl.17, dog ikke helligdage.
  - c. Udlevering og læsning kan desuden ske på lørdage kl. 7 – 13 efter forudgående advisering af Region Syddanmark og nærmeste naboer på aftalt medie, fx mail.
  - d. I helt enkeltstående tilfælde kan det være nødvendigt at fravige de generelle åbnings-tider. Dette må kun ske med skriftlig accept fra Region Syddanmark.
10. Efter etableringsfasen må det ækvivalente støjniveau (det vil sige støjens middelværdi over et længere tidsrum: Om dagen 8 timer og om natten 0,5 timer) fra indvindingsområdet i driftssituationen ikke overstige følgende værdier målt/beregnet ved nabobebyggelser:

Dage	Tidsrum	Støjniveau*
Mandag – fredag	07.00 – 18.00	55 dB (A)
Lørdag	07.00 – 12.00	
Mandag – fredag	06.00 – 07.00	40 dB (A)

Tabel 1. Driftstider og støjgrænser.

Det maksimale støjniveau (peak) må i alle dage i tiden fra kl.06.00 til kl. 07.00 ikke overstige 55 dB (A) målt/beregnet ved nærmeste nabobebyggelse.

11. Hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet, skal virksomheden ved målinger eller beregninger dokumentere at ovenstående støjgrænser overholdes. Udgifterne hertil afholdes af virksomheden. Nævnte målinger/ beregninger skal udføres og rapporteres i henhold til gældende støjvejledninger, og skal udføres af et laboratorium eller person, som er godkendt til dette af Miljøstyrelsen.

Viser målingerne/beregningerne, at virksomheden overskrider grænseværdierne, skal virksomheden lade foretage afhjælpende foranstaltninger.

12. Virksomhedens drift må ikke give anledning til andre typer støjgener, som efter råstofmyndighedens vurdering er væsentlige ved omgivende beboelser. Såfremt der er væsentlige gener eller de vejledende støjgrænser ikke overholdes, skal der træffes foranstaltninger til at nedsætte støjgener (f.eks. ved at indkapsle maskindele eller montere gummisold, afskærme støjkluder med støjskærme eller ved at placere volde mod de nærliggende beboelser), således at væsentlige gener undgås og vejledende støjgrænseværdier overholdes.
13. Virksomhedens drift må ikke give anledning til gener i form af rystelser og vibrationer eller særlige lydmonstre inkl. impulsstøj, som efter råstofmyndighedens vurdering er væsentlige ved omgivende beboelser og øvrige typer opholdsrum. Råstofmyndigheden vil tage udgangspunkt i gældende vejledninger og retningslinjer ved vurderingen af, om der er tale om væsentlige gener.

Ved tilladelsens ikrafttrædelse gælder således følgende vejledende krav vedr. lavfrekvent støj og infralyd samt vibrationer (vægtet accelerationsniveau):

Anvendelse	Tidspunkt	Lavfrekvent støj (A-vægtet niveau: 10 – 160 Hz)	Infralyd (G-vægtet lyd-niveau)
Beboelsesrum, herunder i børneinstitutioner og lign.	18.00 – 07.00	20 dB	85 dB
	07.00 – 18.00	25 dB	85 dB
Kontorer, undervisningslokaler og andre støjfølsomme rum	Alle tidspunkter	30 dB	85 dB
Øvrige rum i virksomheder	Alle tidspunkter	35 dB	90 dB
Anvendelse			Vægtet accelerationsniveau L_{aw}
Boligområder (inkl. byzone) (hele døgnet) Boliger i blandet bolig-/erhvervsområde (centerområder - byzone eller landzone) samt jf. støjvejledningen boliger i det åbne land fra 18.00 – 07.00 Børneinstitutioner og lignende			75 dB
Boliger i blandet bolig-/erhvervsområde (centerområder – byzone eller landzone) samt. Jf. støjvejledningen og boliger i det åbne land (07.00 – 18.00) Kontorer, undervisningslokaler og lignende			80 dB
Erhvervsbebyggelse			85 dB

Tabel 2. Grænser for lavfrekvent støj.

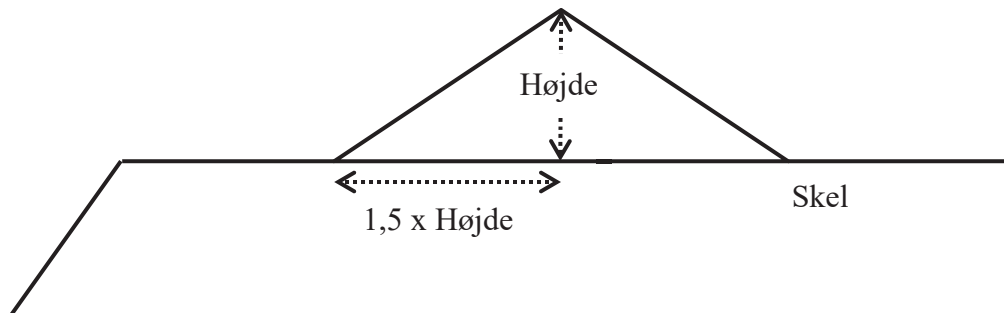
14. Hvis tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, skal indvinder for egen regning lade udføre målinger og beregninger og dokumentere at de vejledende grænseværdier for lavfrekvent støj og/eller vibrationer er overholdte. Målinger og beregninger skal udføres af akkrediteret laboratorium efter de gældende/gængse målemetoder og jf. de gældende støjvejledninger.
15. Driften må ikke give anledning til væsentlige støvgener uden for virksomheden. Der skal træffes de fornødne foranstaltninger til hindring af støvdannelse fra interne transportveje, materialebunker og produktionsanlæg mv. (f.eks. i form af vanding af gravefronter, lagerbunker og vanding samt renholdelse af interne veje).
16. Råstoffer og jorddepoter skal placeres til mindst mulig gene for nærliggende beboelsesejendomme.

3.3 Adgangsforhold og afstande

Vilkår efter råstofloven

---

17. Adgang til råstofgraven skal ske via Svendborgvej. Det er ikke tilladt at anvende andre adgangsveje.
18. Adgangsvejens hældning skal være således, at der ikke ledes vand og materialer fra adgangsvejen ud på offentlig vej.
19. Adgangsvejen skal renholdes, for at undgå at der trækkes materialer ud på offentlig vej.
20. Adgangsvejen skal uden for åbningstiden være aflåst/afspærret med bom eller kæde. Dette skal ske for at sikre, at uvedkommende ikke har adgang til råstofgraven, da dette erfaringsmæssigt udgør en risiko for at der deponeres affald eller for dieseltveri, hvilket udgør en forureningsrisiko.
21. Afrømning af overjord og etableringen af støjvolde mv. skal ske i en med Region Syddanmark nærmere aftalt periode. Naboerne skal informeres om denne etablering mindst 7 dage forinden opstart.
22. Der skal etableres støjvolde mod ejendommene Svendborgvej 460 og 472 for at mindske støjgener fra råstofgraven jf. grave og efterbehandlingsplan bilag 2 og principskitsen figur 1.

Figur 1. Principskitse for etablering af en støjvold med hældning 1:1,5.

23. For støjvoldene gælder:

- a. Støjvoldens fod skal placeres inden for projektarealet.
- b. Støjvoldens hældning må ikke udgøre en risiko for nedskridning.
- c. Støjvoldene skal have en højde på ca. 4 meter.
- d. Støjvoldene skal blive liggende i hele indvindingsperioden medmindre der foreligger skriftlig accept fra Region Syddanmark, og skal efter indvindingsens ophør fjernes.

24. Råstoffer og jorddepoter skal placeres til mindst mulig gene for nærliggende beboelsesejendomme.

Vilkår efter vejloven § 49, stk. 4

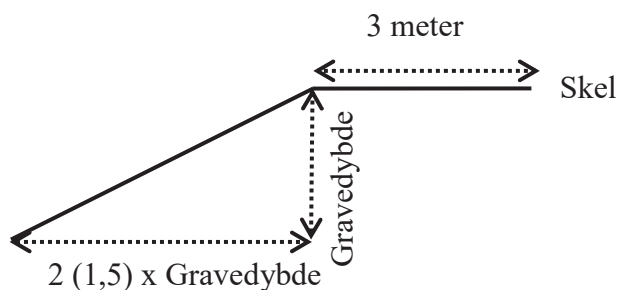
---

25. Vilkår i overkørselstilladelsen for etablering og vedligehold skal overholdes, jf. bilag 7.

Graveafstande og begrænsninger

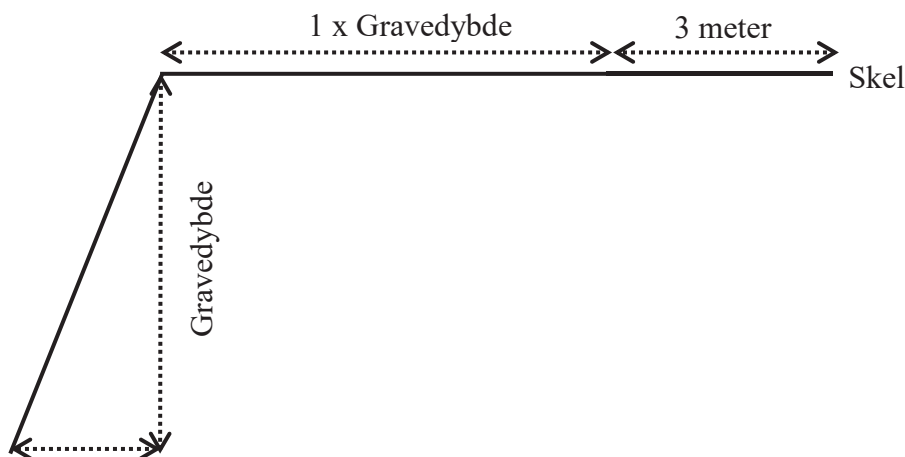
---

26. Der må ikke graves nærmere end 3 meter fra offentligt eller privatfælles vejskel. Der må efter de 3 meter ikke graves under et skråningsanlæg på max. anlæg 1:2, jf. figur 2.

Figur 2. Skråningsanlæg

27. Der må ikke graves nærmere end 3 meter fra privat vej, naboskel og hegn med mindre andet er aftalt med lodsejerne og godkendt skriftligt af Region Syddanmark. Der må efter de 3 meter ikke graves under et skråningsanlæg på 1:1,5, jf. ovenstående figur 2.
28. Der må ikke graves nærmere end 25 meter fra grundmurede bygninger. Der må efter de 25 meter ikke graves under et skråningsanlæg på 1:1,5.
29. Hvis der graves stejlere end vilkår 26-28 skal de 3 meter fra skel tillægges 1 x gravedybden, jf. figur 3.

Figur 3. Figur, der viser princip for gravning stejlere end vilkår 26 – 28.

30. Tilladt gravedybde er til forekomstens bund af sand, grus og sten under forudsætning af at skråningsanlæg overholdes.
31. Gravningen må ikke give risiko for nedskridning.

Vilkår efter diverse ledningslove/forskrifter m.v.

32. Der må ikke graves nærmere end 5 meter fra ledningsmidte af gasledning og skråningsanlæg skal etableres i 1:2, se bilag 4 for ledningsplacering.
33. Der skal holdes en respektafstand på 15 m fra vindmøllens fundament og skråningsanlæg skal etableres i 1:2, se bilag 1 for vindmøllens placering.
34. Det skal være muligt at komme til gasledning og vindmølle på ethvert tidspunkt med henblik på sikkerhed og servicering, ved tvivl skal lednings/vindmølleejere kontaktes.

3.4 Forebyggelse af forurening, håndtering af affald, vandindvinding mv.

Vilkår efter råstofloven

---

35. Muld- og evt. overjordsdepoter skal placeres inden for det ansøgte projektareal og således, at der ikke kan ske sammenblanding med andre materialer.
36. Den, der udnytter tilladelsen, skal drage omsorg for, at grundvandet ikke forurenes af olie-spild fra maskiner og eventuelle brændstoftanke, og for at gravearbejdet ikke forårsager ødelæggelse eller beskadigelse af vandforsyningen i området.
37. Alt arbejde med miljøfremmede stoffer skal ske i henhold til gældende miljøregler.
38. Hvis der påtræffes rørledninger inden for graveområdet, skal vandløbsmyndigheden straks orienteres og gravearbejdet standses.

Tankning og spild

39. Køretøjer og andre maskiner skal holdes i god stand, så der ikke forekommer oliedryp.
40. Tankning, service, reparation samt olieskift mv. på *selvkørende maskiner* skal foregå uden for det åbne indvindingsareal og på en måde så spild undgås. Alternativt skal det foregå på spildmætter.
41. Sorteringsanlæg, generatorer og andre mere *stationære anlæg* kan tankes fra en entreprenør-tank, der medbringes ved hver tankning. Tankanlægget skal være indrettet så spild undgås, og tankning skal foregå under konstant tilsyn.
42. Mindre olie- og kemikaliespild skal opsamles straks. Større, akut forurening skal anmeldes til kommunen (ring 112).

Opbevaring og oplag

43. Tanke, beholdere og tankanlæg (med olieprodukter, benzin og lignende) skal opfylde gældende miljøregler dvs. bl.a. olietankbekendtgørelsen og skal opbevares forsvarligt uden for det åbne indvindingsareal i aflåst container med spildbakke, så der ikke er risiko for forurening af jord og grundvand eller regn- og spildevandssystemer.

Affald og tilførsel af materialer

44. Bortskaffelse af affald skal ske i henhold til gældende affaldsregulativ for erhvervsaffald for Odense kommune.
45. Der må ikke deponeres affald eller andet, der kan forurene grundvand, jord og undergrund i grusgraven.

46. Der må ikke foretages afbrænding i grusgraven af hensyn til miljøet

47. Der må ikke tilføres fremmede råstoffer til sammenblanding med gravens råstoffer uden forudgående skriftlig accept fra Region Syddanmark.

Vilkår efter vandforsyningsloven

---

48. Alle vilkår i Odense Kommunes tilladelse til indvinding af grundvand samt midlertidig grundvandssænkning skal overholdes, jf. bilag 6.

3.5 Efterbehandling m.m.

Efterbehandlingsplanen er udarbejdet i overensstemmelse med Odense Kommunes hørings svar, landskabets karakter og lodsejers ønsker.

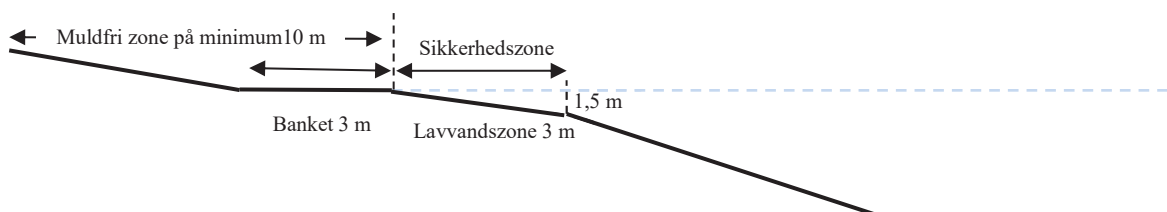
Vilkår efter råstofloven

---

49. Efter endt gravning skal der efterbehandles til natur med søer og uden brug af gødning og pesticider efter den godkendte grave- og efterbehandlingsplan, jf. bilag 2. Alle ændringer i efterbehandlingsplanen skal godkendes skriftligt af Region Syddanmark.

50. Hvis der efterbehandles til sø(er) større end 3 ha opstår der søbeskyttelseslinje(r) på 150 m fra søbredden. Hvis søbeskyttelseslinjen berører naboejendomme skal indvinder indhente samtykke fra ejer af ejendommen(e).

51. Ved etableringen af gravesøer anvendes følgende principskitse

Figur 4. Principskitse for efterbehandlingen af en gravesø

- Søen skal anlægges med jævnt skrånende bund og bredder.
- Langs søbredden i vandet skal der af sikkerhedsmæssige årsager etableres en 3,0 m bred og ikke over 1,5 m dyb lavvandszone.
- Søbreddens længde skal gøres så lang som mulig, så den bugter sig med mange næs og vige.

- d. Der må af hensyn til søens naturværdi ikke udsættes ænder, fisk, eller andre dyr i søen, og der må ikke fodres i eller nær søen.
52. Efterbehandlingsarbejdet skal påbegyndes og gennemføres så tidligt, som det under hensyn til råstofgravens drift er praktisk muligt.
53. Arealerne kan anlægges med varierende og forholdsvis stejle skråningsflader, dog maksimalt 1:1,5. Der kan visse steder efterlades lodrette, rå skræntpartier (geologiske profiler) efter aftale med regionen.
54. Forinden større efterbehandlingsarbejder påbegyndes, skal Region Syddanmark underrettes herom, således at evt. tvivlsspørgsmål omkring efterbehandlingsens udførelse kan afklares.
55. Projektarealet skal umiddelbart efter gravearbejdets afslutning ryddes for alle i tilknytning til råstofindvindingen opførte støjvolde, bygninger eller andet oplag, da det kan virke skæmmende.
56. Såfremt tilladelsen inddrages i medfør af råstoflovens § 11, stk. 1 indtræder efterbehandlingsforpligtigelsen omgående.
57. Efterbehandlingen skal være afsluttet inden tilladelsen udløber.
58. I tilfælde af gravning på tilgrænsende ejendomme kan Region Syddanmark på et hvilket som helst tidspunkt under som efter gravningens afslutning forlange gennemgravning og efterbehandling af skelområdet.
59. Der må ikke gødskes eller anvendes pesticider på projektarealet.
60. Der skal stilles en økonomisk sikkerhed for gennemførelsen af efterbehandlingen; se nærmere i afsnit 5. Region Syddanmark kan kræve sikkerhedsstillelsen forhøjet, hvis det findes nødvendigt på grund af ændringer i efterbehandlingsplanen og/eller andre forhold. Sikkerheden skal gælde til efterbehandlingen er udført og godkendt af Region Syddanmark.

4 GENERELLE BESTEMMELSER

Følgende gælder i øvrigt efter råstofloven og efter andre love og bestemmelser:

Tilsyn

Region Syddanmark er tilsynsmyndighed og fører tilsyn med at vilkår meddelt i medfør af råstofloven overholdes jf. råstoflovens § 31, stk. 1. Tilsynsmyndigheden kan meddele påbud om, at et ulovligt

forhold skal lovliggøres inden for en nærmere fastsat frist, jf. råstoflovens § 31, stk. 3. Tilsynsmyndigheden kan, såfremt et påbud ikke efterkommes inden for den fastsatte frist, lade de påbudte foranstaltninger udføre for den ansvarliges regning.

Tinglysning af efterbehandlingsvilkår

Når afgørelsen er endelig, tinglyser Region Syddanmark vilkårene for efterbehandling på ejendommen.

Vilkårene er bindende for ejere og indehavere af andre rettigheder over ejendommen uden hensyn til, hvornår retten er stiftet og uanset om der sker tinglysning. Vilkårene om efterbehandling skal efter reglerne tinglyses på ejendommene, når klagefristen er udløbet. Tinglysningen sker i medfør af råstoflovens § 10, stk. 6 med Region Syddanmark som påtaleberettiget.

Indvinder skal efter loven betale tinglysningsgebyret. Når tinglysningen er sket, sender regionen en regning for udlagt tinglysningsgebyr.

Når efterbehandlingen af indvindingsområdet er godkendt af Region Syddanmark, vil de tinglyste vilkår med undtagelse af vilkår 58 og 59 blive afløst og sikkerhedsstillelsen blive frigivet.

Arkæologi

Findes der under indvindingen grave, gravpladser, bopladser, ruiner eller andre jordfaste fortidsminder, skal fundet straks anmeldes til Odense Bys Museer. Danefæ og danekræ tilhører staten. Danefæ skal afleveres til Odense Bys Museer og danekræ til et af statens naturhistoriske museer. Indvindingen skal standses i det omfang den berører fortidsmindet.

Råstofafgift

Der skal betales råstofafgift ved indvinding af naturbundne råstoffer, jf. affalds- og råstofafgiftsloven.

Underretning ved konkurs, overdragelse af rettigheder mv.

I tilfælde af indvindingsvirksomhedens konkurs, betalingsstandsning m.v., er såvel ejendommens ejer, som den, der driver indvindingsvirksomheden, forpligtet til straks at underrette Region Syddanmark.

Ønsker man at overdrage indvindingstilladelsen til en anden, skal dette i god tid forinden anmeldes til Region Syddanmark, vedlagt en af den nye indvinder underskrevet erklæring, der fastslår, at man er bekendt med alle tilladelser, vilkår, aftaler mv. og er indforstået med at man overtager alle forpligtelser.

Der skal stilles sikkerhed fra den nye indvinder, og Region Syddanmark kan kræve en ny grave- og efterbehandlingsplan udarbejdet og indsendt til godkendelse.

Indberetning af indvunden mængde

Der skal hvert år gives oplysninger til Region Syddanmark om arten og mængden af de råstoffer, der indvindes i råstofgraven, samt om anvendelsen heraf. Indberetningen skal ske via den digitale løsning, som regionen udsender årlig information om til alle indvindere. Region Syddanmark videregiver indberetningen til Danmarks Statistik.

Indberetning til GEUS

Resultater af evt. udførte råstofboringer, prøveboringer i jorden samt geofysiske undersøgelser mv. skal indberettes til GEUS inden tre måneder efter udførelsen. Indberetningen skal ske på særlige skemaer, jf. råstoflovens § 28, stk. 1.

Tilførsel af jord

Tilførsel af såvel forurenede som u-forurenede jord til råstofgrave og tidligere råstofgrave er forbudt jf. jordforureningslovens § 52.

Forsyningsledninger

Opslag i LER har vist at Evida (tidligere Energy Fyn), TDC og NGF Nature Energy A/S har interesser på projektarealet, jf. råstoflovens § 9 er ledningsejerne parter i sagen. Før gravning påbegyndes, har indvinder pligt til at indhente oplysninger om ledningsføringer på arealet i Ledningsejerregisteret (LER) og lave aftaler om respektafstande eller flytning af ledninger.

5 SIKKERHEDSSTILLELSE

Nymølle Stenindustrier A/S skal stille en sikkerhed til sikring af efterbehandlingsarbejderne på matr. nr. 6b, 6t og 7b Højby By, Højby i Odense Kommune på kr. 1.875.000.

Beløbets størrelse er fastlagt ud fra et estimat på en efterbehandlingspris for natur inkl. søer på 125.000 kr., pr (åben) hektar. Grundlaget for beregning af sikkerhedsstillelsen er, at der skal efterbehandles til natur og at det åbne areal er jf. den fremsendte graveplan på maksimalt 15 ha.

Sikkerhedsstillelsens størrelse afhænger af, at det aktuelle gravefelt ikke overstiger 15 ha og kan reguleres, når Region Syddanmark skønner dette nødvendigt af hensyn til ændringer i prisniveau, graveplan, efterbehandling eller lignende.

Sikkerhedsstillelsen skal årligt indeksreguleres pr. 1. april efter Danmarks Statistiks reguleringsindeks for jordarbejder. Sikkerhedsstillelsen reguleres efter dette års indeks for 2. kvartal (108.47).

Sikkerhedsstillelsen skal være gældende indtil efterbehandlingsarbejdet er afsluttet og godkendt af Region Syddanmark, idet sikkerhedsstillelsen først da vil kunne frigives.

Der ønskes sikkerhedsstillelse i form af anfordringsgaranti uden udløbsdato fra ansøgers /indvinders pengeinstitut.

Sikkerhedsstillelsen skal fremsendes til Region Syddanmark, inden tilladelsen kan tages i brug.

6 ANSØGNINGSPROCESSEN

Afsnit 6.1 beskriver forløbet omkring myndighedshøringen og de indkomne høringssvar samt regionens bemærkninger til disse.

Under afsnit 6.3 beskrives forløbet omkring partshøringen, de indkomne høringssvar og regionens bemærkninger til disse.

6.1 Myndighedshøring

Ansøgningsmaterialet har i perioden 22. marts til den 19. april 2019 været i myndighedshøring jf. råstoflovens § 8 med henblik på samordning med andre myndigheder for at klarlægge, om en råstoff tilladelse på arealet kræver øvrige tilladelser, dispensationer og lignende. Materialet har været sendt til følgende myndigheder:

- Odense Kommune
- Odense Bys Museer
- Odense Vandcenter Syd
- Højby Vandværk
- Lindved Vandværk
- Evida (tidligere Energy Fyn)
- TDC

Desuden til ansøger, lodsejer og Fåborg Midtfyns Kommune til orientering.

Der indkom følgende høringssvar:

Fra Odense Kommune	Region Syddanmarks kommentarer
PLAN: Der er ingen planmæssige interesser der skal varetages.	
VEJ: Vejafdelingen har fået overdraget jeres sag. Jeg formoder, at I ønsker en overkørsel til råstofområdet fra Svendborgvej, mellem Svendborgvej 460 og 470.	Odense Kommune har efterfølgende meddelt en overkørselstilladelse.

<p>GRUNDTVAND: Området ligger i "Område med Særlige Drikkevandsinteresser (OSD). Det ligger i indvindingsoplandet til Højby Vandværk, men uden for de Borings Nære Beskyttelses Områder (BNBO).</p> <p>Højby Vandværk, er bekymret over, om beskyttelsen for grundvandet bliver god nok, når der skal indvindes råstoffer ovenover Højby Vandværks indvindingsopland. Højby Vandværks nærmeste boringer (DGU nr. 146.2050 og 146.2595), indvinde fra kalken i 89 mut og 101 mut.</p> <p>Grundet Højby Vandværks bekymringer vil der være mest effektivt, allerede her i opstartsfasen, at opstille kriterier for efterbehandlingsplanen. Jeg vil foreslå, at der efterlades gravesøer, at mulden sælges, så der efterlades et næringsfattigt område, hvor der ikke må gødes.</p> <p>VANDLØB: I forhold til vandløb og vandløbslov bemærkes følgende.</p> <p>Der er ikke optegnelser i drænarkivet over dræn inden for indvindingsområdet, så umiddelbart skal der ikke søges om regulerings tilladelser inden gravearbejdet kan påbegyndes. Det kan dog ikke helt udelukkes, at der er dræn eller andre rørledninger på arealet. Hvis der under gravearbejdet påtræffes rørledninger, skal vandløbsmyndigheden straks kontaktes med henblik på en afklaring af forholdene.</p> <p>Ca. 500 m. nord for indvindingsområdet ligger en rørlagt del af Højbyafløbet. Det skønnes ikke at råstofgravningen vil have negativ indvirkning på vandløbet.</p> <p>Ca. 70 m. syd for indvindingsområdet ligger den øverste rørlagte del af Fraugde bæk (Rindebæk). Det skønnes ikke at råstofgravningen vil have negativ indvirkning på vandløbet. Der kan dog godt være tilslutninger til vandløbet, som kommer inde fra graveområdet, hvis der er tilslutninger skal disse afbrydes så der ikke tilføres Fraugde bæk vand fra gravesøen eller procesvand fra grusgraven.</p> <p>Jeg tænker der skal stilles følgende vilkår til gravetilladelsen:</p>	<p>Odense Kommunes forslag til grundvandsbeskyttende tiltag er indarbejdet i efterbehandlingsplanen</p> <p>Odense Kommune har efterfølgende meddelt tilladelse til vandindvinding og til grundvandssænkning. De i tilladelsen</p>
---	---

<ol style="list-style-type: none"> 1. Hvis der påtræffes rørledninger inden for graveområdet, skal vandløbsmyndigheden straks orienteres og gravearbejdet standses. 2. Der må ikke føres vand ud af indvindingsområdet (spildevand fra mandskabs faciliteter undtaget). Dette gælder for gravesø vand, procesvand og vand fra oplagspladser kørende veje m.v. 	<p>stillede vilkår efter vandforsyningsloven skal overholdes.</p>
Fra Vores Elnet	Region Syddanmarks kommentarer
<p>Vores Elnet A/S - har et tinglyst 10 kV kabel på matrikel 7b, Højby by. Dette kabel forsyner en vindmølle på matrikel 7b, Højby By og skal omlægges for ansøger eller lodsejers regning, inden indvinding af sand, grus og sten kan påbegyndes.</p>	<p>Ansøger er i dialog med Vores Elnet med henblik på omlægning af kablet. Se også bilag 4.</p>
Odense Bys Museer	Region Syddanmarks kommentarer
<p>For at afklare fortidsminders udstrækning og potentiale vil det være nødvendigt at foretage en arkæologisk forundersøgelse, før anlægsarbejdet iværksættes. Forundersøgelsens resultater danner grundlag for en vurdering af, om arealet umiddelbart herefter kan frigives, eller om det vil være nødvendigt yderligere at foretage en egentlig arkæologisk udgravning. Iværksættelsen af en arkæologisk forundersøgelse vil således minimere risikoen for, at anlægsarbejdet senere må standses og udskydes efter bestemmelserne i Museumslovens §27 stk. 2.</p>	<p>Region Syddanmark opfordrer indvinder til at foretage en arkæologisk forundersøgelse som foreslået af Odense Bys Museer. Se også bilag 5 hvor museets fulde udtalelse ses.</p>

Tabel 3. Myndighedshøringssvar og kommentarer

Markmøde

Ansøger, Odense Kommune samt Region Syddanmark var på besigtigelse af arealet den 26. april 2019. Projektarealet var tilsået med hvede. Da der udbrød uvejr på besigtigelsestidspunktet var det alene tilkørselsvejen til arealet der blev vurderet på.

6.2 Miljøvurderingsloven

Screeningsafgørelsen

Projektet er opført på miljøvurderingslovens bilag 2, hvilket betyder at Region Syddanmark har foretaget en screening af projektet efter kapitel 8 i miljøvurderingsloven.

Region Syddanmark har på baggrund af den gennemførte screening vurderet, at projektet ikke antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet, jf. lovens § 16. Der er derfor ikke krav om en miljøvurdering, og der skal derfor ikke udarbejdes en miljøkonsekvensrapport i forbindelse med ansøgningen om tilladelse til erhvervsmæssig indvinding af råstoffer på det ansøgte areal.

Region Syddanmarks screeningsafgørelse inkl. vurdering fremgår af bilag 3.

Screeningsafgørelsen har været i høring ved berørte parter i perioden den 16. juli til den 19 august 2019. Regionen har modtaget høringssvar fra to naboer i perioden. Høringssvarene udtrykker bekymring for støv- og støjgener samt trafikbelastning som følge af en kommende grusgrav. Desuden udtrykkes bekymring for faldende ejendomspriser.

De indkomne høringssvar vedrører en generel bekymring for følgerne af at en grusgrav etableres på det ansøgte areal. I en råstoff tilladelse vil der blive fastsat vilkår der skal tage hensyn til faktorer efter råstoflovens § 3.

Efter udløb af høringsfristen har Region Syddanmark modtaget en mail fra en vindmølle ejer hvis vindmølle er placeret på det ansøgte areal, som angiver at han ikke er gjort til part og at dette er en fejl.

Regionen medgiver at vindmølle ejeren er part, og derfor er screeningsafgørelsen sendt i fornyet høring til ovennævnte vindmølle ejer, i perioden fra den 30. januar til den 27. februar 2020.

Regionen har modtaget høringssvar fra vindmølle ejer der omhandler bekymringer for:

- øget belastning af vindmøllens mekaniske dele samt overflade som følge af sandfygning og støv fra grusgravens produktion.
- Mindre indtjening som følge af ændrede luftstrømsforhold
- Risiko for at fundamentet under vindmøllen skrider.

Høringssvaret er kommenteret i afgørelsen.

Høringssvaret gav anledning til tilføjelser i vvm-screeningen, men ikke anledning til at ændre på screeningsafgørelsen, der kan ses som bilag 3.

Afgørelsen om at der ikke er pligt til at udarbejde en miljøkonsekvensrapport (tidl. VVM-redegørelse) er meddelt den 19. marts 2020 i henhold til miljøvurderingslovens § 21, stk. 1. Klagefristen udløb den 16. april 2020.

6.3 Partshøring I

Region Syddanmark har foretaget en partshøring i medfør af forvaltningslovens § 19, stk. 1. I forbindelse med partshøringen har Region Syddanmarks udkast til tilladelse samtidigt været i høring hos Odense Kommune om fastsættelse af vilkår om efterbehandling i medfør af råstoflovens § 10a.

Høringen er sendt til myndigheder og parter i perioden den 29. oktober 2019 til den 27. november 2019.

Der er følgende myndigheder og parter i denne sag

Navn	Adresse (matrikelnr. og ejerlav for omboende)
Ansøger: Nymølle Stenindustrier Jakob Q Christensen	Jakob.qvortrup.christensen@nymolle.dk
Lodsejer Sine Jørgensen	sssphj@dlgtele.dk
Odense Kommune Hans Peter Birk Hansen	hpbh@odense.dk
Odense Bys Museer	museum@odense.dk
Odense Vandcenter Syd	info@gmail.com
Højby Vandværk	hojby.vandvaerk@gmail.com
Lindved vandværk	lindvedvand@gmail.com
Nature Energy	ledningsinfo@natureenergy.dk
Energinet nu Evida	Ledningsinfofyn@danskgasdistribution.dk
Sagsbehandler Evida	peran@evida.dk
Vores Elnet A/S,	Sanderumvej 16 5250 Odense SV, info@voreselnet.dk
TDC	ledningsoplysning@tdc.dk
Diana Schlüssel og Hans Hafstein Sævarsson	Svendborgvej 460, 5260 Odense S. Matr. nr. 6k Højby By
Anne og Klaus Rokkjær	Aulkærvænget 28, 5260 Odense S. Matr. nr. 6bt Højby By
Annie og Flemming Pedersen	Møllevej 10, 5260 Odense S. Matr. nr. 20d Højby By
Lars Kristensen	Rindebækvej 6, 5260 Odense S Matr. nr. 5ax Højby By
Ida og Dennis Nielsen	Svendborgvej 472, 5260 Odense S. Matr.nr. 6h og 6l Højby By
Steen Mikkelsen (var ikke part i første vvm screeningshøring)	Davinde Møllelaug davinde@davinde.dk

Tabel 4. Myndigheder og naboer der er partshørt.

Desuden er udkastet sendt til Fåborg Midtlyn Kommune til orientering da arealet ligger tæt på kommunegrænsen.

Regionen modtog høringssvar fra

Ejendommens adresse	Bemærkninger	Region Syddanmarks bemærkninger
Vindmøllejer og nabomatrikelejer, Rindebækvej 6	<p>Udtrykker bekymringer angående påvirkning af hans vindmølle der er placeret lige udenfor projektarealet.</p> <p>1: På hvilken måde erstattes de gener som påføres vindmøllen</p> <p>2: Til hvem kan erstatningskravet gøres gældende</p> <p>3: Hvor høje stakke af grus/jord må etableres, da vindforholdene vil ændres</p>	<p>1) Som i tilfældet med de eventuelt faldende ejendomspriser har regionen ikke mulighed for at afkræve indvinder at udbetale kompensation for eventuel mistet eller mindsket indtjening.</p> <p>2) Hvis der viser sig skader på vindmøllen som følge af råstofindvinding er indvinder erstatningspligtig. Ved tvist vil det skulle afgøres privatretsligt.</p> <p>3) I tilladelsen stilles vilkår der har til hensigt at mindske støvgenerne fra råstofproduktionen. Der stilles bla. vilkår om afstande, at interne veje skal renholdes og vandes i tørre perioder og skråningsanlæg af de etablerede skrænter.</p> <p>4)</p>
Naboer i ejendommen Svendborgvej 472	<p>Udtrykker bekymring for</p> <p>Øget trafik, støj og støvgener som følge af råstofindvinding. Faldende ejendomsværdi</p>	<p>For så vidt angår trafikale forhold bemærkes, at der efter råstoflovens § 10, jf. § 7, som udgangspunkt alene kan fastsættes vilkår om den interne trafik i råstofgraven. Der kan således ikke i forbindelse med tilladelse efter råstofloven fastsættes krav, der har til formål at regulere ekstern trafik. Vejen er offentlig og sådanne forhold reguleres efter færdselslovgivningen. Regionen kan ikke tage stilling til spørgsmål efter denne lovgivning.</p> <p>Odense Kommune er myndighed på lokale veje, vejdirektoratet er myndighed på statslige veje. Vejadgang (overkørselstilladelse) er meddelt som en særskilt tilladelse af Odense Kommune. Der er blive stillet vilkår i forbindelse med overkørselstilladelsen, der har til hensigt at regulere trafikken bedst muligt.</p> <p>Der vil være støv og støj i forbindelse med en råstofgrav. I tilladelsen er der imidlertid stillet vilkår om drift, støv- og støjbekæmpelse der har til hensigt at mindsker generne for omboende.</p> <p>Region Syddanmark har ingen myndighed til at pålægge indvinder at opkøbe nabogrunde, ekspropriere eller udbetale kompensation. Hvis det viser sig skader på huse som følge af råstofindvinding er indvinder erstatningspligtig.</p>

Dansk gasdistribution Evida	Udtrykker bekymring for gasledningen der går midt gennem arealet og gør opmærksom på at Evida har en risikozone på 2x10 m og et servitut bælte på 2x5m omkring gasledningen, og skal til hver en tid kunne komme til gasledningen af sikkerhedsmæssige årsager.	Stålfordelingsledningen er sikret ved tinglyst servitut, inden for et bælte på 2 x 5m omkring ledningens midte (servitusbæltet). Skråningsanlæg skal etableres med maksimal hældning på 1:2. Inden ansøger starter indvinding skal fordelingsledningens placering påvises af Evida. Ansøger er i dialog med Evida
Vindmøllejer på projektarealet Davinde Savværk Møllelaug I/S	Skriver via Lexos advokater at han mener at have manglende partsstatus. Udtrykker desuden bekymringer omkring ændret vindbillede som følge af skråningsanlæg samt øget slitage på møllen som følge af sandfygning og at møllens værdi som følge af råstofindvinding vil falde.	Regionen har vurderet, hvem der er parter i sagen. Udgangspunktet er, at man skal have en væsentlig, individuel og retslig interesse i sagens udfald for at være part. Regionen medgiver at vindmøllejere til møllerne beliggende umiddelbart øst for projektarealet også bør have partsstatus. Regionen har derfor foretaget en fornyet screening og screeningsafgørelse af projektet og efterfølgende revideret i udkastet til tilladelsen. Udkastet til tilladelse er derfor også sendt i en fornyet partshøring. Region Syddanmark har ingen myndighed til at pålægge indvinder at opkøbe vindmøllen eller udbetale kompensation. Hvis der viser sig skader på ejendom som følge af råstofindvinding er indvinder erstatningspligtig. Det vil i så fald være et privat retsligt søgsmål der skal afgøre en eventuel tvist
Odense Kommune vedr. efterbehandling (§ 10a)	Har ingen kommentarer ift. Grundvand / vandindvinding/miljøforhold/efterbehandling..	
Fåborg Midtfyn Kommune	Bemærker at Vindinge Å med forekomst af en række sjældne og beskyttelseskrævende arter ligger ca. 1200 meter syd for den ønskede råstofindvinding. Den ønskede indvinding under grundvandsspejl vil ved en jævn indvinding svare til ca. 9 % af minimumsmeridian vandføringen i Vindinge Å det pågældende sted. Den ønskede råstofgravning vurderes dog hovedsageligt at ligge i oplandet til Allerup bæk i Odense Kommune hvorfor en påvirkning af Vindinge Å i Faaborg-Midtfyn Kommune må antages at være begrænset.	Odense Kommune har meddelt tilladelse til at indvinde op til 150.000 m ³ råstof under grundvandsspejl årligt.

Tabel 5. Parthøringssvar og bemærkninger.

Partshøring II

Den reviderede VVM screening og VVM screeningsafgørelse har efterfølgende ført til justeringer af tilladelsen. For at sikre at alle parter er partshørt sendes udkastet til tilladelsen i fornyet partshøring til alle parter.

Høringen er sendt til myndigheder og parter i perioden den 8. april til den 12. maj 2020.

Regionen modtog høringssvar fra beboerne af ejendommen Svendborgvej 472, høringssvaret er forkortet.

Svendborgvej 472	Regionens bemærkninger
<p>Trafik & Støj, gener Beboerne udtrykker bekymring for støv og støj fra grusgraven, særligt i forbindelse med kørslen til og fra grusgrav. Dagligt vil 120-160 tomme som tonstunge læssede lastbiler ledes direkte forbi vores ejendom!! Tilsammen med den i forvejen belastede trafik på strækningen, herunder trafik af høj hastighed, minimum 80 km/t. Forhold som vej/banebro, der snor sig med smalle/dårlige forhold, er i forvejen med til at skabe ringe oversigtsforhold der kan medføre farlige uønskede situationer. Det er simpelthen uansvarligt. Dertil skal det nævnes at der er lagt op til, til tider, at være ventende/holdende lastbiler langs Svendborgvej, hvilket yderligere skaber forringede oversigtsforhold.</p> <p>Støj er ligeledes et tilfælde, da vejens underlag og beskaffenhed danner en udformning som en tragt mod Svendborgvej og derfor "trækker" lyden med sig til forstærkning og opleves voldsom. Da ejendommen ligger meget tæt på Svendborgvej giver det rystelser der tydeligt mærkes i vores kroppe og ved ophold på vores grund, inden- som udendørs. Vi er bange for om ejendommen vil danne revner, opleve ødelæggelser eller lignende beskadigelse grundet den øgede tunge trafik og arbejde i/omkring grusgrav. I vores hverdag krydser både vi og vores børn dagligt vejen i flere situationer. - Derfor anmoder vi stærkt om, at der etableres til- og frakørsel, naturligvis, via lodsejers jord (Matrikel nr. 6B / Etape4 (Sydøstlige hjørne) mod industriområdet ved Lundsmarken, Årslev. Det vil bl.a. betyde til- og frakørsel via industriområde, uden umiddelbare gener for beboelse, samt bedre trafiksikkerhed grundet lavere hastighed og bedre oversigtsforhold. Der er for nyligt efterarbejdet. Der er rundkørsel. Afstand og forhold i forbindelse med tilkobling til motorvejsnettet eller andre veje vil være uændret.</p>	<p>Odense Kommune er myndighed for vej og trafik. Myndigheden har meddelt overkørselstilladelse den 2. juli 2019.</p> <p>Beboerne har udtrykt deres bekymring direkte til vejmyndigheden i Odense Kommune og fået svar direkte den 29. april og den 15. maj 2020.</p> <p>Den 29. april skriver vejmyndigheden " Det pågældende området er udpeget til indvending af råstof af Region Syddanmark. Det betyder, at Odense Kommune og Fyns Politi ikke kan forhindre kørslen til og fra grusgravene, men vi kan forsøge at placere den tunge trafik på de større og mest egnede veje. Der er derfor givet tilladelsen til overkørslen mod Svendborgvej i samarbejde med Fyns Politi den 7. november 2019 med betingelse om forbud mod venstresving til grunden (og mulighed for forbud mod højresving fra grunden). Tilladelsen til adgang mod Svendborgvej er også vurderet ud fra, at udgraveområdet ikke har skel mod andre veje end Svendborgvej. Desværre vil denne erhvervskørsel altid være til stor gene for jer og de beboere, der bor langs de veje, som bruges til denne trafik. Og trafikmængden til og fra grusgravområderne vil variere i forhold til efterspørgslen for råstof fra grusgravene, indtil grusgravene er tømte."</p> <p>Igen den 15. maj svarer vejafdelingen på beboernes henvendelse: " Med henvisning til mit svar af den 29. april har jeg svaret, at tilladelsen til adgang mod Svendborgvej er vurderet ud fra, at udgraveområdet ikke har skel mod andre veje end Svendborgvej. Trafik og Mobilitet har derfor sammen med Fyns Politi givet tilladelse til adgang til Svendborgvej ud fra den vedlagte graveplan fra</p>

<p>Helt konkret i Bilag 5 nævnes, at Kommunen har givet overkørselstilladelse på baggrund af et foto i en e-mail.</p> <p>Det giver i vores optik en bekymring om et mangelfuldt billede af den faktiske trafiksituation på Svendborgvej.</p> <p>Der lægges i udkastet op til, at der kan være aktivitet i og omkring grusgraven i op til 12 timer i døgnet i hverdagen, samt yderligere aktivitet lørdage. Det er et uacceptabelt langt tidsrum, da dette vil påvirke vores livskvalitet betragteligt. Det er bevist via forskning, at støj påvirker krop og sind negativt. Det er et forhold, vi ikke kan undervurdere, også i hensynet til vores børn.</p> <p>Beplantning langs Svendborgvej (sydvestlige hjørne ved etape 5 ca. 100 meter) samt linde allé ved beboelse/skel er utrolig vigtigt og en del af det nuværende værn mod trafik, støj, lys, lyd, vind. Dette forbliver uændret. jf. graveafstande og begrænsninger.</p>	<p>ansøgningen. Planen viser, at området ikke har andre muligheder for vejtilslutning til en kommunevej end Svendborgvej.</p> <p>Vedrørende placering af råstofudvinding skal du tage fat i Region Syddanmark, som har lavet VVM og foretaget offentlig høring.</p> <p>Trafik og Mobilitet kan som vejmyndighed kun forholde sig til trafiksikkerhed og fremkommelighed på kommunens veje. Med udgangspunkt i disse forhold skal vi finde den bedste løsning for vejtilslutning ud fra de givne forhold i ansøgningen, og med henvisning til mit svar af den 29. april forsøger vi altid at placere den tunge trafik på de større og mest egnede veje – og i dette tilfælde er det Svendborgvej. Vi har stillet krav om venstresvingsforbud mod grunden med begrundelse i trafiksikkerhed.</p> <p>Trafikken til og fra denne type for virksomhed vil erfaringsmæssigt altid give gene for beboere langs de veje, som bruges – og det er ikke kun den vej, hvor adgangen til virksomheden ligger.</p> <p>Regionen har vurderet drift tiderne. Åbningstiderne for grusgraven er reduceret til hverdage kl 17 og lørdagen er ændret til udlevering og læsning mellem 7 og 13 efter forudgående advisering af nabo og region på aftalt medie, fx mail. Se vilkår 9.</p> <p>I tilladelsen stilles vilkår om drift og støj. Ansøger skal overholde vejledende støjkrav.</p> <p>Det er korrekt at den omtalte beplantning ikke vil blive berørt af projektet.</p>
<p>Støv</p> <p>Vi er meget bekymrede for støvgener i forbindelse med en grusgrav, da vores placering i forhold til grusgraven oftest er i vindretningen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • I fb. Støvdæmpende foranstaltninger kræves det vurderet at foranstaltninger bør være klar til brug og ikke først skal etableres. Samt alle lastbiler, der kører med materialer til/fra grusgrav – skal dækkes af, så ladet er helt lukket til. • Ydermere vil en direkte konsekvens være at igangværende planer om udskiftning af vinduer og renovering af facade være nødvendige at 	<p>Reglerne for indvinding af råstoffer har blandt andet til formål at sikre, at indvindingen ikke medfører uacceptable gener for naboer. Blandt andet af den grund kræves der en tilladelse fra regionen ved etablering af en grusgrav. Af råstoflovens § 10 fremgår, at når der gives tilladelse til råstofindvinding efter råstofloven, skal der stilles en række vilkår vedrørende driften med henblik på at begrænse de miljømæssige gener for naboerne. Det vil typisk være vilkår, som omhandler støj og støv. Regionerne skal føre tilsyn med, at de vilkår, som regulerer påvirkningen fra grusgraven, bliver overholdt.</p>

<p>sætte i bero. Udskiftning og renovering er nødvendigt for ejendommen. Det stiller os i en situation, hvorfor vi ikke er enige i vurderingen, jvf. "skema til brug ved screening af projekter på bilag 2"</p>	<p>Det er regionens vurdering at de stillede vilkår til forebyggelse af støv- og støjgener er tilstrækkelige.</p>
<p>Ejendom En etablering af, og en aktiv grusgrav, vil have direkte indvirkning på vores ejendoms værdi og stille ejer(e) af ejendommen væsentligt forringet. Det kan ikke accepteres at en beslutning om grusgrav kan træffes til andres begunstige, uden nogen form for kompensation samt økonomisk sikkerhed for berørte beboere. Vi frygter at en godkendelse af ansøgningen vil medføre en situation, hvor vi vil være stavnsbundne, som minimum i den periode arbejdet pågår. Skulle vi være nødt til at afhænde os ejendommen i perioden, mod forventning dog, så må der være noget sikkerhed for os, nutidigt, da ejendommens værdi må antages at blive direkte påvirket efterfølgende af en grusgrav som nabo.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kompensation og økonomisk sikkerhed må kunne forventes at være et direkte krav i sådanne situationer, hvor Region og Kommune støtter op om berørte samt tilsikrer rettigheder varetages i berørtes interesse. <p>Vi føler ikke, at der bliver taget tilstrækkeligt hensyn til os i dette udkast. Vi mener bl.a. ikke, at man kan fralægge sig hensynet til vores hverdag. Vi henstiller til at de menneskelige hensyn vægtes højest i alle overvejelser og afgørelser.</p>	<p>Region Syddanmark har i 2019 stillet spørgsmålet om muligheden for at yde kompensation til husejere, hvis bolig bliver påvirket af råstofindvinding til Miljøministeriet. Ministeren svarede bla: " Det er udgangspunktet, at der normalt ikke er erstatningsansvar på grund af de miljømæssige påvirkninger fra en virksomhed, når den overholder de vilkår, der er fastsat i den tilladelse, myndighederne har givet. Det kan dog udløse erstatning, hvis det vurderes, at den naboretlige tålegrænse er overskredet. Det er domstolene, der tager stilling til, om de gener en grundejer oplever i en konkret sammenhæng, overstiger grænsen for, hvad der må tåles som led i den almindelige samfundsudvikling. Nogle gener eller formuetab må således tåles af naboen, og kun hvis denne "tålegrænse" overskrides, kan der med den gældende retstilstand blive tale om erstatningsansvar." Regionen har desuden fremsendt det fulde minister-svar til beboerne.</p>

Tabel 6. Parthøringssvar II med regionens bemærkninger.

7 REGIONENS VURDERING AF SAGEN

7.1 Lovgrundlag

En råstoftilladelse skal jf. råstoflovens § 10 indeholde vilkår om virksomhedens drift og om efterbehandling af arealet med henblik på at begrænse miljømæssige gener og forebygge forurening af grundvandet og jorden.

Tilladelsen kan jf. råstoflovens § 10, stk. 2 indeholde vilkår om at råstofferne skal oparbejdes bedst muligt i forhold til deres kvalitet eller skal anvendes til bestemte formål. Jf. råstoflovens § 10, stk. 3 kan regionsrådet fastsætte yderligere vilkår for at varetage de hensyn, der er nævnt i lovens § 3.

7.2 Gennemgang af hensyn og vurderinger

Habitatbekendtgørelsen

Før der meddeles tilladelse efter råstofloven, skal der ifølge habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 1 foretages en vurdering af, om det ansøgte i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. I så fald skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles dispensation til det ansøgte.

Der kan endvidere ikke meddeles tilladelse efter råstofloven, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyre- og plantearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV, jf. habitatbekendtgørelsens § 10.

Vurdering efter § 6 i habitatbekendtgørelsen (Natura 2000-områder):

Det nærmeste Natura 2000-område er Habitatområde 98 Odense Å med Hågerup Å, Sallinge Å og Lindved Å, omfattende 303 ha og beliggende ca. 3,5 km nord for projektarealet.

Odense Å er et forholdsvis rent vandløb der er levested for den sjældne tykskallede malermusling, havlampret, bæklampret, pigsmørling og odder. Desuden er der mange forekomster af artsrige kildevæld og rigkær i området. Der er ikke udpeget fuglebeskyttelsesområder inden for dette Natura 2000-område.

Grundet aktivitetens karakter og afstanden til Natura 2000-området vurderes råstofindvinding ikke at forårsage en påvirkning af området.

Region Syddanmark vurderer, at projektet ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke Natura 2000-området væsentligt og at der derfor ikke skal udarbejdes en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkning på Natura 2000-området.

Vurdering efter § 10 i habitatbekendtgørelsen (bilag IV-arter):

Projektarealets nuværende arealanvendelse er landbrugsareal med opdyrkede marker. Intensivt opdyrkede arealer er som hovedregel ikke yngle- eller rastepladser for arter der er omfattet af EU's naturbeskyttelsesdirektiver (Bilag IV-arter).

Regionen har beset arealet der er en åben og flad mark sået til med korn. Der er ikke inden for graveområdet ved besigtigelse på arealerne, ved høring af Odense Kommune eller i Naturdatabasen konstateret forekomster af dyre- eller plantearter, som fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Regionen vurderer derfor, at projektet ikke vil skabe forringede levevilkår for dyre- og plantearter omfattet af habitatdirektivets bilag IV.

Samlet vurdering af forholdet til habitatbekendtgørelsen:

Det er Region Syddanmarks vurdering, at projektet ikke i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-området væsentligt. Det ansøgte vil ikke ødelægge eller beskadige leve- eller voksesteder for de arter, der indgår i udpegningsgrundlaget. Det ansøgte

vil endvidere efter Region Syddanmarks vurdering ikke medføre beskadigelse/ødelæggelse af yngre- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV og ikke ødelægge plantearter, som er optaget i bilaget.

Regionens vurdering af projektet i forhold til råstofplanen

Det ansøgte indvindingsområde ligger inden for graveområde Tarup-Davinde. Der er i Råstofplan 2016 ingen konkrete forudsætninger for dette projektareal i udlægget af graveområdet.

Regionen vurderer, at indvindingen og den planlagte efterbehandling ikke er i strid med råstofplanen, og derfor vurderes det ansøgte projekt at være i overensstemmelse med råstofplanens retningslinjer og forudsætninger for området.

Regionens vurdering i forhold til kommune- og lokalplan

Det ansøgte område er ikke omfattet af kommune- eller lokalplan. Regionen vurderer derfor, at området ikke er belagt med kommunale planrestriktioner, der hindrer råstofgravning.

Regionens vurdering af projektet i forhold til grundvandsforhold

---

Det ansøgte areal ligger inden for Område med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og indenfor indvindingsoplande til Højby Vandværk samt Lindved Kildeplads. Grundvandets strømningsretning er mod nordnordvest. Afstanden til nærmeste almene vandindvindingsboring (Højby Vandværk) er ca. 1.300 meter. Nærmeste ikke-almene vandindvindingsboring er beliggende ca. 625 meter mod sydvest.

Erfaringsmæssigt udgør råstofindvinding kun en begrænset risiko for forurening af grundvandet. Region Syddanmark stiller vilkår for opbevaring af brændstof, tankning, affaldshåndtering samt håndtering af evt. oliespild, og vurderer dermed at risikoen for forurening af grundvandet er minimal. Regionen har desuden meddelt tilladelsen til råstofindvinding på baggrund af en række vilkår til sikring af grundvandet efter at indvindingen er afsluttet og arealet er efterbehandlet.

Der gælder et generelt forbud om, at der ikke må tilføres jord til aktive eller ikke-aktive råstofgrave, jf. § 52 i jordforureningsloven.

Vilkår 59 om pesticider og gødkning er stillet jf. retningslinjerne i råstofplanen og tinglyses på ejendommen, og Region Syddanmark vurderer, at indvindingen af råstoffer, når de stillede vilkår overholdes, ikke vil påvirke grundvandet negativt hverken kvantitativt eller kvalitativt.

Regionens vurdering i forhold til naturbeskyttelse og landskab

---

§ 3-områder:

Det ansøgte areal anvendes i dag som jordbrugsareal uden egentlig naturværdi.

Der søges om at indvinde op til halvdelen af den ansøgte mængde råstoffer, det vil sige op til 150.000 m³ under grundvandsspejl. I forbindelse med råstofindvinding under grundvandsspejlet vil der forekomme en påvirkning af grundvandsstanden både på projektarealet og i det berørte grundvandsmagasin (øvre). Selvom udsvingene erfaringsmæssigt er betydeligt mindre end årstidsvariationerne for grundvandsspejlet kan påvirkningen af grundvandsmagasinet potentielt påvirke grundvandsbetingede naturtyper og vandindvindinger.

På projektarealet ses ingen § 3 beskyttede naturtyper og der findes ingen registrerede § 3 beskyttede naturtyper, herunder grundvandsbetingede naturtyper. Nærmeste område omfattet af naturbeskyttelsesloven er en sø beliggende ca. 600 meter sydøst for projektarealet. Da der ikke findes grundvandsbetingede naturtyper på eller op til det ansøgte areal vil mindre udsving i grundvandsspejlet ikke få miljømæssig indvirkning på fredede naturtyper.

Regionen vurderer på den baggrund, at der ikke er behov for at træffe særlige foranstaltninger i forhold til naturbeskyttelse.

Jf. Landskabskarakterkortlægning i Odense Kommune, er det ansøgte areal beliggende inden for Allerup Moræneflade. Det er beskrevet som et landbrugslandskab i middel skala og med transparent til åben, enkel karakter præget af dyrkningsflader, spredt bevoksede diger, sparsom bevoksning, landsbyer og bebyggelse langs vejene. Den sydøstlige del af området er præget af råstofindvinding både indenfor og uden for kommunegrænsen. Dele af området er afviklet og fremstår som store søområder omgivet af lysåben natur og mindre bevoksninger med forskellige rekreative anvendelsesmuligheder, mens andre dele af området er aktivt indvindingsområde.

Såvel den aktive råstofindvinding som efterbehandlingen af det ansøgte areal vil ikke være forskellig fra det som allerede er beskrevet fra den sydøstlige del af Allerup Moræneflade.

Regionen vurderer på den baggrund, at der ikke er behov for at træffe særlige foranstaltninger i forhold til landskab.

Regionens vurdering af de miljømæssige forhold

Støj:

Ved fastsættelse af vilkår for støj i råstofgrave, er der praksis for at henføre beboelser i landområder tæt ved råstofgrave til områdetype 3 - *Blandet bolig- og erhvervsbebyggelse, centerområder* i Miljøstyrelsens støjvejledning. De fastsatte støjvilkår fremgår af afsnittet om driftsvilkår.

Området omkring det ansøgte areal er præget af landområde med en blanding af landbrug og private beboelse. Området skal derfor karakteriseres som områdetype 3 (Blandet bolig og erhverv).

Ansøger har indsendt en maskinliste hvori det ansøgte maskinel beskrives. Det vurderes, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser kan overholdes med de fastsatte vilkår om aktiviteter og støjdæmpning bortset fra i kortere perioder igennem anlægsfasen, hvorfor der særskilt er stillet vilkår om dette. Det vurderes, at der ikke er behov for at begrænse tidsrum eller sætte højere grænseværdier.

Støv:

Regionen har fastsat vilkår til nedbringelse af evt. støvgener. Regionen vurderer, at de stillede vilkår vedrørende støv er tilstrækkelige til at sikre, at råstofindvindingen ikke medfører støvgener hos naboer omkring det ansøgte graveområde. Samtidigt kan virksomhedens drift opretholdes inden for projektarealet uden væsentligt bebyrdende tiltag.

Trafikbelastning:

Adgangen til råstofgraven vil ske fra Svendborgvej. Det er Odense Kommune, der som vejmyndighed vurderer de trafikale forhold fra ejendommene til overkørslen. Odense Kommune har, efter samråd med politiet meddelt en tilladelse til overkørsel. Adgangsvejen placeres midt mellem de to ejendomme der er beliggende på Svendborgvej på hver side af projektarealet. Det resulterer i en afstand på ca. 250 m. Der stilles vilkår om tilkørselsvejens beskaffenhed.

Odense Kommune har fået godkendelse fra politiet til en overkørselstilladelse med venstresvingsforbud på Svendborgvej fra nord ved indkørsel til grusgraven, samt et højresvingsforbud ved udkørsel fra grusgraven for at undgå tung trafik gennem Højby. Odense Kommune har efterfølgende meddelt overkørselstilladelse. Tilladelsen er vedlagt som bilag 7.

Ansøger vil etablere vejadgangen i overensstemmelse med overkørselstilladelsen inkl. højresvingsforbuddet ved udkørsel fra grusgraven.

I miljøscreeningen vurderes det, at den ændrede trafikbelastning ikke vil give væsentlige gener for nærmeste omboende.

Øvrige forhold:

Der løber en naturgasledning i nord syd gående retning der deler arealet midt over i en øst og en vest del. Ledningen kan ikke flyttes. I deklaration af 15. april 1985 fremgår det at der er tinglyst et 5 meter bredt bælte på hver side af gasledningens midte hvor der ikke må graves, refereres til som servitutbælte. Skråningshældning på 1:2 opfattes som en stabil skråning. Der er stillet vilkår om at ansøger skal overholde servitutbælte og skråningsvilkår.

Evida gør desuden opmærksom på at de har en risikozone på 2 x 10 m omkring gasledningen der skal sikre at Evida kan tilgå ledningen af sikkerhedsmæssige årsager. Risikozonen skal også sikre adgang til eventuel servicering. Ansøger er i dialog med Evida omkring sikring af gasledningen.

Der er desuden et elkabel der forsyner de to vindmøller placeret øst for projektarealet. Elkablet skal flyttes inden der kan ske indvinding under kablet. Ansøger er i dialog med elselskabet om omplacering af kablet.

Der er placeret en vindmølle ca. midt for og inden for projektarealets østlige afgrænsning på lejet areal. Der er også placeret en vindmølle op til, men uden for projektarealet. Vindmøller betragtes på lige fod med en højspændingsmast. Stabiliteten for vindmøllerne er helt essentiel og der stilles derfor vilkår om afstand til møllerne samt skråningsanlæg. Afstandskravet skal, foruden sikring af stabiliteten, sikre at der til enhver tid er adgang til vindmøllerne, således at vindmøllerne kan serviceres og repareres ved behov. Det er regionens vurdering at stabilitet og adgang sikres ved at stille vilkår om

at der skal holdes en respektafstand på 15 m fra vindmøllens fundament og etableres skråningsanlæg på 1:2.

Region Syddanmark har indarbejdet kravet om respektafstande i vilkår 32 og 33.

Vilkår 28: Af stabilitetshensyn sættes normalt et vilkår om en respektafstand på 25 meter til grundmurede bygninger. I det konkrete tilfælde er der ikke noget, der tilsiger at denne afstand skal ændres.

Kulturarv og andre beskyttelser

Odense Bys Museer har oplyst at nærområdet er rigt på især gravhøje. Der er registreret en overpløjet gravhøj i den nordvestlige del af det ansøgte areal. Umiddelbart nord for det ansøgte areal er der registreret rester af en langdysse fra bondestenalderen.

Jf. museumslovens § 27 stk. 2 skal arbejdet standses hvis der under jordarbejde findes spor af fortidsminder i det omfang det berører fortidsmindet. Fortidsmindet skal straks herefter anmeldes til nærmeste museum.

Regionen vurderer, at ovennævnte og råstof tilladelsen med de stillede vilkår sikrer, at fredninger, fortidsminder og beskyttelseslinjer ikke påvirkes.

Regionens vurdering af grave- og efterbehandlingsplanen

Formålet med grave- og efterbehandlingsplanen er, at naboer og andre i området berøres mindst muligt, og at det åbne gravefelt påvirkning af fx den landskabelige oplevelse under indvindingen begrænses mest muligt. Derudover er det formålet at få en optimal og hensigtsmæssig udnyttelse af ressourcen.

Via graveplanen og efterbehandlingsplanen vil regionen sikre, at det åbne gravefelt begrænses mest muligt såvel arealmæssigt som tidsmæssigt. Derudover vil regionen med sine almindelige tilsyn med indvindingen være opmærksom på, om graveplanen følges, eller om der er behov for justeringer.

Grave- og efterbehandlingsplanen er vedlagt som bilag 2. Af planerne fremgår det, at der skal graves såvel øst som vest for gasledningen. Arealet bliver derfor delt op i to delområder. Da der skal graves såvel over som under grundvandsspejl og da arealet er opdelt i to delområder, er det nødvendigt at have op til 15 ha. åbent areal. Den forholdsvis store mængde overjord vil løbende blive anvendt til efterbehandling af færdiggravede etaper.

Planerne har jf. råstoflovens § 10a været i høring hos Odense Kommune, der efter første partshøring ikke har yderligere bemærkninger til efterbehandlingsplanen.

Regionen har foretaget en hensynsafvejning efter råstofloven og stillet de relevante vilkår, der sikrer, at efterbehandlingen varetager de interesser, der skal tages i henhold til råstoflovens § 3. Vilkårene er stillet jf. lovens § 10, stk. 1.

Vilkår 58 om gennemgravning af skel:

Dette vilkår er stillet for at sikre, at hele forekomsten udnyttes, og at der ikke efterlades en vold mellem ejendommene, idet dette vil være en markant, landskabelig forandring. Vilkåret tinglyses på ejendommene.

Regionens samlede vurdering

Region Syddanmark vurderer samlet, at det ansøgte under overholdelse af de vilkår, der er fastsat i tilladelsen kan gennemføres uden væsentlige gener eller miljømæssige konsekvenser for mennesker, natur og omgivelserne. Regionen vurderer desuden, at indvindingen ikke er i strid med de planmæssige interesser, der gælder for området.

På den baggrund vurderer Region Syddanmark, at der kan meddeles tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding.

Med venlig hilsen

Anne Krag
Områdechef

8 KLAGEVEJLEDNING OG UNDERRETNING

8.1 Klagevejledning

Region Syddanmarks afgørelse om tilladelse til råstofindvinding inkl. vurdering efter habitatbekendtgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Klageberettigede er: Adressaten for afgørelsen, offentlige myndigheder, en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker, lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen, landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser og enhver med individuel væsentlig interesse i afgørelsen.

Klagen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal indsendes elektronisk via klageportalen, som man finder et link til på forsiden af [Nævnenes Hus](#), hvor man logger ind med f.eks. NEM-ID.

Klagen videresendes gennem klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i klageportalen.

For behandling af klagen skal der betales et gebyr. Privatpersoner skal betale et gebyr på 900 kr. Virksomheder og organisationer skal betale et gebyr på 1.800 kr. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen. Gebyret tilbagebetales, hvis klager får helt eller delvis medhold i klagen.

En evt. klage skal være tilgængelig for Region Syddanmark i klageportalen senest den 16. juni 2020 kl. 23.59. Ansøger får besked, hvis der klages over afgørelsen.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.

Klage i henhold til råstofloven har opsættende virkning, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal dette jf. råstoflovens § 43 ske inden 6 måneder fra offentliggørelsen.

8.2 Underretning om afgørelsen

Parter og myndigheder som listet i tabel 4.

Desuden er nedenfor nævnte myndigheder og foreninger orienteret særskilt om afgørelsen.

Andre myndigheder

Slots- og Kulturstyrelsen; post@slks.dk
SKAT; myndighed@skat.dk
Naturstyrelsen; nst@nst.dk
Naturstyrelsen Lokal enhed; fyn@nst.dk
Miljøstyrelsen; mst@mst.dk
Miljøstyrelsens lokale enhed; fyn@mst.dk

Foreninger

Dansk Botanisk Forening; formand@botaniskforening.dk
Dansk Botanisk Forening lokalafd.; fynskredsen@botaniskforening.dk
Danmarks Naturfredningsforening; dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening lokalafd.; nordfyn@dn.dk
Dansk Ornitologisk Forening; natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening lokalafd.; kalckar@webspeed.dk
Friluftsrådet, fr@friluftsradet.dk
Friluftsrådet lokalkreds: fynnord@friluftsradet.dk
Danmarks sportsfiskerforbund post@sportsfiskerforbundet.dk

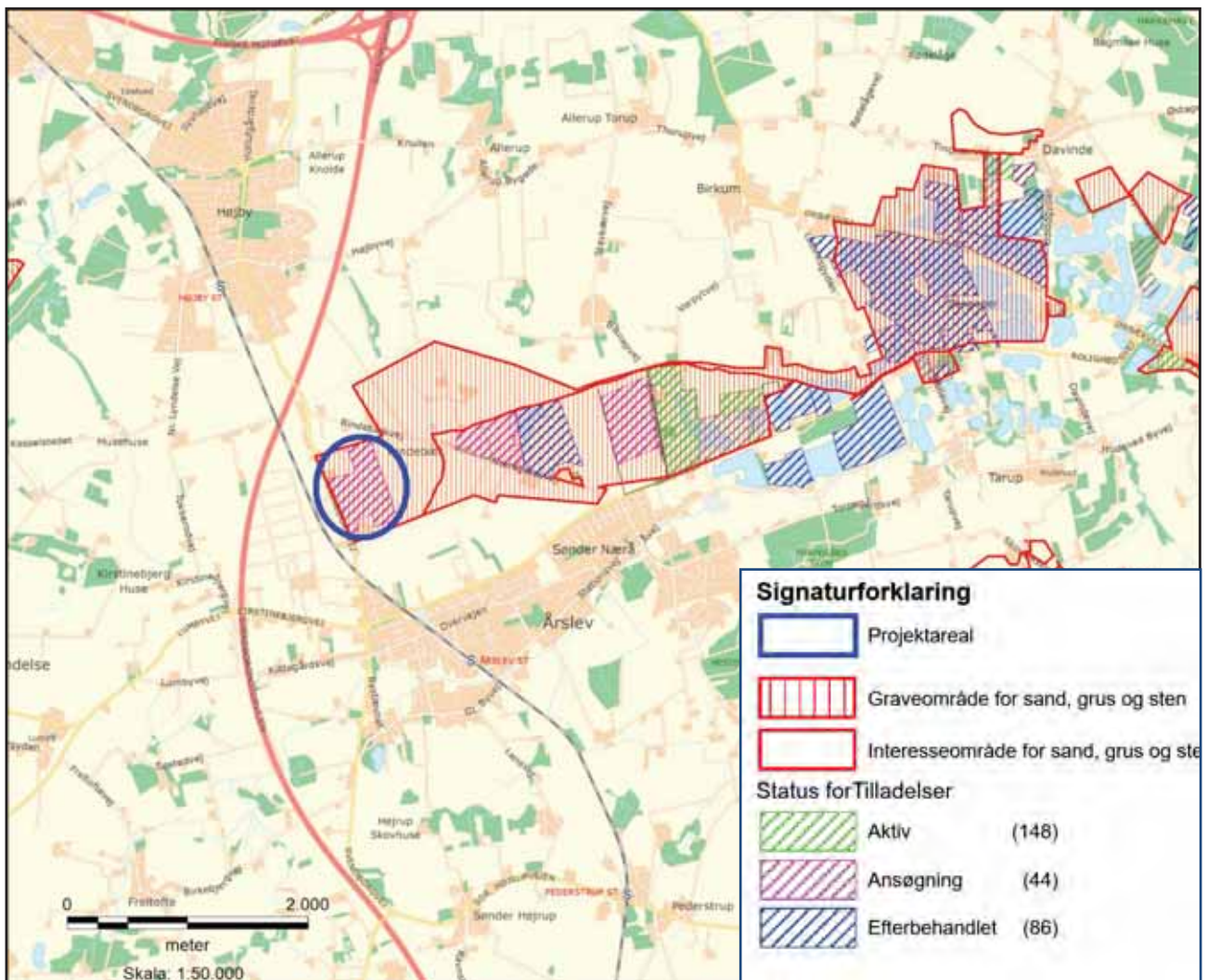
9 BILAG

Følgende bilag er vedlagt tilladelsen:

- 1. Oversigtskort I, II og III**
- 2. Grave- og efterbehandlingsplan**
- 3. Screeningsafgørelse II inkl. VVM-skema**
- 4. Kortrids med ledningsinteresser.**
- 5. Udtalelse fra museet**
- 6. Vandindvindingstilladelse**
- 7. Overkørselstilladelse**

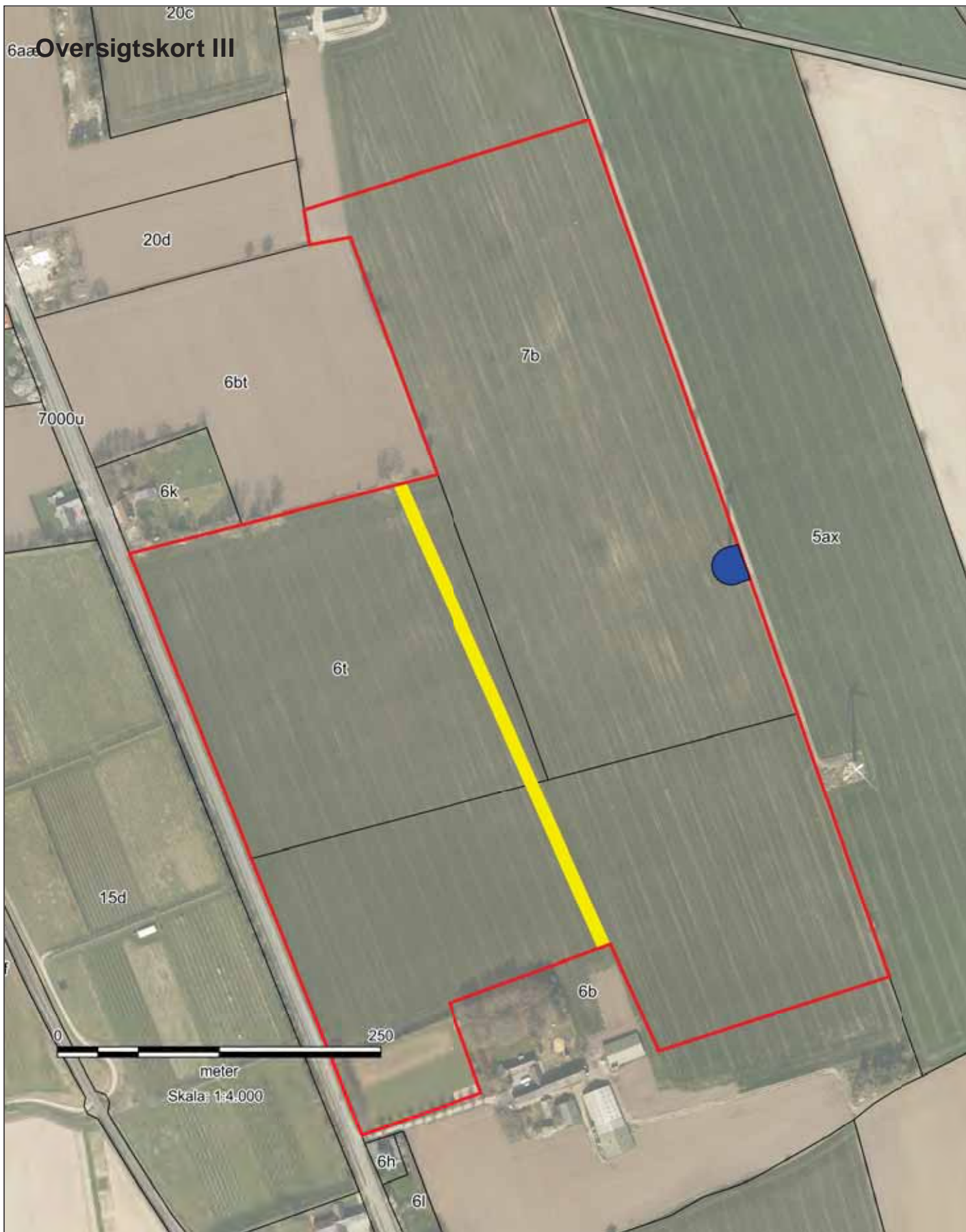
Bilag 1. Oversigtskort I

Oversigtskort II

Signaturforklaring

 Tinglyst areal omkring gasledning

 Areal

 Areal mod vindmølle

 Matrikel. m. matr. nr.

Ansøgt areal
Højby

21. januar 2020

Bilag 2. Grave- og efterbehandlingsplan

Indvindingen vil blive delt ind i 2 delområder – vest og øst, da arealet gennemskæres af en gasledning.

Indledningsvist etableres udkørsel til Svendborgvej i overensstemmelse med tilladelse til vejadgang.

Herefter etableres pladsen umiddelbart indenfor udkørslen, der afrømmes overjord samt indvindes råstoffer over grundvandsspejl på etape 1. Muld og overjord placeres langs grænsen til arealet og fungerer som støjvolde.

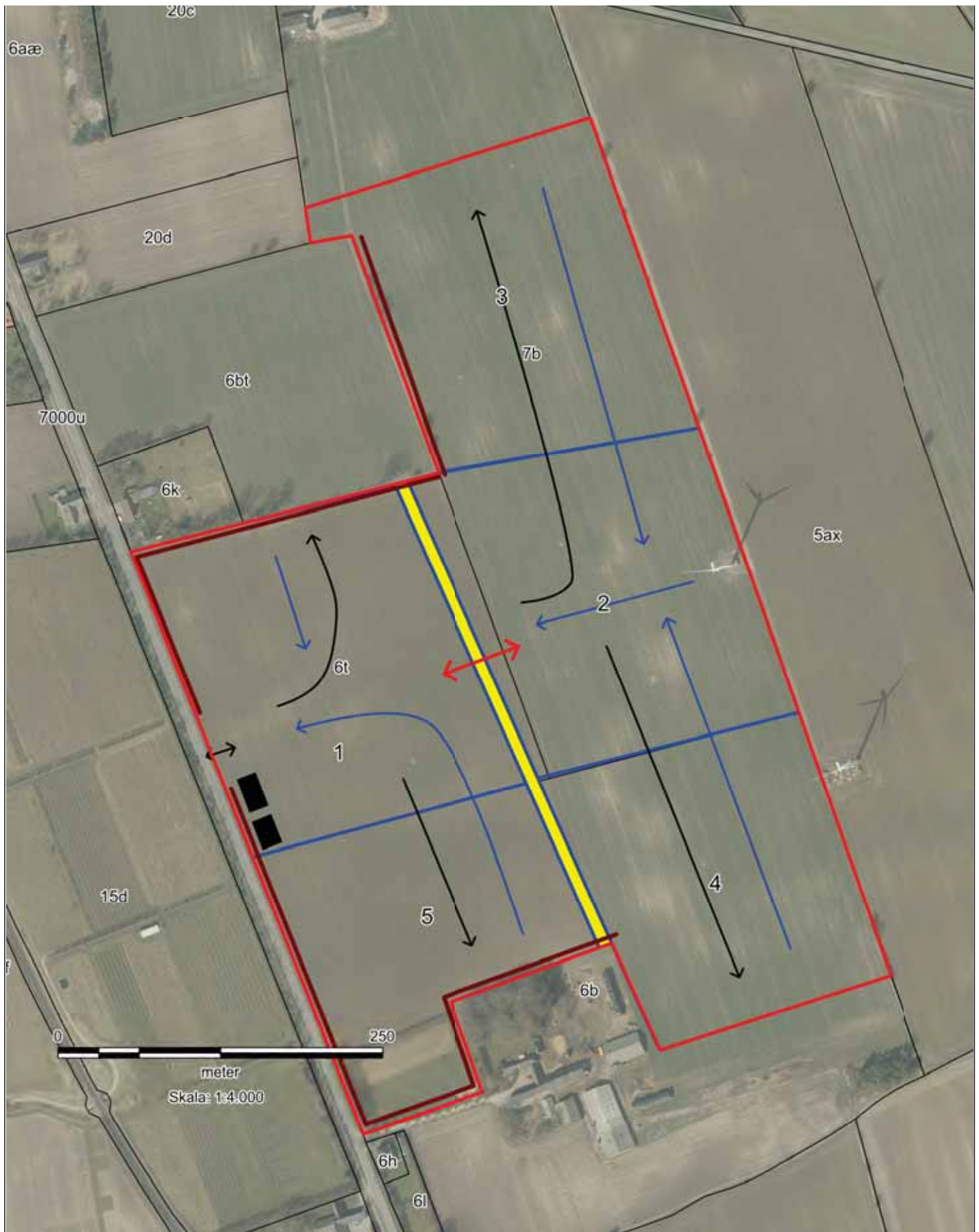
Der bliver anvendt mobile tørsorteringsanlæg. Disse vil blive flyttet mellem etape 1-5 som indvindingen skrider frem på de enkelte etaper. Over grundvandsspejl anvendes læssemaskine til indvinding fra bund af graveprofil. Under grundvandsspejl vil der blive anvendt suger.

I forbindelse med påbegyndelse af etape 2 etableres en overgang over gasledningen. Overgangen etableres med en gruspude til sikring af gasledningen.

Indvindingen på etape 2-5 vil indledningsvist foregå over grundvandsspejl. Først når der er plads på de enkelte etaper påbegyndes indvinding under grundvandsspejl.

Efter endt indvinding under grundvandsspejl på etape 3, 4 og 5 foretages den endelige efterbehandling af disse etaper. Herefter foretages indvinding af under grundvandsspejl samt efterbehandling af etape 2 og indvinding under grundvandsspejl på etape 1 og efterbehandling af etape 1.

For at håndtere den større mængde overjord, anvendes en stor del af overjorden fra etape 1 og 2 til at etablere støjvolde omkring etape 1, 2 og 5. Disse volde er af støjmæssige hensyn nødvendige at have liggende i hele graveperioden. I den nordlige del af etape 3 er det desuden muligt at lægge en større mængde overjord. Det samme er gældende på den sydlige del af etape 4. Når etape 4 er gravet færdig flyttes overjord fra etape 5 til etape 4. Volde omkring etape 5 vil derfor i stort omfang komme til at bestå fra jord som afrømmes fra etape 1. Disse volde anvendes til at efterbehandle etape 5. Den afrømmede overjord vil blive placeret såvel over som under grundvandsspejl.

Signaturforklaring

	Tinglyst areal omkring gasledning		Graveretning under grundvandsspejl
	Ansøgt areal		Graveretning over grundvandsspejl
	Matrikel. m. matr. nr.		Bygninger og container
	Overgang over gasledning		Ud- og indkørsel
	Etapeinddeling		Volde

Graveplan Højby

Rev. 2. oktober 2019

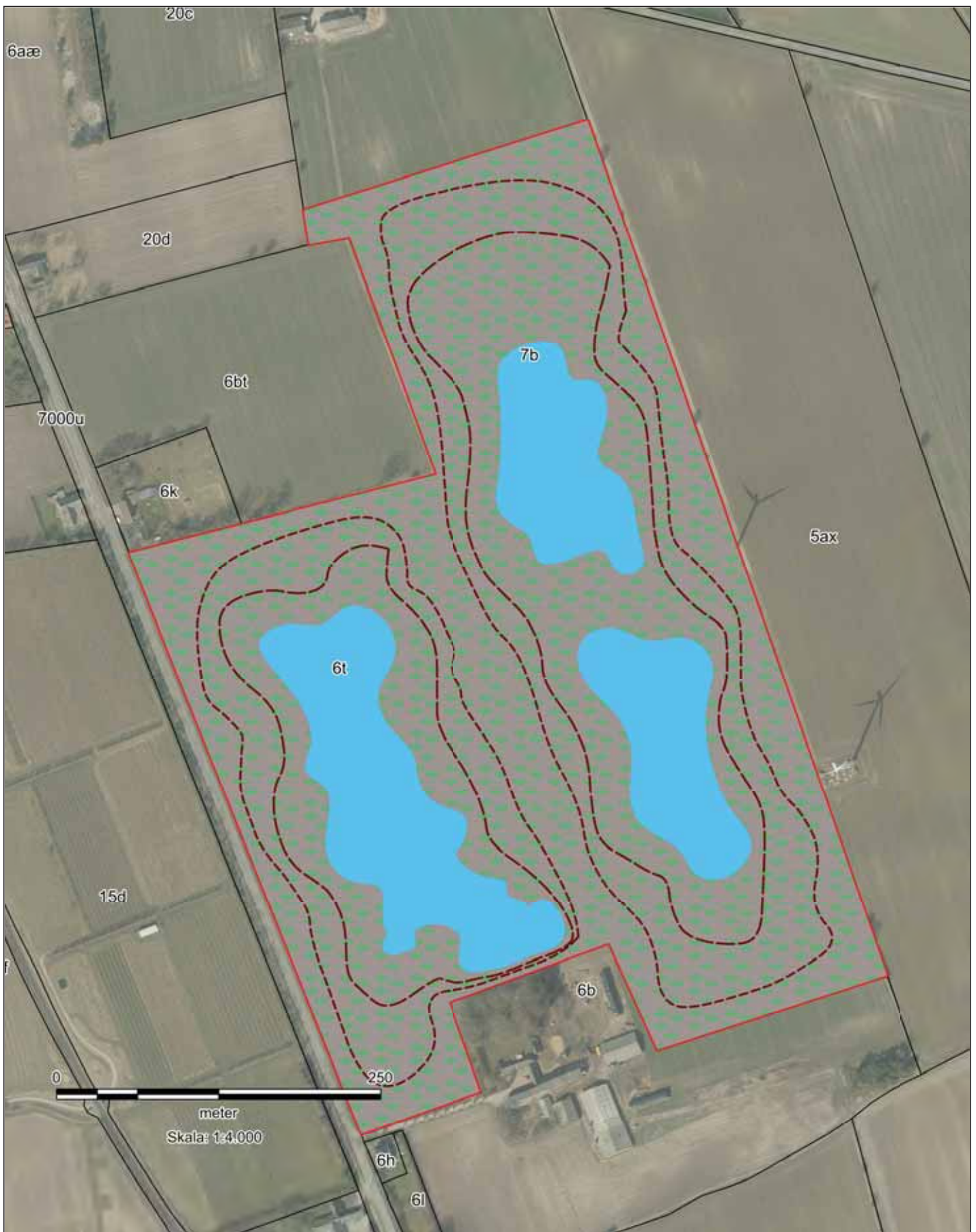
Arealet vil efter endt indvinding overordnet fremstå som 2 lavninger i terrænet.

Da arealet gennemskæres af en gasledning, vil arealet gennemskæres af en i toppen 10 meter bred vold.

Periferiskråninger etableres i varierende hældning fra 1:1 til 1:5, således at kurverne får et naturligt forløb. Kurverne i efterbehandlingsplanen er vejledende. I bunden af lavningerne vil der være søer. I disse søer etableres en lavvandszone.

Flader vil blive efterbehandlet til natur.

Signaturforklaring

- Vejledende kurve
- Efterbehandlingsflade, natur
- Eksempel på søflade
- Ansøgt areal
- Matrikel. m. matr. nr.

Efterbehandlingsplan
Højby

Rev 2. oktober 2019

Bilag 3. Screeningsafgørelse inkl VVM-skema

Nymølle Stenindustrier A/S
Hovedgaden 539
2640 Hedehusene

CVR-NR: 48885411

Miljø og Råstoffer
Kontaktperson: Gitte Gro
E-mail: gitte.gro@rsyd.dk
Direkte tlf.: 76631940
Mobil tlf.: 29201940
Den 19. marts 2020
Journalnr.: 19/11086

Afgørelse om at ansøgning om tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding på matr.nr. nr. 6b, 6t og 7b Højby By, Højby i Odense Kommune ikke er omfattet af krav om miljøvurdering

Afgørelsen er meddelt efter § 21 i Lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

Det ansøgte projekt optræder på lovens bilag 2, pkt. 2a. Region Syddanmark har derfor gennemført en screening af det ansøgte projekt, jf. § 21. Screeningen er gennemført med henvisning til de i lovens bilag 6 relevante kriterier.

Region Syddanmark har på baggrund af den gennemførte screening vurderet, at der ikke skal udarbejdes en miljøkonsekvensrapport i forbindelse med ansøgningen om tilladelse til erhvervsmæssig indvinding af råstoffer på matr.nr. nr. 6b, 6t og 7b Højby By, Højby i Odense Kommune.

Begrundelse for afgørelsen

1. Anlæggets karakteristika
2. Anlæggets placering
3. Kendetegn ved den potentielle miljøpåvirkning
4. Konklusion

Ad. 1 Anlæggets karakteristika

Nymølle Stenindustrier A/S søger om tilladelse til at indvinde sand, grus og sten på 24 ha af matriklerne 6b, 6t og 7b Højby By, Højby i Odense Kommune, herefter kaldet projektarealet.

Der søges om årlig indvinding af 300.000 m³ sand, grus og sten heraf op til halvdelen under grundvandsspejl. Der ansøges om, at grave til ressourcens bund og maksimalt ca. 25 meter under terræn, (kote 22 DNN). Der planlægges at anvende 2 læssemaskiner, 1-2 mobile sorteranlæg, 1 suger, 1 stenknuser og 1 gravemaskine til arbejdet.

Råstofressourcen er veldokumenteret, jf. Råstofkortlægning Fase 2. Sand, grus og sten. Årslev Fyns Amt 1993, råstofferne kan anvendes til vej- og bundsikringsmaterialer.

Af kumulative forhold kan nævnes to råstofgrave beliggende hhv. 700 m og 2,5 km øst for projektarealet og derudover er der adskillige efterbehandlede grusgrave indenfor en radius på 5 km. Ved projektarealets østlige grænse, er der placeret to vindmøller. Den nordlige vindmølle er placeret på det ansøgte areal på jord lejet af samme lodsejer som ejer projektarealet. Den sydlige vindmølle står umiddelbart uden for projektarealet og her er vindmølle ejer også ejer af arealet, som møllen står på, se oversigtskort II.

Ad. 2. Anlæggets placering

Projektarealet er beliggende i landzone i et åbent landbrugslandskab uden store landskabelige værdier. og projektarealet samt naboarealer dyrkes som konventionelt landbrug. Projektet vil kræve en ændring af den eksisterende arealanvendelse idet jorden ikke vil kunne dyrkes i perioden hvor der indvindes råstoffer. Området vil løbende blive efterbehandlet til natur med søer og arealet vil efterfølgende blive taget ud af landbrugsdrift.

I gravetilladelsen vil der blive stillet krav om at så længe de to vindmøllerne består, hhv på og op til projektarealet, skal ansøger holde en graveafstand til møllerne på 15 m og sikre at skråningshældninger maksimalt etableres med anlæg 1:2. Dette for at sikre møllernes stabilitet og for at sikre adgang til at servicere møllerne. Hvis møllen på projektarealet fjernes, kan de underliggende råstoffer udnyttes.

Projektarealet gennemskæres af en gasledning der løber nord syd, ca. midt på projektarealet, desuden har TDC ledninger på arealet. Der skal træffes aftaler med Nature Energy samt TDC om eventuelle respektafstande og/eller omplacering af kabler.

Der er ingen landskabsudpegning, fredninger, bygge- og beskyttelseslinjer eller vedtagne lokalplaner inden for eller op til projektarealet. En km øst for projektarealet er der en vedtaget lokalplan for Tarup-Davinde der omhandler hvad området skal bruges til efter endt grusgravning. Det ansøgte projekt vil ikke være i strid med lokalplanen.

Projektarealet er beliggende i OSD, delvist i NFI og i indvindingsopland til Lindved og Højby vandværker. Der findes ikke grundvandsbetingede naturtyper på eller op til det ansøgte areal, og ingen private drikkevands- eller markvandingsboringer i en radius af 300 m. Ved råstofindvinding under grundvandsspejlet fjernes der ikke grundvand fra magasinet, men der flyttes grundvand fra magasinet til gravesøen. Da grundvandet vil udfylde den plads, som råstoffet optog før opgravning er der altså tale om, at vand flyttes fra et nærområde omkring råstofgraven ind i selve råstofgraven. Dette vil medføre en påvirkning af grundvandsstanden både på projektarealet og i det berørte grundvandsmagasin (øvre). Erfaringsmæssigt er påvirkningen dog langt mindre end årstidsvariationer.

På baggrund af ovenstående vurderes projektet ikke at udgøre en hindring for fremtidig anvendelse af områdets grundvand eller en påvirkning af sårbare vådområder

Projektarealet er beliggende inden for udlagte graveområder i Råstofplan 2016.

Ad 3. Art og kendetegn ved den potentielle miljøpåvirkning

Projektet etableres på 24 ha landbrugsjord i landzone. Den aktuelle miljøpåvirkning fra selve råstofindvindingen vil være meget lokal, og der forventes kun en begrænset påvirkning uden for indvindingsområdet.

Der er tre ejendomme beliggende op til projektarealet: Lodsejers samt Svendborgvej 460 og 472. Det vil primært være støv og trafikken til og fra råstofområdet samt heraf afledte støjgener, som vil kunne skabe en form for gene for omboende Til og frakørslen (overkørslen) etableres via Svendborgvej som er en vej med en størrelse der forventes at kunne bære den øgede trafik. Overkørslen vil blive etableret ca. midt mellem de to ejendomme Svendborgvej 472 og 460 hvilket vil give en afstand på mere end 250 m fra overkørsel til ejendommene. Der stilles vilkår i tilladelsen om asfaltering de første 25 m ind i graven og om renholdelse af denne vej. Trafikken på offentlige veje kan ikke reguleres via råstofforladel sen. Det er kommunen der som vejmyndighed stiller vilkår for overkørselstilladelse. Det vurderes at generne fra trafikken under de givne forudsætninger og med vilkår ikke vil være til væsentlig gene for omboende.

Projektarealet er i dag konventionelt dyrket landbrug uden beskyttede naturarealer på eller op til arealet. Sådanne landarealer er ikke kendte som yngle- eller rasteplads for bilag IV – eller rødlistearter og der er heller ingen kendskab til eller registreringer af disse på arealet. På den baggrund vurderes det at Indvindingen ikke vil medføre væsentlig påvirkning af beskyttede naturområder, beskyttet flora eller fauna, kulturelle eller landskabelige forhold.

Projektarealet er beliggende i den vestlige del af område 13. i Odense Kommunes landskabskarakterbeskrivelse, betegnet som Allerup Moræneflade. Landskabet beskrives som fladt til let bølget intensivt landbrugslandskab med transparent til åben, enkel karakter, spredt bevoksede diger, sparsom bevoksning, med bebyggelse i landsbyer og langs vejene. Området vurderes ikke særlig sårbart overfor påtænkt udvikling i området, herunder råstofindvinding

De landskabelige forhold vil blive påvirket, idet råstofindvindingen fjerner dele af landskabet. Projektarealet planlægges efterbehandlet til rekreative naturarealer uden brug af gødning eller pesticider. Det vurderes at den planlagte efterbehandling ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af de landskabelige forhold.

De identificerede påvirkninger forventes ikke at være væsentlige hverken enkeltvis eller samlet og den samlede miljøpåvirkning betegnes ikke som kompleks. Projektet medfører velkendte påvirkninger, som er almindelige ved denne type af projekter, og som kan beskrives. Derudover er påvirkningerne til at håndtere, ved indpasning af afværge-foranstaltninger i forbindelse med fastsættelse af vilkår i en tilladelse til råstofindvinding, heri fastsættes der vilkår til mindskelse af støj og støv mm.

Ad 4. Konklusion

Indvindingen vil ikke medføre væsentlig påvirkning af beskyttede naturområder, beskyttet flora eller fauna eller kulturelle forhold.

Den landskabelige påvirkning såvel under som efter råstofindvinding forventes at påvirke landskabet i mindre grad der ikke vurderes at være væsentlig

Der vil være støj fra råstofindvindingen i dagtimerne i de perioder der er aktivitet. Støjpåvirkningen vurderes at kunne overholde de vejledende støjgrænser for de nærmeste boliger i åbent land, og vil i øvrigt blive reguleret gennem indvindingstilladelsen.

Transporten med råstoffer fra arealet vil sandsynligvis påvirke de nærmeste beboere i mindre grad der ikke vurderes væsentlig.

Påvirkningerne forventes hverken enkeltvist eller samlet, i forhold til nærværende ansøgning at være væsentlige.

Det er regionens vurdering, at resultatet af screeningen af det ansøgte projekt betyder at der ikke skal udarbejdes en miljøkonsekvensrapport, da projektet hverken i sig selv eller i kumulation med andre projekter eller vedtagne planer, antages at få nogen væsentlig påvirkning af miljøet.

Partshøring 1 af 2

Region Syddanmark har foretaget en partshøring i medfør af forvaltningslovens¹ § 19. Formålet med høringen er, at regionen træffer den endelige afgørelse på et fuldt oplyst grundlag.

Høringen forløb i perioden **18. juni 2019 til den 16. juli 2019** hvor udkastet blev sendt i høring til følgende parter og myndigheder:

Ansøger: Nymølle Stenindustrier jakob.qvortrup.christensen@nymolle.dk

Lodsejer: Sine Jørgensen: sssphj@dlgtele.dk

Myndigheder:

Odense Kommune: miljo@odense.dk

Odense Bys Museer: museum@odense.dk

Odense Vandcenter Syd: info@vandcenter.dk

Højby Vandværk: hojby.vandvaerk@gmail.com

Lindved Vandværk: lindvedvand@gmail.com

Energinet skiftet navn til Dansk Gas Distribution Fyn A/S: ledningsinfofyn@danskgasdistribution.dk

TDC: ledningsoplysning@tdc.dk

---

¹ Forvaltningsloven med senere ændringer.

Til orientering: Fåborg Midtfyns Kommune: Trine Mehlsen trime@fmk.dk

Naboer:

6k Højby By	NYE naboer Diana Schlusel og Hans H Sævarsson	Svendborgvej 460, 5260 Odense S
6bt Højby By	Anne P. Rokkjær og Klaus Rokkjær,	Aulkærvænget 28, 5260 Odense S
20d Højby By	Annie F. og Flemming N. Pedersen,	Møllevej 10, 5260 Odense S
5ax Højby By	Lars O. Kristensen	Rindebækvej 6, 5260 Odense S
6h og 6l Højby By	Ida og Dennis W Nielsen,	Svendborgvej 472, 5260 Odense S

Regionen har modtaget hørings svar fra to naboer i perioden. Hørings svarene udtrykker bekymring for støv- og støjgener samt trafikbelastning som følge af en kommende grusgrav. Desuden udtrykkes bekymring for faldende ejendomspriser.

De indkomne hørings svar vedrører en generel bekymring for følgerne af at en grusgrav etableres på det ansøgte areal. De to hørings svar fra høringsberettigede parter er også besvaret personligt.

I en tilladelse vil der blive fastsat vilkår der skal tage hensyn til faktorer efter råstoflovens § 3.

”Ved lovens anvendelse skal der på den ene side lægges vægt på råstofressourcernes omfang og kvalitet og en sikring af råstofressourcernes udnyttelse samt tages erhvervsmæssige hensyn. På den anden side skal der lægges vægt på miljøbeskyttelse og vandforsyningsinteresser, beskyttelse af arkæologiske og geologiske interesser, naturbeskyttelse, herunder bevarelsen af landskabelige værdier og videnskabelige interesser, rekreative interesser, en hensigtsmæssig byudvikling, infrastrukturanlæg, herunder energiproducerende anlæg, jord- og skovbrugsmæssige interesser, sandflugtsbekæmpelse og risiko for oversvømmelse eller erosion af kysten, fiskerimæssige interesser, ulemper for skibs- og luftfarten samt ændringer i strøm- og bundforhold”

I en tilladelse vil der således blive stillet vilkår om drift, støv og støjbekæmpelse der mindsker generne for omboende til en grusgrav. Udkastet til tilladelsen sendes i høring i 4 uger og her vil parter have mulighed for at komme med hørings svar, kommentarer, forslag osv.

Udkørslen fra råstofgraven placeres efter samråd med Odense kommune ca. midt i mellem de to ejendomme der ligger op til projektarealet, således at afstanden fra den enkelte ejendom til udkørslen bliver ca. 250 m. Der stilles vilkår i en kommende tilladelse om støvbekæmpelse og renholdelse af interne veje. De trafikale forhold kan ikke reguleres i en råstoff tilladelse.

Omkring ejendomspriser har Region Syddanmark på nuværende tidspunkt ingen myndighed til at pålægge indvinder at opkøbe nabogrunde, ekspropriere eller udbetale kompensation for eventuel værdiforringelse.

Partshøring 2 af 2

Da Region Syddanmark er blevet opmærksom på at en vindmøllejer der lejer et mindre stykke jord beliggende på projektarealet ikke har været hørt som part i sagen har vvm-screeningsafgørelsen været i fornyet partshøring i medfør af forvaltningslovens² § 19. Formålet med høringen er, at regionen træffer den endelige afgørelse på et fuldt oplyst grundlag.

Høringen forløb i perioden **30. januar 2020 til den 27. februar 2020** hvor udkastet blev sendt i høring til ovenstående myndigheder og parter samt til:

Vindmølle ejer Steen Mikkelsen davinde@davinde.dk

Og da Energinet har fået nyt navn og adresse er høringen også sendt til:

Ledningsinfofyn@danskgasdistribution.dk

Sagsbehandler Per Andersen peran@evida.dk

Regionen har modtaget høringssvar fra vindmøllejer af Davinde Savværk Møllelaug I/S. Høringssvaret udtrykker bekymring for

- øget belastning af vindmøllens mekaniske dele samt overflade som følge af sandfygning og støv fra grusgravens produktion.

Regionens bemærkning: I tilladelsen vil der blive stillet vilkår der har til hensigt at mindske støvgenerne fra råstofproduktionen. Der stilles bla. vilkår om at interne veje skal renholdes og vandes i tørre perioder.

- Mindre indtjening som følge af ændrede luftstrømsforhold

Regionens bemærkning: Som i tilfældet med de eventuelt faldende ejendomspriser har regionen ikke mulighed for at afkræve indvinder at udbetale kompensation for eventuel mistet eller mindsket indtjening.

- Risiko for at fundamentet under vindmøllen skrider.

Regionens bemærkning: Det er vanlig praksis ved gravearbejder tæt på højspændingsmaster og vindmøller at stille et afstandskrav på 15 m. I en kommende tilladelse vil et sådant vilkår være en

---

² Forvaltningsloven med senere ændringer.

betingelse for indvinding. De 15 m anses som en sikker afstand der skal sikre så vel møllens stabilitet som adgangen til service og reparation.

Klagevejledning

Region Syddanmarks afgørelse efter miljøvurderingsloven kan for så vidt angår retlige spørgsmål påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Klageberettigede er: Miljø- og fødevarerministeren, enhver med retlig interesse i sagens udfald samt landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer.

Klagen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal indsendes elektronisk via klageportalen, som man finder et link til på forsiden af Nævnenes Hus, hvor man logger ind med f.eks. NEM-ID.

Klagen videresendes gennem klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i klageportalen.

For behandling af klagen skal der betales et gebyr. Privatpersoner skal betale et gebyr på 900 kr. Virksomheder og organisationer skal betale et gebyr på 1.800 kr. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen. Gebyret tilbagebetales, hvis klager får helt eller delvis medhold i klagen.

En evt. klage skal være tilgængelig for Region Syddanmark i klageportalen senest den 16. april 2020 kl. 23.59.

Ansøger får besked, hvis der klages over afgørelsen.

Klage har ikke opsættende virkning, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal dette ske inden 6 måneder fra modtagelsen af denne afgørelse.

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til undertegnede gerne med henvisning til journal nr. og titel på tilladelsen.

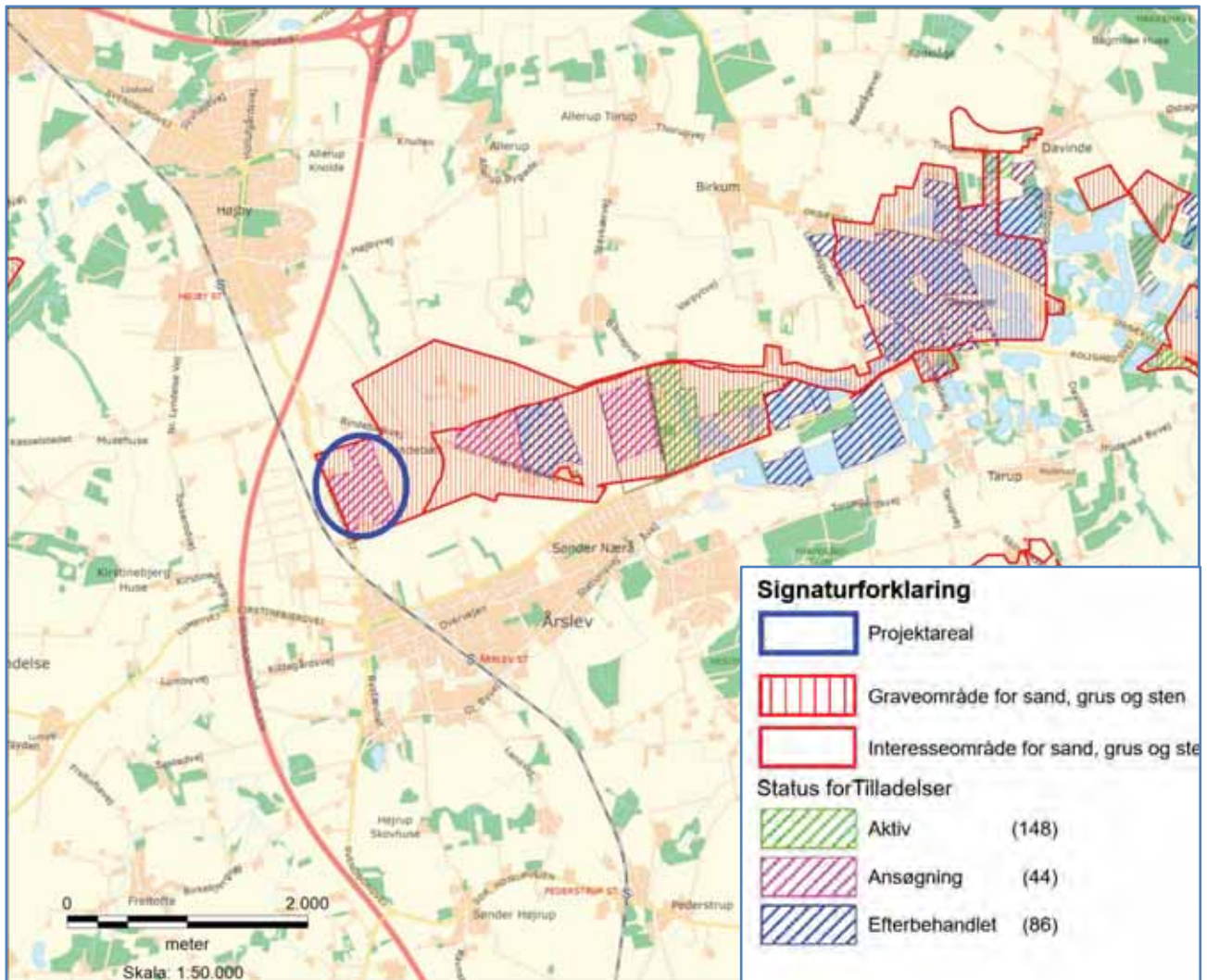
Med venlig hilsen

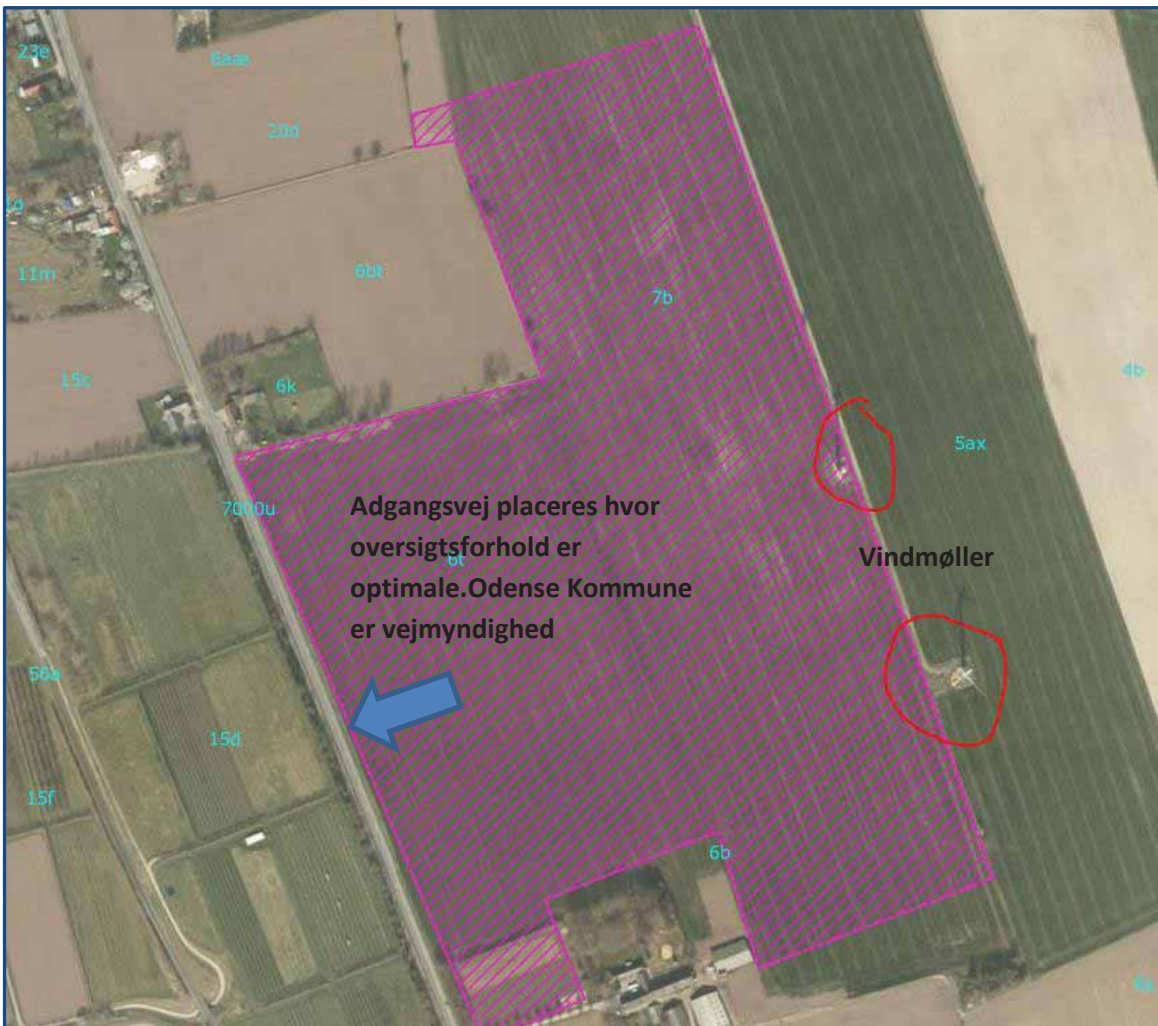
Gitte Gro
Geolog

Bilag1. Oversigtskort I og II

Bilag 2. VVM screeningsskema

Bilag 1 – Oversigtskort I og II

Sagsbehandler: Gitte Gro
 E-mail: gitte.gro@rsyd.dk
 Dato: 19. marts 2020
 Journal nr.: 19/11086

Skema til brug ved screening af projekter på bilag 2

Kriterier iht. bilag 6 i lovbek. nr. 1225 af 25. oktober 2018 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)

Nedenstående skema omfatter kriterier jf. bilag 6 til bestemmelse af, hvorvidt projekter omfattet af bilag 2 skal underkastes en miljøkonsekvensvurdering. Oplysningerne i skemaet er baseret på oplysninger fra ansøgere om projektets karakteristika mm. i råstofansøgning af den 6. marts 2019. Endvidere er statslig, regional og kommunal planlægning samt oplysninger, indkommet ved høring af berørte myndigheder, inddraget. Tilgængelige oplysninger om projektområdet fra relevante registre og geografiske informationssystemer så som Danmarks Miljøportal, PlansystemDK og MiljøGIS er også inddraget i vurderingerne.

Projektets karakteristika

<p>Projektbeskrivelse – jf. ansøgningen</p>	<p>Nymølle Stenindustrier A/S har søgt om tilladelse til råstofindvinding på matr. nr. 6b, 6t og 7b Højby By, Højby i Odense Kommune, herefter kaldet projektarealet. Der søges om årlig indvinding af 300.000 m³ sand, grus og sten heraf op til halvdelen under grundvands-spejli. Der ansøges om at grave til ressourcens bund og maksimalt ca. 25 meter under terræn, (kote 22 DVR). Der planlægges at anvende 2 læssemaskiner, 1-2 mobile sorteranlæg, 1 suger, 1 stenknuser og 1 grævemaskine til arbejdet. Råstofressourcen er veldokumenteret, jf. Råstofkortlægning. Fase 2. Sand, grus og sten. Årslev Fyns Amt 1993, råstofferne kan anvendes til vej- og bundsikringsmaterialer. Projektarealet er beliggende indenfor udlagte graveområder i Råstofplan 2016.</p>
<p>Bygherre – navn, adresse, mail og telefonnummer</p>	<p>Nymølle Stenindustrier A/S Hovedgaden 539 2640 Hedehusene Jakob.qvortrup.christensen@nymoelle.dk mobiltilf. 22236503</p>
<p>Bygherres kontaktperson, mail og telefonnummer</p>	<p>Jakob Qvortrup Christensen, jakob.qvortrup.christensen@nymoelle.dk mobiltilf. 22236503</p>

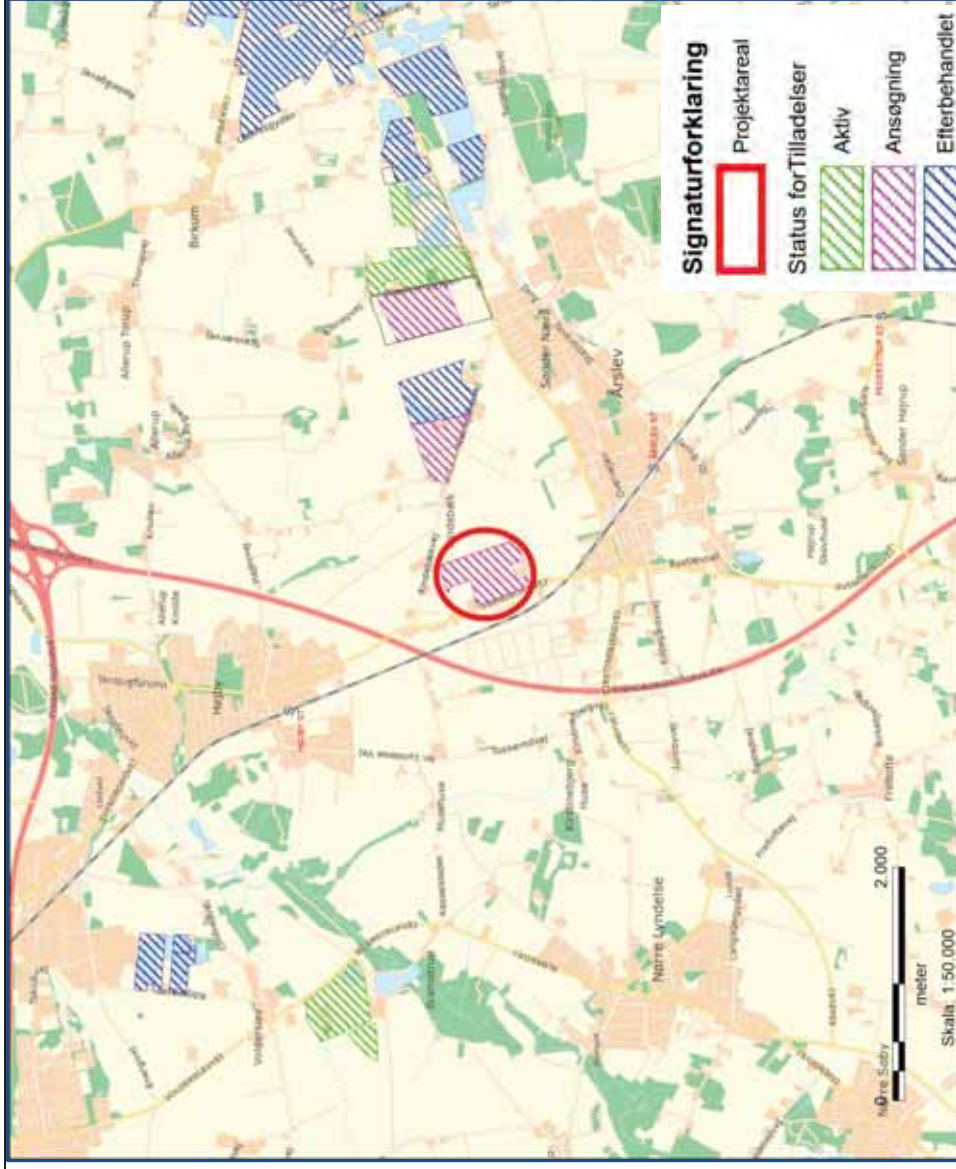

Sagsbehandler: Gitte Gro
 E-mail: gitte.gro@rsyd.dk
 Dato: 19. marts 2020
 Journal nr.: 19/11086

Projektets placering og arealbehov i ha

Svendborgvej 470, 5260 Odense S
 24 ha af matrikelnumrene 6b, 6t og 7b Højby By, Højby i Odense Kommune

Oversigtskort 1 – 1:50.000

Sagsbehandler: Gitte Gro
E-mail: gitte.gro@rsyd.dk
Dato: 19. marts 2020
Journal nr.: 19/11086

Oversigtskort 2 – 1:5000

Sagsbehandler: Gitte Gro
 E-mail: gitte.gro@rsyd.dk
 Dato: 19. marts 2020
 Journal nr.: 19/11086

Projektets behov for råstoffer – type og mængde i anlægs- og driftsfasen	Projektet kræver ikke råstoffer i anlægs- eller driftsfasen.												
Projektets behov for vand – kvalitet og mængde i anlægsfasen og driftsfasen	Adgangsveje og oplag vandes i tørre perioder i driftsfasen med vandvogn hvortil anvendes vand fra råstofløb, når en sådan er etableret. Alternativt må indvinder skaffe vand andet sted fra. Hvis der skal anvendes grundvand fra gravesø til grusvask skal det recirkuleres, enten ved at vandet udledes i samme gravesø eller det udledes til nedsvivning.												
Mængden og typen af affald som følger af projektet i anlægs- og driftsfasen	Der kan blive tale om ganske små mængder af smørelolie og anden vedligehold af stationært maskinel. De kørende maskiner skal serviceres og tankes udenfor graveområdet, dvs. på areal hvor der ikke er afgrømtet muld.												
Mængden og typen af spildevand som følger af projektet i anlægs- og driftsfasen	Spildevand fra skurvogn på projektarealet samles i en etableret tank og husholdningsaffald fra skurvogn bortskaffes jf. Odense Kommunes affaldsregulativer.												
Kriterium	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="740 1240 836 1357">Ja</th> <th data-bbox="740 1111 836 1240">Bør undersøges</th> <th data-bbox="740 987 836 1111">Nej</th> <th data-bbox="740 168 836 987">Bemærkninger</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="839 1240 935 1357">X</td> <td data-bbox="839 1111 935 1240"></td> <td data-bbox="839 987 935 1111"></td> <td data-bbox="839 168 935 987">Areal et ejes af Sine Højgaard Jørgensen, Svendborgvej 470, 5260 Odense S. sssphj@digtele.dk, Tef. 40421484</td> </tr> <tr> <td data-bbox="938 1240 1359 1357"></td> <td data-bbox="938 1111 1359 1240"></td> <td data-bbox="938 987 1359 1111">X</td> <td data-bbox="938 168 1359 987">Projektet er beliggende i landzone og projektarealet samt naboarealer dyrkes som konventionelt landbrug. Ca. 700 m øst for og 2,5 km øst for det ansøgte ligger to aktive grusgrave. Derudover er der adskillige efterbehandlede grusgrave indenfor en radius på 5 km. Ved projektarealets østlige grænse, er der placeret to vindmøller. Den nordlige vindmølle er placeret på det ansøgte areal på jord lejet af samme lodsejer som ejer projektarealet. Den sydlige vindmølle står umiddelbart udenfor projektarealet og her er vindmøllelejer også ejer af arealet, som møllen står på, se oversigtskort. I gravetilladelsen vil der blive stillet krav om graveafstand til møllerne på minimum 15 m, skråningshældninger på 1:2 samt sikring af adgang til at servicere møllerne.</td> </tr> </tbody> </table>	Ja	Bør undersøges	Nej	Bemærkninger	X			Areal et ejes af Sine Højgaard Jørgensen, Svendborgvej 470, 5260 Odense S. sssphj@digtele.dk, Tef. 40421484			X	Projektet er beliggende i landzone og projektarealet samt naboarealer dyrkes som konventionelt landbrug. Ca. 700 m øst for og 2,5 km øst for det ansøgte ligger to aktive grusgrave. Derudover er der adskillige efterbehandlede grusgrave indenfor en radius på 5 km. Ved projektarealets østlige grænse, er der placeret to vindmøller. Den nordlige vindmølle er placeret på det ansøgte areal på jord lejet af samme lodsejer som ejer projektarealet. Den sydlige vindmølle står umiddelbart udenfor projektarealet og her er vindmøllelejer også ejer af arealet, som møllen står på, se oversigtskort. I gravetilladelsen vil der blive stillet krav om graveafstand til møllerne på minimum 15 m, skråningshældninger på 1:2 samt sikring af adgang til at servicere møllerne.
Ja	Bør undersøges	Nej	Bemærkninger										
X			Areal et ejes af Sine Højgaard Jørgensen, Svendborgvej 470, 5260 Odense S. sssphj@digtele.dk, Tef. 40421484										
		X	Projektet er beliggende i landzone og projektarealet samt naboarealer dyrkes som konventionelt landbrug. Ca. 700 m øst for og 2,5 km øst for det ansøgte ligger to aktive grusgrave. Derudover er der adskillige efterbehandlede grusgrave indenfor en radius på 5 km. Ved projektarealets østlige grænse, er der placeret to vindmøller. Den nordlige vindmølle er placeret på det ansøgte areal på jord lejet af samme lodsejer som ejer projektarealet. Den sydlige vindmølle står umiddelbart udenfor projektarealet og her er vindmøllelejer også ejer af arealet, som møllen står på, se oversigtskort. I gravetilladelsen vil der blive stillet krav om graveafstand til møllerne på minimum 15 m, skråningshældninger på 1:2 samt sikring af adgang til at servicere møllerne.										
Er der andre ejere end byggherre?													
Er der andre projekter eller aktiviteter i området, der sammen med det ansøgte medfører en påvirkning af miljøet (kumulative forhold)													

Sagsbehandler: Gitte Gro
 E-mail: gitte.gro@rsyd.dk
 Dato: 19. marts 2020
 Journal nr.: 19/11086

<p>Forudsætter projektet etablering af yderligere vandforsyningskapacitet</p>			X	<p>Odense Kommune er myndighed for grundvand og skal søges om tilladelse hvis der skal indvindes under grundvand eller anvendes vand fra gravesø til grusvask eller støvbekæmpelse.</p>
<p>Kræver bortskaffelse af affald og spildevand ændringer af bestående ordninger?</p>			X	<p>Bortskaffelse af eventuelt affald skal ske ifølge Odense Kommunes regler</p>
<p>Overskrides de vejledende grænseværdier for støj?</p>			X	<p>Støj reguleres efter Miljøstyrelsens vejledning om ekstern støj fra virksomheder, Vejli. nr. 5/1984. Der er indsendt dokumentation for kildestyrker på de enkelte maskiner. Der planlægges etablering af støjvolde i 3-5 meters højde mod de nærmeste naboer. Der er 5-8 meter overjord på projektarealet og selve indvindingen af råstoffer vil således finde sted i relativt stor dybde, hvilket også vil være støjdæmpende. Derudover skal der i videst mulig udstrækning beklædes med gummisold i sigter og foring med gummi i fødekasser mv for at reducere støj. Såfremt det viser sig, at grænseværdier for støj ikke kan overholdes kan bygherren efterfølgende pålægges at foretage støjreducerende tiltag af myndigheden, herunder f.eks. krav om etablering af støjvolde og skærme omkring støjende materiel. Det kan også komme på tale at reducere åbningstiden. Det vurderes dog med stor sandsynlighed at støjkraft vil kunne overholdes med de førnævnte foranstaltninger.</p>
<p>Vil anlægget give anledning til vibrationsgener?</p>			X	<p>Kørsel med tunge maskiner samt anvendelse af sorteremaskiner vil lokalt give vibrationer. Der er dog tale om en meget lokal påvirkning da køretøjer i grusgraven kører på "blødt" underlag. Overkørsel til offentlig vej og kørsel udenfor graveområdet administreres af Odense Kommune. Det vurderes at anlægget ikke vil give anledning til vibrationsgener. Der stilles vilkår om graveafstand på minimum 25 m til grundmurede bygninger.</p>
<p>Vil anlægget give anledning til støvgener?</p>			X	<p>Råstofindvinding og transport med råstoffer er en kilde til støvemission, der kan have stor midlertidig indflydelse på den lokale luftkvalitet. Graden af støvemission vil variere fra dag til dag og være afhængig af aktivitetens niveauet, de specifikke aktiviteter, jordtypen samt de meteorologiske forhold.</p>

Sagsbehandler: Gitte Gro
 E-mail: gitte.gro@rsyd.dk
 Dato: 19. marts 2020
 Journal nr.: 19/11086

				<p>ske forhold (nedbør, vindretning og -hastighed). Specielt vil der i perioder med tørt vejr og megen vind være størst risiko for at kunne påføre naboer støvgener.</p> <p>Adgangsvejen skal holdes i god stand.</p> <p>Afværgeforanstaltninger der kan reducere støvgener, vil være en del af råstoffilladelsen, f.eks. i form af vilkår om vanding af materialelagre samt interne og eksterne køreveje, hvorfor støv ikke er vurderet at være en væsentlig miljøøgene.</p>
Vil anlægget give anledning til lugtgener?			X	Der vil ikke være afledte lugtgener
Vil anlægget give anledning til lysgener?			X	Anlægget vil ikke give anledning til lysgener.
Må anlægget forventes at udgøre en særlig risiko for uheld?			X	Råstofindvinding er ikke omfattet af risikobekendtgørelsen. Projektet forventes ikke at udgøre en særlig risiko for uheld. Indvinder skal sikre at alt udstyr holdes i forsvarlig stand, således at risikoen for spild fra maskiner minimeres.
Overskrides de vejledende grænseværdier for luftforurening?			X	Det forventes, at luftforurening i forbindelse med råstofindvindingen og transport med råstofferne vil kunne holdes indenfor de vejledende grænseværdier for luftforurening. Spredningsforholdene i området vurderes at være gode.
Vil projektet udgøre en risiko for vandforurening (grundvand og overfladevand)?			X	Arealet ligger i områder med særlige drikkevandsinteresser og i indvindingsopland til Lindved og Højby Vandværker. Nærmeste private drikkevandsboring er beliggende mere end 500 meter væk. Strømningsretning vurderes til at være mod syd. Terrænkoten på arealet er mellem 46 og 49 DVR. Grundvandspejlet findes omkring kote 36 DVR Erfaringsmæssigt udgør råstofindvinding kun en begrænset risiko for forurening af grundvandet. Der vil i forbindelse med tilladelsen blive fastsat vilkår mht. håndtering af drivmidler og maskiner. Desuden er der forbud mod enhver tilførsel af jord (§ 52) i råstofgrave, for at forebygge at påvirke grundvandsressourcen.

Sagsbehandler: Gitte Gro
 E-mail: gitte.gro@rsyd.dk
 Dato: 19. marts 2020
 Journal nr.: 19/11086

					På baggrund af ovenstående vurderes projektet ikke at udgøre en hindring for fremtidig anvendelse af områdets grundvand.
--	--	--	--	--	--

Projektets placering

Kriterium	Ja	Bør undersøges	Nej	Bemærkninger
Forudsætter projektet ændring af den eksisterende arealanvendelse?	X			<p>Arealet er i dag konventionelt dyrket landbrugsjord. Jorden vil ikke kunne dyrkes i perioden hvor der indvindes råstoffer eller efterfølgende. Arealet ønskes efterbehandlet til naturarealer uden brug af gødning eller pesticider.</p> <p>Langs projektarealets østlige grænse er der placeret to vindmøller. Den nordlige vindmølle er placeret inden for projektarealet og den sydlige vindmølle er placeret umiddelbart øst for og uden for projektarealet. I gravetilladelsen vil der blive stillet krav om at så længe de to vindmøllerne består skal ansøger holde en graveafstand til møllerne på 15 m og sikre at skråningshældninger maksimalt etableres som 1:2. Dette for at sikre møllernes stabilitet og for at sikre adgang til at servicere møllerne. Hvis møllen på projektarealet fjernes kan de underliggende råstoffer udnyttes.</p> <p>Projektarealet gennemskæres af en gasledning der løber nord syd, ca midt på projektarealet, desuden har TDC ledninger på arealet. Der skal træffes aftaler med Nature Energy samt TDC om eventuelle respektafstande og/eller omplacering af kabler.</p>

Sagsbehandler: Gitte Gro
 E-mail: gitte.gro@rsyd.dk
 Dato: 19. marts 2020
 Journal nr.: 19/11086

Forudsætter projektet ændring af en eksisterende lokalplan for området?			X	Der er ingen vedtagne lokalplaner for projektarealet. En km øst for projektarealet er der en vedtaget lokalplan for Tarup-Davinde der omhandler arealernes anvendelse efter endt råstofindvinding. Det ansøgte projekt vil ikke være i strid med lokalplanen.
Forudsætter projektet ændring af kommuneplanen?			X	Området er udlagt til regionalt graveområde i Råstofplan 2016, hvorfor det ikke burde give anledning til ændringer i Odense Kommunes kommuneplan.
Indebærer projektet behov for at begrænse anvendelsen af naboarealer ud over hvad der fremgår af gældende kommune- og lokalplaner?			X	Området er beliggende i landzone og ikke omfattet af en gældende lokalplan.
Vil projektet udgøre en hindring for fremtidig anvendelse af områdets råstoffer?	X			Råstofindvinding er en irreversibel proces og råstoffer kan naturligvis kun indvindes en gang. Efter endt indvinding efterbehandles arealet og vil på sigt blive taget ud af den regionale graveplan.
Vil projektet udgøre en hindring for fremtidig anvendelse af områdets grundvand?			X	Projektarealet er beliggende i OSD, delvist i NFI og i indvindingsopland til Lindved og Højby vandværker. I forbindelse med råstofindvinding under grundvandspejlet vil der forekomme en påvirkning af grundvandsstanden både på projektarealet og i det berørte grundvandsmagasin (øvre). Påvirkningen af grundvandsmagasinet kan potentielt påvirke grundvandsbetingede naturtyper og vandindvindinger. Der findes ikke grundvandsbetingede naturtyper på eller op til det ansøgte areal. Ved råstofindvinding under grundvandspejlet fjernes der ikke grundvand fra magasinet, men der flyttes grundvand fra magasinet til gravesøen. Da grundvandet vil udfylde den plads, som råstoffet optog før opgravning er der altså tale om, at vand flyttes fra et nærømråde omkring råstofgraven ind i selve råstofgraven. Hydraulisk set er effekten på afstrømning og vandstandsforhold at sidestille med en indvinding af grundvand. Der søges om at indvinde op til 150.000 m ³ årligt under grundvandspejl hvilket svarer til en vandindvinding op imod 110.000 m ³ årligt hvis der ligges til grund at porøsiteten er 25%. Indvindingen under grundvandspejl vil ske i perioder og med lange pauser indimellem, der vil således være tid til at grundvandspejlet kan indstille sig på ny.

Sagsbehandler: Gitte Gro
 E-mail: gitte.gro@rsyd.dk
 Dato: 19. marts 2020
 Journal nr.: 19/11086

				<p>Lindved vandværks indvindingsboring ligger knap 2 km nord for og nedstrøms projektarealet. Vandværket har tilladelse til at indvinde 40.000 m³ vand årligt. Højby Vandværk har tilladelse til at indvinde 185.000 m³ vand årligt.</p> <p>Vandværksboringerne er ca. 80 m dybe og filtersat i kalk. Boringerne er velbeskyttede af et lerlag på 30 – 45 m tykkelse mellem det dybere liggende magasin hvorfra der indvindes drikkevand og det overfladiske magasin der berøres af råstofindvindingen.</p> <p>En tilladelse til råstofindvinding på projektarealet forventes ikke at udgøre en hindring for fremtidig anvendelse af områdets drikkevand.</p>
				<p>Der er ingen § 3 beskyttede vådområder eller natur på eller op til det ansøgte areal. Nuværende anvendelse er konventionelt landbrugsdrift. Projektarealet vil efter endt indvinding blive efterbehandlet til natur med grundvandssøer og uden brug af gødning og pesticider.</p>
Indebærer projektet en mulig påvirkning af sårbare vådområder?			X	Projektet ligger ikke indenfor kystnærhedszonen
Er projektet tænkt placeret indenfor kystnærhedszonen?			X	Projektet forudsætter ikke rydning af skov.
Forudsætter projektet rydning af skov?			X	Der er ingen kendte planer i forhold til reservater eller naturparker. Efter endt indvinding og reetablering vil projektet ikke udgøre en hindring for etableringen af reservater eller naturparker.
Vil projektet være i strid med eller til hinder for etableringen af reservater eller naturparker?			X	Projektet tænkes ikke placeret i Vadehavsområdet
Tænkes projektet placeret i Vadehavsområdet?			X	Arealet er ikke registreret med beskyttede naturtyper.
Kan projektet påvirke registrerede, beskyttede eller fredede områder nationalt?			X	Habitatområdet Odense Å med Hågerup Å, Sallinge Å og Lindved Å ligger ca 7 km nordvest for projektarealet. Grundet afstanden er det ikke sandsynligt at projektet vil påvirke habitatområdet.
Kan projektet påvirke registrerede, beskyttede eller fredede områder internationalt (Natura 2000)?			X	

Sagsbehandler: Gitte Gro
 E-mail: gitte.gro@rsyd.dk
 Dato: 19. marts 2020
 Journal nr.: 19/11086

Forventes området at rumme beskyttede arter efter bilag IV?			X	Arealer er i dag konventionelt dyrket landbrug. Sådanne landarealer er ikke kendte som yngle eller rasteplasser for bilag IV arter og der er da heller ingen kendskab til eller registreringer af bilag IV arter på arealet.
Forventes området at rumme danske rødlistearter?			X	Der er ingen kendskab til eller registreringer af rødlistearter på det ansøgte areal.
Kan projektet påvirke områder, hvor fastsatte miljøkvalitetsnormer for overfladevand allerede er overskredet?			X	Der er ingen kendskab til nærliggende områder hvor fastsatte miljøkvalitetsnormer for overfladevand er overskredet.
Kan projektet påvirke områder, hvor fastsatte miljøkvalitetsnormer for grundvand allerede er overskredet?			X	Der er gjort fund af Desferyl-Chloridazon over grænseværdierne i Lindved vandværks indvindinger. Det ansøgte projekt forventes ikke at få nogen påvirkning på grundvandskvaliteten.
Kan projektet påvirke områder, hvor fastsatte miljøkvalitetsnormer for naturområder allerede er overskredet?			X	Der er ingen kendskab til nærliggende områder hvor fastsatte miljøkvalitetsnormer for naturområder er overskredet.
Kan projektet påvirke områder, hvor fastsatte miljøkvalitetsnormer for boligområder (støj/lys og luft) allerede er overskredet?			X	Projektet etableres i landområde som ikke er tæt befolket
Tænkes projektet etableret i et tæt befolket område?			X	Se ovenstående.
Kan projektet påvirke historiske landskabstræk?			X	
Kan projektet påvirke kulturelle landskabstræk?			X	
Kan projektet påvirke arkæologiske værdier/landskabstræk?			X	Der er diger langs den østlige afgrænsning af arealet samt langs del af den nordlige og vestlige afgrænsning. Med afstandskrav til skelgrænser forventes digerne ikke at blive påvirket. Der er risiko for at støde på fortidsminder under arbejdet. Det påhviler ansøger at kontakte Odense Bys Museer for yderligere undersøgelse.
Kan projektet påvirke æstetiske landskabstræk?			X	

Sagsbehandler: Gitte Gro
 E-mail: gitte.gro@rsyd.dk
 Dato: 19. marts 2020
 Journal nr.: 19/11086

<p>Kan projektet påvirke geologiske landskabstræk?</p>				X	<p>Projektarealet er beliggende i den vestlige del af område 13. i Odense Kommunes landskabskarakterbeskrivelse, betegnet som Allerup Moræneflade. Landskabet beskrives som fladt til let bølget intensivt landbrugslandskab med transparent til åben, enkel karakter, spredt bevoksede diger, sparsom bevoksning, med bebyggelse i landsbyer og langs vejene. Området vurderes ikke særlig sårbart overfor påtænkt udvikling i området, herunder råstofindvinding</p> <p>De landskabelige forhold vil blive påvirket, idet råstofindvinding fjerner dele af landskabet. Projektarealet planlægges efterbehandlet til rekreative naturarealer uden brug af gødning eller pesticider.</p> <p>Det vurderes at den planlagte efterbehandling ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af de landskabelige forhold.</p>
--	--	--	--	---	---

Arten og kendetegn ved den potentielle indvirkning på miljøet

<p>Den forventede miljøpåvirknings geografiske udstrækning i areal</p>	<p>Projektarealet er på ca 24 ha. Den aktuelle miljøpåvirkning fra selve råstofindvindingen vil være meget lokal, og der forventes kun en begrænset påvirkning udenfor indvindingsområdet.</p>				
<p>Omfanget af personer der forventes berørt af miljøpåvirkningen</p>	<p>Det vil primært være trafikken til og fra råstofområdet, som vil kunne skabe en form for gene. Der er tre ejendomme beliggende direkte op til arealet, hvor den ene er lodsejer. Ingen af ejendommene er placeret op til udkørslen fra projektarealet.</p>				
<p>Kriterium</p>	<p>Ja</p>	<p>Bør undersøges</p>	<p>Nej</p>		<p>Bemærkninger</p>
<p>Er området, hvor anlægget tænkes placeret, sårbart overfor den forventede miljøpåvirkning?</p>			X		<p>Området vurderes ikke at være sårbart overfor den forventede miljøpåvirkning. Der stilles vilkår for indvinding af råstoffer i tilladelsen der imødegår eventuelle miljøpåvirkninger som f. eks forurening.</p>
<p>Forventes miljøpåvirkningerne at kunne være væsentlige enkeltvis?</p>			X		<p>De identificerede påvirkninger forventes ikke at være væsentlige hverken enkeltvis eller samlet.</p> <p>Det er sandsynligt at der vil være en påvirkning af de nærmeste naboer til arealet på grund af øget trafik. Når indvindingen er fuldt etableret er det forventeligt med en belastning på op til 75 køretøjer dagligt. Til og</p>

Sagsbehandler: Gitte Gro
 E-mail: gitte.gro@rsyd.dk
 Dato: 19. marts 2020
 Journal nr.: 19/11086

				<p>frakørslen (overkørslen) vil foregå via Svendborgvej som er en vej med en størrelse der forventes at kunne bære den øgede trafik. Overkørslen vil blive etableret ca. midt mellem de to ejendomme Svendborgvej 472 og 460 hvilket vil give en afstand på mere end 250 m fra overkørsel til nærmeste ejendomme. Trafikken på offentlige veje kan ikke reguleres via råstof tilladelsen. Der stilles vilkår i tilladelsen om asfaltering af første 25 m ind i graven og om renholdelse af denne vej. Trafikken på offentlige veje kan ikke reguleres via råstof tilladelsen. Det er kommunen der som vejmyndighed stiller vilkår for overkørselstilladelse. Det vurderes at generne fra trafikken under de givne forudsætninger og med vilkår ikke vil være til væsentlig gene for omboende.</p> <p>Det vurderes at generne fra trafikken under de givne forudsætninger ikke vil være til væsentlig gene for omboende.</p>
Forventes miljøpåvirkningerne at kunne være væsentlige samlet?			X	Se ovenfor
Vil den forventede miljøpåvirkning række ud over kommunen?			X	Råstofindvindingen er meget lokal, og der vil ikke være en påvirkning over kommunegrænsen, grundet afstanden.
Vil den forventede miljøpåvirkning berøre nabolande?			X	
Må den samlede miljøpåvirkning betegnes som kompleks			X	Den samlede miljøpåvirkning betegnes ikke som kompleks. Det konkrete projekt medfører velkendte påvirkninger, som er almindelige ved den type af projekter, og som kan beskrives. Derudover er påvirkningerne til at håndtere ved indpasning af afværgeforanstaltninger i forbindelse med fastsættelse af vilkår i en tilladelse til råstofindvinding, heri fastsættes der vilkår til støj og støv mm.
Er der stor sandsynlighed for miljøpåvirkningen?		X		Miljøpåvirkningen fra indvindingen af råstoffer og transport vil ske med stor sandsynlighed.
Er påvirkningen af miljøet varig?			X	Den landskabelige påvirkning vil være varig og ikke reversibel, hvorimod påvirkningen mht. trafik, støj, støv, påvirkning af grundvand fra råstofindvindingen mv. ikke vil være varig

Sagsbehandler: Gitte Gro
 E-mail: gitte.gro@rsyd.dk
 Dato: 19. marts 2020
 Journal nr.: 19/11086

Er påvirkningen af miljøet hyppig?	X			Transporten med råstoffer vil være i den periode hvor der foretages råstofindvinding på arealet. Påvirkningen er således ikke varig, men hyppig i indvindingsperioden
Er påvirkningen af miljøet irreversibel?	X			Indvindingen af råstoffer vil ændre landskabet, idet der muligvis ikke sker en genskabelse af det oprindelige landskab.
Er der andre kumulative forhold?			X	Projektarealet er beliggende vestligst i det ca. 650 ha store areal Tarup Davinde der er udlagt til graveområde og videreført til Råstofplan 2016. Der er gravet råstoffer i området i mere end 100 år. De nærmeste aktive grusgrave ligger 700 m og 2,5 km mod øst og har tilladelse til at indvinde hhv. 150.000 m ³ og 200.000 m ³ sand, grus og sten årligt. Projektarealet og de to aktive grusgrave har ikke udkørsel til samme landevej (Svendborgvej /Nærrågårdsvej) hvorfor den øgede trafikbelastning ikke forventes at blive akkumuleret.
Er det, jf. ansøgningen, muligt at begrænse indvirkningerne?	X			Det er formålet med råstofloven, at råstofferne skal indvindes i udlagte graveområder. Derfor er det som udgangspunkt ikke muligt at begrænse indvirkningerne på landskabet. Men det er muligt at stille relevante vilkår for efterbehandlingen, således at landskabet efterfølgende kan bruges til det ønskede formål.

Konklusion

Kriterium	Ja	Nej	Bemærkninger
Giver resultatet af screening anledning til at antage, at det ansøgte projekt vil kunne påvirke miljøet væsentligt, således at der skal udarbejdes en miljøkonsekvensrapport?		X	Projektet etableres på 24 ha landbrugsjord i landzone. Indvindingen vil ikke medføre væsentlig påvirkning af beskyttede naturområder, beskyttet flora eller fauna, kulturelle eller landskabelige forhold. De landskabelige forhold vil blive påvirket, idet råstofindvindingen fjerner dele af landskabet. Efter endt råstofindvinding reetableres arealet til

Sagsbehandler: Gitte Gro
E-mail: gitte.gro@rsyd.dk
Dato: 19. marts 2020
Journal nr.: 19/11086

			<p>natur med en eller flere søer på arealet. Den landskabelige påvirkning såvel under som efter råstofindvinding forventes hverken enkeltvist eller kumulativt at påvirke landskabet væsentligt.</p> <p>Der vil være støj fra råstofindvindingen i dagtimerne. Støjpåvirkningen vurderes at kunne overholde de vejledende støjgrænser for de nærmeste boliger i åbent land, og vil i øvrigt blive reguleret gennem indvindingsstilladelsen.</p> <p>Transporten med råstoffer fra arealet vil sandsynligvis ikke påvirke beboere langs Svendborgvej, da vejen er bred og kan bære tung trafik.</p> <p>Påvirkningerne forventes ikke enkeltvist i forhold til nærværende ansøgning at være væsentlige.</p> <p>Det er regionens vurdering, at resultatet af screeningen af det ansøgte projekt ikke giver anledning til at antage at der skal udarbejdes en miljøkonsekvensrapport, da projektet hverken i sig selv eller i kumulation med andre projekter eller vedtagne planer, antages at få nogen væsentlig påvirkning af miljøet.</p>
--	--	--	---

Dato: 19. marts 2020

Sagsbehandler: Gitte Gro
Geolog
Regional Udvikling, Klima og Ressourcer

Bilag 4. Kortrids med ledningsinteresser

- ENERGI FYN
- TDC
- NGF NATURE ENERGY A/S
- Ansøgt_areal

Bilag 5. Udtalelse fra museet

Region Syddanmark
Damhaven 12
7100 Vejle
Att. Gitte Gro

Vedr. ansøgning erhvervsmæssig indvinding af råstoffer på matrikel nr.6b, 6t og 7b Højby By, Højby i Odense Kommune

Kulturarvsenheden ved Odense Bys Museer kvitterer hermed for udkast til planmateriale. Det kan oplyses, at der er registreret en overpløjet gravhøj fra oldtiden inden for planarealet. Nærområdet er generelt rigtigt rigt på især gravhøje og det ses ganske tydeligt at der umiddelbart vest og syd for arealet er registreret gravhøje. Umiddelbart nord for arealet er der registreret rester af en langdysse fra bondestenalderen.

Kulturarv

Overgade 48
DK-5000 Odense C

www.museum.odense.dk

Tlf. +45 6551 4694
Mob. +45 2037 9422
maera@odense.dk

DATO
8. april 2019

JOURNAL NR.

Planarealet ses med blåt, mens de overpløjede gravhøje ses med gule stjerner. Nord for arealet markerer den grønne stjerne resterne af en overpløjet langdysse.

De arkæologiske spor er såkaldte jordfaste fortidsminder. Jordfaste fortidsminder er omfattet af Museumslovens kap. 8 §27 (lov nr. 473 af 7. juni 2001). For at afklare fortidsmindets udstrækning og potentiale vil det være nødvendigt at foretage en arkæologisk forundersøgelse, før anlægsarbejdet iværksættes. Forundersøgelsens resultater danner grundlag for en vurdering af, om arealet umiddelbart herefter kan frigives, eller om det vil være nødvendigt yderligere at foretage en egentlig arkæologisk udgravning. Iværksættelsen af en arkæologisk forundersøgelse vil således minimere risikoen for, at anlægsarbejdet senere må standses og udskydes efter bestemmelserne i Museumslovens §27 stk. 2. Odense Bys Museer kan på opfordring af bygherren fremsende et budget og en tidsplan over udgifter og tidsforbrug forbundet med forundersøgelsen (Museumslovens §25). For at sikre et godt samarbejde, der både tilgodeser bygherres anlægsarbejde og de arkæologiske undersøgelser, opfordres bygherre til at kontakte museet på et tidligt tidspunkt i projekteringen.

Museet står naturligvis til rådighed med supplerende oplysninger.

Sagens administrative akter og korrespondancer såvel som faglige udbytte vil blive permanent registreret i centrale registre såvel som i museets arkivsystem.

Med venlig hilsen

Maria Lauridsen
Museumsinspektør

Bilag 6. Vandindvindingstilladelse

Odense Kommune, Nørregade 36, 5000 Odense C

Nymølle Stenindustrier A/S
Hovedgaden 539
2640 Hedehusene
Att.: Jakob Qvortrup Christensen

By- og Kulturforvaltningen

Erhverv og Bæredygtighed
Vand og Natur

Nørregade 36
5000 Odense C

www.odense.dk

DATO
9. september 2019

REF.
HPBH

mandag - torsdag 10-15
fredag 10-12

Tilladelse til midlertidig grundvandssænkning jf. vandforsyningslovens §26 og indvinding af vand fra gravesø til støvbekæmpelse jf. vandforsyningslovens § 20.

Nymølle Stenindustrier A/S har med ansøgning til Region Syddanmark af 5. marts 2019 ansøgt om årlig tilladelse til indvinding af 300.000 m³ råstoffer heraf 150.000 m³ under grundvandsspejl ved matr. nr. 6b, 6t og 7b, Højby By, Højby, samt til indvinding af 1000 m³ overfladevand årligt fra gravesø til støvbekæmpelse.

Afgørelse

Med hjemmel i vandforsyningslovens § 20 meddeler Odense Kommune tilladelse til indvinding af grundvand fra gravesø til anvendelse til støvbekæmpelse, og med hjemmel i vandforsyningslovens § 26 indvinding af råstoffer under grundvandsspejlet. Indvindingen skal ske på matr. nre. 6b, 6t og 7b, Højby By, Højby.

Indvindingsstedet fremgår af graveplanen for området. Tilladelsen gælder frem til 1. december 2029 og gives på vilkår, som beskrevet under afsnittet om vilkår. Tilladelse gives i tilknytning til tilladelse af indvinding af sand, grus og sten fra Region Syddanmark på samme areal.

Når dele af et anlæg kræver tilladelse efter §7 i råstofloven, varetager regionsrådet kommunalbestyrelsens opgaver og beføjelser for hele anlægget i forhold til miljøvurdering af projektet, jf. lov om miljøvurdering §17 stk. 2. På den baggrund har Odense Kommune ikke foretaget særskilt screening af grundvandssænkningerne som følge af råstofindvindingen.

Vilkår

1. Tilladelsen gælder indvinding af 150.000 m³ sand, grus og sten pr. år under grundvandsspejl på matr. nr. 6b, 6t og 7b, Højby By, Højby, samt indvinding af 1000 m³ vand pr. år fra gravesøen til støvbekæmpelse i forbindelse med råstofindvinding.
2. Tilladelse til midlertidig grundvandssænkning udløber samtidig med råstofindvindingstilladelsen fastlagt af Region Syddanmark.
3. Der må ikke ledes vand bort fra graveområdet, f. eks. via dræn eller grøft.

4. Indvindingsmængden for det foregående kalenderår (1. januar - 31. december) skal indberettes til Odense Kommune. Indberetningen skal ske digitalt og én gang om året, senest den 1. februar.

Grundlag for tilladelsen

- Der er ansøgt om årligt 300.000 m³ råstoffer heraf 150.000 m³ under grundvandsspejl ved matr. nr. 6b, 6t og 7b, Højby By, Højby
- Der er desuden ansøgt om indvinding af 1000 m³ overfladevand årligt fra gravesø til støvbekæmpelse.
- Den planlagte gravedybde er ca. 20 meter under grundvandsspejl.

Kommunens bemærkninger

Råstofindvindingen foregår inden for OSD, men uden for BNBO og lige på kanten af 25 års oplandene til Højby Vandværks boringer og VandCenter Syds kildeplads til Lindvedværket.

Graveområdets østligste kant ligger ca. 1 km fra Højby Vandværks boring med DGU nr. 146.2595. Der er ca. 2,5 km til nærmeste boring på Lindvedværkets kildeplads (146.2986). Nærmeste enkeltindvinder ligger 475 m øst for graveområdet. Anlægget er et husholdningsanlæg.

Afstandene til disse anlæg er medvirkende til, at Odense Kommune anser den ansøgte indvinding for at være uproblematisk ift. grundvandet.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan i henhold til vandforsyningslovens § 75 til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen er 4 uger efter at afgørelsen er offentliggjort, hvilket vil sige senest den 7. oktober 2019. Afgørelsen kan påklages af afgørelsens adressat samt enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald.

Ønsker du at klage over afgørelsen, skal det ske til Miljø- og Fødevareklagenævnet via klageportalen som du finder via www.naevneneshus.dk. Her kan du også finde vejledning til, hvordan du klager.

Venlig hilsen

Hans Peter Birk Hansen
Geolog
Mobil +45 2910 4569
E-mail hpbh@odense.dk

Bilag 7. Overkørselstilladelse

Mail af 11. juli 2019 fra Odense Kommunes afd. for trafik og mobilitet.

Kære Jakob Christensen

Jeg har fået svar fra politiet:

Politiet kan meddele godkendelse til det alternative forslag med etablering af et venstresvingsforbud på Svendborgvej fra nord. Politiet kan ligeledes godkende et højresvingsforbud ved udkørsel, men dette vil ikke være et krav.

Trafik og Mobilitet kan derfor godkende og give tilladelse til den ønskede overkørsel til grusgrav i en bredde på 7-8 m udført som skitseret på den vedlagte kortskitse.

Overkørslen skal udføres i asfalt i rabatten mellem vejen og skel samt yderlige 2 m i en bredde på 7-8 m ind på grunden for at undgå, at kørebanelikanten og rabatten køres i stykker.

Denne tilladelse er helt konkret vurderet på baggrund af foto i e-mail af den 1. juli og oplysninger, så ændring af disse forhold vil kræve en ny tilladelse.

Ansøgeren skal betale for udgifterne i forbindelse med etablering af overkørslen og opsætning af tavler.

Kravene til overkørslen er givet ud fra vejtekniske og færdselsmæssige grunde i henhold til § 49, stk. 4 i Lov om offentlige veje, nr. 1520 af 27. december 2014. Klagevejledning og lovtekst står nederst i e-mailen.

Med venlig hilsen
Susanne Grøn Christiansen
Trafikingeniør

Tlf.nr. 6551 2783
sgc@odense.dk

Byudvikling
By- og Kulturforvaltningen
Odense Slot
Nørregade 36-38
5100 Odense C

<http://www.odense.dk>

OPLYSNING OM BEHANDLING AF PERSONOPLYSNINGER

Odense Kommune behandler oplysninger om dig. Det gør vi for at kunne levere en god og kommunal service. Oplysningerne stammer enten fra dig selv eller fra andre, herunder fra andre myndigheder eller offentligt tilgængelige kilder.

Vi behandler alene de personoplysninger, der er nødvendige for, at vi lever op til vores forpligtelser som kommune, medmindre vi forinden har indhentet udtrykkeligt samtykke fra dig til at behandle oplysninger i videre omfang. Dette gælder, uanset hvor personoplysningerne stammer fra.

Odense Kommune registrerer de modtagne oplysninger og kan videregive oplysningerne til andre, herunder andre myndigheder, når det følger af lovgivningen, eller du har givet samtykke til det.

Odense Kommune er dataansvarlig efter databeskyttelsesforordningen for behandlingen af de personoplysninger, som vi modtager om dig.

Retsgrundlaget for vores behandling af persondata, herunder eventuel videregivelse til andre, er den lovgivning, som gælder for din sag, samt bestemmelserne i databeskyttelsesforordningen, herunder især forordningens artikel 6 eller artikel 9. Ved samtykke findes retsgrundlaget i forordningens artikel 6 eller artikel 9.

Odense Kommune sletter oplysningerne om dig, når opbevaringspligten udløber, og et eventuelt arkiveringskrav er opfyldt. Du har ret til at vide, hvilke oplysninger vi behandler om dig (indsigtsret), og du kan kræve forkerte oplysninger rettet eller slettet. Du har også ret til at trække dit eventuelle samtykke tilbage. Det vil dog ikke påvirke lovligheden af vores behandling af dine personoplysninger, indtil samtykket trækkes tilbage. Det påvirker heller ikke lovligheden af vores behandling af dine personoplysninger på andet grundlag end samtykke. Du kan læse mere om, hvilke rettigheder du har som registreret, og hvordan du bruger dem, på vores [hjemmeside](#).

Kontakt til kommunens databeskyttelsesrådgiver

Odense Kommune har en databeskyttelsesrådgiver (DPO), som du kan kontakte om dine rettigheder i henhold til databeskyttelseslovgivningen:

Telefon: 21519738

E-mail: dpo-kontakt@odense.dk

Brev: Odense Kommune, Flakhaven 2, 5000 Odense C, att.:

Databeskyttelsesrådgiver

Vi opfordrer til, at du bruger Digital Post/e-Boks, hvis du ønsker at fremsende følsomme eller fortrolige oplysninger.

Du har ret til at klage til Datatilsynet over Odense Kommunes behandling af dine personoplysninger – se www.datatilsynet.dk.

Lovtekst

§ 49. Nye adgange og udvidelse af eksisterende adgange til offentlige veje og stier må ikke etableres uden vejmyndighedens tilladelse.

Stk. 2. Den, der ansøger om en ny adgang eller udvidelse af en eksisterende adgang til en offentlig vej eller sti, afholder udgifterne til etablering, medmindre andet er aftalt mellem vejmyndigheden og ansøgeren.

Stk. 3. Vejmyndigheden skal indhente Vejdirektoratets samtykke, hvis der etableres en adgang som nævnt i stk. 1 til en kommunevej i mindre afstand end 100 m, dog 50 m i byer og bymæssige områder, fra statsvej.

Stk. 4. Skønnes det påkrævet af vejtekniske eller færdselsmæssige grunde, kan vejmyndigheden som betingelse for tilladelse efter stk. 1 stille krav til placering, udformning og benyttelse af adgangen. Vejdirektoratet kan på samme måde fastsætte betingelser for sit samtykke efter stk. 3. Vejmyndigheden kan kræve selv at udføre de krævede foranstaltninger for ansøgerens regning.

Stk. 5. Vejmyndigheden kan gøre tilladelsen betinget af, at den offentlige vej ombygges med midterrabat, kanalisering, lyssignal og lign., når det på grund af en adgang efter stk. 1 skønnes trafikalt nødvendigt.

Stk. 6. Vejmyndigheden kan kræve, at udgifterne til foranstaltningerne efter stk. 5 helt eller delvis afholdes af en anden vejmyndighed, når en offentlig vej eller offentlig sti tilsluttes den offentlige vej. Vejmyndigheden kan i særlige tilfælde kræve, at udgifterne til foranstaltningerne efter stk. 5 afholdes af vedkommende ejer eller bruger, når der gives tilladelse til etablering af en adgang fra en privat ejendom eller fra en privat fællesvej til en offentlig vej og disse udgifter står i et rimeligt forhold til de fordele, som ansøgeren opnår ved tilladelsen.

Stk. 7. Vejmyndigheden skal sikre, at arbejdet udføres billigst muligt ved gennemførelse af proceduren i [§ 137](#), når den udfører arbejde for ansøgers regning. Vejmyndigheden kan i dette tilfælde medregne et administrationstillæg efter [§ 30](#)

Klagevejledning

Lov om offentlige veje

Den endelige afgørelse er truffet administrativt og kan i medfør af Lov om offentlige veje, nr. 1520 af 27. december 2014, §§ 132 påklages til Vejdirektoratet, for så vidt angår retslige spørgsmål.

Det betyder, at Vejdirektoratet kun kan tage stilling til, om afgørelsen er lovlige, men ikke til vejmyndighedens skøn inde for lovens rammer, undtaget ekspropriationssager og sager om handicapparkering, hvor Vejdirektoratet ligeledes kan tage stilling til skønnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, du modtager afgørelsen. Klagen skal være modtaget i Vejdirektoratet inden udløbet af denne frist.

Du skal først have udnyttet din mulighed for at klage til Vejdirektoratet, før du kan anlægge retssag ved domstolene.

Eventuel klage skal indsendes til:

Vejdirektoratet

Carsten Niebuhrsgade 43, 5. sal
1577 København V.

KOPI

P.S. Energi ApS
Povl Steen Pedersen
Bækmarken 6
5683 Haarby

Den 23. juli 1999

Bgs.nr.: 982705

HMR/bha

Rindebækvej 9, matr. nr. 7 b Højby by, Højby.

Den 2. oktober 1998 og 23. april 1999 har vi modtaget Deres anmeldelse med tegning, hvor De gør rede for opførelse af en vindmølle på nævnte ejendom.

Byggeriet er anmeldt efter reglerne i Bygningsreglement 1995.

Det kan oplyses, at vi ikke har indvendinger mod byggeriet.
Arbejdet kan derfor sættes i gang.

Det kan oplyses, at der ikke er indkommet klager.

./ Af hensyn til blandt andet registrering i Bygnings- og Boligregistret (BBR) bedes De indsende vedlagte postkort hertil, når byggeriet er færdigt.

Opmærksomheden henledes på, at det færdige arbejde kan tages i brug uden ibrugtagningstilladelse.

Gebyrregning på kr. 506,- vil blive fremsendt.

Med venlig hilsen

Hanne Lind Raeder
Bygningskonstruktør

2115-144712

Ekspeditionstid:

Man - ons	8.00 - 15.30
Tors	8.00 - 17.30
Fre	8.00 - 12.00

Ansøgning om tilladelse til udførelse af byggearbejde

Ansøgningen indsendes i 1 eksp., tegninger m.m. i 2 eksp. til:

**Odense Magistrat. 2. Afdeling
Miljø- & Ejendomsforvaltningen
Odense Slot, Indgang E.
Nørregade 36-38
5000 Odense C
Telefon 66 13 13 72 · Telefax 65 91 88 14**

**Byplan- og Miljøafd.
Byggesagskontoret**

- 2 OKI. 1998

Bgs. J. nr. **982705**

På ejendommen beliggende (se evt. matrikelkort eller ejendomsskattebillet)

Vejnavn (stedbetegnelse) <i>Rindebækvej</i>	Husnummer <i>9</i>	Kommune <i>Odense</i>
Ejerlav/sogn/kvarter <i>Højby</i>	Matrikelnummer <i>76</i>	

ansøges om tilladelse til - eller anmeldelse af

Kort redegørelse om byggearbejds art og omfang

*Opførelse af 1 stk vindmølle fabr. NEG Micon, nr 1
Type: NM 750-200/48
Nulshøjde: 45 m + 1 m jordhævning over forhøjet fundament
Rotor diameter: 48 m*

Der vedlægges følgende antal bilag (se uddrag af bygningsreglementet på bagsiden):

Ansøger

Navn, adresse og telefonnummer P.S.P.ENERGI ApS Povl Steen Pedersen Bækmarken 6, 5683 Haarby Tlf. og fax: 64732447, Bil: 30693047	SE.NUMMER	Dato og underskrift <i>30/9 - 98</i> <i>Povl Steen Pedersen</i>
--	-----------	---

Ejer af ejendommen iflg. tingbogen

Navn, adresse og telefonnummer <i>Povl Eisted Nielsen</i> <i>Eske toft nr 12</i> <i>5750 Ringe</i>	SE.NUMMER <i>12203381</i> <i>TH: 62623093</i>	Dato og underskrift <i>se bemyndigelse</i>
---	---	---

Ejers underskrift kræves, medmindre ansøgeren på anden måde dokumenterer adkomst til at udføre byggearbejdet.

Arbejdet udføres af/med bistand fra (navne og telefonnumre)

Bygherre (økonomisk ansvarlig)	Arkitekt	SE.NUMMER Ingeniør P.S.P.ENERGI ApS Povl Steen Pedersen Bækmarken 6, 5683 Haarby Tlf. og fax: 64732447, Bil: 30693047 <i>SE: 20442484</i>
--------------------------------	----------	---

HMR

Fyns Amt

Miljø- og
Arealafdelingen

Arealkontoret

Fax: 6556 1594

Tlf: 6556 1524

E-mail: jhe@maa.fyns-amt.dk

P. S. P. Energi Aps
v/ Poul Steen Pedersen
Bækmarken 6
5683 Haarby

Byplan- og Miljøafd. Byggesagskontoret
15 JUNI 1999
Bgs. J. nr. 982705

Journal nr. (Bedes anført ved alle henvendelser)

Deres ref.

Dato

8-70-21-7-461-7-98

JHE

10 JUNI 1999

Vedr.: Ansøgning om landzonetilladelse til opførelse af en vindmølle på ejendommen matr. nr. 7 b, Højby By, Højby, Odense Kommune, samt anmeldelse af denne efter bekendtgørelse om støj fra vindmøller.

Fyns Amt modtog Deres ansøgning den 15. oktober 1998 fra Odense Kommune.

Med brev af 22. april 1999 er ansøgningen ændret, så møllen nu skal placeres i et område, der i kommuneplanen er reserveret for vindmøller.

Det er telefonisk aftalt med Fyns Amt den 10. juni 1999, at mølletårnet vil blive placeret i terræn, og ikke hævet 1 m over terræn, som oplyst i den oprindelige ansøgning.

Om ansøgningen:

Der søges tilladelse til at opstille 1 vindmølle af typen NM 750-200/48 med en effekt på 750 kW, navhøjde på 45 m og rotordiameter på 48 m.

Odense Kommune har anbefalet det ansøgte.

Tilladelse efter planloven:

Vi giver hermed tilladelse efter planlovens § 35, stk. 1 til opstilling af den ansøgte vindmølle på betingelse af,

at anlægget fjernes uden udgift for det offentlige, såfremt det i mere end 1 år ikke har været anvendt til energiproduktion, og

at anlægget ikke ved farvevalg, skiltning eller manglende vedligeholdelse bliver unødvendigt skæmmende efter landzonemyndighedens vurdering.

Tilladelsen efter planloven bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år.

Afgørelse efter Bekendtgørelse om støj fra vindmøller nr. 304 af 14. maj 1991 (Vindmøllebekendtgørelsen):

Vindmøllens placering kan accepteres på de oplyste UTM koordinater:

Øst: 592.422 meter   Nord: 6.130.999 meter

Opmærksomheden henledes på :

at det skal meddeles Fyns Amt, når vindmøllen sættes i drift - jf. vindmøllebekendtgørelsens § 8,

at det skal meddeles Fyns Amt, hvem der er ansvarlig for driften af vindmøllen, og

at olieaffald skal afleveres efter kommunens anvisning,

Hvis møllen ikke er sat i drift inden 2 år fra datoen på denne skrivelse, skal anmeldelse påny indgives til Fyns Amt - jf. vindmøllebekendtgørelsens § 9.

Afgørelsen er baseret på følgende:

Følgende data er oplyst om møllen:

Lydeffektniveau	98,5 dB(A)± 2 dB, rapport nr. P8.008.97 fra Acoustica, Carl Bro a/s af 17. dec. 1997.
Navnhøjde	45 meter
Vinger	Taywood Aerolaminates AL23A2
Rotordiameter	48 Meter
Rotoromdrejningstal	22,3/14.9 omdrejninger/min.
Gear	Brook Hansen, EH 609 J21

Andre møller i området:

Der er 180 meter syd for den anmeldte mølle anmeldt yderligere en 750 kW mølle. Ca. 580 meter nord for den anmeldte mølle er etableret en 55 kW mølle.

Afstande til/ støjniveauer ved nærmeste naboer:

På baggrund af de fremsendte UTM koordinater, har Fyns Amt på grundkort Fyn placeret den anmeldte mølle. Ved hjælp af MapInfo er afstandene opmålt til nærmeste naboers udendørs opholdsarealer.

Der er efterfølgende foretaget en beregning af støjniveauet for alle vindmøller i området. Beregningen viser, at der er plads til den anmeldte mølle. Til beregningen er anvendt det lydeffektniveau, som NM 750-200/48 møllen er anmeldt med.

./ Nærmeste nabo er nabo D beliggende 380 meter sydvest for den anmeldte mølle. Det totale støjniveau er her beregnet til $41,1 \text{ dB(A)} \pm 2 \text{ dB(A)}$. Mest støjbelastede nabo er nabo B 520 meter nordvest for den anmeldte mølle. Støjniveauet er her beregnet til $42,5 \text{ dB(A)} \pm 2 \text{ dB(A)}$. På vedlagte kortbilag er der med pile vist, hvilke punkter på ejendommene der er målt til.

Ifølge vindmøllebekendtgørelsens § 2, stk. 1, må støjbelastningen, fra alle vindmøller i området ved udendørs opholdsarealer i umiddelbar tilknytning til nabobeboelser, ikke overstige 45 dB(A) i det åbne land.

Den tilladte støjgrænse kan overholdes, og den anmeldte mølle kan accepteres på den ønskede placering.

Ifølge regionplanen er støjplanlægningsafstandene til naboer i det åbne land 300 meter. Denne afstand kan overholdes.

Generelle krav om støjmåling.

Der gøres opmærksom på, at Fyns Amt som tilsynsmyndighed kan kræve støjmåling udført, når den eller de anmeldte vindmøller sættes i drift eller, når forholdene taler derfor, dog højst én gang årligt - jf. vindmøllebekendtgørelsens § 10 stk. 2, pkt. 2.

Ved evt. klager over støj fra møllen vil ejeren blive pålagt at få udført støjmåling jf. ovenstående.

Ifølge vindmøllebekendtgørelsens § 10 stk. 4, skal støjmålingen udføres i overensstemmelse med bilaget til bekendtgørelsen. Bestemmelse af tydeligt hørbare toner skal ske efter vejledning om ekstern støj fra virksomheder, nr. 6/1984, afsnit 7 (objektiv bestemmelse af toner). Målingen skal endvidere følge anvisningerne i Miljøstyrelsens retningslinier 35/94 og 36/95.

Målingen skal udføres af et laboratorium/en person, der er opført på Miljøstyrelsens sidst reviderede liste over laboratorier/personer, der er akkrediterede/certificerede til at udføre miljømåling, ekstern støj. Støjrapporten skal være Fyns Amt i hænde senest 1 måned efter at støjmålingen er foretaget.

Hvis rapporten viser, at den tilladte støjgrænse ikke kan overholdes, skal der foretages støjdæmpende foranstaltninger, og ny støjrapport fremsendes til Fyns Amt, senest 3 måneder efter at den første rapport er modtaget i amtet.

Såfremt den anmeldte mølle ikke kan støjdæmpes til det tilladte lydeffektniveau/støjniveau, kan Amdsrådet nedlægge forbud mod drift, herunder kræve møllen fjernet - jf. vindmøllebekendtgørelsens § 11.

Tinglysning:

Betingelserne for landzonetilladelsen vil af Fyns Amt blive anmeldt til tinglysning på ejendommen på ejerens bekostning i henhold til planlovens § 55.

Klagevejledning:

- ./ Afgørelsen kan påklages af enhver med retlig interesse i sagens udfald efter retningslinierne i planlovens kapitel 14, jf. vedlagte uddrag af loven.

Klagefristen er 4 uger, regnet fra nedennævnte annonceringsdato.

Klagefristen forlænges dog til den følgende hverdag, hvis 4-ugersfristen udløber en lørdag eller en helligdag.

Tilladelsen kan ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.

En rettidig klage har opsættende virkning, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Klager skal indgives skriftligt til Fyns Amt, Miljø- og Arealafdelingen, Ørbækvej 100, 5220 Odense SØ.

Amtet videresender eventuelle klager til Naturklagenævnet med kopi af sagens akter og med de bemærkninger, klagerne måtte give anledning til.

Afgørelsen kan indbringes for domstolene inden 6 måneder fra annonceringsdatoen.

Indgår der klager, giver Amtet besked herom.

Det bemærkes endelig, at der kan kræves tilladelse fra andre myndigheder.

Afgørelsen annonceres den **17 JUNI 1999**

Venlig hilsen

Jørgen Henning Jensen
Arkitekt

Kopi til orientering til:

Odense Kommune

Poul Elsted Nielsen, Esketoften 12, 5750 Ringe

Det bemærkes, at betingelser for landzonetilladelser skal tinglyses på ejendommen for ejerens regning i henhold til planlovens § 55.

- ./ Der vedlægges derfor et girokort til indbetaling af tinglysningsafgiften, der for tiden udgør 1.200 kr. Beløbet skal indbetales til Fyns Amt senest 6 uger fra dato.

Bemyndigelse

Undertegnede ejer bemyndiger herved ansøger til at indhente de nødvendige tilladelser hos kommune, amt m.m. vedr. placering af vindmøller på

Matr. nr.: 7 B

Sted: Højby Sø dato: 28-9-98

For ansøger: Paul Steen Pedersen

For ejer af ovennævnte matr. nr.: Paul Elsted Nielsen

Fyns Amt

Amtsgården
Ørbækvej 100, 5220 Odense SØ
Telefon 66 15 94 00

Byplan- og Miljøafd.
Byggesagskontoret

- 2 OKT. 1998

982705

Bgs. J. nr.

Ansøgning om landzonetilladelse

Uddrag af lov om planlægning er vedlagt

Ansøgningen skal indgives til teknisk forvaltning i den kommune, ejendommen ligger i, vedlagt fornødne tegninger, beliggenhedsplaner m.v. samt oplysninger om bl.a. adgangs-, vandforsynings- og afløbsforhold.

1. Matr. nr.: 76 Ejerlav: Højby Sogn: _____

Gade/vej og nr.: Rindsbækvej 9

Kommune: Odense

Ejerens navn og stilling: Chouf. Povl Esked Nielsen

gade/vej og nr.: Esketofte 12

postnr.: 5750 by: Ringe tlf.nr.: 62623093

Ansøgerens navn og stilling: _____

P.S.P.ENERGI ApS

gade/vej og nr.: _____ Poul-Steen Pedersen

postnr.: _____ Bækmarken 6, 5683 Haarby

Tlf. og fax: 64732447, Bil: 30693047 tlf.nr.: _____

2. Ejendommens nuværende anvendelse: Lundbrug

Ejendommens nuværende bebyggelse: Lundbrug

3. Der søges om tilladelse efter lovens § 35 til:
udstykning	☐
byggeri, herunder ombygning og anlægsarbejde	☒
ændret anvendelse	☐

4. Ansøgers begrundelse/beskrivelse:

Optørelse af 1 stk vindmølle nr 1

Fabr.: NEG Micon A/S

Type: NM 750 - 200/48

Navhøjde: 45m + 1m jordklæning over forkløjet fundament

Rotor diameter: 48m

Evt. supplerende bemærkninger kan anføres på bagsiden af ansøgningen, eller i særskilt redegørelse.

Haarby, den 30/9-98

Se vedlagt bebyggelses
Ejers underskrift

Poul-Steen Pedersen
Ansøgers underskrift

Udfyldes af kommunen

5. Ejendommens data

(matrikelkort i 1:10.000 eller 1:4.000 med ejendommen indtegnet skal vedlægges)

ejendommens areal: 219.944

ejendommens notering i matriklen som: landbrugsejendom

ejendommens vurdering i ejendomsskatregisteret som:

antal registrerede lejligheder/helårsbeboelser: 1

6. Vejforhold

vejadgang til: Rindebækvej.

7. Spildevandsforhold

Er ejendommen omfattet af kommunens godkendte spildevandsplan: nej ja, kloakopland nr:

Hvis ja, er spildevandsforholdene løst jf. spildevandsplanen: nej ja

	Nuværende forhold	Fremtidige forhold
Processpildevand (herunder vaske- vand, kølevand m.v.)	type: _____	_____
	max. mængde: _____ m ³ /døgn	_____ m ³ /døgn
	renseforanstaltninger: _____	_____
	udledning til: _____	_____
Sanitetsspildevand	antal PE: _____	_____
	renseforanstaltninger: _____	_____
	udledning til: _____	_____
Overfladevand (regnvand)	befæstet areal: _____ m ²	_____ m ²
	tagareal (m ²): _____ m ²	_____ m ²
	renseforanstaltninger: _____	_____
	udledning til: _____	_____

8. Forhold til miljølovens kap. 5

Er den ansøgte virksomhed omfattet af godkendelsesordningen: nej ja, pkt. _____ på liste over virksomheder m.v.

Er der tidligere meddelt miljøgodkendelse for drift af virksomhed på ejendommen: nej ja, dato:

Hvilken instans er efter kommunens opfattelse godkendende myndighed: kommunen amtskommunen

9. Forhold til affaldsdepotloven

1. Er der på grunden registreret et affaldsdepot nej ja

2. Har der på grunden tidligere været en virksomhed omfattet af regionplanens § 1 stk. 14 nej ja

10. Vandforsyningsforhold

Vandforsyning fra: vandværk vandværk: _____ vandværkets navn
 egen indvinding egen indvinding

Vandforbrug: _____ m³/år _____ m³/år

Hvis egen indvinding oplyses om der foreligger ansøgning/tilladelse: _____

Udfyldes af kommunen

11. Planlægningsmæssige forhold

er ejendommen omfattet af

kommuneplanens rammer for lokalplanlægningen nej ja, område nr.: 5J20

lokalplan nej ja, nr.:

evt. anden planlægning: Kommuneplan, tillæg nr. 12.2.

vil en tilladelse være i strid med planlægningen nej ja

begrundelse:

---

evt. yderligere oplysninger (herunder byggemodningsforhold, offentlige og private servicefunktioner m.v.):

Tillæg nr. 12.2: Møllen ønskes placeret i Rindebæk-området.

Lokalplanvurdering

skønnes det ansøgte at være omfattet af lokalplanpligt: nej ja

vil der blive udarbejdet lokalplan: nej ja

12. Kommunens vurdering

kan det søgte anbefales nej ja

begrundelse og bemærkninger i øvrigt:

Møllen er placeret i et vindmølleudlagt område (se ansøgning fra matr. nr. 5 f, Højby by, Højby).

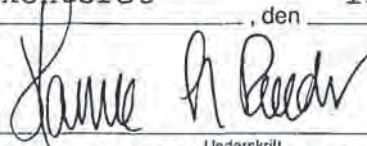

Evt. supplerende bemærkninger kan anføres på bagsiden eller i særskilt redegørelse.

Byggesagskontoret _____, den 13. oktober 1998

Underskrift
HANNE LIND RAEDER
bygningskonstruktør

Evt. supplerende bemærkninger:

17.10.10-003

Projekt:

Bøgeskovminde nr.38-Søndergaard nr.144

Udskrevet/Side

29-09-98 09:27:21 / 1

Brugernes:

NEG Micon A/S

Alsvej 21

8900 Randers

87 10 50 00

Povl Steen Pedersen

Beregnet:

29-09-98 09:25:12

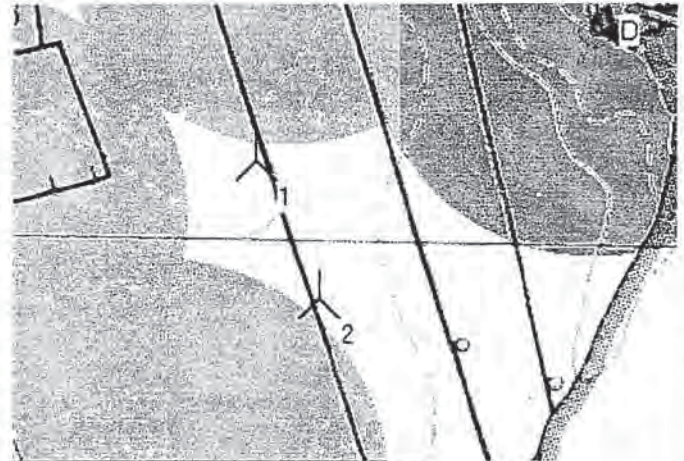
DECIBEL - Hovedresultat

DANSKE REGLER FOR STØJBeregning.

Beregningen er baseret på "Bekendtgørelse nr. 304 af 14. maj 91" fra Miljøstyrelsen.

Det tilladelige støjniveau ved nærmeste udendørs opholdsareal, f.eks. en terrasse, er 45 dB i landområder og 40 dB i tættere befolkede områder, begge ved en vindhastighed på 8 m/s.

Hvis én mølle har rentoner i støjemissionen, reduceres det tilladelige støjniveau med 5 dB.

▲ Ny mølle

Målestok 1:10.000
 ☐ Støjfølsomt område

Møller

UTM zone: 32				Mølle type				Støjdata					
Mølle	Øst	Nord	Z Rækkedata/Beskrivelse [m]	Kilde	Aktuel	Fabrikat	Type	Effekt [kW]	Diam. [m]	Højde [m]	Kilde/dato	LwA,ref [dB]	Rentoner
1	592.387	6.131.102	0 NEG MICON 750/ 200 kW nav: 46,0 m	User	Ja	NEG MICON	NM750/48	750/ 200	48,0	48,0	Rise 19-12-1997	98,5	Nej
2	592.473	6.130.920	0 NEG MICON 750/ 200 kW nav: 46,0 m	User	Ja	NEG MICON	NM750/48	750/ 200	48,0	46,0	Rise 19-12-1997	98,5	Nej

Beregningsresultater

Lydniveau

Støjfølsomt område		UTM zone: 32		Krav		Lydniveau		Krav overholdt ?		
Nr	Navn	Øst	Nord	Z [m]	Støj [dB]	Afstand [m]	Beregnet [dB]	Støj	Afstand	Begge
A	Støjfølsomt punkt: 45 dB Afst: 300 m	592.268	6.130.669	0	45,0	300	37,5	Ja	Ja	Ja
B	Støjfølsomt punkt: 45 dB Afst: 300 m	591.996	6.131.023	0	45,0	300	35,7	Ja	Ja	Ja
C	Støjfølsomt punkt: 45 dB Afst: 300 m	592.421	6.131.424	0	45,0	300	37,1	Ja	Ja	Ja
D	Støjfølsomt punkt: 45 dB Afst: 300 m	592.831	6.131.282	0	45,0	300	34,3	Ja	Ja	Ja

Afstande (m)

Mølle	Støjfølsomt område			
	A	B	C	D
1	448	396	324	478
2	323	486	506	508

Byplan- og Miljøafd.
Byggesagskontoret

- 2 OKT. 1998

Bgs. J. nr. 982705

Projekt:

Bøgeskovminde nr.38-Søndergaard nr.144

UdskriftSide

29-09-98 09:27:21 / 2

Brugericens:

NEG Micon A/S

Alsvej 21

8900 Randers

87 10 50 00

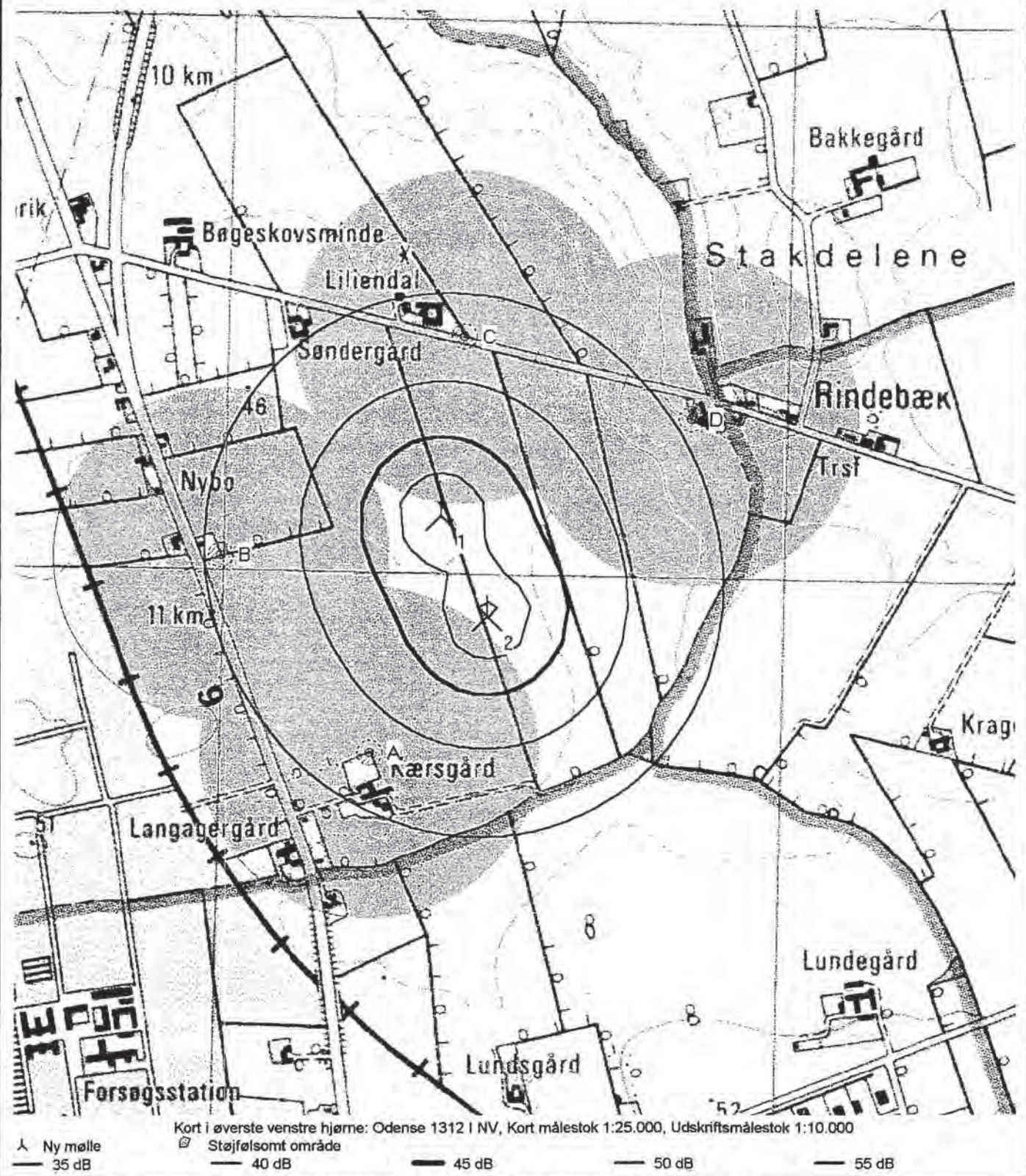
Povl Steen Pedersen

Beregnet:

29-09-98 09:25:12

DECIBEL - KMS kort indeks: 0

Fil: D:\Disc07.it

Odense Kommune

Miljø- og Teknikforvaltningen

Odense Slot
Indgang E
Nørregade 36 - 38
Postboks 730
5100 Odense C

Tlf 66 13 13 72
Fax 65 91 88 14

Gennemvalg: 66 14 88 14
ved klartone, tast 2422

www.odense.dk
byplan@post.odkomm.dk

P.S. Energi ApS
Povl Steen Pedersen
Bækmarken 6
5683 Haarby

13. oktober 1998

Byggesag nr. 982704 & 982705
Lb. nr.

HMR/ad

Rindebækvej 6 og 9, matr. nr. 5 f og 7 b, Højby by, Højby.

Byggesagskontoret har modtaget Deres anmeldelse angående opførelse af 2 vindmøller. Vindmøllerne er placeret udenfor de i lokalplan nr. 4-520 udlagte områder, men omfattet af "hovedstruktur for Odense Kommune" fra 1995.

Sagerne er derfor sendt til behandling ved Fyns Amt, som er myndighed i landzone. Der skal derfor påregnes nogen sagsbehandlingstid. Der vil ikke blive foretaget yderligere i sagen herfra inden byggesagskontoret har modtaget en afgørelse fra Fyns Amt.

Møllerne må under ingen omstændigheder opføres inden De har modtaget en tilladelse herfra.

Med venlig hilsen

HANNE LIND RAEDER
bygningskonstruktør

Ekspeditionstid:

Man - ons	8.00 - 15.30
Tors	8.00 - 17.30
Fre	8.00 - 15.00

KOPI

Odense Kommune

Miljø- og Teknikforvaltningen

Odense Slot
Indgang E
Nørregade 36 - 38
Postboks 730
5100 Odense C

Tlf 66 13 13 72
Fax 65 91 88 14

Gennemvalg: 66 14 88 14
ved klartone, tast 2422

www.odense.dk
byplan@post.odkomm.dk

P.S. Energi ApS
Povl Steen Pedersen
Bækmarken 6
5683 Haarby

15. oktober 1998

Byggesag nr. 982704 & 982705
Lb. nr.

HMR/ad

Rindebækvej 6 og 9, matr. nr. 5 f og 7 b, Højby by, Højby.

Byggesagskontoret har ved skrivelse dateret 13. oktober 1998 informeret Dem om handlingsforløbet angående opførelse af 2 vindmøller på ovenstående adresser.

Dette var imidlertid ikke helt korrekt.

Møllerne ønskes placeret i kommuneplanområde nr. 5J.
I kommuneplanen er der bl.a. anført følgende:

"Møllernes tårnhøjde må ikke overstige 40 meter og totalhøjden må ikke overstige 62 meter. Højdebestemmelser for vindmøller kan kun ændres med et nyt tillæg i kommuneplanen, hvori der er redegjort for de visuelle nær- og fjernvirkninger af de ønskede højere vindmøller".

Det kan oplyses, at Byplan- og Miljøafdelingen har påbegyndt planudarbejdelsen. Byrådet skal godkende planarbejdet. Før godkendelsen foreligger vil der ikke blive foretaget yderligere i sagen.

Som oplyst i skrivelse af 13. oktober 1998 må arbejdet ikke opstarte før De har modtaget tilladelse herfra.

Med venlig hilsen

HANNE LIND RAEDER
bygningskonstruktør

Ekspeditionstid:

Man - ons	8.00 - 15.30
Tors	8.00 - 17.30
Fre	8.00 - 15.00

KOPI

Odense Kommune

Miljø- og teknikforvaltningen

Odense Slot
Indgang E
Nørregade 36 - 38
Postboks 730
5100 Odense C

Tlf 66 13 13 72
Fax 65 91 88 14

Gennemvalg: 66 14 88 14
ved klartone, tast 2422

www.odense.dk
byplan@post.odkomm.dk

P.S. Energi ApS
Bækmarken 6
5683 Haarby

J. nr. Byggesag 982705

HMR/ad

Lb. nr.

Angående: **Rindebækvej 9.**

Vedlagt fremsendes: **Kopi af skrivelse til Fyns Amt af d.d.**

- Ifølge aftale
- Til orientering
- Til godkendelse
- Til videre ekspedition
- Til underskrift
- Ønskes retur
- Med anmodning om en udtalelse
-

Med venlig hilsen

Dato: **28. oktober 1998**

Hanne Raeder

Ekspeditionstid:

Man - ons 8.00 - 15.30
Tors 8.00 - 17.30
Fre 8.00 - 15.00

Odense Kommune

Miljø- og Teknikforvaltningen

Odense Slot
Indgang E
Nørregade 36 - 38
Postboks 730
5100 Odense C

Tlf 66 13 13 72
Fax 65 91 88 14

Gennemvalg: 66 14 88 14
ved klartone, tast 2422

www.odense.dk
byplan@post.odkomm.dk

Fyns Amt
Amtsgården
Ørbækvej 100
5220 Odense SØ

28. oktober 1998

Byggesag nr. 982705
Lb. nr.

HMR/ad

Rindebækvej 9, matr. nr. 7 b, Højby by, Højby.

Hermed fremsendes ansøgningskema om tilladelse til at opføre en vindmølle på ovenstående ejendom.

Det kan oplyses, at der i kommuneplanen fejlagtigt er skrevet, at tårnhøjden maksimalt må være 40 meter. Dette er ikke korrekt. Byrådet accepterede i sin tid en tårnhøjde på 46 meter.

Undertegnede beklager den tidligere sagsbehandling.

Med venlig hilsen

HANNE LIND RAEDER
bygningskonstruktør

Kopi tilsendt: P.S. Energi ApS, Povl Steen Pedersen, Bækmarken 6, 5683 Haarby.

Ekspeditionstid:

Man - ons	8.00 - 15.30
Tors	8.00 - 17.30
Fre	8.00 - 15.00

OPY

Fyns Amt
Ørbækvej 100
5220 Odense SØ

28. april 1999

J. nr. 982705
Lb. nr.

HMR/bha

(j.nr og lb.nr. bedes anført ved alle henvendelser)

Rindebækvej 9, matr. nr. 7 b, Højby by, Højby.

Byggesagskontoret har modtaget redegørelse fra ansøger om ændret placering af to tidligere anmeldte møller. Det kan oplyses, at byggesagskontoret ikke har nogle indvendinger, idet den nye placering er i henhold til "hovedstruktur, tillæg nr. 12.2. Vindmøller i Odense Kommune".

Såfremt ovenstående ikke er tilstrækkeligt til at færdigbehandle sagen bedes De kontakte undertegnede.

Med venlig hilsen

Hanne Lind Raeder
Bygningskonstruktør

Ekspeditionstid:

Man - ons	8.00 - 15.30
Tors	8.00 - 17.30
Fre	8.00 - 15.00

Odense Kommune

Miljø- og Teknikforvaltningen

Odense Slot
Indgang E
Nørregade 36 - 38
Postboks 730
5100 Odense C

Tlf 66 13 13 72
Fax 65 91 88 14

Gennemvalg: 66 14 88 14
ved klartone, tast 2422

www.odense.dk
byplan@post.odkomm.dk

Fyns Amt
Ørbækvej 100
5220 Odense SØ
Att: Jens Henning Jensen

11. februar 1999

Byggesag nr. 982704 og 982705
Lb. nr.

HMR/ad

Rindebækvej 6 og 9, matr. nr. 5 f og 7 b, Højby by, Højby.

Angående Deres telefoniske henvendelse har undertegnede vurderet dels vindmølleplaceringerne og kommuneplanen i samarbejde med Byplankontoret.

./ Vedlagt denne skrivelse er 3 bilag fra kommuneplan "Hovedstruktur. Tillæg nr. 12.2. Vindmøller i Odense Kommune".

På bilag 1 er angivet i hvilket område møllerne kan placeres.
Bilag 2 skulle vise det samme, men et af bilagene er forskubbet.
Bilag 3 er et uddrag der bl.a. omhandler en ændret placering.

De bedes informere om det videre forløb i sagerne.

Med venlig hilsen

Hanne Lind Raeder
Bygningskonstruktør.

Ekspeditionstid:

Man - ons 8.00 - 15.30
Tors 8.00 - 17.30
Fre 8.00 - 15.00

PETER OUTZING · Møderet for landsret

Juridiske medarbejdere: Erik Kjær, Advokat (H) Nick Rodsten, Advokat (L)

Odense Kommune
Miljø og Teknik
Slottet, Nørregade 36-38
5000 Odense C

TELEFON 97 72 14 66

TELEFAX 97 72 10 45

GIRO 9 03 89 30

SE-NR. DK-85956019

Kontortider:

Mandag-torsdag 9-16

Fredag 9-15.30

Dato:	Deres j.nr.:	Vort j.nr.:	Sekretær:
02.09.99		1906-214	Anny Leth

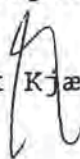
Vedr: Etablering af vindmølle på matr. nr. 7 b Højby

Hoslagt fremsendes leje- og brugskontrakt vedrørende ret til opstilling af en vindmølle på ovennævnte ejendom samt deklARATION om færdselsret samt vingefangsoverskridelse på ejendommen matr.nr. 5 f Højby.

Dokumenterne bedes forsynet med påtegning i.h.t. planlovens § 42.

Med venlig hilsen

Erik Kjær

Byplan- og Miljøafd.
Byggesagskontoret

- 3 SEP. 1999

Bgs. J. nr.

982705

Poul Elsted Nielsen
Esketoften 12
5750 Ringe

INDGÅET
13 JULI 2004
Byggesagskontoret

Dato: 7. juni 2004

Bgs. nr.: 19982705. hmr
(Bgs. nr. bedes venligst oplyst ved alle henvendelser)

Rindebækvej 9, matr. nr. 7 b, Højby By, Højby.

På nævnte ejendom har Byggesagskontoret den 21-07-99 meddelt tilladelse til at opføre en vindmølle.

Vi beder Dem nu oplyse os om byggeriets stade:

- Opgivet.
 Er i gang.
 Er færdigt.

7-7-2004

Dato

Poul Nielsen

Underskrift

Vi beder Dem returnere dette skema inden den 1. juli 2004.

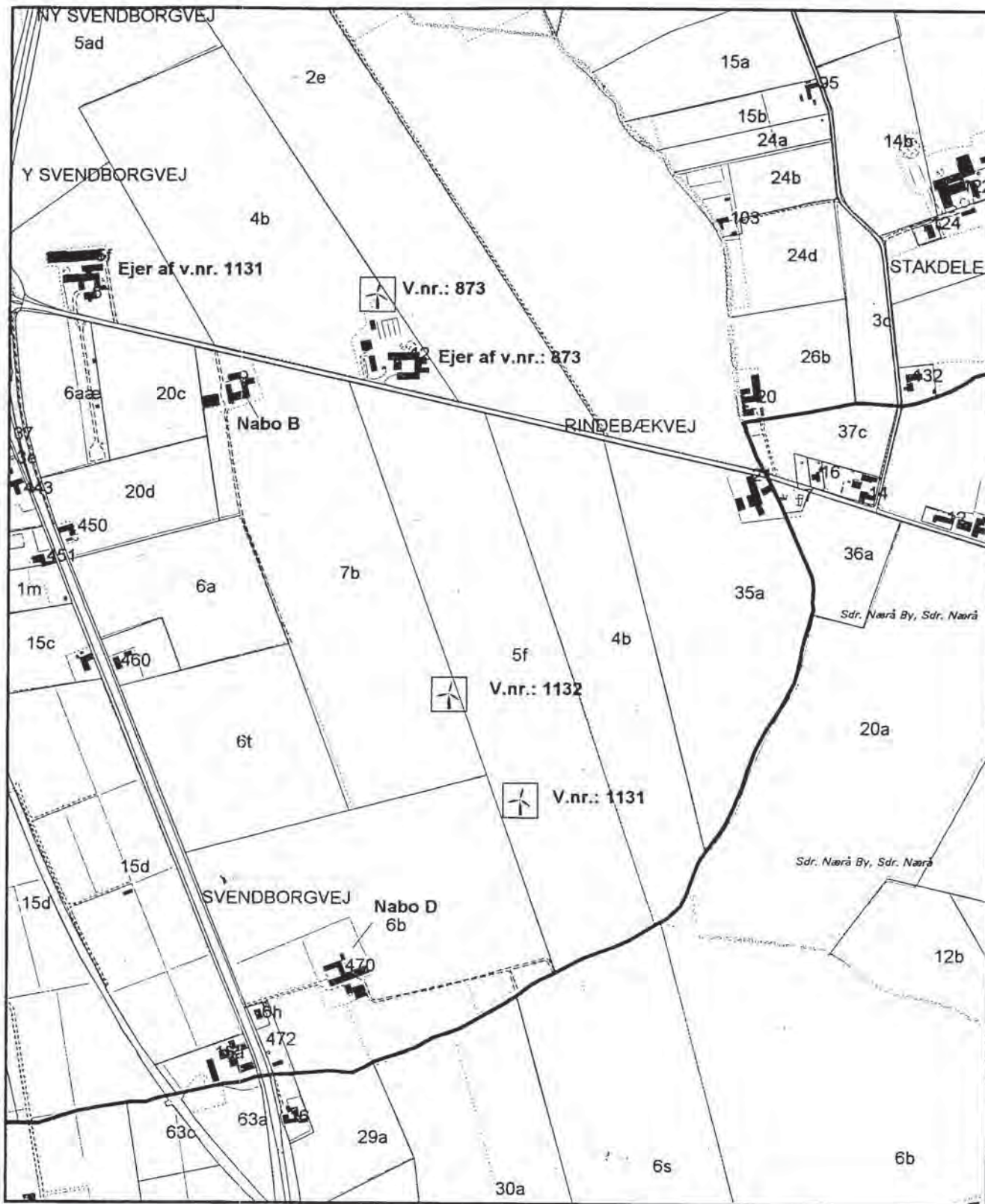
Med venlig hilsen

Hanne Lind

Bygningskonstruktør

Ekspeditionstid:

Man - ons 9.00 - 15.30
Tors 9.00 - 17.30
Fre 9.00 - 12.00

 Fyns Amt	Emne: P.S.P. Energi Aps NM 750-200/48 7b Højby By, Højby Odense kommune	
Amtsgården Ørbækvej 100, 5220 Odense SØ Telefon 65 56 10 00	Matrikelkort: KMS copyright Teknisk kort: Grundkort Fyn	
J.nr.: 8-70-21-7-461-7-98	Mål: 1: 8000	Miljø- og Arealafdelingen Industrimiljøkontoret
Virksomhedsnr.: 1132	Dato: 21.5.1999	

Projekt:

Bøgeskovminde nr.38-Søndergaard nr.144

Byplan- og Miljøafd.
Byggesagskontoret

- 2 OKT. 1998

Bgs. J. nr. 982705

Udskrævet/Side

29-09-98 09:43:18 / 1

Brugericens:

NEG Micon A/S

Alsvej 21

8900 Randers

87 10 50 00

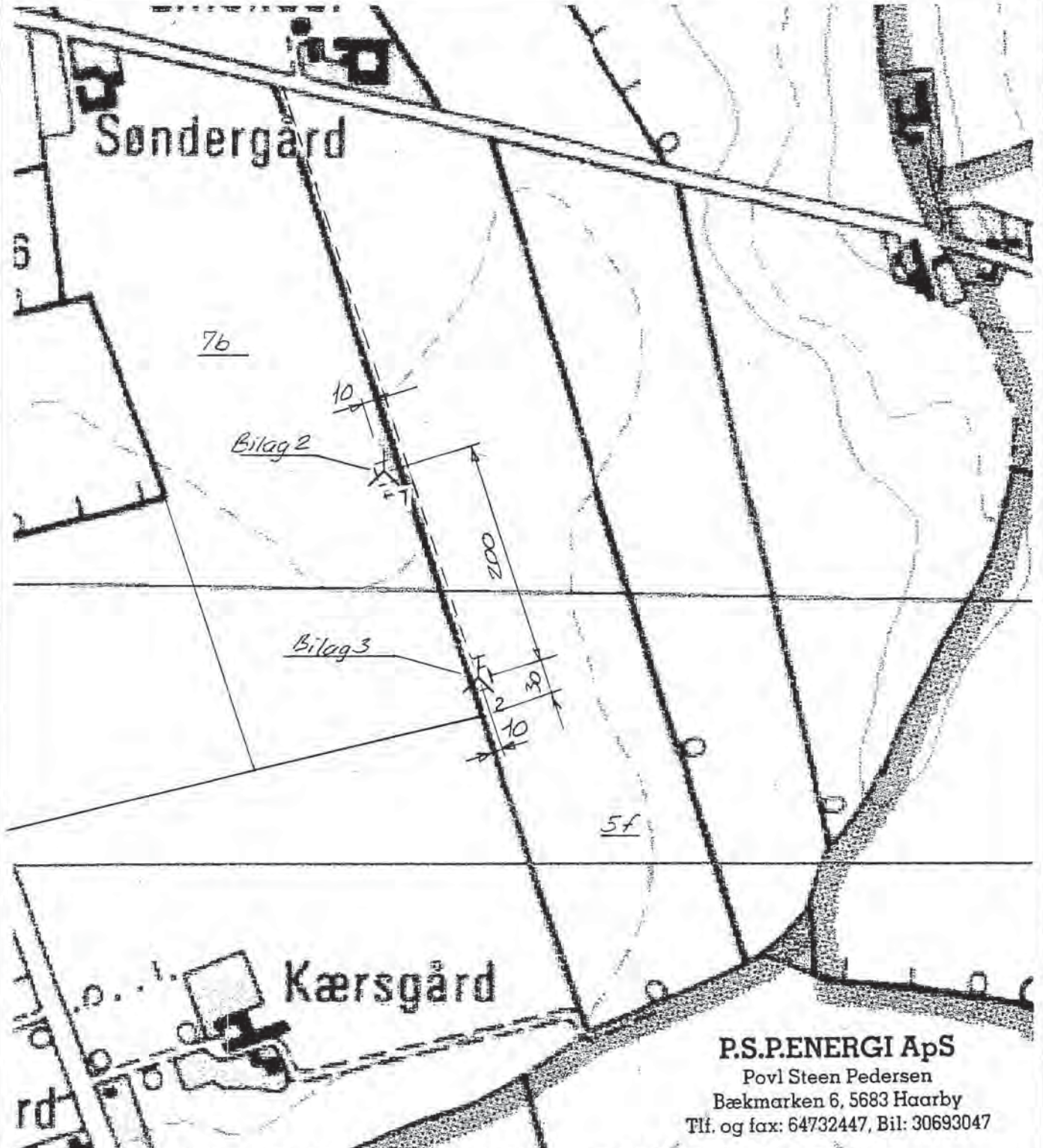
Povl Steen Pedersen

Beregnet:
29-09-98 09:25:12

Bilag 1

DECIBEL - KMS kort indeks: 0

Fil: D:\Disc07.it

P.S.P.ENERGI ApS

Povl Steen Pedersen

Bækmarken 6, 5683 Haarby

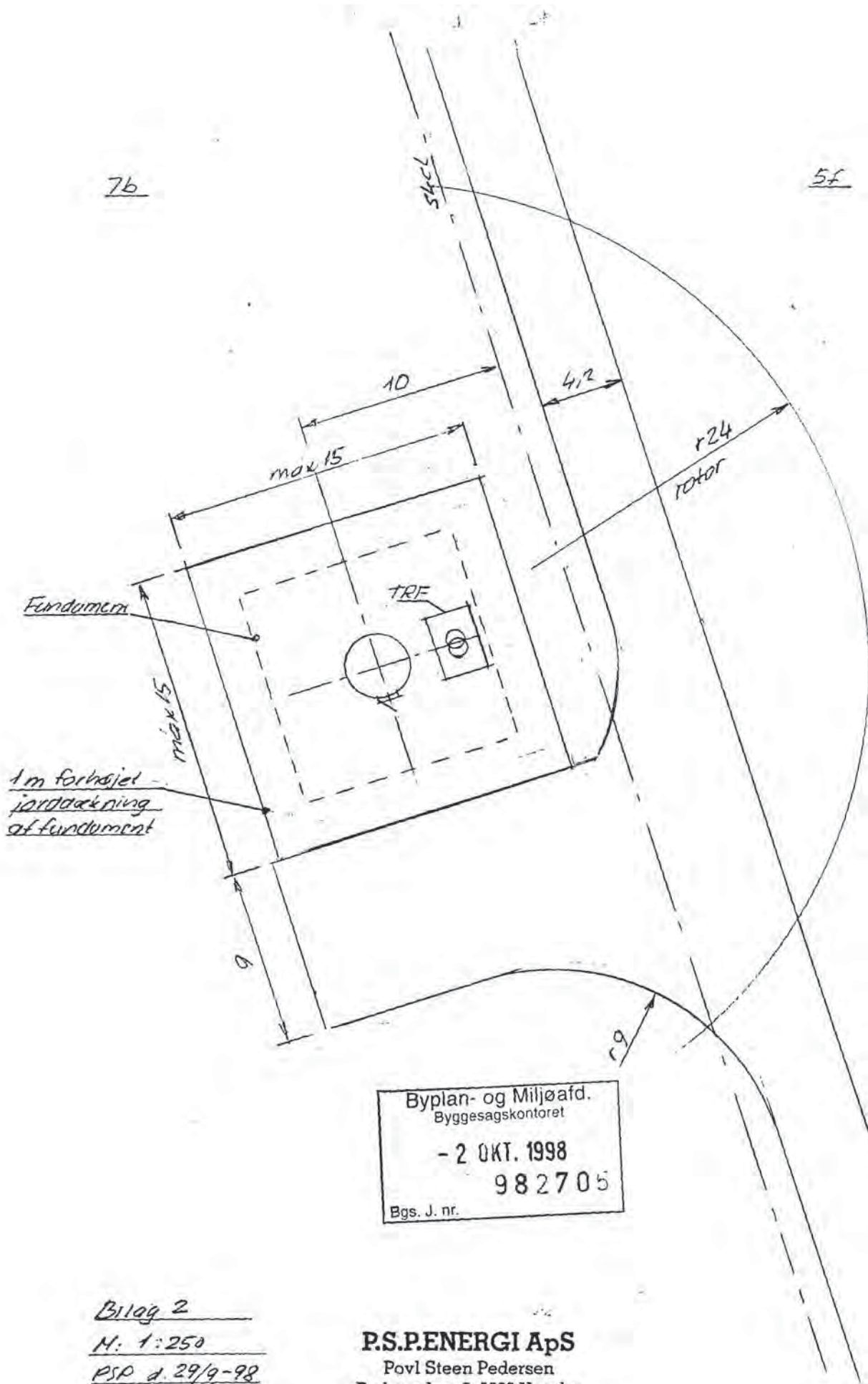
Tlf. og fax: 64732447, Bil: 30693047

Kort i øverste venstre hjørne: Odense 1312 I NV, Kort målestok 1:25.000, Udskriftsmålestok 1:5.000

▲ Ny mølle

7b

5f

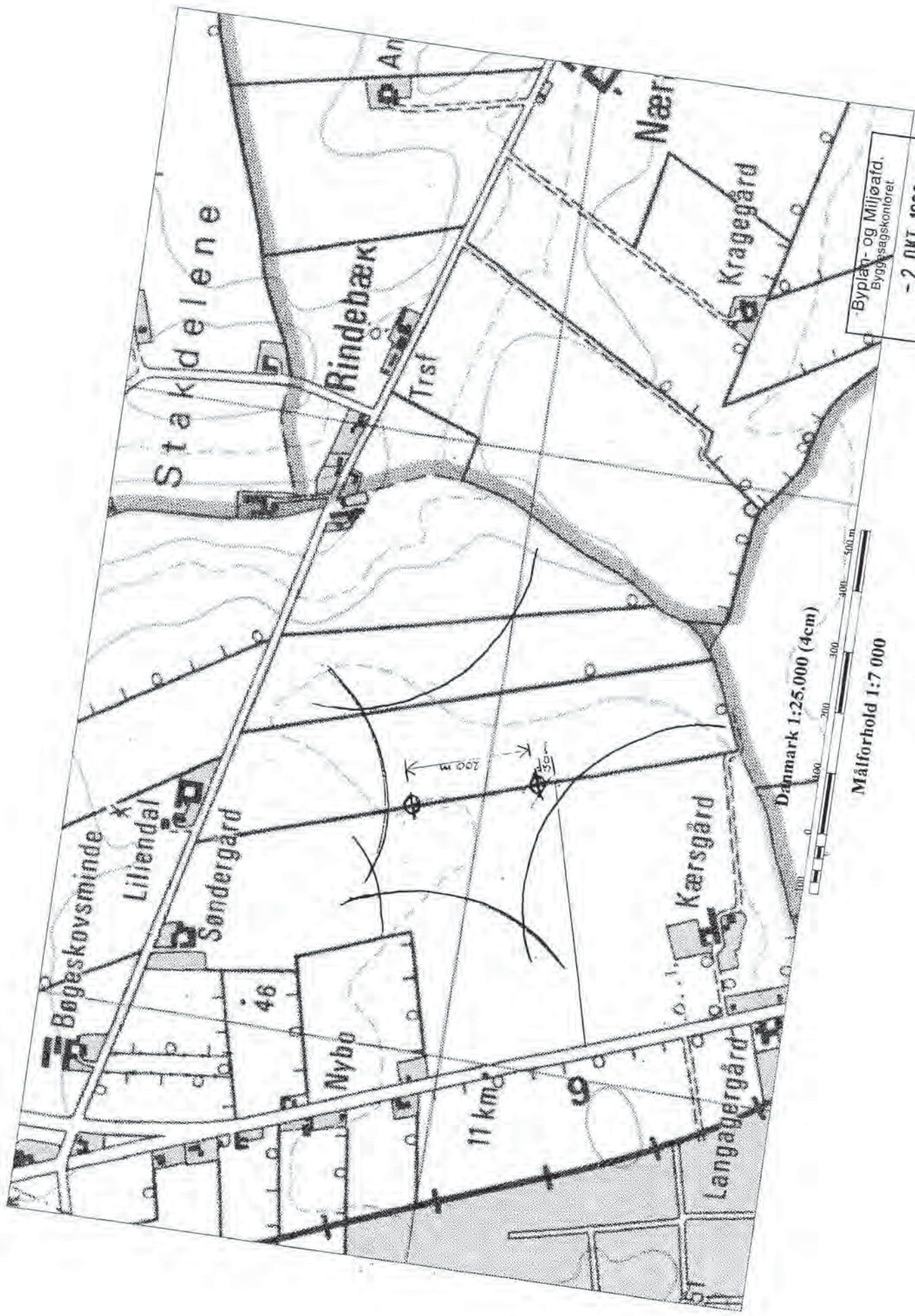

Byplan- og Miljøafd.
Byggesagskontoret
- 2 OKT. 1998
982705
Bgs. J. nr.

Bilag 2
M: 1:250
PSP d. 29/9-98

P.S.PENERGI ApS
Povl Steen Pedersen
Bækmarken 6, 5683 Haarby
Tlf. og fax: 64732447, Bil: 30693047

Byplan- og Miljøafd.
Byggesagskontoret

- 2 OKT. 1998

Bgs. J. nr. 982705

Danmark 1:25.000 (4cm)

Målforhold 1:7 000

Appendiks E

BORERAPPORT

DGU arkivnr: 146. 2132

Borested : Nord for Årslev, Svendborvej-Rindebækvej
5220 Odense SØ
Bor. Å18

Kommune : Odense
Region : Syddanmark

Boringsdato : 24/8 1992

Boringsdybde : 22 meter

Terrænkote : 47,5 meter o. DNN

Brøndbore : Samfundsteknik, Fredericia

MOB-nr : 14223

BB-journr : Å18

BB-bornr :

Prøver

- **modtaget** : 23/3 1993 **antal** : 31

- **beskrevet** : 30/4 1993 **af** : OW

- **antal gemt** :

Formål : Råstofboring

Anvendelse : Sløjfet/opgivet bor

Boremethode : Snegleboring

Kortblad : 1312 INV

UTM-zone : 32

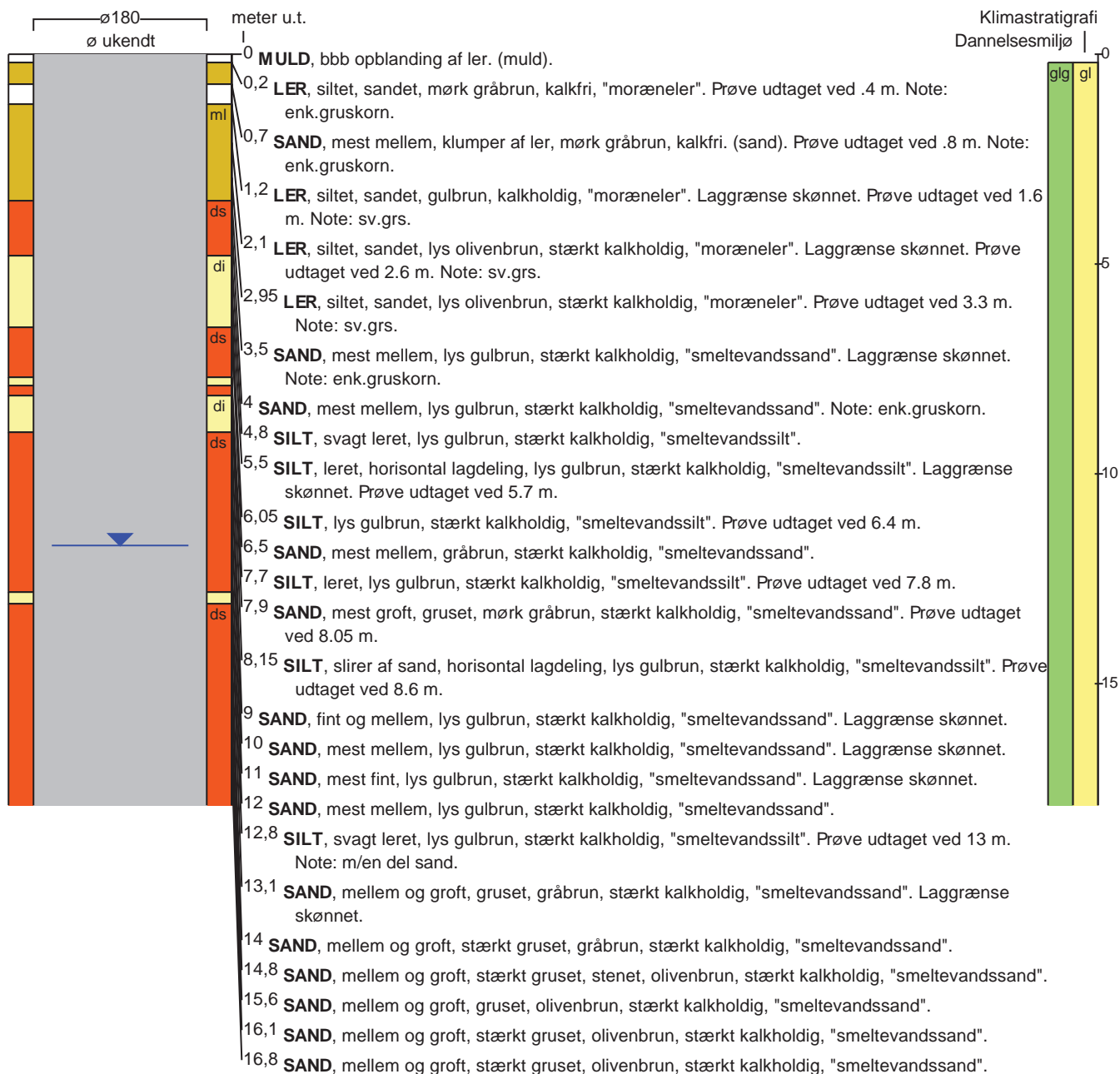
UTM-koord. : 592379, 6131102

Datum : ED50

Koordinatkilde :

Koordinatmetode : Dig. på koor.bord

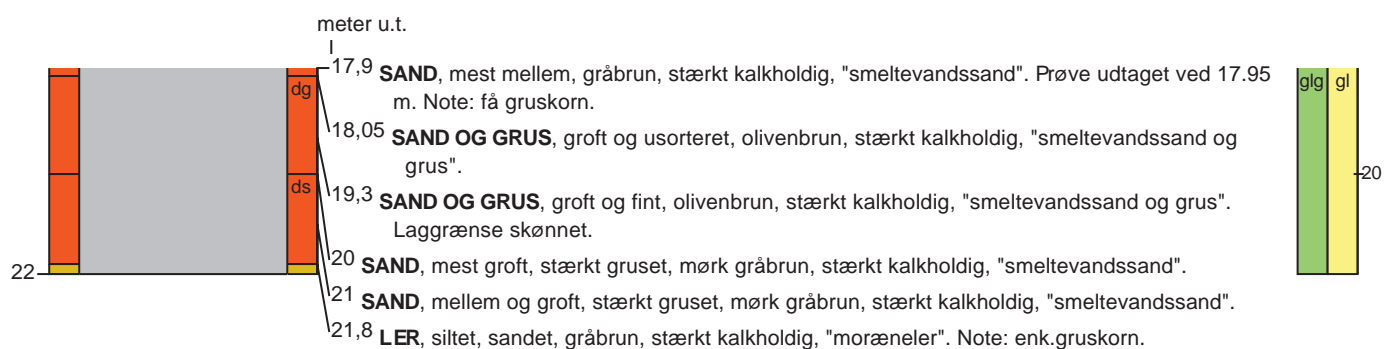
Indtag 1	Ro-vandstand	Pejledato	Ydelse	Sænkning	Pumpetid
(seneste)	11,7 meter u.t.	24/8 1992			

BORERAPPORT

DGU arkivnr: 146. 2132

Aflejringsmiljø - Alder (klima-, krono-, litho-, biostratigrafi)

meter u.t.

0 - 0,2

0,2 - 22 glacigen - glacial

Nymølle Stenindustrier A/S
Østre Hedevej 2
4000 Roskilde

Side 1/5

Att.: Christoffer Skov og Signe Ulfeldt Hede

Tilladelse til at arbejde på banenære arealer - indvinding af råstoffer og opførelse af støjvold på Darupvej 109, 4000 Roskilde

19.11.2024

Sagsnummer: 2024-13968

Nina Bøge
Infrastruktur
Arealforvaltning
61157238
nbl@bane.dk

Banedanmark
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V
8234 0000

banedanmark.dk
CVR: 1863 2276

Nymølle Stenindustrier A/S har d. 10. oktober 2019 ansøgt Banedanmark om tilladelse til at etablere ny grusgrav på ejendommen Darupvej 109, 4000 Roskilde. Banedanmark giver hermed tilladelse til, at Nymølle Stenindustrier A/S kan foretage gravearbejde i forbindelse med råstofindvinding samt opføre støjvold på de angivne banenære arealer sydvest for Roskilde by. Nymølle Stenindustrier A/S (herefter bygherre) bekræfter ved arbejdets påbegyndelse, at man er indforstået med tilladelsen og vilkårene for denne.

Beskrivelse og omfang

Den nye grusgravs råstofforekomst beskrives som sand, grus og sten.

Projektområdet strækker sig over 6 matrikler, der er opdelt i tre delområder: I, II og III (figur 1). Terrænet på grunden er faldende mod nordvest væk fra jernbanen i øst. I forbindelse med etablering af den nye grusgrav udgraves der ca. 15 m under eksisterende terræn i område I og II, og ca. 20 m under terræn i område III.

Figur 1: Oversigt over grusgravningens udformning.

Graveproces (figur 2)

Råstofindvindingen består af tre delelementer:

- Afrømning af overjord og etablering af volde
- Indvinding af råstoffer
- Løbende efterbehandling af areal med overjord

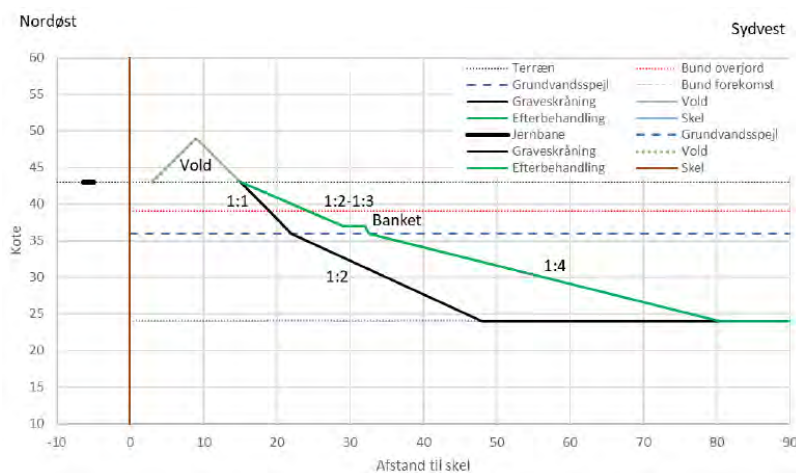
Overjorden afrømmes og lægges i en vold langs skellet – 6,5 m fra afgravningsskråningen. Der holdes 3 meters afstand til skel. Volden etableres således i en afstand fra 3-15 meter fra skel i 5 meters højde. Overjorden afrømmes ind til 15 meter til skel med en graveskråning på 1:1 (45 grader hældning).

Herefter foretages indvinding af råstoffer over grundvandsspejl. Det foretages ind til 15 meter fra skel med en graveskråning på 1:1 (45 grader hældning).

Herefter indvindes råstoffer under grundvandsspejl. Det foretages ind til 22 meter til skel med en skrånning under vandspejl på 1:2 (27 graders hældning).

Efter råstofindvindingen foretages en løbende reetablering, hvor overjord der afrømmes, løbende bliver kørt til en sektion, hvor der er indvundet råstoffer. Område I og II bliver opfyldt med råjord til 1 m over grundvandsspejl.

Over grundvandsspejl efterbehandles med en skråningshældning på 1:2. Umiddelbart over grundvandsspejlet etableres en vandret banket i 3 meters bredde. Under grundvandsspejl reetableres der med overjord til en hældning på 1:4 (14 grader) indtil bunden af gravesøen.

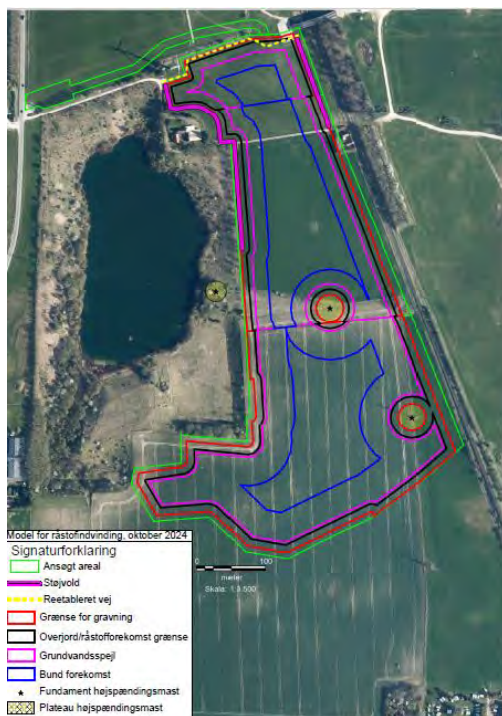
Figur 2: Profiludsnit for indvinding af råstoffer mod jernbanen.

Vandspejlsforhold

I område I og II er der registreret vandspejl ca. 12 – 16 m under terræn, svarende til ca. kote +32,5 m og +28,5 m. Der regnes med vandspejl 8,0 m under terræn både i korttids- og langtidsstanden. I område III er vandspejlet pejlet til ca. 5,5 á 8,5 m under terræn. Der kan forekomme sæson- og nedbørsafhængige variationer for vandspejlet, samt opstå sekundære vandspejl i leraflejringerne. Vandspejlet i beregningerne forudsættes at være placeret 6,0 m under terræn for område III.

Støjvold langs banen

I forbindelse med gravearbejdet etableres der en støjvold langs banen (pink fed streg) i den nordøstlige del af område I. Støjvolden bliver ca. 136 m lang, ca. 10 m bred og ca. 5 m høj. Afstand fra foden af volden til nærmeste skinne vil være ca. 17 m mod nord og ca. 21 m mod syd (figur 3).

Figur 3: Model for råstofindvinding – oktober 2024.

Begrundelse

Af hensyn til at sikre at der ikke opstår fare for jernbanedriften i forbindelse med udførelsen af gravearbejde og opførelse af støjvold i denne tilladelse, opstiller Banedanmark nedenstående vilkår.

Særlige vilkår

1. Tilladelsen er betinget af, at der reetableres ny adgangsvej til banen, hvor Banedanmark sikres uhindret adgang. Dette forhold skal tinglyses på matr.nr. 4b og 5a Darup By, Vor Frue.
2. Tilladelsen er betinget af, at det ikke er en ændring med jernbanesikkerhedsmæssigt indhold, der skal håndteres, jf. CSM-forordningen. Dette er bygherres ansvar at overholde.

Standardvilkår

Bemærk venligst, at gennemstregede vilkår ikke er vilkår som skal overholdes i forbindelse med denne tilladelse.

1. Arbejdet må ikke påbegyndes, førend der er foretaget en Jernbanesikkerhedsfaglig vurdering af, om projektet skal have udfærdiget en jernbanesikkerhedsplan/-instruks. Der skal i den forbindelse rettes

henvendelse til Banedanmarks Jernbanesikkerhedsafdeling via mailadressen jernbanesikkerhedsplaner@bane.dk

Side 4/5

2. Såfremt en jernbanesikkerhedsplan-/instruks konkluderes nødvendig, skal denne godkendes, at Banedanmark forinden projektet kan påbegyndes.
3. Kopi af eventuel jernbanesikkerhedsplan/instruks samt kopi af denne tilladelse skal kunne fremvises på arbejdsarealet.
4. Bygherre er ansvarlig for at indhente de fornødne ledningsoplysninger vedrørende ledninger ejet af Banedanmark og andre ledningsejere. Banedanmarks ledningsoplysninger kan findes på ler.dk
5. Bygherre påtager sig det fulde ansvar for arbejdet og eventuelle anlæg i forhold til tredjemand - herunder at indhente øvrige nødvendige tilladelser fra andre myndigheder, borgere og naboer.
6. De forandringer af anlæggets beliggenhed, som ændringer af baneforhold måtte medføre bekostes af bygherren. Med hensyn til disse forandringers udførelse og det flyttede anlægs vedligeholdelse, gælder de samme betingelser som heri anført. Banedanmark har dog ret til på anlægsejerens bekostning, men ved egen foranstaltning og med frit valg af arbejdsmåden, at udføre så stor en del af arbejdet, som de af hensyn til jernbanedriftens sikkerhed eller andre grunde anser for nødvendige.
7. Der gøres af sikkerhedsmæssige årsager særligt opmærksom på, at Banenorm BN1-105-1 og BN1-105-2, Fjernbanens og S-banens Kørestrømsinstrukser FKI og SKI, samt normer for beskyttelsesjording, skal overholdes.
8. Ved afvigelse fra ansøgt forløb af arbejdet, skal Banedanmark hurtigst muligt kontaktes, og tilladelsen skal revurderes.
9. Banedanmark fører stikprøvevis tilsyn med arbejder i henhold til udstedte tilladelser. Uanset om der er tale om anmeldt eller uanmeldt tilsyn, skal entreprenøren være indstillet på at afsætte den nødvendige tid til at gennemgå arbejdet sammen med den tilsynsførende fra Banedanmark.
10. Ved opgravning indenfor 5 meter af kørestrømsfundamenter kræver det en særskilt tilladelse og der henvises til mailadressen: phc@bane.dk.
11. Efter arbejdets afslutning skal området reetableres til minimum samme stand, som det forefandtes, inden arbejdets påbegyndelse. Evt. eksisterende skader, som ikke ønskes omfattet af reetableringskravet skal kunne dokumenteres af bygherre. Arbejdsarealet skal generelt holdes ryddeligt. Der skal foretages en grundig oprydning således, at intet byggeaffald eller rester af materialer lades tilbage.
12. Banedanmark er uden ansvar for mulige beskadigelser af anlægget med tilbehør forårsaget ved indvirkninger fra jernbanedriften.
13. Samtlige udgifter som i sagens anledning påføres Banedanmark, herunder bl.a. udgifter som følge af togforsinkelser eller andre trafikale omkostninger, alt med dækningsomkostninger, afholdes af bygherre og godtgøres Banedanmark efter regning.
14. Ved arbejdets afslutning skal arbejdet færdigmeldes til undertegnede. Færdigmeldingen skal indsendes sammen med relevant dokumentation. Banedanmark kan på forlangende anmode om "som udført" - dokumentation.

Gyldighed

Tilladelsen skal udnyttes inden et halvt år fra dags dato. Udnyttes tilladelsen ikke inden da, bortfalder den automatisk. Tilladelsen kan i givet fald forventes forlænget med mindre særlige forhold, herunder regelændringer, taler imod det.

Retsgrundlag

Jf. Jernbanelovens § 24, nr. 1 kan der ikke uden forudgående tilladelse fra infrastrukturforvalteren foretages udgravninger og anbringes materialer i en sådan nærhed af infrastrukturforvalterens område, at der derved kan opstå fare for driften.

Klagevejledning

Såfremt du ikke er enig i afgørelsen, kan den påklages til Transport, Bygnings- og Boligministeriet på e-mail trm@trm.dk.

Med venlig hilsen

Nina Bøge

Specialkonsulent
Banedanmark

